

EUROOPA KESKPANK

EUROSÜSTEEM

KUUBÜLLETÄÄN
06 2012

01 | 2012

02 | 2012

03 | 2012

04 | 2012

05 | 2012

06 | 2012

07 | 2012

08 | 2012

09 | 2012

10 | 2012

11 | 2012

12 | 2012

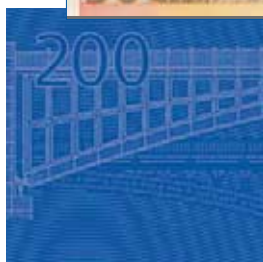
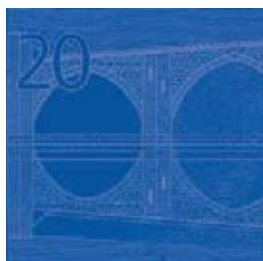
KUUBÜLLETÄÄN
JUUNI

EUROOPA KESKPANK

EUROOPA KESKPANK

EUROSÜSTEEM

**KUUBÜLLETÄÄN
JUUNI 2012**

2012. aastal on
kõikidel Euroopa
Keskpanga
väljaannetel
50-eurose
rahatähe motiiv

© Euroopa Keskpang, 2012

Address

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main
Saksamaa

Postiaadress

Postfach 16 03 19
60066 Frankfurt am Main
Saksamaa

Telefon

+49 691 3440

Koduleht

<http://www.ecb.europa.eu>

Faks

+49 691 344 6000

*Käesolev bülletään on valminud
EKP juhatuse vastutusel. Tõlked
koostatakse ja avaldatakse liikmesriikide
keskpankade poolt.*

*Kõik õigused on kaitstud. Käesoleva
bülletääni taasesitus õppe- ja
mitteäriilistel eesmärkidel on lubatud, kui
viidatakse algallikale.*

*Käesolevas väljaandes sisalduvad sta-
tistilised andmed on esitatud seisuga
5. juuni 2012.*

ISSN 1725-2822 (elektroniline versioon)

SISUKORD

JUHTKIRI	5	EUROALA STATISTIKA	SI
MAJANDUSARENG		LISAD	
Euroala väliskeskkond	7	Eurosüsteemi rahapoliitiliste meetmete kronoloogia	I
Rahapoliitiline ja finantsareng	26	TARGET (üleeuroopaline automatiseeritud reaajaline brutoarvelduste kiirülekandesüsteem)	V
Hinnad ja kulud	59	Euroopa Keskpanga väljaanded	VII
Toodang, nõudlus ja tööturg	72	Sõnastik	IX
Eelarve areng	93		
Eurosüsteemi ekspertide makromajanduslik ettevaade euroala kohta	99		
Taustinfod:			
1 Töäjõus osalemise määra areng euroalal ja USAs	9		
2 Euroalaväliste Kesk- ja Ida-Euroopa ELi riikide rahvusvaheliste reserveide areng	15		
3 Euroala maksebilansi finantskonto muutused kuni 2012. aasta märtsini	33		
4 Likviidsuskeskkond ja rahapoliitilised operatsioonid 2012. aasta 15. veebruarist 8. maini	40		
5 Euroala konkurentsivõime tasakaalustumine ja selle mõju inflatsioonile	63		
6 Euroala ÜTHI-inflatsiooni prognooside nihe	68		
7 2012. aasta makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlus	73		
8 Ettevõtlusinvesteeringud 2012. aastal lühiajaliste näitajate ja küsitluste põhjal	79		
9 Euroala pikemaajaliste kasvootuste muutused	89		
10 Tehnilised eeldused intressimäärade, vahetuskursside, toormehindade ja eelarvepoliitika kohta	99		
11 Teiste institutsioonide prognoosid	102		

LÜHENDID

RIIGID

BE	Belgia	HU	Ungari
BG	Bulgaaria	MT	Malta
CZ	Tšehhi	NL	Madalmaad
DK	Taani	AT	Austria
DE	Saksamaa	PL	Poola
EE	Eesti	PT	Portugal
GR	Kreeka	RO	Rumeenia
ES	Hispaania	SI	Sloveenia
FR	Prantsusmaa	SK	Slovakkia
IE	Iirimaa	FI	Soome
IT	Itaalia	SE	Rootsi
CY	Küpros	UK	Ühendkuningriik
LV	Läti	JP	Jaapan
LT	Leedu	US	Ameerika Ühendriigid
LU	Luksemburg		

MUUD

BIS	Rahvusvaheliste Arvelduste Pank
CIF	hind, kauba rahvusvaheline tarneklausel; näitab kauba maksumust ning kulutusi, mis on seotud kauba veo ja kindlustamisega importiva maa tollipiirini
ECOFIN	majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu
EER	euro efektiivne vahetuskurss
EER-20	euro efektiivsete vahetuskursside indeks, mis hõlmab 20 riigist koosnevat kaubanduspartnerite gruppi, kuhu kuuluvad 10 euroalavälist Euroopa Liidu liikmesriiki, Ameerika Ühendriigid, Austraalia, Hiina, Hongkong, Jaapan, Kanada, Lõuna-Korea, Norra, Singapur ja Šveits
EER-40	euro efektiivsete vahetuskursside indeks, mis hõlmab 40 riigist koosnevat kaubanduspartnerite gruppi, kuhu kuuluvad EER-20 riigid, Alžeeria, Argentina, Brasiilia, Filipiinid, Horvaatia, Iisrael, India, Indoneesia, Island, Lõuna-Aafrika, Malaisia, Maroko, Mehhiko, Tai, Taiwan, Tšiili, Türgi, Uus-Meremaa, Venemaa ja Venezuela
EFAMA	(endine FEFSI) Euroopa Fondivalitsejate Liit
EKP	Euroopa Keskpank
EKPS	Euroopa Keskpankade Süsteem
EL	Euroopa Liit
EMU	majandus- ja rahaliit
EONIA	euroala pankadevahelise üleööturu keskmine aastaintressimäär
ERM2	vahetuskursimehhanism 2
ESA 95	Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteem 1995
EUR	euro
EURIBOR	euro üleeuroopaline pankadevaheline intressimäär
FOB	hind, kauba rahvusvaheline tarneklausel; näitab kauba maksumust ning kulutusi, mis on seotud kauba veo ja kindlustamisega eksportiva maa tollipiirini
HWWA	Hamburgi Rahvusvahelise Majanduse Instituut
ILO	Rahvusvaheline Tööorganisatsioon
PMI	ostujuhtide indeks
SKP	sisemajanduse koguprodukt
THI	tarbijahinnaindeks
ÜTHI	ühtlustatud tarbijahinnaindeks

Vastavalt ELi praktikale on ELi riigid loetletud käesolevas bülletäänis rahvuskeelsete riiginimede tähestikulises järjekorras.

JUHTKIRI

EKP nõukogu tegi 2012. aasta 6. juuni istungil korraliste majandus- ja monetaaranalüüside põhjal otsuse jätta EKP baasintressimäärad muutmata. Kuigi inflatsioonimäärad peaksid kogu 2012. aasta vältel püsima üle 2%, eeldab nõukogu, et hindade areng jääb poliitikakujunduse seisukohalt olulise aja jooksul kooskõlla hinnastabiilsuse eesmärgiga. Seda hinnangut kinnitab ka aluseks olev rahapakkumise kasvutempo, mis on endiselt tagasihoidlik. Euroala inflatsiooniootused on jätkuvalt kindlalt kooskõlas nõukogu eesmärgiga hoida inflatsioonimäär keskmise aja jooksul 2% tasemest allpool, ent selle lähedal. Samas püsib euroala majanduskasv nõrk ning suurenenud ebakindlus avaldab mõju üldisele meeleolule ja kindlustundele, suurendades majanduse väljavaadet pärssivaid langusriske.

Viimastel kuudel on eurosüsteem võtnud nii standardseid kui ka mittestandardseid rahapoliitilisi meetmeid. Selline kombinatsioon on toetanud rahapoliitika ülekandemehhanismi toimimist. 6. juunil tegi nõukogu otsuse jätkata põhiliste refinantseerimisoperatsioonide teostamist piiramatul mahuga ja fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlustena niikaua, kui see on vajalik, ja veel vähemalt 2012. aasta 12. arvestusperioodi lõpuni 15. jaanuaril 2013. Seda menetlust rakendatakse endiselt ka eurosüsteemi eritähajaga (ühe arvestusperioodi pikkuste) refinantseerimisoperatsioonide puhul, mida teostatakse niikaua, kui see on vajalik. Eritähajaga refinantseerimisoperatsioonide fikseeritud intressimäär on sama, mis sel ajal kehtiv põhiliste refinantseerimisoperatsioonide intressimäär. Samuti otsustas nõukogu, et kuni 2012. aasta lõpuni jaotatavad pikemaajalised kolmekuulised refinantseerimisoperatsioonid teostatakse piiramatul mahuga ja fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlusena. Nende kolmekuuliste operatsioonide intressimäärad kehtestatakse põhiliste refinantseerimisoperatsioonide keskmise intressimäär alusel konkreetse pikemaajalise refinantseerimisoperatsiooni kogu kestuseks. Arvestades, et kõik mittestandardsed rahapoliitilised meetmed on vormilt ajutised, jälgib EKP nõukogu edasist arengut tähelepanelikult ning tegutseb kindlalt

ja õigeaegselt, et tagada euroalal keskmise aja jooksul hinnastabiilsus.

Majandusanalüüsi põhjal võib öelda, et 2012. aasta esimeses kvartalis euroala SKP reaalkasv eelnenud kvartaliga võrreldes ei muutunud. Kätesaadavad näitajad 2012. aasta teise kvartali kohta osutavad kasvu aeglustumisele ja suure ebakindluse püsimisele. Lühiajalisest arengust kaugemale vaadates eeldab nõukogu endiselt, et euroala majandus elavneb järk-järgult. Samal ajal peaksid majanduse kasvutempot jätkuvalt pärssima mõnede euroala riikide võlakirjaturgudel püsivad pinged ja nende mõju laenuitingimustele, bilansside korrigeerimine finants- ja muudes sektorites ning suur tööpuudus.

Eurosüsteemi ekspertide 2012. aasta juuni makromajanduslikus ettevaates euroala kohta prognoositakse, et SKP reaalkasv jääb 2012. aastal vahemikku $-0,5\%$ kuni $0,3\%$ ja püsib 2013. aastal $0,0-2,0\%$ piires. 2012. aasta märtsi EKP ekspertide makromajandusliku ettevaatega võrreldes ei ole 2012. aasta kasvuvahemik muutunud, 2013. aasta vahemikku on aga mõnevõrra kitsendatud.

EKP nõukogu hinnangul ohustavad euroala majanduskasvu väljavaadet suurenenud langusriskid, mis on eelkõige seotud üha kasvavate pingetega mitmel euroala finantsturul ja nende võimaliku kandumisega euroala reaalmajandusse. Lisaks on langusriskid seotud toormehindade võimaliku uue tõusuga keskpika aja jooksul.

Eurostati kiirhinnangu kohaselt oli euroala aastane ÜTHI-inflatsioon 2012. aasta aprillis $2,6\%$ ja alanes seejärel mais $2,4\%$ ni. Peamiselt energiahindade ja kaudsete maksude muutuste tõttu püsib see tõenäoliselt aasta lõpuni üle 2% . Toorme praeguste futuurihindade põhjal eeldatakse, et aastane inflatsioonimäär langeb taas alla 2% 2013. aasta alguses. Kaugemas tulevikus peaks hinnasurve püsima piiratud, pidades silmas tagasihoidlikku majanduskasvu euroalal ja pikaajaliste inflatsiooniootuste stabiilsust.

Eurosüsteemi ekspertide 2012. aasta juuni makromajanduslikus ettevaates euroala kohta eel-

datakse, et ÜTHI-inflatsioon jääb 2012. aastal vahemikku 2,3–2,5% ja püsib 2013. aastal 1,0–2,2% piires. Võrreldes EKP ekspertide 2012. aasta märtsi makromajandusliku ettevaatega, on 2012. ja 2013. aasta ÜTHI-inflatsiooni vahemikke kitsamaks muudetud.

EKP nõukogu hinnangul on keskmise aja jooksul hindade arengu väljavaadet ohustavad riskid üldjoontes endiselt tasakaalus. Hinnatõusuriskid on seotud eelarve konsolideerimise vajadusest tingitud kaudsete maksude edasise tõusuga ja eeldatust kõrgemate toormehindadega keskpika aja jooksul. Põhilised langusriskid on seotud oodatust nõrgema majanduskasvuga euroalal.

Monetaaranalüüsi kohaselt oli aluseks olev rahapakkumise kasvutempo 2012. aasta esimesel neljal kuul endiselt tagasihoidlik. Pärast suurt sissevoolu rahaagregaati M3 aasta esimeses kvartalis alanes M3 aastakasv märtsi 3,1%lt aprillis 2,5%ni. M3 aastakasvu aeglustumine aprillis oli peamiselt seotud väljavooluga mitterahaloomelistele finantsvahendajatele (hõlmab näiteks keskseid osapooli, investeerimisfonde ja väärtpaberistamisvahendeid) kuuluvatest üleõhoiustest.

Mitterahaloomelistele finantsvahendajatele negatiivsete laenuvoogude tõttu aeglustus erasektorile antud laenude aastakasv (kohandatuna laenude müügi ja väärtpaberistamisega) märtsi 1,2%lt aprillis 0,8%ni. Samal ajal olid kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele ning kodumajapidamistele antud laenude kuised vood aprillis mõõdukalt positiivsed ning aastased kasvumäärad (kohandatuna laenude müügi ja väärtpaberistamisega) olid eelmise kuuga võrreldes üldjoontes samal tasemel, ulatudes vastavalt 0,7 ja 1,5%ni.

Andmed rahapakkumise ja laenude kohta kuni aprillini näitavad, et krediitiasutuste bilansside järsku ja ebakorrapärast korrigeerimist ei ole toimunud. See oli ka nõukogu võetud meetmete eesmärk. Praegust tsüklilist olukorda ning ettevõtete bilansside ja kodumajapidamiste eelarvete jätkuvat korrigeerimist silmas pidades peaks laenuõudlus eeloleval perioodil püsima piiratud.

Tulevikku vaadates on oluline, et pangad tugevdaksid oma vastupanuvõimet veelgi. Pankade bilansside tugevus on põhitegur, mis hõlbustab nii majanduse asjakohast varustamist laenuraha kui ka kõikide rahastamiskanalite normaliseerumist.

Kokkuvõttes näitab majandusanalüüs, et hindade areng peaks olema keskmise aja jooksul jätkuvalt kooskõlas hinnastabiilsuse eesmärgiga. Seda prognoosi kinnitab ka majandusanalüüsi ja monetaaranalüüsi tulemuste võrdlus.

Eelarve- ja majanduspoliitika kohta tuleb märkida, et eelarvete konsolideerimisel on viimastel aastatel tehtud märkimisväärsed edusamme. On väga tähtis jätkata jõupingutusi, et taastada tugevad eelarvepositsioonid ja konkurentsivõime, mis on stabiilse majanduskasvu eelduseks. Lisaks on tähtis rakendada Euroopa poolaastaraames uus makromajandusliku järelevalve raamistik. Mitmes euroala riigis on tekkinud ülemäärane tasakaalustamatus, mis tuleb kõrvaldada. Ulatuslikud toote-, töö- ja finantssektori reformid soodustavad jätkusuutlikku majanduskasvu. Tooteturgudel tuleks tugevdada konkurentsi, eelkõige ühtse turu väljakujundamise kaudu. Palgad peaksid kohanduma paindlikult, kajastades tööturu olukorda ja tööviljakust. Sellised majanduskasvu edendavad reformid aitavad kiirendada vajalikku kohandamisprotsessi ja soodustavad töökohtade loomist.

Lõpetuseks tunneb nõukogu heameelt, et viimasel Euroopa Ülemkogul saavutati kokkulepe tõhustada arutelu majandus- ja rahaliidu pikaajalise arengu teemal. EKP nõukogu hinnangul on see äärmiselt oluline samm.

MAJANDUSARENG

I. EUROALA VÄLISKESKKOND

Maailmamajanduse taastumine on endiselt ebakindel. Viimasel paaril kuul saadud andmete põhjal on üleilmne majandusaktiivsus järk-järgult elavnenud. Enamikus suuremates euroalavälistes arenenud majandusega riikides on ilminguid mõningasest kasvust, aga struktuursed takistused pärsivad jätkuvalt keskmise perspektiivi kasvuväljavaadet. Arenevates riikides on majanduskasv viimasel ajal mõnevõrra pidurdunud, ent püsib kokkuvõttes hoogne, soodustades seeläbi märgatavalt maailmamajanduse kasvu. Koos maailma majandusaktiivsusega paranes 2012. aasta esimeses kvartalis mõnevõrra ka maailmakaubandus. Enamikus riikides on viimastel kuudel jätkunud inflatsiooni aeglustumine, mis kajastab peamiselt energiahindade muutusi.

I.1. MAILMAMAJANDUSE ARENG

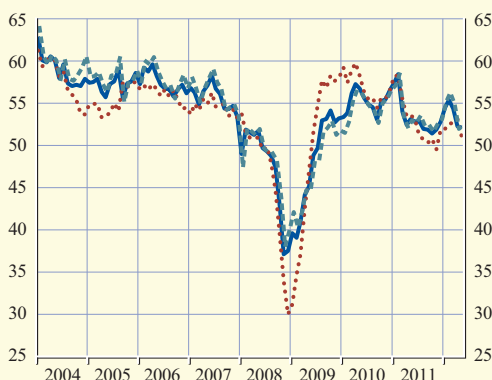
Maailmamajanduse taastumine on endiselt ebakindel. Viimasel paaril kuul saadud andmete põhjal on üleilmne majandusaktiivsus järk-järgult elavnenud. OECD piirkonnas näitavad esialgsed hinnangud, et SKP kvartalikasv oli jätkuvalt segadusttekitavates oludes 2012. aasta esimeses kvartalis 0,4%, võrreldes eelnenud kvartali 0,3%ga. Esimeses kvartalis soodustasid üleilmset majandusaktiivsust ajutiselt paranevad üleilmsed finantstingimused, mis on viimastel nädalatel aga jälle kehvenenud, sest on tekkinud kartus teatavate euroala riikide pärast. Arenenud suurriikide töö- ja eluase-meturu nõrkus ning bilansside korrigeerimise vajadus vähendavad maailmamajanduse kasvutempot arvatavasti veelgi. Ehkki erasektori võlakoormuse tasakaalustamine jätkub, on kodumajapidamiste võlg mitmes suuremas arenenud majandusega riigis endiselt suur. Arenevates riikides on majanduskasv poliitika varasema karmistamise ning väiksema sise- ja välisnõudluse tõttu küll mõnevõrra pidurdunud, aga püsib kokkuvõttes hoogne, soodustades seeläbi märgatavalt maailmamajanduse kasvu.

Üldine majandusaktiivsus on kõigis suuremates euroalavälistes arenenud riikides peale Ühendkuningriigi veidi suurenenud. Maailmaturul kiirenes 2012. aasta esimeses kvartalis ka tööstustoodangu kasv. Viimased uuringuandmed on jätkuvalt kooskõlas maailmamajanduse järkjärgu-

Joonis 1. Üleilmne ostujuhtide indeks (PMI)

(hajuvusindeks; sesoonselt kohandatud; kuuandmed)

- ostujuhtide toodanguindeks: üldine
- ... ostujuhtide toodanguindeks: töötlev tööstus
- - - ostujuhtide toodanguindeks: teenused

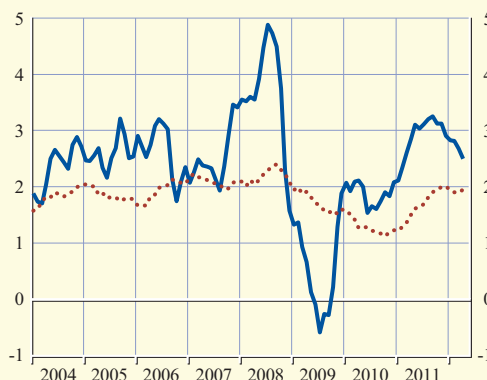

Allikas: Markit.

Joonis 2. Rahvusvaheliste hindade muutused

(kuuandmed; aastamuutus protsentides)

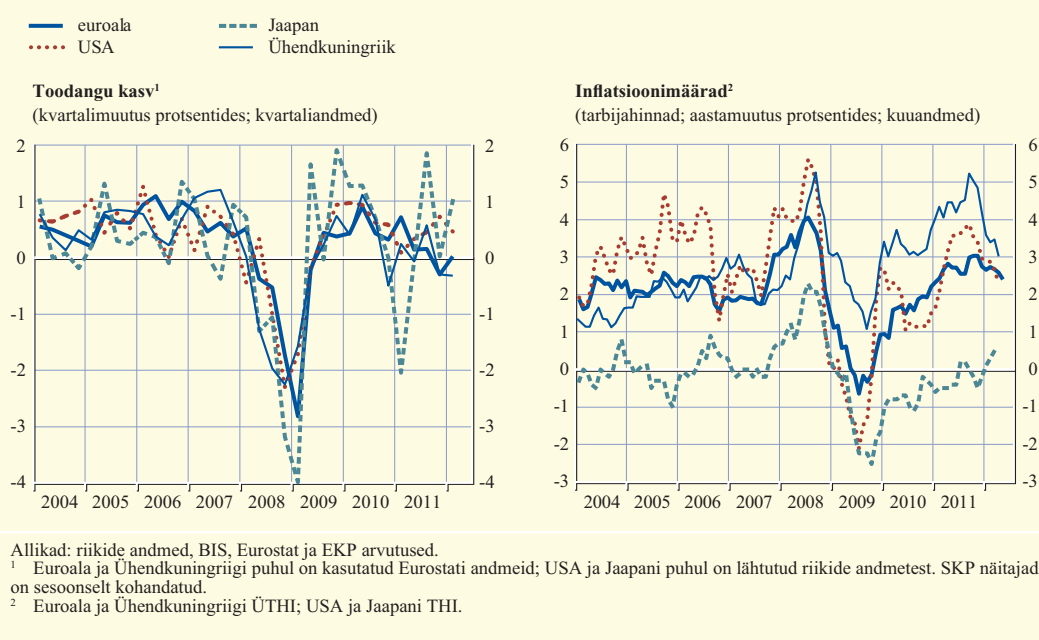
- OECD tarbijahinnad (kõik kululiigid)
- ... OECD tarbijahinnad (kõik kululiigid, v.a toiduained ja energia)

Allikas: OECD.

Joonis 3. Peamised muutused suurtes tööstusriikides

lise taastumisega. Ehkki toodangut kajastav üleilmne ostujuhtide indeks langes mais veel pisut, jõudes 52,1 tasemele (vt joonis 1), oli see esimeses kvartalis väga kõrge. Toodangut kajastava ostujuhtide liitindeksi langus viitab tööstustoodangut kajastava ostujuhtide indeksi märkimisväärsele vähenemisele, mille osaliselt tasakaalustas teenindussektori indeksi paranemine. Riigiti kajastas ostujuhtide indeksi langus peamiselt euroala kehvasid tulemusi, samal ajal kui USAs püsis indeks stabiilne ja paranes mitmes tähtsamas arenevas riigis. Tarbijate kindlustunne näib olevat hakanud suurenema. Arenenud riikides on see endiselt allpool varasemat taset, ent arenevatel turgudel püsib kindlustunne suhteliselt suur.

Koos üleilmse majandusaktiivsusega paranes 2012. aasta esimeses kvartalis mõnevõrra ka maailmakaubanduse seis. Maailmakaubanduse kasv peatus 2011. aasta viimases kvartalis, kuid hoogustus seejärel Madalmaade majanduspoliitika analüüsi büroo andmetel esimeses kvartalis 1,6% (kvartali arvestuses). Seda toetas suhteliselt kiire majanduskasv arenevates suurriikides, mis kajastab osaliselt tarneahela seoste normaliseerumist pärast Tai üleujutuste põhjustatud katkestusi. Samal ajal oli väliskaubanduse areng peamistes arenenud riikides endiselt üsna loid. Viimaste uuringuandmete põhjal maailmakaubanduse kasvutempo aeglustub veidi lähiajal. Üleilmne uute eksporditellimuste ostujuhtide indeks, mis ületas jaanuaris kasvu ja languse 50punktise väärtuslääve, langes mais 49,7ni.

Arenenud riikides on inflatsioon viimastel kuudel veelgi aeglustunud. Aprillis oli tarbijahindade aastakasv OECD piirkonnas 2,5%, võrrelduna märtsi 2,7%ga. OECD aastase inflatsioonimäära alanemine kajastab peamiselt muutunud energiahindasid, mis alanesis aprillis eelneva kuu 6,5%lt 4,8%le. Aastane inflatsioon (v.a toiduained ja energia) oli OECD piirkonnas üsna stabiilselt 2,0%. Arenevatel turgudel kippus aastane inflatsioonimäär kokkuvõttes veelgi langema, jäädes aprillis suuremates riikides allapoole 2011. aasta taset.

USA

USAs kasvab majandusaktiivsus mõõduka tempoga. Majandusanalüüsi büroo kohandatud hinnangul oli SKP reaalkasv 2012. aasta esimeses kvartalis aasta arvestuses 1,9% (kvartali arvestuses 0,5%), mis on väiksem kui möödunud kvartali 3%. Võrreldes esialgu prognoositud 2,2%ga tulenes allapoole korrigeerimine eelkõige varude väiksemast osakaalust, mida tasakaalustas osaliselt eraisikute põhivarainvesteeringute ülespoole korrigeerimine. Esimeses kvartalis soodustasid kasvu eelkõige eratarbimiskulutused, mida rahastati osaliselt eraisikute säästumäära languse kaudu, kuivõrd sissetulekud kasvasid aeglaselt. Uuringupõhised näitajad ja suure sagedusega avaldatavad andmed osutavad edasisele mõõdukale kasvule 2012. aasta teises kvartalis. Ehkki tööstustoodang ja tarbimiskulutused on järjest suurenenud, on töökohtade loomise tempo aeglustumine aprillis ja mais tekitanud kasvu taastumise hoo suhtes mõningaid kartusi, mida on süvendanud jätkuv ebakindlus üleilmsetel finantsturgudel. Taustinfos 1 on lühidalt vaadeldud tööjõus osalemise määra muutusi euroalal ja USAs.

Hinnasurve jätkas leevenemist. Aprillis aeglustus aastane THI-inflatsioon veelgi, jõudes eelmise kuu 2,7%lt 2,3%ni, mis on 2011. aasta septembri 3,9% tipptasemest tuntavalt allpool. See näitab, et nii energia- kui ka toiduainete hindade muutused on aasta arvestuses järjest vähenenud. Kui need komponendid välja arvata, siis oli aastane inflatsioon sama mis märtsis ehk stabiilselt 2,3%. Alusinflatsiooni paindlikkust on viimasel ajal süvendanud ravikulude, sõidukite ja rõivaste kulude kasv, mida on toetanud suurenev nõudlus.

Toetava makromajanduspoliitika ja järjest paranevate laenuitingimuste oludes peaks kasv edaspidigi mõõdukas tempos taastuma, millele aitab kaasa sisenõudlus. Eelkõige tundub olevat stabiliseerunud eluasemeturg, aga ka tööturg on majandusaktiivsust viimastes kvartalites üldiselt toetanud, kuigi hiljuti kasv veidi rauges, ning energiahindade tõus on pidurdunud. Samal ajal pärsib tarbimise kasvu finantsvõimenduse vähendamise vajadus, mis sunnib majapidamisi taastama sääste, kuivõrd sissetulekute kasv on kesine. Nõrka kogunõudlust arvestades püsib ekspordikasv lähiajal tõenäoliselt aeglane. Märkimisväärsed langusriskid jäävad püsima, sealhulgas ebakindlus eelarve tulevase konsolideerimise suhtes. Kui heita pilk hinnamuutustele, siis on hiljutine kütusehindade alanemine leevendanud energiahindade muutustest tulenevaid tõusuriske. Suur reservvõimsus peaks hoidma hinnasurve kontrolli all, arvestades stabiilse inflatsiooni ootusi.

25. aprillil 2012 teatas USA föderaalreservi rahapoliitika komitee, et majandus on mõõdukalt kasvanud, ning kinnitas tööturu tingimuste paranemist viimastel kuudel. Rahapoliitika komitee otsustas oma baasintressimäära vahemikku 0–0,25% mitte muuta. Komitee eelduste kohaselt püsivad baasintressimäärad praegust majandusolukorda arvestades erakordselt madalal tasemel vähemalt 2014. aasta lõpuni.

Taustinfo 1

TÖÖJÕUS OSALEMISE MÄÄRA ARENG EUROALAL JA USAs

Alates majandussurutise tekkest 2008. aastal tõusis USA tööpuuduse määr 2012. aasta teise kvartali alguseks ligikaudu 5%lt 8,1%le, mis on siiski mõnevõrra allpool 2009. aasta neljanda kvartali 10,0% tippaset. Euroala tööpuuduse koondmäär kasvas 2008. aasta esimese kvartali 7,2%lt 2012. aasta esimeses kvartalis 10,9%ni. Ehkki osa euroala majanduskasvust kajastab töö-

turu jätkuvat kohandumist mitmes liikmesriigis, viitab euroala ja USA töötusmäära muutuste lahknevus osaliselt väga erinevale töajajõus osalemise määrale neis kahes majanduspiirkonnas. Nimelt on töajajõus osalemise määr finantskriisi algusest saadik euroalal tõusnud ja USAs märkimisväärselt langenud. Selles taustinfos uuritakse töajajõus osalemise määra erinevusi euroalal ja USAs alates 2000. aastast, kusjuures erilist tähelepanu pööratakse vanuse ja sooga seotud muutustele.

Euroala ja USA töajajõus osalemise ja rahvastiku muutused

Töajajõus osalemise määr hõlmab seda osa elanikkonnast, kes töötab või otsib aktiivselt tööd, ja seda väljendatakse protsendina kogu tööajalisest elanikkonnast.¹ Joonisel on võrreldud tööajalisel elanikkonna töajajõus osalemise kogumäära muutusi euroalal ja USAs – märgitud sinise pidevjoonega igas blokis – alates 2000. aastast (esimene aasta, mille kohta euroala andmed on kättesaadavad).² Kohe torkab silma kaks suurt erinevust. Esiteks on töajajõus osalemise määr USAs kõrgem (aastatel 2000–2011 veidi üle 75%) kui euroalal (samal ajavahemikul pisut alla 70%). Teiseks võib alates 2000. aastast täheldada väga erinevat arengut – USAs on töajajõus osalemine märkimisväärselt vähenenud ja euroalal suurema osa sellest ajavahemikust kasvanud.

Aastatel 2000–2011 kerkis euroala töajajõus osalemise kogumäär 68%lt tööajalisest elanikkonnast 72%ni, USAs langes see näitaja samal ajal 78%lt 73%le. Töajajõus osalemist mõjutavad nii erinevate rahvastikurühmade osalemissäär kui ka nende rühmade osakaal kogu elanikkonnas.

¹ Üldiselt hõlmab töajajõus osalemise määr üle 15 (või 16) aasta vanuseid isikuid. Kuna see vanuserühm kuulub tööajalise elanikkonna hulka, siis on see käesolevas taustinfos hõlmatud. Analüüs hõlmab 15- või 16- kuni 64aastaseid isikuid, mis tagab majanduspiirkonniti ja ajalisel parema võrreldavuse.

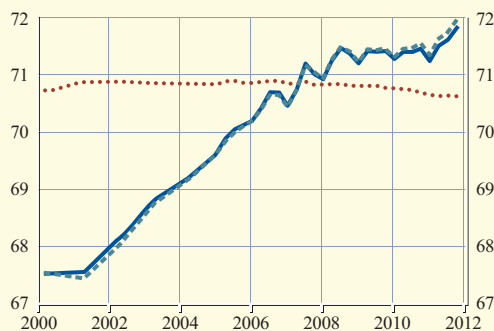
² Euroala andmed kuni 2004. aastani on kättesaadavad üksnes ühe kvartali kohta aastas.

Töajajõus osalemise määra hiljutine areng euroalal ja USAs

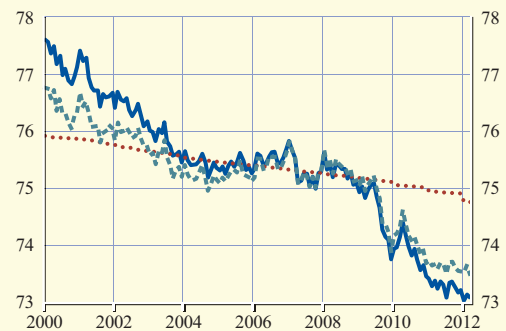
(protsentides)

- tegelik töajajõus osalemise määr
- töajajõus osalemise fikseeritud määr
- elanikkonna fikseeritud osakaalud

a) euroala

b) USA

Allikad: Eurostat, USA töajajõustatistika büroo, riiklik majandusuuringute büroo ja EKP arvutused.

Märkus. Töajajõus osalemise määra väljendatakse protsendina tööajalisest elanikkonnast (euroalal 15–64aastased, USAs 16–64aastased). Tegelik töajajõus osalemise määr on töajajõus osalemise registreeritud määr; töajajõus osalemise fikseeritud määr on oletuslik töajajõus osalemise määr, mis arvutatakse kümne alarühma 2007. aasta töajajõus osalemise määrade abil, kaalutuna nende muutuvate osakaaludega kogu tööajalisest elanikkonnast; elanikkonna fikseeritud osakaalude puhul on kaaludena kasutatud 2007. aasta elanikkonna rühmade osakaale ning kohaldatud töajajõus osalemise muutuvaid määrasid. Euroala 2000.–2004. aasta näitajad on tuletatud kvartaliandmetest.

Töäjõus osalemise ja rahvastikum muutuste mõju saab lihtsasti eristada töäjõus osalemise määra või elanikkonna osakaalude kindlaksmääramisega vanuserühma ja soo kaupa kindlal perioodil, hinnates seejärel tulemuseks saadud kohandatud aegriidade muutusi. Joonisel on toodud selle hindamise tulemused, sealjuures on iga näitaja fikseeritud omakorda 2007. aasta kriisieelsel tasemel.

Elanikkonna osakaalude kindlaksmääramine (sinakasroheline punktiirjoon igas blokis) lahutab töäjõus osalemise kogumäära muutused, mis tulenevad täielikult osalemissotsuste muutustest vanuserühma ja soo kaupa. Osalemissotsuste muutused – eriti teatavates töötururühmades, nagu võib näha järgmisest osast – on põhjustanud peaaegu kõik euroala töäjõus osalemise kogumäära muutused ajavahemikul 2000–2011. Osalemise mõju oli samal perioodil oluline ka USAs, ent ei olnud peamine tegur. USA töäjõus osalemise kogumäära ja erinevate alarühmade osalemissoovide muutusi mõõtvat määra vahet saab selgitada rahvastikustruktuuri muudatuste mõjuga (näitaja saadakse töäjõus osalemise määrade fikseerimisel 2007. aasta tasemel, mida kajastavad joonisel punased punktiirjooned). Nagu jooniselt näha, on rahvastikustruktuuri mõju alates 2000. aastate algusest vähendanud USA töäjõus osalemise kogumäära ligikaudu ühe protsendipunkti ulatuses.³ Peamine mõjutegur on arvatavasti USA beebibuumi ajal (1946.–1964. aastal) sündinud inimesed ja nende siirdumine parimas tööeas inimeste rühmast vanematesse rühmadesse, mida iseloomustab väiksem tööturul osalemine. Seevastu euroalal avaldasid rahvastikumutused sel perioodil töäjõus osalemise kogumääradele väga väikest mõju.

Töäjõus osalemise struktuur sooliste ja vanuseliste muutuste järgi

Osalemissotsuste rühmasisesed muutused on mõjutanud töäjõus osalemise kogumäära mõlemas majanduspiirkonnas märkimisväärselt. Ajavahemikul 2000–2011 vähenes euroala ja USA tööealise elanikkonna töäjõus osalemise kogumäärade vahe märgatavalt. Selle põhjus oli nii töäjõus osalemise kogumäära tõus euroalal kui ka selle näitaja langus USAs (vt tabel).

Mõlemas majanduspiirkonnas moodustavad mehed suurema osa töäjõust. Alates 2000. aastast on euroala meeste töäjõus osalemine tervikuna püsinud väga stabiilne (tabeli järgi oli see määr aastatel 2000–2011 keskmiselt 78%, ehkki pärast majandussurutist tekkis väike langus). Seevastu USAs on meeste töäjõus osalemise määr alates 1970ndate algusest suhteliselt püsivalts alanenud, keskmiselt ligikaudu 0,2 protsendipunkti aastas. Selle trendi üks põhjus on vähese kutseoskusega töötajate reaalpalga langus ja parem juurdepääs sotsiaalkindlustushüvitistele, mis muudab töötamise rahaliselt vähem atraktiivseks. 2000. aastate muutused on olnud üsna lahknevad ja eelnimetatud trend stabiliseerus mõnevõrra kümnendi keskel (2003–2007), kui tööhõive kasvas kiiresti. Ent majandussurutisest saadik on meeste osalemine töäjõus hakanud taas vähenema. Nende kahe majanduspiirkonna erinevate muutuste tulemusena jõudis meeste töäjõus osalemise määr 2011. aastaks euroalal ja USAs märkimisväärselt sarnasele tasemele.

Meeste töäjõus osalemise kogumäära mõjutavad suured erinevused vanuserühmades. Kuigi euroalal oli töäjõus osalemise määr vaatlusalusel perioodil üldjoontes palju väiksem, püsis see näitaja nooremate meeste puhul laias laastus stabiilne, ent alaneks USAs. Osaliselt kajastab see järsk langustrend ilmselt nooremaeliste valdavalt pikemat õpiperioodi, aga 2008.–2009. aasta kriis tundub olevat langust USAs palju rohkem võimendanud kui euroalal. Euroala parimas tööeas

³ USA pikema aja andmete analüüs näitab, et 1990ndate keskel oli rahvastikustruktuur hakanud USA töäjõus osalemise kogumääradele langussurvet avaldama.

Töäjõus osalemise määr euroalal ja USAs aastatel 2000–2011

(protsentides)

	2000	2007	2008	2009	2010	2011	2000-2007 (keskmine)	2000-2011 (keskmine)
Tööealine elanikkond kokku (mehi ja naised kokku)								
Euroala	67,5	70,9	71,3	71,4	71,4	71,5	69,1	69,9
USA	77,2	75,3	75,3	74,6	73,9	73,3	76,0	75,4
Mehed								
<i>kõik mehed</i>								
Euroala	77,2	78,6	78,7	78,4	78,2	78,1	77,8	77,9
USA	83,9	81,7	81,5	80,4	79,5	78,9	82,5	81,7
<i>noored (alla 25aastased)</i>								
Euroala	47,7	47,8	47,8	46,7	45,5	44,9	47,6	46,9
USA	68,6	61,6	61,0	58,5	56,8	56,6	64,6	62,4
<i>parimas tööeas (25–54)</i>								
Euroala	93,0	93,0	93,0	92,6	92,4	92,2	92,9	92,7
USA	91,7	90,9	90,6	89,8	89,3	88,7	90,9	90,5
<i>eakad (55–64)</i>								
Euroala	48,4	55,6	56,5	57,5	58,2	59,0	51,8	54,0
USA	77,2	75,3	75,3	74,6	73,9	73,3	76,0	75,4
Naised								
<i>kõik naised</i>								
Euroala	57,9	63,1	63,8	64,3	64,6	65,0	60,4	61,8
USA	70,7	69,1	69,3	69,0	68,4	67,8	69,7	69,3
<i>noored (alla 25aastased)</i>								
Euroala	40,9	40,9	41,0	40,5	39,5	39,4	40,4	40,2
USA	63,0	57,2	56,5	55,2	53,6	53,3	59,7	58,0
<i>parimas tööeas (25–54)</i>								
Euroala	71,1	76,3	77,1	77,5	77,9	78,2	73,7	75,1
USA	76,7	75,4	75,8	75,7	75,2	74,7	75,8	75,6
<i>eakad (55–64)</i>								
Euroala	26,5	37,0	38,1	39,8	41,0	42,9	31,1	34,6
USA	51,8	58,3	59,1	60,0	60,2	59,6	55,8	57,1

Allikad: Euroopa Komisjon, USA tööjõustatistika büroo ja EKP arvutused.

Märkus. Töäjõus osalemise kogumäär hõlmab tööealist elanikkonda (euroalal 15–64aastased, USAs 16–64aastased). Alarühmade töäjõus osalemise määra väljendatakse protsendina ea- ja soopõhistest elanikkonnarühmadest. Euroala andmed kuni 2004. aastani on olemas üksnes ühe kvartali kohta aastas.

meeste töäjõus osalemise määr ületab USA näitajat kogu vaatlusalusel perioodil (2000–2011) ning see lõhe on pärast surutist veelgi suurenenud. Osaliselt kajastab see tõenäoliselt euroala tööhõive hoogsat kasvu perioodi keskel sektorites, mida tavapäraselt seostatakse parimas tööeas meessoost töötajatega. Tõenäoliselt on oma osa mänginud ka mitmes euroala riigis ellu viidud struktuurireformid, mille eesmärk oligi suurendada eeskätt töäjõus osalemist. Ka töötajate kaitset reguleerivate õigusaktide karmistamine euroalal on arvatavasti rohkem kui USAs aidanud vähendada parimas tööeas meeste töökaotusi ränga hoobi saanud sektorites.

USA ja euroala töäjõus osalemise määra lahknevus on eriti suur eakamate töötajate puhul (2011. aastal ligikaudu 14 protsendipunkti). See lahknevus on siiski tublisti ahenenud võrreldes pea-aegu 30 protsendipunkti suuruse erinevusega, mida täheldati selles vanuserühmas 2000. aastal. Töäjõus osalemise määr eakamate (mõlemast soost) töötajate hulgas on euroalal alates 2000. aastast jätkuvalt tõusnud, ent USAs suuremal osal perioodist stabiilselt langenud, ehkki USAs oli algtase palju kõrgem. USAs on eakamate suurem töäjõus osalemise määr seotud arvatavasti

eelkõige parema tervise ja pikema elueaga ning kasvava vajadusega pensioniks säästa.⁴ Asjaolu, et vanemaealiste töajades osalemine on kahes majanduspiirkonnas sarnasemaks muutunud, tuleneb pigem euroalal täheldatud jõudsast kasvust kui USA määra tagasihoidlikust langusest. Euroala määra tõusu saab seostada mitme teguriga, sealhulgas töajade struktuuri muutusega sektorite kaupa, mis on tõenäoliselt muutnud töajade jätkamise (füüsiliselt) lihtsamaks võrreldes eelmiste põlvkondadega. Samuti on kasvu mõjutanud varajase pensioniea kavade muutmise mõnes euroala riigis 1980ndatel ja 1990ndatel ning 2000ndatel tehtud püüdlused reformida mitmes euroala riigis pensionisüsteeme.

Üks kõige laialdasemalt täheldatud 2000. aastate muutusi euroala tööturgudel on olnud naissoost töötajate osalemise määra märkimisväärne kasv.⁵ Tabelist on näha, et see kehtib kõikide vanuserühmade puhul, v.a alla 25aastased, ning et see kasvutrend jätkus ka pärast finantskriisi. Nii nagu meeste seas, ületab ka parimas tööajades naiste töajades osalemise määr euroalal praegu USA sama vanuserühma määra, ehkki mõlemas rühmas on see näitaja palju madalam kui meeste puhul. Naiste töajades osalemise määra suur tõus sel perioodil aitas aga vähendada meeste ja naiste näitajate erinevusi euroalal 2011. aastal ligikaudu 14 protsendipunktini, võrrelduna peaaegu 22 protsendipunktiga 2000. aastal. USAs jäi see erinevus samal ajavahemikul peaaegu samaks. Euroalal on töajades osalemise määra tõus olnud eriti suur eakamate naiste puhul (veidi rohkem kui 25% tasemelt 2000. aastal ligikaudu 43%ni 2011. aastal). USA määr kasvab samal ajavahemikul märksa aeglasemalt. Alates 2007.–2008. aasta finantskriisist on eakamate naiste töajades osalemine USAs veidi vähenenud ja jätkanud euroalal kasvu. Noorimas vanuserühmas on naiste töajades osalemise määr mõlemas majanduspiirkonnas jätkuvalt alanenud ning see trend tundub olevat alates 2007.–2008. aasta kriisist süvenenud.

Kokkuvõttes on noorte naiste töajades osalemine mõlemas majanduspiirkonnas praegu peaaegu samal tasemel nagu noorte meeste puhul. Euroala naiste töajades osalemise määra tõusu põhjustanud tegurid kajastavad naiste kasvavat lõimumist tööturul ning nende suuremat seotust tööturuga; varasemate diskrimineerimisvastaste õigusaktide mõju; maksu- ja hüvitissüsteemi struktuurireforme, mis aitavad suurendada tööhõivest saadavat tulu; tööajade ja töajade õigusnormide reforme, mis on soodustanud osalise ja paindliku töajadega töötamist (see pakub eelkõige huvi naistele, kes soovivad töö- ja pereelu ühitada). Euroala naiste töajades osalemise määra jätkuv tõus võib kajastada ka majapidamiste kasvavaid rahalisi vajadusi pärast finantskriisi. Nii nagu nooremate meeste puhul, kajastab ka nooremate naiste töajades osalemise määra pikaajaline langus tõenäoliselt seda, et rohkem aastaid pühendatakse haridusele, et leida paremat kutseoskust eeldav töö.

Kokkuvõte

USA töajades osalemise määr alanen aastatel 2000–2011. Selle põhjustasid nii töajades osalemise määra pikaajaline langus enamikus töajadegrühmades kui ka demograafilised muutused, mis mõjutavad töajade kogustruktuuri (eelkõige USA beebibuumi ajal sündinud, kes hakkavad jõudma pensioniikka). Seevastu euroalal on töajades osalemine alates 2000. aastast jätkuvalt kasvanud. Seda muutust on vaadeldud ajavahemikul tublisti mõjutanud naiste ja eakate töajades osalemise määra kiire tõus. Nendele rahvastikurühmadele on toonud kasu eelkõige struktuurireformid –

⁴ Vt üksikasjalikumalt analüüsi, mis hõlmab tulevikuväljavaadet: M. Toossi „Labor force projections to 2020: a more slowly growing workforce“, Monthly Labor Review, USA töajadestatistika büroo, jaanuar 2012.

⁵ Vt näiteks Euroopa Keskpangade Süsteemi rahapoliitika komitee rakkerühma dokument „Labour supply and employment in the euro area countries – developments and challenges“, EKP üldtoimetis nr 87, Frankfurt, 2008.

tööõigusaktide ning maksu- ja hüvitissüsteemide, sealhulgas pensionisüsteemide ja tööaja õigusnormide reformid –, mis on mitmes euroala riigis ellu viidud, et suurendada tööturu paindlikkust ja töölkäimise majanduslikke motiive.

JAAPAN

Jaapanis näitasid esialgsed avaldatud rahvamajanduse arvepidamise andmed, et SKP reaalkasv kiirenes 2012. aasta esimeses kvartalis kvartali arvestuses 1% (sesoonselt kohandatu-na). Sellele eelnes eelmises kvartalis näitaja paigalseis (2011. aasta viimase kvartali kasvu korrigeeriti 0,2 protsendipunkti võrra ülespoole 0%ni). Kasvu edendasid peamiselt eratarbimine ja valitsussektori kulutused koos erasektori varude muutustega. Eratarbimine kasvas 1,1%, mis osaliselt kajastab valitsuse poolt taaskehtestatud stiimuleid keskkonnahoidlike autode ostuks ning ülisuurt nõudlust. Valitsussektori kulutused osutasid samal ajal eelkõige riiklike investeeringute tempokale kasvule, mis andis kinnitust ülesehitustöödega seotud avaliku sektori kulutuste tõusust. Teisest küljest mõjutasid erasektori investeeringud kasvu ebasoodsas suunas, sest nii eraettevõtete kui ka elamuehitusse tehtavate investeeringute maht kahanes kvartali arvestuses. Kaupade ja teenuste netoeksport mõjutas kasvu mõnevõrra, kusjuures ekspordi kiire kasv kajastas teataval määral taastumist Tai üleujutuste põhjustatud tarnekatkestustest.

Värskelt avaldatud majandusnäitajad osutavad jätkuvale, ehkki mõõdukamale kasvule tänava teises kvartalis. See on kooskõlas küsitlusandmete hiljutise paranemisega. Ülesehitustöödega seotud kulutused peaksid majanduskasvu ka lähiajal soodustama, mis on peamiselt tingitud avaliku sektori kulutuste ja erasektori investeeringute kasvust. Välisnõudlus suureneb samuti järk-järgult, mis soodustab ajapikku eksporti ja üldist majanduskasvu.

Aastane THI-inflatsioon oli aprillis 0,4% (märtsis 0,5%). Aastane THI-inflatsioon, v.a toiduained ja energia, oli märtsis -0,5% ja aprillis -0,3%. Viimasel rahapoliitika koosolekul 23. mail otsustas Jaapani keskpank jätta tagatiseta üleölaenu intressimäära muutumatult vahemikku 0–0,1%.

ÜHENDKUNINGRIIK

Ühendkuningriigis hakkasid ettevõtlusuuringute näitajad 2012. aasta teises kvartalis suhteliselt kõrgelt tasemelt langema, samal ajal kui tarbijate kindlustunne püsis madal. Reaalne SKP alanes 2012. aasta esimeses kvartalis kvartali arvestuses 0,3%, kasvu pärssisid nii investeeringud kui ka kodumajapidamiste tarbimine. Tööturu olukord on hakanud stabiliseeruma, aga töötuse määr on endiselt suhteliselt kõrge (märtsile eelnenud kolme kuu jooksul keskmiselt 8,2%) ning tööhõive kasv on olnud tagasihoidlik. Edaspidi taastub majanduskasv tõenäoliselt vaid tasapisi, sest sisenõudluse kasvu jäävad eelduste kohaselt kammitsema ranged laenuitingimused, kodumajapidamiste bilansside jätkuv kohandamine ja eelarvepoliitika ulatuslik karmistamine.

Aastane THI-inflatsioon alanes märtsi 3,5%lt aprillis 3%ni, samal ajal kui THI-inflatsioon, v.a energia ja töötlemata toiduained, langes 0,5 protsendipunkti, jõudes 2,4%ni. THI-inflatsioon aeglustus peamiselt baasefekti tõttu ning inflatsioonisurve arvatavasti lähiajal püsib. Ent edaspidi peaks reservvõimsuse olemasolu ja majandusaktiivsuse loid taastumine aitama inflatsioonisurvet leevendada. Inglise keskpanga rahapoliitika komitee jättis 10. mail kommertsbankade reservidelt makstava ametliku baasintressimäära 0,5% tasemele

ning säilitas keskpanga reservide emiteerimise toel soetatud varade väärtuse kokku 325 miljardi naelsterlingi ulatuses.

TEISED EUROOPA LIIDU RIIGID

Teistes euroalavälistes ELi riikides on kasv lähiajal eeldatavasti suhteliselt aeglane, mõnes riigis valitseb juba madalseis. Riigiti on majanduse väljavaated siiski väga erinevad.

Rootsis ja Taanis kiirenes majandusaktiivsuse taastumine pärast 2011. aasta neljanda kvartali langust. Rootsis kasvas reaalne SKP 2012. aasta esimeses kvartalis kvartali arvestuses 0,8% ja Taanis 0,3% ning mõlemas riigis mõjutas seda sisenõudlus. 2012. aasta aprillis oli aastane ÜTHI-inflatsioon Taanis 2,3% ja Rootsis 1%.

Suuremates Kesk- ja Ida-Euroopa riikides on majandusaktiivsus olnud viimasel ajal väike. 2012. aasta esimeses kvartalis vähenes reaalne SKP kvartali arvestuses Tšehhis 1%, Ungaris 1,3% ja Rumeenias 0,1%, ent Poolas kasv jätkus 0,8% tasemel. Üldiselt on majanduse väljavaade suuremates Kesk- ja Ida-Euroopa riikides pärast talvist kehvenemist mõnevõrra stabiliseerunud; samas elavneb majandus tõenäoliselt tasahaaval ning olukord erineb riigiti. Lähiajal mõjutavad aktiivsust arvatavasti kesine välisnõudlus, tööturgude loid taastumine ja jätkuv eelarve konsolideerimine. Näha on ka langusriske seoses finantssektori finantsvõimenduse vähendamise vajadusega ELis, mis piirab tõenäoliselt laenukasvu ja välisrahastamise tingimusi mitmes Kesk- ja Ida-Euroopa riigis.

Rumeenias on aastane ÜTHI-inflatsioon hakanud aeglustuma (jõudes aprillis 1,9%ni), ent Tšehhis, Ungaris ja Poolas on see püsinud suhteliselt stabiilne (aprillis vastavalt 4%, 5,6% ja 4%). Üldiselt on inflatsioonisurvet pärssinud madalamad toormehinnad, samal ajal kui kaudsete maksude ja reguleeritud hindade tõus on inflatsiooni kiirendanud.

Väiksemate Kesk- ja Ida-Euroopa riikide majandus on järjest elavnenud, ent väliskeskkonnaga seotud riskid on endiselt ülekaalus. Kvartaalne SKP reaalkasv jäi 2012. aasta esimeses kvartalis peaaegu muutumatuks Bulgaarias, Lätis ja Leedus. Küsitlusandmed osutavad üldiselt siiski kindlustunde vähenemisele viimastel kuudel ning töötus on püsinud kõigis kolmes riigis suur. Inflatsioon on jätkuvalt aeglustunud Lätis ja Leedus (aprillis vastavalt 2,8%ni ja 3,3%ni) ning püsinud suhteliselt stabiilne Bulgaarias (aprillis 2%). Taustinfos 2 on vaadeldud rahvusvaheliste reservide mõjurite ja piisavuse muutusi Kesk- ja Ida-Euroopa riikides.

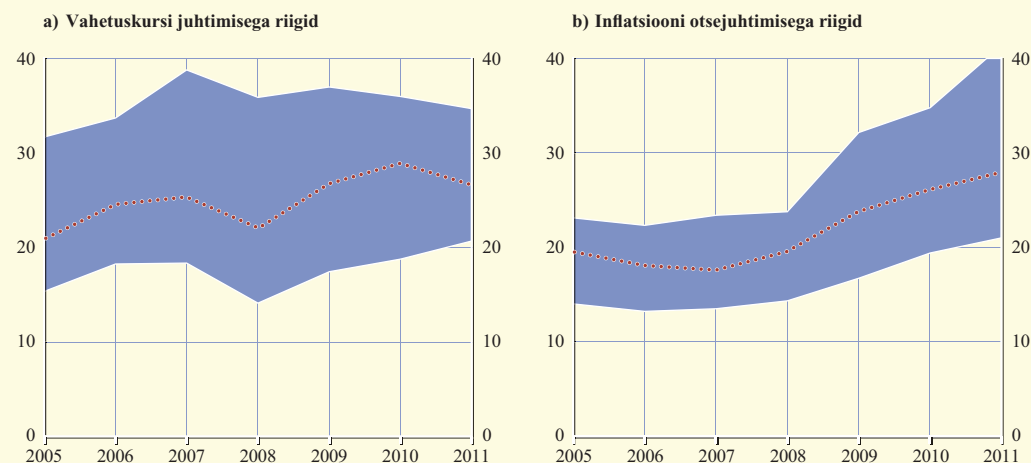
Taustinfo 2

EUROALAVÄLISTE KESK- JA IDA-EUROOPA ELI RIIKIDE RAHVUSVAHELISTE RESERVIDE ARENG

Viimastel aastatel on mitu euroalavälist Kesk- ja Ida-Euroopa ELi riiki (edaspidi Kesk- ja Ida-Euroopa riigid) suurendanud ettevaatusabinõuna oma rahvusvahelisi reserve. 2008.–2009. aasta üleilmse finantskriisi kogemus näitas, kui olulised on rahvusvaheliste reservide puhvrid kaitseks jooksev- ja kapitalikonto šokkide eest. Kuigi rahvusvahelistel reservidel on suured eelised, kaasnevad nendega ka märkimisväärsed alternatiivkulud. Seepärast arutletakse selles taustinfos rahvusvaheliste reservide arengu, mõjurite ja piisavuse üle Kesk- ja Ida-Euroopa riikides.

Joonis A. Rahvusvahelised reservid Kesk- ja Ida-Euroopa riikides osakaaluna SKPst

(protsentides)

Allikad: Eurostat, liikmesriikide andmed ja EKP ekspertide arvutused.

Märkus. Ametlikud reservvarad maksebilansi statistikast riigi vääringsuhtena SKPsse. Pilt on sarnane ka siis, kui kasutatakse ametlikke eurodes väljendatud reservvarasid eurodes SKP suhtes. Jooned kajastavad kaalumata keskmisi näitajaid ning varjutatud alad näitavad täheldatud miinimum- ja maksimumväärtuste vahemikku. Vahetuskursi juhtimisega riigid on Bulgaaria, Läti ja Leedu; inflatsiooni otsejuhtimisega riigid on Tšehhi, Ungari, Poola ja Rumeenia.

Hiljutised suundumused

Rahvusvaheliste reservide kasv Kesk- ja Ida-Euroopa riikides alates 1990ndate lõpust katkes üksnes lühikeseks ajaks 2008.–2009. aasta üleilmse finantskriisi tõttu. Reservid vähenesid kõigis Kesk- ja Ida-Euroopa riikides 2008. aasta märtsist 2009. aasta juunini vähemalt ühes kvartalis ning langus selle ajavahemiku jooksul tipust põhja ulatus $-0,3\%$ st (Poolas) $-7,7\%$ ni SKPst (Bulgaarias). Järgnevatel aastatel taastasid Kesk- ja Ida-Euroopa riigid oma reservipuhvreid, suurendades mõnel juhul nende mahtu märgatavalt võrreldes kriisieelse tasemega (vt joonis A). Mõned riigid sõlmisid ka mitmepoolseid finantsabilepinguid eesmärgiga tugevdada turgude kindlustunnet, et nad suudavad tulevased šokid üle elada. Üks huvitav tendents on olnud rahvusvaheliste reservide kasv inflatsiooni otsejuhtimisega Kesk- ja Ida-Euroopa riikides, mille tagajärjel on nende hoiuste keskmine maht jõudnud vahetuskursi juhtimisega riikide omale lähemale.

Põhjused

Rahvusvahelisi reserve¹ võib suurendada ettevaatusabinõuna, et tagada puhver väliste šokkide tarbeks, aga ka selleks, et saavutada vahetuskursi või rahapoliitika eesmärgid, või ka struktuursetel põhjustel (nt mitteuuenevatest ressurssidest saadud põlvkondadevahelised säästused). Reservide kogumise algajenditest hoolimata on tõendeid, et suuremad rahvusvahelised reservid võivad valuutaturgude surve² ajal aidata kaitsta tarbimist, sest nendega saab 1) reageerida

¹ IMFi määratluse kohaselt on rahvusvahelised reservid sellised välised varad, mis on rahandusametustele jaoks kohe saadaval ja nende poolt kontrollitavad maksebilansi rahastamise vajadustele vastamiseks, valuutaturgudel sekkumiseks, et mõjutada vahetuskurssi, ning muudeks asjaomasteks eesmärkideks (näiteks usalduse säilitamine valuuta ja majanduse vastu ning välislaenu aluse tagamine). Vt „Balance of Payments and International Investment Position Manual”, kuues väljaanne, IMF, Washington, DC, 2009 (kättesaadav IMFi veebilehel <http://www.imf.org>).

² Vt „Assessing Reserve Adequacy”, töödokument, IMF, Washington, DC, veebruar 2011, lk 10 (kättesaadav IMFi veebilehel <http://www.imf.org>).

vahetult välisvaluuta likviidsuskriisile ja rahastada importi; 2) kaitsta seotud vahetuskurssi või ennetada selle ebakorrapärasust odavnemist, et piirata negatiivse jõukusefekti mõju kulutustele, kuivõrd vahetuskursirisk mõjutab erasektori bilanssi; 3) ennetada investorite kindlustunde kahanemist majanduse krediitdivõime suhtes.

Kesk- ja Ida-Euroopa riikide rahvusvaheliste reservide ajutist langust 2008.–2009. aastal võib seostada rahvusvahelise kaubanduse ja piiriüleste finantsvoogude tõsiste katkestustega, mille põhjustas üleilmne finantskriis. Sellele järgnenud rahvusvaheliste reservide suurendamine näitab tõenäoliselt seda, et nii keskpangad kui ka finantsturud korrigeerisid oma hinnangut sama suurte šokkide üleelamiseks vajalike reservide suuruse suhtes. See puudutas kõiki riike, kaasa arvatud neid, kes saavad vahetuskurssi abil šokki osaliselt pehmenada. See on põhjustanud proportsionaalselt suurema reservide kasvu inflatsiooni otsejuhtimisega riikides, sest vahetuskurssi juhtimisega riikidel on seotud vahetuskurssi toetamiseks vajalikud reservid juba olemas.³ Kuna rahvusvaheliste reservidega kaasnevad alternatiivkulud ning nendega seotud eeliste puhul võib tootlus väheneda, on nende vajaliku taseme määramine poliitikakujundajate jaoks oluline.

Reservi piisavus

Ennetamise vaatenurgast saab rahvusvaheliste reservide piisavust hinnata teatavate võrdlusnäitajate alusel, mida on korrigeeritud riikide ühiste, varasematest kriisidest saadud kogemuste põhjal või mis on töötatud välja kulude-tulude analüüsi põhjal. Kõige levinumad reservide piisavuse mõõdikud eeldavad rahvusvaheliste reservide katet vähemalt järgmises ulatuses: 1) kolme kuu impordimaht; 2) 100% lühiajalisest võlast selle järelejäänud tähtaja jooksul (nn Greenspan-Guidotti reegel⁴); 3) laiendatud Greenspan-Guidotti reegel, mis hõlmab ka jooksevkonto saldot; 4) 20% laias rahaagregaadist (M2). IMF pakkus hiljuti välja viienda mõõdiku. See seisneb rahvusvaheliste reservide võrdlemise riskiga kaalutud kohustuste mahuga, mis peaks katma kogu võimaliku reservide vähenemise, kaalutuna selle ilmnemise tõenäosusega, ja mis on tuletatud varasemate valuutaturu surveperioodide tõenäosusjaotuse ääreala sündmuste analüüsi põhjal.⁵ IMFi meetodi puhul hinnatakse võimalikku vähenemist lühiajalise võla (järelejäänud tähtaja jooksul), M2, ekspordi ja muude välise kohustuste alusel, mis on määratletud portfelliivõlde kohustustena, millele lisanduvad muud välised investeerimiskohustused ja millest on maha arvatud lühiajaline võlg järelejäänud tähtaja jooksul. Ujuva ja fikseeritud vahetuskursiga režiimide puhul kasutatakse erinevaid osakaalusid, mis kajastab fikseeritud režiimi suuremat haavatavust spekulatiivsete šokkide suhtes. Riskiga kaalutud mõõdik peaks olema rahvusvaheliste reservidega kaetud 100–150% ulatuses, sõltuvalt konkreetse riigi jaoks vajalikest kohandustest. Tuleb märkida, et üks väga levinud optimaalsete reservide mudel⁶ annab Kesk- ja Ida-Euroopa riikide suhtes koos põhiliste kalibreerimiseeldustega kohaldatuna tulemusi, mis on väga lähedased 100% lühiajalise võla tavapärasele mõõdikule.

³ Reservi kogunemine inflatsiooni otsejuhtimisega Kesk- ja Ida-Euroopa riikides ei tundu juhendavat poliitikast, mille eesmärk on hoida konkurentsieelise saavutamiseks nende valuutat alahinnatuna (vt viimaseid IMFi artikli IV kohaseid riikide aruandeid, mis on kättesaadavad IMFi veebilehel <http://www.imf.org>).

⁴ Vt P. Guidotti märkused G33 seminaril 11. märtsil 1999 Saksamaal Bonn; A. Greenspan „Currency reserves and debt”, märkused enne Maailmapanga konverentsi reservide juhtimise viimaste suundumuste kohta, Washington, DC, 29. aprill 1999 (kättesaadav leheküljel <http://www.federalreserve.gov>).

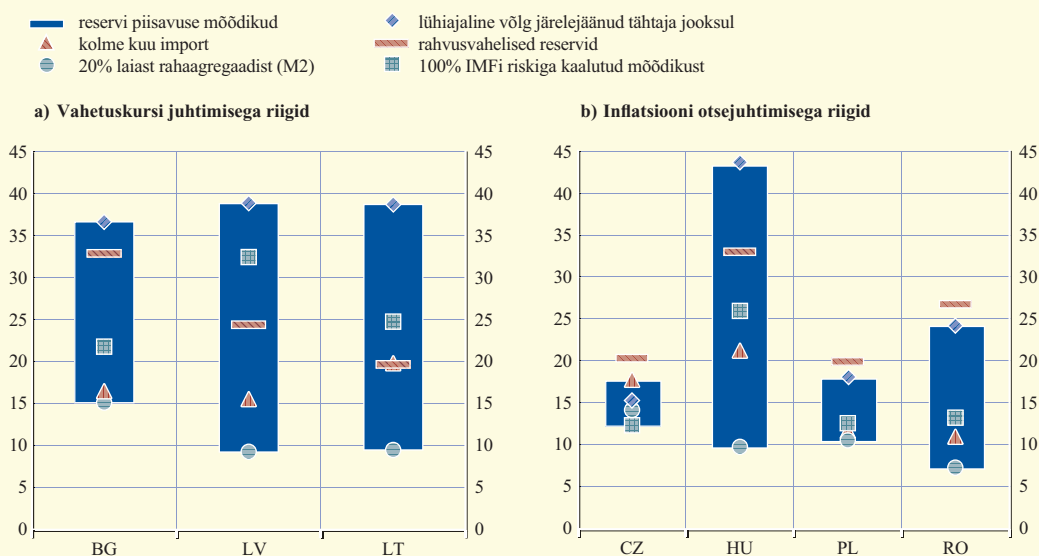
⁵ Vt „Assessing Reserve Adequacy”, töödokument, IMF, Washington, DC, veebruar 2011, lk 24–27 (kättesaadav IMFi veebilehel <http://www.imf.org>).

⁶ Vt O. Jeanne ja R. Rancière „The Optimal Level of International Reserves For Emerging Market Countries: A New Formula and Some Applications”, Majanduspoliitiliste Uuringute Keskuse (CEPR) dokument nr 6723, veebruar 2008.

Joonis B. Reservi piisavuse näitajad Kesk- ja Ida-Euroopa riikides

(protsendina SKPst 2011. aastal)

Allikad: IMFi riikide aruanded, IMFi Special Data Dissemination Standard, Eurostat, riikide andmed, EKP ekspertide hinnangud. Märkus. Rahvusvaheliste reservide andmed on antud 2012. aasta aprilli lõpu seisuga ning pärinevad ametlike reservvarade andmetest, mis on edastatud rahvusvahelisi reserve ja välisvaluuta likviidsust käsitlevas andmeformis IMFi andmeedastusstandardi (Special Data Dissemination Standard) alusel. Kõik teised näitajad on 2011. aasta või hiliseima aasta kohta, mille andmed on kättesaadavad. Lühiajalist võlga järelejäänud tähtaja jooksul käsitlevad andmed on saadud IMFi riikide aruannetest, mis on kättesaadavad IMFi veebilehel <http://www.imf.org>.

Joonisel B on toodud Kesk- ja Ida-Euroopa riikide rahvusvaheliste reservide suhteline maht võrreldes teatavate reservide piisavuse mõõdikutega. Kõik Kesk- ja Ida-Euroopa riigid täidavad või ületavad vähemalt kaht arvesse võetud võrdlusnäitajat. Lisaks vastavad kõik inflatsiooni otsejuhtimisega Kesk- ja Ida-Euroopa riigid ja Bulgaaria IMFi riskiga kaalutud reservi piisavuse mõõdiku alampiirile. Balti piirkonna Kesk- ja Ida-Euroopa riikide suutlikkus hoida väiksemaid rahvusvahelisi reserve võrreldes teiste riikidega, nagu näitab IMFi riskiga kaalutud piisavuse näitaja, tuleneb ilmselt nendele riikidele omastest asjaoludest. Samuti võidakse nende riikide haavatavuse kohta koostatava keskpankade ja finantsturgude analüüsi alusel (mis põhineb riikide sisese ja välise tasakaalustamatuse hinnangul ja korrigeeriva poliitika tugevusel) saada tõenäosusjaotuse ääreala sündmuste tõenäosuse hinnangud, mis erinevad IMFi riskiga kaalutud piisavuse näitajaga saadud hinnangutest.

Kokkuvõttes on kõigi Kesk- ja Ida-Euroopa riikide rahvusvaheliste reservide praegune tase mitme standardreservide piisavuse näitajaga kooskõlas. Samal ajal ei asenda need mingil juhul nõuetekohast makromajanduslikku ja usaldatavusnormatiivide poliitikat, ehkki piisavad rahvusvahelised reservid ja finantssektori turvavõrgustikud võivad aidata välismajandusest lähtuvat survet vähendada.

MUUD EUROOPA RIIGID

Türgi majanduskasv pidurdus ka 2011. aasta neljandas kvartalis ja SKP reaalkasv oli aasta arvestuses 5,2%. Teises ja kolmandas kvartalis olid kasvumäärad vastavalt 9,1% ja 8,4%, mistõttu ulatus 2011. aasta keskmine aastakasv 8,5%ni. Lisaks kinnitasid andmed, et kasv tasakaalustub endiselt tasahaaval, kuivõrd sisenõudluse osakaal kasvus kahaneb, samal ajal kui netoekspordi oma tõuseb. Aastane inflatsioon langes 2012. aasta mais 8,3%ni, mille tingis põhiliselt soodne baasefekt pärast aprilli 11,1% tiptaset. Türgi Vabariigi keskpank jättis oma aprilli ja mai koos-

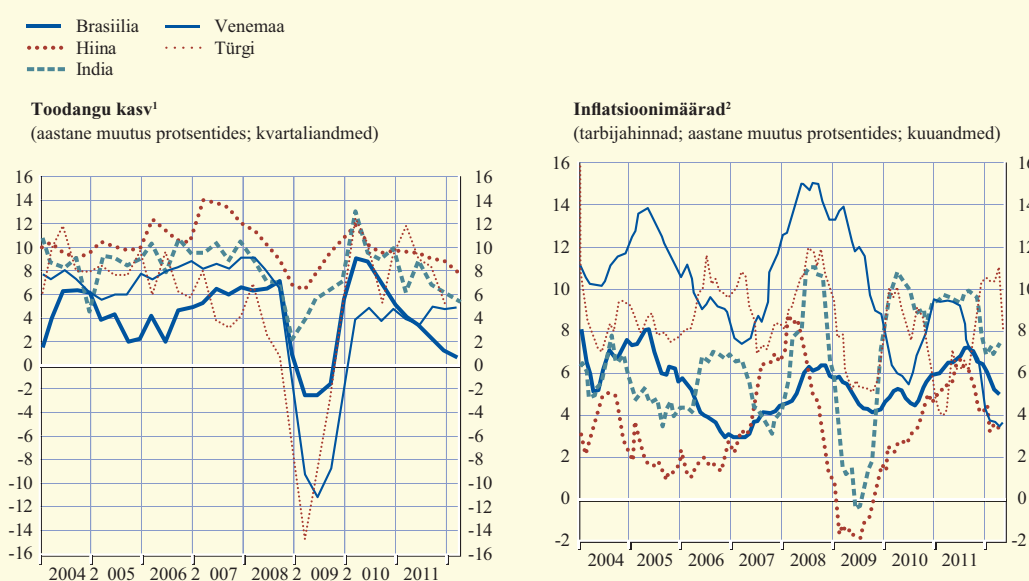
olekutel baasintressimäära muutmata, aga hoidis efektiivse rahastamismäära sellest kõrgema. Edaspidi peaks SKP kasv rangemate välisrahastamise tingimuste ja euroala väiksema nõudluse tõttu veelgi aeglustuma.

Venemaal oli SKP reaalkasv statistikaameti esialgsetel andmetel 2012. aasta esimeses kvartalis aasta arvestuses 4,9%. Kasv oli kiire ka 2011. aasta teisel poolel. Seda soodustasid jätkuvalt sisenõudlus ning investeeringute kiirem kasv aasta lõpus, pärssis aga netoeksport. Tööstustoodang suurenes 2012. aasta esimestel kuudel hoogsalt, ent aeglustus seejärel järsult ja aprillis oli aastakasv 1,3%. Aastane inflatsioonimäär jäi ka mais rekordiliselt madalale 3,6% tasemele. Seda toetasid toiduainehindade soodne areng ja reguleeritud hindade tõusu edasilükkamine aasta keskpaika. Venemaa keskpank ei ole tänavu oma baasintressimäärasid muutnud, viidates ajutistele teguritele, mis aeglustavad inflatsiooni märkimisväärselt. Kui toormehinnad jäävad praegusele tasemele, peaks majandus edaspidi kasvama samasuguse tempoga nagu viimastel aastatel.

ARENEV AASIA

Arenevas Aasias kahanes majandusaktiivsus 2012. aasta esimeses kvartalis. Seda mõjutas ekspordi ja investeeringute mahu vähenemine. Ekspordikasv aeglustus esimeses kvartalis, mis oli peamiselt tingitud Euroopa väikesest nõudlusest. Investeeringute maht oli väike, sest kapitalivoogude volatiilsus suurenes ja riigi rahapoliitika karmistamine avaldas mõju viitajaga. Üleilmsete takistuste ebasoodsat mõju tasakaalustas osaliselt taastuv tarbimine. Aastased inflatsioonimäärad alanesid esimeses kvartalis veelgi, sest majandusaktiivsus oli väike ja üleilmsed toormehinnad stabiliseerusid. Arvestades nõrgenevat inflatsioonisurvet ja majanduse väljavaadet ohustavaid tegureid, võtsid mõned selle piirkonna keskpangad hiljuti rahapoliitikat leevendavaid meetmeid.

Joonis 4. Peamised muutused suurtes arenevates riikides

Allikad: riikide andmed.

¹ Sesoniselt kohandatud andmed Brasiilia ja Hiina kohta. Sesoniselt kohandamata andmed India, Venemaa ja Türgi kohta. Viimased näitajad on 2012. aasta esimese kvartali kohta (Türgi puhul 2011. aasta neljanda kvartali kohta).

² Hulgihinnaindeks India kohta. Viimased näitajad on 2012. aasta aprilli kohta (Venemaa ja Türgi puhul 2012. aasta mai kohta).

Hiinas SKP reaalkasv pidurdus, jõudes 2012. aasta esimeses kvartalis aasta arvestuses 8,1% tasele, võrrelduna 2011. aasta neljanda kvartali 8,9%ga. Väliskeskkond püsis ebasoodne – peamiselt väikese nõudluse tõttu euroalalt. Seepärast vähenes ekspordikasv esimeses kvartalis aasta arvestuses 8,9%ni ja aprilli lõpus 4,9%ni. Jooksevkonto ülejääk alanes 2012. aasta esimeses kvartalis 2011. aasta 2,7%lt 1,4%ni SKPst. Sisenõudluse kasv aeglustus samuti ja andmed osutasid tarbimise kui peamise kasvuallika suurenevale tähtsusele. Kinnisvarasektor tundub rangema poliitika tõttu jahenevat, ehkki ametiasutuste sotsiaaleluasemete kavad korvavad osaliselt väiksemad erasektori investeeringud. Inflatsioonisurve on alates 2011. aasta lõpust märkimisväärselt leevenenud. Seda on põhjustanud majandusaktiivsuse vähenemine ja üleilmsete toormehindade hiljutine stabiliseerumine. Aastane THI-inflatsioon langes 2012. aasta aprillis eelnenud kuu 3,6% tasemelt 3,4%ni. Seda ning halvenevate välisnõudluse tingimuste tõttu kasvavaid langusriske arvestades leevenes Hiina rahapoliitiline olukord veelgi. Mais alandas Hiina keskpank oma kohustusliku reservi nõude määra kaks korda, langetades selle suurpankade puhul 20%ni ja väiksemate asutuste puhul 18%ni. Pärast 2011. aasta lõpus täheldatud langust kiirenes 2012. aasta esimeses kvartalis välisvaluuta reservide kasv. 2012. aasta esimesel kolmel kuul kasvasid reservid 124 miljardi USA dollari võrra, ulatudes märtsis 3,3 triljoni dollarini.

Indias SKP reaalkasv pidurdus, jõudes 2012. aasta esimeses kvartalis aasta arvestuses 5,6% tasele, võrrelduna 2011. aasta neljanda kvartali 6,2%ga. Eratarbimise kasv aeglustus 6,1%ni, samal ajal kui investeeringute kasv kiirenes 3,6%ni ja ekspordikasv 18,1%ni. Aastane hulgihindade inflatsioon – India keskpanka eelistatud inflatsioonimõõdik – oli 2012. aasta aprillis 7,2%, mis on madalam kui 2011. aasta 9,5% tase. Seetõttu langetas India keskpank aprillis oma baasintressimäära 50 baaspunkti võrra 8%ni.

Koread iseloomustas 2012. aasta esimeses kvartalis SKP reaalkasvu raugemine aasta arvestuses 2,8%ni, võrrelduna 2011. aasta neljanda kvartali 3,4%ga. Netoeksport aitas aeglustumisele tublisti kaasa, samal ajal kui investeeringute ja valitsussektori kulutuste kasv kiirenes vastavalt 5,1%ni ja 4,4%ni. Aastane THI-inflatsioon langes veelgi, jõudes märtsi 2,6%lt aprillis 2,5%ni, mis jäi Korea keskpanka 2–4% sihtvahemikku. Korea keskpank on säilitanud baasintressimäära alates 2011. aasta juunist muutumatult 3,25% tasemel.

ASEAN-5 riikidest (Filipiinid, Indoneesia, Malaisia, Singapur ja Tai) jätkas Indoneesia majandus kindlat kasvu – 2012. aasta esimeses kvartalis aasta arvestuses 6,3% –, mida soodustasid nii püsivad investeeringud kui ka eratarbimine. Malaisias ja Singapuris võttis SKP aastakasv hoo maha, langes peamiselt netoeksporti ja valitsussektori kulutuste tõttu esimeses kvartalis vastavalt 4,7%ni ja 1,6%ni. Tais elavnes majandusaktiivsus 2012. aasta esimeses kvartalis aasta arvestuses 0,4%ni, olles 2011. aasta neljandas kvartalis tublisti vähenenud (aasta arvestuses –8,9%), mida põhjustasid viimase aja tõsiseimad üleujutused.

Areneva Aasia majanduskasv peaks edaspidi püsima, arvestades tagasihoidlikku välisnõudlust, mida korvab tugev eratarbimine. Inflatsioonisurve leeveneb edaspidi tõenäoliselt veelgi, sest ülekuumenemise oht taandub. Peamised majandusaktiivsust pärssivad riskid on seotud arenenud suurriikidest tuleneva mõju ülekandumisega ning sisemajanduse tasakaalustamatuse kiire väljakujunemisega mõnes areneva Aasia riigis.

LÄHIS-IDA JA AAFRIKA

Hoolimata naftatoodangu jõudsast kasvust mitmes riigis püsis naftahind 2012. aasta esimeses kvartalis kõrge, soodustades majandusaktiivsust Lähis-Ida ja Aafrika naftat ekspordivates riikides. Suurema naftatoodangu kõrval aitasid kasvule kaasa ka ekspansiivne eelarvepoliitika ja tugevam

eratarbimine. Tarbijahinna inflatsioon oli mitmes riigis 2012. aasta esimesel kolmel kuul pisut kiirem kui möödunud kvartalis.

Arvestades suurenenud ebakindlust üleilmse naftapakkumise suhtes viimastel kuudel, hoidis Saudi Araabia toodangumahtu väga kõrgel tasemel. Peale tugeva naftaekspordi hoogustasid majandust ka tarbijate suur nõudlus ja avaliku sektori kulutused. Tarbijahinnainflatsioon kiirenes toiduhindade tõttu 2012. aasta esimeses kvartalis aasta arvestuses möödunud kvartali 5,2%lt 5,4%ni.

Mõningate eranditega olid ka ülejäänud piirkonnas head majandustulemused, vaatamata kesisele väliskeskkonnale. Majanduskasvu soodustasid endiselt kõrged toormehinnad (v.a naftahind) ja üldjoontes toetav makromajanduslik poliitika. Enamikus naftat importivates riikides püsis inflatsioon 2012. aasta esimeses kvartalis stabiilne.

Edaspidi peaks majandusaktiivsus enamikus piirkonna riikides püsima. Suhteliselt tagasihoidlikku kasvu eeldatakse paaris riigis, kellel on tihedamad kaubandus- ja finantssidemed Euroopaga, samuti riikides, mida mõjutavad endiselt ühiskondlikud rahutused ja poliitiline ebakindlus.

LADINA-AMEERIKA

Ladina-Ameerikas aeglustus kasv 2011. aastal ning oli 2012. aasta alguses eeldatavasti vaoshoitud. See kajastab peamiselt välistingimuste osatähtsust ja pingelisema sisepoliitilise hoiaku viitajaga mõju. Samal ajal oli 2012. aasta alguses enamikus piirkonna riikides märke inflatsioonisurve stabiliseerumisest, ehkki inflatsioon püsis üsna kõrge.

Brasiilias jätkus 2010. aasta alguses alanud majandusaktiivsuse langus ka 2012. aasta alguses. SKP reaalkasv oli pärast 2010. aasta 9,1% tiptaset ning 2011. aasta keskmist 2,7% taset 2012. aasta esimeses kvartalis aasta arvestuses 0,7%. Kasvuhoog rauges möödunud aasta teisel poolel eriti tuntavalt töötlevas tööstuses ning sellele järgnes suur langus 2012. aasta alguses. Inflatsioonisurve küll vähenes, kuid püsis tugev – 2012. aasta esimeses kvartalis oli aastane inflatsioonimäär 5,7%. Ka Argentinas osutasid majandustegevuse näitajad pärast viimase kahe aasta erakordselt kiiret kasvu mõningasele langusele. Nimelt oli SKP reaalkasv 2011. aasta neljandas kvartalis 7%, püsidis enne mitu kvartalit ligikaudu 10% tasemel. Seevastu THI-inflatsioon oli 2012. aasta esimeses kvartalis aasta arvestuses kahekohaline. Mehhikos tõusis SKP reaalkasv 2012. aasta esimeses kvartalis 4,7%ni, võrrelduna 3,9%ga 2011. aasta neljandas kvartalis. Kasvu kiirendasid soodsad tööturu muutused, USAst tulev välisnõudlus ning suurenenud konkurentsivõime. Aastane tarbijahinnainflatsioon oli 2012. aasta esimeses kvartalis mõnevõrra kõrgem kui eelnenud kvartalites – keskmiselt 3,8%.

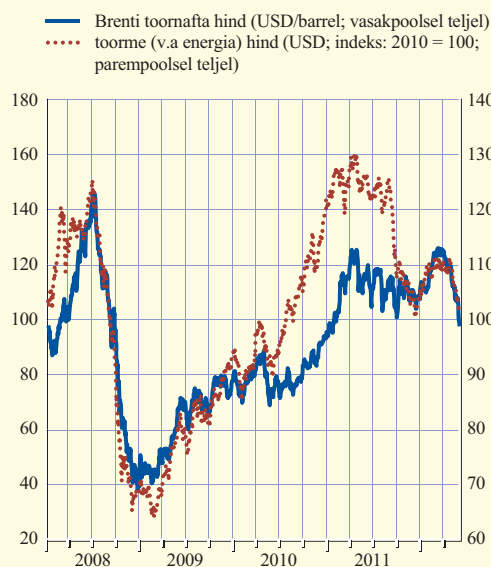
Edaspidi peaks üleilmse nõudluse oodatav paranemine piirkonna kasvutempot hoidma. Peamine kasvutegur on eelduste kohaselt sisenõudlus ning samal ajal peaks ekspordikasvule kaasa aitama arenevate riikide omavahelise kaubanduse areng.

I.2. TOORMETURUD

Naftahind on märtsi lõpust saadik märgatavalt langenud, enam kui korvates seeläbi 2012. aasta esimese kvartali kiiret kasvu. 5. juunil oli Brenti toornafta hind 97,7 USA dollarit barreli eest, mis on 9% madalam kui aasta alguses ja 23% allpool tänavust 14. märtsi tiptaset. Edaspidi ootavad turuosalisel keskmise aja jooksul naftahinna mõningast langust, arvestades, et 2013. aasta detsembri futuuride hinnad olid 94,6 USA dollarit barreli eest.

Märtsi lõpust juuni alguseni alanes Brenti toornafta hind rohkem kui 25 USA dollarit barrelilt. Allapoole korrigeerimise põhjustas suurenenud ebakindlus üleilmse kasvu väljavaadete suhtes, aga ka taastekinud pinged mõne euroala riigi võlakirjaturul. Lisaks põhjustas OPECi suur toodang Iraanist tulevale naftaimpordile ELi embargo kehtestamise ootuses ning mõnevõrra kasinam naftanõudlus märtsis esimest korda pärast 2011. aasta keskpaika OECD naftavarude kasvu viie aasta keskmisele tasemele. Kuna käimas on arutelud strateegilise naftavaru vabastamise kohta edasiste tarnekatkestuste korral, mida kinnitati hiljuti G8 avalduses, on see alandanud märkimisväärselt hinnatõusurvet seoses geopoliitiliste pingetega Iraanis. Samal ajal püsib pakkumisest tingitud hinnatõusurve, mille taga on eelkõige kehvad OPECi-väliste tarnete prognoosid ning ELi embargo jõustumine Iraanist imporditava nafta suhtes teisel poolaastal.

Joonis 5. Toormehindade peamised muutused

Allikad: Bloomberg ja HWWA.

Muu toorme (v.a nafta) hinnad alanesid samuti aprillis ja märtsis järsult, nullides seeläbi aasta algusest saadik kestnud tõusu. Selle languse, eriti mis puudutab metallihindu, põhjustas eelkõige suurenenud ebakindlus üleilmsete kasvuväljavaadete suhtes. Samal põhjusel on õliseemne ja õli hinnad viimasel ajal kõvasti alanenud, ehkki pakkumisest tulenev hinnatõusurve püsib ja hinnad on endiselt 11% kõrgemad kui aasta alguses. USA dollarites väljendatud toorme (v.a energia) hindade koguindeks oli juuni alguses 2,1% madalam kui aasta alguses.

I.3. VAHETUSKURSID

EURO EFEKTIIVNE VAHETUSKURSS

Euro on alates 2012. aasta veebruari lõpust suhteliselt vähese volatiilsuse tingimustes üldiselt odavnenud. 5. juunil oli euro nominaalne efektiivne vahetuskurs (mõõdetuna euroala 20 tähtsama kaubanduspartneri vääringute suhtes) veebruari lõpu tasemest 3,3% ja 2011. aasta keskmisest ligikaudu 6,0% madalam (vt tabel 1 ja joonis 6).

Euro vahetuskursi arengut on märtsi algusest saadik mõjutanud turuosaliste muutunud ootused euroala riikide eelarve- ja majandusväljavaadete suhtes, võrrelduna teiste peamiste majanduspiirkondadega seotud ootustega. Samuti mõjutasid vahetuskurssi euroala ja teiste arenenud riikide tootluse prognoositud erinevused. Pärast finantsturgude olukorra paranemist märtsis on euro alates aprillist järjest odavnenud, arvestades jätkuvat muret mõne euroala riigi eelarveväljavaate pärast.

Euro valuutaturu volatiilsus vähenes märtsis ja aprillis ajaloolisest keskmisest veelgi allapoole. Sestsaadik on eelkõige euro ja dollari valuutapaari volatiilsus finantsturu olukorra halvenedes taas kasvanud, ehkki see on püsinud ajaloolise keskmise taseme lähedal (vt joonis 7).

Tabel I. Euro vahetuskursi muutused¹

(päevased andmed; riigi vääring euro kohta; muutus protsentides)

	Osakaal EER-20 indeksis	Tase seisuga 5. juuni 2012	Euro kallinemine (+) / odavnemine (-) seisuga 5. juuni 2012			
			alates:		võrreldes 2011. aasta keskmisega	
			29. veebruar 2012	2. jaanuar 2012		
USA dollar	19,4	1,243	-7,5	-3,9	-10,7	
Naelsterling	17,8	0,810	-4,0	-3,0	-6,7	
Hiiina renminbi	13,6	7,915	-6,4	-2,9	-12,0	
Jaapani jeen	8,3	97,3	-9,9	-2,3	-12,4	
Šveitsi frank	6,4	1,201	-0,3	-1,2	-2,6	
Poola zlott	4,9	4,382	6,3	-2,0	6,3	
Rootsi kroon	4,9	8,969	1,8	0,5	-0,7	
Tšehhi kroon	4,1	25,72	3,5	0,8	4,6	
Korea vonn	3,9	1,467	-2,3	-1,8	-4,8	
Ungari forint	3,1	302,2	4,7	-3,9	8,2	
Nominaalne efektiivne vahetuskurs ²		97,2	-3,3	-2,3	-6,0	

Allikas: EKP.

¹ Kahepoolsed vahetuskursid kahanevas järjekorras lähtuvalt vääringu väliskaubanduse osatähtsuse kaalust EER-20 indeksis.² Euro nominaalne efektiivne vahetuskurs 20 kõige olulisema euroala kaubanduspartneri vääringu suhtes (EER-20).

Kui vaadelda euroala hindade ja kulude rahvusvahelise konkurentsivõime näitajaid, siis oli euro reaalne efektiivne vahetuskurs 2012. aasta mais tarbijahindade põhjal (mõõdetuna euroala 20 tähtsama kaubanduspartneri vääringute suhtes) 2011. aasta keskmisest tasemest 3,6% madalam (vt joonis 8). See kajastab peamiselt euro nominaalset odavnemist võrreldes 2011. aastaga ning vähemal määral tarbijahinnainflatsiooni madalamat määra euroalal võrreldes tähtsamate kaubanduspartnerite näitajaga.

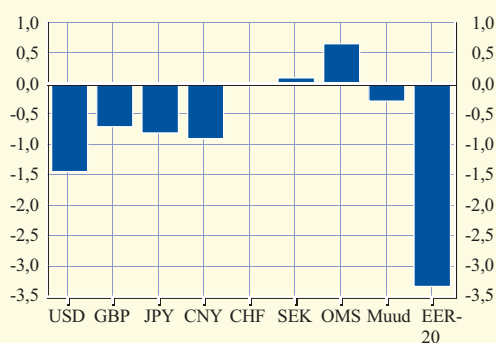
Joonis 6. Euro efektiivne vahetuskurs (EER-20)¹

(päevased andmed)

Indeks: I kv 1999 = 100

EER-20 muutuste komponendid²

1. veebruar 2011 – 5. juuni 2012 (protsendipunktid)

Allikas: EKP.

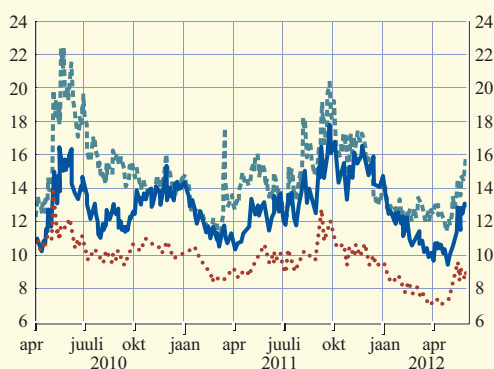
¹ Indeksi ülespoole liikumine tähendab euro kallinemist euroala 20 kõige olulisema kaubanduspartneri (sh kõigi euroalavälise ELi liikmesriikide) vääringute suhtes.² EER-20 muutuste komponente näidatakse eraldi euroala kuue peamise kaubanduspartneri vääringute suhtes. Kategooria „Muud liikmesriigid” (OMS) viitab euroalavälise ELi liikmesriikide vääringute (v.a naelsterling ja Rootsi kroon) koondosale. Kategooria „Muud” osutab EER-20 indeksis euroala ülejäänud kuue kaubanduspartneri vääringute koondosale. Muutuste arutamisel kasutatakse vastavaid väliskaubanduse osakaale EER-20 indeksis.

Joonis 7. Vahetuskursside eeldatav volatiilsus

(päevased andmed)

Vahetuskursside eeldatavad volatiilsused (kolme kuu arvestuses)

— USD/EUR
 ..... GBP/EUR
 - - - JPY/EUR

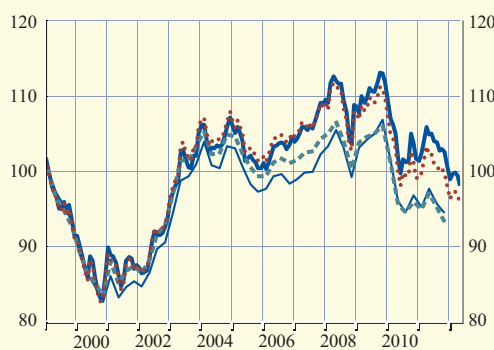

Allikas: Bloomberg.

Joonis 8. Euro nominaalsed ja reaalsed efektiivsed vahetuskursid (EER-20)¹

(kuu-/kvartaliandmed; indeks: I kv 1999 = 100)

— nominaalne
 ..... reaalne, tarbijahinnaindeksiga kohandatud
 - - - reaalne, SKPga kohandatud
 — reaalne, kogumajanduse tööjõu erikuluga kohandatud

Allikas: EKP.

¹ EER-20 indeksi ülespoole liikumine näitab euro kallinemist. Kuuandmete viimased vaatlused pärinevad 2012. aasta maist. SKP ja kogumajanduse tööjõu erikulul põhineva reaalse EER-20 viimased andmed pärinevad 2011. aasta neljandast kvartalist ja on osaliselt hinnangulised.

KAHEPOOLSED VAHETUSKURSID

Ühisraha on alates 2012. aasta märtsi algusest ja eelkõige pärast aprilli lõppu USA dollari suhtes nõrgenenud. Euro kurss nõrgenes 2012. aasta 29. veebruarist kuni 5. juunini USA dollari suhtes 7,5%, olles 10,7% madalam kui 2011. aastal keskmiselt (vt joonis 6 ja tabel 1). Nagu eespool öeldud, tulenes see peamiselt muutunud arusaamast mõne euroala riigi rahanduse jätkusuutlikkuse kohta ja kahe kõnealuse majanduspiirkonna riigivõlakirjade tootluse vahe muutustest.

Euro odavnes vaatlusalusel perioodil ka Jaapani jeeni suhtes. 5. juunil 2012 oli euro vahetuskurss veebruari lõpu tasemest 9,9% ning 2011. aasta keskmisest 12,4% madalam. See kajastas enamjaolt Jaapani jeeni taastugevdamist, mis on pärast möödunud aasta lõpus saavutatud rekordiliselt kõrgelt tasemelt kukkumist alates märtsi keskpaigast enamiku põhivääringute suhtes järsult kallinenud.

Mis puudutab teisi valuutasid, siis naelsterlingi suhtes muutus euro vahetuskurss laias laastus sarnaselt teiste põhivääringutega, odavnedes eelkõige alates aprillist. 5. juunil 2012 oli euro vahetuskurss naelsterlingi suhtes 4,0% madalam kui veebruari lõpus ja 6,7% 2011. aasta keskmisest allpool (vt tabel 1). Euro nõrgenes vaadeldaval perioodil ka Šveitsi frangi suhtes (0,3%) ning oli 2012. aasta 5. juunil 2011. aasta keskmisest 2,6% madalam. Euro kallines mõne teise Euroopa vääringu – kõige rohkem Tšehhi krooni (3,5%), Ungari forint (4,7%) ja Poola zloti (6,3%) – suhtes, kuna selles piirkonnas on alates tänavu aprillist halvendanud finantsturgude olukorda üleilmsete investorite suurenenud riskikartlikkus.

ERM2s osalevad vääringud on vaatlusalusel perioodil püsinud euro suhtes üldiselt stabiilsed ja nendega kaubeldakse vastavate keskkursside tasemel või nende lähedal. Läti lati kurss oli oma keskkursi kõrgemal tasemel ühepoolset kehtestatud kõikumisvahemikus $\pm 1\%$.

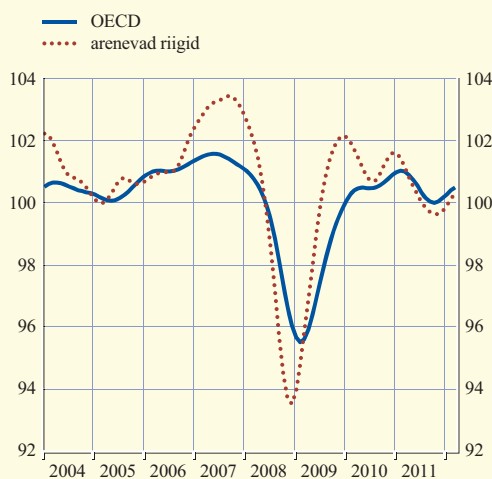
I.4. VÄLISKESKKONNA VÄLJAVAATED

Üldiselt kinnitab 2012. aasta juunikuine euro-süsteemi ekspertide makromajanduslik ettevaade 2012. aasta märtsi ettevaadet, mille kohaselt peaks maailmamajanduse kasv järk-järgult kiirenema. See on kooskõlas OECD ettevaatava liitindikaatoriga, mis tõusis märtsis taas pisut. Indikaatori põhjal paraneb majandusaktiivsus edaspidi mõnevõrra eelkõige USAs ja Jaapanis. Ettevaatavad liitindikaatorid on arenenud turgudel (v.a Venemaa) samuti järjest tõusnud. Ka Ifo maailma majanduskliima indeksi tulemused lubavad arvata, et maailmamajanduse elavnemine jätkub. Indeksi tõusu tingisid eelkõige optimistlikumad ootused järgmiseks kuueks kuuks, sealjuures peeti praegust olukorda mõnevõrra paremaks kui viimases küsitluses. Kuigi maailmamajanduse lühiajaline väljavaade on paranenud, peaks üleilmse kasvu väljavaated jääma keskmises plaanis tagasihoidlikuks, sest eeldatavasti pörsib arenenud riikides kasvu endiselt mitu tegurit.

Üleilmne väljavaade püsib väga ebakindel. Finantsturu põhisegmentides valitsevad pinged võivad kogu maailmas levida, tekitades sellega ebasoodsat mõju ja häirides finantsturge. Elarve tasakaalustamatus arenenud suurriikides on veel üks majandusaktiivsust vähendav risk. Üleilmse tasakaalustamatuse ohtu võib samuti süvendada turuolukorra kiire muutus. Lisaks tekitavad geopoliitilised pinged Lähis-Idas naftahinna tõusu riski, mis kujutab endast lisaohu maailmamajandusele.

Joonis 9. OECD ettevaatavad liitindikaatorid

(kuuandmed; amplituudiga kohandatud)

Allikas: OECD.
Märkus. Arenevate turgude näitaja on Brasiilia, Venemaa ja Hiina ettevaatava liitindikaatori kaalutud keskmine.

2. RAHAPOLIITILINE JA FINANTSARENG

2.1. RAHA JA RAHALOOMEASUTUSTE VÄLJASTATUD LAENUD

Rahapakkumist ja krediiti 2011. aasta neljandas kvartalis mõjutanud piiravad jõud tasakaalustati 2012. aasta esimeses kvartalis – sellele aitas kaasa 2011. aasta detsembris välja kuulutatud mittestandardsete rahapoliitiliste meetmete mõju. Seetõttu taastus M3 kasv 2012. aasta esimeses kvartalis tänu suurele kuisele sissevoolule. M3 kasvas kiiremini, mistõttu selle areng erines erasektorile antud krediidi omast, mille puhul võis täheldada vaid tagasihoidlikku sissevoolu ja mille maht jäi seega väikeseks. Selle asemel kajastus M3 sissevool valdavalt vastaskirjete poolel – riigivõlakirjade ostudes. Esimeses kvartalis täheldatud M3 kasvu kiirenemine pöördus aprillis osaliselt languseks, kajastades suurt kuist väljavoolu. See tulenes aga tehingutest finantssektoris, mitte kodumajapidamiste ning kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete käitumisest. Lisaks leidis aprillikuine väljavool aset olukorras, kus laenamine kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvale erasektorile kasvas ja netovälisvarade väljavool oli piiratud – see erines 2011. aasta lõpus täheldatust. Kuna aluseks olev rahapakkumise kasv jäi tagasihoidlikuks, viitab monetaaranalüüs sellele, et keskmise aja jooksul on hinnastabiilsuse riskid üldiselt tasakaalustatud. Samas on inflatsiooniväljavaateid puudutav ebakindlus endiselt suur.

LAI RAHAAGREGAAT M3

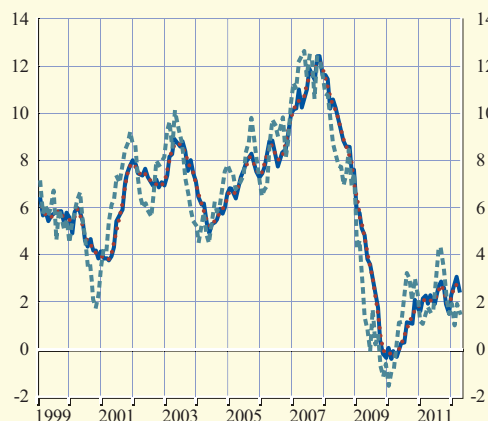
M3 aastane kasvumäär oli 2012. aasta aprillis 2,5%, mis on mõnevõrra väiksem kui aasta esimese kolme kuu keskmised (vt joonis 10). M3 aastakasv taastus jõuliselt esimestes kvartalites, nagu selgub, kui võrrelda detsembri lõpus täheldatud aastast kasvumäära (1,5%) märtsi lõpu omaga (3,1%). 2012. aasta esimest kvartalit iseloomustab hoogne kuine sissevool, mis kajastab suure tõenäosusega eurosüsteemi rahastamismeetmete ulatuslikuma kasutamise suurt mõju seoses kahe kolmeaastase pikemaajalise refinantseerimisoperatsiooniga. See sissevool pööras tõusule rahapakkumise dünaamika järsu languse 2011. aasta neljandas kvartalis, mil M3 väljavool oli kestnud kolm kuud järjest. Kuigi aastakasvu vähenemine aprillis näitab märkimisväärset väljavoolu kuu jooksul, annavad sektorite osakaalud väljavoolus ja M3 vastaskirjete muutused mõista, et see nähtus jääb ilmselt ajutiseks ja erineb 2011. aasta neljanda kvartali väljavoolust.

M3 sissevool 2012. aasta esimeses kvartalis hõlmas kõiki M3 komponente, ent oli iseäranis hoogne lühiajaliste hoiuste puhul. Kodumajapidamised suurendasid märkimisväärselt oma lühiajalisi hoiuseid (v.a üleöhoiused), mille intressimäärad olid atraktiivsed eelkõige teatud euroala riikides. Nende riikide krediidasutused konkureerivad järjest enam stabiilse rahastamise pärast, mistõttu nende hoiuste intressimäärad kerkivad ning lühiajalised ja säästuhoiused muutuvad ligi tõmbavamaks võrreldes olukorraga, mis peaks EKP praegust baasintressimäärade taset arvestades valitsema. Samal ajal on mitterahaloomelised finantsvahendajad – eelkõige

Joonis 10. M3 kasv

(muutus protsentides; sesoonsete ja kalendriliste mõjudega kohandatud)

— M3 (aastakasv)
- - - M3 (aastakasvu kolme kuu tsentreeritud libisev keskmine)
- - - M3 (aastapõhine kuue kuu kasv)

Allikas: EKP.

investeeringufondid – vähendanud hoitavate riigivõlakirjade hulka ja paigutanud osa tuludest lühiajalistesse hoiustesse. M3 aprillikuine väljavool tulenes peamiselt mitterahaloomeliste finantsvahendajate (v.a kindlustusseltsid ja pensionifondid) hoitavate üleõhoiuste vähenemisest. Arvestades muude finantsvahendajate muutlikku käitumist raha hoidmisel ja seda sageli tingivaid ajutisi tegureid, ei maksa aprillis täheldatud väljavoolule liiga palju tähelepanu pöörata.

M3 kasvu taastumine 2012. aasta esimeses kvartalis erines erasektorile antud krediidi arengust, mille puhul võis märgata vaid tagasihoidlikku sissevoolu ja mis jäi seega väikeseks. Selle asemel kajastus M3 sissevool eelkõige teatud euroala riikides valdavalt vastaskirjete poolel – riigivõlakirjade ostudes. Peale selle peegeldas M3 sissevoolu osaliselt ka pikemaajaliste finantskohustuste vähenemine, sest rahaloomeasutused ostsid pikemaajalisi võlaväärtpabereid tagasi. Lisaks toetas rahaloomeasutuste pikemaajaliste võlaväärtpaberite lunastamist keskpanga rahastus, mis saadi kahe kolmeaastase pikemaajalise refinantseerimisoperatsiooni käigus. Aprillis olid M3 väljavoolu peamisteks vastaskirjeteks rahaloomeasutuste hoitavate erasektori väärtpaberite müük (osaliselt varasema väärtpaberistamistegevuse pöördumise tõttu), mitterahaloomeliste finantsvahendajatele antud laenude tagasimaksmine (peamiselt seoses kesksete osapoolte kaudu tehtavate pöördreotehingute vähendamisega) ja valitsussektorile antud laenud, samal ajal kui kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvale erasektorile antavate laenude puhul täheldati sissevoolu.

Euroala rahaloomeasutuste (v.a eurosüsteemi) hoitavad peamised varad suurenesid 2012. aasta esimeses kvartalis märgatavalt, ent vähenesid aprillis. Kahe kolmeaastase pikema refinantseerimisoperatsiooni käigus saadud rahalised vahendid võimaldasid euroala rahaloomeasutustel omandada vara, eelkõige euroala valitsuste ja rahaloomeasutuste võlaväärtpabereid. Eurosüsteemist euroala krediidiasutustele laenatud summad ringlevad mehaaniliselt suletud süsteemis, mis koosneb üksustest, kellele kuuluvad eurosüsteemis hoitavad hoiused – s.t euroala krediidiasutused ise ja valitsused. Seepärast on loomulik, et eurosüsteemist laenamise suurenemine kajastub peamiselt eurosüsteemis hoitavate hoiuste kasvus (ehkki peamiselt kuuluvad need hoiused krediidiasutustele, kes eurosüsteemist ei laenanud). Rahaloomeasutuste peamiste varade kokkutõmbumine aprillis tulenes peamiselt välisvarade mahu kahanemisest, ent ka rahaloomeasutuste vahelisest tegevusest, nt rahaloomeasutuste vahelise laenuandmise (sh kesksete osapoolte kaudu laenamise) ning hoitavate riigivõlakirjade ja erasektori väärtpaberite mahu vähenemisest.

Kokkuvõttes viitavad andmed kuni aprillini sellele, et rahapakkumist ja krediiti 2011. aasta neljandas kvartalis mõjutanud piiravad jõud tasakaalustati 2012. aasta esimeses kvartalis – sellele aitas kaasa 2011. aasta detsembris väljakuulutatud mittestandardsete rahapoliitiliste meetmete mõju. Need meetmed hoidsid ära finantsvõimenduse järsu vähenemise, millel oleksid võinud olla majandusele rängad tagajärjed. M3 vähenemine aprillis kajastab tõenäoliselt ajutisi tehinguid ja erineb seega langusest 2011. aasta lõpus, sest vastupidiselt 2011. aasta lõpu sündmustele toimus aprillikuu muutus kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuva erasektori laenukasvu ja netovälisvarade piiratud väljavoolu kontekstis. Pealegi tulenes aprillikuine langus tehingutest finantssektoris, mitte kodumajapidamiste ning kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete käitumisest. Samal ajal kaasnes M3 väljavooluga aprillis valitsussektori krediidi pikendamise katkemine – krediidi pikendamine oli 2012. aasta esimeses kvartalis peamine rahaloomeallikas.

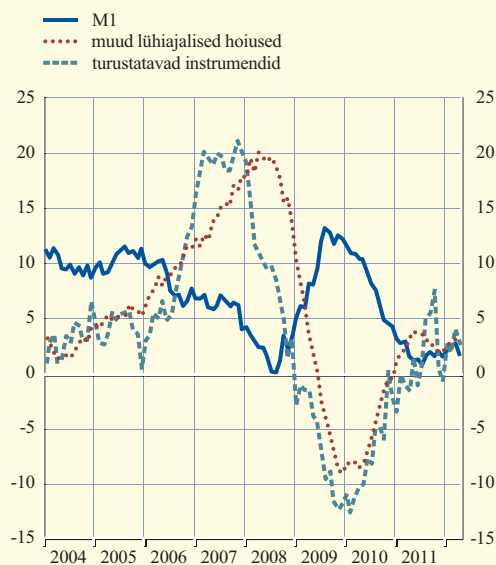
M3 PEAMISED KOMPONENDID

2012. aasta esimeses kvartalis olid M3 aastase kasvumäära tõusu peamiseks tõukejõududeks nii kitsa rahaagregaadi M1 (eelkõige üleõhoiused) kui ka lühiajaliste hoiuste (v.a üleõhoiused) aastakasv. Üleõhoiuste ja turukõlblike instrumentide aastaste kasvumäärade järsk langus aga tõi kaasa M3 kasvu aeglustumise aprillis (vt joonis 11).

Seoses hoogsa sissevooluga üleõhoiustesse kerkis M1 aastane kasvumäär 2012. aasta esimeses kvartalis 2,3%ni, võrrelduna 1,9%ga 2011. aasta neljandas kvartalis. Esimese kvartali suurele sissevoolule (vt tabel 2) järgnes aprillis suur kuine väljavool M3st (kasvumäär oli eelmise kuuga võrreldes -0,6%). Selle väljavoolu võib kanda muude finantsvahendajate hoitavate üleõhoiuste vähenemise arvele. Muude finantsvahendajate sektori hoitavad rahalised vahendid on aga tavaliselt väga volatiilsed. Aprillikuist suurt väljavoolu tuleks seega vaadelda

Joonis 11. M3 peamised komponendid

(aastamuutus protsentides; sesoonsete ja kalendriliste mõjudega kohandatud)

Allikas: EKP.

Tabel 2. Ülevaade rahakeskkonna näitajatest

(kvartaliandmed on keskmised; sesoonsete ja kalendriliste mõjudega kohandatud)

	Bilansiline jääk protsendina M3st ¹	Aastakasvud					
		2011 II kv	2011 III kv	2011 IV kv	2012 I kv	2012 märts	2012 apr
M1	48,8	1,7	1,4	1,9	2,3	2,8	1,8
Ringluses olev sularaha	8,6	4,2	4,5	6,2	6,1	5,5	5,5
Üleõhoiused	40,1	1,1	0,8	1,0	1,5	2,2	1,0
M2 – M1 (= muud lühiajalised hoiused)	39,7	3,4	3,4	2,3	2,7	3,2	3,2
Kuni kaheaastase lepingulise tähtajaga hoiused	19,5	2,3	3,1	2,0	3,4	3,9	3,8
Kuni kolmekuulise etteteatamisega lõpetatavad hoiused	20,2	4,5	3,7	2,5	2,1	2,5	2,7
M2	88,4	2,4	2,3	2,1	2,5	3,0	2,4
M3 – M2 (= turustatavad instrumentid)	11,6	-0,3	2,7	3,4	2,2	4,1	2,9
M3	100,0	2,1	2,4	2,2	2,4	3,1	2,5
Laenu ja krediit euroala residentidele		3,1	2,4	1,4	1,4	1,8	1,4
Krediit valitsussektorile		6,5	5,2	1,4	5,1	7,5	7,7
Laenu valitsussektorile		10,7	7,0	-2,2	-4,7	-4,4	-2,9
Krediit erasektorile		2,3	1,8	1,4	0,6	0,5	0,0
Laenu erasektorile		2,6	2,5	2,1	0,9	0,6	0,3
Laenu erasektorile, kohandatud vastavalt müügi ja väärtpaperistamisele ²		2,9	2,7	2,3	1,3	1,2	0,8
Pikemaajalised finantskohustused (v.a kapital ja reservid)		3,4	3,6	2,7	0,5	-0,9	-1,8

Allikas: EKP.

¹ Viimase olemasoleva kuu lõpu seisuga. Ümardamise tõttu ei pruugi arvud täielikult ühtida.

² Kohandatud vastavalt laenude eemaldamisele rahaloomeasutuste statistilisest bilansist nende müügi või väärtpaperistamise tõttu.

2012. aasta esimeses kvartalis täheldatud muude finantsvahendajate üleõhoiuste suure sissevoolu kontekstis.

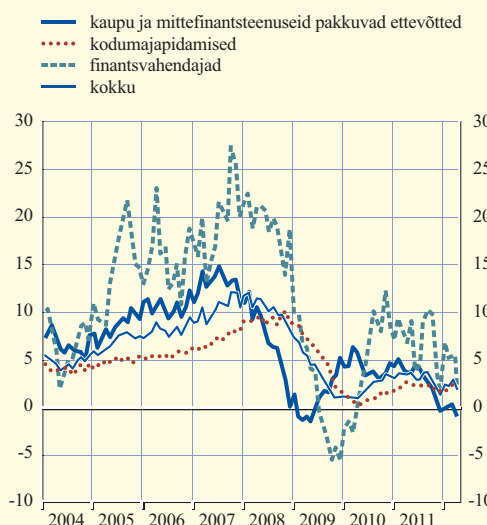
Lühiajaliste hoiuste (v.a üleõhoiused) aastane kasvumäär kerkis 2012. aasta esimeses kvartalis 2,7%ni, võrrelduna 2011. aasta neljanda kvartali 2,3%ga. Sissevool neisse instrumentidesse tulenes peamiselt kodumajapidamistest, kes paigutasid vara üleõhoiustest ümber, samuti M3-välistest instrumentidest. Vahendeid kanti peamiselt lühitähtajalistesse (s.t kuni kaheaastase lepingulise tähtajaga) hoiustesse. See näitas eelkõige teatud euroala riikide krediitiasutuste katseid meelitada ligi stabiilseid hoiuseid, pakkudes ligitõmbavaid intressimäärasid. Aprillis need vood osaliselt pöördusid. Nimelt paigutasid kodumajapidamised vahendid lühitähtajalistest hoiustest lühiajalistesse säästuhoiustesse (s.t kuni kolmekuulise etteteatamistähtajaga lõpetatavatesse hoiustesse) ja üleõhoiustesse.

Turukõlblike instrumentide aastakasvu kõikumine jätkus viimaste kvartalite liikumisjoont järgides ja kahanes 2012. aasta esimeses kvartalis 2,2%ni, võrrelduna 3,4%ga 2011. aasta neljandas kvartalis. Selle taga oli aga peidus suur sissevool veebruaris ja märtsis. Nii nagu varasemates kvartalites, mõjutasid turukõlblike instrumentide arengut eelkõige keskmise osapoolte kaudu sooritatud repotehingud, mis kajastavad valdavalt tagatud pankadevahelisi tehinguid. Repotehingute osas 2011. aasta neljandas kvartalis täheldatud ja finantsturu pingetega seotud suur väljavool pöördus osaliselt 2012. aasta esimeses kvartalis – kaht esimest kuud iseloomustas märkimisväärne sissevool. Alates märtsist muutusid aga repotehingute vood taas negatiivseks. Rahaloomeasutuste lühiajaliste (s.o kuni kaheaastase lepingulise tähtajaga) võlaväärtpaberite puhul täheldati 2012. aasta esimeses kvartalis sissevoolu – selle põhjuseks olid pärast kahte kolmeaastast pikemaajalist refinantseerimisoperatsiooni paranenud turutingimused eelkõige lühiajaliste võlakirjade turul. See võis teatud määral kajastada ka eurosüsteemi uue rahaturufondide määratluse mõju. Uus määratlus suurendas lühiajalisi võlakirju ostvate investeerimisfondide (s.o raha hoidvasse sektoris kuuluvate fondide) arvu. Rahaturufondide aktsiate/osakute vood muutusid kvartali lõpus positiivseks. Kuna rahaturufondid (mis kuuluvad rahaloomesektorisse) kasutasid osa neist vahenditest selleks, et soetada rahaloomeasutuste lühiajalisi võlaväärtpabereid, võimendas see aprillis raha hoidva sektori hoitavate rahaloomeasutuste lühiajaliste võlaväärtpaberite puhul täheldatud negatiivseid vooge.

M3 hoiused koosnevad lühiajalistest hoiustest ja repolepingutest ning kujutavad endast kõige laiemat rahaagregaati, mille kohta on olemas usaldusväärsed sektoripõhised andmed. M3 hoiuste aastane kasvumäär langes 2012. aasta esimeses kvartalis 2,3%ni, võrrelduna eelmise kvartali 2,6%ga (vt joonis 12). Selle näitaja varju jääb peitu laiapõhjaline sissevool aasta esimeses kvartalis – ainsaks erandiks olid kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted, kes vähendasid M3 hoiuseid. Kiireimat kasvu võis

Joonis 12. Lühiajalised hoiused ja repolepingud

(aastamuutus protsentides; sesoonsete ja kalendriliste mõjudega kohandamata)

Allikas: EKP.
Märkus. Rahaloomeasutuste sektor, v.a eurosüsteem.

märgata kodumajapidamiste puhul, kelle lühiajaliste hoiuste maht suurenes. Aprilli iseloomustas väljavool M3 hoiustest peamiselt seoses arenguga muude finantsvahendajate sektoris. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted vähendasid hoiuseid, samal ajal kui kodumajapidamiste hoiuste mahu kasv jätkus.

RAHAAGREGAADI M3 PEAMISED VASTASKIRJED

Mis puudutab M3 vastaskirjeid, siis rahaloomeasutuste poolt euroala residentidele väljastatud laenu kogumaht nii 2012. aasta esimeses kvartalis kui ka aprillis oli sama ehk 1,4% (vt tabel 2). Samal ajal iseloomustab valitsus- ja erasektorile antud laenu aastakasvu aasta esimesel neljal kuul erisuunaline areng.

Rahaloomeasutuste poolt valitsussektorile antud laenu aastane kasvumäär kerkis 2012. aasta esimeses kvartalis 5,1%ni, võrrelduna 1,4%ga 2011. aasta neljandas kvartalis. Selle taga oli peamiselt asjaolu, et rahaloomeasutused ostsid suure koguses riigivõlakirju. Kui 2011. aasta neljandas kvartalis sooritasid neid oste eurosüsteemi keskpangad väärtpaberituriprogrammi raames, siis 2012. aasta esimeses kvartalis tegid seda rahaloomeasutused (v.a keskpangad). See kajastas üldjoontes tõenäoliselt vajadust investeerida – vähemasti lühiajaliselt – nende rahaloomeasutuste suuri likviidseid vahendeid pärast kaht kolmeaastast pikemaajalist refinantseerimisoperatsiooni, sest pangad eelrahasid tulevasi maksekohustusi ebakindluse tõttu, mis oli tekkinud rahastamise kättesaadavuse suhtes kohustuste täitmise tähtpäeval. Seda seisukohta toetab tõik, et valitsussektori võlg vähenes aprillis pärast viit järjestikust kuud kestnud netooste – ehkki see leidis aset nende väärtpaberite negatiivse netoemissiooni tõttu mõnes riigis, kus ostud tehti valdavalt eelmistel kuudel.

Rahaloomeasutuste poolt erasektorile väljastatud laenu aastane kasvumäär alanes 2012. aasta esimeses kvartalis eelmise kvartali 1,4%lt 0,6%ni ja aprillis juba nullini. 2012. aasta esimeses kvartalis võis täheldada märgatavat sissevoolu erasektorile antud laenusse. Suure kuise väljavoolu tõttu pöördus see suundumus aprillis aga peaaegu täielikult. Väljavool tulenes erinevatest tehingutest finantssektori osapooltega. Esiteks olid euroala rahaloomeasutuste ostetud erasektori aktsiad, mida hoidsid investeerimisfondid, nõrgemal positsioonil kui varasematel aastatel (selliseid oste võis üldiselt täheldada ajal, mil peeti kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete aktsionäride koosolekuid), soodustades seeläbi selliste väärtpaberite netomüüki. Teiseks hakkas avalduma teatav sooritatud väärtpaberistamistehingute mõju, mis oli erasektori väärtpaberite (v.a aktsiad) mahu vähenemise peamine põhjus. Muudele finantsvahendajatele antud laenud vähenesid – see kajastas peamiselt pöördreotehinguid kesksete osapooltega –, põhjustades erasektorile antud laenu tagasimaksmise.

Erasektorile väljastatud laenu aastane kasvumäär (kohandatud laenu müügi ja väärtpaberistamisega) langes 2012. aasta esimeses kvartalis 1,3%ni; eelmises kvartalis oli see olnud 2,3% (vt tabel 2). Jaanuaris erasektorile antud laenu mahu märkimisväärse kasvu tasakaalustas üldjoontes laenu tagasimaksmine veebruarist aprillini. Väljavoolu tõttu langes aastane kasvumäär aprillis 0,8%ni, võrrelduna 1,2%ga märtsis. Ent sektorite vaatevinklist oli nii kindlustusseltsidele ja pensionifondidele kui ka kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele antud laenu langus 2012. aasta esimeses kvartalis eelmise kvartaliga võrreldes palju väiksem. Kodumajapidamistele ja muudele finantsvahendajatele väljastatud laenu maht kasvas suhteliselt kiiresti – muud finantsvahendajad olid seotud kesksete osapoolte kaudu sooritatud pöördreotehingutega. Laenumahu muutused aprillis näitavad aga, et kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuva erasektori laenuvõtt suurenes ja laenamine finantsteenuseid pakkuvale erasektorile vähenes.

Rahaloomeasutuste poolt kodumajapidamistele väljastatud laenude aastane kasvumäär (kohandatud laenude müügi ja väärtpaperistamisega) alanes 2012. aasta esimeses kvartalis 1,9%ni, võrrelduna 2,3%ga eelmises kvartalis, jätkates seega alates 2011. aasta teisest kvartalist täheldatud langust. See kajastab peamiselt majanduse ja eluasemeturu väljavaadete halvenemist ning vajadust korrigeerida bilansse. Kodumajapidamistele antud laenude aastane kasvumäär (kohandatud laenude müügi ja väärtpaperistamisega) langes 2012. aasta aprillis veelgi (kukkudes märtsikuiselt 1,7%lt 1,5%le), hoolimata märkimisväärsest kuisest sissevoolust. Rahaloomeasutuste poolt kodumajapidamistele antavates laenudes annavad tooni eluasemelaenu. Väärtpaperistamisega kohandatud andmed viitavad eluasemelaenude suurele kvartaalsele sissevoolule 2012. aasta esimeses kvartalis – see sarnaneb eelmises kvartalis täheldatule. 2012. aasta aprillis suurenes eluasemelaenude kuine sissevool veelgi, samas kui tarbijakrediidi tagasimaksmine jätkus (vt täpsemalt punkt 2.7).

Rahaloomeasutuste poolt kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele antud laenude aastane kasvumäär (kohandatud laenude müügi ja väärtpaperistamisega) langes 2012. aasta esimeses kvartalis eelmise kvartaliga võrreldes 2,1%lt 0,9%ni. See kajastab baasefekte ja ettevõtete laenude vaoshoitud tagasimaksmist. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete laenude aastakasv aeglustus veelgi, olles aprillis suurest kuisest sissevoolust hoolimata 0,7% tasemel. Aprillis täheldatud sissevool puudutas üksnes lühiajalisi (s.o kuni üheaastase tähtajaga) laene, samal ajal võis täheldada pikemaajaliste laenude tagasimaksmist (vt täpsemalt punkt 2.6).

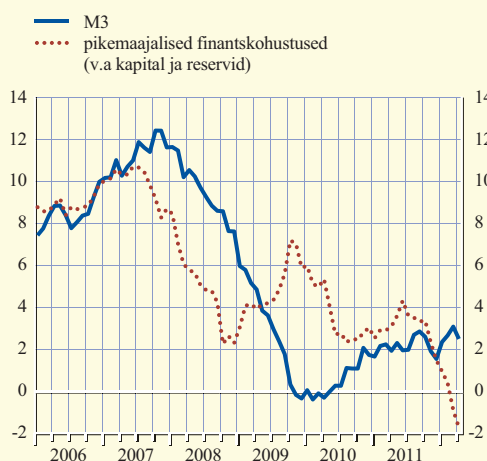
Kokkuvõttes on kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuva erasektori laenu ajalooliselt madalal tasemel. Nii kodumajapidamiste kui ka kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete laenude aastakasvu ja dünaamika vahel on endiselt riigiti märkimisväärne lahknevus. See kajastab tõenäoliselt erinevust riikide majandus- ja eluasemeturu väljavaadetes, samuti sektorite erinevat võlataset. Selle taseme kohandamine pärsib laenamist, sest toimub varasema ülemäärase laenukasvu korrigeerimine.

Tulevikku vaadates võib majandusaktiivsuse prognoose arvestades väita, et kodumajapidamiste laenude mahu mõõdukas kasv ning kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete laenumahu vähenemise jätkumine on kooskõlas nende sektorite ajalooliste korrapärasustega – kodumajapidamiste laenu liiguvad käsikäes majandusaktiivsusega ning kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete laenu reageerivad teatava hiline misega – ja samuti hinnanguga, et kolmeaastaste pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide mõju täielikuks avaldumiseks läheb mitu kvartalit aega.

M3 teiste vastaskirjete hulgas langes rahaloomeasutuste pikemaajaliste finantskohustuste (v.a kapital ja reservid) aastakasvumäär 2012. aasta aprillis –1,8%ni, võrrelduna 2,7%ga 2011. aasta neljandas ja 0,5%ga 2012. aasta esimeses kvartalis (vt joonis 13). Suurt väljavoolu täheldati teist kvartalit järjest – see soodustas rahapakkumise dünaamikat. Enamjaolt oli väljavoolu põhjuseks rahaloomeasutuste konsolideeritud pikemaajaliste võlaväärtpaperite mahu ulatuslik kokkutõmbumine, sest rahaloomeasutused ost-

Joonis 13. M3 ja rahaloomeasutuste pikemaajalised finantskohustused

(aastamuutus protsentides; sesoonsete ja kalendriliste mõjudega kohandatud)

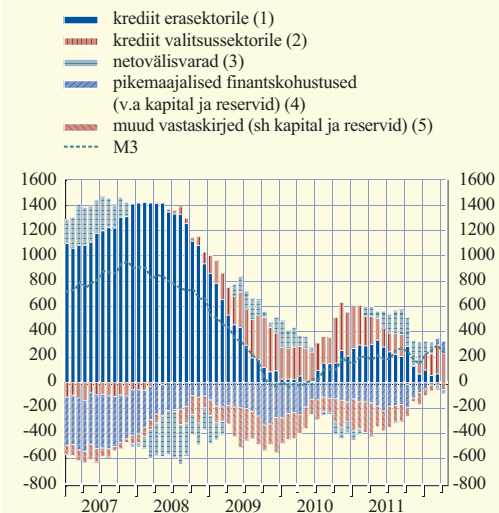
Allikas: EKP.

sid selliseid väärtpabereid tagasiostuprogrammide raames, et parandada oma kapitalipositsiooni, mida osaliselt võimaldas kolmeaastaste pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide käigus saadud likviidsus. See likviidsus vahetas osaliselt välja rahalised vahendid, mis saadi sel perioodil lunastatud võlaväärtpaberitest. Vähemal määral oli väljavool seotud pikemaajaliste hoiuste vähenemisega, sest avaldusid varasemad väärtpaberistamistingid, mille käigus laene pankade bilanssidest välja ei arvatud. Aprilli andmed viitavad rahaloomeasutuste pikemaajaliste võlaväärtpaberite mahu edasisele kahanemisele, mis tulenes emiteeritud võlaväärtpaberite vähenemisest, mitte rahaloomeasutuste ostude kasvust.

2012. aasta esimeses kvartalis leidis aset väljavool euroala rahaloomeasutuste välisvarade netopositsioonist, mis hõlmab euroala raha hoidva sektori kapitali sisse- ja väljavoolu rahaloomeasutuste kaudu, ja raha hoidva sektori emiteeritud varade ülekandmine. Taustinfos 3 „Euroala maksebilansi finantskonto muutused kuni 2012. aasta märtsini” on esitatud neid kapitalivooge põhjustanud tehingute üksikasjalik analüüs. Tagasihoidlikku väljavoolu täheldati ka aprillis (vt joonis 14). See viitab välisvarade netosoetamisele raha hoidva sektori poolt – seda tegevust rahastati M3s sisalduvate instrumentide abil.

Joonis 14. M3 vastaskirjed

(aastavood; mld EUR; sesoonsete ja kalendriliste mõjudega kohandatud)

Allikas: EKP.
Märkused. M3 on esitatud vaid võrdlusalusena ($M3 = 1 + 2 + 3 - 4 + 5$). Pikemaajalised finantskohustused (v.a kapital ja reservid) on esitatud pöördmärgiga, sest tegu on rahaloomeasutuste sektori kohustustega.

ÜLDHINNANG EUROALA RAHALISE LIKVIIDSUSE KESKKONNALE

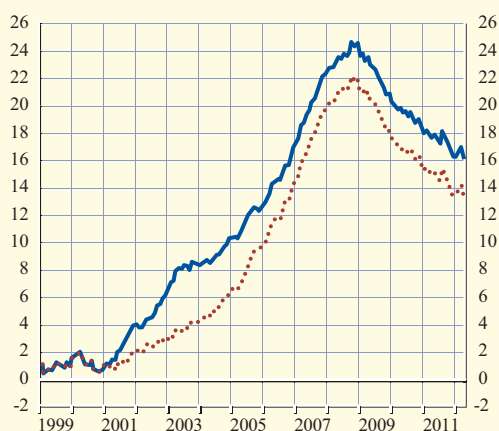
2012. aasta esimese kvartali sissevool M3e katkestas enne finantskriisi kogunenud rahalise likviidsuse vähenemise (vt joonised 15 ja 16), ent aprilli näitajad kinnitavad, et sel kuul toimus mõningane edasine vähenemine. Kokkuvõttes viitavad likviidsusnäitajad jätkuvalt sellele, et minevikus aset leidnud ülemäärane rahapakkumise ja laenukasv ei ole veel täielikult korrigeerimist läbinud, ehkki viimase kolme aasta jooksul on toimunud märkimisväärne kohandamine. Ülejäänud ülemäärase kasvu korrigeerimine peaks seega avaldama mõju euroala rahapakkumise ja laenude mahu taastumisele. Neid likviidsuskeskkonna näitajaid tõlgendades tuleb siiski olla ettevaatlik, sest need tuginevad rahaliste varade tasakaalu hinnangule, mida ümbritseb märkimisväärne ebakindlus. Seepärast tuleks juhtida tähelepanu sellele, et mõned meetmed näitavad juba ülemäärase likviidsuse suhteliselt madalat taset.

Üldjoontes on rahapakkumise ja laenukasvu alustempo tagasihoidlik. Asjaolu, et M3 kasvu kiirenemisega aasta esimeses kvartalis kaasnes erasektorile väljastatud laenude teistsugune liikumine, sunnib olema ettevaatlik selle esialgse taastumise võimaliku mõju tõlgendamisel seoses hinnastiilsuse riskidega. Varem on laia rahapakkumise areng kajastunud aluseks oleva rahapakkumise kasvus (ja seepärast on see mõjutanud hindade liikumist), kui ta on olnud pikaajaline ja langenud kokku erasektorile antud laenude sarnase arenguga. Kuigi kolmeaastased pikemaajalised refinant-

Joonis 15. Rahapakkumise nominaalse vahe hinnangud¹

(protsent rahaagregaadist M3; sesoonsete ja kalendriliste mõjudega kohandatud; detsember 1998 = 0)

- ametlikule M3-le tuginev rahapakkumise nominaalne vahe
- ..... investoriportelli struktuurimuutuste hinnangulise mõjuga korrigeeritud M3-le tuginev rahapakkumise nominaalne vahe²

Allikas: EKP.

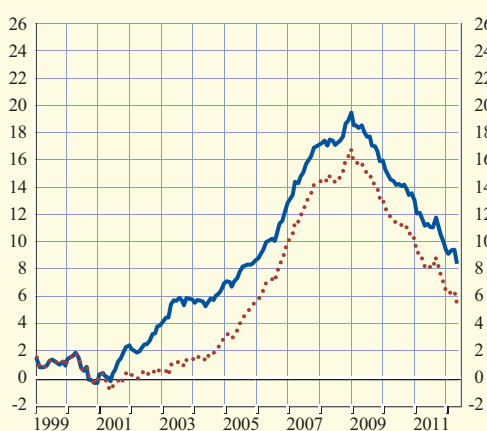
¹ Rahapakkumise nominaalne vahe on erinevus M3 tegeliku taseme ja selle M3 taseme vahel, mis oleks tulenenud M3 pidevast kasvust kontrollväärtusega 4,5% alates 1998. aasta detsembrist (baasperiood).

² Investoriportellis M3 suunas toimunud struktuurimuutuste ulatuse hinnangute koostamisel kasutatakse EKP 2004. aasta oktoobri kuubülletääni artikli „Monetary analysis in real time” jaotises 4 kirjeldatud üldmeetodit.

Joonis 16. Rahapakkumise reaalse vahe hinnangud¹

(protsent reaalsest rahaagregaadist M3; sesoonsete ja kalendriliste mõjudega kohandatud; detsember 1998 = 0)

- ametlikule M3-le tuginev rahapakkumise reaalne vahe
- ..... investoriportelli struktuurimuutuste hinnangulise mõjuga korrigeeritud M3-le tuginev rahapakkumise reaalne vahe²

Allikas: EKP.

¹ Rahapakkumise reaalne vahe on erinevus ÜTHIga kohandatud M3 tegeliku taseme ja M3 taseme vahel, mis oleks tulenenud M3 pidevast nominaalsest kasvust kontrollväärtusega 4,5% ja ÜTHI-inflatsioonist vastavalt EKP hinnastabiilsuse määratlusele. Baasperiood on 1998. aasta detsember.

² Investoriportellis M3 suunas toimunud struktuurimuutuste ulatuse hinnangute koostamisel kasutatakse EKP 2004. aasta oktoobri kuubülletääni artikli „Monetary analysis in real time” jaotises 4 kirjeldatud üldmeetodit.

seerimisoperatsioonid on tunduvalt leevendanud pankadele avalduvat likviidsussurvet, on erasektorele väljastatud laenude jätkusuutlikuks taastumiseks vaja ka pankade riskimisvõime ja laenuõudluse taastumist.

Taustinfo 3**EUROALA MAKSEBILANSI FINANTSKONTO MUUTUSED KUNI 2012. AASTA MÄRTSINI**

Selles taustinfos analüüsitakse euroala maksebilansi finantskonto viimaseid arengusuundi kuni 2012. aasta esimese kvartalini. 2012. aasta märtsile eelnenud 12kuulise perioodi vältel täheldati kombineeritud otse- ja portfelliinvesteeringute netoväljavoolu, mida tasakaalustas laias laastus muude investeeringute netosissevool (vt tabel ja joonis). 2011. aasta teisel poolel nii euroala investorite kui ka välisinvestorite piiriüleste väärtpaperite maht vähenes, kuid 2012. aasta esimeses kvartalis ilmsesid märgid portfelliinvesteeringute normaliseerumisest ning euroala ja välismaiste väärtpaperite netosotamine taastus. Esimest korda pärast Lehman Brothersi pankrotti investeerisid euroala rahaloomeasutused välismaistesse väärtpaperitesse ning suurendasid likviidsust laenude ja hoiuste kujul.

2012. aasta märtsile eelnenud 12 kuu kombineeritud otse- ja portfelliinvesteeringute netoväljavool oli 23,6 miljardit eurot, aasta varem oli aga netosissevool 168,9 miljardit eurot. See pööre oli tingitud

Euroala maksebilansi finantskonto peamised kirjed

(mld EUR; sesoonselt kohandamata andmed)

	2012		Kolme kuu kumuleeritud näitajad				12 kuu kumuleeritud näitajad	
	veebr	märts	2011		2012 märts	2011 märts	2012 märts	
			juuni	sept				
Finantskonto¹	0,3	-19,0	21,2	3,5	-44,0	-8,3	-15,0	-27,6
Kombineeritud otse- ja portfelliinvesteeringud (neto)	16,0	-53,8	107,2	15,8	-59,1	-87,6	168,9	-23,6
Otseinvesteeringud (neto)	-3,4	-18,4	-31,8	-19,2	-57,3	-28,2	-111,7	-136,5
Portfelliinvesteeringud (neto)	19,4	-35,4	139,1	35,0	-1,8	-59,4	280,7	112,8
Omandiväärtpaberid	-1,6	13,4	-31,1	31,4	79,0	18,8	201,2	98,2
Võlainstrumendid	21,0	-48,8	170,1	3,6	-80,8	-78,2	79,5	14,7
Võlakirjad	22,3	-25,6	145,3	19,9	-9,9	-55,8	66,7	99,5
Rahaturuinstrumendid	-1,3	-23,2	24,9	-16,4	-70,9	-22,4	12,8	-84,9
Muud investeeringud (neto)	-18,9	38,5	-94,1	-1,2	31,0	84,5	-183,9	20,1
Millest: raha hoidev sektor²								
Otseinvesteeringud (neto)	-7,7	-17,4	-25,2	-18,8	-56,0	-28,6	-99,8	-128,6
Portfelliinvesteeringud (neto)	22,0	-4,7	79,7	19,9	-11,3	-16,9	30,9	71,4
Omandiväärtpaberid	1,6	16,6	-23,5	29,1	40,9	20,4	198,1	67,0
Võlainstrumendid	20,4	-21,3	103,2	-9,2	-52,2	-37,3	-167,2	4,4
Muud investeeringud (neto)	-0,5	-12,3	-17,3	24,6	10,1	-11,3	-5,4	6,2

Allikas: EKP.

Märkus. Ümardamise tõttu ei pruugi arvud täielikult ühtida.

¹ Näitajad viitavad saldole (netovood). Plussmärk (miinusmärk) osutab netosissevoolule (-väljavoolule).

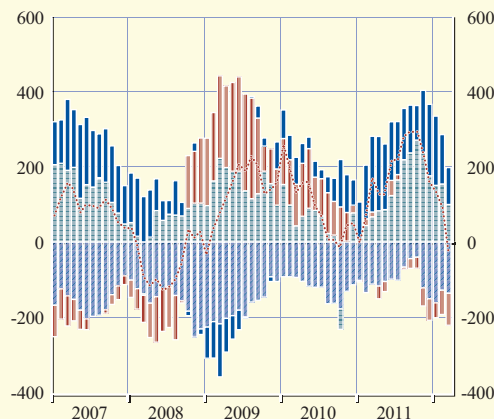
² Maksebilansi valitsussektor ja muud sektorid.

peamiselt portfelliinvesteeringute väiksemast netosissevoolust aasta teisel poolel, eriti viimases kvartalis, mida iseloomustasid turul valitseva meeleolu ja investorite käitumise erakordselt suur volatiilsus ja järsud muutused. Seejärel algas vahendite kahesuunaline naasmine kodumaale: euroala investorid tõid varem välismaistesse väärt-paberitesse investeeritud rahalisi vahendeid tagasi ning mitteresidentidest investorid vähendasid investeeringuid euroala väärt-paberitesse, eelkõige valitsussektori emiteeritud võlakirjadesse. Kuna välisinvestorid viisid kodumaale mõnevõrra rohkem vahendeid kui euroala investorid, asendus portfelliinvesteeringute netosissevool netoväljavooluga. Selle kahesuunalise vahendite kodumaale viimise vaatlemisel tuleks arvesse võtta kasvavaid pingeid finants-turgudel ning volatiilseid ja langevaid aktsiahindu maailmas. Näib, et maailmamajanduse väljavaadetega seotud suurema ebakindluse tõttu avaldasid need tegurid mõju turgude meeleolule ja suurendasid riskikartlikkust.

Finantskonto peamised kirjed

(mld EUR; 12 kuu kumuleeritud netovood; kuuandmed)

— omandiväärtpaberid
 ■ rahaturuinstrumendid
 ■ võlakirjad
 ■ otseinvesteeringud
 ... kombineeritud otse- ja portfelliinvesteeringud

Allikas: EKP.

2012. aasta esimeses kvartalis taastusid euroala residentide investeeringud välismaistesse väärt-paberitesse. Ka euroala väärt-paberite netosootamine välisinvestorite poolt taastus, jäädes siiski väiksemaks kui välismaiste väärt-paberite netosootamine euroala investorite poolt. Selle tulemusena kasvas portfelliinvesteeringute netoväljavool. Tänu riigivõlakriisi lahendamiseks võetud po-

liitlistele meetmetele leevenesid finantsturgudel valitsenud pinged ning see näib olevat turgude meeoleolu soodsalt mõjutanud ja riskikartlikkust veidi vähendanud. Niisiis asusid nii euroala rahaloomektor kui ka erasektori mitterahaloomeasutused taas investeerima; välisinvestorid soetasid euroalal peamiselt mitterahaloomeasutuste emiteeritud väärtpabereid. Peale selle vähendas euroala mitterahaloomektori portfelliinvesteeringute netoväljavool euroalal olemasolevat likviidsust ja see kajastub osaliselt laia rahaagregaadi M3 arengus. Nagu võib näha maksebilansi rahalisest esitusest, näitavad need raha hoidva sektoriga seotud tehingud rahaloomeasutuste netovälisvarade positsiooni nõrgenemist 2012. aasta alguses.¹

Rahaloomektoris peatasid euroala pangad 2012. aasta esimeses kvartalis esimest korda pärast Lehman Brothersi pankrotti välismaiste väärtpaberite jätkuva ja pideva netomüügi. Euroala pankade tunnetatud surve välisvarade müügiks on vähenenud ilmselt kahe teguri tõttu. Neist esimeseks olid eurosüsteemi tavatud likviidsuse suurendamise meetmed ning EKP ja veel viie keskpanga kooskõlastatud sekkumine vastastikuste valuutakorralduste (vahetustehingute liinide) näol eesmärgiga pakkuda üleilmsele finantssüsteemile likviidsust. Teisalt peegeldab välismaiste väärtpaberite netomüügi peatamine euroala pankade poolt eeldatavasti ka euroala rahaloomeasutustes tehtavate välisinvesteeringute taastumist. Kõige tähelepanuväärsem on see, et rahaloomeasutuste muud investeerimiskohustused kasvasid 2012. aasta esimeses kvartalis märkimisväärselt. See, et euroala pankadel oli võimalik lõppeva tähtajaga lühiajalisi hoiuseid ja laene refinantseerida ning samal ajal taastusid välisinvesteeringud euroala pankade emiteeritud väärtpaberitesse – ehkki veel tagasihoidlikus mahu –, viitab rahastamistingimuste paranemisele. Kumbki tegur näib seega olevat vähendanud euroala rahaloomeasutuste vajadust vähendada bilansi restruktureerimisel rahaliste vahendite hankimiseks põhitegevusega mitteseotud välisvarasid.

¹ Kuivõrd raha hoidva sektori tehinguid arveldatakse residentidest pankade kaudu, avaldavad need mõju pangandussektori välisvaradele ja -kohustustele, mis on üks M3 vastaskirje. Raha hoidev sektor hõlmab kodumajapidamisi, mittefinantsteenuseid pakkuvaid ettevõtteid, mitterahaloomektori finantsvahendajaid ja valitsussektorit, v.a keskvalitsust. Et saada rohkem teavet maksebilansi rahalisest esituse kohta, vt L. B. Duc, F. Mayerlen ja P. Sola „The monetary presentation of the euro area balance of payments”, EKP üldtoimetus nr 96, 2008. Vt ka EKP 2008. aasta augusti kuubülletääni artikkel „The external dimension of monetary analysis”.

2.2. MITTEFINANTSSEKTORI JA INSTITUTIONAALSETE INVESTORITE FINANTSINVESTEERINGUD

Mittefinantssektorite finantsinvesteeringute mahu aastakasv aeglustus 2011. aasta neljandas kvartalis märkimisväärselt. Selle taga on osaliselt kodumajapidamiste sissetulekute kasvu soikumine ja enneolematul madal säästmismäär. Kindlustusseltside ja pensionifondide finantsinvesteeringute mahu aastakasv kahanes tuntavalt, kajastades kodumajapidamiste poolt kindlustustehnilistesse reservidesse tehtud investeeringute suurt vähenemist. 2011. aasta neljandas kvartalis finantsturgudel kasvavad pinged tõid kaasa täiendava ulatusliku lunastamise kõigi peamiste investeerimisfondide liikide puhul. 2012. aasta esimeses kvartalis toimus selles arengus aga pööre seoses eurosüsteemi mittestandardsete rahapoliitiliste meetmete toetava mõjuga.

MITTEFINANTSSEKTOR

Mittefinantssektori finantsinvesteeringute kogumahu aastane kasvumäär langes 2011. aasta neljandas kvartalis (viimane kvartal, mille kohta on andmed olemas) kolmanda kvartaliga võrreldes 3,3%lt 2,6%ni, saavutades taseme, mis on ligilähedane 2009. aasta lõpu ja 2010. aasta alguse madalseisuga (vt tabel 3). Loid areng 2011. aasta neljandas kvartalis tulenes peaaegu iga instrumendi kasvumäära langusest, kajastades erasektori üldist soovimatust teha investeeringuid ma-

Tabel 3. Euroala mittefinantssektori finantsinvesteeringud

	Bilansiline jääk protsendina finantsvaradest ¹	Aastakasvud									
		2009 III kv	2009 IV kv	2010 I kv	2010 II kv	2010 III kv	2010 IV kv	2011 I kv	2011 II kv	2011 III kv	2011 IV kv
Finantsinvesteeringud	100	3,4	2,5	2,5	2,6	2,7	3,4	3,2	3,5	3,3	2,6
Sularaha ja hoiused	24	5,9	3,3	2,0	1,7	2,3	3,1	3,6	3,8	3,0	2,7
Võlaväärtpaberid, v.a tuletisinstrumentid	6	-0,4	-3,2	-2,7	-2,8	-3,7	4,1	6,8	8,2	8,2	4,4
<i>millest:</i> lühiajalised	0	-32,8	-35,9	-26,3	-23,2	-8,8	-5,9	0,0	8,2	0,4	20,0
<i>millest:</i> pikaajalised	5	4,5	1,9	0,5	-0,5	-3,2	5,1	7,4	8,2	8,9	3,2
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid, v.a avatud investeerimisfondide osakud	28	4,0	2,7	2,5	2,4	2,7	3,1	2,5	2,7	2,9	2,5
<i>millest:</i> noteeritud aktsiad	5	4,7	4,6	5,3	3,8	3,3	3,9	1,5	1,9	3,6	2,5
<i>millest:</i> noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	22	3,8	2,2	1,8	2,1	2,5	2,8	2,8	2,9	2,7	2,5
Avatud investeerimisfondide osakud	5	-0,7	2,8	1,1	-1,1	-1,6	-2,5	-3,2	-2,7	-4,8	-5,1
Kindlustustehniline reserv	16	3,6	4,4	5,0	4,8	4,7	4,3	3,5	3,1	2,5	1,9
Muud ²	22	1,6	1,6	3,4	4,7	4,5	4,9	4,3	4,8	5,4	4,7
M3³		1,8	-0,4	-0,1	0,3	1,1	1,7	2,2	1,9	2,8	1,5

Allikas: EKP.

¹ Viimase olemasoleva kvartali lõpu seisuga. Ümardamise tõttu ei pruugi arvud täielikult ühtida.

² Muud finantsvarad hõlmavad laene ja muid debitoorseid võlgnevusi, mis omakorda hõlmavad kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete antud kaubanduskrediiti.

³ Kvartali lõpp. Rahaagregaat M3 sisaldab rahalaadseid instrumente, mida euroala mitterahaloomesutused (s.t mittefinantssektor ja mitterahaloomelised finantsvahendajad) hoiavad euroala rahaloomeasutustes ja keskvalitsuses.

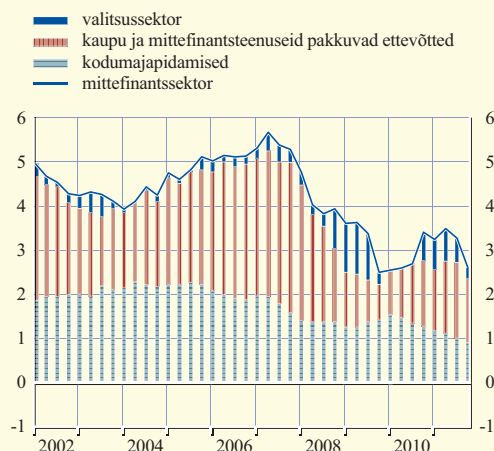
jaundusliku ja finantsturu ebakindluse tingimustes. Märkimisväärselt kasvasid vaid lühiajalised võlaväärtpaberid, sest neid võidi kasutada likviidsuse paigutamiseks.

Finantsinvesteeringute aastakasvu raugemist 2011. aasta neljandas kvartalis mõjutasid kõik sektorid (vt joonis 17). Kodumajapidamiste finantsvarade aeglasem kogunemine kajastab investeerimisfondide aktsiate mahu jätkuvat vähenemist ja väiksemaid investeeringuid kindlustustehnilistesse reservidesse seoses kasutatava nominaaltulu pidurdunud kasvu ja ajalooliselt väikese säästmismääraga. Investeerimisfondide statistika kohaselt võis aasta alguses täheldada suurt sissevoolu investeerimisfondidesse (eelkõige võlakirjafondidesse), mis viitab sellele, et kodumajapidamised võisid suurendada investeerimisfondidesse tehtud investeeringuid 2012. aasta esimeses kvartalis.

Valitsussektori finantsinvesteeringute aastakasv pidurdus 2011. aasta neljandas kvartalis märkimisväärselt. See kajastas üldjoontes baasefekti, sest mõju, mida avaldas varade viimine rahaloomeasutustest rämpspankadesse 2010. aasta neljandas kvartalis, kukkus aastases kasvumäärast välja.

Joonis 17. Mittefinantssektori finantsinvesteeringud

(aastamuutus protsentides; panus protsendipunktides)

Allikas: EKP.

Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete finantsvarade kogunemise aeglustumine 2011. aasta neljandas kvartalis tulenes peamiselt noteeritud aktsiate ostude vähenemisest. Täpsem teave kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuva erasektori finantsvoogude ja bilansside arengu kohta on esitatud osades 2.6 ja 2.7. Teavet kõigi institutsionaalsete sektorite kohta leiab ka 2012. aasta mai kuubülletääni taustinfost „Integrated euro area accounts for the fourth quarter of 2011”.

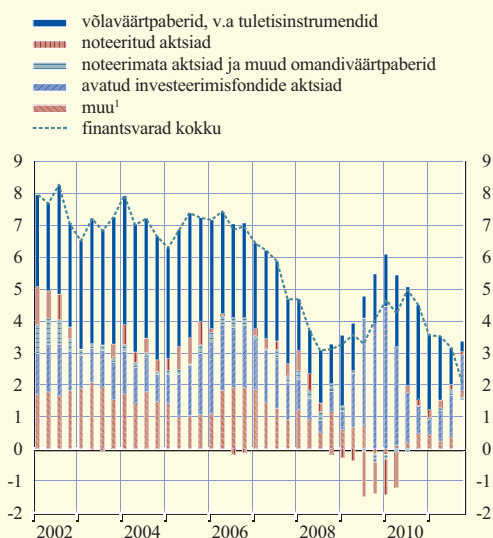
INSTITUTIONAALSED INVESTORID

Peamine tegur, mis määrab kindlustusseltside ja pensionifondide investeeritavad vahendid, on kodumajapidamiste poolt kindlustustehnilistesse reservidesse tehtud investeeringud. Nende aeglustumine selgitab kindlustusseltside ja pensionifondide finantsinvesteeringute mahu aastakasvu alanemist 2011. aasta neljandas kvartalis (viimane kvartal, mille kohta on andmed euroala integreeritud kontodel olemas) 2,1%ni (vt joonis 18). See on madalaim määr alates 1999. aastast. Kui vaadelda instrumente lähemalt, siis kindlustusseltside ja pensionifondide finantsinvesteeringute aastakasvu suurimaks mõjutajaks jäid investeerimisfondide aktsiad. See näitas, et kindlustusseltsid ja pensionifondid eelistavad investeerida kodumajapidamiste poolt elukindlustusse ja pensionilaadsetesse toodetesse paigutatud vahendeid ning vahetult hoitavate võlaväärtpaberite müügist saadud vahendeid valdavalt pigem investeerimisfondidesse, mitte otse väärtpaberitesse. Samal ajal suurendasid kindlustusseltsid ja pensionifondid veelgi paigutusi sularahasse ja hoiustesse – võimalik, et see kajastas finantsturgude ebakindlust.

Aastane sissevool investeerimisfondide aktsiatesse/osakutesse (v.a rahaturufondid) kasvas 2012. aasta esimeses kvartalis 85 miljardi euron, võrrelduna eelmise kvartali 55 miljardi euroga. Aastane kasvu-

Joonis 18. Kindlustusseltside ja pensionifondide finantsinvesteeringud

(aastamuutus protsentides; panus protsendipunktides)

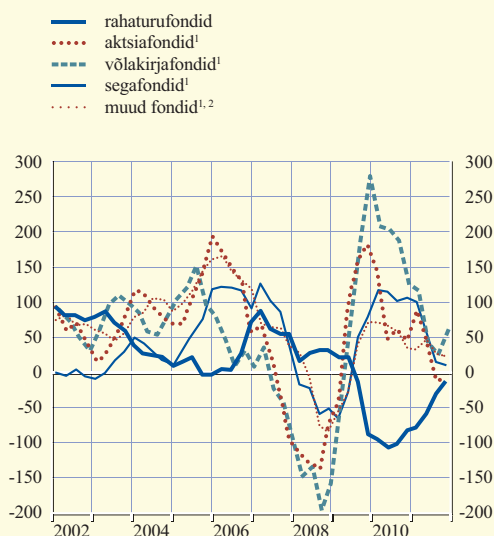

Allikas: EKP.

¹ Hõlmab laenusid, hoiuseid ja kindlustustehnilisi reserve ning muid debiitoseid võlgnevusi.

Joonis 19. Aastased netovood rahaturu- ja investeerimisfondidesse

(mld EUR)

Allikad: EKP ja EFAMA.

¹ Enne 2009. aasta esimest kvartalit on kvartalivoogude hinnangud tuletatud EKP investeerimisfondide ühtlustamata statistikast; EKP arvutused EFAMA esitatud riiklike andmete põhjal; EKP hinnangud.

² K.a kinnisvara- ja riskikapitalifondid ning mujal hõlmamata fondid.

määr kerkis 2011. aasta neljanda kvartali 0,7%lt 1,4%ni. Aastane sissevool suurenes võlakirjafondide puhul, samal ajal kui segafondidest tulenev netoväljavool püsis positiivne (vt joonis 19). Ent aktsiafondide ja rahaturufondide puhul täheldati jätkuvalt väljavoolu. Eurosüsteemi mittestandardsete rahapoliitiliste meetmete toetava mõju abil kajastas see 2011. aasta neljanda kvartali arengu üldist pöördumist, mille tulemusena vähenesid varad suure majandusliku ja finantsturu ebakindluse tõttu. Suurest likviidsusest said osa ka rahaturufondid – sissevool neisse oli 2012. aasta esimeses kvartalis suurem kui eelmises kvartalis. Viimaste kvartalite sissevool on varasema väljavoolu (mis oli tõenäoliselt seotud nende fondide pakutava suhteliselt piiratud tulususega) peaaegu tasakaalustanud.

Kui vaadata eeskätt 2012. aasta esimese kvartali muutusi, siis võib sesoonselt kohandamata andmete põhjal märgata 95 miljardi euro suurust sissevoolu investimisfondide aktsiatesse/osakutesse (v.a rahaturufondid). See enam kui pööras vastupidiseks kahe eelmise kvartali väljavoolu. Suurim sissevool oli võlakirjafondidesse ja segafondidesse – see moodustas kolm neljandikku kogu kvartalivoost. Osalt viitab see vähenenud pingetele võlakirjaturgudel pärast eurosüsteemi kolmeaastasi pikemaajalisi refinantseerimisoperatsioone 22. detsembril 2011 ja 1. märtsil 2012, samuti Kreeka kohustuste juhtimise toimingute lõpetamisele. Võlakirjafondide kiireimat kasvu täheldati 2012. aasta märtsis, mil nende aastane kasvumäär kerkis 3,0%ni, mis on kõrgeim näitaja alates 2011. aasta septembrist.

2.3. RAHATURU INTRESSIMÄÄRAD

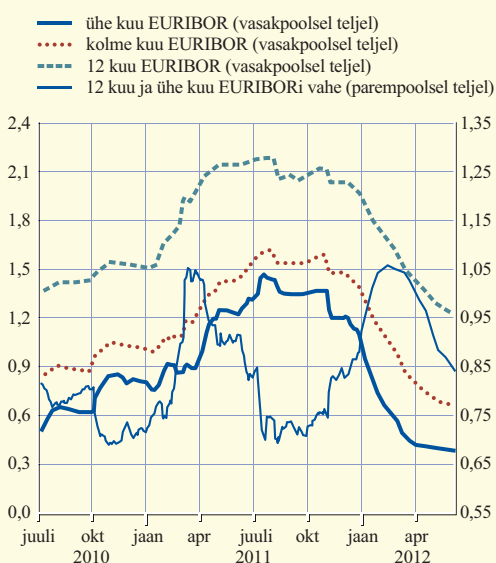
2012. aasta 7. märtsist kuni 5. juunini rahaturu intressimäärad üldjoontes langesid. See on kooskõlas alates aasta algusest madala taseme ümber kõikunud EONIA alanemisega, mis kajastab märkimisväärset ülemäärast likviidsust üleörahaturul. Rahaturu intressimäärade volatiilsus suurenes vaatlusperioodi jooksul pikemate tähtaegade puhul.

Rahaturu tagamata intressimäärad langesid 7. märtsist kuni 5. juunini 2012. EURIBORI ühe, kolme, kuue ja kaheistkümneme kuu intressimäärad oli 5. juunil 2012 vastavalt 0,38%, 0,66%, 0,94% ja 1,22%, mis on vastavalt 12, 25, 28 ja 33 baaspunkti madalamad kui 7. märtsil. Kaheistkümneme kuu ja ühe kuu EURIBORI vahe – rahaturu tulukõvera kalde näitaja – suurenes vaadeldaval perioodil 21 baaspunkti ja oli 5. juunil 84 baaspunkti (vt joonis 20).

Rahaturu tagatud intressimäärad on aasta algusest saadik olnud stabiilselt väga madalal tasemel (vt joonis 21). Kolme kuu üleöö intressimäära vahetustehingute määr oli 5. juunil 0,27%, mis on ligikaudu 7 baaspunkti madalam kui 7. märtsil. Kuna vastav tagamata EURIBOR langes veelgi enam, kahanes nende määrade vaheline erinevus 7. märtsi 57 baaspunktilt 5. juunil 40 baaspunktil.

Joonis 20. Rahaturu intressimäärad

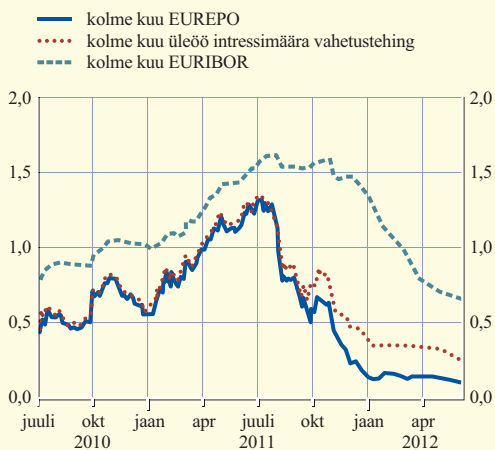
(protsenti aastas; vahe protsendipunktes; päevased andmed)

Allikad: EKP ja Thomson Reuters.

Joonis 21. Kolme kuu EUREPO, EURIBOR ja üleöö intressimäära vahetustehing

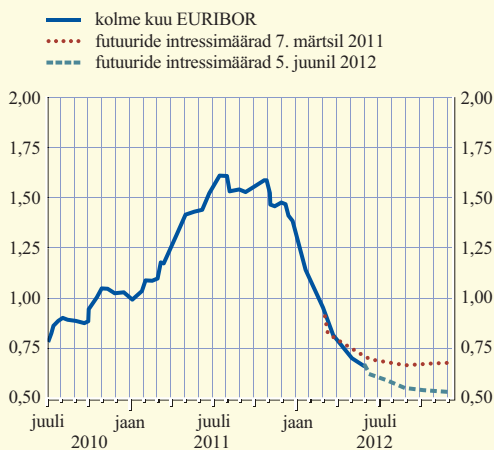
(protsenti aastas; päevased andmed)

Allikad: EKP, Bloomberg ja Thomson Reuters.

Joonis 22. Kolme kuu intressimäärad ja futuuride intressimäärad euroalal

(protsenti aastas; päevased andmed)

Allikas: Thomson Reuters.

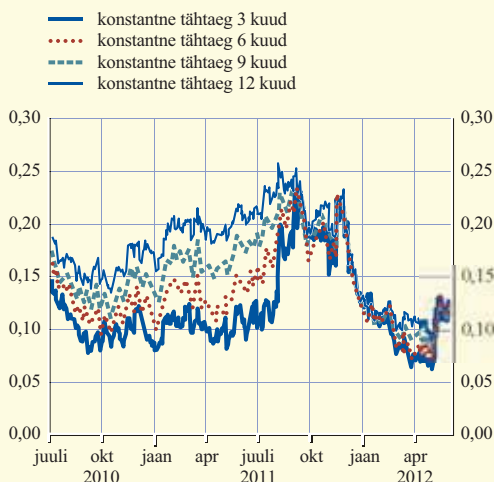
Märkus. Londoni Rahvusvahelisel Finantsfutuuri Börsil (LIFFE) noteeritud kolmekuulised futuurlepingud, mille loovutustähtaeg on käesoleva ja järgneva kolme kvartali lõpus.

2012. aasta septembris ja detsembris ning 2013. aasta märtsis lõppevate kolme kuu EURIBORI futuurlepingute hindadest tuletatud intressimäärad olid 5. juuni seisuga vastavalt 0,55%, 0,53% ja 0,52% ehk võrreldes 7. märtsi tasemetega olid need langenud vastavalt 12, 15 ja 18 baaspunkti, kajastades osaliselt seda, et oodatakse EKP intressimäärade alandamist (vt joonis 22). Kolme kuu EURIBORI futuurlepingute optsioonidest tuletatud kolme, kuue, üheksa ja kaheteistkümne kuu konstantse tähtajaga eeldatav volatiilsus jõudis vaatlusperioodi lõpus oma tippasemele (vt joonis 23). Suurimat tõusu täheldati pikema tähtajaga eeldatava volatiilsuse puhul, samas kui pikaajaliste EONIA vahetustehingute intressimäärad langesid ajalooliselt madalatele tasemetele.

Vaadates üleöötähtaega, langes EONIA üldkuvõttes pisut, olles 5. juunil 0,335% (ainsaks erandiks oli väga tagasihoidlik tõus esimese kvartali viimasel päeval, mil see oli 0,388%). Väga suur ülemäärane likviidsus üleöörahaturul, mis tulenes peamiselt kahest kolmeaastasest pikaajalisest refinantseerimisoperatsioonist, mis sooritati 2011. aasta detsembris ja 2012. aasta märtsis, kajastus endiselt hoiustamise püsivõimaluse ulatuslikus kasutuses. Selles keskkonnas jäi EONIA ja põhiliste refinantseerimisoperat-

Joonis 23. Konstantse tähtajaga eeldatavad volatiilsused, mis on tuletatud kolme kuu EURIBORI futuurlepingute optsioonidest

(protsenti aastas; päevased andmed)

Allikad: Thomson Reuters ja EKP arvutused.

Märkused. Näitaja arvutatakse kahes etapis. Esiteks, kolme kuu EURIBORI futuurlepingute optsioonidest tuletatud eeldatavad volatiilsused konverteeritakse, väljendades need logaritmitud tulususte asemel logaritmitud hindades. Teiseks, saadavad konstantse tähtajaga eeldatavad volatiilsused teisendatakse andmeteks, mis väljendavad konstantset aega tähtajani.

sioonide määra vahe kogu vaatlusaluse perioodi jooksul negatiivseks.

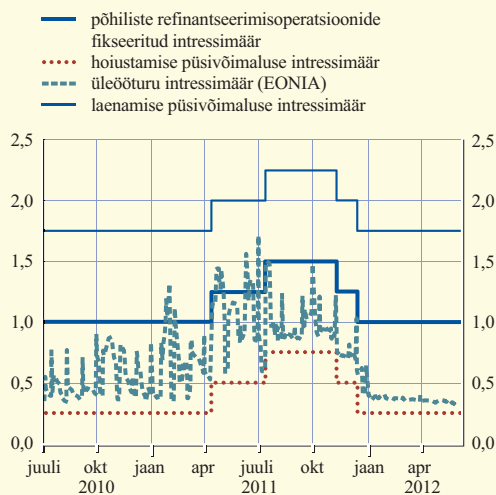
EKP jätkas vaatlusalusel perioodil likviidsuse pakkumist ühenädalaste, ühe arvestusperioodi pikkuste ja kolmekuulise tähtajaga refinantseerimisoperatsioonide abil. Kõik need operatsioonid sooritati piiramatul mahuga ja fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlustena.

EKP teostas igal nädalal ka ühenädalasi likviidsust vähendavaid operatsioone muutuva intressimääraga pakkumistena, mille pakkumisintressi ülemmäär oli 2012. aasta kolmandal, neljandal ja viiendal arvestusperioodil 1%. Nende operatsioonide käigus oli EKP valmis vähendama likviidsust summas, mis vastas väärtpaperituruprogrammi raames tehtud ostude kogusummale, milleks oli 5. juuni seisuga 212,1 miljardit eurot.

Vaadeldavat perioodi iseloomustas ka suur ülemäärane likviidsus ja hoiustamise püsivõimalust kasutati 2012. aasta kolmandal, neljandal ja viiendal arvestusperioodil päevas keskmiselt 770 miljardi euro ulatuses. Kolmel eelneval arvestusperioodil kasutati hoiustamise püsivõimalust aga keskmiselt 495 miljardi euro eest päevas (vt ka allpool taustinfo 4).

Joonis 24. EKP intressimäärad ja üleööturu intressimäär

(protsenti aastas; päevased andmed)

Allikad: EKP ja Thomson Reuters.

Taustinfo 4

LIKVIIDSUSKESKKOND JA RAHAPOLIITILISED OPERATSIOONID 2012. AASTA 15. VEEBRUARIST 8. MAINI

Selles taustinfos kirjeldatakse EKP avaturuoperatsioone kohustusliku reservi arvestusperioodidel, mis lõppesid 13. märtsil, 10. aprillil ja 8. mail. Neil ajavahemikel kasutati kõikide euro refinantseerimisoperatsioonide tegemisel jätkuvalt piiramatul mahuga ja fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlust.

Euroopa Keskpannga nõukogu 8. detsembri 2011. aasta otsuse alusel sooritati kaks likviidsust suurendavat pikemaajalist refinantseerimisoperatsiooni tähtajaga ligikaudu kolm aastat ja ennetähtaegse tagasimakse võimalusega ühe aasta möödudes. Esimene operatsioon tehti 21. detsembril 2011, teine 29. veebruaril 2012, s.t vaatlusalusel ajavahemikul.

Arvestades, et teiste operatsioonide tähtajad olid kahe kolmeaastase pikemaajalise refinantseerimisoperatsiooni teostamise aja lähedal, otsustas EKP nõukogu teha 20. detsembril 2011 ja 28. veebruaril 2012 kaks likviidsust suurendavat ühepäevast peenhäälestusoperatsiooni. Viimane neist toimus selles taustinfos käsitletaval ajavahemikul.

Vaatlusalusel ajavahemikul otsustas EKP nõukogu jätta EKP baasintressimäärad muutmata.

Pangandussüsteemi likviidsusvajadus

Vaatlusperioodil oli pangandussüsteemi kogu päevane likviidsusvajadus – mida määratletakse autonoomsete tegurite, kohustusliku reservi ja ülereservi (s.t kohustuslikku reservi ületavad vahendid, mida hoitakse arvelduskontodel) summana – keskmiselt 426,0 miljardit eurot. See oli 7,5 miljardit eurot väiksem kui kolme eelmise arvestusperioodi (alates 9. novembrist 2011 kuni 14. veebruarini 2012) päeva keskmine.

Likviidsusvajaduse kahanemine oli tingitud kohustusliku reservi nõude vähenemisest (see kajastab EKP nõukogu otsust alandada kohustusliku reservi määra 2%lt 1%le alates 18. jaanuarist 2012), ehkki samal ajal kasvas autonoomsetest teguritest tingitud likviidsusvajadus. Kohustusliku reservi nõue moodustas viimasel kolmel arvestusperioodil keskmiselt 105,0 miljardit eurot; eelnenud kolmel arvestusperioodil oli see 177,7 miljardit eurot. Autonoomsete tegurite keskmine maht suurenes samal ajal 65,3 miljardi euro võrra 316,3 miljardi euronni. Ülereserv moodustas viimasel kolmel arvestusperioodil keskmiselt 4,7 miljardit eurot, mis oli laias laastus sama mis kolmel eelnenud arvestusperioodil¹ (vt joonis A). Seega oli ülereserv 2011. aasta esimese poole ja varasemate perioodidega võrreldes endiselt suur.

Likviidsuse pakkumine

Vaadeldaval ajavahemikul oli avaturuoperatsioonidega pakutav kogulikviidsus keskmiselt 1145,1 miljardit eurot. Eelnenud kolme arvestusperioodiga võrreldes on see summa 343,1 miljardi euro võrra kasvanud. Pakkumisoperatsioonid² tagasid likviidsust keskmiselt 863,4 miljardi euro ulatuses, mida oli 333,1 miljardit eurot rohkem kui eelmisel vaatlusperioodil. Selle taga oli peamiselt teise kolmeaastase pikemaajalise refinantseerimisoperatsiooni kaudu pakutud likviidsus (vt joonis B).

Joonis A. Pankade kohustuslikku reservi ületavad vahendid, mida hoitakse arvelduskontodel

(mld EUR; keskmine tase igal arvestusperioodil)

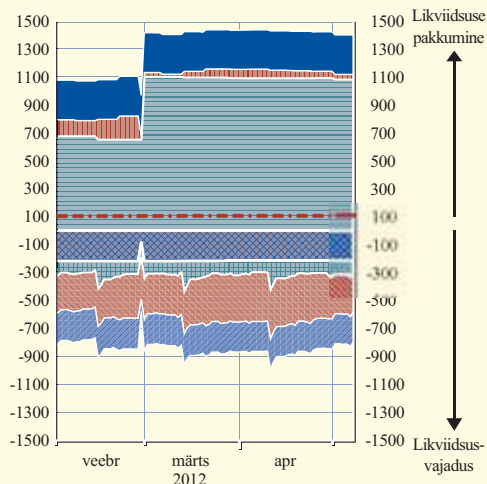

Allikas: EKP.

Joonis B. Pangandussüsteemi likviidsusvajadus ja likviidsuse pakkumine

(mld EUR; iga kirje juures on esitatud vaatlusperioodi päevased keskmised näitajad)

- tagatud võlakirjade esimene ja teine ostukava ning väärtpapierituruprogrammi portfelli: 281,7 mld EUR
- põhilised refinantseerimisoperatsioonid: 64,1 mld EUR
- pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid: 1014,1 mld EUR
- likviidsust vähendavad iganädalased peenhäälestusoperatsioonid: 214,8 mld EUR
- autonoomsed likviidsustegurid: 316,3 mld EUR
- arvelduskontod: 109,7 mld EUR
- hoiustamise püsivõimaluse netokasutus: 719,2 mld EUR
- kohustusliku reservi nõue: 105,0 mld EUR

Allikas: EKP.

¹ Et saada lisateavet ülereserve mõjutavate tegurite kohta, vt EKP 2005. aasta oktoobri kuubülletääni taustinfo „Excess reserves and the ECB’s implementation of monetary policy”.

² Pakkumisoperatsioonid hõlmavad põhilisi refinantseerimisoperatsioone, pikemaajalisi refinantseerimisoperatsioone ja peenhäälestusoperatsioone, millest viimased võivad likviidsust nii suurendada kui ka vähendada.

Eelmise perioodiga võrreldes kasvas pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonidega pakutud keskmine likviidsus 455,8 miljardi euro võrra. Ühenädalase tähtajaga põhiliste refinantseerimisoperatsioonidega pakutav keskmine likviidsus kahanes 115,8 miljardi euro võrra, samas kui nädalaste peenhäälestusoperatsioonidega vähendati likviidsust keskmiselt 6,9 miljardi euro võrra rohkem.

Tagatud võlakirjade kahe ostukava ja väärtpaberituruprogrammiga saadi vaadeldaval ajavahemikul likviidsust keskmiselt 281,7 miljardi euro ulatuses. Kolme eelmise arvestusperioodiga võrreldes oli see näitaja veidi suurem.

Tagatud võlakirjade esimesest ostukavast, mille ostud lõppesid 30. juunil 2010, saadud likviidsus moodustas 8. mail 2012. aastal 56,6 miljardit eurot, mis oli aegunud summade tõttu pisut väiksem summa kui eelmisel vaatlusperioodil. 8. mail 2012 oli tagatud võlakirjade teise ostukava raames (see algas 3. novembril 2011) arveldatud ostude väärtus 11,1 miljardit eurot ja väärtpaberituruprogrammi raames arveldatud ostude puhaskväärtus oli aegunud summade tõttu 214,2 miljardit eurot, võrrelduna 219,3 miljardi euroga 14. veebruaril 2012. Nädalased peenhäälestusoperatsioonid neelasid kogu likviidsuse, mis väärtpaberituruprogrammi kaudu lisati.

Püsivõimaluste kasutamine

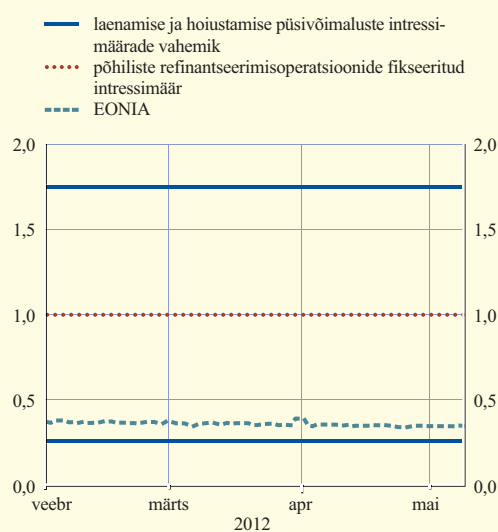
Üldkokkuvõttes tõi likviidsuse pakkumise kasv koos likviidsusvajaduse mõningase vähenemisega vaadeldaval ajavahemikul kaasa keskmise ülelikviidsuse suurenemise 725,9 miljardi euroni (eelmisel vaatlusperioodil 373,4 miljardit eurot). Laenamise püsivõimaluse kasutamine vähenes vaatlusperioodil: keskmine näitaja kahanes kolme eelmise arvestusperioodi 4,4 miljardilt eurot 2,1 miljardi euroni. Samal ajal suurenes hoiustamise püsivõimaluse kasutamine küllusliku likviidsuse tingimustes 372,9 miljardilt eurot keskmiselt 721,2 miljardi euroni. Hoiustamise püsivõimaluse keskmine netokasutus³ oli 719,2 miljardit eurot. Hoiustamise püsivõimaluse kasutamise bruto- ja netonäitaja kasv alates 1. märtsist peegeldas ootuspäraselt teise kolmeaastase pikemaajalise refinantseerimisoperatsiooniga lisatud lisalikviidsust.

Intressimäärad

Vaatlusalusel ajavahemikul jäid põhiliste refinantseerimisoperatsioonide, hoiustamise püsivõimaluse ja laenamise püsivõimaluse intressimäär EKP nõukogu otsuste kohaselt muutumatuks ja olid vastavalt 1,00%, 0,25% ja 1,75%.

Joonis C. EONIA ja EKP intressimäärad

(päevased intressimäärad protsentides)

Allikas: EKP.

³ Hoiustamise püsivõimaluse netokasutus arvutatakse perioodi hoiustamise ja laenamise püsivõimaluse kasutamise vahena (sh nädalalõpud).

Kuna likviidsus püsis vaadeldaval ajavahemikul külluslik, olid EONIA ja muud väga lühiajalised rahaturu intressimäärad laias laastus stabiilsed ja allpool põhiliste refinantseerimisoperatsioonide määra (vt joonis C). EONIA oli vaadeldaval ajavahemikul keskmiselt 0,35%.

2.4. VÖLAKIRJATURUD

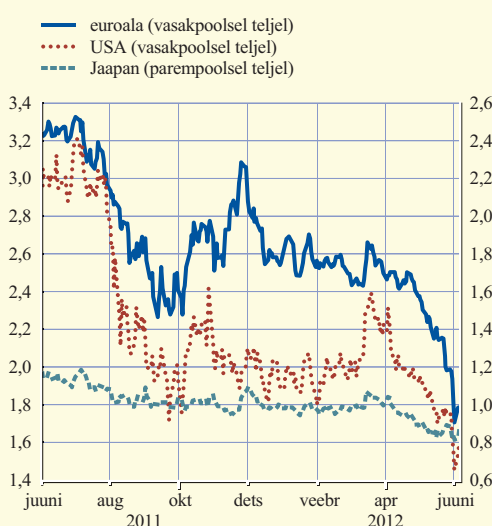
1. märtsist kuni 5. juunini 2012 kahanes AAA-reitinguga riigivõlakirjade tulusus euroalal ligikaudu 70 baaspunkti ja USAs 50 baaspunkti. Euroala pikaajaliste riigivõlakirjade tulusus kerkis 2012. aasta märtsi esimesel poolel, ent jõudis seejärel kauakestvasse langusfaasi eeskätt seoses turgude kasvava murega lähiaja majanduslike väljavaadete pärast, kindlustunde langusega ja euroala võlakriisi ebasoodsa kulgemisega. USA pikaajaliste võlakirjade tulusus liikus kogu vaatlusalusel perioodil üldjoontes käsikäes euroala omaga. Euroalal kippusid erinevused võrreldes Saksamaa võlakirjade tulususega suurenema – eelkõige aprillis ja mais. See oli seotud AAA-reitinguga riigivõlakirjade tulususe järsu vähenemisega. Ebakindlus võlakirjaturu edasise arengu pärast, mida väljendab võlakirjaturu eeldatav volatiilsus, on euroalal alates märtsi algusest mõnevõrra kasvanud, ent USAs ei ole see samal perioodil eriti muutunud. Turupõhised näitajad viitavad jätkuvalt sellele, et keskmisest kuni pika perspektiivini on inflatsiooniootused hinnastabiilsusega täielikult kooskõlas.

1. märtsist 5. juunini langes euroala AAA-reitinguga pikaajaliste riigivõlakirjade tulusus kokku ligikaudu 70 baaspunkti ja USA oma 50 baaspunkti. 5. juunil oli tulusus euroalal 1,8% ja USAs 1,6% ehk lähedal madalaimatele tasemetele, mida on alates 1999. aastast täheldatud.

AAA-reitinguga pikaajaliste riigivõlakirjade tulususe vähenemine euroalal ja USAs 2012. aasta märtsist kuni juuni alguseni oli peaaegu katkematu, kui välja arvata märtsi alguses täheldatud kasv mõlemas piirkonnas. Sel ajavahemikul toetasid tulusust majandustulemused, mis viitasid jätkuvalt headele kasvuväljavaadetele; muutused, mis oli seotud eurosüsteemipoolse likviidsuse pakkumisega pangandussüsteemile 29. veebruaril sooritatud kolmeaastase pikemaajalise refinantseerimisoperatsiooni kaudu; ning 9. märtsil saavutatud kokkulepe Kreeka riigivõla restruktureerimise kohta. Need tegurid leevendasid finantsturgudel valitsevaid pingeid ja vähendasid ekstreemsete sündmuste tõenäosust euroalal.

Joonis 25. Pikaajaliste riigivõlakirjade tulusus

(protsenti aastas; päevased andmed)

Allikad: EuroMTS, EKP, Bloomberg ja Thomson Reuters. Märkused. Pikaajaliste riigivõlakirjade puhul vaadeldakse kümneaastase tähtajaga võlakirju või võlakirju, mille tähtaeg on kümnele aastale kõige lähemal. Euroala puhul on lähtutud EKP andmetest AAA-reitinguga võlakirjade (hõlmab Prantsusmaa võlakirju) kohta.

AAA-reitinguga euroala pikaajaliste riigivõlakirjade tulusus hakkas märtsi teisel poolel kahanema, sest majandustulemused viitasid majanduslike väljavaadete halvenemisele. Sel perioodil alanes ka USA pikaajaliste võlakirjade tulusus, kuigi väiksemal määral, hoolimata sellest, et makromajanduslikud andmed kinnitasid üldjoontes, et USA majanduse elavnemine jätkub. Euroalal langes võlakirjade tulusus aprillis ligikaudu 10 baaspunkti ehk 2,4%ni, USAs oli langus aga suurem, s.o ligikaudu 30 baaspunkti, mistõttu näitajad maandusid 1,9% tasemel – võrreldes märtsiga oli tegu tulususe vähenemistempo suure kiirenemisega. Kokkuvõttes oli USA aprillikuine pikaajaliste võlakirjade tulususe kahanemine, mille tulemusel see jõudis tagasi märtsi alguse tasemele, kooskõlas avaldatud vastuoluliste majandusnäitajatega ja majanduskasvu väljavaadete ümberhindamisega. Seevastu euroala AAA-reitinguga pikaajaliste riigivõlakirjade tulusus ei olnud sel perioodil nii tundlik majanduskasvuga seotud suureneva mure ega mõnes euroala riigis teravnenud finants- ja poliitiliste pingete suhtes.

Mai algusest juuni alguseni vähenes pikaajaliste võlakirjade tulusus euroalal märkimisväärselt – umbes 60 baaspunkti – ja USAs ligikaudu 40 baaspunkti. Peamiselt olid selle taga lisatõendid majanduskasvu lühiajalise aeglustumise kohta arenenud majandusega riikides. USA võlakirjade tulusust võis mõjutada ka suurem ebakindlus, mille tekitasid avaldatud majandusnäitajad, mis andsid jätkuvalt vastuolulist teavet USA majanduse prognoositava tugevuse kohta. Euroalal võisid tulususe kasvuootusi alandada aga riikidevahelised erinevused jooksvas majanduskasvus. Lisaks on euroala AAA-reitinguga võlakirjade tulususe vähenemine leidnud alates maist aset kontekstis, kus teravnesid pinged poliitilises keskkonnas ja finantsturgudel.

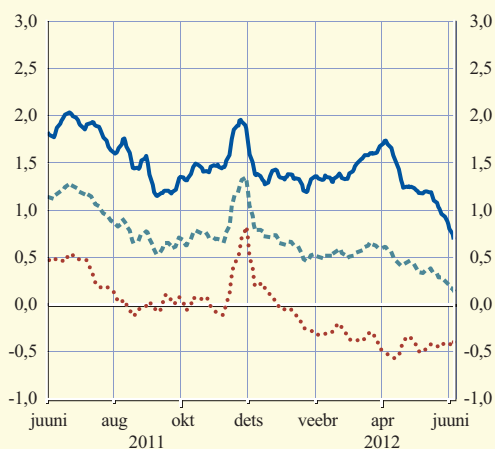
Hoolimata pikaajaliste võlakirjade tulususe märkimisväärselt vähenemisest vaatlusalusel perioodil kasvas euroala investorite ebakindlus võlakirjaturu lähiaja arengu pärast (mida näitab optioonidest tuletatud eeldatav volatiilsus) vaadeldaval perioodil vaid piiratud ulatuses, samal ajal kui USAs jäi see üldjoontes samaks. Mõnevõrra pikemat perioodi vaadates võib öelda, et võlakirjaturu eeldatav volatiilsus jäi palju väiksemaks kui 2011. aasta novembri tiptase, mis oli euroalal 12% ja USAs 9,5%. Euroala võlakirjaturu volatiilsus on aga enneolematult suur. Euroala praegune näitaja on 2 protsendipunkti kõrgem kui tase, mida võis täheldada vahetult enne Lehman Brothersi pankrotti, USA vastavate võlakirjade volatiilsus on tiptasemest aga ligikaudu 3 baaspunkti madalam. Kokkuvõttes näib see viitavat sellele, et turuosaliste mured on viimasel ajal keskendunud pigem euroalal toimuvale. Vaatlusalusel perioodil suurenes taas nõudlus väiksema riskiga varade järele (hinnatud lähtuvalt Saksa riigivõlakirjade likviidsuspreemiast võrreldes agentuurivõlakirjadega) ja selle tiptase saavutati aprilli lõpus – see toetas seisukohta, et üldine võlakirjaturul valitsev meeleolu jäi ebamääraseks.

Märtsi algusest kuni 5. juunini alanes kõigi AAA-reitinguga euroala riikide võlakirjade tulusus 60–90 baaspunkti. Muu hulgas olid selle taga väiksemad kasvuootused ja varade ümberpaigutamine väiksema riskiga instrumentidesse. AAA-reitinguga valitsussektori võlakirjade tulususe kahanemisel ei mänginud kohustuste täitmatajätmise riski tajumise muutused ilmselt rolli, sest euroala viieaastase tähtajaga krediidiriski vahetustehingute preemiad suurenesid olenemata riikide reitingutest. Teistes euroala riikides oli areng üsna erinev: pikaajaliste riigivõlakirjade tulusus vähenes Belgias, Portugalis ja Kreekas 70–600 baaspunkti, ent suurenes Iirimaal, Itaalias ja Hispaanias 40–145 baaspunkti. Kümneaastase tähtajaga riigivõlakirjade ja Saksa riigivõlakirjade tulususe erinevused on märtsist saadik suurenenud; erandiks on Austria ja Soome, kus erinevused kahanesisid vastavalt ligikaudu 20 ja 15 baaspunkti, ning Kreeka ja Portugal, mida iseloomustas vähenemine vastavalt 550 ja 110 baaspunkti võrra.

Joonis 26. Euroala nullkuponiga inflatsiooniga indekseeritud võlakirjade tulusused

(protsenti aastas; päevaste andmete viiepäevane libisev keskmine; sesoonselt kohandatud)

- inflatsiooniga indekseeritud viieaastaste forvardvõlakirjade tulusus viieks aastaks
- ..... inflatsiooniga indekseeritud viieaastaste hetkevõlakirjade tulusus
- - - inflatsiooniga indekseeritud kümneaastaste hetkevõlakirjade tulusus

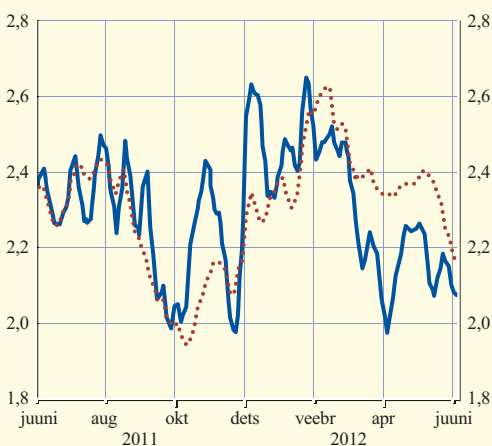
Allikad: Thomson Reuters ja EKP arvutused.

Märkused. Alates 2011. aasta augustist on reaaltulusused arvutatud kui Prantsusmaa ja Saksamaa eraldi hinnatud reaaltulususte SKPga kaalutud keskmised. Varem arvutati reaaltulusus, leides Prantsusmaa ja Saksamaa kombineeritud reaaltulususe kõvera.

Joonis 27. Euroala nullkuponiga võlakirjade põhised inflatsiooniootused ja inflatsiooniga seotud vahetustehingute intressimäär

(protsenti aastas; päevaste andmete viiepäevane libisev keskmine; sesoonselt kohandatud)

- viieaastaste forvardvõlakirjade põhine inflatsiooniootus viieks aastaks
- ..... inflatsiooniga seotud viieaastaste vahetustehingute intressimäär viieks aastaks

Allikad: Thomson Reuters ja EKP arvutused.

Märkused. Alates 2011. aasta augustist on võlakirjadepõhised inflatsiooniootused arvutatud kui Prantsusmaa ja Saksamaa eraldi hinnatud võlakirjadepõhiste inflatsiooniootuste SKPga kaalutud keskmised. Varem leiti võlakirjadepõhised inflatsiooniootused, kõrvutades euroala AAA-reitinguga riigivõlakirjade nominaaltulukõvera Prantsusmaa ja Saksamaa inflatsiooniga seotud riigivõlakirjadest tuletatud reaaltulukõveraga.

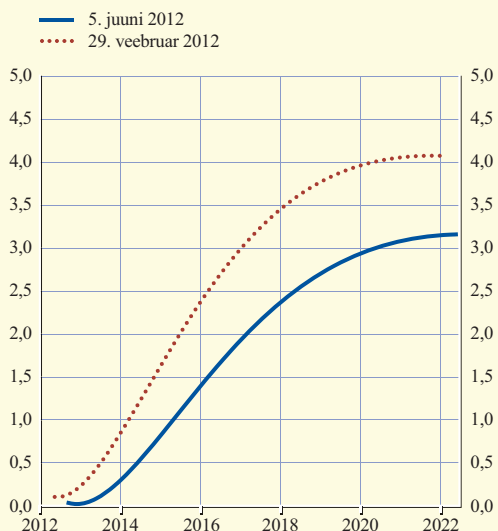
Euroala inflatsiooniga indekseeritud viieaastase tähtajaga riigivõlakirjade tulusus jäi vaatlusalusel perioodil üldjoontes stabiilseks ning reaaltintressimäär oli juuni alguse seisuga $-0,4\%$, samal ajal kui kümneaastase tähtajaga riigivõlakirjade tulusus vähenes ligikaudu 40 baaspunkti ja reaaltintressimäär oli null (vt joonis 26). Kajastades viie- ja kümneaastase tähtajaga hetketehingute reaaltintressimäärade erisuunalist liikumist, alanes euroala võlakirjaturupõhine inflatsiooniootus (eelkõige viieaastaste forvardvõlakirjade põhine inflatsiooniootus viieks aastaks) vaatlusalusel perioodil ligikaudu 25 baaspunkti ehk $2,1\%$ ni (vt joonis 27). Sama tähtajaga inflatsioonipõhiste vahetustehingute intressimäär langes samal perioodil 25 baaspunkti, olles juuni alguses $2,1\%$. Kui võtta peale turu volatiilsuse ja kõrgetest likviidsuspreemiast tingitud moonutuste arvesse ka inflatsiooni riskipreemiaid, osutavad turupõhised näitajad sellele, et inflatsiooniootused on hinnastabiilsusega täielikult kooskõlas.

Euroala AAA-reitinguga pikaajaliste võlakirjade tulususe üldise käitumise võib jaotada eeldatavate intressimäärade (ja nendega seotud riskipreemiade) muutusteks eri tähtaegade kaupa (vt joonis 28). Lühiajalised intressimäärad jäid vaadeldaval perioodil üldjoontes stabiilseks – enamik forvardmäärade tähtaja struktuuri muutustest tulenes keskmise tähtajaga ja pikaajaliste intressimäärade langusest, mis jäid märtsi algusest juuni alguseni vahemikku 50 kuni 80 baaspunkti.

Joonis 28. Euroala üleööturu forvardtehingute eeldatavad intressimäärad

(protsenti aastas; päevased andmed)

Allikad: EKP, EuroMTS (statistika aluseks olevad andmed) ja Fitch Ratings (reitingud).

Märkused. Turul vaadeldavate intressimäärade tähtsajalisest struktuurist tuletatud eeldatav forvardtulukõver kajastab turuootusi lühiajaliste intressimäärade tulevaste tasemete suhtes. Eeldatavate forvardtulukõverate arvutamise meetodit on kirjeldatud EKP veebilehe jaotises „Euro area yield curve”. Hinnangus kasutatud andmed on saadud euroala AAA-reitinguga riigivõlakirjadest.

ligikaudu 10 baaspunkti ning A- ja BBB-reitinguga finantsteenuseid pakkuvate ettevõtetest emitentide puhul 10–60 baaspunkti, samal ajal kui maist kuni juuni alguseni (kooskõlas üleilmse ebakindluse kasvuga ja likviidsuse kulukuse suurenemisega) suurenesid vahed kõigis reitinguklassides ja sektorites – mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtetest emitentide puhul kokkuvõttes 15–55 baaspunkti ja finantsteenuseid pakkuvate ettevõtetest emitentide puhul 15–180 baaspunkti.

2.5. AKTSIATURUD

1. märtsist 5. juunini 2012 langesid aktsiahinnad euroalal ligikaudu 17% ja USAs umbes 6,5%. Sarnaselt pikaajaliste võlakirjade tulususega kerkisid euroala aktsiahinnad märtsi esimesel poolel tänu positiivsete majandusnäitajate avaldamisele ja turu meeleolu paranemisele pärast teist kolmeaastast pikemaajalist refinantseerimisoperatsiooni ning Kreeka võla restruktureerimise lõpuleviimist. Seejärel hakkasid aga euroala aktsiahinnad alanema – iseäranis järsk langus tabas finantssektori aktsiaid –, sest avaldatud majandusnäitajad viitasid majanduse lühiajaliste väljavaadete halvenemisele ning finants- ja poliitiliste murede taastekkimisele. Ka USAs on aktsiahindade liitindeks alates märtsi keskpaigast alanenud, sealjuures andsid finants- ja mittefinantssektor sellesse langusse üldjoontes võrdse panuse. Aktsiaturu ebakindlus, mida väljendab eeldatav volatiilsus, suurenes märgatavalt mõlemas majanduspiirkonnas ja on hetkeseisuga 2011. aasta detsembrist keskpaigas täheldatud taseme ligidal.

Märtsi algusest juuni alguseni võis täheldada kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate investeerimisjärguga ettevõtete võlakirjade (Merrill Lynch EMU AAA-reitinguga riigivõlakirjade indeksi suhtes) erinevuste teatavat vähenemist AAA-reitinguga emitentide puhul ja suurenemist AA-, A- ja BBB-reitinguga emitentide puhul. Finantsteenuseid pakkuvate ettevõtete emiteeritud võlakirjade puhul suurenesid erinevused kõigi reitinguklasside puhul.

Vaadeldava perioodi alguses langesid võlakirjade tulususe vahed nii finants- kui ka mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtetest emitentide puhul. Vahede vähenemine sel perioodil pikendas suundumust, mis tekkis 2012. aasta alguses ja võis kajastada riskitaju üldist vähenemist, millele viitab VIX indeksi suur langus, finantsinstitutsioonidele avalduva surve leevemine pärast eurosüsteemi kahte kolmeaastast pikemaajalist refinantseerimisoperatsiooni 2011. aasta detsembris ja 2012. aasta veebruaris ning Kreeka võla restruktureerimine 9. märtsil. Aprillis hakkasid vahed kahanema vähem ühtaoliselt. Sel kuul suurenesid erinevused AAA-reitinguga ja BBB-reitinguga mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtetest emitentide puhul

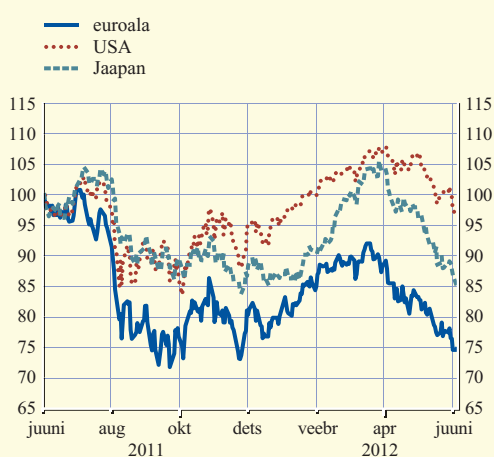
1. märtsist 5. juunini 2012 alanes aktsiahindade liitindeks euroalal ligikaudu 17% ja USA võrreldav indeks langes 6,5% (vt joonis 29). Euroala finantssektori aktsiahinnad langesid järsult (–25%). USAs aga alanesid nii finants- kui ka mittefinantsallindeksid ligikaudu 7%, mõjutades USA aktsiaturu liitindeksi langust üldjoontes samal määral. Ühendkuningriigi üldised aktsiaindeksid kukkusid kolme kuu jooksul juuni alguseks ligikaudu 11% ja Jaapani omad 14%. Euroala ja USA aktsiaindeksite langus leidis aset olukorras, kus riskitaju oli kasvanud, millele viitab aktsiaindeksiotsioonide volatiilsuse suurenemine (vt joonis 21). Tajutava riski suurenemine osutas üleilmse kasvu ümberhindamisele, poliitiliste ja finantsturu pingete taastekkele euroalal ning asjaolule, et turuosalisel pidasid tõenäoliseks nende mõju levimist üleilmsetele finantsturgudele. Kokkuvõttes suurenes aktsiahinnaindeksite eeldatav volatiilsus kolme kuu jooksul juuni alguseks euroalal 13 protsendipunkti ehk 32%ni ja USAs 7 protsendipunkti ehk 22%ni.

Vaadeldava perioodi alguses kallinesid mõlema majanduspiirkonna aktsiahinnad, sest optimistliku meeleolu toetas asjaolu, et turuosalisel tajusid euroala eriti negatiivsete sündmuste tõenäosuse vähenemist, ja USA jätkuvalt head majandusnäitajad. Euroala aktsiahinnad tõusid ligikaudu 4% alates 29. veebruarist, mil eurosüsteem tegi teise kolmeaastase pikemaajalise refinantseerimisoperatsiooni, kuni 19. märtsini, mil avaldus Kreeka võla restruktureerimise mõju.

Sel ajavahemikul vähenes nii euroalal kui ka USAs aktsiahindade kerkimise toel pisut aktsiaturu ebakindlus, mida väljendab eeldatav volatiilsus, langedes aprilli alguseks tasemele, mida võis viimati täheldada 2011. aasta mais (vt joonis 30). Ehkki ebakindlus oli ajaloolises plaanis ikka veel suur, kajastades muu hulgas üleilmset kasvu ohustavate langusriskide olemasolu ja

Joonis 29. Aktsiahinnaindeksid

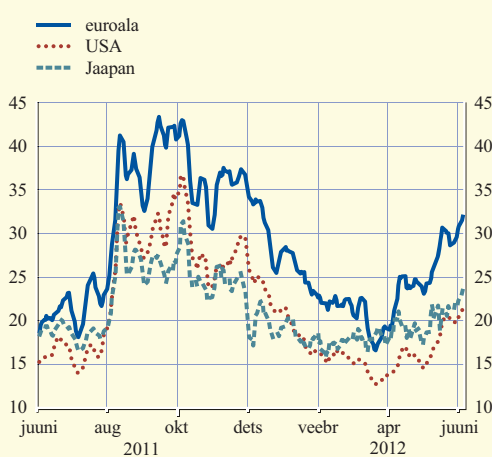
(indeks: 1. juuni 2011 = 100; päevased andmed)

Allikas: Thomson Reuters.
Märkus. Kasutatakse järgmisi indekseid: euroala Dow Jonesi EURO STOXX üldindeks, USA Standard & Poor's 500 indeks ja Jaapani Nikkei 225 indeks.

Joonis 30. Aktsiaturu eeldatav volatiilsus

(protsenti aastas; päevaste andmete viiepäevane libisev keskmine)

Allikas: Bloomberg.
Märkused. Eeldatava volatiilsuse aegrida viitab aktsiahindade protsentuaalsete muutuste oodatavale standardhälbele kuni kolme kuu jooksul, mis väljendub aktsiahinnaindeksitega seotud optioonide hindades. Eeldatav volatiilsus kajastab euroalal Dow Jonesi EURO STOXX 50 aktsiaindeksi, USAs Standard & Poor's 500 aktsiaindeksi ning Jaapanis Nikkei 225 aktsiaindeksi näitajaid.

muret euroala riikide võlakriisi pärast, olid need lähedal väärtusele, mida täheldati 2007. aastal, kui USA suure riskisusega hüpoteekide turu tormilised sündmused polnud veel hakanud finantsturge mõjutama.

Vaadeldava perioodi alguses eelnes nende kahe majanduspiirkonna liitindeksi liikumisele üldiselt aktsiaturgude finantsallindeksite liikumine. Eeskätt finantsaktsiate allindeksid kerkisid mõlemas piirkonnas kuni umbes 19. märtsini kiiremini kui liitindeksid – selle põhjuseks olid peamiselt USA suurimate pankade stressitestide head tulemused, finantsturgude pingete leevenemine ning USA majanduse jätkuvale elavnemisele viitavate majandusandmete avaldamine.

Märtsi lõpus hakkasid aktsiahinnad alanema. Alguses oli euroala langustempo USAga võrreldes suurem, hiljem kujunes tempo mõlemas piirkonnas enam-vähem ühesuguseks. Aktsiahinnad odavnesid euroalal aprillis umbes 6,5%, USAs oli vastav langus vaid ligikaudu 0,5%. Sel perioodil võis kahe majanduspiirkonna aktsiahindade erinev areng muu hulgas kajastada turuosaliste suurenenud muret mõne euroala riigi eelarve arengu ja poliitilise ebakindluse pärast ning paljude Euroopa pankade reitingu muutmist ühe reitinguagentuuri poolt ning sellega kaasneva võivat mõju. Vaatlusaluse perioodi sellel osal langesid aktsiahinnad enamikus euroala riikides nii finants- kui ka kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvast sektoris (ehkki liitindeksi liikumises andis tooni esimene) – aktsiahinnad alanesid ligikaudu 10%. USAs oli finants- ja mittefinantsallindeksite areng aga sarnasem – üks langes 1,5% ja teine 0,5%.

Mais ja juuni alguses muutus nende kahe majanduspiirkonna aktsiahinna indeksite langus sarnasemaks (mai algusest 5. juunini euroalal ligikaudu –10% ja USAs –9%). Sel ajal mõjutasid aktsiahindu lisamärgid üleilmse majandusaktiivsuse vähenemisest ja kindlustunde kadu, samuti riikide ja ettevõtete krediidiriski taju süvenemine euroalal ning selle tõenäoline mõju üleilmsele finantsturule.

Euroala aktsiaturu sektoripõhised allindeksid vähenesid laiapõhjaliselt kolme kuu jooksul kuni 5. juunini, ehkki esines märgatavaid erinevusi (vt tabel 4). Euroala liitindeksi puhul, mis kukkus vaadeldaval perioodil 17%, oli langus iseäranis suur finants-, nafta-, gaasi- ja kommunaalteenuste sektoris, kus hinnad kahanesid 20–25%. Seevastu tööstussektoris ning tarbekaupade ja teenuste sektoris oli langus üldjoontes sarnane liitindeksi vähenemisega. USAs alanes liitindeks vaatlusalusel perioodil 7%, sektorite areng oli samuti üldjoontes ebasoodne, ent palju mitmekesisem kui euroalal. Langus oli suurim nafta- ja gaasisektoris ning põhitööstuste sektoris, kus aktsiad kaotasid vastavalt 18% ja 15% oma väärtusest, samas kui finantsaktsiad kukkusid 8% ning tarbekaupade ja teenuste sektorite aktsiad üksnes 4 ja 2%.

Dow Jonesi indeksis EURO STOXX sisalduvate euroala ettevõtete kasumiandmete kohaselt on tegeliku tulu kasv viimase 12 kuu jooksul aeglustunud ligikaudu –7%lt (märts) –10%ni (mai lõpp). Järgmiseks 12 kuuks turuosaliste prognoositav tulu aktsia kohta jäi üldjoontes stabiilseks, olles märtsist maini ligikaudu 9%; samal ajavahemikul kiirenes aktsia kohta teenitava kasumi prognoositav pikemaajaline kasv ligikaudu 1 protsendipunkti ehk 9%ni (vt joonis 31).

Tabel 4. Hinnamuutused Dow Jonesi EURO STOXX majandussektorite indeksites

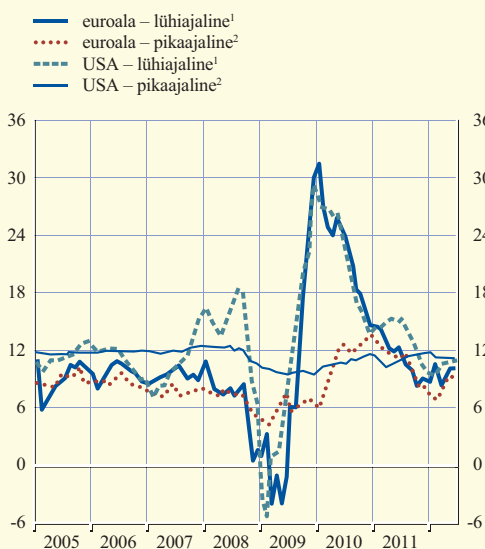
(protsenti perioodi lõpu hindadest)

	EURO STOXX	Põhitoor- ained	Teenused	Tarbe- kaubad	Nafta ja gaas	Finants- sektor	Tervis- hoid	Tööstus	Tehno- loogia	Tele- kommuni- katsioon	Kom- munaal- teenused
Majandussektori osakaal turu kapital- iseerituses (perioodi lõpu andmed)	100,0	10,6	6,8	18,5	7,9	18,5	6,4	14,6	4,8	5,4	6,6
Hinnamuutused (perioodi lõpu andmed)											
2011 I kv	3,6	-0,3	-1,8	-3,2	8,4	8,5	4,8	4,4	5,0	6,0	3,5
2011 II kv	-1,7	3,0	-2,9	7,0	-6,2	-5,0	11,5	-1,3	-8,8	-6,5	-6,8
2011 III kv	-23,1	-28,9	-17,4	-20,0	-19,1	-30,9	-9,2	-27,4	-15,9	-14,4	-18,5
2011 IV kv	5,1	13,1	5,6	9,1	18,6	-1,8	11,3	6,5	1,9	-3,6	-4,3
2012 I kv	9,5	14,2	5,2	15,3	1,4	11,3	5,5	12,7	21,6	-5,0	1,3
apr 2012	-5,7	-3,0	-5,0	-0,3	-6,3	-12,2	0,6	-4,1	-8,4	-8,8	-8,7
mai 2012	-8,2	-7,7	-6,0	-5,2	-7,9	-13,0	-1,9	-8,3	-7,7	-10,2	-10,7
29. veebr – 5. juuni 2012	-15,5	-14,9	-12,7	-7,7	-18,2	-24,7	1,8	-14,4	-15,9	-18,3	-19,5

Allikad: Thomson Reuters ja EKP arvutused.

Joonis 31. Aktsia kohta saadava tulu
oodatav kasv USAs ja euroalal

(protsenti aastas; kuuandmed)

Allikad: Thomson Reuters ja EKP arvutused.
Märkus. Ettevõtete tulu oodatav kasv euroalal Dow Jonesi EURO STOXX indeksi järgi ja USAs Standard & Poor's 500 indeksi järgi.¹ „Lühiajaline” viitab analüütikute järgmise 12 kuu tuluootustele (aastakasvud).² „Pikaajaline” viitab analüütikute järgmise kolme kuni viie aasta tuluootustele (aastakasvud).

2.6. KAUPU JA MITTEFINANTSTEENUSEID PAKKUVATE ETTEVÖTETE FINANTSVOOD JA FINANTSSEISUND

2011. aasta jaanuarist 2012. aasta aprillini vähenes euroala kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete rahastamise reaalkulu. See kajastab turupõhiste laenuvahenditega rahastamise kulu ja lühiajaliste laenuintresside vähenemist. Mis puutub finantsvoogudesse, siis kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele antud laenude aastakasv aeglustus 2012. aasta esimeses kvartalis 0,3%ni. Tagasihoidlik laenukasv on seotud kehvade majandustingimustega, suurema krediidiriski ja vähese laenuõudlusega. Võlaväärtpaberite emiteerimine kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete seas suurenes 2012. aasta esimeses kvartalis veelgi.

RAHASTAMISTINGIMUSED

Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate euroala ettevõtete välisrahastamise reaalkulu, mille arvutamiseks kaalutakse erinevate rahastamisallikate kulu nende bilansiliste jääkidega, mida on korrigeeritud hindamismõjuga, kahanes 2012. aasta jaanuarist aprillini 15 baaspunkti, jõudes aprillis 3,35% tasemele (vt joonis 32).

Rahastamise üldkulu vähenemine tuleneb iseäranis suurest turupõhiste laenuvahenditega rahastamise reaalkulu ja lühiajaliste laenuintresside vähenemisest. Turupõhiste laenuvahenditega rahastamise reaalkulu vähenes ligikaudu 80 baaspunkti, s.o 1,8%ni, samal ajal kui lühiajaliste laenude reaalintrissimäärad langesid 53 baaspunkti, jõudes 1,1%ni. Vaadeldaval perioodil suurenesid noteeritud aktsiate reaalkulu ja pikaajaliste laenude reaalintrissimäärad vastavalt ligikaudu 16 ja 30 baaspunkti, olles 7,0% ja 1,8%. Kuni mai lõpuni olemas olevad andmed viitavad sellele, et seoses aktsiahindade langusega kerkis noteeritud aktsiate reaalkulu järsult ehk 80 baaspunkti võrra, samal ajal kui turupõhiste laenuvahenditega rahastamise reaalkulu kasvas ligikaudu 10 baaspunkti. Kui vaadata pikemat perioodi, ilmneb, et euroala kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete rahastamise üldine reaalkulu oli 2012. aasta aprillis madalamal tasemel kui kunagi varem. See puudutab kõiki rahastamisallikaid peale omakapitali reaalkulu.

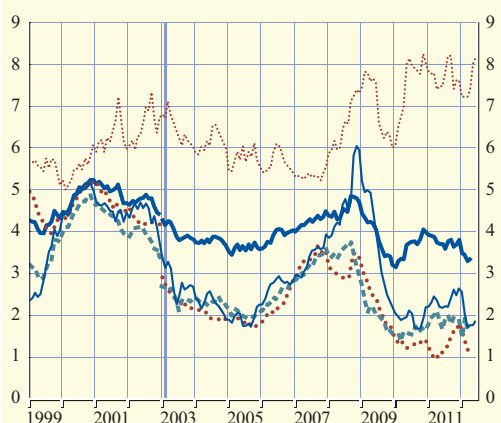
2012. aasta jaanuarist aprillini alanesis rahaloomeasutuste poolt kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele antud uute laenude nominaalintressimäärad enamiku laenusummade ja tähtaegade puhul, v.a suurte laenude pikaajalised intressimäärad (vt tabel 5). Lühiajalised intressimäärad langesid suurte laenude (üle 1 miljoni euro) puhul 26 baaspunkti ja väikeste laenude (alla 1 miljoni euro) puhul 19 baaspunkti. Rahaloomeasutuste suurlaenude pikaajalised intressimäärad tõusid 57 baaspunkti, ent väikeste laenude omad jäid laias laastus samaks. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele antud laenude intressimäärade langus kajastab mõnel määral EKP baasintressimäärade hiljutise alandamise mõju ja äsjaste mittestandardsete meetmete tulemuslikkust pankade rahastamiskitsikuse lahendamisel. Pankade lühi- ja pikaajaliste laenude intressimäärade erinevus kajastab pingete hiljutist taasteket finantsturgudel. Seitsmeaastase tähtajaga riigivõlakirjade tulusus vähenes euroalal vaadeldaval perioodil tervikuna 18 baaspunkti, ent riigiti oli selle näitaja areng märkimisväärselt erinev.

Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete võlakirjade ja riigivõlakirjade intressimäärade erinevused olid 2011. aasta detsembrist 2012. aasta maini volatiilsed kõigi reitinguklasside puhul. Ettevõtete võlakirjade intressimäärade erinevused vähenesid kuni 2012. aasta märtsini keskmise ja madalama reitinguga ettevõtete võlakirjade puhul ja kuni 2012. aasta aprillini kõrge reitinguga ettevõtete võlakirjade puhul. Suure tulususega ja BBB-reitinguga ettevõtete võlakirjade intressimäärade erinevused kahanesid 2011. aasta detsembrist 2012. aasta märtsini vastavalt 257 ja 85 baaspunkti, AA- ja A-reitinguga võlakirjade omad aga ahenesid kuni 2012. aasta aprillini vastavalt 49 ja 40 baaspunkti. Ettevõtete võlakirjade intressimäärade vahede kahanemine viitas turul valitsevale optimistlikule toonile, mis tekkis eelkõige pä-

Joonis 32. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate euroala ettevõtete välisrahastamise reaalkulu

(protsenti aastas; kuuandmed)

— rahastamise kogukulu
 ..... rahaloomeasutuste lühiajaliste laenude reaalintrissimäärad
 - - - - - rahaloomeasutuste pikaajaliste laenude reaalintrissimäärad
 — turupõhiste laenuvahenditega rahastamise reaalkulu
 ..... noteeritud aktsiate reaalkulu

Allikad: EKP, Thomson Reuters, Merrill Lynch ja Consensus Economics.

Märkused. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete välisrahastamise reaalkulu mõeldakse pangalaenu kulu, võlaväärtpaberite kulu ja aktsiate kulu kaalutud keskmisena, mille arvutamiseks kohandatakse vastavad bilansilised jäägid inflatsiooniootustega (vt 2005. aasta märtsi kuubülletääni taustinfo 4). 2003. aasta alguses hakati kasutama rahaloomeasutuste laenude ühtlustatud intressimäärasid, mis põhjustas statistilise aegra katkemise. Alates 2010. aasta juunist ei pruugi andmed varasemate andmetega täielikult võrreldavad olla metodoloogiliste muutuste tõttu, mis kaasnesid määruste EKP/2008/32 ja EKP/2009/7 (muudab määrust EKP/2001/18) rakendamisega.

Tabel 5. Rahaloomeasutuste poolt kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele väljastatud uute laenude intressimäärad

(protsenti aastas; baaspunktid)

							Muutus baaspunktides kuni 2012. aasta aprillini ¹		
	2011 I kv	2011 II kv	2011 III kv	2011 IV kv	2012 märts	2012 apr	2011 jaan	2012 jaan	2012 märts
Rahaloomeasutuste väljastatud laenude intressimäärad									
Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele väljastatud arvelduslaenud	4,01	4,27	4,40	4,47	4,40	4,25	25	-21	-15
Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele väljastatud laenud, kuni 1 miljon eurot ujuva intressimääraga ja esialgselt kuni üheks aastaks fikseeritud intressimääraga esialgselt rohkem kui viieks aastaks fikseeritud intressimääraga	3,69	3,94	4,18	4,43	4,20	4,19	74	-19	-1
Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele väljastatud laenud, üle 1 miljoni euro ujuva intressimääraga ja esialgselt kuni üheks aastaks fikseeritud intressimääraga esialgselt rohkem kui viieks aastaks fikseeritud intressimääraga	4,19	4,39	4,19	4,17	4,21	4,21	35	1	0
Memokirjed									
Rahaturu kolme kuu intressimäär	1,24	1,55	1,55	1,36	0,78	0,71	-36	-42	-7
Kaheaastaste riigivõlakirjade tulusus	2,91	3,61	5,47	10,98	1,66	1,62	-80	-1103	-4
Seitsmeaastaste riigivõlakirjade tulusus	3,19	2,89	1,96	2,08	1,90	1,80	-116	-18	-10

Allikas: EKP.

¹ Ümardamise tõttu ei pruugi näitajad täielikult ühtida.

rast kaht kolmeaastast pikemaajalist refinantseerimisoperatsiooni. Ettevõtete võlakirjade intressimäärade vahed on sellest hoolimata hakanud taas laienema kõigi reitingukategooriate puhul, viidates pingetele finantsturgudel olukorras, kus majanduse väljavaated on halvemad ja poliitilised mured hakkavad taas pead tõstma. Eelkõige kasvasid ettevõtete võlakirjade intressimäärade erinevused BBB-reitinguga ettevõtete võlakirjade ja suure tulususega võlakirjade puhul.

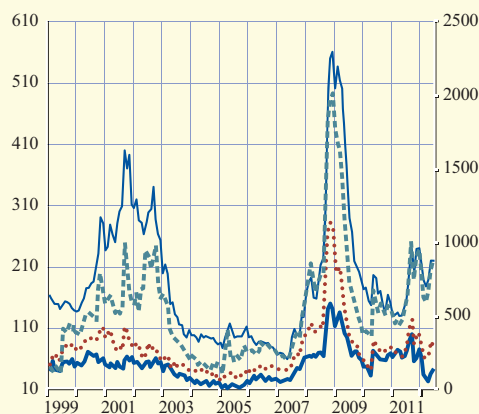
FINANTSVOOD

Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate euroala ettevõtete kasumlikkuse näitajad viitavad jätkuvalt headele tulemustele 2012. aasta esimeses kvartalis. Samal ajal langes kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate euroala noteeritud ettevõtete aktsia kohta teenitud tulu aastane kasvumäär 2011. aasta mai 34%lt 2012. aasta mais -6,3%ni. 2012. aasta veebruaris ja märtsis oli kasv esimest korda pärast 2010. aasta suve negatiivne (vt joonis 34). Kui heita pilk tulevikku, siis ootavad turuosalised lähikuudel sujuvat taastumist.

Joonis 33. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete võlakirjade tulususte erinevused

(baaspunktid; kuu keskmised)

- kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate AA-reitinguga ettevõtete eurodes nomineeritud võlakirjad (vasakpoolsel teljel)
- ..... kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate A-reitinguga ettevõtete eurodes nomineeritud võlakirjad (vasakpoolsel teljel)
- kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate BBB-reitinguga ettevõtete eurodes nomineeritud võlakirjad (vasakpoolsel teljel)
- eurodes nomineeritud suure tulususega võlakirjad (parempoolsel teljel)

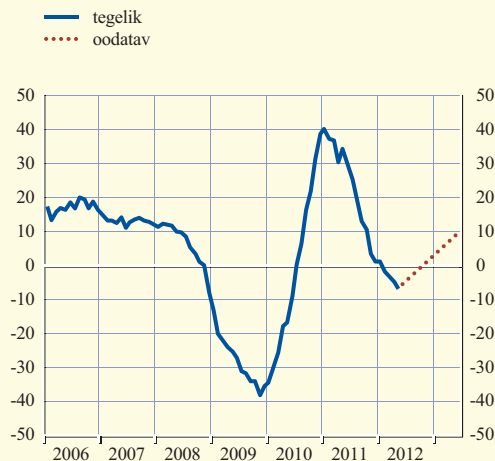
Allikad: Thomson Reuters ja EKP arvutused.

Märkus. Võlakirjade tulususte erinevuse näitamiseks kõrvutatakse nimetatud võlakirjade tulusused AAA-reitinguga riigivõlakirjade tulusustega.

Joonis 34. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate euroala börsiettevõtete tulu aktsia kohta

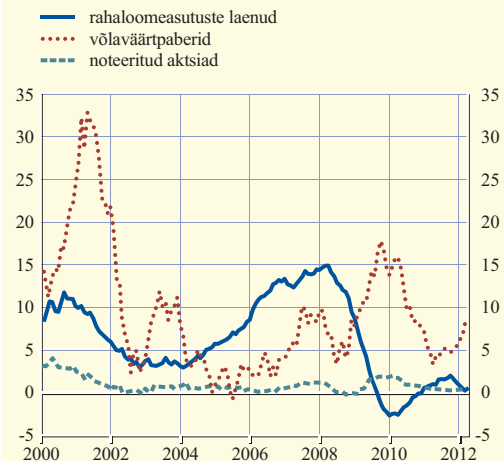
(aastane muutus protsentides; kuuandmed)

Allikad: Thomson Reuters ja EKP arvutused.

Joonis 35. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete välisrahastamine instrumendi liigi kaupa

(aastamuutus protsentides)

Allikas: EKP.
Märkus. Noteeritud aktsiad on eurodes nomineeritud.

Mis puudutab välisrahastamist, siis 2011. aasta neljandast kvartalist saadik on aeglustunud rahaloomeasutuste poolt kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele antud laenude taastumine, mida oli täheldatud alates 2010. aastast. Rahaloomeasutuste poolt kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele väljastatud laenude mahu kahanemine oli seotud võlaväärtpaberite emiteerimise elavnemisega samal perioodil (vt joonis 35). Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete jõulisem emiteerimistevõime tulenes peamiselt pikaajaliste fikseeritud intressimääraga võlaväärtpaberite emiteerimisest, samas kui lühiajaliste võlaväärtpaberite emiteerimise osakaal oli väga väike. Samal ajal jätkus pikaajaliste ujuvkursiga väärtpaperite emiteerimise vähenemine. Vaatlusperioodil suurenes pisut kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete emiteeritava noteeritud aktsiate arvu aastakasv, sest noteeritud omandiväärtpaberite maksumus vähenes. Turuosaliste andmetel oli emiteerimistevõime 2012. aasta esimeses kvartalis seotud peamiselt tööstuse ja autotööstuse ettevõtetega.

Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele antud pangalaenude mahu aastakasvumäär alanes 2012. aasta esimeses kvartalis 0,3%ni (vt tabel 6), kajastades lühiajaliste laenude (kuni üheaastase tähtajaga laenud) aastakasvu märkimisväärset raugemist ja pikaajaliste (üle viieaastase tähtajaga) laenude aastakasvu mõõdukat aeglustumist. Vaoshoitud laenukasv on tihedalt seotud vähenenud majandusaktiivsusega ja sellega seotud krediidiriskiga, ehkki oma roll on ilmselt ka pakumise poole piirangutel.

Euroala pankade laenutegevuse uuringu tulemused 2012. aasta esimese kvartali kohta osutavad kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete laenuõudluse vähenemisele palju kiiremas tempos kui eelmises kvartalis (vt joonis 36). See tulenes peamiselt ettevõtete pisut vähenenud vajadusest põhivarainvesteeringute järele, vähemal määral ka sellest, et vähenes vajadus rahastada ühinemisi ja ülevõtmisi. Oma panuse andsid ka varude ja käibekapitaliga seotud pisut väiksemad rahastamisvajadused, mõõdukas langus oli seotud ka sisevahendite suurema kättesaadavusega. Pankade teatel oli laenuõudluse vähenemine väikeste ja keskmise suurusega ettevõtetele.

Tabel 6. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete rahastamine

(muutus protsentides; kvartali lõpp)

	Aastakasvud				
	2011 I kv	2011 II kv	2011 III kv	2011 IV kv	2012 I kv
Rahaloomeasutuste väljastatud laenuid	0,9	1,6	1,7	1,2	0,3
Kuni üheks aastaks	0,0	4,2	4,0	1,9	-0,4
Üheks kuni viieks aastaks	-2,3	-3,0	-3,0	-2,3	-2,9
Üle viie aasta	2,4	2,0	2,3	2,1	1,6
Emiteeritud võlaväärtpaberid	4,8	4,2	4,8	5,4	8,0
Lühiajalised	-4,2	2,9	19,3	17,0	13,0
Pikaajalised, millest: ¹	5,7	4,4	3,4	4,4	7,5
fikseeritud intressimääraga	7,3	5,4	4,3	5,0	8,0
muutuva intressimääraga	-1,0	-1,9	-3,8	-1,0	-0,9
Emiteeritud noteeritud aktsiad	0,5	0,4	0,3	0,3	0,4
Memokirjed²					
Kogurahastamine	2,2	2,5	2,6	2,3	-
Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele väljastatud laenuid	2,0	2,8	2,6	2,3	-
Kindlustustehnilised reservid ³	0,3	0,3	0,3	0,2	-

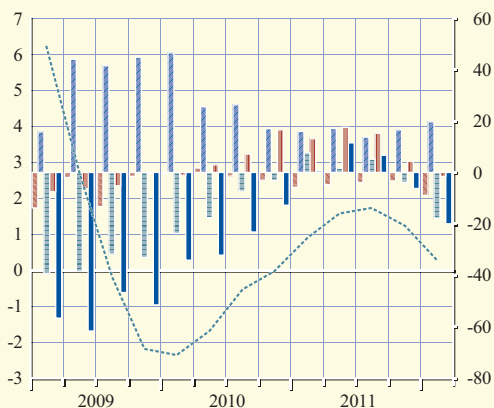
Allikad: EKP, Eurostat ja EKP arvutused.

Märkused. Käesolevas tabelis esitatud andmed (v.a memokirjed) kajastavad raha-, pangandus- ja väärtpaperi emissioonide statistikat. Väikesed lahknused finantskontode statistika põhiste andmetest võivad tuleneda peamiselt hindamismeetodite erinevustest.

¹ Fikseeritud ja muutuva intressimääraga võlaväärtpaberite arvandmete summa ei tarvitse kokku langeda pikaajaliste võlaväärtpaberite arvandmete kogusummaga, sest eraldi ei ole välja toodud pikaajalisi nullkupongiga võlaväärtpabereid, mis sisaldavad hindamismõju.² Andmed leitakse Euroopa majandussektorite kvartalikoostude põhjal. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete kogurahastamine hõlmab laene, emiteeritud võlaväärtpabereid, aktsiaid ja muid emiteeritud omandiväärtpabereid, kindlustustehnilisi reserve, muid kreditoorseid võlgnevusi ja tuletisinstrumente.³ Sisaldab pensionifondide reservi.**Joonis 36. Laenukasv ja tegurid, mis mõjutavad kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete laenuõudlust**

(aastamuutus protsentides; netomäär protsentides)

- põhivarainvesteeringud (parempoolsel teljel)
- varud ja käibekapital (parempoolsel teljel)
- ühinemised ja ülevõtmised ning ettevõtete restruktureerimine (parempoolsel teljel)
- võla restruktureerimine (parempoolsel teljel)
- sisefinantseerimine (parempoolsel teljel)
- laenuid kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele (vasakpoolsel teljel)

Allikas: EKP.

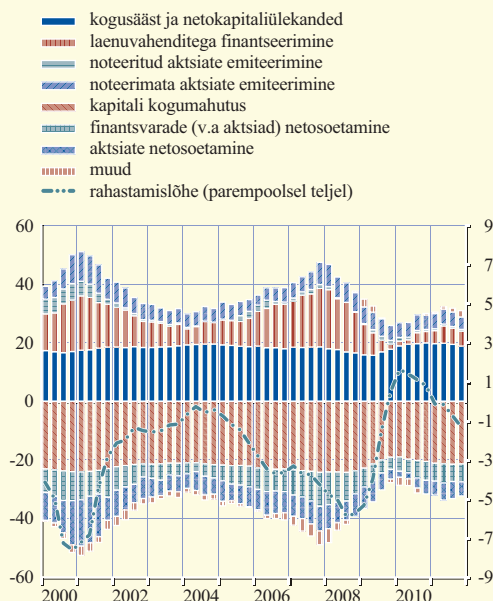
Märkus. Netomäär osutab erinevusele nende pankade protsentuaalses osakaalus, kelle andmetel aitas kõnealune tegur kaasa nõudluse suurenemisele, ja nende protsentuaalses osakaalus, kelle andmetel põhjustas see tegur nõudluse langust.

sega ettevõtete puhul üldjoontes sama suur kui suurettevõtete puhul. Samal ajal muutusid 2012. aasta esimeses kvartalis märkimisväärselt leebemaks kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete laenuitingimused, kajastades rahastamise kulururve ja bilansiprobleemide leevenemist, eelkõige seoses pankade juurdepääsuga rahastamisele ja nende likviidsuspositsiooniga. Pangad ennustavad laenuitingimuste leevenemise jätkumist ja ettevõtete laenuõudluse kasvu.

Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete rahastamislõhe ehk netolaenuvõtt – s.t erinevus reaalinvesteeringute kulutuste ja ettevõttesiseselt loodud vahendite (kogusääst) vahel – vähenes 2011. aasta neljandas kvartalis euroala nelja kvartali libisevate summade põhjal (vt joonis 37). Hoolimata normaliseerumise märkidest varasemates kvartalites jäi rahastamislõhe ajalooliselt üsna väikeks ja oli –1,3%, sest kapitali kogumahutus oli üsna väike ja ettevõttesiseselt loodud vahendid suured. Vaadates euroala ettevõtete

Joonis 37. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete säästude, rahastamine ja investeeringud

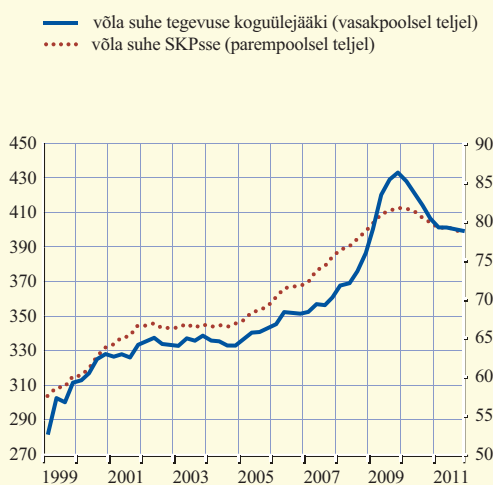
(nelja kvartali libisevad summad; protsent kogulisandväärtusest)

Allikas: euroala kontod.
Märkused. „Laenuvahenditega finantseerimine“ hõlmab laene, võlaväärtpabereid ja pensionifondi reserve. „Muud“ hõlmab tuletisinstrumente, muid kreditoorseid/debitoorseid tasaarveldatud võlgnevusi ja kohandusi. Kontsemisisesed laenud on tasaarveldatud. Rahastamislõhe on netolaenuandmise/-võtmise positsioon, mis on üldjoontes kogusäästude ja kapitali kogumahutuse vaheline erinevus.

Joonis 38. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete võla suhted

(protsentides)

Allikad: EKP, Eurostat ja EKP arvutused.
Märkused. Võlg leitakse Euroopa majandussektorite kvartalkontode põhjal. See hõlmab laene, emiteeritud võlaväärtpabereid ja pensionifondi reserve.

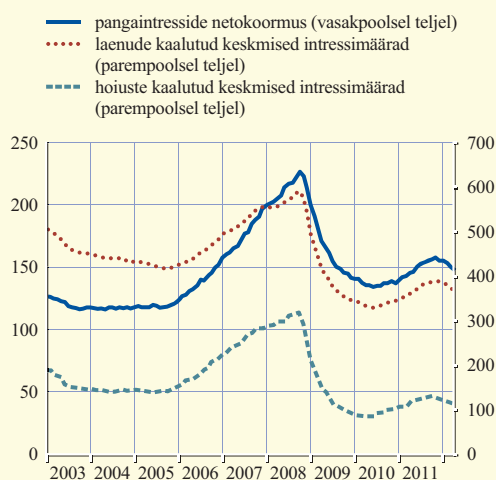
säästude, rahastamise ja investeeringute osakaalude jaotust, näib, et ettevõtete reaalinvesteeringuid (kapitali kogumahutus põhivarasse) rahastati ülekaalukalt sisemiste vahendite arvelt.

FINANTSSEISUND

Euroala statistika järgi jätkus 2011. aasta neljandas kvartalis kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete võlakoormuse kahanemine: võla suhe SKPsse langes 78%ni ja võla suhtegevuse koguülejääksi veidi alla 400% taseme (vt joonis 38). Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuva sektori finantsvõimenduse vähendamine algas 2010. aastal ja see jätkub, ehkki enamikus riikides toimub see pigem tasahaaval. Pärast 2008. aasta lõpust kuni 2010. aasta esimese pooleni täheldatud järsku langust suurenes kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete intressikoormus uuesti kuni 2011. aasta kolmanda kvartalini (vt joonis 39). Pärast 2011. aasta neljanda kvartali stabiliseerumist vähenes intressikoormus 2012. aasta jaanuaris, ent jäi pikaajalisest keskmisest suuremaks.

Joonis 39. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete pangaintresside netokoormus

(baaspunktid)

Allikas: EKP.
Märkus. Pangaintresside netokoormus määratletakse kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete sektori laenude kaalutud keskmiste intressimäärade ja hoiuste kaalutud keskmiste intressimäärade vahena ning see põhineb bilansilistel jääkidel.

2.7. KODUMAJAPIDAMISTE SEKTORI FINANTSVOOD JA FINANTSSEISUND

2012. aasta esimeses kvartalis ja aprillis iseloomustas euroala kodumajapidamiste rahastamistingimusi enamiku pankade laenuintressimäärade langus. 2012. aasta aprilli pankade laenuitegevuse uuringu kohaselt leevendasid pangad kodumajapidamiste laenuitingimusi. Rahaloomeasutuste poolt kodumajapidamistele antud laenude aastane kasvumäär, mida on kohandatud laenu- de müügi ja väärtpaberistamisega, alanes 2012. aasta esimese nelja kuuga järk-järgult veelgi. Seepärast viitavad viimased andmed kodumajapidamiste jätkuvalt vaoshoitud laenuvõtmisele. Kodumajapidamiste intressimaksete koormus ning võla suhe kasutatavasse tulusse jäi 2012. aasta esimeses kvartalis hinnanguliselt üldjoontes muutumatuks.

RAHASTAMISTINGIMUSED

Euroala kodumajapidamiste sektori rahastamiskulud vähenesid pisut nii 2012. aasta esimeses kvartalis kui ka aprillis, mõjutatuna eeskätt rahaloomeasutuste uute eluasemelaenude intressimäärade langusest, samas kui teiste laenude intressimäärad alanesid vaid vaevumärgatavalt. Seevastu rahaloomeasutuste uute tarbimislaenude intressimäärad kerkisid pisut. Kokkuvõttes viitavad värskeimad andmed sellele, et kodumajapidamiste uute laenude intressimäärasid on toetanud eurosüsteemi likviidsust suurendavad meetmed – eelkõige kolmeaastased pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid, mis sooritati 2011. aasta detsembris ja 2012. aasta veebruaris –, mis võimaldasid pankadel kindlustada keskmise tähtajaga rahastamine väikeste kuludega.

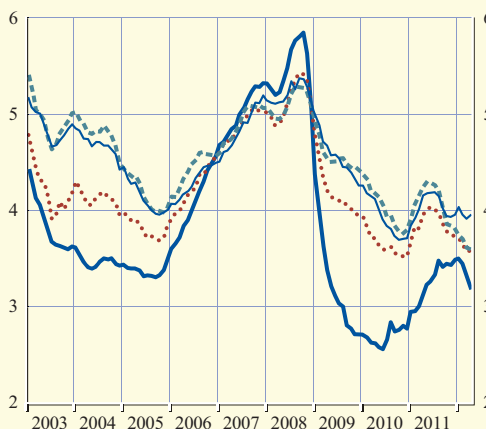
Kui vaadata kodumajapidamiste uute laenude jaotust nende otstarbe põhjal, siis ilmneb, et 2012. aasta esimese nelja kuuga alanesid kõigi peamiste eluasemelaenude kategooriate intressimäärad alates ujuva intressimääraga laenude intressimäärade või lühikeseks ajaks (s.o kuni üheks aastaks) fikseeritud intressimääraga laenudest kuni keskmiseks ja pikaks perioodiks (s.o üheks kuni viieks aastaks ning enam kui viieks aastaks) fikseeritud intressimääraga laenudeni (vt joonis 40). Langus oli iseäranis märgatav veebruarist aprillini, tulenedes osaliselt pankade üldiste rahastamiskulude kahanemise mõju (s.t nii hoiuste kui ka võlaväärtpaberite arvelt rahastamise) ülekandumisest alates 2011. aasta detsembrist. Ehkki uute eluasemelaenude intressimäärade alanemist täheldati enamiku euroala riikide puhul eelkõige veebruarist aprillini, püsisid riikide vahel märkimisväärsed erinevused.

Mis puutub kodumajapidamiste uutesse tarbimislaenudesse 2012. aasta esimesel neljal kuul, siis pikaks ajaks fikseeritud intressimääraga laenude intressimäärade tõus oli mõnevõrra kiirem kui ujuva intressimääraga laenude või lühikeseks ajaks fikseeritud intressimääraga laenude puhul; keskmiseks tähtjaks fikseeritud intressimääraga laenude intressimäärad jäid aga üldjoontes stabiilseks. Samal ajal suurenes pikaks

Joonis 40. Rahaloomeasutuste poolt kodumajapidamistele väljastatud eluasemelaenude intressimäärad

(protsenti aastas; v.a tasud; uute laenude intressimäärad)

- ujuva intressimääraga või esialgselt kuni üheks aastaks fikseeritud intressimääraga
- ..... esialgselt üheks kuni viieks aastaks fikseeritud intressimääraga
- - - - esialgselt viieks kuni kümneks aastaks fikseeritud intressimääraga
- esialgselt rohkem kui kümneks aastaks fikseeritud intressimääraga

Allikas: EKP.

ajaks fikseeritud intressimääraga laenude osakaal ujuva või lühikeseks ajaks fikseeritud intressimääraga laenude arvel, viidates asjaolule, et tähelepanuväärne osa tarbijakrediidi koosseisu muutusest võis olla tingitud nõudlusest. Mis puudutab kodumajapidamistele antud muude uute laenude intressimäärasid, siis ujuva ja lühikeseks ajaks fikseeritud intressimääraga laenude intressimäärade puhul täheldati tagasihoidlikku langust, ent keskmiseks ja pikaks perioodiks fikseeritud intressimääraga laenude intressimäärad üldjoontes ei muutunud.

2012. aasta aprillikuise pankade laenutegevuse uuringu kohaselt leevendasid euroala pangad kodumajapidamistele antavate laenude tingimusi 2012. aasta esimeses kvartalis. Pankade väitel oli laenutingimuste lõdvendamise põhipõhjuseks väiksem surve seoses turupõhise rahastamise maksumuse ja bilansi puudutavate piirangutega – mis võib teatud määral olla seotud kahe kolmeaastase pikema refinantseerimisoperatsiooni poolt pankade rahastamistingimustele avaldatud soodsate mõjuga. Muud tegurid puudutasid pankade ootuste paranemist seoses üldise majandusaktiivsuse ja eluasemeturu väljavaadetega. Laenutingimuste leevenemine tõi aga kaasa üksnes vaevumärgatava hinnaga seotud tingimuste soodsamaks muutumise.

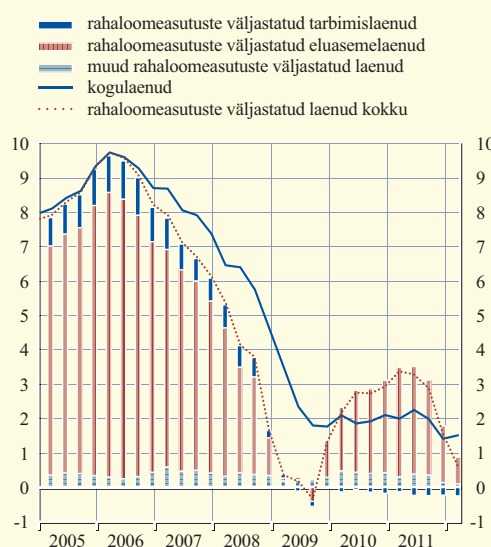
FINANTSVOOD

Euroala kodumajapidamistele antud laenude kogumaht vähenes 2011. aasta neljandas kvartalis (viimane kvartal, mille kohta on euroala andmed olemas) veelgi, kajastades vaoshoitud laenutegevust nii rahaloomeasutuste kui ka mitterahaloomeasutuste sektoris. Selle tulemusena langes kodumajapidamistele laenumahu aastane kasvumäär kolmanda kvartaliga võrreldes 2,0%lt 1,4%ni. Rahaloomeasutuste poolt kodumajapidamistele antud laenude aastane kasvumäär (laenude müügi või väärtpaberistamisega kohandamata) alanes 2011. aasta neljandas kvartalis 1,6%ni, võrrelduna 3,0%ga teises kvartalis. Laenude müük ja väärtpaberistamine, mis toovad sageli kaasa kodumajapidamistele laenu ümberpaigutamise rahaloomeasutuste ja muude finantsvahendajate sektorite vahel, oli iseäranis aktiivne oktoobris, kajastades eurosüsteemi operatsioonideks sobiliku tagatise loomist. Selle tulemusena kerkis mitterahaloomeasutuste poolt kodumajapidamistele antud laenude aastane kasvumäär 0,6%ni, võrrelduna -2,9%ga eelmises kvartalis. 2012. aasta esimese kvartali prognoosid viitavad kodumajapidamistele laenude kogumahu aastase kasvumäära stabiliseerumisele madalal tasemel (vt joonis 41).

Vaadates 2012. aasta esimese kvartali ja aprilli kohta juba olemasolevaid rahaloomeasutuste andmeid, on kodumajapidamistele laenude aastakasv viimastel kuudel veelgi aeglustunud. Rahaloomeasutuste poolt kodumajapidamistele antud laenude aastane kasvumäär langes 2012. aasta aprillis 0,5%ni, võrrelduna 1,6%ga 2011. aasta detsembris, kajastades kodumajapidamistele

Joonis 41. Kodumajapidamistele väljastatud laenud kokku

(aastamuutus protsentides; panus protsendipunktides; kvartali lõpp)

Allikas: EKP.
Märkused. Kogulaenuud hõlmavad kõikide institutsiooniliste sektorite, sealhulgas muu maailma väljastatud laene kodumajapidamistele. Kodumajapidamistele väljastatud laenude kogusumma 2012. aasta esimeses kvartalis on hinnanguline näitaja, mis põhineb raha- ja pangandusstatistikas kajastatud tehingutel. Rahaloomeasutuste laenude kasvumäära ja kogulaenude kasvumäära arvutamise erinevust on käsitletud tehnilistes märkustes.

laenude kuiste voogude järkjärgulist vähenemist. Kuna laenude müük ja väärtpaperistamine olid 2012. aasta esimesel neljal kuul piiratud, võib rahaloomeasutuste poolt kodumajapidamistele antavate laenude aastakasvumäär (mida on kohandatud laenude müügi ja väärtpaperistamisega) näha langust, ehkki väiksemat. 2012. aasta aprillis oli see kohandatud määr 1,5% (vt täpsemalt punkt 2.1), võrrelduna 1,9%ga 2011. aasta detsembris. Samal ajal iseloomustasid viimaste kuude laenude arengut euroalal jätkuvalt märkimisväärsed riikidevahelised erinevused.

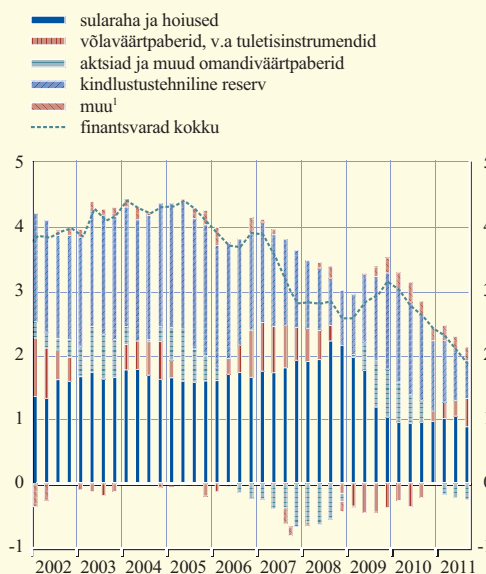
Rahaloomeasutuste poolt antud eluasemelaenude aastane kasvumäär, mida on kohandatud laenude müügi ja väärtpaperistamisega, langes järk-järgult veelgi, jätkates alates 2011. aasta keskpaigast täheldatud suundumust, ning oli 2012. aasta aprillis 2,4%, võrrelduna 2,8%ga 2011. aasta detsembris. See viitas hüpoteeklaenude väiksematele (kohandatud) kuistele voogudele viimastel kuudel, ehkki märtsis ja aprillis võis näha mõningaid kasvumärke võrreldes 2011. aasta keskpaigast saadik täheldatud tasemetega. Lõviosa rahaloomeasutuste poolt kodumajapidamistele antud laenudest moodustasid eluasemelaenud. Rahaloomeasutuste poolt kodumajapidamistele antud laenude mahu vähenemist mõjutasid ka kodumajapidamiste tarbimislaenud ja muud laenud. Mõlema laenuliigi puhul võis eelkõige veebruarist aprillini täheldada kuist väljavoolu. Seetõttu aeglustus nende kahe kategooria aastakasv veelgi: aprillis oli tarbijakrediidi aastane kasvumäär $-2,4\%$ (võrrelduna $-1,8\%$ ga detsembris) ja muude laenude aastane kasvumäär oli $0,5\%$ (võrrelduna $0,9\%$ ga detsembris).

Kui rääkida rahaloomeasutuste poolt kodumajapidamistele antud laenude mahu suhteliselt aeglase kasvu põhjustest, siis 2012. aasta aprilli pankade laenutegevuse uuringust ilmnes, et igat liiki krediidi nõudluses toimus 2012. aasta esimeses kvartalis kiire lisaangus. Eluasemeturu väljavaadete pidev halvenemine ja tarbijate kindlustunde jätkuv vähenemine olid peamised tegurid, mis selgitavad eluasemelaenude nõudluse kahanemist, samal ajal kui vastanud kinnitasid, et kodumajapidamiste poolt kehtvuskapadele tehtud kulutuste vähenemine, säästude suurenemine ja tarbijate kindlustunde kahanemine pärssisid tarbijakrediiti. Seda hinnangut kinnitab tarbijate kindlustunde näitajate areng. Hoolimata tagasihoidlikust taastumisest 2012. aasta esimeses kvartalis, viitavad need aprillis jätkunud langusele ja sellele, et kindlustunne on endiselt väike. Tulevikku vaadates prognoosivad pangad nii eluasemelaenude kui ka tarbimislaenude netonõudluse edasist vähenemist 2012. aasta teises kvartalis, ehkki palju väiksemal määral kui seni.

Euroala kodumajapidamiste sektori bilansi varade poolel vähenes finantsinvesteeringute kogumahu aastakasv 2011. aasta neljandas kvartalis veelgi, olles $1,9\%$ (kolmandas kvartalis $2,1\%$) ja jätkates seega 2010. aasta keskpaigast täheldatud langustrendi (vt joonis 42). See langus tulenes eeskätt langusest valuuta, hoiuste ja kindlustustehniliste reservide osakaalus. Võlaväärtpaberite (v.a tuletisinstrumendid) osakaal pisut suurenes ning aktsiate ja muude väärtpaperite osakaal jäi üldjoontes samaks (negatiivseks). See areng võib osaliselt kajastada kodumajapidamiste püüdeid

Joonis 42. Kodumajapidamiste finantsinvesteeringud

(aastamuutus protsentides; panus protsendipunktides)

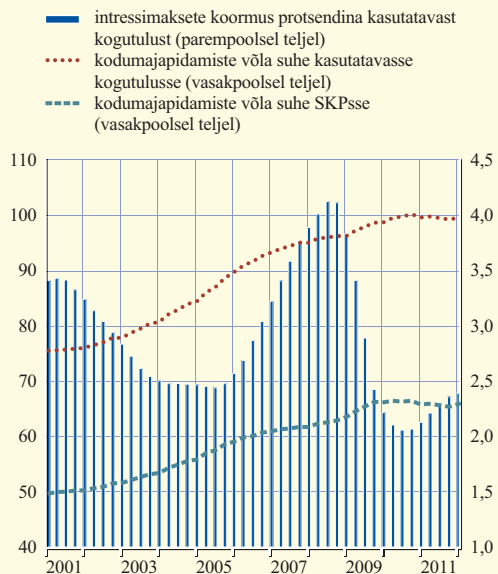
Allikad: EKP ja Eurostat.

¹ K.a laenud ja muud debitoorsed võlgnevused.

Joonis 43. Kodumajapidamiste võlg ja intressimaksud

(protsentides)

Allikad: EKP ja Eurostat.
Märkused. Kodumajapidamiste võlg hõlmab kõikide institutsiooniliste sektorite, sealhulgas muu maailma väljastatud laene kodumajapidamistele. Intressimaksud ei hõlma kodumajapidamiste tasutavaid täielikke finantseerimiskulusid, kuna need ei sisalda finantsteenuste eest makstavaid tasusid. Viimase kvartali andmed on osaliselt hinnangulised.

nihutada vahendeid paremini tasustatud varade suunas, aga ka nende vastumeelsust riskantsemate varade hoidmise suhtes püsiva majandusliku ja finantsturu ebakindluse tõttu.

FINANTSSEISUND

Kodumajapidamiste võla suhe nominaalsesse kasutatavas kogutulusse oli 2012. aasta esimeses kvartalis hinnanguliselt 99,7% (vt joonis 43), jäädes üldjoontes samale tasemele kui 2010. aasta keskpaigas – nii kasutatavas tulus kui ka koguvõlas võis täheldada vaid minimaalseid muutusi. Kodumajapidamiste sektori intressimaksede koormus jäi 2012. aasta esimeses kvartalis hinnanguliselt samaks, olles 2,4% kasutatavast tulust. Enne seda suurenes see pisut kolme kvartali jooksul, kajastades ülalnimetatud väikseid muutusi kodumajapidamiste kasutatavas tulus ja koguvõlas ning intressimäärade vaevumärgatavat vähenemist. Kokkuvõttes on kodumajapidamiste intressimaksede koormus enneolematult väike. Hinnangute kohaselt suurenes vaadeldavas kvartalis pisut kodumajapidamiste võla suhe SKPsse – eelmise kvartali 65,4%lt kerkis see 65,9% tasemele.

3. HINNAD JA KULUD

Eurostati kiirhinnangu kohaselt oli euroala aastane ÜTHI-inflatsioon 2012. aasta mais 2,4% võrreldes 2,6%ga eelnenud kuul. Ülejäänud aasta vältel peaks inflatsioon olema jätkuvalt üle 2% peamiselt energiahinna ja kaudsete maksude tõusu tõttu. Ent toorme praeguste futuurihindade põhjal eeldatakse, et 2013. aasta alguses langeb aastane inflatsioon taas 2%st allapoole. Tulevikus peaks hinnasurve euroala tagasihoidliku kasvu ja hästi kinnistunud pikaajaliste inflatsiooniootuste tingimustes jääma väikeseks. Eurosüsteemi ekspertide 2012. aasta juuni makromajanduslikus ettevaates euroala kohta eeldatakse, et aastane ÜTHI-inflatsioon jääb 2012. aastal vahemikku 2,3–2,5% ja püsib 2013. aastal 1,0–2,2% piires. Võrreldes EKP ekspertide 2012. aasta märtsi makromajandusliku ettevaatega on 2012. ja 2013. aasta väärtusvahemikud kitsenenud. Keskpikas perspektiivis hindade arengu väljavaadet ohustavad riskid püsivad üldiselt tasakaalustatud. Tõsuriskid tulenevad kaudsete maksude edasisest tõusust, mis on tingitud eelarve konsolideerimise vajadusest, ja oodatust kõrgematest toormehindadest keskmises perspektiivis. Põhilised langusriskid on seotud oodatust nõrgema kasvuga euroalal.

3.1. TARBIAHINNAD

Eurostati kiirhinnangu kohaselt aeglustus ÜTHI-koguinflatsioon 2012. aasta aprilli 2,6%lt mais 2,4%ni, mis on 2011. aasta märtsist saadik madalaim tase (vt tabel 7). Alates 2010. aasta lõpust on aastane inflatsioonimäär olnud kindlalt üle 2%. Selle põhipõhjuseks on energia- ja toiduainehindade ulatuslik kallinemine, samuti kaudsete maksude ja reguleeritud hindade jõuline tõus mõnes euroala riigis. Käesoleva aasta esimesel neljal kuul põhjustasid kõrgemad naftahinnad ja kütuseaktsiisid mõnes riigis koos euro hiljutise odavnemise mõjuga energiahinna tõusu.

2012. aasta aprillis – viimasel kuul, mille kohta on kättesaadavad ametlikud ÜTHI komponentide andmed (vt joonis 44) – langes energiakomponendi aastakasv märtsi 8,5%lt 8,1%le, jätkates seega 2011. aasta detsembris alanud langussuundumust, mil kasv alanes eelnenud 12 kuu kahekohalistelt näitajatelt 9,7%ni. Vastupidi ootustele tõusis toornaftahind eurodes 2012. aasta alguses veelgi, jõudes märtsis keskmiselt 94,2 euroni barrelilt. Seega oli energiahinna aastakasv 2012. aasta jaanuaris ja veebruaris veidi alla 10%, kajastades tugevat kuist tõusu, mille osaliselt tasakaalustas 2011. aasta alguse energiahinna tõusust tulenev negatiivne baasefekt. Edasise languse märtsis ja aprillis põhjustas suhteliselt tugev negatiivne baasefekt, mis korvas ulatuslikult energiahinna kuise tõusu.

Tabel 7. Hindade areng

(aastamuutus protsentides, kui pole viidatud teisiti)

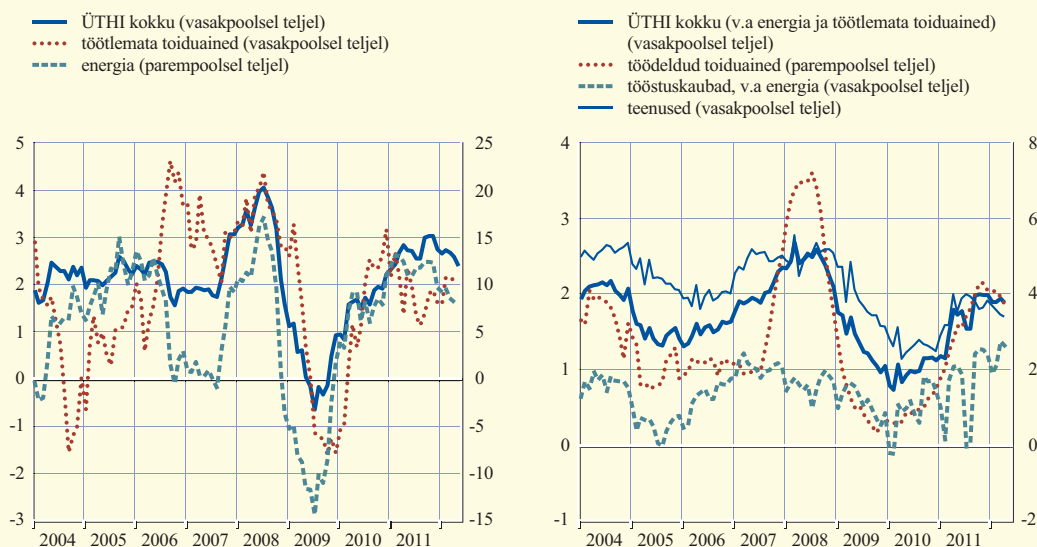
	2010	2011	2011 dets	2012 jaan	2012 veebr	2012 märts	2012 apr	2012 mai
ÜTHI ja selle komponendid								
Üldindeks ¹	1,6	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,6	2,4
Energia	7,4	11,9	9,7	9,2	9,5	8,5	8,1	.
Töötlemata toiduained	1,3	1,8	1,6	1,6	2,2	2,2	2,1	.
Töödeldud toiduained	0,9	3,3	4,1	4,1	4,1	3,9	3,7	.
Tööstuskaubad, v.a energia	0,5	0,8	1,2	0,9	1,0	1,4	1,3	.
Teenused	1,4	1,8	1,9	1,9	1,8	1,8	1,7	.
Muud hinnapäätajad								
Tööstustoodangu tootjahinnad	2,9	5,9	4,3	3,9	3,7	3,5	2,6	.
Naftahind (EUR/barrel)	60,7	79,7	81,7	86,2	89,7	94,2	91,4	86,0
Toorme (v.a energia) hinnad	44,6	12,2	-6,7	-4,6	-7,5	-5,2	-3,8	-0,2

Allikad: Eurostat, EKP ja Thomson Reutersi andmetel põhinevad EKP arvutused.

¹ ÜTHI-inflatsioon mais 2012 on Eurostati kiirhinnang.

Joonis 44. ÜTHI-inflatsiooni jaotus: peamised komponendid

(aastamuutus protsentides; kuuandmed)

Allikas: Eurostat.

Eelkõige aeglustus aprillis eratranspordivahendite vedelkütuse, kütuse ja määrdeainete ning gaasi hindade aastakasv, samal ajal kui elektri hind tõusis.

ÜTHI toiduainete komponendi aastakasv kiirenes 2011. aastal pidevalt, olles alates septembrist üle 3%. 2012. aasta aprillis oli see 3,1% ehk madalam kui veebruar ja märtsi 3,3%. Toiduainehindade inflatsiooni hoogustumist oli 2011. aastal eriti selgelt näha töödeldud toiduainete komponendis (v.a tubakas). Selle põhjuseks olid toormemahukad kaubad, nagu piimatooted, toiduõlid ja rasv ning eelkõige kohv ja tee. Euroopa Liidu siseturu hiljutised toiduainete toormehindade muutused viitavad sellele, et toiduainehindade šoki mõju vähenes 2012. aasta alguses. See peaks lähiajal vähendama tõusurvet toiduainete tootmisahelas. Lisaks aeglustus toidukaupade tootjahindade aastakasv 2011. aasta aprilli ja mai tippasemelt ehk 8,1%lt aprillis 2,8%ni.

Ilma toiduainete ja energiata, mis moodustavad ligikaudu 30% ÜTHI korvist, oli aastane ÜTHI-inflatsioon 2012. aasta aprillis 1,6% ja on kõikunud selle taseme lähedal 2011. aasta septembrist saadik. ÜTHI-inflatsiooni (v.a toiduained ja energia) kujundavad eelkõige euroalaseses tegurid, nagu palgad, kasumi hinnalisa ja kaused maksud ning see koosneb kahest põhikirjst: tööstuskaupadest (v.a energia) ja teenustest. Alates 2011. aastast on mõlema komponendi aastaseid inflatsioonimäärasid mõjutanud käibemaksu tõus mitmes euroala riigis. Nende areng on siiski olnud väga erinev.

2011. aastal oli tööstuskaupade (v.a energia) inflatsioon tõusuteel. Tõus oli alanud 2010. aasta teises kvartalis tulenevalt vahetuskursi varasema odavnemise ja toormehindade tõusu mõju edasikandumisest, samuti kaudsete maksude tõusu mõjust. 2011. aasta viimastel kuudel oli tööstuskaupade (v.a energia) inflatsioon ligikaudu 1,2%. Sellele eelnes varem sama aasta jooksul suur volatiilsus, mis oli seotud hooajatoodete ÜTHIs käsitlemise uue määruse kehtestamisega. 2012. aasta esimesel kahel kuul kõikus tööstuskaupade (v.a energia) aastakasv 1,0% piiril. Ent kasv kiirenes uuesti pärast talviste allahindluste lõppu ning oli märtsis 1,4% ja aprillis 1,3%.

Pärast 2010. aasta langust hoogustus teenuste hindade inflatsioon 2011. aasta esimestel kuudel märgatavalt. Alates 2011. aasta aprillist kuni 2012. aasta alguseni oli see stabiilselt 1,9% piirimail. 2012. aasta aprillis aeglustus teenuste inflatsioon 1,7%ni, mis on madalaim tase pärast 2011. aasta märtsi. See langus on seostatav side-, transpordi- ja mitmesuguste muude teenuste aeglasema aastakasvuga, mis korvas ulatuslikult vaba aja ja isikuteenuste hindade tõusu.

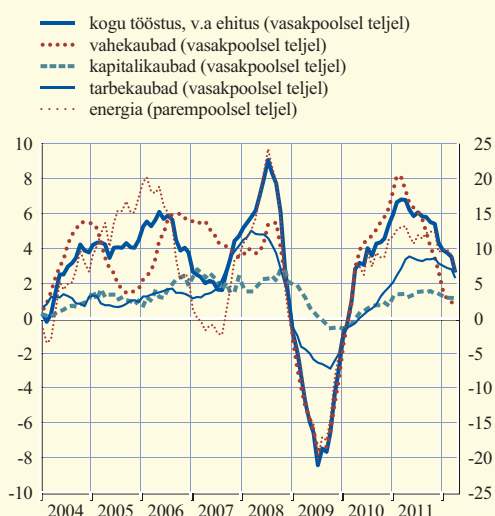
3.2. TÖÖSTUSTOODANGU TOOTJAHINNAD

Tarneahelale avalduv surve kasvas 2009. aasta suvest, mil see oli väga väike, pidevalt kuni viimase ajani. Peamiselt mõjutas seda üleilmset suurenenud toorainendõudlus. Selle tulemuseks oli tööstustoodangu tootjahindade inflatsiooni kiirenemine 2010. aasta lõpus ja 2011. aasta esimesel poolel. Järgnes tootjahindade aastakasvu langus, mille taga oli peamiselt toormehinna kõikumine (vt tabel 7 ja joonis 45). Ilma ehituseta langes tööstustoodangu tootjahindade inflatsioonimäär 2012. aasta märtsi 3,5%lt aprillis 2,6%le. See langus tulenes nii negatiivsest baasefektist kui ka energia, vahekaupade ja tarbekaupade (v.a toiduained) tagasihoidlikust kuiseast kasvust. Ilma ehituse ja energiata alanes tööstustoodangu tootjahindade inflatsioonimäär samal ajavahemikul 1,6%lt 1,3%le.

Tootmisahela hilisemaid etappe vaadeldes ilmneb, et euroala toiduainete hinnad on alates 2011. aasta teisest poolest järk-järgult langenud ja alanesid 2012. aasta märtsi 3,6%lt aprillis 3,2%ni. Lähiajal eeldatakse edasist langust, mis on seotud hilinevad reageerimisega ELi toidutoorme hindade jätkuvale aastasele langusele. Ka tarbekaupade (v.a toiduained) aastakasv alanes – märtsi 1,4%lt aprillis 1,0%le, jätkates seega langust 2011. aasta lõpu ajalooliselt kõrgelt tasemelt. See langus koos impordihindade aeglasema inflatsiooniga annab märku ÜTHI tööstuskaupade (v.a energia) komponendi tõususurve mõningasest leevenemisest.

Joonis 45. Tööstustoodangu tootjahindade jaotus

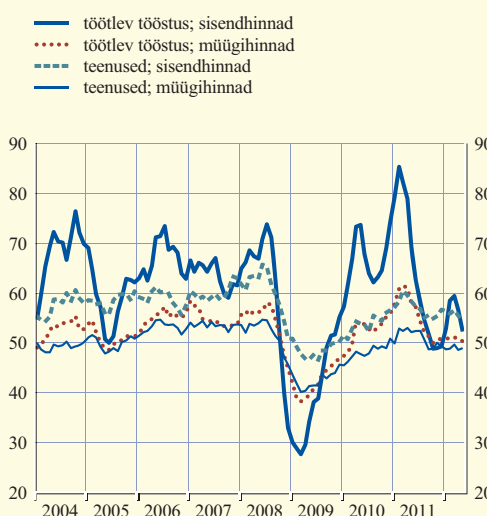
(aastamuutus protsentides; kuuandmed)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

Joonis 46. Tootmissisendi ja toodangu hindade küsitlused

(hajuvusindeksid; kuuandmed)

Allikas: Markit.
Märkus. 50 punkti ületav indeks viitab hinnatõusule, 50 punkti allapoole jääv väärtus näitab hindade langust.

Küsitlusnäitajad tööstustoodangu müügihinna kohta, mis kajastavad tootjahinnaindeksi muutusi, alanesid 2012. aasta mais veelgi (vt joonis 46). Euroopa Komisjoni küsitlusandmed müügihinna ootuste kohta osutasid langusele, sest vahekaupade tööstuse ootused alanesid. Kui vaadata ostujuh-tide indeksit, siis alanes töötleva tööstuse sektori toodanguhinnaindeks väga vähe – 2012. aasta ap-rilli 50,5 tasemelt mais 50,4 tasemele, samal ajal kui tootmissisendi hinnaindeks langes kooskõlas toormehindade hiljutise langusega rohkem – aprilli 56,7-lt mais 52,3ni. Samal ajavahemikul jätkus teenindussektoris tootmissisendi hinnaindeksi langus, kusjuures toodanguhinnaindeks tõusis pisut, aga jäi siiski allapoole väärtusläve 50.

3.3. TÖÖJÕUKULUDE NÄITAJAD

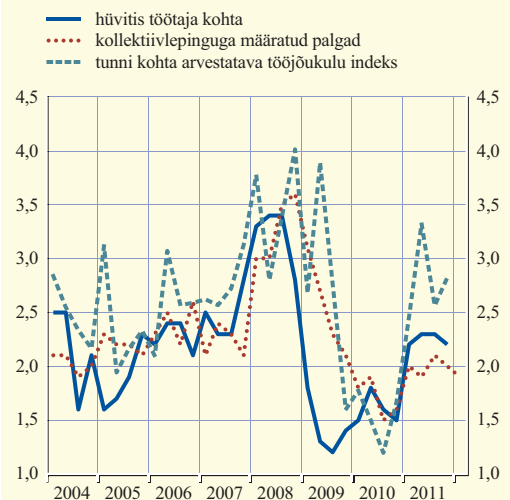
Tänu tööturutingimuste paranemisele hakkasid euroala tööjõukulude näitajad 2011. aasta esimestel kuudel tasapisi tõusma (vt tabel 8 ja joonis 47). Aasta edenedes need stabiliseerusid mõnevõrra kõrgemal tasemel kui 2010. aastal.

Euroala kollektiivlepingutega määratud pal-gad – ainuke 2012. aasta esimese kvartali kohta olemas olev näitaja – kasvasid 2012. aasta märtsis aasta arvestuses 2,0%, võrrel-duna veebruari 2,1%ga. Kui hinnata kvarta-limuutuseid, siis kasvasid kollektiivlepingu-tega määratud palgad 2012. aasta esimeses kvartalis 1,9% võrreldes 2011. aasta neljan-da kvartali 2,0%ga. See viitab ulatuslikule stabiliseerumisele pärast 2011. aasta sep-tembris täheldatud kiirenemist.

Ka muud palganäitajad tundusid 2011. aasta lõpu poole mõnevõrra stabiliseeruvat. Töötaja kohta makstava hüvitise kasv oli neljandas kvartalis aasta arvestuses 2,2%, püsisid eelne-va kolme kvartaliga võrreldes peaaegu muutu-matuna. Samal ajal suurenes tööjõu erikulude kasv veelgi, ulatudes aasta arvestuses 1,3%ni (kolmandas kvartalis 1,2%). See oli eeskätt tingitud kogutoodangu kasvu aeglustumisele

Joonis 47. Valikulised tööjõukulude näitajad

(aastamuutus protsentides; kvartaliandmed)

Allikad: Eurostat, riikide andmed ja EKP arvutused.

Tabel 8. Tööjõukulu näitajad

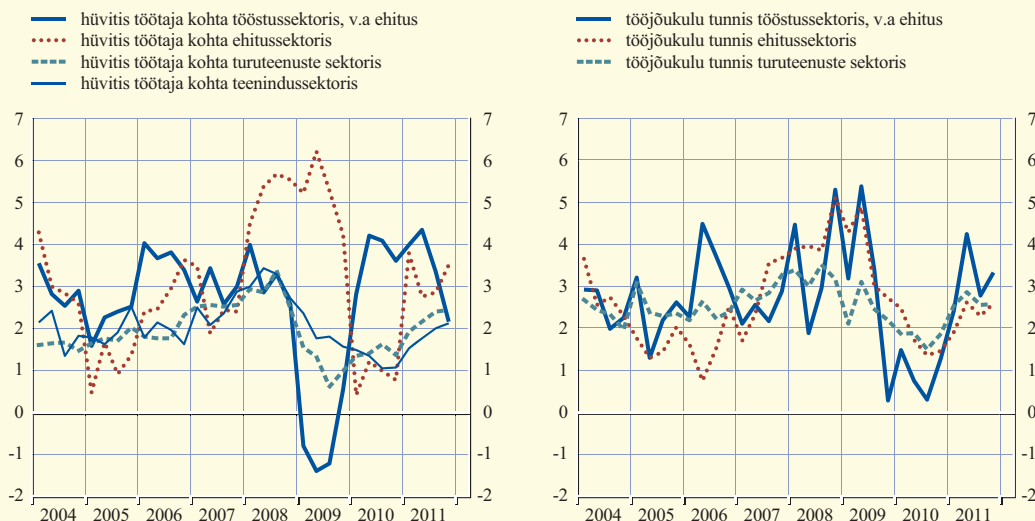
(aastamuutus protsentides, kui pole viidatud teisiti)

	2010	2011	2011 I kv	2011 II kv	2011 III kv	2011 IV kv	2012 I kv
Kollektiivlepinguga määratud palgad	1,7	2,0	2,0	1,9	2,1	2,0	1,9
Tunni kohta arvestatava tööjõukulu indeks	1,5	2,8	2,5	3,3	2,6	2,8	.
Hüvitis töötaja kohta	1,6	2,3	2,2	2,3	2,3	2,2	.
<i>Memokirjed:</i>							
Tööviljakus	2,5	1,3	2,2	1,3	1,1	0,9	.
Tööjõu erikulud	-0,9	0,9	0,0	1,0	1,2	1,3	.

Allikad: Eurostat, riikide andmed ja EKP arvutused.

Joonis 48. Tööjõukulu areng majandussektorite lõikes

(aastamuutus protsentides; kvartaliandmed)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

järgnenud tööviljakuse aastakasvu langusest – kasv kukkus kolmanda kvartali 1,1%lt neljandas kvartalis 0,9%le. Tunni kohta arvestatava tööjõukulu aastakasv suurenes neljandas kvartalis 2,8%ni võrreldes eelneva kvartali 2,6%ga, kajastades peamiselt tööstussektori ja ehitussektori arengut (vt joonis 48). Palgavälised kulud kasvasid euroalal kiiremini kui tunni kohta arvestatava tööjõukulu palgakomponent.

Alates 1999. aastast on mitmes euroala riigis konkurentsivõime tunduvalt langenud. See suhteline hindade ja kulude konkurentsivõime langus kajastub muu hulgas ÜTHI-inflatsiooni määrades või tööjõu erikulude kasvumäärades, mis on olnud püsivalt üle euroala keskmise. Taustinfos 5 on vaadeldud hinna ja kulu konkurentsivõime muutuseid euroalal ja nende mõjusid.

Taustinfo 5

EUROALA KONKURENTSIVÕIME TASAKAALUSTUMINE JA SELLE MÕJU INFLATSIOONILE

Konkurentsivõime tasakaalustamise vajadus

Alates 1999. aastast on mitme euroala riigi hindade ja kulude konkurentsivõime märgatavalt vähenenud.¹ See kajastub näiteks ÜTHI-inflatsioonis või tööjõu ühikukulude kasvumääras, mis on püsinud euroala keskmisest näitajast kõrgem (vt joonised A ja B). Hindade ja kulude keskmisest suurema tõusu üheks põhjuseks võib pidada tavalist reaalselt ja nominaalselt lähenemist, mille vallandas

¹ Selles taustinfos käsitletakse peamiselt neid ELi 12 riiki, kes olid 2001. aastaks euroalaga ühinenud, st Belgia, Saksamaad, Iirimaa, Kreekat, Hispaania, Prantsusmaad, Itaalia, Luksemburgi, Madalmaad, Austriat, Portugali ja Soomet. Hiljem euroalaga ühinenud ELi liikmesriigid on välja jäetud, sest sealsete inflatsioonierinevuste üks oluline põhjus on reaalse ja nominaalse lähenemisega seotud probleemid.

riikide majandusarengu erinev tase majandus- ja rahaliidu kolmanda etapi alguses.² Mitmes euroala riigis aga kajastas kõnealune tõus konkurentsivõime vähenemist, mis seostus ja seostub siiani nominaalsete ülejääkidega, mida suurendasid muu hulgas töötasu tõus, mis ei ole jätkuvalt kooskõlas tootlikkuse jätkusuutliku kasvuga, ning avaliku ja erasektori võlakoormuse kasv, mis ei vasta ikka veel sissetulekute arengule ja mis tekitas liigse nõudluse.³ Kriisi alguses halvendas konkurentsivõime vähenemine eriti tuntavalt tööhõivet riikides, kus konkurentsivõime vähenemise põhjus oli suur jooksevkonto- või eelarvepuudujääk või eluasemeturu mull. Selle taustal moodustab hindade ja kulude konkurentsivõime vähenemine mitmeski riigis osa laiemast makromajanduslikust tasakaalutusest (vt taustinfo 7 „2012. aasta makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlus”).

Eluasemeturu mulli lõhkemine mõnes riigis ning finantskriisijärgne kasvuväljavaadete ja eelarveseisundi üldisem ümberhindamine turgudel tõi esile majanduse põhjaliku kohanemise vajaduse. Joonisel A on näha, et kui kõrvutada muutusi kuni 2007. aastani ja kuni 2011. aastani, on tööjõu ühikukulude aastase kasvu keskmised erinevused üksikutes riikides, kus teatati konkurentsivõime vähenemisest, euroala vastava näitaja suhtes juba pisut kahanenud. Ehkki osa senisest kohandumisest kajastab riikide struktuurseid meetmeid, mis on võetud suhteliste hindade ja kulude muutuste püsivamaks korregeerimiseks, peegeldab see osaliselt ka tööjõumahu kahandamist vähese tootlikkusega sektorites, mis pani mitmes riigis kogutootlikkuse kasvama. Joonisel B on näha sarnast suundumust ka keskmise aastase ÜTHI-inflatsiooni erinevuses, mis suurenes kuni 2007. aastani, kuid viimasel ajal on toimunud teatav kohandumine vähenemise poole.

Joonistelt A ja B nähtub, et konkurentsivõime taastamiseks on endiselt vaja ulatuslikku tasakaalustamist. Selleks peavad riigid astuma julgeid samme, et parandada nii hindade kui ka hinnavälise konkurentsivõimet. Siin võivad võetavad meetmed ja nende ulatus riigiti erineda. Tööjõu ühikukulude (madalamad palgad ja/või suurem tootlikkus) ja ülemääraste kasumimarginaalide märkimisväärne ja tegelik vähendamine on hädavajalik riikides, kus on suur töötus ja väike konkurents.

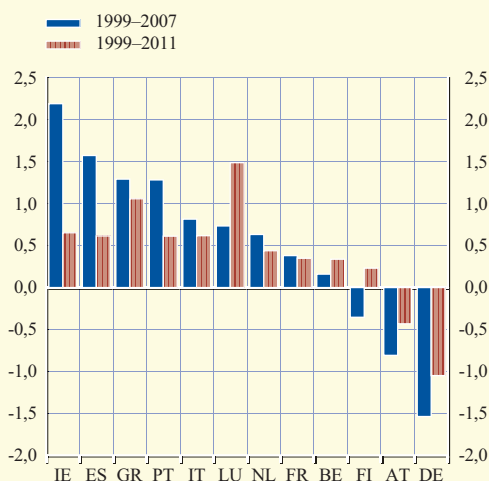
Esiteks tuleb mitmes euroala riigis muuta palgakujundus paindlikumaks. Teiseks toetab töövõime püsiv kasv konkurentsivõime kohandamist, sest see vähendab tööjõu ühikukulu, kasvata-des samal ajal potentsiaalset toodangut. Tootlikkuse kasv ei paranda mitte üksnes hindade, vaid ka hinnavälise konkurentsivõimet. Tootlikkuse suurendamiseks (protsessi või toote uuendamise, tööjõu kutseoskuste või ettevõtluskeskkonna tegurite kaudu) on struktuurireformide vallas vaja üldjuhul astuda julgeid poliitilisi samme (nt liberaliseerida suletud tegevusalasid ja sisserännet, juhtida kulusid pigem haridusse ning teadus- ja arendustegevusse ning reformida peamisi raamtingimusi, sh muuta kohtu- ja õigusraamistikku, et teha need ettevõttekeskseks). Sageli takistavad niisuguseid reforme privilegeeritud rühmad ja erihuvid ning nende puhul võib nähtavate tulemuste saavutamise võtta väga palju aega. Kolmandaks, ülemäärased kasumimarginaalid, mis on iseäranis tavalised siseturule suunatud sektorites (eelkõige teeninduses), piiravad konkurent-

² Empiirilises uurimuses, millega püüti hinnata arenenumatele riikidele järele jõudmise mõju (Balassa-Samuelsoni efekti kaudu), ei ole suudetud leida kindlaid tõendeid sellise mõju olemasolu kohta pärast majandus- ja rahaliidu kolmanda etapi algust. Varasemates uurimustes Balassa-Samuelsoni efekti kohta euroalal (nt B. Hofmann ja H. Remsperger „Inflation differentials among the euro area countries: potential causes and consequences”, ASSA 2005. aasta koosolekul esitatud konverentsi ettekanne, ning M. Katsimi „Inflation divergence in the euro area: the Balassa-Samuelsion effect”, Applied Economics Letters, 11. kd, nr 5, lk 329–332) ei ole leitud, et riikidevahelisel hindade lähenemisel oleks olnud majandus- ja rahaliidu kolmandas etapis märkimisväärne mõju riikide inflatsioonimääradele. Mõningast Balassa-Samuelsoni efekti ühes euroala riikide rühmas ajavahemikul 1992–2001 on täheldanud M. Wagner artiklis „The Balassa-Samuelsion effect in East and West, differences and similarities”, majandustoimetis nr 180, Institute for Advanced Studies, Viin, 2005.

³ Vt EKP 2008. aasta novembri kuubülletääni artikkel „Monitoring labour cost developments across euro area countries” ja sektorite kohta EKP 2012. aasta veebruari kuubülletääni taustinfo „A sectoral account perspective of imbalances in the euro area”.

Joonis A. Tööjõu erikulude keskmine aastakasv võrrelduna euroala keskmise näitajaga

(protsendipunktid)

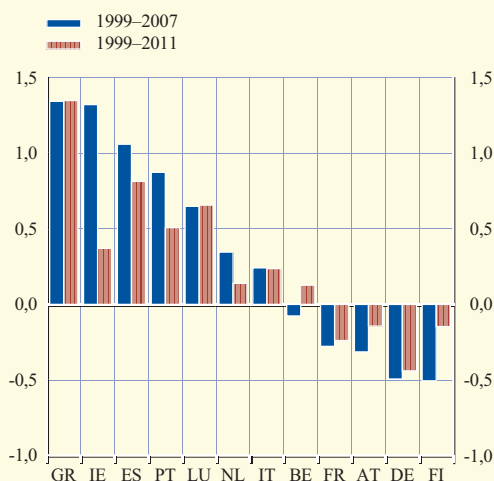

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

Märkused. Perioodi 1999–2007 puhul on riigid rühmitatud kahanevas järjekorras. Kreeka andmed hõlmavad üksnes aastaid 2001–2007 ja 2001–2011. Joonisel on toodud vaid need 12 ELi liikmesriiki, kes olid euroalaga 2001. aastaks ühinenud.

Joonis B. ÜTHI-inflatsiooni keskmised aastased erinevused võrrelduna euroala keskmise näitajaga

(protsendipunktid)

Allikas: Eurostat ja EKP arvutused.

Märkused. Perioodi 1999–2007 puhul on riigid rühmitatud kahanevas järjekorras. Kreeka andmed hõlmavad üksnes aastaid 2001–2007 ja 2001–2011. Joonisel on toodud vaid need 12 ELi liikmesriiki, kes olid euroalaga 2001. aastaks ühinenud.

si. Struktuurireformidega saab kaotada liigsed lõhed, kõrvaldades (nii sise- kui ka rahvusvahelist) konkurentsi takistavad tegurid eelkõige suletud kutsealadel. Näiteks saab eemaldada uutele ettevõtetele seatud karmid turuletuleku tõkked (ja üldjuhul vähendada bürokraatiat).

Euroala riikide konkurentsivõime tasakaalustamine tähendab, et hindade ja kulude kasv peab riikides, kus see oli varem ülemäärane, olema üleminekuetapis euroala keskmisest palju väiksem. Samal ajal on mitmes euroala riigis, kelle konkurentsivõime varem paranes, hindade ja kulude kasv ajutiselt tõenäoliselt euroala keskmisest suurem. Konkurentsivõimelisemad riigid aga peavad üleminekuetapis vältima ka ülemääraast palgatõusu, sest see tooks kaasa suurema töötuse.

Hinnastabiilsuse hoidmine kogu euroalal

EKP ülesanne on hoida hinnad euroalal tervikuna keskmises perspektiivis stabiilsena. Üksikute riikide inflatsioonimäärasid või teatud euroala riikide konkurentsivõime tasakaalustumisest tulenevaid inflatsioonierinevusi ei saa mõjutada ühtse rahapoliitikaga. Pidades silmas EKP peamist eesmärki ehk kogu euroala hinnastabiilsuse säilitamist, aitab EKP rahapoliitika kaasa euroala üksikute riikide pikaajaliste inflatsiooniootuste kindlustamisele.

EKP rahapoliitika raamistik on kujundatud nii, et selles võetakse arvesse riikide inflatsioonierinevusi. EKP nõukogu peab hinnastabiilsuseks ÜTHI alla 2% suurust aastakasvu euroalal. Eesmärk on hoida ÜTHI-inflatsiooni keskmises perspektiivis pisut alla 2%. Hinnastabiilsuse määratlus jätab inflatsioonierinevusteks euroalal piisava varu.

Nagu eespool märgitud, peavad riikide poliitikakujundajad alustama konkurentsivõime taastamiseks struktuurireforme. Konkurentsivõime tasakaalustamise loomuliku tulemusena hakkavad

konkurentide suhtelised hinnad rahaliidus aja jooksul muutuma ja taastavad euroalal stabiilsema tasakaalu. See on vajalik protsess, mille käigus annab EKP nõukogu eesmärk hoida inflatsiooni keskmises perspektiivis küll alla 2%, kuid siiski selle lähedal, selge pidepunkti keskmise perspektiivi inflatsiooniootuseks kogu euroalal. Kogu euroala hinnastabiilsuse säilitamine keskmises perspektiivis on parim viis, kuidas EKP saab sujuvale kohandamisele kaasa aidata.

3.4. ETTEVÖTETE KASUMITE MUUTUSED

2011. aasta neljandas kvartalis langes ettevõtete kasumikasv (mõõdetuna tegevuse koguülejäädina) aastases arvestuses veel pisut – kolme esimese kvartali keskmiselt ligikaudu 3,5%lt 2,1%ni (vt joonis 49). Silmatorkav aeglustumine 2011. aasta vältel kajastab SKP aastakasvu raugemist ning väiksemat kasumikasvu ühiku kohta (marginaal toodanguühiku kohta), mis on seotud tootlikkuse kasvu märkimisväärse aeglustumisega. Kasumid olid endiselt umbes 2% oma tipptasemest allpool. Tippfase saavutati enne 2008.–2009. aasta majandussurutist, mille kestel langes kasum umbes 11%.

Suurtest majandussektoritest oli turuteenuste sektori ettevõtete kasumikasv 2011. aasta neljandas kvartalis aasta arvestuses 1,0%, s.t sama mis kolmandas kvartalis ning madalam kui esimeses ja teises kvartalis, mil see oli vastavalt 2,5% ja 2,2%. Tööstussektoris (v.a ehitus) langes see 4,2%ni, mis on märkimisväärselt allpool eelnenud kolmel kuul täheldatud keskmist kasvumäära (vt joonis 50). Kvartali arvestuses jäi ettevõtete kasumikasv turuteenuste sektoris laias laastus samaks, kuid alanes tugevamalt tööstussektoris.

3.5. INFLATSIOONIVÄLJAVAADE

Eurostati kiirhinnangu kohaselt oli euroala aastane ÜTHI-inflatsioon 2012. aasta mais 2,4% võrreldes 2,6%ga eelnenud kuul. Ülejäänud aasta vältel peaks inflatsioon olema jätkuvalt üle 2% peamiselt energiahinna ja kaudsete maksude tõusu tõttu. Ent toorme praeguste futuurihindade põhjal eeldatakse, et 2013. aasta alguses langeb aastane inflatsioon taas 2%st allapoole. Tulevikus peaks hinnasurve euroala tagasihoidliku kasvu ja hästi kinnistunud pikaajaliste inflatsiooniootuste tingimustes jääma väikeseks.

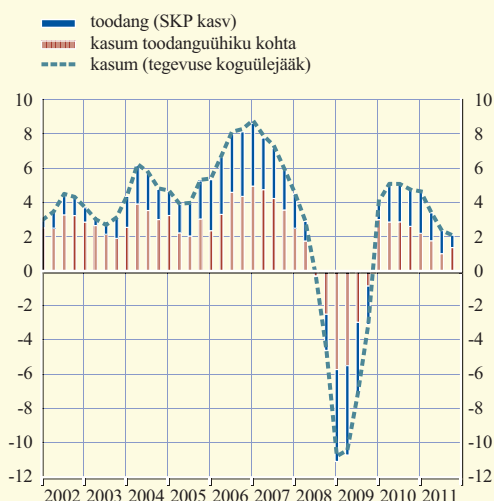
Inflatsiooni lühiajalised väljavaated sõltuvad endiselt suurel määral naftahinnast. Naftahind on alates 2012. aasta märtsist märkimisväärselt langenud. Mai lõpus oli see USA dollarites arvestatuna ligikaudu 7% allpool märtsis saavutatud taset. Ent eurodes oli langus väiksem, sest sel perioodil odavnes euro USA dollari suhtes. Naftafutuuride hinna põhjal võib öelda, et ÜTHI energiakomponendi aastane muutus peaks lähikuudel siiski mõnevõrra aeglustuma.

Arvestades kehtivaid toidutoorme futuuride hindasid, eeldatakse, et toiduainete hindade aastakasv on saavutanud oma tippaseme 2012. aasta esimesel poolel ja hakkab negatiivse baasefekti tõttu langema.

Kättesaadavad tööstuskaupade (v.a energia) inflatsiooni ettevaatavad näitajad – nagu tarbekaupade (v.a toiduained ja tubakas) impordi- ja tootjahindade areng – viitavad sellele, et kõnealuste kaupade inflatsioon lähikuudel ei aeglustu. Eeskätt võib toodangukasvu ja nõudluse langust tasakaalustada kaudsete maksude tõusust tulenev tõususurve.

Joonis 49. Euroala kasumikasvu jaotus toodanguks ja kasumiks toodanguühiku kohta

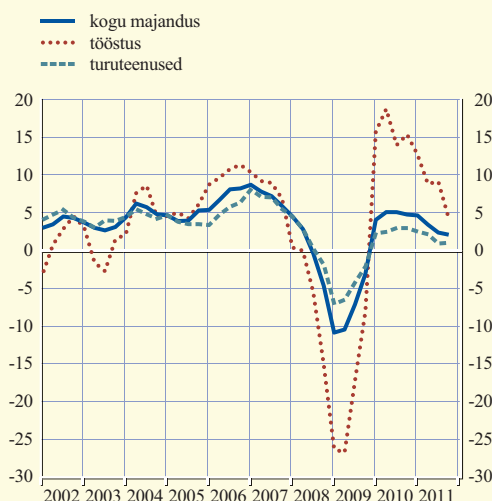
(aastamuutus protsentides; kvartaliandmed)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

Joonis 50. Euroala kasumi areng peamistes majandusharudes

(aastamuutus protsentides; kvartaliandmed)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

Teenuste hindade inflatsioon on eelolevatel kuudel eeldatavasti laias laastus stabiilne ja püsib praegusel tasemel, kajastades sisenõudluse nõrka kasvu ja üldiselt väikest palgasurvet. Aasta lõpu poole võib käibemaksu tõus mõnes euroala riigis tuua kaasa teenuste inflatsiooni uue kiirenemise.

Tööjõukulude värskeimad näitajad osutavad sellele, et sisemaine hinnasurve on stabiliseerunud. Tööjõukulude surve jääb keskmise aja jooksul tagasihoidlikuks, sest kasvuväljavaated on üsna kehvad ja tööturul valitseb jätkuvalt loidus. Ettevõtete kasumikasv aeglustub eeldatavasti veelgi – seda võib näha majandusaktiivsuse kasvu tagasihoidlikust väljavaatest ja tootlikkuse vaoshoitud arengust.

Eurosüsteemi ekspertide 2012. aasta juuni makromajanduslikus ettevaates euroala kohta eeldatakse, et aastane ÜTHI-inflatsioon jääb 2012. aastal vahemikku 2,3–2,5% ja püsib 2013. aastal 1,0–2,2% piires. Võrreldes EKP ekspertide 2012. aasta märtsi makromajandusliku ettevaatega on 2012. ja 2013. aasta väärtusvahemikud kitsenenud.

Keskpikas perspektiivis hindade arengu väljavaadet ohustavad riskid püsivad üldiselt tasakaalustatud. Tõusuriskid tulenevad kaudsete maksude edasisest tõusust tingituna eelarve konsolideerimise vajadusest ja oodatust kõrgematest toormehindadest. Põhilised langusriskid on seotud oodatust nõrgema kasvuga euroalal.

Viimasel paaril aastal on rahvusvaheliste organisatsioonide ja erasektori asutuste euroala ÜTHI-koguinflatsiooni prognoose sageli ülespoole korrigeeritud. Taustinfos 6 on vaadeldud euroala koguinflatsiooni ametlikke prognoose pikemas perspektiivis ja arutatud prognooside nihke allikaid.

EUROALA ÜTHI-INFLATSIOONI PROGNOOSIDE NIHE

Viimastel aastatel on euroala ÜTHI-koguinflatsiooni nii rahvusvaheliste organisatsioonide kui ka erasektori asutuste prognoosides sageli ülespoole korrigeeritud.¹ Nagu nähtub jooniselt A, kus on kajastatud IMFi, EKP kutseliste prognoosijate küsitluse, Consensus Economicsi, OECD ja Euroopa Komisjoni ÜTHI-inflatsiooni prognooside, samuti eurosüsteemi vastavate ekspertide ettevaadete muutumist 2011. aastal, pakuti igas prognoosis inflatsiooniks vähem kui 2,7%. Jooniselt B selgub, et 2012. aastaks tehtud prognoose on samuti märkimisväärselt ülespoole korrigeeritud.

Pikemat ajavahemikku vaatluse alla võttes näidatakse selles taustinfos, et ametlikes prognoosides on järjekindlalt oodatud väiksemat euroala ÜTHI-koguinflatsiooni. Samuti käsitletakse siin selle nihke põhjusi.

ÜTHI-inflatsiooni prognooside nihe ajavahemikul 2002–2011

Järgnev analüüs põhineb euroala aastase ÜTHI-koguinflatsiooni erinevatel prognoosidel aastateks 2002–2011. Iga aasta puhul hinnatakse eraldi nelja prognoosivooru, nimelt möödunud ja jooksva aasta kevad- ja sügisprognoose. Näiteks 2011. aasta jaoks võetakse vaatluse alla 2010. ja 2011. aasta kevad- ja sügisprognoosid. Prognoosinihe tähendab prognoosi ja lõpptulemuse keskmist vahet. Järjekindlalt väiksemad prognoosid annavad seega tulemuseks negatiivse nihke. Joonisel C on esitatud viie eelnimetatud rahvusvahelise organisatsiooni ja erasektori asutuse prognooside nihe. Kuna eurosüsteemi ekspertide makromajanduslik ettevaade sisaldab üksnes väärtusvahemikke, kajastub tabelis nende prognoosivoorude protsent, mil tegelik ÜTHI-inflatsioon kas ületas väärtusvahemiku suurimat väärtust või jäi vahemiku väiksemast väärtusest allapoole.

Vaadeldavates prognoosides kippus ÜTHI-inflatsioon jääma kõikidel prognoosiperioodidel alla tegeliku inflatsioonimäära. Eelkõige on see nii kõige varasemates järgmise kalendriaasta kohta tehtavates kevadprognoosides (20 kuud enne prognoosiperioodi lõppu). Prognoosiperioodi lõpu poole väheneb kõikide prognooside nihe absoluutarvudes, kuid on endiselt märkimisväärne. Nihe on tühine vaid jooksva aasta sügisprognoosides, mis põhinevad suuresti tegelikel andmetel (teadmata on vaid vaadeldava perioodi viimase kahe kuni nelja kuu ÜTHI andmed). Consensus Economicsi kogutud andmed keskmiste inflatsiooniootuste kohta, eriti aga need, mis on saadud EKP kutseliste prognoosijate küsitluse² käigus, tunduvad nihet silmas pidades olevat pisut tõsemad kui rahvusvaheliste organisatsioonide IMFi, OECD ja Euroopa Komisjoni andmed. Siiski tuleb märkida, et tulemused ei ole rangelt võrreldavad, sest prognoosid tehti erinevatel aegadel ja need põhinesid erinevatel eeldustel.

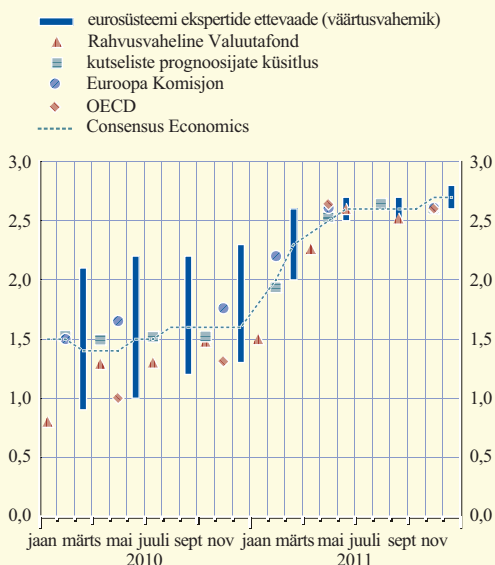
Eurosüsteemi ekspertide ettevaadetest ei saa tavalist punktprognoosidel põhinevat nihke näitajat tuletada. Kuid ka tabelis toodud tulemused näitavad vähenevat nihet: kui järgmiseks aastaks tehtud ÜTHI-inflatsiooni kevadprognoosidest 50% puhul ületas tegelik ÜTHI-inflatsioon hinnanguliste vahemike suurimat väärtust, siis eelolevaks aastaks tehtud sügisprognoosides oli see nii

¹ Lihtsuse mõttes nimetatakse selles taustinfos analüüsitavaid ÜTHI ootusi üldjuhul prognoosideks, ehkki ametlikult oleks neid õigemini nimetada ettevaadeteks.

² Küsitluse käigus kogutakse ELis asuvate finants- ja muude asutustega seotud ekspertidelt kvartaliandmeid euroala oodatava inflatsiooni, SKP reaalkasvu ja töötuse kohta. Andmed on kättesaadavad EKP veebilehel <http://www.ecb.europa.eu/stats/prices/indic/forecast/html/index.en.html>.

Joonis A. Muutused euroala keskmise aastase ÜTHI-inflatsiooni ametlikes prognoosides – 2011. aasta

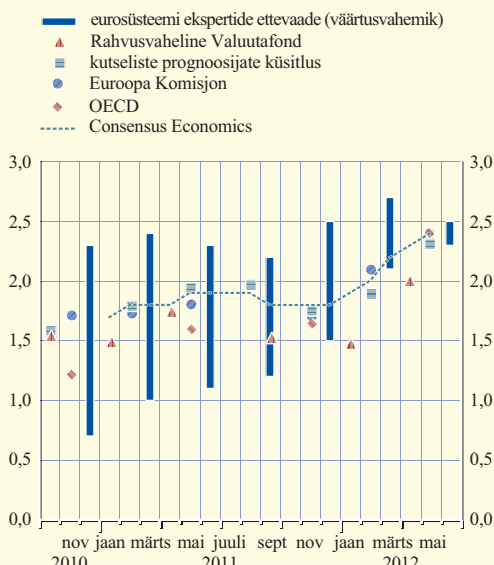
(keskmise aastane muutus protsentides)

Allikad: IMF, EKP, Consensus Economics, OECD ja Euroopa Komisjon.
Märkus. X-teljel on aeg, mil prognoos koostati.

Joonis B. Muutused euroala keskmise aastase ÜTHI-inflatsiooni ametlikes prognoosides – 2012. aasta

(keskmise aastamuutus protsentides)

Allikad: IMF, EKP, Consensus Economics, OECD ja Euroopa Komisjon.
Märkus. X-teljel on aeg, mil prognoos koostati.

30%l juhtudest. Mõlemal juhul jäi tegelik inflatsioon allapoole väärtusvahemiku vähimat näitajat vaid ühes prognoosivoorus kümnest. Märkimisväärne on aga see, et kõikides jooksvaks aastaks tehtud ettevaadetes, mis olid ühtlasi väiksemate väärtusvahemikega (järgmiseks aastaks tehtud kevadprognooside vahemik oli keskmiselt 1,2 protsendipunkti, jooksva aasta sügisprognoosides oli see 0,2 protsendipunkti), jäi tegelik inflatsioon vahemike piirsesse.

ÜTHI-inflatsiooni prognoosinihet põhjustavad tegurid

Ajavahemikul 2002–2011 tõusid tuntavalt toorme-, eelkõige aga toornafta hinnad. Toornafta kallinev hind mõjutab omakorda tarbijahindu, avaldades suurt survet energiahinnale ja iseäranis naftatoodete tarbijahindadele.³ Energiahinna inflatsioon oli keskmiselt 4,9% aastas ja selle osakaal ulatus aastate 2002–2011 koguinflatsioonis keskmiselt 0,45 protsendipunkti (samal

³ Vt EKP 2012. aasta jaanuari kuubülletään taustinfo „The evolution of consumer prices for oil products in 2011” ja EKP aprilli kuubülletään artikkel „The development of prices and costs during the 2008-09 recession”.

Aastatel 2002–2011 väljapoole euroüsteemi ekspertide ettevaate väärtusvahemikku jäänud ÜTHI-inflatsioon

(nende prognoosivoorude protsent, mille puhul tegelik inflatsioon kas ületas või jäi allapoole avaldatud väärtusvahemikku)

	Järgmine aasta		Jooksev aasta	
	Kevadprognoosid	Sügisprognoosid	Kevadprognoosid	Sügisprognoosid
üle suurima väärtuse (%)	50	30	0	0
alla vähima väärtuse (%)	10	10	0	0

Allikas: EKP.

ajal kui energiahinna keskmine osakaal ÜTHI korvis oli 9,1%). Seega võis ÜTHI-inflatsiooni prognoosides sisalduvate nihete taga olla toornafta hinna ootamatu tõus.

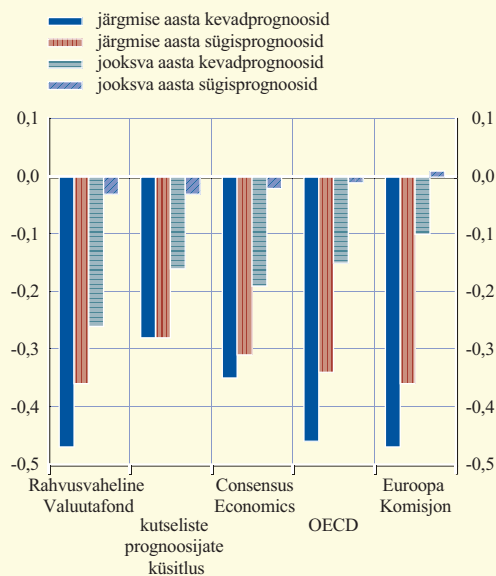
Ettevõtete ja asutuste prognoosid tarbijahindade kohta põhinevad sageli eeldusel, et naftahind kujuneb naftafutuuride hindade järgi (nii on see näiteks eurosüsteemi ekspertide ettevootes). Need on aga prognoosiperioodil enamasti suhteliselt püsivad. Kui aga hetkehind hakkab ulatuslikult tõusma, võib nimetatud eeldus kiiresti oma ajakohasuse kaotada ja ÜTHI-inflatsiooni prognoosidesse võib tekkida nihe. Joonisel D antakse ülevaade tegeliku naftahinna keskmisest hälbest eurosüsteemi ekspertide ettevootes aluseks võetud tehnilistest eeldustest vaatlusalusel perioodil. Täpsemalt näidatakse joonisel tegeliku naftahinna keskmist protsentuaalset kõrvalekallet eeldatavast naftahinnast USA dollarites ja eurodes. Järgmise aasta naftahind oli nii kevadel kui ka sügisel prognoositud hinnast märkimisväärselt kõrgem – tegelik hind oli USA dollarites vastavalt 23% ja 17% suurem. Nagu ÜTHI-inflatsiooni prognoosides, väheneb ka jooksvaks aastaks oodatava naftahinna nihe, nii et kõrvalekalle tegelikust hinnast on kevadprognoosides keskmiselt 3% ja sügisprognoosides üsna ebaoluline.

Eeldustes ilmnenud hälbed, mille ulatust äsja kirjeldati, on ilmselgelt üks ÜTHI-koguinflatsiooni prognoosinihke põhjusi. Näiteks selgub EKP 2010. aasta struktuursete küsimuste aruandes (Structural Issues Report) „Energy markets and the euro area macroeconomy” sisalduvatest näitajatest, et toornaftahinna 20% tõusu (sõltuvalt naftahinna tasemest) üldine mõju ÜTHI-koguinflatsioonile jääb 0,4 ja 0,8 protsendipunkti vahele juba ainuüksi selle otsese surve tõttu ÜTHI energiakomponentidele.

Teine oluline tegur, mis põhjustas nihkeid aastatel 2002–2011, oli kaudsete maksude ootamatu tõus. Kuna paljudes euroala riikides on tekkinud eelarve konsolideerimise vajadus, on kaudseid makse iseäranis viimasel ajal mitmel juhul ootamatult tõstetud, mis on lõppkokkuvõttes kajastunud tarbijahindades. Hiljutine hinnang kaudsete maksude muutuste mõju kohta ÜTHI-inflatsioonile aastatel 2006–2011 näitab, et sellised muutused üldjuhul suurendasid inflatsiooni märkimisväärselt, näiteks 2011. aastal 0,25 protsendipunkti võrra.⁴ Prognoosinihked võivad tekkida seetõttu, et prognooside koostamise ajal ei ole prognoosiperioodi maksumuutuste kohta kas üldse mingit teavet või on see teave piiratud. Kuna prognoosides võeti enamasti arvesse ainult

Joonis C. Erinevate organisatsioonide ja asutuste euroala ÜTHI-inflatsiooni prognooside nihe aastatel 2002–2011

(protsendipunktid)

Allikad: Euroopa Komisjoni Economic Forecasts, aprill 2001 – november 2011; IMFi World Economic Outlook, aprill 2001 – september 2011; OECD Economic Outlook, aprill 2001 – november 2011; Consensus Economics Forecasts, mai 2001 – november 2011; EKP kutseliste prognoosijate küsitlus, mai 2001 – november 2011.

Märkused. Prognooside nihe tähendab prognoosi ja lõpptulemuse keskmist vahet. Arvesse on võetud prognoosid, mida on kirjeldatud juuni ja detsembri kuubülletäänide taustinfos „Teiste institutsioonide prognoosid” (siinses taustinfos on nii tegelikud tulemused kui ka prognoosid ümardatud esimese kümnendkohani). Vaatlusaluse perioodi esimestel aastatel kasutati mõnede institutsioonide prognoosides eratähtsuse deflaatorit või tarbijahinnaindeksit. Hindamisperiood vastab tegelikele tulemustele, mitte prognooside tegemise ajale. Näiteks nihe märgena „järgmise aasta kevadprognoosid” vastab prognooside tegemisele alates 2001. aasta kevadest kuni 2010. aasta kevadeni.

⁴ Vt EKP 2012. aasta märtsi kuubülletääni taustinfo „Kaudsete maksude hiljutiste muutuste mõju ÜTHI-le” ja EKP 2011. aasta märtsi kuubülletääni taustinfo „Euroala ÜTHI-inflatsioonile avalduva kaudsete maksude mõju hindamine”.

juba teadaolevaid eelarvepoliitilisi meetmeid, siis kalduti vaadeldava perioodi prognoosides alahindama viimastel aastatel kaudsetest maksudest tulenenud mõju.

ÜTHI-inflatsiooni prognoosinihe ja selle mõju rahapoliitikale

Rahapoliitiliste otsuste tegemisel ei võta EKP nõukogu arvesse mitte üksnes põhiprognoose, vaid ka olemasolevaid ettevaateid ja prognoose mõjutada võivaid riske. Näiteks on eurosüsteemi ekspertide makromajanduslikus ettevaates sageli mainitud naftahinna tõusuga seonduvaid ohte ja kaudsete maksude suurenemist, mis on EKP nõukogu silmis asjakohased riskid.

Lisaks sisaldab EKP rahapoliitiline strateegia kõikehõlmavat raamistikku rahapoliitika kurssi mõjutavate otsuste langetamiseks. Täpsemalt lähtub EKP hinnastabiilsust ohustavaid riske puudutava teabe hindamisel ja võrdlemisel nii majandus- kui ka monetaaranalüüsist. Majandusanalüüsi olulise osa moodustab makromajanduslik ettevaade. Monetaaranalüüsis keskendutakse rahapakkumisele ja laenumahule ning bilansimuutustele laiemalt, keskendudes eeskätt rahapoliitilistele põhisuundumustele, mis seonduvad hindade arenguga keskmises ja pikemas plaanis. Monetaaranalüüsi tõttu on EKP hinnangud usaldusväärsemad kui siis, kui aluseks oleks võetud vaid majandusanalüüs.⁵

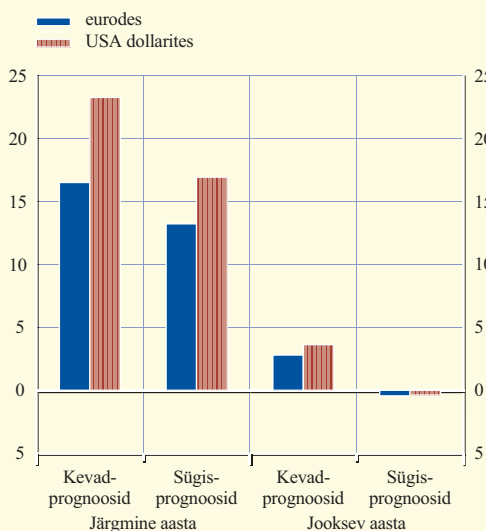
Kokkuvõte

Kokkuvõttes oli aastatel 2002–2011 prognoosides märgitud inflatsioon tegelikust järjekindlalt väiksem, eelkõige pikemates prognoosides. Peamiselt on sellist prognoosinihet põhjustanud toornafta hinna suur tõus, mis prognooside aluseks võetud eeldustes ei kajastunud. Eeldused põhinevad sageli futuurlepingute hindadel, mille põhjal võib oletada prognoosiperioodiks üldjuhul suhteliselt püsivat naftahinda. Pealegi suurendas inflatsiooniprognoside nihet prognoosiperioodi lõpupoole kaudsete maksude tõus, mis kasvatas ÜTHI-inflatsiooni märkimisväärselt.

EKP kõikehõlmav rahapoliitiline strateegia ei ole lasknud prognoosinihetel kaasa tuua ülemäära toetavat rahapoliitilist kurssi. Viimase 13 aasta jooksul on euroala keskmine inflatsioonimäär olnud üldjoontes kooskõlas EKP nõukogu eesmärgiga, milleks on hoida inflatsioonimäärasid keskmise tähtaja jooksul küll alla 2%, kuid siiski selle ligidal. Selle põhjuseks on tõsiasi, et EKP nõukogu ei keskendu üksnes inflatsiooni põhiprognoosidele, vaid arvestab ka neid ohustavate riskidega, samuti monetaaranalüüsi andmetega. Niisugune teabe analüüsimise ja võrdlemise kindlam viis on aidanud euroala hinnastabiilsust säilitada.

Joonis D. Kõrvalekalded naftahinna tehnilistest eeldustest aastatel 2002–2011

(keskmine aastane kõrvalekalle protsentides)

Allikad: EKP ja Rahvusvaheline Valuutafond.

⁵ Vt nt B. Fischer, M. Lenza, H. Pill ja L. Reichlin „Monetary analysis and monetary policy in the euro area 1999–2006”, Journal of International Money and Finance, 28. kd, nr 7, 2009, lk 1138–1164.

4. TOODANG, NÕUDLUS JA TÖÖTURG

2012. aasta esimeses kvartalis euroala SKP reaalkasv eelnenud kvartaliga võrreldes ei muutunud. Kättesaadavad näitajad 2012. aasta teise kvartali kohta osutavad kasvu aeglustumisele ja suure ebakindluse püsimisele. Kaugemale vaadates peaks euroala majandus siiski järk-järgult elavnema. Samal ajal peaksid majanduse kasvutempot jätkuvalt pärssima mõnede euroala riikide võlakirjaturgudel püsivad pinged ja nende mõju laenuitingimustele, bilansside korrigeerimine finants- ja muudes sektorites ning suur tööpuudus. Eurosüsteemi ekspertide 2012. aasta juuni makromajanduslikus ettevaates euroala kohta prognoositakse, et SKP reaalkasv jääb 2012. aastal vahemikku -0,5% kuni 0,3% ja püsib 2013. aastal 0,0-2,0% piires. 2012. aasta märtsi EKP ekspertide makromajandusliku ettevaatega võrreldes ei ole 2012. aasta kasvuvahemik muutunud, 2013. aasta vahemikku on aga mõnevõrra kitsendatud. Euroala majanduskasvu väljavaadet ohustavad suurenenud langusriskid.

4.1. REAALNE SKP JA NÕUDLUSE KOMPONENDID

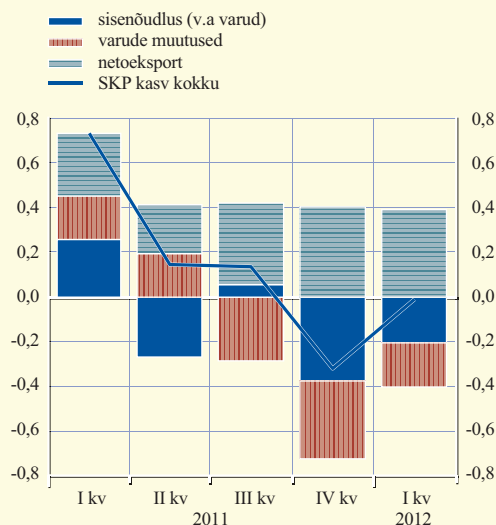
Pärast 0,3% langust 2011. aasta kolmandas kvartalis püsis euroala SKP 2011. aasta neljandast kvartalist kuni 2012. aasta esimese kvartalini stabiilsena (vt joonis 51). Väliskaubanduse jätkuvalt positiivse mõju tühistas varude ja sisenõudluse negatiivne areng. Selline kogutoodangu taseme stabiliseerumine oli kooskõlas lühiajaliste näitajate, eelkõige küsitlusandmete arenguga. Värskeimad andmed osutavad mõeldukale paranemisele võrreldes 2011. aastaga, mil SKP kasv aeglustus eriti aasta teisel poolel. Ehkki aeglustumist selgitab osaliselt välisnõudluse vähenemine, oli selle peamiseks põhjuseks nõrk sisenõudlus, mida mõjutasid mitmed tegurid: euroala riigivõlakriisi negatiivne mõju ettevõtete ja tarbijate kindlustundele, kõrge naftahind, ebasoodsad laenuitingimused ning eelarvepoliitika karmistamine mõnes euroala riigis.

2012. aasta teises kvartalis peaks SKP reaalkasv aeglustuma, kuid eeldades, et finantskriisi hiljutine süvenemine kujuneb lühiajaliseks, peaks kasv 2012. aasta teisel poolel siiski hoogustuma (vt ka 6. peatükk).

30. mail 2012 jõudis Euroopa Komisjon esimese makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse käigus järeldusele, et kõigis kaheteistkümnes ELi liikmesriigis, kelle puhul otsustati teha süvaanalüüs, esineb erineval määral makromajanduslikku tasakaalustamatust. Komisjon leidis siiski, et tasakaalustamatust ei ole üheski riigis ülemäärane. Menetluse ülevaade on esitatud taustinfos 7.

Joonis 51. SKP reaalkasv ja selle komponendid

(kvartalikasv ja kvartaalne osakaal protsendipunktides; sesoonselt kohandatud)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.
Märkus: Viimased andmed SKP kogukasvu kohta põhinevad Eurostati kiirhinnangul.

Taustinfo 7

2012. AASTA MAKROMAJANDUSLIKU TASAKAALUSTAMATUSE MENETLUS

Käesoleva aasta Euroopa poolaastal (s.o 2011. aastal ELi poliitika kooskõlastamiseks kehtestatud raamistik) rakendatakse esmakordselt makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlust.¹ Kuue majanduse juhtimise reformi käsitleva seadusandliku ettepanekuga² ettenähtud menetluse eesmärk on tugevdada ELis ja euroalal majandusjärelevalvet, et tagada liikmesriikides sellise poliitika järgimine, millega ennetatakse kahjuliku makromajandusliku tasakaalustamatuse teket ja kõrvaldatakse ülemäärane tasakaalustamatus.

Vajadus jälgida tasakaalustamatust ELis ja euroalal on üks põhilisi praeguse kriisi käigus saadud õppetunde. Kriisieelsetel aastatel tekkis mitmes liikmesriigis (eelkõige euroalal) ülemäärane tasakaalustamatus, mida võib pidada tekkinud olukorra peamiseks põhjuseks. Tasakaalustamatus hõlmas kulude ja hindade konkurentsivõime märkimisväärset vähenemist, mittejätkusuutlikku sisenõudlust, kasvavat jooksevkonto puudujääki ning avaliku ja erasektori ülemäärast võlakoozumust.³

Ülevaade makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlusest

Nõukogu kahe määruse⁴ järgi algab makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlus häiremehhanismi aruande avaldamisega. Aruandes tõlgendab Euroopa Komisjon kümnest majanduslikust näitajast ja vastavatest künnisväärtustest koosnevat tulemustabelit⁵, mis hõlmab ELi kõiki 27 liikmesriiki ja millega püütakse kajastada makromajandusliku tasakaalustamatuse põhilisi allikaid. Makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlust ei kohaldata nende riikide suhtes, kus rakendatakse ELi ja Rahvusvahelise Valuutafondi programmi, sest selle programmi raames juba teostatakse tõhustatud makromajanduslikku järelevalvet.

Aruannete alusel otsustab Euroopa Komisjon, milliste riikide olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Seejärel kontrollitakse neid riike üksikasjalikult, et näha, kas varajased märgid makromajandusliku tasakaalustamatuse kohta leiavad kinnitust. Põhjaliku analüüsi käigus käiakse asjaomastes riikides teavet kogumas ega piirduta üksnes tulemustabelites kajastuvate näitajate esialgse tõlgendamisega. Muu hulgas tuleks põhjalikult analüüsida 1) tulemustabelis sisalduvate muutujate alakomponente ja mõjutajaid, 2) finantsturu haavatavust, 3) tasakaalustamatuse võimalikku mõju majandus- ja rahaliidu nõuetekohasele toimimisele. Vajaduse korral võib Euroopa Komisjon kutsuda EKP esindajaid kontrollkäikudele kaasa.

Iga põhjaliku analüüsi alusel teeb Euroopa Komisjon otsuse, et asjaomases riigis a) ei esine tasakaalustamatust, b) esineb tasakaalustamatus või c) esineb ülemäärane tasakaalustamatus. Esimesel juhul lõpetatakse makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlus. Kui leitakse, et esineb tasakaalustamatus, antakse vastavale riigile menetluse ennetava osa raames

¹ Vt 2011. aasta märtsi kuubülletääni artikkel „Euroola majanduse juhtimise reformi põhielemendid“.

² Termin „kuus seadusandlikku ettepanekut“ tähendab ELi majanduse juhtimise raamistiku tugevdamiseks vastu võetud kuut õigusakti, mis jõustusid 2011. aasta detsembris. Nendega muudeti stabiilsuse ja kasvu paktis sisalduvaid ennetavaid ja korrigeerivaid meetmeid, kehtestati uued miinimumnõuded liikmesriikide eelarveraamistikele ja makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlus.

³ Vt 2008. aasta novembri kuubülletääni artikkel „Monitoring labour cost developments across euro area countries“.

⁴ Makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlus on kehtestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrustega (EL) nr 1176/2011 ja 1174/2011.

⁵ Vt tabel A, kus on tulemustabeli kümme muutujat, millega väljendatakse välise tasakaalustamatuse, konkurentsivõime ja sisemise tasakaalustamatuse näitajaid. Kõikide näitajate ja künnisväärtuste üksikasjaliku kirjelduse saamiseks vt „Scoreboard for the surveillance of macroeconomic imbalances“, Euroopa Komisjoni üldtoimetis nr 92, veebruar 2012.

poliitikasoovituse eesmärgiga hoida ära võimalik kahjulik areng. Kui tuvastatakse nii tõsine makromajanduslik tasakaalustamatus, et see loetakse ülemääraseks, alustatakse menetluse korrigeeriva osa raames ülemäärase tasakaalustamatuse menetlust. Sellisel juhul peab asjaomane riik esitama parandusmeetmete kava, milles kirjeldatakse ülemäärase tasakaalustamatuse kõrvaldamiseks vajalikke poliitilisi samme ja mille Euroopa Liidu Nõukogu peab heaks kiitma. Et tagada parandusmeetmete rakendamine, võib nõukogu määrata rahalise karistuse intressikandva tagatise (määraga 0,1% SKPst) kujul juhul, kui euroala riik ei võta kokkulepitud poliitikameetmeid. Kui euroala riik jätab korduvalt poliitikasoovitused järgimata või esitab puuduliku parandusmeetmete kava, võib talle määrata iga-aastase trahvi.

Järeldused 2012. aasta makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse käimasoleva etapi kohta

2012. aasta makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlust alustati 14. veebruaril 2012 häiremehhanismi aruande avaldamisega. Aruandes nimetas Euroopa Komisjon kaksteist ELi liikmesriiki, kelle suhtes on vaja teha põhjalik analüüs eesmärgiga kontrollida makromajandusliku tasakaalustamatuse olemasolu. Aruande järgi tuli põhjalikult analüüsida seitset euroala riiki (Belgiat, Hispaaniat, Prantsusmaad, Itaaliat, Küprost, Sloveeniat ja Soomet) ning viit euroalasse mittekuuluvat ELi liikmesriiki (Bulgaariat, Taanit, Ungarit, Rootsit ja Ühendkuningriiki).

30. mail 2012 avaldas Euroopa Komisjon kaheteistkümne põhjaliku analüüsi tulemused, mille kohaselt oli kõikides neis riikides tekkinud erineva ulatusega makromajanduslik tasakaalustamatus ning seetõttu leiti, et neile tuleb menetluse ennetava osa raames anda konkreetsest riigist lähtuvaid soovitusi. Komisjon jõudis järeldusele, et üheski neist kaheteistkümnest riigist ei olnud ülemäärast makromajanduslikku tasakaalustamatust. Seetõttu ei hakanud komisjon menetluse korrigeerivat osa ühegi riigi suhtes rakendama.

Makromajandusliku tasakaalustamatuse kontrollimiseks kasutatav kümne näitajaga tulemustabel (tabel A) kajastab näitajate künnisväärtusi, mida ELi liikmesriigid on rikkunud. Selleks on kasutatud 2010. aasta andmeid, nagu seda on tehtud ka Euroopa Komisjoni häiremehhanismi aruandes. Ehkki komisjon võtab arvesse rikkumiste absoluutarvu, vaeb ta iga riigi puhul ka kergendavaid ja raskendavaid asjaolusid. Seega alustati mõne riigi põhjalikku analüüsi hoolimata sellest, et nende rikkumiste arv oli väiksem kui teistes liikmesriikides, sest areng viitas tõsisemale tasakaalustamatusele (vt tabel B).

Tasakaalustamatuse praegusest tasemest ülevaate andmiseks kajastatakse tabelis B seda, kui paljusid tulemustabeli näitajate künnisväärtusi on ELi liikmesriigid alates 2001. aastast ületanud. On näha, et mitu tulemustabeli näitajat osutasid makromajandusliku tasakaalustamatuse esinemisele riikides, mille suhtes rakendatakse praegu ELi ja Rahvusvahelise Valuutafondi programmi (s.t Iirimaal, Kreekas, Portugalis ja Rumeenias) või mille suhtes on seda varem tehtud (nt Ungari ja Läti). See näitab, et tulemustabel oleks andnud õige märguande parandusmeetmete võtmiseks neis riikides juba varases etapis.

Märkimisväärsest arvust tulemustabeli näitajatest nähtub ka, et tasakaalustamatus oli ja on osaliselt siiani olemas mitmes teiseski riigis. Viimati, s.o 2010. aastal ületasid kaks riiki – Hispaania ja Küpros – kuut künnisväärtust, mis on suurim rikkumiste arv ELi 27 liikmesriigi seas.

Tabel A. Makromajandusliku tasakaalustamatuse järelevalve tulemustabel

2010	Väline tasakaalustamatus		Konkurentsivõime		
	Kolme aasta keskmine jooksevkontosaldo protsendina SKPst	Netoinvesteeringu positsioon protsendina SKPst	Realse efektiivse vahetuskursi ja ÜTHI deflaatorite protsentuaalne muutus (3 aasta alusel)	Ekspordi turuosade protsentuaalne muutus (5 aasta alusel)	Nominaalse tööjõu ühikukulu protsentuaalne muutus (3 aasta alusel)
Riigid ¹ Künnisväärtused	EL 27 <-4 >6	EL 27 <-35	EA ja MEA ±11 ja ±5	EL 27 <-6	EA ja MEA >9 ja >12
1 Belgia	-0,6	77,8	1,3	-15,4	8,5
2 Saksamaa	5,9	38,4	-2,9	-8,3	6,6
3 Eesti	-0,8	-72,8	5,9	-0,9	9,3
4 Iirimaa	-2,7	-90,9	-5,0	-12,8	-2,3
5 Kreeka	-12,1	-92,5	3,9	-20,0	12,8
6 Hispaania	-6,5	-89,5	0,6	-11,6	3,3
7 Prantsusmaa	-1,7	-10,0	-1,4	-19,4	7,2
8 Itaalia	-2,8	-23,9	-1,0	-19,0	7,8
9 Küpros	-12,1	-43,4	0,8	-19,4	7,2
10 Luksemburg	6,4	96,5	1,9	3,2	17,3
11 Malta	-5,4	9,2	-0,6	6,9	7,7
12 Madalmaad	5,0	28,0	-1,0	-8,1	7,4
13 Austria	3,5	-9,8	-1,3	-14,8	8,9
14 Portugal	-11,2	-107,5	-2,4	-8,6	5,1
15 Sloveenia	-3,0	-35,7	2,3	-5,9	15,7
16 Slovakkia	-4,1	-66,2	12,1	32,6	10,1
17 Soome	2,1	9,9	0,3	-18,7	12,3
18 Bulgaaria	-11,1	-97,7	10,4	15,8	27,8
19 Tšehhi	-2,5	-49,0	12,7	12,3	5,1
20 Taani	3,9	10,3	0,9	-15,3	11,0
21 Läti	-0,5	-80,2	8,5	14,0	-0,1
22 Leedu	-2,3	-55,9	9,1	13,9	0,8
23 Ungari	-2,1	-112,5	-0,5	1,4	3,9
24 Poola	-5,0	-64,0	-0,5	20,1	12,3
25 Rumeenia	-6,6	-64,2	-10,4	21,4	22,1
26 Rootsi	7,5	-6,7	-2,5	-11,1	6,0
27 Ühendkuningriik	-2,1	-23,8	-19,7	-24,3	11,3

2010	Sisemine tasakaalustamatus				
	Eluasemehindade protsentuaalne aastamuutus	Erasektori krediidivõlg protsendina SKPst	Erasektori võlg protsendina SKPst	Avaliku sektori võlg protsendina SKPst	Kolme aasta keskmine töötuse määr
Riigid ¹ Künnisväärtused	EL 27 >6	EL 27 >15	EL 27 >160	EL 27 >60	EL 27 >10
1 Belgia	0,4	13,1	232,8	96,2	7,7
2 Saksamaa	-1,0	3,1	128,1	83,2	7,5
3 Eesti	-2,1	-8,6	176,1	6,7	12,0
4 Iirimaa	-10,5	-4,5	341,3	92,5	10,6
5 Kreeka	-6,8	-0,7	124,1	144,9	9,9
6 Hispaania	-4,3	1,4	227,3	61,0	16,5
7 Prantsusmaa	3,6	2,4	159,8	82,3	9,0
8 Itaalia	-1,5	3,6	126,4	118,4	7,6
9 Küpros	-6,6	30,5	289,2	61,5	5,1
10 Luksemburg	3,0	-41,8	253,9	19,1	4,9
11 Malta	-1,6	6,9	212,0	69,1	6,6
12 Madalmaad	-2,9	-0,7	223,4	62,9	3,8
13 Austria	-1,5	6,4	165,7	71,8	4,3
14 Portugal	0,1	3,3	248,5	93,4	10,4
15 Sloveenia	0,7	1,8	128,8	38,8	5,9
16 Slovakkia	-4,9	3,3	69,0	41,0	12,0
17 Soome	6,6	6,8	177,7	48,3	7,7

Tabel A. Makromajandusliku tasakaalustamuse järelvalve tulemustabel (jätk)

2010	Sisemine tasakaalustamatus					Kolme aasta keskmine töötuse määr
	Eluasemehindade protsentuaalne aastamuutus	Erasektori krediidivoog protsendina SKPst	Erasektori võlg protsendina SKPst	Avaliku sektori võlg protsendina SKPst		
18	Bulgaaria	-11,1	-0,2	169,2	16,3	7,5
19	Tšehhi	-2,6	1,7	77,2	37,6	6,1
20	Taani	0,6	5,8	244,2	43,4	5,6
21	Läti	-3,9	-8,8	140,9	44,7	14,3
22	Leedu	-8,7	-5,3	80,8	38,0	12,5
23	Ungari	-6,7	-18,7	155,1	81,3	9,7
24	Poola	-6,1	3,8	74,2	54,9	8,3
25	Rumeenia	-14,5	1,7	77,7	30,5	6,6
26	Rootsi	6,3	2,6	236,9	39,7	7,6
27	Ühendkuningriik	3,0	3,3	212,2	79,6	7,0

Allikas: Euroopa Komisjoni häiremehhanismi aruanne, veebruar 2012.

Märkus. Helesinine taust tähistab künnisväärtust ületavat näitajat.

¹ Näitab künnisväärtuse piirkonda: EL 27 – kõik ELi liikmesriigid, EA – euroala, MEA – euroalasse mittekuuluvad ELi liikmesriigid.

Tabel B. Künnisväärtust ületavate tulemustabeli näitajate arv

(rikkumiste arv aastas)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Belgia	3	2	4	4	3	3	4	4	4	3
Saksamaa	1	2	2	2	2	2	3	2	2	2
Eesti	4	4	5	5	5	5	4	6	5	5
Iirimaa	1	3	3	4	5	5	5	7	6	(6)
Kreeka	5	4	6	6	5	5	4	4	6	(5)
Hispaania	4	5	6	6	7	6	6	6	6	6
Prantsusmaa	2	2	4	4	4	3	2	2	2	2
Itaalia	4	3	4	4	2	2	2	2	3	2
Küpros	2	3	3	4	5	5	5	4	3	6
Luksemburg	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Malta	2	2	3	4	5	6	5	7	5	3
Madalmaad	4	2	3	2	2	2	2	3	3	3
Austria	1	1	1	1	1	1	2	1	4	3
Portugal	6	4	5	4	5	5	5	6	5	6
Sloveenia	2	1	1	2	1	1	2	3	4	2
Slovakkia	3	4	3	3	5	5	5	5	5	5
Soome	2	2	3	2	1	1	1	2	4	4
Bulgaaria	5	3	4	4	5	6	6	6	6	4
Tšehhi	1	3	3	2	1	1	3	3	2	2
Taani	2	1	1	3	3	3	3	4	2	2
Läti	4	4	4	4	5	5	6	(4)	(5)	(2)
Leedu	4	4	3	3	5	5	5	4	4	2
Ungari	4	5	5	4	5	4	4	(5)	(5)	(2)
Poola	4	3	2	3	2	3	4	4	3	3
Rumeenia	1	3	2	2	3	6	6	4	(3)	(3)
Rootsi	3	2	2	4	3	3	4	4	4	4
Ühendkuningriik	2	4	4	4	3	3	4	2	4	4

Allikad: Euroopa Komisjon (häiremehhanismi aruande statistiline lisa, veebruar 2012) ja EKP arvutused.

Märkused. Euroopa Komisjoni tulemustabelis puuduvad mõne riigi teatud näitajad, eelkõige 2006. aastale eelnenud perioodi puhul. Kui andmed ei ole kättesaadavad, loetakse, et riik ei ole vastavat künnisväärtust ületanud. Seega võib rikkumiste koguarv suurendada, sest rohkem andmeid võib kaasa tuua võimalikke lisarikkumisi. Helesinine taust näitab, et riiki analüüsitakse põhjalikult. Nende aastate kohta, mil riigi suhtes kohaldati ELi ja Rahvusvahelise Valuutafondi programmi, on rikkumiste arv märgitud sulgudes. Portugali suhtes hakati ELi ja Rahvusvahelise Valuutafondi programmi kohaldama alles 2011. aastal.

Kuigi tulemustabeli masinlikku tõlgendamisesse tuleks suhtuda ettevaatlikult ja arvestama peaks olulisi ohumärke⁶, annab see siiski teatud vihjeid asjaomaste riikide praeguse makromajandusliku tasakaalustamatuse ulatuse kohta (mida üldjoontes kinnitab üksikasjalikum majandusanalüüs). Seega on selge, et mitu ELi liikmesriiki on nüüd olukorras, kus neil tuleb edaspidi hakata tasakaalustamatust kõrvaldama.

Arvestades kriisieelset arengut, on majanduse juhtimise kindlustamine kuue seadusandliku ettepanekuga (eelkõige makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlusega) vajalik samm teel tugevama euroala poole. Kuid äsjaloodud makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlus aitab kõrvaldada olemasoleva tasakaalustamatuse ja ennetada seda tulevikus üksnes juhul, kui menetlust rangelt kohaldatakse.

⁶ Vt tabeli B märkused.

ERATARBIMINE

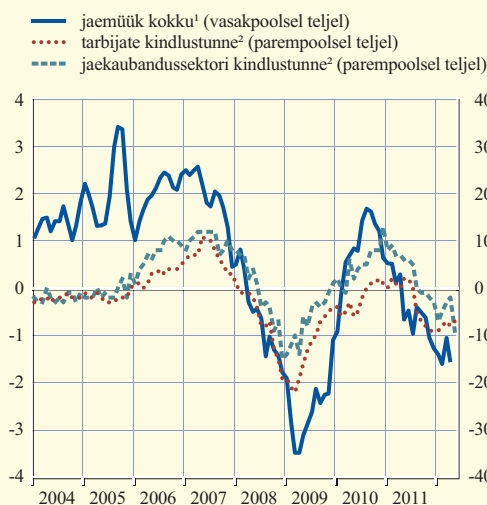
Eratarbimine, mis vähenes 2011. aasta viimases kvartalis 0,5%, püsis 2012. aasta esimeses kvartalis muutumatuna. Seega jäi tarbimine allapoole oma majanduslanguse-eelset rekordiliselt kõrget taset 2008. aasta esimeses kvartalis. 2012. aasta esimese kvartali tulemus kajastab tõenäoliselt teenuste tarbimise kasvu ja autoostude vähenemist, samal ajal kui jaekaupade tarbimise mõju jäi üldjoontes neutraalseks. Värskeimate lühiajaliste näitajate ja küsitlustulemuste põhjal võib arvata, et eeloleval perioodil jäävad euroala tarbimiskulutused endiselt väheseks.

Tarbimise loidu elavnemist selgitavad suurel määral reaalse sissetulekute muutused, mis mõjutavad märkimisväärselt tarbimiskulutuste arengut. 2011. aastal hakkas reaalse sissetulekute agregeeritud näitaja kasv aeglustuma, saades mõjutusi nii tööhõive kasvu nõrgenemisest kui ka inflatsiooni tõusust. Kodumajapidamiste reaalne kasutatav tulu vähenes 2011. aasta neljandas kvartalis aasta arvestuses teist kvartalit järjest. Koos püsivalt kõrge inflatsiooniga ning taas tekkinud ebakindlusega majanduse väljavaadete ja eelarvekärbete suhtes tõi see kaasa kriisieelse madala taseme lähedal püsinud kodumajapidamiste säästmismäära mõningase tõusu.

2012. aasta teise kvartali kohta näitavad nii registreeritud kui ka muud andmed, et tarbimiskulutused on endiselt tagasihoidlikud. Jaemüük vähenes aprillis eelnenud kuuga võrreldes 1,0% ning seetõttu jäi selle tase 2012. aasta esimese kvartali keskmisega võrreldes 0,8% madalamaks. Ostujuhtide jaemüügiindeks tõusis 41,3 punktilt aprillis 43,3 punktini mais. Paranemisest hoolimata osutab indeks siiski müügi mahule lan-

Joonis 52. Jaemüük ning jaekaubandussektori ja kodumajapidamiste kindlustunne

(kuuandmed)

Allikad: Euroopa Komisjoni ettevõtlus- ja tarbijauuringud ning Eurostat.

¹ Aastamuutus protsentides; kolme kuu libisevad keskmised; tööpäevade arvuga kohandatud. Sisaldab kütust.

² Protsentide saldo; sesoonselt ja keskväärtusega kohandatud.

gusele, sest toodud näitajad jäävad tuntuvalt allapoole mittekasvu kirjeldavat 50punktist läviväärtust. Euroopa Komisjoni andmetel oli jaemüügisektori kindlustunne nende kahe kuu jooksul veidi väiksem kui 2012. aasta esimese kvartali keskmine ning kõnealuse näitaja pikaajaline keskmine. Uute registreeritud sõidautode arv euroala riikides vähenes aprillis eelnenud kuuga võrreldes 5,0% – see näitaja kajastas valdavalt mõne riigi äärmuslikke näitajaid ja oli 2012. aasta esimese kvartali keskmisest 1,8% väiksem. See tähendab, et toimus positiivne muutus võrreldes esimese kvartaliga, mil uute registreeritud sõidautode arv vähenes eelnenud kvartaliga võrreldes 6,7%. Eeldatavaid kulumahukaid oste käsitlev Euroopa Komisjoni näitaja tõusis 2012. aasta aprillis ja mais mõnevõrra, kuid püsis varasemate näitajatega võrreldes siiski madalal tasemel, osutades kestvuskaupade tarbimise arengudünaamika jätkuvale puudumisele. Maikuu paranes veidi ka tarbijate kindlustunde indeks, mis näib olevat üldjoontes stabiliseerunud pärast järsku langust 2011. aasta teisel poolel. Indeks on siiski oma pikaajalisest keskmisest näitajast madalam ning seega endiselt kooskõlas tarbimiskulutuste jätkuvalt tagasihoidliku arenguga (vt joonis 52).

INVESTEERIMINE

2010. aastal ja 2011. aasta alguses kosus kapitali kogumahutus põhivarasse, kuid see areng katkes 2011. aasta kevadel. Alates 2011. aasta teisest kvartalist on investeeringute kasv olnud kvartali arvestuses üha negatiivsem, aeglustudes 2012. aasta esimeses kvartalis 1,4%.

Terviklikud andmed kapitali kogumahutuse kohta 2012. aasta esimeses kvartalis ei ole veel kättesaadavad. Lühiajaliste näitajate põhjal võib arvata, et mujale kui ehitussektorisse tehtavad investeeringud, mis moodustavad koguinvesteeringutest poole, tõenäoliselt kahanesid ning neid pärssis majanduse ja kasumlikkuse vähene areng. Kapitalikaupade tootmine oli nõrk ning töötleva tööstuse ostujuhtide indeks oli tasemel, mis vastas langusele. Kättesaadavad andmed riikide kohta osutavad samuti investeeringute vähenemisele. 2012. aasta esimeses kvartalis kahanesid tõenäoliselt investeeringud nii elamuehituses kui ka mitte-elamuehituses. Seda lubavad arvata kuiste toodangunäitajate langus, vähene kindlustunne ehitussektoris ning olukorra halvenemine eluasemeturgudel. Esimeses kvartalis võisid ehitusinvesteeringuid pärssida ka üldiselt ranged rahastamistingimused. Käimasoleva eelarvete konsolideerimise tõttu paljudes euroala riikides on tõenäoliselt vähenenud ka valitsussektori investeeringud.

Esimesed üksikud näitajad 2012. aasta teise kvartali kohta lubavad arvata, et mujale kui ehitussektorisse tehtavad kapitalimahutused on veelgi kahanenud. Ka euroala riikidele esitatud kapitalikaupade uute tellimuste arv langes esimeses kvartalis jätkuvalt (andmed kuni märtsini). Teatavast paranemisest hoolimata on rahastamistingimused endiselt karmid ning see pärsib tootliku kapitali mahutusi. Samal ajal võib töötleva tööstuse ostujuhtide indeksi ja selles sisalduva uute tellimuste komponendi alusel öelda, et tööstussektori kindlustunne vähenes 2012. aasta aprillis ja mais tuntuvalt, osutades jätkuvale langusele kõnealuses sektoris. Ehitussektori investeeringute väljavaade on 2012. aasta teises kvartalis eelnenud kvartaliga võrreldes küll mõnevõrra parem, kuid aktiivsus peaks siiski veelgi vähenema, sest piirkondades, kus investeeringud enne kriisi erakordselt jõuliselt kasvasid, jätkub järkjärguline kohandumine. Tagasihoidlikku aktiivsust ehitussektoris kinnitavad ka küsitlusandmed.

2012. aasta lõpu poole peaksid nii ehitussektorisse kui ka mujale tehtavad investeeringud taas hoogustuma, kuna ka üldine majandusaktiivsus tõenäoliselt veidi suureneb. Samas esinevad riigivõlakriisiga seotud langusriskid (vt taustinfo 8 allpool).

Taustinfo 8

ETTEVÕTLUSINVESTEERINGUD 2012. AASTAL LÜHIAJALISTE NÄITAJATE JA KÜSITLUSTE PÕHJAL

Investeeringud on majandustsükli kujundamisel tähtsal kohal nii kogupakkumist mõjutava teguri kui ka kogunõudluse olulise komponendina. Makromajanduslike muutuste vaatlemisel on see pärast tähtis neid tegureid mõista ja hinnata investeerimiskavade lühiajalisi näitajaid.

2008.–2009. aasta üleilmsele majanduslangusele järgnenud taastumisetapis on euroala koguinvesteeringute maht kasvanud mõõdukalt. 2011. aasta esimeses kvartalis jõudis koguinvesteeringute mahu kasv eelmise aastaga võrreldes kõrgeima, 3,3% tasemeni, misjärel aeglustus kogu 2011. aasta vältel. Aasta lõpuks see üldjoontes stabiliseerus, ulatudes eelmise aastaga võrreldes ligikaudu 1%ni, ja langes siis 2012. aasta esimeses kvartalis aasta arvestuses –2,2%ni (vt joonis A).

Selles taustinfos käsitletakse pakkumise ja nõudluse tingimusi kajastavate ettevõtlusinvesteeringute (koguinvesteeringud, v.a riiklikud ja elamuehitusse tehtavad investeeringud) uusimaid registreeritud andmeid ja küsitlustulemusi, mis on aidanud kujundada selleaastast investeeringute kasvu väljavaadet.

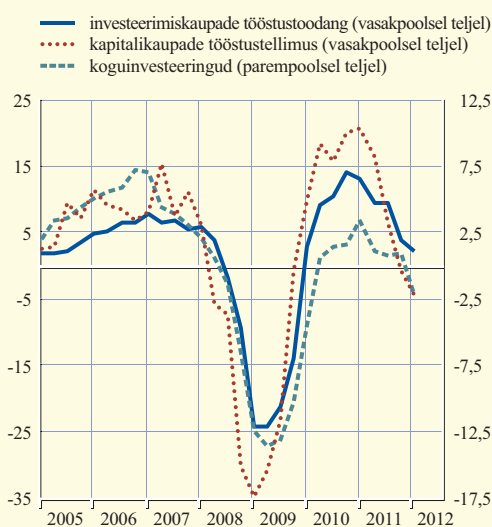
Registreeritud andmed ettevõtlusinvesteeringute lühiajaliste näitajate kohta

Teaduskirjanduses peetakse ettevõtlusinvesteeringute kõige suuremateks mõjutajateks kogutoodangu taset ja vähemal määral ka kapitali kasutuskulu. Oma osa on ka rahastamise struktuuril, täpsemalt öeldes ettevõttesisese rahastamise osatähtsusel ettevõtete investeeringukuludes: ettevõtted eelistavad rahastada investeerimisprojekte ettevõttesiselt loodud vahenditest, et vältida välisrahastamisega seotud preemiaid.¹ Erialakirjanduses on seoses sellega täheldatud tugevat korrelatsiooni tegevuse koguülejäädgi või rahavoogude muutuste ja koguinvesteeringute vahel.²

Euroala investeeringute kasvu edasisele aeglustumisele 2012. aasta esimesel poolel viitavad arvukad ettevaatavad lühiajalised indikaatorid, näiteks kapitalikaupade tööstustoodangu ja -tellimuste maht. Ent üks teine näitaja – tegevuse koguülejääd – viitab, et see aeglustumine võib jääda tagasihoidlikuks, kui ettevõtete kindlustunne ei vähene. Tegevuse koguülejääd, mis kajastab ettevõttesiselt loodud vahendeid ja on tugevas korrelatsioonis investeeringutega, kasvab, ehkki rahulikumas tempos (vt joonis B).

Joonis A. Koguinvesteeringud ja lühiajalised näitajad

(aastamuutus protsentides)

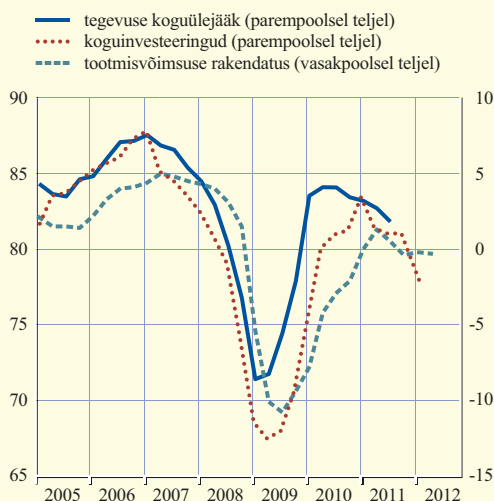
Allikas: Eurostat.

¹ Vt EKP 2008. aasta aprilli kuubülletääni artikkel „Business investment in the euro area and the role of firms' investment positions”, EKP, Frankfurt.

² *Ibid.*

Joonis B. Koguinvesteeringud, tegevuse koguülejäak ja tootmisvõimsuse rakendatus

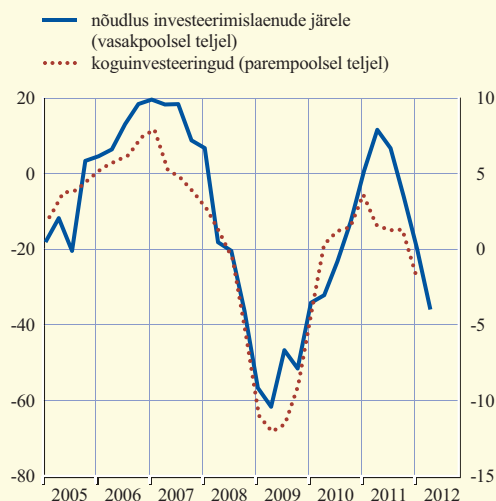
(aastamuutus protsentides; tootmisvõimsuse rakendatus protsentides)

Allikad: Eurostat ja Euroopa Komisjon (majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadi töötleva tööstuse ettevõtlusuuring).

Joonis C. Koguinvesteeringud ja nõudlus investeerimislaenude järele

(aastamuutus protsentides; saldo)

Allikad: Eurostat ja EKP (euroala pankade laenutegevuse küsitlus kuni 2012. aasta aprillini). Märkus. Laenu nõudlust kajastab nende vastuste kaalutud saldo, mis pangad andsid küsimusele, millises suunas mõjutavad fikseeritud investeeringud nõudlust.

Küsitlustulemused ettevõtlusinvesteeringute lühiajaliste näitajate kohta

Ettevõtete tänavuste investeerimiskavade kohta annavad teavet ka mitu küsitlust. Tootmisvõimsuse suurem rakendamine osutab ettevõtete vajadusele laiendada oma kapitalibaasi. Euroopa Komisjoni ettevõtlusuuringu järgi pidurdus 2011. aasta alguses tootmisvõimsuse rakendatuse kasv töötleva tööstuse sektoris (vt joonis B). Kapitalibaasi põhjal võib see kajastada nõudluse vähenemist olemasoleva tootmisvõimsuse suhtes.³

2012. aasta aprillikuise euroala pankade laenutegevuse küsitluse tulemused viitavad sellele, et 2012. aasta esimeses kvartalis jätkas nõudlus investeerimislaenude järele vähenemist. See näitaja, mis aitab samuti koguinvesteeringuid prognoosida, peaks teises kvartalis veelgi vähenema (vt joonis C). Väiksem nõudlus välisrahastamise järele võib tähendada, et ettevõtted on jäänud jätkuvalt suure üldise makromajandusliku ebakindluse tingimustes investeerimisotsuste tegemisel äraootavale seisukohale.⁴ Suurenenud ebakindlus võib nõudlustaseme, rahastamiskulude ja muude tegurite tõttu suurendada teatud laadi investeerimisprojektide tootluse künnistaset.⁵ Ettevõtete kindlustunde vähenemine paistab olevat kooskõlas majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadi investeeringute struktuuri käsitleva küsitluse värskemate andmetega. Küsitlustulemuste põhjal kasutatakse keskmisest rohkem investeeringuid kaheksa korda suurenenud kapitalibaasi korvamiseks, samal ajal kui tootmisvõimsuse suurendamiseks tehtavad

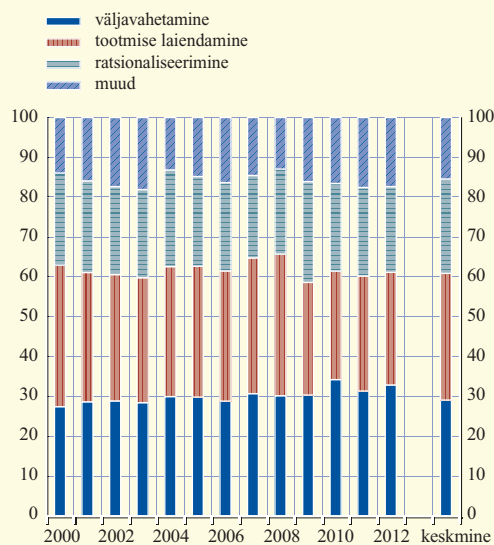
³ Vt EKP 2010. aasta aprilli kuubülletääni taustinfo „Business investment, capacity utilisation and demand”, EKP, Frankfurt.

⁴ Vt EKP 2012. aasta juuni kuubülletääni taustinfo „Euroala pikemaajaliste kasvuoote muutused”, EKP, Frankfurt.

⁵ Et saada ülevaade ebakindluse mõjust agregeeritud ja agregeerimata investeeringutele, vt A. Carruth, A. Dickerson ja A. Henley „What do we know about investment under uncertainty?”, Journal of Economic Surveys, kd 14, nr 2, Blackwell Publishers Ltd., Oxford, aprill 2000.

Joonis D. Tööstusinvesteeringute struktuur

(vastajate protsent)

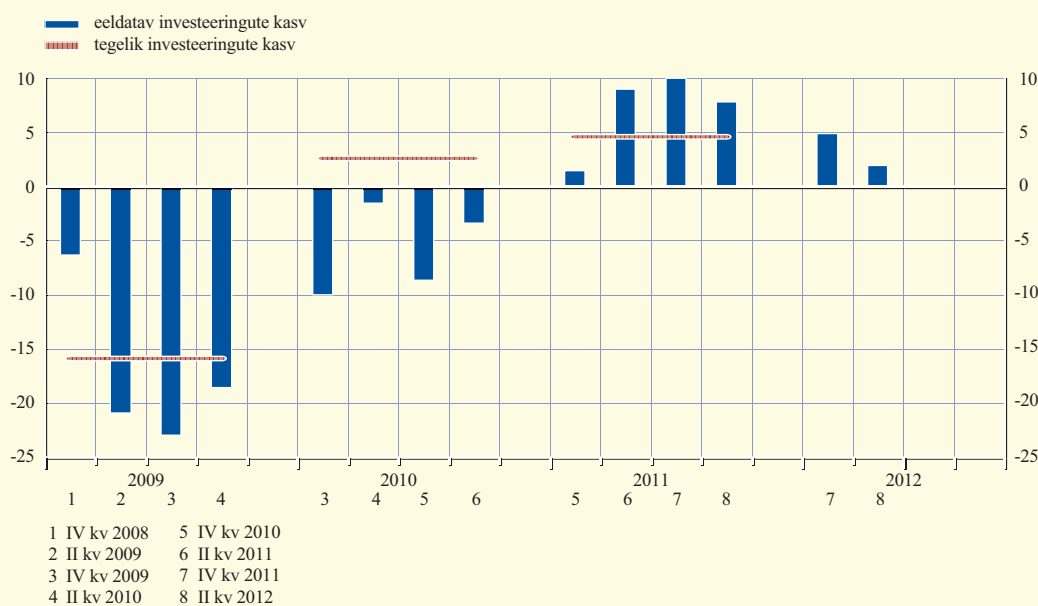
Allikas: Euroopa Komisjon (majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadi investeerimisküsitlus).

investeeringud, mis võivad viidata välisrahastamise suuremale kasutamisele, jäävad 2012. aastal eelduste kohaselt suhteliselt piiratuks (vt joonis D).

Kui lähtuda Euroopa Komisjoni kaks korda aastas tehtavast küsitlusest tööstusinvesteeringute kohta, on investeeringute kasv 2012. aastal eeldatavasti tagasihoidlikum, kui eelmises, 2011. aasta oktoobrikuisest küsitlusest prognoositi (vt joonis E). Oodatavat aastast reaalkasvu on alandatud 5%lt 2%le. Tööstusinvesteeringuid mõjutavate tegurite kohta esitatud küsimusele antud vastusest ilmneb, mida ettevõtted peavad investeerimistegevuse peamiseks piiranguteks. Vastuste järgi toetavad nõudlus ja finantstegurid üldkokkuvõttes jätkuvalt investeeringuid (vt joonis F). Kuigi 2011. aastast on vähenenud nende ettevõtete netoarv, kes peavad nõudlustingimusi stimuleerivaks, jäid tegelikud nõudlustingimused üldiselt soodsaks: valdav osa vastajaid hindas tingimusi pärast kriisiaegset ja

Joonis E. Tööstusinvesteeringute küsitlus ja selle tulemused

(mahu aastamuutus protsentides)

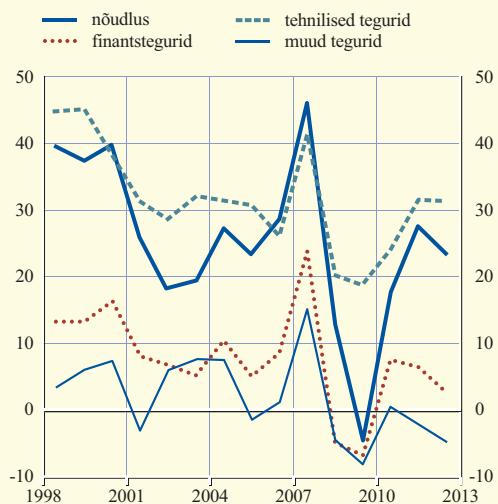
Allikad: Eurostat ja Euroopa Komisjon (majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadi investeerimisküsitlus).

Märkused. Numbrid x-teljel viitavad küsitluse läbiviimise ajale. Tööstusinvesteeringute kasvu näitajana kasutatakse investeeringuid metalli ja masinatele.

Joonis F. Tööstusinvesteeringuid mõjutavad tegurid

(saldo)

Allikas: Euroopa Komisjon (majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadi investeerimisküsitlus).
Märkus. Vastustes kirjeldatakse iga tegurit sõnadega „väga stimuleeriv“ (koefitsient 1), „stimuleeriv“ (koefitsient 0,5), „piirav“ (koefitsient -0,5) ja „väga piirav“ (koefitsient -1). Saldod on vastuste protsentide kaalutud keskmised.

koos sisenõudluse ja ekspordi eeldatava tagasihoidliku taastumisega mõõdukalt kasvama hakkama, ehkki seda väljavaadet ohustavad langusriskid juhul, kui riigivõlakriis peaks süvenema.

-järgsel perioodil täheldatud äärmuslikke kõikumisi taas tavapäraseks. Finantstegurid on hoolimata hiljutisest halvenemisest siiski positiivsed ja kaugelt paremad kui 2008.–2009. aasta üldilmsel kriisi ajal. See näitab, et investeeringute vähenemine ei ole enamasti seotud välisrahastamise piirangutega, millega ettevõtted silmitsi seisavad, vaid on pigem tingitud ettevõtete käitumisest suurenenud ebakindluse tingimustes.

Väljavaade

Üldiselt annavad lühiajalised näitajad mõista, et investeerimistempo jätkab lähiajal aeglustumist. See võib olla seotud ettevõtete ettevaatliku investeerimiskäitumisega, mille põhjuseks on jätkuvalt suur ebakindlus. Samas näitavad küsitlustulemused, et põhitegureid (s.t nõudluse väljavaateid ja rahastamistingimusi) peetakse endiselt suhteliselt soodsaks ja ilmselgelt paremaks kui Lehman Brothersi 2008. aasta septembris toimunud pankroti järgsel perioodil. Kui vaadata kaugemale tulevikku, siis 2012. aasta lõpus peaksid ettevõtlusinvesteeringud

VALITSUSSEKTORI TARBIMINE

Valitsussektori tarbimise kasv on viimasel ajal olnud tagasihoidlik, kajastades eelarve konsolideerimise püüdeid mitmes riigis. Pärast väikest langust 2011. aasta kolmandas ja neljandas kvartalis paranes valitsussektori tarbimise reaalnäitaja 2012. aasta esimeses kvartalis mõnevõrra.

Üksikute komponentide osas tuleb märkida, et valitsussektori töötajatele makstavate hüvitiste piirangud, mis puudutavad peaaegu poolt valitsussektori kogutarbimise mahust, on olnud üks peamisi tegureid, mis pärsib valitsussektori nominaaltarbimist. Piirangud tulenevad nii palkade tagasihoidlikust kasvust kui ka tööhõive langusest mitmes riigis. Ka valitsussektori vahetarbimise kulud, mis moodustavad veidi alla veerandi kogukuludest, on valitsuste käimasolevate konsolideerimispuüete tulemusel vähenenud. Mitterahalised sotsiaaltoetused, mis vastavad samuti ligikaudu veerandile valitsussektori tarbimisest, on kasvanud rohkem kooskõlas pikaajaliste keskmiste näitajatega. See on tingitud asjaolust, et mitterahalised toetused hõlmavad muu hulgas näiteks tervishoiukulutusi, mille areng on teatavas mõttes autonoomne.

Lähikvartalites peaks valitsussektori tarbimise toetus sisenõudlusele jääma piiratuks, kajastades oodatavaid eelarve konsolideerimise püüdeid mitmes euroala riigis.

VARUD

Eeloleval perioodil peaks varude mõju kasvule jääma nullilähedaseks. 2011. aasta teisel poolel ja 2012. aasta esimeses kvartalis täheldatud negatiivne mõju kajastas varude taastamise märkimisväärselt aeglustumist (võrreldes 2011. aasta algusega), mis tulenes majandusaktiivsuse jätkuvast pidurdumisest. Varude küllaltki kasina taseme tõttu ei saadud neid tõenäoliselt vähendada sama suurel määral kui pärast investeerimispanga Lehman Brothers pankrotti.

Varude märkimisväärne vähenemine 2008. ja 2009. aasta sügava majanduslanguse ajal ning nende hilisem piiratud taastumine majanduse elavnedes on jätnud ettevõtetele alles küllaltki kasinad varud. Alates 2010. aasta kolmandast kvartalist rahvamajanduse arvepidamises esitatud andmed varude täiendamise kohta kajastavad pigem majandusaktiivsuse oodatust jõulisemat kasvu kui ettevõtete teadlikke püüdlusi lõdvendada ranget varudepoliitikat, mis kujunes järk-järgult välja eelkõige pärast Lehman Brothersi pankrotti. Küsitlusandmed ja muud tõendid osutavad sellele, et alates 2010. aastast kuni 2011. aasta keskpaigani hoiti varud kogu tarneahela ulatuses kasinad.

Netovarude märkimisväärne täiendamine 2011. aasta keskel (teises kvartalis moodustas see 0,8% SKPst) ning äritegevuse väljavaadete oluline halvenemine 2011. aasta suvel sundis ettevõtteid oma varude taset mõne kuu jooksul kiiresti ümber hindama. Euroopa Komisjoni ettevõtlusuuringute kohaselt leiti, et 2011. aasta sügiseks olid varud taastunud peaaegu pikaajaliste keskmiste tasemel. Ka ostujuhtide indeksi küsitlused osutasid sellele, et 2011. aasta neljandas kvartalis kiirendati sisendkaupade vähendamist töötlevas tööstuses, jaekaupade varude vähendamist ning vähemal määral valmistoodete varude vähendamist töötlevas tööstuses (mis on kooskõlas valmistoodete varude tahtmatu kasvuga). Sellega kaasnes varude negatiivne mõju kasvule 2011. aasta kolmandas ja neljandas kvartalis (–0,3 protsendipunkti) ning 2012. aasta esimeses kvartalis (täiendavad –0,2 protsendipunkti). Eelnenud kaheksa kvartali jooksul oli nende panus olnud aga valdavalt positiivne.

2012. aasta alguses vähendati varusid märkimisväärselt, kuid selleks ajaks oli varude kohandamise protsess tõenäoliselt juba suurel määral toimunud ning seetõttu eeldatakse, et ülejäänud aasta jooksul on varude mõju kasvule neutraalne või vähesel määral positiivne. 2012. aasta veebruarist kuni maini laekunud värskemate küsitlusandmete (Euroopa Komisjoni andmed ja ostujuhtide indeks) põhjal võib arvata, et 2012. aasta esimesel poolel on varude kogumise/vähendamise tempo stabiliseerunud.

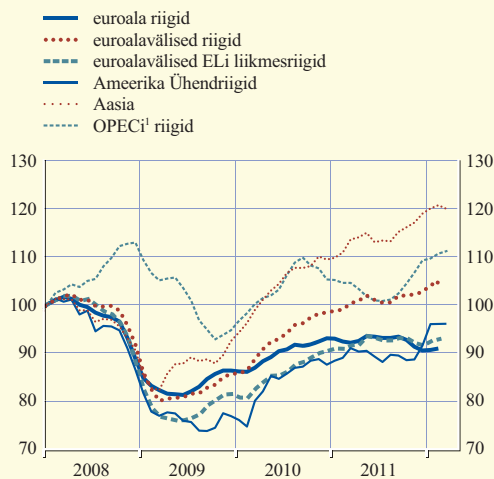
VÄLISKAUBANDUS

Kaupade ja teenuste eksport, mis 2011. aasta viimases kvartalis veidi vähenes, elavnes 2012. aasta esimeses kvartalis mõnevõrra (eelnenud kvartaliga võrreldes 1,0%). Selle põhjustas valdavalt välisnõudluse tugevnemine. Eriti jõuliselt kasvas eksport – iseäranis kaupade eksport – Ladina-Ameerikasse ja Ameerika Ühendriikidesse. Samal ajal aeglustus Aasiasse suunatud eksport, mis oli eelnenud kuudel järsult kasvanud. Euroalasisene eksport jäi endiselt küllaltki loiuks (vt joonis 53).

Kaupade ja teenuste import, mis oli 2011. aasta viimases kvartalis vähenenud 1,7%, stabiliseerus 2012. aasta esimeses kvartalis (eelnenud kvartaliga võrreldes oli kasv 0,1%). Impordi kasvutempo on olnud aeglane alates 2011. aasta algusest, mis on üldjoontes kooskõlas sisenõudluse arenguga. Kuna 2012. aasta esimeses kvartalis kasvas eksport impordist taas kord kiiremini, oli

Joonis 53. Euroala eksport valitud kaubanduspartneritele

(indeksid: jaanuar 2008 = 100; sesoonselt kohandatud; kolme kuu libisevad keskmised)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.
¹ Naftat Eksportivate Riikide Organisatsioon

des silmas üleilmse majandusaktiivsuse järkjärgulist, ehkki piiratud tugevnemist. Impordi lühiajaline väljavaade jääb endiselt mõnevõrra tagasihoidlikuks, mis on üldiselt kooskõlas euroala majandusaktiivsuse väljavaadetega.

4.2. SEKTORITE TOODANG

Rahvamajanduse arvepidamise toodanguandmete alusel võib öelda, et 2012. aasta esimeses kvartalis vähenes kogulisandväärtus 0,1%. See tähendab, et pärast majanduslanguse lõppu 2009. aasta teises kvartalis alanud tõus pöördus languseks juba teist kvartalit järjest. Lühiajalised näitajad osutavad jätkuval langusele 2012. aasta teises kvartalis. Pärast 2009. aasta majanduslanguse lõppu on sektorite lõikes siiski esinenud suuri erinevusi. 2012. aasta esimeses kvartalis jäi tööstussektori (v.a ehitus) lisandväärtuse tase endiselt peaaegu 9% madalamaks kui selle majanduslanguse-eelne rekordnäitaja. Seevastu teenindussektori lisandväärtus oli oma languse-eelse rekordtaseme lähedal. Ehitussektori lisandväärtus langes endiselt, olles 2012. aasta esimeses kvartalis kriisieelsest tasemest peaaegu 16% madalam.

TÖÖSTUSSEKTOR (V.A EHITUS)

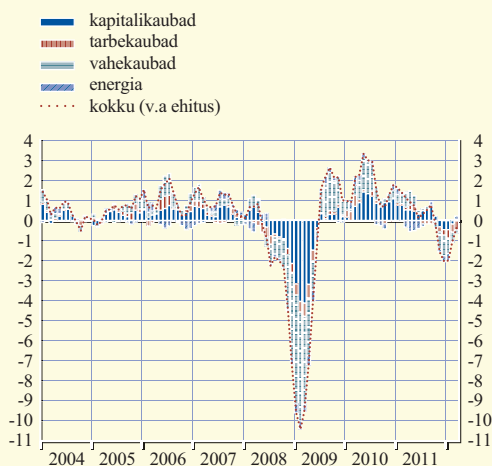
Tööstussektori (v.a ehitus) lisandväärtus, mis vähenes 2011. aasta viimases kvartalis eelmise kvartaliga võrreldes 1,7%, püsis 2012. aasta esimeses kvartalis muutumatuna. Üldjoontes kooskõlas tööstussektori lisandväärtuse arenguga jätkus teist kvartalit järjest ka toodangu langus (vt joonis 54): pärast 2,0% langust 2011. aasta neljandas kvartalis vähenes tööstustoodang (v.a ehitus) 2012. aasta esimeses kvartalis 0,4%. Vähenemine toimus ühtlaselt kõigis tööstuse põhirühmades, kusjuures ulatuslikem langus puudutas tarbekaupade komponenti (-1,9%). Euroopa Komisjoni küsitlusandmed näitavad, et 2012. aasta aprillis lõppenud kolmekuulisel perioodil avaldasid tootmisele negatiivset mõju nõudluse nõrgenemine ja finantsolukorra halvenemine.

netokaubanduse panus euroala SKP kasvu jälle positiivne (0,4 protsendipunkti).

Kättesaadavate näitajate põhjal võib arvata, et lähiajal euroala ekspordi kasvutempo tõenäoliselt raugneb. 2012. aasta mais langes euroala ostujuhtide indeks uute eksporditellimuste kohta 45,1 punktini, mis on madalaim näitaja alates 2011. aasta novembrist. Arvestades, et kõnealuse näitaja areng ei ole olnud viimastel kuudel sama soodne kui vastava üleilmse näitaja oma, võib see viidata asjaolule, et euroala uute eksporditellimuste näitaja hiljutine langus on eelkõige seotud väheneva impordinõudlusega turgudel, millel on suurem osatähtsus euroala ekspordis kui maailma eksporditurgudel (puudutab eelkõige Euroopa riike). Samal ajal vähenes Euroopa Komisjoni andmetel 2012. aasta aprillis ka eksporditellimuste arv, ehkki see püsis oma pikaajalise keskmise taseme lähedal. 2012. aasta teisel poolel peaks välisnõudluse ja euroala ekspordi kasv jälle hoogustuma, pida-

Joonis 54. Tööstustoodangu kasv ja selle komponendid

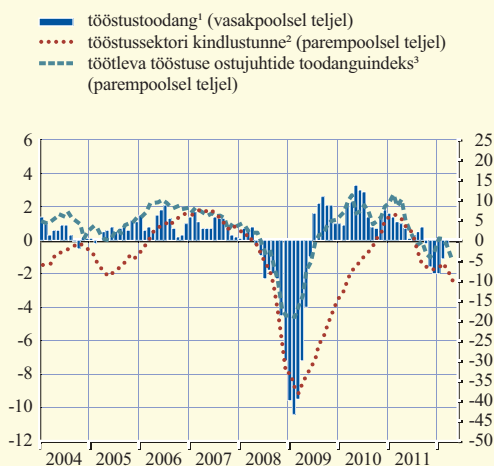
(kasvumäär ja osakaal protsendipunktides; kuuandmed; sesoonselt kohandatud)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.
Märkus. Esitatud andmed arvatatakse kolme kuu libisevate keskmistena varasema kolme kuu vastava keskmise suhtes.

Joonis 55. Tööstustoodang, tööstussektori kindlustunne ja töötleva tööstuse ostujuhtide toodanguindeks

(kuuandmed; sesoonselt kohandatud)

Allikad: Eurostat, Euroopa Komisjoni ettevõtlus- ja tarbijauuringud, Markit ja EKP arvutused.
Märkus. Uuringuandmed viitavad töötlevale tööstusele.
¹ Protsentuaalne muutus: kolme kuu tase võrreldes eelmise kolme kuu tasemega.
² Protsentide saldo.
³ Ostujuhtide indeks (PMI); 50punktise indeksi hälbed.

Lühiajaliste näitajate põhjal võib arvata, et tööstussektori aktiivsus oli tõenäoliselt väike ka 2012. aasta teises kvartalis. Kõnealust suundumust kajastab Euroopa Komisjoni tööstussektori kindlustunde näitaja, mis langes maikuuks veelgi (vt joonis 55). Selle valdavaks põhjuseks oli negatiivsem hinnang tootmise ja tellimustega seotud ootustele. Negatiivsem oli ka hinnang varasemale toodangule. Töötleva tööstuse sektori ostujuhtide toodanguindeks oli 2012. aasta teise kvartali esimesel kahel kuul madalam kui esimeses kvartalis ning jäi allapoole teoreetilist mittekasvu kirjeldavat 50punktist läviväärtust. Seega kahanes tööstustoodang veelgi. Eelkõige vähenes uute tööstustellimuste arv, mis peaks hiljem suurel määral kajastuma toodanguandmetes. Uute tellimuste arv vähenes kõigis tööstuse põhirühmades. Euroopa Komisjoni küsitlusandmed ja Markiti andmed näitavad, et 2012. aasta teise kvartali esimesel kahel kuul halvenes üldhinnang ettevõtete olemasolevatele ja uutele tellimustele. Mõlemal kuul oli tellimuste arv oma pikaajalisest keskmisest mõnevõrra madalam. Ka töötleva tööstuse ostujuhtide indeks uute tellimuste kohta langes mõlemal kuul ning näitas, et uute tööstustellimuste arv vähenes jätkuvalt.

EHITUSSEKTOR

2012. aasta esimeses kvartalis mõjutas ehitussektor kogulisandväärtuse kasvu negatiivselt. Osaliselt olid selle põhjuseks veebruaris mõnes Euroopa riigis valitsenud ebasoodsad ilmastikutingimused. Kasvutempo püsis jätkuvalt aeglane, kinnitades ehitussektori nõrkust.

Lühiajalised näitajad on endiselt kehvad ja annavad märku negatiivsete muutuste jätkumisest ehitussektoris. 2012. aasta teise kvartali esimesel kuul stabiliseerusid esimese kvartaliga võrreldes ostujuhtide indeks ehitustoodangu kohta ja ostujuhtide indeks uute tellimuste kohta, kõikudes languse

piirimail. Seevastu Euroopa Komisjoni ehitussektori ettevõtete kindlustunde näitaja, mis jääb märkimisväärselt allapoole oma pikaajalist keskmist taset, halvenes 2012. aasta teise kvartali esimesel kahel kuul.

TEENUSED

Pärast positiivset kasvu kümne kvartali jooksul püsis teenindussektori lisandväärtus 2012. aasta esimeses kvartalis muutumatuna. Ajavahemikus 2009. aasta kolmandast kvartalist kuni 2012. aasta esimese kvartalini ehk pärast taastumisperioodi algust oli teenindussektori keskmine kvartalikasv 0,3%.

Küsitlusandmed näitavad, et 2012. aasta teises kvartalis jääb teenindussektori areng nõrgaks. Teenindussektori ostujuhtide toodanguindeksi keskmine näitaja jäi aprillis ja mais alla esimese kvartali keskmise ning ühtlasi allapoole kasvu kirjeldavat teoreetilist 50punktist läviväärtust. Sarnasele arengule viitas ka Euroopa Komisjoni teenindussektori ettevõtete kindlustunde näitaja.

4.3. TÖÖTURG

Euroola tööturutingimused on loiu majandusaktiivsuse tõttu viimaste kvartalite jooksul veelgi halvenenud. Tööhõive alane pidevalt ning töötuse määr on tõusnud enneolematult kõrgele tasemele, kajastades käimasolevaid kohandusi mitme euroala riigi tööturul.¹ Ettevaatavad näitajad, näiteks küsitlusandmed, on viimastel kuudel veelgi halvenenud.

Tööturutingimuste paranemine 2010. aastal ja 2011. aasta alguses viis töötundide arvu tõusuni, ehkki seda piirasid töötajate hoidmine 2008.–2009. aasta kriisi ajal ning majandusaktiivsuse aeglane taastumine. Pärast vähest tõusu 2011. aasta kolmandas kvartalis langes töötundide koguarv

¹ I. peatüki taustinfos 1 käsitletakse muutusi töäjõus osalemise määras euroala riikides ja Ameerika Ühendriikides.

Tabel 9. Hõive kasv

(muutus protsentides võrreldes eelmise perioodiga; sesoonselt kohandatud)

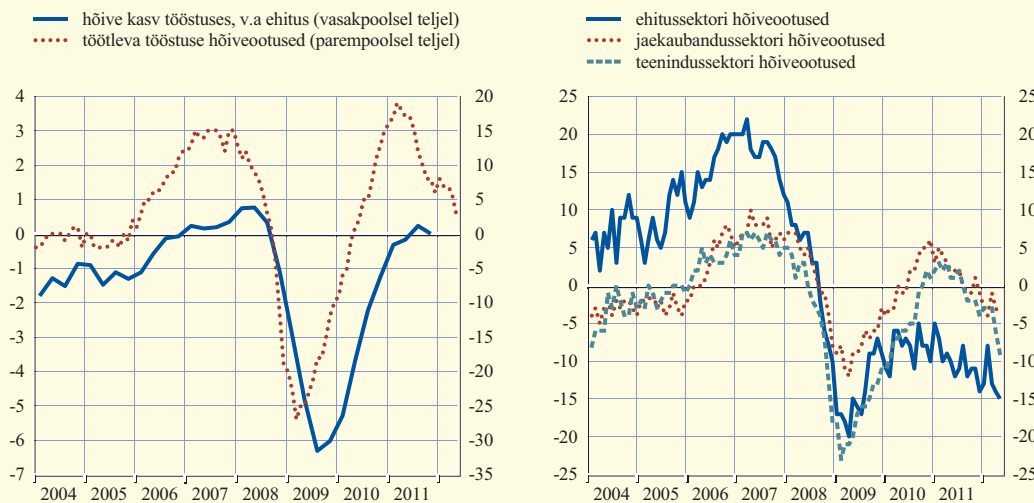
	Inimesed					Tunnid				
	Aastakasv		Kvartalikasv			Aastakasv		Kvartalikasv		
	2010	2011	2011 II kv	2011 III kv	2011 IV kv	2010	2011	2011 II kv	2011 III kv	2011 IV kv
Kogu majandus										
<i>mildest:</i>	-0,5	0,1	0,2	-0,2	-0,2	0,0	0,2	-0,3	0,2	-0,4
Põllumajandus ja kalandus	-0,9	-2,6	0,4	-1,0	-0,8	-0,9	-1,9	-0,9	-1,2	-0,3
Tööstus	-3,3	-1,2	-0,2	-0,5	-0,7	-1,9	-0,8	-0,7	-0,1	-1,0
Tööstus, v.a ehitus	-3,1	-0,1	0,0	0,1	-0,3	-0,8	0,6	-0,4	0,4	-0,2
Ehitus	-3,8	-3,8	-0,5	-1,6	-1,6	-3,9	-3,6	-1,3	-1,1	-2,6
Teenused	0,4	0,7	0,3	-0,1	-0,1	0,7	0,7	-0,1	0,3	-0,2
Kaubandus ja transport	-0,7	0,6	0,6	-0,1	-0,4	-0,3	0,4	0,2	0,5	-0,8
Info ja side	-1,1	1,6	0,5	-0,3	0,0	-0,8	1,4	-0,1	0,4	-0,7
Rahandus ja kindlustus	-1,0	-0,2	-0,3	0,1	0,0	-0,6	0,2	-0,5	0,2	-0,3
Kinnisvaraalaane tegevus	-0,4	2,6	-0,5	-0,5	2,2	0,6	2,1	-0,7	0,8	1,2
Kutsealased teenused	2,0	2,6	0,9	-0,2	0,4	2,8	3,0	0,5	0,1	0,5
Avalik haldus	1,0	0,1	-0,1	0,1	-0,1	1,1	0,1	-0,3	0,1	0,1
Muud teenused ¹	0,8	-0,2	-0,5	0,0	-0,1	0,6	-0,5	-1,3	1,0	-0,3

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

¹ Sisaldab ka majapidamistele osutatud teenuseid, kunsti ja ekstraterritriaalsete organisatsioonide tegevust.

Joonis 56. Hõive kasv ja hõiveootused

(aastamuutus protsentides; protsentide saldo; sesoonselt kohandatud)

Allikad: Eurostat ning Euroopa Komisjoni ettevõtlus- ja tarbijauuringud.
 Märkus. Protsentide saldo on keskväärtega kohandatud.

neljandas kvartalis taas 0,4%. Sektorite lõikes vähenes töötundide arv nii teenindussektoris kui ka tööstussektoris (v.a ehitus). Seevastu kinnisvarasektoris ja kutsealaste teenuste puhul töötundide arv kasvas.

Töötajate arv vähenes 2011. aasta neljandas kvartalis teist kvartalit järjest. Eriti tuntavalt vähenes tööhõive ehitussektoris, kus kvartaalne langus oli 1,6%. Tööstussektoris (v.a ehitus) ja teenindussektoris kahanes tööhõive vähem – vastavalt 0,3% ja 0,1%, kusjuures teenindussektori tööhõivet ergutas tööhõive jõuline kasv kinnisvarasektoris (vt tabel 9).

Küsitlusandmed tööhõive kohta lubavad arvata, et töökohtade loomine aeglustus 2012. aasta esimesel poolel veelgi, kajastades osaliselt euroala loidu majandusaktiivsust. Euroala ostujuhitide indeksi tööhõiveootuste liitindeks (hõlmab nii töötlevat tööstust kui ka teenindussektorit) jäi 2012. aasta esimeses kvartalis ja teise kvartali esimesel kahel kuul allapoole mittekasvu kirjeldavat läviväärtust. Sarnaseid ootusi väljendavad ka Euroopa Komisjoni ettevõtlusuuringud (vt joonis 56).

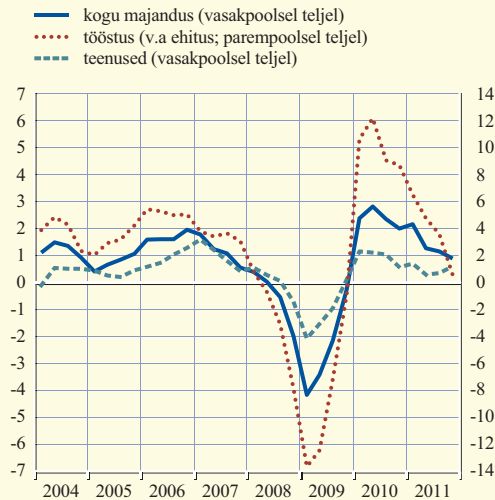
Tööviljakuse tõus aeglustus 2011. aasta jooksul, sest SKP aastakasv vähenes tööhõive omast rohkem. Tööviljakuse aastakasv töötaja kohta aeglustus 2,2%lt 2011. aasta esimeses kvartalis 0,9%ni neljandas kvartalis. Tööviljakuse aastakasv töötatud tunni kohta langes samal ajavahemikul 1,8%lt 0,7%ni (vt joonis 57). Tööviljakuse kasv peaks lähiajal jääma üldjoontes mõõdukaks kooskõlas nõrga majandusaktiivsuse ja eeldusega, et tööhõive väheneb veelgi.

Töötuse määr kasvab jätkuvalt ja oli 2012. aasta aprillis 11,0%. See on seni kõrgeim näitaja, mis ületab 1996. aasta lõpus registreeritud rekordiliselt kõrge taseme. Värskem näitaja osutab töötuse määra 1,1 protsendipunkti suurusele kasvule võrreldes aasta varasemaga (vt joonis 58).

Joonis 57. Töövõljalikus hõivatu kohta

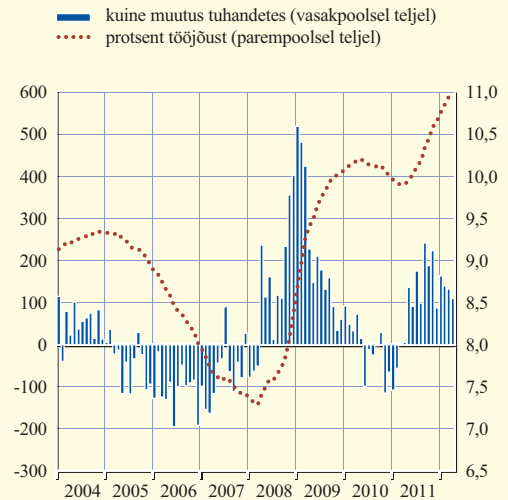
(aastamuutus protsentides)

Allikas: Eurostat ja EKP arvutused.

Joonis 58. Tööpuudus

(kuuandmed; sesoonselt kohandatud)

Allikas: Eurostat.

Tööhõive aeglast kasvu ja nõrku küsitlustulemusi arvestades peaks töötuse määr lähemal ajal veelgi tõusma.

4.4. MAJANDUSAKTIIVSUSE VÄLJAVAADE

Kättesaadavad näitajad 2012. aasta teise kvartali kohta osutavad kasvu aeglustumisele ja ebakindluse püsimisele. Kaugemale vaadates peaks euroala majandus siiski järk-järgult elavnema. Samal ajal peaksid majanduse kasvutempot jätkuvalt pärssima mõnede euroala riikide võlakirjaturgudel püsivad pinged ja nende mõju laenuitingimustele, bilansside korrigeerimine finants- ja muudes sektorites ning suur tööpuudus.

Eurosüsteemi ekspertide 2012. aasta juuni makromajanduslikus ettevaates euroala kohta prognoositakse, et SKP reaalkasv jääb 2012. aastal vahemikku $-0,5\%$ kuni $0,3\%$ ja püsib 2013. aastal $0,0-2,0\%$ piires. Võrreldes 2012. aasta märtsi EKP ekspertide makromajandusliku ettevaatega ei ole 2012. aasta kasvuvahemik muutunud, 2013. aasta vahemikku on aga mõnevõrra kitsendatud (vt ka 6. peatükk).

Euroala majanduskasvu väljavaadet ohustavad suurenenud langusriskid, mis on eelkõige seotud üha kasvavate pingetega mitmel euroala finantsturul ja nende võimaliku kandumisega euroala reaalmajandusse. Lisaks on langusriskid seotud toormehindade võimaliku uue tõusuga keskpika aja jooksul.

Taustinfos 9 näidatakse, et euroala pikemaajalised kasvuootused on alates 2000. aastate algusest üldiselt langenud ning neid ümbritsev ebakindlus on pärast 2009. aasta surutist märkimisväärselt suurenenud.

Taustinfo 9

EUROALA PIKEMAAJALISTE KASVUOOTUSTE MUUTUSED

Mitmes euroala majandusküsitluses on osalejatelt uuritud, millised on nende ootused SKP reaalkasvu kohta järgmise nelja või enama aasta jooksul. Selline ettevaateperiood on piisavalt pikk, et seda ei mõjutaks tsüklilised kaalutlused, ja seega väljendavad osalejate vastused pikaajalisi keskmisi (potentsiaalseid) kasvuväljavaateid. Selliste väljavaadete muutused võivad näiteks kajastada ootusi, et pikaajalist kasvu mõjutavad tegurid, näiteks tööjõu või tootlikkuse kasv, muutuvad püsivalt. Muutusi võivad aga esile kutsuda ka tõusu- ja langusperioodidele sageli järgneda võivad ulatuslikud tsüklilised liikumised ja pikaleveninud kohandumine. Pikemaajalist kasvuväljavaadet ja/või sellega seotud ebakindlust võisid seega mõjutada ka majanduslik areng pärast finantskriisi puhkemist ja järgnenud kohandumisprotsess. Eelnevat silmas pidades käsitletakse siinses taustinfos euroala SKP reaalkasvu pikemaajalisi ootusi.

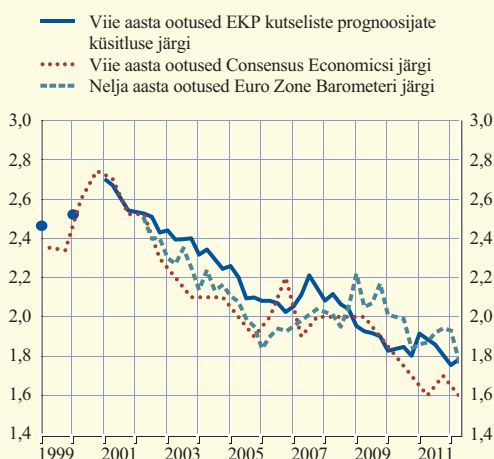
Keskmiste pikemaajaliste kasvuoostuste muutused

Alates 1999. aastast on EKP kutseliste prognoosijate küsitluse (SPF)¹, Consensus Economicsi ja Euro Zone Barometri tulemused osutanud euroala puudutavate pikemaajaliste kasvuoostuste laialdasele langustrendile (vt joonis A). See on kooskõlas muutustega rahvusvaheliste organisatsioonide hinnangutes euroala potentsiaalse kogutoodangu kasvu kohta, mida iseloomustas samal perioodil samuti üldine langustrend (vt joonis B). Kriisieelsel ajal oli see langus tingitud peamiselt nn kogutootlikkuse madalamast osakaalust, mis tõi koos olemasoleva tööjõu ja kapitali kasvuga kaasa ka potentsiaalse kogutoodangu kasvu. Finantskriis ja sellele järgnenud majanduslangus kahandas tuntuvalt tööjõu ja kapitali pikemaajalist kasvu näiteks suurema struktuurse tööpuuduse ja investeringute pikaajalise ebasoodsa dünaamika kaudu. Üldisemas plaanis mõjutab euroala pikemaajalisi kasvuväljavaateid rahvastiku vananemine, mis pärsib tulevase töötava elanikkonna kasvu.²

Küsitlustes ilmnenu SKP reaalkasvu pikemaajaliste ootuste üldises langustrendis võis täheldada mitut arenguetappi. Ootused paranesid märgatavalt 2000.–2001. aastal, mil tänu IT-tehnoloogia edusammudele oodati püsivalt

Joonis A. Euroala pikemaajalised kasvuoostused

(aastamuutus protsentides)

Allikad: EKP, Consensus Economics ja Euro Zone Barometer. Märkused. 1999. ja 2000. aastal koguti kutseliste prognoosijate küsitlusega andmeid viie aasta inflatsiooni- ja SKP reaalkasvu kohta üksnes esimeses kvartalis. Euro Zone Barometri abil hakati euroala andmeid koguma 2002. aastal ja Consensus Economicsi abil 2003. aastal. Consensus Economicsi prognoosid 2003. aastale eelneva aja kohta koostati Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia, Madalmaade ja Hispaania prognooside keskmistena SKP osakaalu alusel.

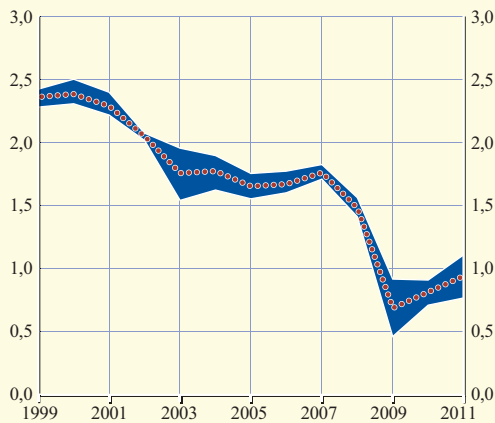
¹ Küsitlusega kogutakse ELis asuvate finants- ja mittefinantsorganisatsioonide ekspertidelt kord kvartalis teavet selle kohta, missugused on nende ootused euroala inflatsiooni, SKP reaalkasvu ja tööpuuduse suhtes. Andmed on EKP veebilehel www.ecb.europa.eu/stats/prices/indic/forecast/html/index.en.html.

² Et saada ülevaade potentsiaalse kogutoodangu mõistest ja euroala potentsiaalse kogutoodangu prognooside muutustest, vt EKP 2011. aasta jaanuari kuubülletäni artikkel „Trends in potential output“.

Joonis B. Potentsiaalse kogutoodangu prognoos

(aastamuutus protsentides)

..... OECD, IMFi ja Euroopa Komisjoni prognooside keskmine

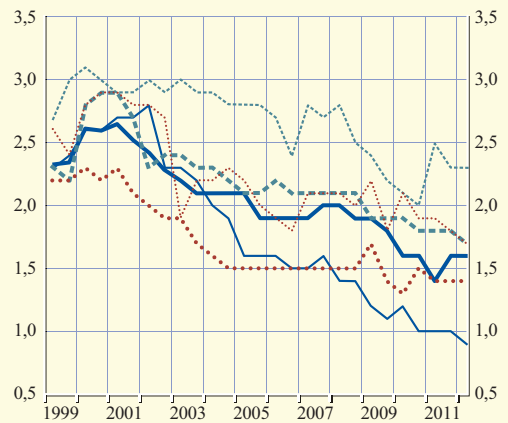

Allikad: OECD Economic Outlook (november 2011), IMFi World Economic Outlook (aprill 2012) ja Euroopa Komisjoni AMECO andmebaas (kevad 2012). Märkus. Varjutatud ala tähistab prognooside vahemikku.

Joonis C. Euroala ja suuremate euroala riikide pikemaajalised kasvuootused

(aastamuutus protsentides)

— euroala — Itaalia
 ..... Saksamaa ..... Madalmaad
 - - - Prantsusmaa - - - Hispaania

Allikas: Consensus Economics. Märkus. Kuue kuni kümne aasta ootused keskmise kasvumäära suhtes on olemas üksnes ühe kümnendkoha täpsusega.

hoogsamat tootlikkuse kasvu. Pikemaajalised kasvuootused saavutasid tippnivea (2,7%) 2001. aasta alguses. Seejärel need aga langesid järjekindlalt, kuid stabiliseerusid ja paranesid mõnevõrra kriisieelsel perioodil. Vahetult enne kriisi olid need 2,2%; ootuste paranemine langes kokku buumiajaga, mil tegelik SKP reaalkasv oli pidevalt 3% ja mõnikord tublisti üle selle. Kriisi puhkedes hakkasid pikemaajalised kasvuootused taas langema ja on praegu 1,7% kandis.

Majandustsükli teatavate etappide ja pikemaajalistes kasvuootustes toimunud muutuste samaaegsus näitab, et ootusi ei mõjuta mitte üksnes struktuursed tegurid, vaid ka kasvuga seotud optimismi- ja pessimismilained.

Nii nagu euroala kui terviku kohta saab samalaadseid tähelepanekuid teha ka suuremaid euroala riike puudutavate pikemaajalistes kasvuootuste muutuste kohta. Consensus Economicsi andmete kohaselt paranesid 2000. aastate alguses pikemaajalised kasvuootused kõigi vaatlusaluste riikide puhul peale Saksamaa. Paranemise põhjuseks oli nn uue IT-põhise majanduse ootus ja ehk ka rahaliidu majanduslik mõju (vt joonis C). Sellele järgnes ootuste alanemine, mis toimus eri riikides erineva tempoga. Kõige kiirem oli see Itaalias ja Madalmaades (kus 2000. aastate alguses oli eluasemeturu buum). Ootuste koondnäitaja tasakaalustumine kriisi eel näib olevat peamiselt tingitud Prantsusmaad ja Saksamaad puudutavate ootuste stabiliseerumisest, seevastu kriisile järgnenud uus langustrend tulenes enamjaolt Hispaaniaga seotud ootustest, sest seal oli majandustsükkel langusfaasis.

Kui vaadelda kogu perioodi alates 1999. aastast, siis Saksamaaga seotud pikemaajalised kasvuootused on olnud pidevalt allpool keskmistest ootustest euroala kui terviku kohta, jäädes suhteli-

selt stabiilselt 1,5% lähedale. Ka Itaalia puhul on pikemaajalised kasvuootused olnud euroala keskmisest allpool, ent need on pidevalt langedud. Madalmaade ja Prantsusmaa pikemaajalised kasvuootused on olnud üldjoontes euroala kui tervikut puudutavate ootustega kooskõlas, Hispaania omad aga palju kõrgemal kui teiste suurte euroala riikide ja kogu euroala ootused.

Teiste arenenud majandusega riikide pikemaajaliste kasvuootuste muutustes võib märgata mõningaid sarnasusi euroala andmetega. Ka USAs ja Jaapanis kasvasid ootused 2000. aastate alguses, isegi jõulisemalt kui euroalal (vt joonis D). Kuigi Ühendkuningriigi kasvuootused jäid sel perioodil stabiilseks, paranesid need kriisieelsel perioodil, mil USAs võis täheldada juba vastupidist suundumust.

Alates 1999. aastast on pikemaajalised kasvuootused olnud USAs pidevalt kõrgemal kui teistes riikides. See kattub USA potentsiaalse kogutoodangu kasvu prognoosidega, mis on alati olnud euroala omadest optimistlikumad. Jaapani suhteliselt kesised pikemaajalised kasvuootused võivad olla seotud pikale veninud kohandumisega pärast varahindade liigset kõikumist 1990. aastatel ja rahvastiku vananemisega.

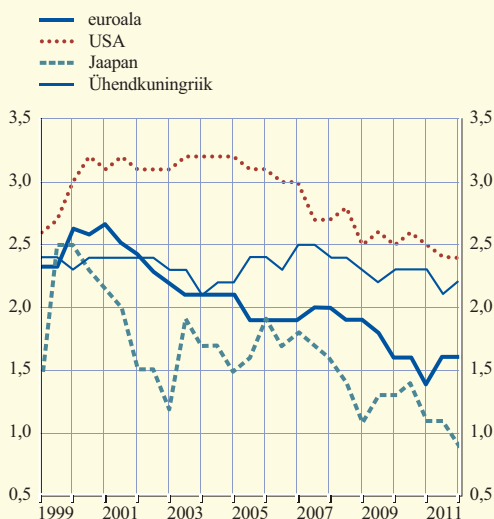
Pikemaajaliste kasvuootustega seotud ebakindluse muutused

Pärast finantskriisi puhkemist on makromajanduslik ebakindlus majandusväljavaate suhtes märgatavalt kasvanud. Suuremat ebakindlust pikemaajaliste kasvuvõimaluste suhtes võib kajastada näiteks asjaolu, et varasemast rohkem lahkneb küsitluses osalejate arvamus selle kohta, milline tulemus on nende arvates kõige tõenäolisem. Arvamuste lahknevust aitab mõõta EKP kutseliste prognoosijate küsitluses avaldatud individuaalsete punktprognooside jaotumise variatsioonikordaja³ (vt joonis E). Arvamused lahknesid kõige enam 2009. aasta teises kvartalis, s.t majanduslanguse keskel; hiljem arvamuste lahknevus vähenes, jäädes veidi kõrgemale tasemele, kui see oli kriisieelsel ajal. Teiseks ebakindluse näitajaks on kogutõenäosuse jaotumise põhjal tuletatud variatsioonikordaja (see leitakse küsitlusele vastanute esitatud individuaalsete jaotuste keskmisena; individuaalsed jaotused palutakse neil esitada koos oma punktprognoosidega). Nimetatud näitaja hakkas kasvama 2008. aasta lõpus ja on alates 2009. aastast kõikunud üsna kõrge taseme juures (vt joonis E). Need kaks ebakindluse näitajat viitavad ühiselt sellele, et praegu on vastajad oma punkthinnangutes varasemast ebakindlamad.

³ Variatsioonikordaja leitakse standardhälbe ja aritmeetilise keskmise suhtena. Standardhälbe normaliseerimine on asjakohane, sest pikaajalised kasvuootused kirjeldavad trendi.

Joonis D. Euroala, USA, Jaapani ja Ühendkuningriigi pikemaajalised kasvuootused

(aastamuutus protsentides)

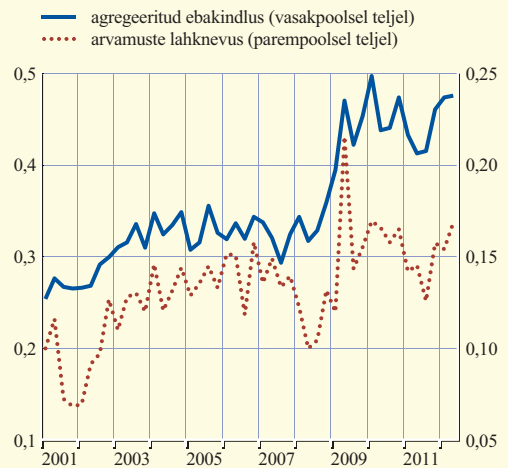
Allikas: Consensus Economics.

Märkused. Kuu kuni kümne aasta ootused keskmise kasvumäära suhtes on olemas üksnes ühe kümnendkoha täpsusega. Jaapani 2001. aasta aprilli näitaja on interpoleeritud.

Üldjoontes on euroala SKP reaalkasvu pikemaajaliste ootuste puhul ilmnendud alates 2000. aastate algusest laialdane langustrend. See on kooskõlas kogutootlikkuse kasvu väiksema osakaaluga ning viimasel ajal ka tööjõu ja kapitali tagasihoidlikuma kasvuga, mis kajastub hinnangus euroala potentsiaalse kogutoodangu kasvu kohta. Küsitlustes võib samas eriti soodsa majandusliku arengu perioodidel siiski täheldada ka kõikumisi paranemise poole. Lisaks väärrib märkimist, et pärast 2009. aasta majanduslangust suurenes ebakindlus pikemaajalise kasvu suhtes tuntavalt. Kuna üldine ebakindlus halvendab tõenäoliselt majandustulemusi – paneb näiteks ettevõtteid investeerimisotsuste tegemist edasi lükkama ja muudab kodumajapidamised senisest ettevaatlikumaks –, võib pikemaajaliste kasvuväljavaadete seotud suurem ebakindlus olla iseenesest see tegur, mis on viimasel ajal euroala pikemaajalisi kasvootusi halvendanud.

Joonis E. Ebakindlus ja arvamuste lahknevus seoses pikaajaliste kasvootustega kutseliste prognoosijate küsitluse põhjal

(protsentides)

Allikas: EKP.

Märkus. Agregeeritud ebakindlust kirjeldab kogutöenäosuse jaotumise variatsioonikordaja, arvamuste lahknevus on määratletud kui punktprognoosi jaotuse variatsioonikordaja.

5. EELARVE ARENG

2011. aastal oli eelarve konsolideerimine euroalal ulatuslik, kuid selleks, et taastada eelarve jätkusuutlikkus ja turgude kindlustunne, tuleb teha suuremaid jõupingutusi. Euroopa Komisjoni 2012. aasta kevadise majandusprognoosi järgi jätkab euroala valitsussektori eelarvepuudujääk tänava vähenemist ja langeb alla kontrollväärtust 2013. aastal, hoolimata riikidevahelistest suurtest erinevustest. Riigid, kelle suhtes kohaldatakse ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust, peavad kõrvaldama oma ülemäärase eelarvepuudujäägi neile määratud tähtjaks. Mõnes riigis tuleb võtta selleks täiendavaid konsolideerimismeetmeid.

2011. AASTA EELARVEPOLIITILINE ARENG

Eurostati 2012. aasta kevadise eelarveteatise järgi vähenes euroala valitsussektori eelarvepuudujääk 2011. aastal 4,1%ni SKPst, võrrelduna 2010. aasta 6,2%ga (vt tabel 10). Eelarve konsolideerimine euroalal oli 2011. aastal ulatuslik ja tulenes suures osas kulusid vähendavatest meetmetest, mis olid üldjuhul püsivat laadi. Sellegipoolest ületas eelarvepuudujääk endiselt kontrollväärtust 3% SKPst kõikides euroala riikides peale Saksamaa, Eesti, Luksemburgi, Malta, Austria ja Soome.

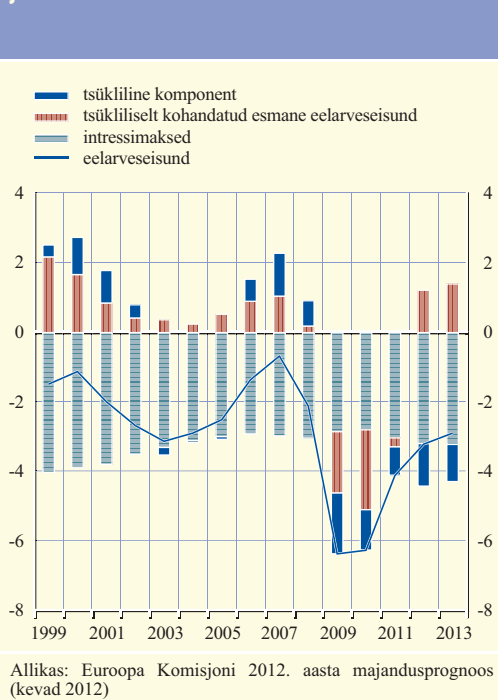
Euroala valitsussektori võlg jätkas 2011. aastal kasvu, ehkki aeglasemalt kui varem, ning jõudis 88,0%ni SKPst, võrrelduna 2010. aasta 85,6%ga. Esmane eelarvepuudujääk, mis küll kahaneb, oli 2011. aastal endiselt peamine võla arengu suunaja. Ainult viies euroala riigis jäi valitsussektori võlg allapoole kontrollväärtust ehk 60% SKPst, kusjuures Belgias, Iirimaa, Kreekas, Itaalias ja Portugalis ulatus see peaaegu 100%ni SKPst või isegi ületas seda (vt tabel 11).

EELARVEPOLIITILINE ARENG 2012. AASTAL JA PÄRAST SEDA

Konsolideerimine peaks 2012. aastal jätkuma, ent väiksema hooga kui seni. Euroopa Komisjoni 2012. aasta kevadise majandusprognoosi kohaselt peaks euroala valitsussektori eelarvepuudujääk 2012. aastal vähenema 3,2%ni SKPst, s.t jääma möödunud sügise prognoosis toodud näitajaga võrreldes üldjoontes samaks, ning langema 2013. aastal allapoole kontrollväärtust (vt tabel 10). Eelarvetasakaalu oodatava paranemise peksid esmajoonel tingima tulu suurendavad meetmed, seda eelkõige 2012. aastal, mil struktuurne kohandamine kogu euroalal moodustab peaaegu 1,3 protsendipunkti. Samal ajal peaks kulude suhtarv jääma prognoosiperioodi jooksul enam-vähem muutumatuks. Üldjoontes samaks peaks prognoositaval ajavahemikul jääma ka euroala valitsussektori eelarvepuudujäägi tsükliline komponent. See peaks piirama konsolideerimismeetmete ebasoodsat mõju majanduskasvule (vt joonis 59).

Eelarvetasakaalu üldise paranemise varjus esineb riigiti siiski märkimisväärsed erinevusi. Ehkki enamikus euroala riikides peaks eelarvetasakaal paranema, kulgeb kohandamine riikides väga erineva kiirusega. Komisjoni 2012. aasta kevadprognoosi kohaselt on 2012. aastal Kreekas, Hispaanias, Itaalias, Küprosel ja Portugalis võetavad eelarve struktuurse konsolideerimise meetmed eriti ulatuslikud, moodustades 2,5 või enam protsendipunkti.

Joonis 59. Eelarve konsolideerimine euroalal

Tabel 10. Eelarveareng euroalal

(protsent SKPst)

	2009	2010	2011	2012	2013
a. Kogutulu	44,8	44,7	45,3	46,2	46,1
b. Kogukulu	51,2	51,0	49,4	49,4	49,0
<i>millest:</i>					
c. Intressikulu	2,9	2,8	3,1	3,2	3,2
d. Esmane kulu (b–c)	48,4	48,1	46,3	46,2	45,8
Eelarveseisund (a–b)	-6,4	-6,2	-4,1	-3,2	-2,9
Esmane eelarveseisund (a–d)	-3,5	-3,4	-1,1	0,0	0,3
Tsükliliselt kohandatud eelarveseisund	-4,6	-5,1	-3,3	-2,0	-1,8
Struktuurne eelarveseisund	-4,6	-4,4	-3,4	-2,1	-1,9
Koguvõlg	79,9	85,6	88,0	91,8	92,6
Memokirje: reaalne SKP (protsentuaalne muutus)	-4,3	1,9	1,5	-0,3	1,0

Allikad: Euroopa Komisjoni 2012. aasta kevadprognoos ja EKP arvutused.
Märkus. Ümardamise tõttu ei pruugi arvud täielikult ühtida.

Euroopa Komisjoni viimase prognoosi järgi peaks euroala valitsussektori võla suhe SKPsse kasvama 2012. aastal 91,8%ni ja 2013. aastal 92,6%ni SKPst, mis tähendab 2011. aasta sügisel prognoositust pisut kiiremat kasvu. Valitsussektori võla jätkuva suurenemise on esmajoonel põhjustanud ebasoodne mõju, millega riigid seisavad silmitsi majanduskasvu ja intressimäära erinevuse tõttu, aga ka muude võlga mõjutavate tegurite märgatav halvenemine. Kuid 2013. aastal peaksid need kaks võlga suurendavat tegurit oma jõu kaotama. Osaliselt peaks nende mõju leevendama ka euroala eelarve esmane ülejääk, mis selgitab ühtlasi valitsussektori võla oodatavat aeglasemat kasvu kogu euroalal.

HINNANG 2012. AASTA AJAKOHASTATUD STABIILUSPROGRAMMIDELE

Valitsuste esitatud ajakohastatud stabiilsusprogrammide järgi peaks euroala valitsussektori eelarvepuudujääk kahanema 2012. aastal 3,0%ni, 2013. aastal 1,9%ni ja 2014. aastal 1,0%ni SKPst (vt tabel 11). Ajakohastatud stabiilsusprogrammid vastavad üldjoontes Euroopa Komisjoni 2012. aasta prognoosile, kuid on 2013. aasta suhtes märkimisväärselt optimistlikumad. Vahe tuleneb peamiselt erinevatest eeldustest, millest konsolideerimisega seoses lähtutakse, sest komisjoni prognoosis võetakse arvesse üksnes juba kehtestatud või piisavalt üksikasjalikult kirjeldatud eelarvepoliitilisi meetmeid. Kuna 2013. aasta eelarved on veel heaks kiitmata, ei ole komisjoni 2012. aasta kevadprognoosis arvestatud paljude konsolideerimiseeldustega, mis on aluseks võetud 2013. aasta kohta koostatud ajakohastatud stabiilsusprogrammides. See näitab, et 2013. aasta eelarvete koostamisel peavad valitsused siduma oma konsolideerimiskavad selgelt määratletud meetmetega.

Kui ajakohastatud stabiilsusprogrammide järgi peavad kõik riigid, kelle suhtes kohaldatakse ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust, kõrvaldama oma ülemäärase eelarvepuudujäägi neile määratud tähtajaks 2012. või 2013. aastal, siis komisjoni prognoosis ollakse selles küsimuses mitme riigi suhtes teistsugusel seisukohal. Osalt seetõttu, et praegu ei ole võetavaid meetmeid piisavalt selgelt määratletud. Riikidest, kelle ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamise tähtaeg on 2012. aasta, on Euroopa Komisjoni arvates Belgia ja Itaalia need, kus puudujäägi kõrvaldamine vastab üldjoontes menetluse raames võetud kohustustele, kuid Küpros peab konsolideerimislohe ületamiseks nägema ette lisameetmed. Nendest riikidest, kelle tähtaeg on 2013. aasta, on komisjoni prognoosi järgi tekkinud konsolideerimislohe Hispaanias, Prantsusmaal, Madalmaades, Slovakkias ja Sloveenias ning vähemal määral ka Portugalis. Samal ajal on Saksamaa ja Austria oma eesmärgi täitnud, viies eelarvepuudujäägi allapoole kontrollväärtust ehk 3% SKPst juba 2011. aastal.

Tabel II. Euroala riikide ajakohastatud 2012. aasta stabiilsusprogrammid

	Eelarveseisund (protsendina SKPst)					Koguvõlg (protsendina SKPst)					Reaalne SKP (muutus protsentides)				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
Belgia															
komisjoni 2012. a kevadprognoos	-3,8	-3,7	-3,0	-3,3	-	96,0	98,0	100,5	100,8	-	2,3	1,9	0,0	1,2	-
aprillis 2012 ajakohastatud andmed	-	-3,7	-2,8	-2,2	-1,1	-	98,0	99,4	97,8	95,5	-	1,9	0,1	1,3	1,7
Saksamaa															
komisjoni 2012. a kevadprognoos	-4,3	-1,0	-0,9	-0,7	-	83,0	81,2	82,2	80,7	-	3,7	3,0	0,7	1,7	-
aprillis 2012 ajakohastatud andmed	-4,3	-1,0	-1,0	-0,5	0,0	83,0	81,2	82,0	80,0	78,0	-	3,0	0,7	1,6	1,6
Eesti															
komisjoni 2012. a kevadprognoos	0,2	1,0	-2,4	-1,3	-	6,7	6,0	10,4	11,7	-	2,3	7,6	1,6	3,8	-
aprillis 2012 ajakohastatud andmed	-	1,0	-2,6	-0,7	0,1	-	6,0	8,8	11,0	10,6	-	7,6	1,7	3,0	3,4
Lirimaa															
komisjoni 2012. a kevadprognoos	-31,2	-13,1	-8,3	-7,5	-	92,5	108,2	116,1	120,2	-	-0,4	0,7	0,5	1,9	-
aprillis 2012 ajakohastatud andmed	-	-13,1	-8,3	-7,5	-4,8	-	108,2	117,5	120,3	119,5	-	0,7	0,7	2,2	3,0
Kreeka															
komisjoni 2012. a kevadprognoos	-10,3	-9,1	-7,3	-8,4	-	145,0	165,3	160,6	168,0	-	-3,5	-6,9	-4,7	0,0	-
ELi ja IMFi programm	-10,3	-9,1	-7,3	-4,7	-2,2	165,3	160,5	160,3	164,2	161,1	-	-	-	-	-
Hispaania															
komisjoni 2012. a kevadprognoos	-9,3	-8,5	-6,4	-6,3	-	61,2	68,5	80,9	87,0	-	-0,1	0,7	-1,8	-0,3	-
aprillis 2012 ajakohastatud andmed	-	-8,5	-5,3	-3,0	-2,2	-	68,5	79,8	82,3	81,5	-	0,7	-1,7	0,2	1,4
Prantsusmaa															
komisjoni 2012. a kevadprognoos	-7,1	-5,2	-4,5	-4,2	-	82,3	85,8	90,5	92,5	-	1,5	1,7	0,5	1,3	-
aprillis 2012 ajakohastatud andmed	-7,1	-5,2	-4,4	-3,0	-2,0	-	85,8	89,0	89,2	88,4	1,5	1,7	0,7	1,8	2,0
Itaalia															
komisjoni 2012. a kevadprognoos	-4,6	-3,9	-2,0	-1,1	-	118,6	120,1	123,5	121,8	-	1,8	0,4	-1,4	0,4	-
aprillis 2012 ajakohastatud andmed	-4,6	-3,9	-1,7	-0,5	-0,1	118,6	120,1	123,4	121,5	118,2	-	0,4	-1,2	0,5	1,0
Küpros															
komisjoni 2012. a kevadprognoos	-5,3	-6,3	-3,4	-2,5	-	61,5	71,6	76,5	78,1	-	1,1	0,5	-0,8	0,3	-
aprillis 2012 ajakohastatud andmed	-5,3	-6,3	-2,6	-0,6	0,0	61,5	71,6	72,1	70,2	67,8	-	0,5	-0,5	0,5	1,0
Luksemburg															
komisjoni 2012. a kevadprognoos	-0,9	-0,6	-1,8	-2,2	-	19,1	18,2	20,3	21,6	-	2,7	1,6	1,1	2,1	-
aprillis 2012 ajakohastatud andmed	-	-0,6	-1,5	-1,2	-0,9	-	18,2	20,9	23,6	24,4	-	1,6	1,0	2,1	3,3
Malta															
komisjoni 2012. a kevadprognoos	-3,7	-2,7	-2,6	-2,9	-	69,4	72,0	74,8	75,2	-	2,3	2,1	1,2	1,9	-
aprillis 2012 ajakohastatud andmed	-	-2,7	-2,2	-1,7	-1,1	-	72,0	70,3	68,7	67,4	-	-	-	-	-

Tabel II. Euroala riikide ajakohastatud 2012. aasta stabiilsusprogrammid (jätk)

	Eelarve seisund (protsendina SKPst)					Koguvõlg (protsendina SKPst)					Reaalne SKP (muutus protsentides)				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
Madalamaad															
komisjoni 2012. a															
kevadprognoos	-5,1	-4,7	-4,4	-4,6	-	62,9	65,2	70,1	73,0	-	1,7	1,2	-0,9	0,7	-
aprillis 2012															
ajakohastatud andmed	-	-4,7	-4,2	-3,0	-	-	65,2	70,2	73,0	75,0	-	1,2	-0,8	1,3	1,5
Austria															
komisjoni 2012. a															
kevadprognoos	-4,5	-2,6	-3,0	-1,9	-	71,9	72,2	74,2	74,3	-	2,3	3,1	0,8	1,7	-
aprillis 2012															
ajakohastatud andmed	-4,5	-2,6	-3,0	-2,1	-1,5	71,9	72,2	74,7	75,3	74,6	-	3,1	0,4	1,4	2,0
Portugal															
komisjoni 2012. a															
kevadprognoos	-9,8	-4,2	-4,7	-3,1	-	93,3	107,8	113,9	117,1	-	1,4	-1,6	-3,3	0,3	-
aprillis 2012															
ajakohastatud andmed	-	-4,2	-4,5	-3,0	-1,8	-	107,8	113,1	115,7	113,4	-	-1,6	-3,0	0,6	2,0
Sloveenia															
komisjoni 2012. a															
kevadprognoos	-6,0	-6,4	-4,3	-3,8	-	38,8	47,6	54,7	58,1	-	1,4	-0,2	-1,4	0,7	-
aprillis 2012															
ajakohastatud andmed	-	-6,4	-3,5	-2,5	-1,5	-	47,6	51,9	53,1	52,6	-	-0,2	-0,9	1,2	2,2
Slovakkia															
komisjoni 2012. a															
kevadprognoos	-7,7	-4,8	-4,7	-4,9	-	41,1	43,3	49,7	53,5	-	4,2	3,3	1,8	2,9	-
aprillis 2012															
ajakohastatud andmed	-	-4,8	-4,6	-2,9	-2,3	-	43,3	50,2	52,0	53,0	-	3,3	1,1	2,7	3,6
Soome															
komisjoni 2012. a															
kevadprognoos	-2,5	-0,5	-0,7	-0,4	-	48,4	48,6	50,5	51,7	-	3,7	2,9	0,8	1,6	-
aprillis 2012															
ajakohastatud andmed	-2,5	-0,5	-1,1	-0,5	-0,1	48,4	48,6	50,7	51,8	51,9	-	2,9	0,8	1,5	2,1
euroala															
komisjoni 2012. a															
kevadprognoos	-6,2	-4,1	-3,2	-2,9	-	85,6	88,0	91,8	92,6	-	1,9	1,5	-0,3	1,1	-
aprillis 2012															
ajakohastatud andmed	-	-4,1	-3,0	-1,9	-1,0	-	87,8	91,2	91,0	89,5	-	1,7	-0,1	1,2	1,6

Allikad: Euroopa Komisjoni 2012. aasta kevadprognoos, 2012. aasta aprilli ajakohastatud stabiilsusprogrammid, riikide andmed ja EKP arvutused.

Märkused. Euroala koondnäitaja on arvutatud kõikide nende euroala riikide kaalutud keskmisena, mille kohta andmed on kättesaadavad. Kuna Kreeka 2012. aasta aprilli ajakohastatud stabiilsusprogramm ei ole veel kättesaadav, on esitatud ELi ja IMFi programmi värskeimad eesmärgid (2012–2014). Varjutatud alad vastavad ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluses ettenähtud tähtaegadele. Iirimaa puhul on tähtajaks aasta 2015.

Allpool on toodud lühike ülevaade eelarve arengust ja ajakohastatud eelarve-eesmärkidest suuremates euroala riikides ning nendes maades, kus kohaldatakse ELi ja Rahvusvahelise Valuutafondi kohandamisprogrammi.

Saksamaal vähenes valitsussektori eelarvepuudujäägi suhe SKPsse järsult, kukkudes 2010. aasta 4,3%lt 2011. aastal 1,0%ni, mis on ligikaudu 1,5 protsendipunkti madalam kui möödunud aasta ajakohastatud stabiilsusprogrammis ette nähtud tase. See oodatust parem tulemus saavutati peamiselt tänu soodsale makromajanduslikule arengule, eeldatust suuremale maksutulule ja väiksematele kuludele, mille üks põhjus oli finantssektori toetuseks võetud meetmete järkjärguline kaotamine. Oma 2012. aasta aprilli ajakohastatud stabiilsusprogrammis karmistas Saksamaa valitsus aastateks 2012–2015 määratud eelarvepuudujäägi eesmärgi pisut, vähendades sihiks võetud puudujääki iga

aasta kohta 0,5% võrra SKPst. Nüüd peaks eelarvepuudujääk, mis ümardati 0,5 protsendipunkti, jääma 2012. aastal ligikaudu 1% juurde SKPst ja vähenema 2013. aastal 0,5%ni SKPst. Valitsuse hinnangute kohaselt peaksid 2014. ja 2015. aasta eelarved jääma üldjoontes tasakaalu.

Prantsusmaal vähenes valitsussektori võlg 2011. aastal peaaegu kaks protsendipunkti 5,2%ni SKPst, mis on pisut väiksem kui valitsuse seatud eesmärk 5,7% SKPst. Olukorra paranemisele aitasid kaasa oodatust suuremad tulud ja parem kontroll kulude üle, sealhulgas väiksemad eraldised ja toetused ning ajutise tööhõive toetussüsteemi järkjärguline kaotamine. 2012. aasta aprillis esitas lahkuv valitsus ajakohastatud stabiilsusprogrammi, mille järgi peaks valitsussektori võlg moodustama 2013. aastal 3,0% SKPst, mis on kooskõlas ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames puudujäägi kõrvaldamiseks esitatud nõuetega. Lisaks nähakse 2016. aastaks ette tasakaalus eelarve. Äsja valitud valitsus kinnitas, et 2013. aastaks seatud eelarvepuudujäägi eesmärk täidetakse, kuid eelarvetasakaalu saavutamine lükatakse tõenäoliselt 2017. aastani edasi. Järgmise ajakohastatud stabiilsusprogrammi esitab uus valitsus 2012. aasta juulis.

Itaalias vähenes valitsussektori eelarvepuudujääk 2010. aasta 4,6%lt 2011. aastal 3,9%ni SKPst. 2012. aasta ajakohastatud stabiilsusprogrammi järgi peaks valitsussektori eelarvepuudujääk moodustama 2012. aastal 1,7% ja 2013. aastal 0,5% SKPst. Need eesmärgid on palju karmimad kui möödunud aasta stabiilsusprogrammis esitatud sihid (ühe protsendipunkti võrra mõlema aasta kohta). Eelarve peaks üldjoontes tasakaalu jõudma 2014. aastal. 17. aprillil 2012 võttis Itaalia parlament vastu seaduse, millega kehtestatakse alates 2014. aastast põhiseaduse tasandil tasakaalus eelarve nõue.

Hispaanias ulatus valitsussektori eelarvepuudujääk värskeimate andmete kohaselt 2011. aastal 8,9%ni SKPst, mis ületab 2012. aasta märtsis Eurostatile eelarvepuudujäägina teatatud 8,5% SKPst ning on märkimisväärselt suurem kui 2011. aasta ajakohastatud stabiilsusprogrammis võetud eesmärk (6,0% SKPst). Viimase paranduse põhjustas asjaolu, et tasumata arvete auditi käigus, mis teostati piirkondlike ja kohalike omavalitsuste võlgade tasumiseks ettenähtud finantsmeetme raames, avastati piirkondlike omavalitsuste tehtud lisakulutusi. 2012. aasta ajakohastatud stabiilsusprogrammi järgi peaks valitsussektori eelarvepuudujääk tänavu vähenema 5,3%ni ja järgmisel aastal 3,0%ni SKPst. See saavutatakse osalt ulatuslike tulumeetmetega, kuid eelkõige suurte kulukärbetega, eriti 2012. aastal. 2012. aasta keskvalitsuse ja sotsiaalkindlustuse eelarve projekt esitati parlamendile aprilli alguses. Aprilli keskel kiitis valitsus heaks kaks seadust, millega piiratakse märkimisväärselt tervishoiu- ja hariduskulusid piirkondlike omavalitsuste eelarvetes. Hispaania piirkondlikud omavalitsused on oma 2012. aasta eelarveid korrigeerinud ning mais esitasid nad tasakaalustamiskavad aastateks 2012–2014. Hispaania uus eelarvestabiilsuse seadus, mis näeb muu hulgas ette märkimisväärselt tugevama järelevalve ja kontrolli piirkondlike omavalitsuste eelarvete üle, jõustus mai alguses ja jooksva eelarveaastal kohaldatakse seda juba täies ulatuses.

Kreekas moodustas valitsussektori eelarvepuudujääk 2011. aastal 9,1% SKPst, ületades 1,2 protsendipunktiga algses ELi ja Rahvusvahelise Valuutafondi majanduse kohandamise programmis ettenähtud eesmärki. See näitab nii majandussurutise äärmiselt ebasoodsat mõju kui ka reformide aeglustumist. Uue, 2012. aasta märtsis kokku lepitud ELi ja Rahvusvahelise Valuutafondi programiga on ette nähtud alandada valitsussektori eelarvepuudujääki 2012. aastal 7,3%ni ja 2013. aastal 4,7%ni SKPst. Valitsussektori võlakoormust vähendati tunduvalt erasektorile kuulunud riigivõlakirjade vabatahtliku vahetusega, mille käigus hinnati võlakirjade nimiväärtus 53,5% ulatuses alla. Tehingus osalenud kõlblikud vanad võlakirjad vahetati osaliselt Euroopa Finantsstabiilsuse Fondi ühe- ja kaheaastase tähtajaga võlakirjade (15%) ning osaliselt uute, 30aastase tähtaja ja madalama kupongimääraga (31,5%) riigivõlakirjade vastu. Riigivõlakirjade edukas vahetus koos senisest

märksa suurema ametliku toetusega parandasid madalate intressimäärade tingimustes võla jätkusuutlikkuse väljavaateid. Kui programm viiakse järjekindlalt ellu, peaks valitsussektori võla suhe 2020. aastaks vähenema alla 120% SKPst. Eelarvepoliitilist väljavaadet ohustavad siiski endiselt väga suured riskid, mis sõltuvad majanduse elavnemise ajast ja kiirusest ning esmajoones poliitilisest toetusest vajalike eelarve- ja struktuurireformidega jätkamisele.

Portugalis vähenes eelarvepuudujäägi ja SKP suhe 2011. aastal enam kui 5 protsendipunkti võrra 4,2%ni ehk alla 2011. aasta stabiilsusprogrammis sätestatud 5,9% eesmärgi ning seda eelkõige tänu ajutistele meetmetele, s.t pensionifondide ületoomisele pangandussektorist, mis moodustas 3,5% SKPst. 2012. aasta ajakohastatud stabiilsusprogrammi / eelarvestrateegia kohaselt peaks eelarvepuudujääk vastama ELi ja Rahvusvahelise Valuutafondi kohandamisprogrammis ettenähtud eesmärkidele ning moodustama 2012. aastal 4,5% ja 2013. aastal 3% SKPst. Suuri edusamme on tehtud kaugeleulatuv ja edasipüüdliku eelarve- ja struktuurireformide kava elluviimisel. Eelkõige on tublisti parandatud avaliku sektori finantsjuhtimise raamistikku. Vastu on võetud seadus, millega tagatakse piisavad vahendid kulukohustuste täitmiseks, et vältida võlgade kuhjumist, samuti seadus eelarveraamistiku täieliku rakendamise kohta kõikidel valitsemistasanditel. Loodud on sõltumatu eelarvenõukogu.

Irimaal moodustas valitsussektori eelarvepuudujääk 2011. aastal 13,1% SKPst. Esmane puudujääk, mis ei hõlma pangandussektorile antud finantsabi (2011. aastal ligikaudu 3,7% SKPst), oli hinnanguliselt 9,4% SKPst, mis on palju väiksem kui ELi ja Rahvusvahelise Valuutafondi kohandamisprogrammiga seatud eesmärk 10,6% SKPst. 2012. aasta ajakohastatud stabiilsusprogrammis, mis sisaldab ettevaadet kuni 2015. aastani, prognoositakse eelarvepuudujäägiks 2012. aastal 8,3% SKPst, mis on 0,3 protsendipunkti väiksem kui ELi ja Rahvusvahelise Valuutafondi programmis sätestatud eesmärk. ELi ja Rahvusvahelise Valuutafondi finantsabiprogrammi viimase ülevaatus käigus leiti, et 2012. aasta programmiga seatud siht on saavutatav ning 2013. aastaks prognoositav eelarvepuudujääk vastab täpselt eesmärgile (7,5% SKPst). Seetõttu on ülimalt tähtis, et võimuorganid teeksid jätkuvalt kõik endast oleneva, et see eesmärk saavutada. Iirimaa teeb edusamme struktuursete eelarvereformide elluviimises. Sellega seoses avaldas Iirimaa valitsus viimati seaduseelnõu, millega võetakse riiklikku õigusesse üle majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu sätteid vastavalt 31. mail toimunud rahvahääletusele, mille tulemusena nimetatud leping ratifitseeriti.

EELARVEPOLIITILISED ÜLESANDED

Ehkki eelarve konsolideerimine euroalal on olnud ulatuslik, tuleb eelarve jätkusuutlikkuse ja turgude kindlustunde taastamiseks teha suuremaid jõupingutusi. Ebakindlus majanduse, eelarve ja finantssektori tulevase arengu suhtes on paljudes riikides endiselt suur ning seda võib veelgi süvendada konsolideerimisest ja reformidest tulenev kurnatus, mis kasvab järjest enamates riikides. Seetõttu on hädavajalik kõrvaldada euroala riikides veel olemasolev eelarve tasakaalustamatus, viia struktuurireformid kiiresti ellu ning taastada usk toimivasse majandus- ja rahaliitu.

Et taastada usk eelarve jätkusuutlikkusesse eelkõige riikides, kes saavad ELilt ja Rahvusvaheliselt Valuutafondilt finantsabi, ning riikides, kus finantsturu surve on suur, ei ole muud võimalust kui eelarve range kohandamine. Eriti oluline on see, et euroala eelarve konsolideerimise strateegiad tagaksid ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamise kooskõlas kõigi tugevdatud stabiilsuse ja kasvu pakti alusel võetud kohustustega. Seega tuleb konsolideerimislõhega riikides võtta kiiremas korras lisameetmeid.

Eelarve aeglasema kohandamise ebasoodsaid tagajärgi ei tohi alahinnata. Loid konsolideerimine suurendaks tõenäoliselt turgude ebakindlust ja riskipreemiaid, mis kanduksid üle erasektori laenu-tingimustesse ja mõjutaksid seeläbi majandusväljavaateid. See aga aeglustaks nii lühi- kui ka pikaajalist kasvu hoopis rohkem kui jätkuvalt kindlameelne eelarve konsolideerimine.

6. EUROSÜSTEEMI EKSPERTIDE MAKROMAJANDUSLIK ETTEVAADE EUROALA KOHTA

Eurosüsteemi eksperdid on kuni 24. maini 2012 saadaval olnud teabe põhjal koostanud ettevaate, mis käsitleb euroala makromajanduslikku arengut.¹ Eeldades, et finantskriis edaspidi ei süvene, peaks SKP reaalkasv ettevaateperioodil aegamisi taastuma, kajastades tugevamat välisnõudlust ja sisenõudluse järkjärgulist suurenemist. Sisenõudluse elavnemist peaks üha enam toetama väga madalate lühiajaliste intressimäärade positiivne mõju ning energia- ja toiduainehindade inflatsiooni aeglustumine, mis suurendab reaalsissetulekuid. Lisaks soodustavad sisenõudlust finantsüsteemi toimimise taastamiseks võetud meetmed. Majandustegevuse hoogustumist pärsib tõenäoliselt siiski bilansside jätkuv restruktureerimine mitmes sektoris. Ettevaate kohaselt on SKP keskmine aastane reaalkasv 2012. aastal $-0,5\%$ kuni $0,3\%$ ja jääb 2013. aastal vahemikku $0,0-2,0\%$.

Euroala ÜTHI-inflatsioon peaks 2012. aastal olema keskmiselt $2,3-2,5\%$, kajastades kõrgematest energiahindadest tulenevat survet, euro madalamat vahetuskurssi ja kaudsete maksude tõusu. Kuna kõrgete toormehindade mõju hakkab järk-järgult taanduma, peaks koguinflatsioon langema, jäädes 2013. aastal keskmiselt $1,0-2,2\%$ piiresse. ÜTHI-inflatsioon, v.a toiduained ja energia, peaks 2012. ja 2013. aastal jääma üldjoontes stabiilseks, sest kaudsete maksude ja riiklikult reguleeritud hindade eeldatav tõus tasakaalustab tõenäoliselt nõrgast sisenõudlusest ja tööjõukulude mõõdukast kasvust tuleneva langussurve.

¹ Eurosüsteemi ekspertide makromajandusliku ettevaate koostamisel osalesid nii EKP kui ka euroala riikide keskpankade eksperdid. See kuulub materjalide hulka, mida EKP nõukogu kasutab kaks korda aastas hinnastabiilsusega seotud riskide ning majandusarengu hindamiseks. Lisateavet ettevaate koostamisel kasutatavate menetluste ja meetodite kohta saab 2001. aasta juunis avaldatud EKP juhendist „A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises“, mis on kättesaadav EKP veebilehel. Ettevaatega seotud ebakindluse väljendamiseks esitatakse tulemused kõigi muutujate puhul väärtusvahemikena. Need põhinevad eelmiste aastate ettevaadete ja tegelike tulemuste vahelistel erinevustel. Väärtusvahemike ulatus vastab nende erinevuste absoluutväärtuse kahekordsele keskmisele. Seda meetodit (k.a erandjuhtude suhtes korrigeerimine) käsitletakse 2009. aasta detsembris avaldatud EKP väljaandes „New procedure for constructing ECB staff projection ranges“, mis on samuti kättesaadav EKP veebilehel.

Taustinfo 10

TEHNILISED EELDUSED INTRESSIMÄÄRADE, VAHETUSKURSSIDE, TOORMEHINDADE JA EELARVEPOLIITIKA KOHTA

Tehnilised eeldused intressimäärade ja toormehindade kohta põhinevad turgude ootustel seisuga 15. mai 2012.¹ Eeldused lühiajaliste intressimäärade kohta on üksnes tehnilist laadi. Lühiajalisi intressimäärasid mõõdetakse kolme kuu EURIBORina ja turgude ootused tuletatakse futuurlepingute intressimääradele. Selle meetodi järgi on lühiajaliste intressimäärade keskmine tase 2012. aastal $0,8\%$ ja 2013. aastal $0,7\%$. Turgude ootuste kohaselt peaks riikide kümneaastase tähtajaga võlakirjade nominaalne intressimäär euroalal püsima 2012. aastal keskmiselt $4,2\%$ ja 2013. aastal $4,5\%$ tasemel. Kajastades forvardtehingute turu intressimäärade arengut ning rahaturu intressimäärade muudatuste järkjärgulist ülekandumist laenuintressimääradesse, peaksid pankade lühiajalised laenuintressimäärad jääma ettevaateperioodil üldjoontes samaks, kuid pikajärgulised laenuintressimäärad peaksid 2013. aastal mõnevõrra tõusma. Euroala laenuandmistingimuste mõju majandusaktiivsusele peaks kokkuvõttes olema 2012. aastal negatiivne ja 2013. aastal neutraalne. Seoses toormehindadega eeldatakse 15. mail lõppenud kahepäevase perioodi jooksul toimunud futuuriturgude arengu põhjal, et Brenti toornafta barreli keskmine hind on 2012. aastal $114,6$ USA dollarit ja 2013. aastal $107,9$ USA dollarit. Muu toorme (v.a energia)

¹ Nafta- ja toiduainehindu käsitlevad eeldused põhinevad kuni ettevaateperioodi lõpuni futuuride hindadel. Eeldatakse, et ülejäänud toormehinnad (v.a energia) järgivad futuuride hindu kuni 2013. aasta teise kvartalini ning arenevad seejärel kooskõlas üleilmse majandustegevusega.

hinnad USA dollarites peaksid 2012. aastal eelduste kohaselt langema 8,0% ja 2013. aastal tõusma 1,6%.

Kahepoolsed vahetuskursid peaksid ettevaateperioodil püsima muutumatuna 15. maile eelnenud kahe nädala keskmisel tasemel. Seega peaks USA dollari ja euro vahetuskurss olema 2012. ja 2013. aastal 1,30. Eeldatakse, et euro efektiivne vahetuskurss alaneb 2012. aastal keskmiselt 4,4% ja 2013. aastal 0,3%.

Eelarvepoliitikat käsitlevad eeldused põhinevad euroala riikide riigieelarve kavadel seisuga 24. mai 2012. Need hõlmavad kõiki meetmeid, mille riikide parlamendid on juba heaks kiitnud või mille valitsused on üksikasjalikult välja töötanud ja mis läbivad tõenäoliselt edukalt seadusandliku protsessi.

RAHVUSVAHELINE KESKKOND

Üleilmse majandusaktiivsuse järkjärgulist suurenemist ettevaateperioodil peaks soodustama finantstingimuste paranemine rahapoliitika toetava kursi keskkonnas. Lisaks peaksid 2012. aastal üleilmset majanduskasvu mõnevõrra kiirendama ka Jaapanit ja Taid tabanud loodusõnnetustele järgnenud ülesehitustööd ning tarneahela häirete vähenemine. Keskpika aja jooksul pärssivad euroala väliskeskkonna kasvutempot ettevaate kohaselt töö- ja eluasemeturu märkimisväärne nõrkus ning vajadus parandada nii era- kui ka avaliku sektori bilansse. Arenevate turgude majanduskasv aeglustus hiljuti, ent püsib siiski kiire, andes olulise panuse üleilmsesse majanduskasvu. SKP reaalkasv väljaspool euroala peaks alanema 2011. aasta 4,1%lt 2012. aastal 3,8%ni ja kiirenema 2013. aastal 4,3%ni. Euroala välisõudlus peaks 2012. aastal suurenema 4,0% ja 2013. aastal 6,4%.

SKP REAALKASVU ETTEVAADE

Euroala SKP reaalkasv aeglustus 2011. aasta neljandas kvartalis 0,3% ja 2012. aasta esimeses kvartalis kasv seiskus. 2012. aasta teises kvartalis peaks SKP reaalkasv aeglustuma. Viimasel ajal täheldatud vähenenud aktiivsus tuleneb peamiselt nõrgast sisenõudlusest, kajastades euroala riigivõlakriisi negatiivset mõju ettevõtete ja tarbijate kindlustundele, kõrgeid naftahindu, ebasoodsaid laenuitingimusi ning eelarvepoliitika karmistamist mõnes euroala riigis.

Eeldades, et finantskriis edaspidi ei süvene, peaks SKP reaalkasv hakkama ettevaateperioodil hoogustuma, kajastades maailmakaubanduse ja seega ka välisõudluse kasvu kiirenemist ning sisenõudluse järkjärgulist tugevnemist. Sisenõudlust peaksid toetama väga madalad lühiajalised intressimäärad ning positiivne mõju, mida energia- ja toiduainehindade inflatsiooni aeglustumine avaldab kodumajapidamiste reaalsele kasutatavale tulule. Lisaks soodustavad sisenõudlust finantssüsteemi toimimise taastamiseks võetud meetmed. Üldiselt jääb taastumine varasemate perioodidega võrreldes tõenäoliselt suhteliselt tagasihoidlikuks, sest mitmes euroala riigis on jätkuvalt vajadus restruktureerida nii era- kui ka avaliku sektori bilansse. Euroala SKP aastane reaalkasv peaks 2012. aastal olema -0,5 kuni 0,3% ja 2013. aastal 0,0-2,0%.

Euroalavälise ekspordi kasvutempo peaks ettevaateperioodil kiirenema, peegeldades peamiselt välisõudluse suurenemist ja ekspordihindade konkurentsivõime varasema paranemise mõju. Hiljuti taastuma hakanud euroala eksporditurgude osakaal peaks ettevaateperioodil stabiliseeruma.

Tabel 12. Makromajanduslik ettevaade euroala kohta

(keskmine aastane muutus protsentides) ¹			
	2011	2012	2013
ÜTHI	2,7	2,3...2,5	1,0...2,2
Reaalne SKP	1,5	-0,5...0,3	0,0...2,0
Eratarbimine	0,2	-0,7...-0,1	-0,4...1,4
Valitsussektori tarbimine	-0,3	-0,7...0,3	-0,7...0,7
Kapitali kogumahutus põhivarasse	1,6	-3,2...-1,0	-0,8...3,8
Eksport (kaubad ja teenused)	6,3	1,2...5,0	1,1...8,9
Import (kaubad ja teenused)	4,1	-0,7...2,9	0,9...7,9

¹ Reaalset SKPd ja selle komponente käsitlev ettevaade põhineb tööpäevade arvu järgi korrigeeritud andmetel. Impordi ja ekspordi ettevaade hõlmab ka euroalasisest kaubandust.

Euroala mitteelamuehitusse tehtavate erainvesteeringute maht peaks lähiajal veelgi vähenema, ent hakkama seejärel suureneva nõudluse, madalate intressimäärade ja kasumi hinnalisa paranemise toel ettevaateperioodil taastuma. Eluasemeinvesteeringute kasv hoogustub ettevaateperioodil vaid vähesel määral. Taastumist pärsib jätkuvalt mõne riigi eluasemeturul toimuv kohandumine. Seda ebasoodsat arengut tasakaalustab siiski osaliselt eluasemeinvesteeringute suurem atraktiivsus teistes riikides võrreldes muude investeeringutega, kusjuures eluasemeinvesteeringuid peaksid soodustama ka hüpoteeklaenude madalad intressimäärad. Valitsussektori investeeringud peaksid ettevaateperioodil vähenema, nagu on näidatud mitme euroala riigi eelarve konsolideerimise kavades.

Eratarbimine peaks 2012. aastal jääma tagasihoidlikuks, kuna reaalse kasutatava tulu suurt langust kompenseerib vaid osaliselt säästmismäära alanemine, mis kajastab tarbimise praegust, tulevikuoostest lähtuvat tasakaalustumist. Reaalse kasutatava tulu märkimisväärne alanemine tuleneb nii tööhõive kui ka töötaja kohta makstava reaalse hüvitise langusest, eelarve konsolideerimismeetmetest ja mittetõise tulu vähenemisest. 2013. aastal peaks eratarbimine mõnevõrra hoogustuma peamiselt tingituna reaalse kasutatava tulu suurenemisest, kuna eespool mainitud negatiivsete tegurite mõju kaob järk-järgult. Lisaks peaks tarbimist soodustama toormehindade surve vähenemine. Valitsussektori tarbimise reaalnäitaja peaks nii 2012. kui ka 2013. aastal jääma üldjoontes stabiilseks.

Euroalavälise impordi kasvutempo peaks ettevaateperioodil hoogustuma, ehkki seda pärsib endiselt nõrk sisenõudlus. Tänu tugevamale ekspordikasvule peaks netokaubanduse mõju SKP realkasvule olema kogu ettevaateperioodil märkimisväärselt positiivne.

Eeldatakse, et praegune kriis on avaldanud potentsiaalsele kasvule negatiivset mõju, ehkki selle täpse ulatuse osas valitseb endiselt suur ebakindlus. Tõenäoliselt vähendab tööhõive ja investeeringute jätkuv nõrkus potentsiaalset kogutoodangu kasvu veelgi. Kuna kasvuväljavaade on kehv, peaks negatiivne kogutoodangu lõhe 2012. aastal laienema ja seejärel 2013. aastal mõnevõrra kitsenema.

HINNA- JA KULUETTEVAATED

ÜTHI-inflatsioon peaks 2012. aastal jääma keskmiselt 2,3–2,5% tasemele. Suhteliselt kõrge inflatsioonimäär kajastab naftahinna tõusu ja euro alane vahetuskursi mõju ning kaudsete maksude suurenemist. Edaspidi peaks inflatsioon siiski märgatavalt alanema ja olema 2013. aastal keskmiselt 1,0–2,2%. Inflatsiooni alanemine on peamiselt tingitud energiakomponendi eeldatavast arengust. Kuna toornafta hind peaks ettevaateperioodil järk-järgult langema ja selle varasema tõusu

mõju hakkab kaduma, peaks 2013. aastal vähenema energiahindade osatähtsus koguinflatsioon. Tõenäoliselt alaneb ka toiduainete komponendi osatähtsus, ehkki palju vähemal määral. ÜTHI-inflatsioon, v.a toiduained ja energia, peaks 2012. ja 2013. aastal jääma üldjoontes stabiilseks, sest kaudsete maksude ja riiklikult reguleeritud hindade eeldatav tõus avaldab inflatsioonile tõusurvet, tasakaalustades nõrgast sisenõudlusest ja töajõukulude mõõdukast kasvust tuleneva langussurve.

Tabel 13. Võrdlus 2012. aasta märtsi ettevaatega

(keskmine aastane muutus protsentides)

	2012	2013
Reaalne SKP – märts 2012	-0,5...0,3	0,0...2,2
Reaalne SKP – juuni 2012	-0,5...0,3	0,0...2,0
ÜTHI – märts 2012	2,1...2,7	0,9...2,3
ÜTHI – juuni 2012	2,3...2,5	1,0...2,2

Naftahinna tõusu ja euro nõrgema vahetuskursi tõttu tugevnes aasta lõpus väline hinnasurve. Tehnilised eeldused vahetuskursside ja toormehindade kohta lubavad siiski arvata, et ettevaateperioodil väline hinnasurve alaneb. Lisaks mõjutavad impordideflaatori aastakasvu tugevad negatiivsed baaseffektid, sest aastataguse kasvu mõju langeb aastavõrdlusest välja. Seega peaks impordideflaatori aastakasv ettevaateperioodil järsult langema. Euroala hinnasurve puhul peaks töötaja kohta makstava hüvitise aastakasv 2012. aastal veidi aeglustuma ning langema 2013. aastal mõnevõrra veelgi, pidades silmas halvenevaid tööturutingimusi. Arvestades kõrget keskmist inflatsioonimäära 2012. aastal, peaksid reaalsed hüvitised töötaja kohta vähenema, kuid hakkama 2013. aastal inflatsioonimäära eeldatava languse mõjul taas tõusma, ehkki tõus jääb kogu ettevaateperioodil ilmselt aeglasemaks kui töövõljalikuse kasv. Töövõljalikuse kasvu tsüklilisest nõrkusest tingituna peaks töövõljalike erikulude aastakasv hakkama 2012. aastal taas kiirenema, ent aeglustub tõenäoliselt 2013. aastal, sest töövõljalikus hoogustub ja palgasurve jääb tagasihoidlikuks. Kasumimarginaalid peaksid 2012. aastal vähenema, pehmendades töövõljalike erikulude järsku tõusu vähese kogunõudluse tingimustes. Töövõljalike erikulude aeglasemat kasvu silmas pidades peaksid kasumimarginaalid hakkama töövõljalikuse kiirema kasvu ja nõudluse taastumise toel 2013. aastal suurenema. Kajastades käimasolevat eelarvete konsolideerimist paljudes euroala riikides, peaks riiklikult reguleeritud hindade ja kaudsete maksude tõusu mõju ÜTHI-inflatsioonile olema nii 2012. kui ka 2013. aastal keskmisest suurem.

VÕRDLUS 2012. AASTA MÄRTSI ETTEVAATEGA

2012. aasta märtsi kuubülletäänis avaldatud EKP ekspertide makromajandusliku ettevaatega võrreldes püsib SKP reaalkasvu 2012. aasta väärtusvahemik muutumatuna ning 2013. aasta vahemikku on mõnevõrra kitsendatud. ÜTHI-inflatsiooni vahemikke on kitsamaks muudetud nii 2012. kui ka 2013. aasta puhul.

Taustinfo II

TEISTE INSTITUTSIOONIDE PROGNOOSID

Mitmed rahvusvahelised organisatsioonid ja erasektori asutused on avaldanud arvukalt prognoose euroala majandusarengu kohta. Kuna kõnealused prognoosid koostati eri ajal, siis ei saa neid omavahel ega ka eurosüsteemi ekspertide ettevaatega üheselt võrrelda. Lisaks kasutatakse eelarvepoliitikat, finantsturge ja euroalaväliseid muutujaid, sealhulgas naftahinda ja muid toormehindu käsitlevate eelduste väljatöötamisel erinevaid (osaliselt täpsustamata) meetodeid. Samuti esineb prognoosides erinevusi andmete korrigeerimisel tööpäevade arvu järgi (vt tabel allpool).

Teiste institutsioonide kättesaadavate prognooside kohaselt peaks euroala SKP reaalkasv 2012. aastal langema 0,1–0,4%, mis jääb eurosüsteemi ekspertide ettevaates esitatud väärtusvahemikku. 2013. aastal peaks SKP reaalkasv kiirenema 0,8–1,0%, mis on samuti eurosüsteemi ekspertide prognoositud vahemiku piires.

Inflatsiooni puhul eeldatakse teiste institutsioonide olemasolevates prognoosides, et keskmine aastane ÜTHI-inflatsioon on 2012. aastal 2,0–2,4%, mis jääb eurosüsteemi ekspertide ettevaates esitatud väärtusvahemikku või on sellest mõnevõrra madalam. 2013. aastal peaks ÜTHI-inflatsioon olema keskmiselt 1,6–1,9%, mis on eurosüsteemi ekspertide prognoositud vahemiku piires.

Euroala SKP reaalkasvu ja ÜTHI-inflatsiooni prognooside võrdlus

(keskmine aastane muutus protsentides)

	Avaldamisaeg	SKP kasv		ÜTHI-inflatsioon	
		2012	2013	2012	2013
IMF	aprill 2012	-0,3	0,9	2,0	1,6
Survey of Professional Forecasters	mai 2012	-0,2	1,0	2,3	1,8
Consensus Economics Forecasts	mai 2012	-0,4	0,8	2,4	1,8
OECD	mai 2012	-0,1	0,9	2,4	1,9
Euroopa Komisjon	mai 2012	-0,3	1,0	2,4	1,8
Eurosüsteemi ekspertide ettevaade	juuni 2012	-0,5...0,3	0,0...2,0	2,3...2,5	1,0...2,2

Allikad: Euroopa Komisjoni majandusprognoos (kevad 2012); IMFi World Economic Outlook (aprill 2012); OECD Economic Outlook (mai 2012); Consensus Economics Forecasts ja EKP Survey of Professional Forecasters.

Märkus. Eurosüsteemi ekspertide makromajanduslik ettevaates ja OECD prognoosides kasutatakse tööpäevade arvu järgi korrigeeritud aastaseid kasvumäärasid, kuid Euroopa Komisjoni ja IMFi prognoosides on need tööpäevade arvu järgi korrigeerimata. Muude organisatsioonide prognoosides ei täpsustata, kas andmed on tööpäevade arvu järgi korrigeeritud või mitte.

EUROALA STATISTIKA

SISUKORD¹

	EUROALA ÜLEVAADE	
	Kokkuvõte euroala majandusnäitajatest	S 5
I	RAHAPOLIITIKA STATISTIKA	
1.1	Eurosüsteemi konsolideeritud raamatupidamisaruanne	S 6
1.2	EKP baasintressimäärad	S 7
1.3	Eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide kaudu jaotatud instrumendid	S 8
1.4	Kohustuslik reserv ja likviidsus	S 9
2	RAHA, PANGANDUS JA MUUD FINANTSASUTUSED	
2.1	Euroala rahaloomeasutuste koondbilanss	S 10
2.2	Euroala rahaloomeasutuste konsolideeritud bilanss	S 11
2.3	Rahastatistika	S 12
2.4	Rahaloomeasutuste antud laenude jaotus	S 14
2.5	Rahaloomeasutustesse paigutatud hoiuste jaotus	S 17
2.6	Rahaloomeasutuste väärtpaberipositsioonide jaotus	S 20
2.7	Rahaloomeasutuste valikuliste bilansikirjete jaotus vääringute kaupa	S 21
2.8	Euroala investeerimisfondide koondbilanss	S 22
2.9	Emiteerija alusel jaotatud investeerimisfondide hoitavad väärtpaberid	S 23
2.10	Euroala finantsvahendusettevõtete koondbilanss	S 24
2.11	Euroala kindlustusseltside ja pensionifondide koondbilanss	S 25
3	EUROALA KONTOD	
3.1	Integreeritud majandus- ja finantskontod institutsionaalsete sektorite kaupa	S 26
3.2	Euroala mittefinantskontod	S 30
3.3	Kodumajapidamised	S 32
3.4	Kaupu ja mittefinantssteenuseid pakkuvad ettevõtted	S 33
3.5	Kindlustusseltsid ja pensionifondid	S 34
4	FINANTSTURUD	
4.1	Väärtpaberite (v.a aktsiate) emiteerimine esialgse tähtaja, emitendi residentsuse ja vääringu kaupa	S 35
4.2	Euroala residentide poolt emiteeritud väärtpaberid (v.a aktsiad) emitendi sektori ja instrumendi kategooria kaupa	S 36
4.3	Euroala residentide poolt emiteeritud väärtpaberite (v.a aktsiate) kasvumäärad	S 38
4.4	Euroala residentide poolt emiteeritud noteeritud aktsiad	S 40
4.5	Euroala residentide eurohoiuste ja -laenude intressimäärad rahaloomeasutustes	S 42
4.6	Rahaturu intressimäärad	S 44
4.7	Euroala tulukõverad	S 45
4.8	Aktsiaturgude indeksid	S 46
5	HINNAD, TOODANG, NÕUDLUS JA TÖÖTURUD	
5.1	ÜTHI, muud hinnad ja kulud	S 47
5.2	Toodang ja nõudlus	S 50
5.3	Tööturud	S 54

¹ Täiendava teabe saamiseks võtke meiega ühendust elektronposti aadressil statistics@ecb.europa.eu. Pikemad perioodid ja täpsemad andmed leiate EKP statistika andmeaidast EKP kodulehe (<http://sdw.ecb.europa.eu>) jaotises „Statistics”.

6	RIIGIRAHANDUS	
6.1	Tulud, kulud ja puudujääk/ülejääk	S56
6.2	Võlg	S57
6.3	Võla muutus	S58
6.4	Kvartaalsed tulud, kulud ja puudujääk/ülejääk	S59
6.5	Kvartaalne võlg ja võla muutus	S60
7	VÄLISMAJANDUS	
7.1	Maksebilanss – kokkuvõte	S61
7.2	Jooksev- ja kapitalikonto	S62
7.3	Finantskonto	S64
7.4	Maksebilansi rahaline esitus	S70
7.5	Kaubad	S71
8	VAHETUSKURSID	
8.1	Efektiivsed vahetuskursid	S73
8.2	Kahepoolsed vahetuskursid	S74
9	EUROALAVÄLINE ARENG	
9.1	Majandus- ja finantsareng teistes ELi liikmesriikides	S75
9.2	Majandus- ja finantsareng Ameerika Ühendriikides ja Jaapanis	S76
	JOONISTE LOETELU	S77
	TEHNILISED MÄRKUSED	S78
	ÜLDMÄRKUSED	S84

Tabelites kasutatud tingmärgid

„-”	andmed puuduvad / andmed pole kohaldatavad
„.”	andmed pole veel saadaval
„...”	null või mittearvestatav
⁽¹⁾	tinglik

EUROALA ÜLEVAADE

Kokkuvõte euroala majandusnäitajatest
(aastane muutus protsentides, kui pole viidatud teisiti)

1. Rahanduspoliitika areng ja intressimäärad¹

	M1 ²	M2 ²	M3 ^{2,3}	M3 ^{2,3} 3 kuu libisev keskmine (tsentreeritud)	Rahaloome- asutuste laenu- euroala resi- dendidele, v.a rahaloomeasu- tustele ja valit- sussektorile ²	Mitterahalo- measutuste poolt eurodes emiteeritud väärtpaberid, v.a aktsiad ²	3 kuu intressi- määr (EURIBOR, protsenti aastas, perioodi keskmised)	10 aasta hetke- intressimäär (protsenti aastas, perioodi lõpp) ⁴
	1	2	3	4	5	6	7	8
2010	8,5	1,8	0,5	-	0,6	4,2	0,81	3,36
2011	2,0	2,3	2,2	-	2,4	0,9	1,39	2,65
2011 II kv	1,7	2,4	2,1	-	2,6	1,3	1,42	3,41
III kv	1,4	2,3	2,4	-	2,5	0,5	1,56	2,48
IV kv	1,9	2,1	2,2	-	2,1	-0,4	1,50	2,65
2012 I kv	2,3	2,5	2,4	-	0,9	0,4	1,04	2,60
2011 dets	1,6	1,8	1,5	1,9	1,1	-0,6	1,43	2,65
2012 jaan	2,1	2,3	2,3	2,2	1,2	0,2	1,22	2,67
veebr	2,6	2,8	2,7	2,7	0,8	0,7	1,05	2,59
märts	2,8	3,0	3,1	2,7	0,6	1,3	0,86	2,60
apr	1,8	2,4	2,5	.	0,3	.	0,74	2,47
mai	.	.	.	.	.	.	0,68	1,89

2. Hinnad, toodang, nõudlus ja tööturud⁵

	ÜTHI ¹	Tööstus- toodangu tootjainnang	Tööjõukulu tunnis	Reaalne SKP (sesoonselt kohandatud)	Tööstustoodang, v.a ehitus	Tootmisvõimsuse rakendusaste töötlevas tööstuses (protsentides)	Tööhõive (sesoonselt kohandatud)	Tööpuudus (protsenti tööjõust; sesoon- selt kohandatud)
	1	2	3	4	5	6	7	8
2010	1,6	2,9	1,5	2,0	7,3	76,7	-0,5	10,1
2011	2,7	5,9	2,8	1,5	3,5	80,3	0,1	10,2
2011 III kv	2,7	5,9	2,6	1,3	3,9	80,0	0,2	10,2
IV kv	2,9	5,1	2,8	0,7	-0,2	79,7	-0,2	10,6
2012 I kv	2,7	3,7	.	-0,1	-1,7	79,8	.	10,9
2011 dets	2,7	4,3	-	-	-1,6	-	-	10,7
2012 jaan	2,7	3,9	-	-	-1,8	79,8	-	10,8
veebr	2,7	3,7	-	-	-1,5	-	-	10,9
märts	2,7	3,5	-	-	-1,8	-	-	11,0
apr	2,6	2,6	-	-	.	79,7	-	11,0
mai	2,4	.	-	-	.	-	-	.

3. Välisstatistika

(mld EUR, kui pole osutatud teisiti)

	Maksebilanss (netotehingud)			Reservivarad (perioodi lõpu positsioonid)	Rahvusvaheline netoinvesteeri- mispositsioon (% SKPst)	Koguvälisvõlg (% SKPst)	Euro efektiivne vahetuskursus: EER-20 ⁶ (indeks 1999 I kv = 100)		USD/EUR vahetuskursus
	Jooksev- ja kapitalikontod	Kaubad	Kombineeritud otse- ja portfelli- investeeringud				Nominaalne	Reaalne (THI)	
2010	-0,4	15,1	51,2	591,2	-13,4	120,3	103,6	101,6	1,3257
2011	7,6	4,6	157,1	667,1	-12,1	120,5	103,4	100,7	1,3920
2011 II kv	-17,9	-2,4	107,2	580,9	-13,5	118,9	105,2	102,6	1,4391
III kv	4,4	2,8	15,8	646,6	-13,1	122,5	103,5	100,6	1,4127
IV kv	39,9	14,3	-59,1	667,1	-12,1	120,5	102,1	99,4	1,3482
2012 I kv	-6,2	1,9	-87,6	671,3	.	.	99,5	96,9	1,3108
2011 dets	23,3	8,2	-43,7	667,1	.	.	100,8	98,1	1,3179
2012 jaan	-10,0	-9,2	-49,8	702,4	.	.	98,9	96,3	1,2905
veebr	-4,0	2,3	16,0	696,4	.	.	99,6	97,2	1,3224
märts	7,9	8,7	-53,8	671,3	.	.	99,8	97,3	1,3201
apr	.	.	.	679,7	.	.	99,5	97,0	1,3162
mai	.	.	.	.	.	.	98,0	95,6	1,2789

Allikad: EKP, Euroopa Komisjon (Eurostat ning majanduse ja rahanduse peadirektoraat) ja Thomson Reuters.

Märkus. Täiendav teave andmete kohta on esitatud käesoleva osa järgmistes tabelites.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

² Kuiste andmete aastane muutus protsentides viitab kuu lõpu seisule, kvartaalsete ja aasta andmete muutused viitavad perioodi aegrea keskmiste väärtuste aastasele muutusele. Üksikasjad on esitatud tehnilistes märkustes.

³ M3 ja selle osad ei sisalda euroalaväliste riikide residentide rahaturufondide osakuid ja võlaväärtpabereid tähtajaga kuni kaks aastat.

⁴ Põhineb euroala keskvalitsuse AAA-reitinguga võlakirjade tulukõveratel. Täpsem teave on esitatud osas 4.7.

⁵ Andmed hõlmavad 17 riigist koosnevat euroala, kui pole märgitud teisiti.

⁶ Kaubanduspartnerite gruppide määratlus ja muu teave on esitatud üldmärkustes.

RAHAPOLIITIKA STATISTIKA

I.1 Eurosüsteemi konsolideeritud raamatupidamisaruanne (mln EUR)

	4. mai 2012	11. mai 2012	18. mai 2012	25. mai 2012
1. Varad				
Kuld ja nõuded kullas	432 705	432 705	432 704	432 704
Nõuded euroalaväliste residentide vastu välisvaluutas	241 977	242 113	242 223	242 850
Nõuded euroala residentide vastu välisvaluutas	51 965	51 525	50 962	48 242
Nõuded euroalaväliste residentide vastu eurodes	20 108	19 512	18 992	17 485
Laenuid euroala krediitiasutustele eurodes	1 117 090	1 124 082	1 127 017	1 101 736
Põhilised refinantseerimisoperatsioonid	34 420	39 287	42 988	37 852
Pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid	1 081 584	1 083 183	1 083 183	1 061 818
Peenhäälestus-pöördoperatsioonid	0	0	0	0
Struktuursed pöördoperatsioonid	0	0	0	0
Laenamise püsivõimalus	1 086	1 613	845	2 065
Lisatagatise nõudega seotud laenuid	0	0	1	1
Muud nõuded euroala krediitiasutuste vastu eurodes	204 691	208 356	212 494	246 582
Euroala residentide väärtpaberid eurodes	607 223	607 585	604 688	605 103
Rahapoliitilistel eesmärkidel hoitavad väärtpaberid	281 749	281 983	280 192	280 555
Muud väärtpaberid	325 473	325 603	324 496	324 548
Valitsussektori võlg eurodes	30 589	30 589	30 589	30 583
Muud varad	253 970	255 047	255 592	255 026
Varad kokku	2 960 317	2 971 515	2 975 261	2 980 310

	4. mai 2012	11. mai 2012	18. mai 2012	25. mai 2012
2. Kohustused				
Ringluses olevad pangatähed	876 143	875 178	878 293	879 746
Kohustused euroala krediitiasutuste ees eurodes	1 112 812	1 125 042	1 107 179	1 062 773
Arvelduskontod (mis hõlmavad kohustusliku reservi süsteemi)	96 860	146 815	102 482	90 035
Hoiustamise püsivõimalus	801 489	763 119	789 715	760 102
Tähtajalised hoiused	214 000	213 992	214 000	212 000
Peenhäälestus-pöördoperatsioonid	0	0	0	0
Lisatagatise nõudega seotud hoiused	463	1 116	982	637
Muud kohustused euroala krediitiasutuste ees eurodes	2 322	7 557	8 515	3 274
Väljastatud võlasertifikaadid	0	0	0	0
Kohustused muude euroala residentide ees eurodes	119 887	110 610	125 123	153 945
Kohustused euroalaväliste residentide ees eurodes	77 540	82 115	84 974	107 201
Kohustused euroala residentide ees välisvaluutas	4 638	4 086	4 451	6 699
Kohustused euroalaväliste residentide ees välisvaluutas	10 032	10 091	9 089	7 149
Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikute vastaskirje	54 716	54 716	54 716	54 716
Muud kohustused	217 237	217 130	217 938	219 816
Ümberhindluskontod	399 445	399 445	399 445	399 445
Kapital ja reservid	85 545	85 545	85 539	85 548
Kohustused kokku	2 960 317	2 971 515	2 975 261	2 980 310

Allikas: EKP.

1.2 EKP baasintressimäärad

(protsenti aastas; muutused protsendipunktides)

Jõustunud alates ¹	Hoiustamise püsivõimalus		Põhilised refinantseerimisoperatsioonid			Laenamise püsivõimalus	
			Fikseeritud intressimääraga oksjonid	Muutuva intressi- määraga oksjonid	Muutus		
			Fikseeritud intressimäär	Pakkumisintressi alammäär			
Tase 1	Muutus 2	Tase 3	Tase 4	Muutus 5	Tase 6	Muutus 7	
1999 1. jaan	2,00	-	3,00	-	-	4,50	-
4. ²	2,75	0,75	3,00	-	...	3,25	-1,25
22.	2,00	-0,75	3,00	-	...	4,50	1,25
9. apr	1,50	-0,50	2,50	-	-0,50	3,50	-1,00
5. nov	2,00	0,50	3,00	-	0,50	4,00	0,50
2000 4. veebr	2,25	0,25	3,25	-	0,25	4,25	0,25
17. märts	2,50	0,25	3,50	-	0,25	4,50	0,25
28. apr	2,75	0,25	3,75	-	0,25	4,75	0,25
9. juuni	3,25	0,50	4,25	-	0,50	5,25	0,50
28. ³	3,25	...	-	4,25	...	5,25	...
1. sept	3,50	0,25	-	4,50	0,25	5,50	0,25
6. okt	3,75	0,25	-	4,75	0,25	5,75	0,25
2001 11. mai	3,50	-0,25	-	4,50	-0,25	5,50	-0,25
31. aug	3,25	-0,25	-	4,25	-0,25	5,25	-0,25
18. sept	2,75	-0,50	-	3,75	-0,50	4,75	-0,50
9. nov	2,25	-0,50	-	3,25	-0,50	4,25	-0,50
2002 6. dets	1,75	-0,50	-	2,75	-0,50	3,75	-0,50
2003 7. märts	1,50	-0,25	-	2,50	-0,25	3,50	-0,25
6. juuni	1,00	-0,50	-	2,00	-0,50	3,00	-0,50
2005 6. dets	1,25	0,25	-	2,25	0,25	3,25	0,25
2006 8. märts	1,50	0,25	-	2,50	0,25	3,50	0,25
15. juuni	1,75	0,25	-	2,75	0,25	3,75	0,25
9. aug	2,00	0,25	-	3,00	0,25	4,00	0,25
11. okt	2,25	0,25	-	3,25	0,25	4,25	0,25
13. dets	2,50	0,25	-	3,50	0,25	4,50	0,25
2007 14. märts	2,75	0,25	-	3,75	0,25	4,75	0,25
13. juuni	3,00	0,25	-	4,00	0,25	5,00	0,25
2008 9. juuli	3,25	0,25	-	4,25	0,25	5,25	0,25
8. okt	2,75	-0,50	-	-	-	4,75	-0,50
9. ⁴	3,25	0,50	-	-	-	4,25	-0,50
15. ⁵	3,25	...	3,75	-	-0,50	4,25	...
12. nov	2,75	-0,50	3,25	-	-0,50	3,75	-0,50
10. dets	2,00	-0,75	2,50	-	-0,75	3,00	-0,75
2009 21. jaan	1,00	-1,00	2,00	-	-0,50	3,00	...
11. märts	0,50	-0,50	1,50	-	-0,50	2,50	-0,50
8. apr	0,25	-0,25	1,25	-	-0,25	2,25	-0,25
13. mai	0,25	...	1,00	-	-0,25	1,75	-0,50
2011 13. apr	0,50	0,25	1,25	-	0,25	2,00	0,25
13. juuli	0,75	0,25	1,50	-	0,25	2,25	0,25
9. nov	0,50	-0,25	1,25	-	-0,25	2,00	-0,25
14. dets	0,25	-0,25	1,00	-	-0,25	1,75	-0,25

Allikas: EKP.

- Alates 1. jaanuarist 1999 kuni 9. märtsini 2004 viitab kuupäev hoiustamise ja laenamise püsivõimalustele. Põhiliste refinantseerimisoperatsioonide puhul kehtivad intressimäär muutused alates esimesest operatsioonist pärast osutatud kuupäeva. 18. septembril 2001 toimunud muudatus jõustus samal päeval. Alates 10. märtsist 2004 viitab kuupäev hoiustamise ja laenamise püsivõimalustele ning põhilistele refinantseerimisoperatsioonidele (muudatused jõustuvad EKP nõukogu intressiotsusele järgnenud esimesest refinantseerimisoperatsioonist), kui pole osutatud teisiti.
22. detsembril 1998 teatas EKP erakorralise meetmena kitsa (50 baaspunkti suuruse) intressimäärade vahemiku kohaldamisest hoiustamise ja laenamise püsivõimaluse intressimäärade vahel ajavahemikul 4. kuni 21. jaanuar 1999 eesmärgiga lihtsustada turuosaliste jaoks üleminekut uuele rahapoliitilisele süsteemile.
8. juunil 2000 teatas EKP, et alates 28. juunil 2000 sooritatud operatsioonist hakatakse eurosüsteemi põhilisi refinantseerimisoperatsioone sooritama muutuva intressimääraga oksjonitena. Pakkumisintressi alammäär viitab miinimumintressimäärale, millega operatsiooni osapooled võivad pakkumisi esitada.
- EKP vähendas alates 9. oktoobrist 2008 püsivõimaluste intressimäärade vahemikku 200 baaspunktilt 100 baaspunktili põhilise refinantseerimisoperatsiooni intressimäärade ümber. Alates 21. jaanuarist 2009 taastati 200-baaspunktiline vahemik.
8. oktoobril 2008 teatas EKP, et alates 15. oktoobril arveldatavast operatsioonist teostatakse igapäevased põhilised refinantseerimisoperatsioonid piiramatult mahuga ja fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlustena, mis viiakse läbi põhilise refinantseerimisoperatsiooni intressimääraga. See muudatus kaalus üle eelnenud otsuse (mis tehti samal päeval) vähendada muutuva intressimääraga pakkumismenetlustena teostatavate põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäär 50 baaspunkti võrra.

1.3 Eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide kaudu jaotatud instrumendid^{1, 2}

(mln EUR; aastased protsentuaalsed intressimäärad)

1. Põhilised ja pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid³

Arvelduspäev	Pakkumised (summa)	Osalejate arv	Jaotatav summa	Fikseeritud intressimääraga oksjonid	Muutuva intressimääraga oksjonid				Kestvus päevades
					Fikseeritud intressimäär	Pakkumisintressi alammäär	Oksjonil kujunenud intressi piirmäär ⁴	Kaalutud keskmine intressimäär	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Põhilised refinantseerimisoperatsioonid									
2012 29. veebr	29 469	83	29 469	1,00	-	-	-	-	7
7. märts	17 541	65	17 541	1,00	-	-	-	-	7
14.	42 178	75	42 178	1,00	-	-	-	-	7
21.	59 543	78	59 543	1,00	-	-	-	-	7
28.	61 078	81	61 078	1,00	-	-	-	-	7
4. apr	62 625	80	62 625	1,00	-	-	-	-	7
11.	55 362	82	55 362	1,00	-	-	-	-	7
18.	51 775	85	51 775	1,00	-	-	-	-	7
25.	46 369	82	46 369	1,00	-	-	-	-	7
2. mai	34 420	77	34 420	1,00	-	-	-	-	7
9.	39 287	80	39 287	1,00	-	-	-	-	7
16.	42 988	84	42 988	1,00	-	-	-	-	7
23.	37 852	84	37 852	1,00	-	-	-	-	7
30.	51 176	87	51 176	1,00	-	-	-	-	7
6. juuni	119 370	96	119 370	1,00	-	-	-	-	7
Pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid									
2011 22. det ^{5, 6}	489 191	523	489 191	.	-	-	-	-	1 134
2012 18. jaan	38 734	44	38 734	1,00	-	-	-	-	28
26.	19 580	54	19 580	1,00	-	-	-	-	91
15. veebr	14 325	18	14 325	1,00	-	-	-	-	28
1. märts	6 496	30	6 496	1,00	-	-	-	-	91
1. ^{5, 6}	529 531	800	529 531	.	-	-	-	-	1 092
14.	9 754	19	9 754	1,00	-	-	-	-	28
29. ⁵	25 127	48	25 127	.	-	-	-	-	91
11. apr	11 389	20	11 389	1,00	-	-	-	-	28
26. ⁵	21 338	39	21 338	.	-	-	-	-	91
9. mai	12 988	20	12 988	1,00	-	-	-	-	35
31. ⁵	8 307	33	8 307	.	-	-	-	-	91

2. Muud pakkumisoperatsioonid

Arvelduspäev	Operatsiooni liik	Pakkumised (summa)	Osalejate arv	Jaotatav summa	Fikseeritud intressimääraga oksjonid	Muutuva intressimääraga oksjonid				Kestvus päevades
						Fikseeritud intressimäär	Pakkumisintressi alammäär	Pakkumisintressi ülemäär	Oksjonil kujunenud intressi piirmäär ⁴	
1	2	3	3	4	5	6	7	8	9	10
2012 29. veebr	Tähtajaliste hoiuste kogumine	331 939	79	219 500	-	-	1,00	0,27	0,26	7
7. märts	Tähtajaliste hoiuste kogumine	452 118	106	219 500	-	-	1,00	0,26	0,26	7
14.	Tähtajaliste hoiuste kogumine	437 434	91	218 000	-	-	1,00	0,26	0,26	7
21.	Tähtajaliste hoiuste kogumine	429 702	92	218 000	-	-	1,00	0,26	0,26	7
28.	Tähtajaliste hoiuste kogumine	322 943	82	213 500	-	-	1,00	0,26	0,26	7
4. apr	Tähtajaliste hoiuste kogumine	415 044	78	213 500	-	-	1,00	0,26	0,26	7
11.	Tähtajaliste hoiuste kogumine	365 273	66	214 000	-	-	1,00	0,26	0,26	7
18.	Tähtajaliste hoiuste kogumine	438 325	75	214 000	-	-	1,00	0,26	0,26	7
25.	Tähtajaliste hoiuste kogumine	411 451	70	214 000	-	-	1,00	0,26	0,26	7
2. mai	Tähtajaliste hoiuste kogumine	389 405	58	214 000	-	-	1,00	0,26	0,26	7
9.	Tähtajaliste hoiuste kogumine	441 270	74	214 000	-	-	1,00	0,26	0,26	7
16.	Tähtajaliste hoiuste kogumine	468 092	75	214 000	-	-	1,00	0,26	0,26	7
23.	Tähtajaliste hoiuste kogumine	459 846	70	212 000	-	-	1,00	0,26	0,26	7
30.	Tähtajaliste hoiuste kogumine	420 004	66	212 000	-	-	1,00	0,26	0,26	7
6. juuni	Tähtajaliste hoiuste kogumine	420 651	71	212 000	-	-	1,00	0,26	0,26	7

Allikas: EKP.

¹ Summad võivad osas 1.1 toodust pisut erineda jaotatud, kuid arveldamata operatsioonide tõttu.

² Alates 2002. aasta aprillist liigitatakse põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hulka kombineeritud pakkumisoperatsioonid, s.t ühenädalase tähtajaga operatsioonid, mida sooritatakse tavapakkumismenetlusena paralleelselt põhiliste refinantseerimisoperatsioonidega.

³ 8. juunil 2000 teatas EKP, et alates 28. juunist 2000 hakatakse eurosüsteemi põhilisi refinantseerimisoperatsioone sooritama muutuva intressimääraga pakkumismenetlustena. Pakkumisintressi alammäär viitab miinimumintressimäärale, millega osapooled võivad pakkumisi esitada. 8. oktoobril 2008 teatas EKP, et alates 15. oktoobril arveldatavast operatsioonist teostatakse igapäevases põhilises refinantseerimisoperatsioonid piiramatu mahuga ja fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlustena, mis viiakse läbi põhilise refinantseerimisoperatsiooni intressimääraga. 4. märtsil 2010 otsustas EKP võtta korralistes kolmekuulistes pikemaajalistes refinantseerimisoperatsioonides taas kasutusele muutuva intressimääraga pakkumismenetlus ning seda alates operatsioonist, mis jaotati 28. aprillil 2010 ja arveldati 29. aprillil 2010.

⁴ Likviidsust suurendavates (vähendavates) operatsioonides viitab piirmäär madalaimale (kõrgeimale) määrale, millega pakkumisi aktsepteeriti.

⁵ Selles pikemaajalises refinantseerimisoperatsioonis indekseeriti intressimäär, millega kõik pakkumised rahuldati, operatsiooni kestuse ajal sooritatavate põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi keskmise alammääraga. Kõnealuse indekseeritud pikemaajalise refinantseerimisoperatsiooni intressimäär on ümardatud kahe kohani pärast koma. Konkreetne arvutusmeetod on esitatud tehnilistes märkustes.

⁶ Ühe aasta möödudes on osapooltel võimalus maksta tagasi ükskõik milline osa neile kõnealusel operatsioonis jaotatud likviidsusest; seda on võimalik teha igal päeval, mis langeb kokku põhilise refinantseerimisoperatsiooni arvelduspäevaga.

1.4 Kohustuslik reserv ja likviidsus

(mld EUR; perioodi keskmised positsioonid päevas, kui pole viidatud teisiti; aastased protsentuaalsed intressimäärad)

1. Kohustusliku reservi kohustuslastest krediidasutuste reservibaas

Reservibaas seisuga (perioodi lõpu andmed)	Kokku	Kohustused, mille suhtes kohaldatakse nullist suuremat ¹ reservimäära			Kohustused, mille suhtes kohaldatakse 0%list reservimäära		
		Hoiused (üleõhoiused, hoiused lepingulise tähtajaga kuni 2 aastat ja etteatamisega lõpetatavad hoiused tähtajaga kuni 2 aastat)	Võlaväärtpaberid lepingulise tähtajaga kuni 2 aastat	Hoiused (lepingulise tähtajaga üle 2 aasta ja etteatamisega lõpetatavad hoiused tähtajaga üle 2 aasta)	Repo tehingud	Võlaväärtpaberid lepingulise tähtajaga üle 2 aasta	
	1	2	3	4	5	6	
2007	17 394,7	9 438,8	815,0	2 143,1	1 364,0	3 633,9	
2008	18 169,6	10 056,8	848,7	2 376,9	1 243,5	3 643,7	
2009	18 318,2	9 808,5	760,4	2 475,7	1 170,1	4 103,5	
2010	18 948,1	9 962,6	644,3	2 683,3	1 335,4	4 322,5	
2011 nov dets	19 073,0 18 970,0	9 708,5 9 790,9	673,6 687,7	2 776,0 2 781,2	1 509,5 1 303,5	4 405,4 4 406,8	
2012 jaan veebr märts	19 111,4 19 090,1 19 178,8	9 901,1 9 870,4 9 981,7	684,7 700,9 725,5	2 784,2 2 768,7 2 758,8	1 343,8 1 356,6 1 336,0	4 397,7 4 393,6 4 376,8	

2. Reservide hoidmine

Hoidmisperioodi lõpp	Kohustusliku reservi nõue	Krediidasutuste arvelduskontod	Ülereservid	Puudujääk	Kohustusliku reservi tasustamise intressimäär
	1	2	3	4	5
2008	217,2	218,7	1,5	0,0	3,25
2009	210,2	211,4	1,2	0,0	1,00
2010	211,8	212,5	0,7	0,5	1,00
2011	207,7	212,2	4,5	0,0	1,25
2012 17. jaan	207,0	212,3	5,3	0,0	1,00
14. veebr	103,3	108,1	4,7	0,0	1,00
13. märts	104,3	108,9	4,6	0,0	1,00
10. apr	105,4	109,6	4,3	0,0	1,00
8. mai	105,2	110,5	5,3	0,0	1,00
12. juuni	106,6	.	.	.	.

3. Likviidsus

Hoidmisperioodi lõpp	Likviidsust lisavad tegurid					Likviidsust vähendavad tegurid					Krediidi- asutuste arveldus- kontod	Baas- raha
	Euroüsteemi rahapoliitilised operatsioonid					Ringluses olevad pangatähed	Keskvalitsuse hoiused euroüsteemis	Muud tegurid (netoväär- tuses)				
	Euroüsteemi netovarad kullas ja välis- valuutas	Põhilised refinantsee- rimisoperat- sioonid	Pikemaajalised refinantsee- rimisoperat- sioonid	Laenamise püsivõi- malus	Muud likviidsust lisavad operatsioo- nid ²				Hoiustamise püsivõi- malus	Muud likviidsust vähendavad operat- sioonid ³		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2008	580,5	337,3	457,2	2,7	0,0	200,9	4,9	731,1	107,8	114,3	218,7	1 150,7
2009	407,6	55,8	593,4	0,7	24,6	65,7	9,9	775,2	150,1	-130,2	211,4	1 052,3
2010	511,1	179,5	336,3	1,9	130,4	44,7	70,8	815,9	94,4	-79,1	212,5	1 073,1
2011	622,1	238,0	389,0	4,4	260,3	253,7	200,5	869,4	63,8	-85,9	212,2	1 335,3
2011 13. dets	622,1	238,0	389,0	4,4	260,3	253,7	200,5	869,4	63,8	-85,9	212,2	1 335,3
2012 17. jaan	683,9	169,4	627,3	6,0	278,6	399,3	210,8	883,7	67,7	-8,7	212,3	1 495,3
14. veebr	698,3	120,6	683,6	2,3	282,4	489,0	218,5	870,1	100,1	1,6	108,1	1 467,1
13. märts	688,2	89,1	860,1	2,2	288,1	621,0	219,5	868,8	129,0	-19,4	108,9	1 598,6
10. apr	667,6	56,4	1 093,4	3,0	280,6	771,3	215,8	871,2	146,3	-13,3	109,6	1 752,1
8. mai	659,3	47,0	1 088,7	1,0	281,3	771,4	214,0	872,7	137,1	-28,5	110,5	1 754,6

Allikas: EKP.

¹ 1%list reservimäära kohaldatakse alates 18. jaanuaril 2012 alanud hoidmisperioodist. 2%list reservimäära kohaldatakse kõikidel eelnevatel hoidmisperioodidel.

² Hõlmab euroüsteemi tagatud võlakirjade ostukavade ja väärtpaberituriprogrammi raames pakutatavat likviidsust.

³ Hõlmab euroüsteemi välisvaluuta vahetustehingute raames vähendatavat likviidsust. Rohkema teabe saamiseks vt <http://www.ecb.europa.eu/mopo/liq/html/index.en.html>.

RAHA, PANGANDUS JA MUUD FINANTSASUTUSED

2.1 Euroala rahaloomeasutuste koondbilanss¹

(mld EUR; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga)

1. Varad	Kokku	Laenuid euroala residentidele				Euroala residentide poolt emiteeritud väärt-paberite, v.a aktsiate, positsioonid				Raha-turu-fondide osakud ²	Euroala residentide poolt emiteeritud aktsiad ja muud omandi-väärt-paberid	Välis-varad	Põhi-varad	Üle-jäänud varad ³
		Kokku	Valitsus-sektor	Muud euroala residentid	Raha-loome-asutused	Kokku	Valitsus-sektor	Muud euroala residentid	Raha-loome-asutused					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Eurosüsteem														
2010	3 212,4	1 566,8	18,6	0,9	1 547,3	573,6	425,4	9,4	138,7	-	18,6	684,1	8,0	361,4
2011	4 700,4	2 728,5	18,0	1,0	2 709,5	717,2	556,9	10,9	149,5	-	20,3	779,2	8,1	447,0
2011 IV kv	4 700,4	2 728,5	18,0	1,0	2 709,5	717,2	556,9	10,9	149,5	-	20,3	779,2	8,1	447,0
2012 I kv	5 238,2	3 289,9	18,0	1,0	3 270,9	744,4	578,0	10,6	155,9	-	21,0	774,4	8,1	400,5
2012 jaan	4 740,8	2 762,7	18,0	1,0	2 743,7	731,3	571,9	11,0	148,4	-	20,7	809,4	8,1	408,6
veebr	4 821,7	2 789,0	18,0	1,0	2 770,0	738,0	578,0	11,2	148,8	-	21,0	803,2	8,0	462,4
märts	5 238,2	3 289,9	18,0	1,0	3 270,9	744,4	578,0	10,6	155,9	-	21,0	774,4	8,1	400,5
apr ⁴⁾	5 252,9	3 345,0	17,4	1,0	3 326,6	738,3	572,2	10,9	155,2	-	21,1	789,9	8,1	350,6
Rahaloomeasutused väljaspool eurosüsteemi														
2010	32 199,5	17 765,0	1 221,8	11 026,0	5 517,1	4 938,6	1 524,2	1 528,6	1 885,8	59,9	1 233,1	4 321,5	223,5	3 657,9
2011	33 539,1	18 482,1	1 160,0	11 161,8	6 160,3	4 765,3	1 395,8	1 517,8	1 851,6	50,2	1 212,0	4 252,6	232,5	4 544,4
2011 IV kv	33 539,1	18 482,1	1 160,0	11 161,8	6 160,3	4 765,3	1 395,8	1 517,8	1 851,6	50,2	1 212,0	4 252,6	232,5	4 544,4
2012 I kv	33 774,7	18 629,6	1 137,0	11 161,7	6 330,9	4 961,5	1 527,5	1 516,8	1 917,3	60,5	1 231,2	4 256,3	220,9	4 414,7
2012 jaan	33 722,3	18 505,2	1 156,3	11 194,9	6 154,0	4 839,1	1 447,0	1 521,4	1 870,6	51,7	1 229,5	4 232,5	230,2	4 634,1
veebr	33 710,0	18 477,8	1 140,5	11 164,1	6 173,3	4 929,6	1 496,9	1 527,8	1 904,8	55,8	1 222,9	4 208,9	224,8	4 590,3
märts	33 774,7	18 629,6	1 137,0	11 161,7	6 330,9	4 961,5	1 527,5	1 516,8	1 917,3	60,5	1 231,2	4 256,3	220,9	4 414,7
apr ⁴⁾	33 899,4	18 630,6	1 141,6	11 155,4	6 333,6	4 932,7	1 526,7	1 510,2	1 895,9	60,9	1 242,2	4 267,4	221,5	4 544,1

2. Kohustused

	Kokku	Ringluses olev sularaha	Euroala residentide hoiused				Rahaturu-fondide osakud ⁴	Emiteeritud võlaväärt-paberid ⁵	Kapital ja reservid	Väliskohustused	Ülejäänud kohustused ³
			Kokku	Keskvalitus	Muu valitsus-sektor / muud euroala residentid	Rahaloome-asutused					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Eurosüsteem											
2010	3 212,4	863,7	1 394,8	68,0	8,7	1 318,1	-	0,0	428,5	153,8	371,7
2011	4 700,4	913,7	2 609,0	63,8	12,1	2 533,1	-	0,0	481,2	285,3	411,1
2011 IV kv	4 700,4	913,7	2 609,0	63,8	12,1	2 533,1	-	0,0	481,2	285,3	411,1
2012 I kv	5 238,2	894,8	3 219,6	136,0	9,2	3 074,4	-	0,0	508,8	208,1	407,0
2012 jaan	4 740,8	893,6	2 666,9	108,7	9,8	2 548,4	-	0,0	521,5	243,3	415,5
veebr	4 821,7	892,1	2 752,7	135,6	12,4	2 604,6	-	0,0	526,3	241,2	409,4
märts	5 238,2	894,8	3 219,6	136,0	9,2	3 074,4	-	0,0	508,8	208,1	407,0
apr ⁴⁾	5 252,9	898,8	3 212,9	100,7	10,6	3 101,6	-	0,0	517,4	212,9	410,9
Rahaloomeasutused väljaspool eurosüsteemi											
2010	32 199,5	-	16 497,6	196,2	10 526,4	5 774,9	612,3	4 847,4	2 045,5	4 218,2	3 978,5
2011	33 539,1	-	17 266,8	195,5	10 752,3	6 319,0	570,5	5 008,2	2 230,5	3 803,0	4 660,2
2011 IV kv	33 539,1	-	17 266,8	195,5	10 752,3	6 319,0	570,5	5 008,2	2 230,5	3 803,0	4 660,2
2012 I kv ⁶⁾	33 774,7	-	17 468,5	192,5	10 805,3	6 470,7	554,7	5 066,5	2 259,7	3 936,7	4 488,6
2012 jaan	33 722,3	-	17 259,2	210,5	10 763,0	6 285,7	544,7	5 015,8	2 254,2	3 863,5	4 784,8
veebr	33 710,0	-	17 283,5	206,6	10 776,7	6 300,2	539,0	5 042,4	2 263,5	3 829,7	4 751,9
märts	33 774,7	-	17 468,5	192,5	10 805,3	6 470,7	554,7	5 066,5	2 259,7	3 936,7	4 488,6
apr ⁴⁾	33 899,4	-	17 498,2	189,2	10 806,5	6 502,6	564,3	5 037,2	2 250,7	3 972,8	4 576,1

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

² Euroala residentide poolt väljastatud summad. Euroalaväliste residentide poolt väljastatud summad on kajastatud välisvarade all.

³ 2010. aasta detsembris muudeti ühes liikmesriigis tuletisinstrumentide kirjendamispraktikat, mis tõi kaasa selle positsiooni kasvu.

⁴ Euroala residentide poolt hoitavad summad.

⁵ Summad, mis on väljastatud kuni kaheaastase tähtajaga ja mida hoiavad euroalavälised residentid, on kajastatud väliskohustuste all.

2.2 Euroala rahaloomeasutuste konsolideeritud bilanss¹

(mld EUR; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodi jooksul)

1. Varad

	Kokku	Laenuid euroala residentidele			Euroala residentide poolt emiteeritud väärt-paberite, v.a aktsiate, positsioonid			Muude euroala residentide poolt emiteeritud aktsiad ja muud omandi-väärt-paberid	Välisvarad	Põhivarad	Ülejäänud varad ²
		Kokku	Valitsussektor	Muud euroala residentid	Kokku	Valitsussektor	Muud euroala residentid				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Bilansiline jääk											
2010	25 756,7	12 267,4	1 240,4	11 027,0	3 487,7	1 949,7	1 538,1	800,4	5 005,6	231,5	3 964,1
2011	26 769,2	12 340,8	1 178,0	11 162,8	3 481,4	1 952,7	1 528,7	739,4	5 031,8	240,6	4 935,2
2011 IV kv	26 769,2	12 340,8	1 178,0	11 162,8	3 481,4	1 952,7	1 528,7	739,4	5 031,8	240,6	4 935,2
2012 I kv	26 730,8	12 317,7	1 155,0	11 162,7	3 632,8	2 105,4	1 527,4	755,3	5 030,7	229,0	4 765,3
2012 jaan	26 941,2	12 370,1	1 174,3	11 195,8	3 551,3	2 018,9	1 532,4	747,5	5 041,9	238,3	4 992,1
veebr	26 930,6	12 323,5	1 158,5	11 165,1	3 614,0	2 074,9	1 539,0	745,1	5 012,1	232,8	5 003,1
märts	26 730,8	12 317,7	1 155,0	11 162,7	3 632,8	2 105,4	1 527,4	755,3	5 030,7	229,0	4 765,3
apr ³⁾	26 832,6	12 315,3	1 159,0	11 156,4	3 619,9	2 098,9	1 521,1	766,9	5 057,3	229,6	4 843,4
Tehingud											
2010	577,2	412,8	206,3	206,5	137,9	140,4	-2,5	5,7	-112,5	2,3	130,8
2011	1 029,5	57,2	-58,8	116,1	132,0	150,1	-18,1	-30,0	-37,5	8,0	899,8
2011 IV kv	-256,0	-101,3	13,5	-114,8	80,2	41,3	38,9	-9,1	-173,8	3,6	-55,6
2012 I kv	109,3	-0,8	-22,0	21,2	156,9	152,6	4,3	18,9	70,2	-12,4	-123,0
2012 jaan	239,4	37,4	-3,0	40,4	76,8	67,5	9,2	8,1	17,4	-3,2	103,6
veebr	41,2	-36,4	-16,2	-20,2	52,9	47,1	5,8	-1,4	18,7	-5,5	12,9
märts	-171,3	-1,8	-2,8	1,0	27,2	37,9	-10,7	12,3	34,1	-3,7	-239,5
apr ³⁾	143,9	0,1	6,9	-6,8	-8,6	-3,2	-5,4	21,4	-9,5	0,6	139,7

2. Kohustused

	Kokku	Ringluses olev sularaha	Keskvalitsuse hoised	Muu valitsus-sektori / muude euroala residentide hoised	Rahaturu-fondide osakud ³	Emiteeritud võlaväärt-paberid ⁴	Kapital ja reservid	Välis-kohustused	Ülejäänud kohustused ²	Rahaloome-asutuste vahelised kohustused, mis ületavad rahaloome-asutuste vahelisi varasid
Bilansiline jääk										
2010	25 756,7	808,6	264,2	10 535,1	552,4	2 822,9	2 022,6	4 372,0	4 350,2	28,6
2011	26 769,2	857,5	259,3	10 764,4	520,3	3 007,1	2 218,8	4 088,4	5 071,2	-17,7
2011 IV kv	26 769,2	857,5	259,3	10 764,4	520,3	3 007,1	2 218,8	4 088,4	5 071,2	-17,7
2012 I kv	26 730,8	844,9	328,5	10 814,5	494,1	2 993,4	2 271,6	4 144,8	4 895,5	-56,7
2012 jaan	26 941,2	843,0	319,2	10 772,8	493,0	2 996,7	2 273,0	4 106,8	5 200,3	-63,6
veebr	26 930,6	842,5	342,2	10 789,1	483,2	2 988,8	2 291,0	4 070,9	5 161,3	-38,4
märts	26 730,8	844,9	328,5	10 814,5	494,1	2 993,4	2 271,6	4 144,8	4 895,5	-56,7
apr ³⁾	26 832,6	847,6	289,8	10 817,0	503,5	2 986,2	2 271,8	4 185,7	4 987,0	-56,0
Tehingud										
2010	577,2	38,6	11,8	331,6	-98,5	39,5	99,6	-26,2	145,4	35,3
2011	1 029,5	49,1	-0,8	174,1	-29,1	50,8	137,6	-199,4	893,3	-46,2
2011 IV kv	-256,0	26,4	-2,2	-31,4	-6,6	-48,7	46,8	-115,1	-102,9	-22,2
2012 I kv	109,3	-12,4	69,3	57,1	10,6	-1,1	17,9	130,8	-152,6	-10,3
2012 jaan	239,4	-14,4	59,9	11,5	-5,8	-14,2	8,4	74,2	130,8	-10,9
veebr	41,2	-0,4	23,2	21,5	2,0	6,3	0,1	-3,0	-32,4	24,0
märts	-171,3	2,4	-13,8	24,1	14,4	6,8	9,5	59,5	-250,9	-23,3
apr ³⁾	143,9	2,7	-36,2	-6,3	12,1	-14,1	3,8	12,4	169,9	-0,3

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

² 2010. aasta detsembris muudeti ühes liikmesriigis tuletisinstrumentide kirjendamispraktikat, mis tõi kaasa selle positsiooni kasvu.

³ Euroala residentide poolt hoitavad summad.

⁴ Summad, mis on väljastatud kuni kaheaastase tähtajaga ja mida hoiavad euroalavälised residentid, on kajastatud väliskohustuste all.

2.3 Rahastatistika¹

(mld EUR ja aastased kasvumäärad; sesoonselt kohandatud; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodil)

1. Rahaagregaadid² ja vastaskirjed

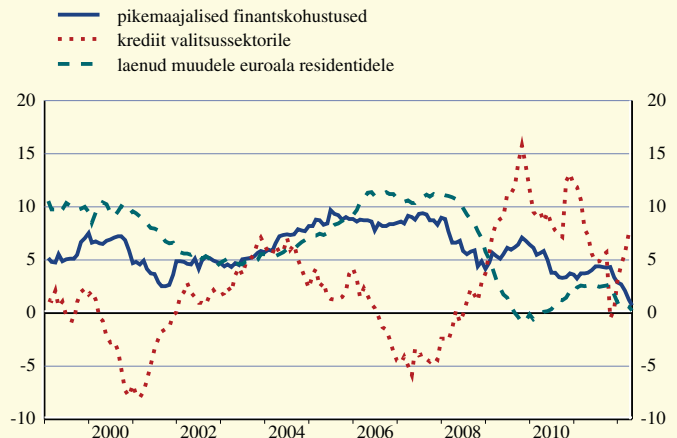
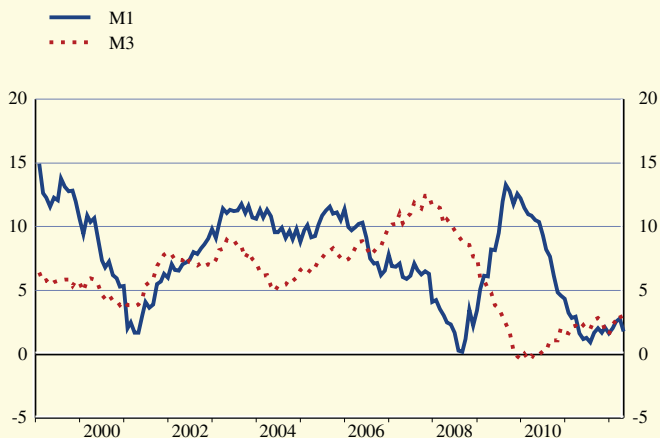
	M3				M3 3 kuu libisev keskmine (tsentreeritud)	Pikemaajalised finantskohustused	Krediit valitsussektorile	Krediit muudele euroala residentidele			Netovälisvarad ³	
	M2		M3-M2	Laenud				Memokirje: müügi ja väärtpaberistamisega kohandatud laenud ⁴				
	M1	M2-M1										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Bilansiline jääk												
2010	4 702,1	3 707,3	8 409,4	1 130,5	9 539,9	-	7 276,6	3 216,8	13 384,8	11 048,7	-	619,5
2011	4 785,8	3 804,8	8 590,6	1 149,7	9 740,3	-	7 681,6	3 157,0	13 451,2	11 185,4	-	929,3
2011 IV kv	4 785,8	3 804,8	8 590,6	1 149,7	9 740,3	-	7 681,6	3 157,0	13 451,2	11 185,4	-	929,3
2012 I kv	4 848,3	3 877,3	8 725,6	1 152,9	9 878,5	-	7 662,0	3 257,6	13 472,9	11 183,3	-	904,2
2012 jaan	4 790,6	3 836,2	8 626,8	1 134,0	9 760,8	-	7 737,9	3 194,5	13 485,2	11 214,3	-	932,9
veebr	4 818,6	3 866,2	8 684,9	1 137,8	9 822,6	-	7 727,5	3 231,8	13 474,1	11 192,6	-	935,6
märts	4 848,3	3 877,3	8 725,6	1 152,9	9 878,5	-	7 662,0	3 257,6	13 472,9	11 183,3	-	904,2
apr ⁴⁾	4 794,7	3 897,3	8 692,1	1 135,8	9 827,9	-	7 669,9	3 244,9	13 414,5	11 164,3	-	902,7
Tehingud												
2010	195,9	-10,0	185,9	-23,8	162,2	-	249,9	347,0	210,0	207,7	264,6	-85,7
2011	77,5	76,4	153,9	-6,5	147,4	-	213,9	89,9	68,9	116,9	143,3	161,7
2011 IV kv	3,9	-11,3	-7,4	-70,9	-78,3	-	-12,2	70,1	-57,8	-63,2	-26,5	-52,2
2012 I kv	65,8	74,0	139,8	33,1	172,8	-	-32,0	101,4	51,8	19,3	28,2	-28,0
2012 jaan	6,3	32,2	38,5	-3,2	35,4	-	16,9	39,5	47,0	36,4	41,3	-44,7
veebr	30,4	30,9	61,3	15,7	77,0	-	-12,1	28,0	-0,4	-11,2	-8,1	18,3
märts	29,0	10,9	39,9	20,5	60,4	-	-36,8	33,9	5,2	-5,9	-5,0	-1,6
apr ⁴⁾	-55,2	16,2	-38,9	-12,1	-51,0	-	-1,0	-6,3	-48,6	-19,5	-20,1	-9,0
Kasvumäärad												
2010	4,4	-0,3	2,3	-2,1	1,7	1,8	3,6	12,0	1,6	1,9	2,4	-85,7
2011	1,6	2,1	1,8	-0,7	1,5	1,9	2,9	3,0	0,5	1,1	1,3	161,7
2011 IV kv	1,6	2,1	1,8	-0,7	1,5	1,9	2,9	3,0	0,5	1,1	1,3	161,7
2012 I kv	2,8	3,2	3,0	4,1	3,1	2,7	1,3	7,5	0,5	0,6	1,2	-33,1
2012 jaan	2,1	2,5	2,3	3,0	2,3	2,2	2,7	4,5	0,7	1,2	1,6	91,6
veebr	2,6	3,0	2,8	1,9	2,7	2,7	2,1	5,6	0,4	0,8	1,2	93,1
märts	2,8	3,2	3,0	4,1	3,1	2,7	1,3	7,5	0,5	0,6	1,2	-33,1
apr ⁴⁾	1,8	3,2	2,4	2,9	2,5	.	0,8	7,7	0,0	0,3	0,8	-34,1

J1 Rahaagregaadid¹

(aastane kasvumäär; sesoonselt kohandatud)

J2 Vastaskirjed¹

(aastane kasvumäär; sesoonselt kohandatud)

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

Valikuliste kirjete kuised ja muud lühemaajalised kasvumäärad on saadaval veebilehel <http://www.ecb.europa.eu/stats/money/aggregates/aggr/html/index.en.html>.

² Rahaloomeasutuste ja keskvalitsuse (postiasutus, riigikassa) rahalised kohustused euroala residentidest mitterahaloomeasutuste (v.a keskvalitsus) ees. M1, M2 ja M3 määratlust vaata sõnastikust.

³ Kasvumäärade osas kajastatud väärtused on kõnealusel perioodil lõppenud 12 kuu jooksul sooritatud tehingute summad.

⁴ Kohandus vastavalt laenude eemaldamisele rahaloomeasutuste bilansist müügi või väärtpaberistamise teel.

2.3 Rahastatistika¹

(mld EUR ja aastased kasvumäärad; sesoonselt kohandatud; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodil)

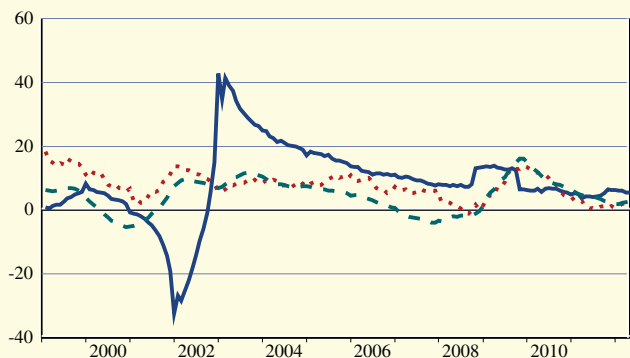
2. Rahaagregaatide komponendid ja pikemaajalised finantskohustused

	Ringluses olev sularaha	Üleööhoiused	Hoiused lepingulise tähtajaga kuni 2 aastat	Kuni 3kuulise etteteatamis-tähtajaga lõpetatavad hoiused	Repo tehingud	Rahaturufondide osakud	Võlaväärt-paberid tähtajaga kuni 2 aastat	Võlaväärt-paberid tähtajaga üle 2 aasta	Üle 3kuulise etteteatamis-tähtajaga lõpetatavad hoiused	Hoiused lepingulise tähtajaga üle 2 aasta	Kapital ja reservid
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Bilansiline jääk											
2010	794,0	3 908,2	1 794,7	1 912,6	438,6	568,7	123,1	2 719,0	118,9	2 432,1	2 006,6
2011	843,2	3 942,6	1 846,3	1 958,4	407,7	535,4	206,6	2 821,7	115,4	2 544,1	2 200,3
2011 IV kv	843,2	3 942,6	1 846,3	1 958,4	407,7	535,4	206,6	2 821,7	115,4	2 544,1	2 200,3
2012 I kv	847,8	4 000,5	1 901,4	1 975,9	417,7	493,1	242,1	2 749,8	113,1	2 522,4	2 276,7
2012 jaan	849,9	3 940,7	1 876,9	1 959,3	431,8	496,7	205,5	2 808,8	114,4	2 548,9	2 265,7
veebr	852,6	3 966,0	1 897,6	1 968,6	437,0	481,5	219,2	2 774,6	114,0	2 550,9	2 288,0
märts	847,8	4 000,5	1 901,4	1 975,9	417,7	493,1	242,1	2 749,8	113,1	2 522,4	2 276,7
apr ⁽¹⁾	850,1	3 944,7	1 914,5	1 982,9	410,0	496,5	229,3	2 753,3	113,8	2 513,9	2 289,0
Tehingud											
2010	36,5	159,5	-122,1	112,1	96,3	-101,6	-18,5	59,9	-14,1	107,9	96,2
2011	49,4	28,1	39,8	36,6	-9,8	-29,9	33,2	19,6	-2,5	61,8	135,0
2011 IV kv	11,2	-7,3	-8,0	-3,3	-99,3	6,2	22,1	-45,5	-3,0	9,1	27,3
2012 I kv	4,8	61,0	55,1	18,8	9,9	-5,3	28,5	-52,2	-3,2	-18,2	41,7
2012 jaan	6,8	-0,5	31,0	1,2	23,8	-17,1	-9,9	-7,8	-0,9	5,9	19,7
veebr	2,8	27,7	20,5	10,4	5,5	-3,4	13,7	-19,8	-1,5	4,8	4,3
märts	-4,8	33,8	3,6	7,3	-19,3	15,1	24,7	-24,6	-0,8	-28,9	17,6
apr ⁽¹⁾	2,2	-57,4	9,3	6,9	-10,4	6,1	-7,8	-8,2	0,7	-9,3	15,9
Kasvumäärad											
2010	4,8	4,3	-6,4	6,2	28,3	-15,2	-13,6	2,3	-10,6	4,7	5,2
2011	6,2	0,7	2,2	1,9	-2,3	-5,2	24,0	0,8	-2,1	2,5	6,6
2011 IV kv	6,2	0,7	2,2	1,9	-2,3	-5,2	24,0	0,8	-2,1	2,5	6,6
2012 I kv	5,5	2,2	3,9	2,5	4,2	-2,2	20,0	-2,5	-5,2	1,2	7,0
2012 jaan	6,2	1,2	3,2	1,9	11,6	-5,2	11,9	-0,3	-2,9	2,5	7,4
veebr	6,2	1,8	3,9	2,3	4,3	-5,4	21,8	-1,4	-4,4	2,6	6,6
märts	5,5	2,2	3,9	2,5	4,2	-2,2	20,0	-2,5	-5,2	1,2	7,0
apr ⁽¹⁾	5,5	1,0	3,8	2,7	-1,0	-0,2	20,6	-3,4	-4,6	0,3	7,2

J3 Rahaagregaatide komponendid¹

(aastane kasvumäär; sesoonselt kohandatud)

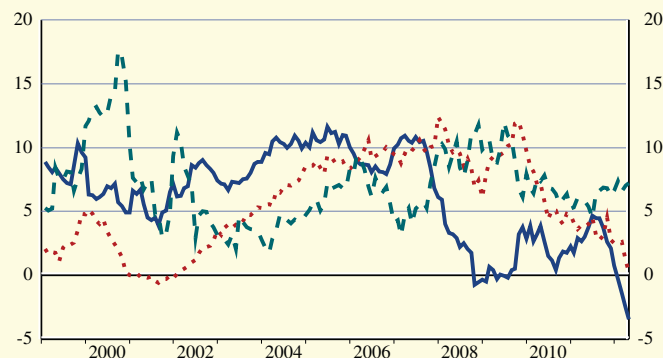
— ringluses olev sularaha
 ..... üleööhoiused
 - - - kuni 3kuulise etteteatamis-tähtajaga lõpetatavad hoiused

J4 Pikemaajaliste finantskohustuste komponendid¹

(aastane kasvumäär; sesoonselt kohandatud)

— võlaväärtpaberid tähtajaga üle 2 aasta
 ..... hoiused lepingulise tähtajaga üle 2 aasta
 - - - kapital ja reservid

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

2.4 Rahaloomeasutuste antud laenude jaotus^{1, 2}

(mld EUR ja aastakasvud; sesoonselt kohandatud; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodil)

1. Laenud finantsvahendajatele, kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele ning kodumajapidamistele

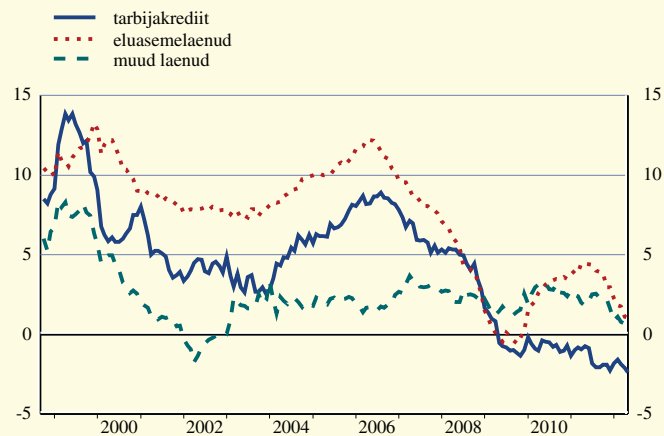
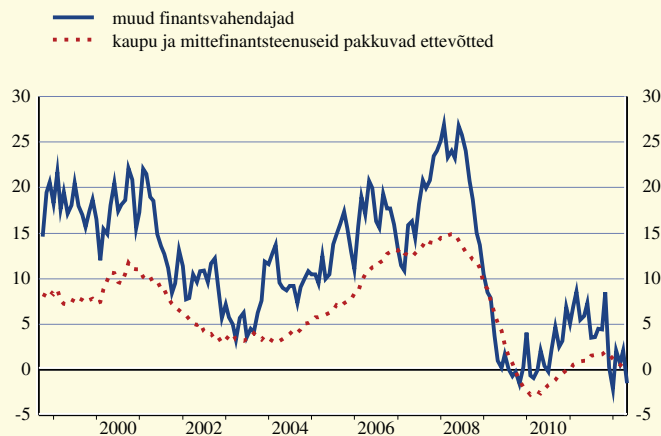
	Kindlustus- seltsid ja pensionifondid		Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted					Kodumajapidamised ³				
	Kokku	Muud finants- vahenda- jad	Kokku	Vastavalt müügile ja väärtpaberis- tamisele kohandatud laenud ⁴	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Vastavalt müügile ja väärtpaberis- tamisele kohandatud laenud ⁴	Tarbimis- laenud	Eluaseme- laenud	Muud laenud
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Bilansiline jääk												
2010	93,7	1 128,5	4 668,5	-	1 127,6	899,0	2 641,9	5 158,0	-	638,5	3 700,6	819,0
2011	91,1	1 139,2	4 722,6	-	1 146,8	860,9	2 714,9	5 232,4	-	626,2	3 777,5	828,7
2011 IV kv	91,1	1 139,2	4 722,6	-	1 146,8	860,9	2 714,9	5 232,4	-	626,2	3 777,5	828,7
2012 I kv	88,0	1 153,8	4 699,9	-	1 136,5	848,1	2 715,3	5 241,7	-	620,6	3 792,7	828,4
2012 jaan	87,7	1 168,2	4 718,6	-	1 146,4	853,7	2 718,5	5 239,8	-	626,7	3 781,9	831,3
veebr	84,2	1 162,0	4 709,8	-	1 141,9	849,7	2 718,2	5 236,6	-	624,0	3 782,9	829,7
märts	88,0	1 153,8	4 699,9	-	1 136,5	848,1	2 715,3	5 241,7	-	620,6	3 792,7	828,4
apr ⁶⁾	81,3	1 130,4	4 703,7	-	1 152,6	847,2	2 703,9	5 248,9	-	620,0	3 800,4	828,5
Tehingud												
2010	6,3	56,3	-1,9	45,9	-37,5	-26,3	61,9	146,9	155,5	-8,5	133,7	21,7
2011	1,4	-23,0	58,4	64,2	22,1	-20,7	57,0	80,2	100,8	-11,6	84,6	7,2
2011 IV kv	-4,5	-9,1	-32,4	-29,9	-26,8	-8,3	2,7	-17,2	17,4	-1,2	-11,8	-4,2
2012 I kv	-2,9	17,3	-9,7	-7,0	-7,0	-8,7	6,0	14,6	20,4	-2,7	16,4	0,9
2012 jaan	-3,2	30,1	0,8	1,1	1,0	-6,5	6,3	8,7	13,3	1,4	4,3	3,0
veebr	-3,5	-4,4	-2,6	-0,9	-2,7	-2,0	2,2	-0,7	0,8	-2,1	2,1	-0,7
märts	3,8	-8,4	-7,9	-7,2	-5,3	-0,2	-2,4	6,6	6,3	-2,0	10,1	-1,4
apr ⁶⁾	-6,7	-29,7	10,1	10,1	19,9	-0,1	-9,7	6,9	6,2	-1,6	8,7	-0,2
Kasvumäärad												
2010	7,2	5,1	0,0	1,0	-3,2	-2,8	2,4	2,9	3,1	-1,3	3,8	2,8
2011	1,6	-2,0	1,2	1,4	2,0	-2,3	2,1	1,6	1,9	-1,8	2,3	0,9
2011 IV kv	1,6	-2,0	1,2	1,4	2,0	-2,3	2,1	1,6	1,9	-1,8	2,3	0,9
2012 I kv	-0,2	2,3	0,3	0,5	-0,4	-2,9	1,6	0,6	1,7	-2,1	1,1	0,7
2012 jaan	-1,3	2,3	0,9	1,0	0,7	-2,9	2,2	1,3	2,0	-1,6	1,8	1,1
veebr	-8,3	0,8	0,6	0,7	0,1	-3,2	2,0	1,2	1,8	-1,9	1,8	0,8
märts	-0,2	2,3	0,3	0,5	-0,4	-2,9	1,6	0,6	1,7	-2,1	1,1	0,7
apr ⁶⁾	-6,5	-1,5	0,5	0,7	1,1	-2,2	1,1	0,5	1,5	-2,4	1,0	0,5

J5 Laenud muudele finantsvahendajatele ning kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele²

(aastakasvud; sesoonselt kohandamata)

J6 Laenud kodumajapidamistele²

(aastakasvud; sesoonselt kohandamata)

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste sektor, v.a eurosüsteem; sektorite liigituse aluseks on ESA 95.

² Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

³ Kaasa arvatud kodumajapidamisi teenindavad mittetulundusühingud.

⁴ Kohandus vastavalt laenude eemaldamisele rahaloomeasutuste bilansist müügi või väärtpaberistamise teel.

2.4 Rahaloomeasutuste antud laenude jaotus^{1, 2}

(mld EUR ja aastakasvud; sesoonselt kohandamata; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodil)

2. Laenu finantsvahendajatele ning kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele

	Kindlustusseltsid ja pensionifondid				Muud finantsvahendajad					Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted			
	Kokku	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	
1	2	3	4	Pöördrepositühingud kesksete osapooltega									5
Bilansiline jääk													
2011	83,4	63,7	6,3	13,4	1 115,4	155,6	579,6	213,4	322,4	4 720,4	1 139,0	860,9	2 720,5
2011 IV kv	83,4	63,7	6,3	13,4	1 115,4	155,6	579,6	213,4	322,4	4 720,4	1 139,0	860,9	2 720,5
2012 I kv	86,1	67,5	5,4	13,2	1 145,0	184,8	590,1	220,7	334,2	4 699,3	1 136,9	849,0	2 713,4
2012 veebr	82,7	63,4	6,1	13,2	1 142,4	182,7	593,8	222,9	325,7	4 710,9	1 143,5	849,0	2 718,4
märts	86,1	67,5	5,4	13,2	1 145,0	184,8	590,1	220,7	334,2	4 699,3	1 136,9	849,0	2 713,4
apr ³⁾	81,6	63,0	5,4	13,2	1 134,8	176,7	577,6	219,5	337,7	4 704,5	1 155,3	847,4	2 701,8
Tehingud													
2011	1,9	2,8	1,1	-2,0	-23,8	12,8	-19,4	-10,3	6,0	57,2	21,2	-20,7	56,6
2011 IV kv	-15,0	-15,2	1,0	-0,8	-55,9	-22,6	-54,6	4,4	-5,7	-31,4	-33,7	-9,0	11,3
2012 I kv	3,0	3,9	-0,9	0,0	32,3	29,1	12,7	7,5	12,1	-8,0	1,2	-7,7	-1,5
2012 veebr	-1,7	-1,7	0,1	-0,1	-7,4	4,4	-9,2	0,0	1,7	-5,3	-4,8	-0,7	0,2
märts	3,4	4,1	-0,8	0,1	2,5	2,0	-3,6	-2,4	8,5	-9,5	-6,5	1,4	-4,5
apr ³⁾	-4,5	-4,6	0,0	0,0	-16,6	-11,2	-17,9	-1,6	2,9	11,5	22,2	-0,9	-9,9
Kasvumäärad													
2011	2,1	3,9	21,7	-13,3	-2,1	8,9	-3,2	-4,9	1,9	1,2	1,9	-2,3	2,1
2011 IV kv	2,1	3,9	21,7	-13,3	-2,1	8,9	-3,2	-4,9	1,9	1,2	1,9	-2,3	2,1
2012 I kv	-0,3	1,2	-0,6	-7,6	2,1	34,4	0,0	3,8	5,0	0,3	-0,4	-2,9	1,6
2012 veebr	-8,2	-8,5	12,4	-14,2	0,7	15,1	-1,3	2,9	3,2	0,6	0,1	-3,2	2,0
märts	-0,3	1,2	-0,6	-7,6	2,1	34,4	0,0	3,8	5,0	0,3	-0,4	-2,9	1,6
apr ³⁾	-6,7	-7,3	4,6	-7,8	-1,5	18,4	-7,0	3,1	6,2	0,5	1,1	-2,2	1,1

3. Laenu kodumajapidamistele³

	Kokku	Tarbimislenu				Eluasemelenu				Muud laenu				
		Kokku	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Füüsilisest isikust ettevõtjad	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Bilansiline jääk														
2011	5 242,7	628,4	140,9	183,8	303,7	3 784,3	14,5	56,6	3 713,2	830,0	419,7	142,8	87,5	599,7
2011 IV kv	5 242,7	628,4	140,9	183,8	303,7	3 784,3	14,5	56,6	3 713,2	830,0	419,7	142,8	87,5	599,7
2012 I kv	5 231,3	617,9	136,1	180,1	301,7	3 787,1	14,0	56,6	3 716,4	826,3	417,4	141,8	85,9	598,6
2012 veebr	5 228,1	619,2	137,7	180,8	300,7	3 780,7	14,0	56,6	3 710,2	828,3	418,2	143,1	86,2	598,9
märts	5 231,3	617,9	136,1	180,1	301,7	3 787,1	14,0	56,6	3 716,4	826,3	417,4	141,8	85,9	598,6
apr ³⁾	5 234,5	618,3	137,2	180,1	301,0	3 790,8	14,0	56,8	3 720,0	825,4	418,5	140,2	85,7	599,4
Tehingud														
2011	80,7	-11,7	-3,7	-6,4	-1,6	85,1	-0,2	2,7	82,6	7,3	8,8	-6,4	-2,5	16,2
2011 IV kv	-12,5	-0,7	2,1	-2,0	-0,8	-8,9	0,3	0,4	-9,6	-2,9	10,1	-4,8	-0,1	2,0
2012 I kv	-6,1	-7,6	-4,5	-2,1	-1,0	4,0	-0,4	0,1	4,3	-2,5	-2,5	-0,8	-1,0	-0,7
2012 veebr	-5,8	-4,5	-2,3	-1,5	-0,7	-0,4	-0,2	-0,1	-0,1	-0,9	-0,3	0,1	-0,9	-0,1
märts	4,7	0,1	-1,5	0,1	1,5	6,6	0,1	0,2	6,4	-2,1	-1,4	-1,4	-0,1	-0,7
apr ³⁾	2,9	-0,6	0,4	0,0	-1,0	4,7	0,0	0,4	4,4	-1,2	-1,6	-0,6	0,0	-0,6
Kasvumäärad														
2011	1,6	-1,8	-2,5	-3,4	-0,5	2,3	-1,7	5,0	2,3	0,9	2,1	-4,3	-2,9	2,7
2011 IV kv	1,6	-1,8	-2,5	-3,4	-0,5	2,3	-1,7	5,0	2,3	0,9	2,1	-4,3	-2,9	2,7
2012 I kv	0,6	-2,1	-1,7	-3,7	-1,3	1,1	1,1	5,2	1,0	0,7	2,0	-4,2	-2,1	2,3
2012 veebr	1,2	-1,9	-1,6	-3,2	-1,1	1,8	0,1	4,8	1,7	0,8	2,1	-2,8	-2,6	2,2
märts	0,6	-2,1	-1,7	-3,7	-1,3	1,1	1,1	5,2	1,0	0,7	2,0	-4,2	-2,1	2,3
apr ³⁾	0,5	-2,4	-1,1	-3,8	-2,1	1,0	0,9	5,5	1,0	0,5	1,7	-3,1	-0,6	1,6

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste sektor, v.a eurosüsteem; sektorite liigituse aluseks on ESA 95.² Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.³ Kaasa arvatud kodumajapidamiste teenindavad mittetulundusühingud.

2.4 Rahaloomeasutuste antud laenude jaotus^{1, 2}

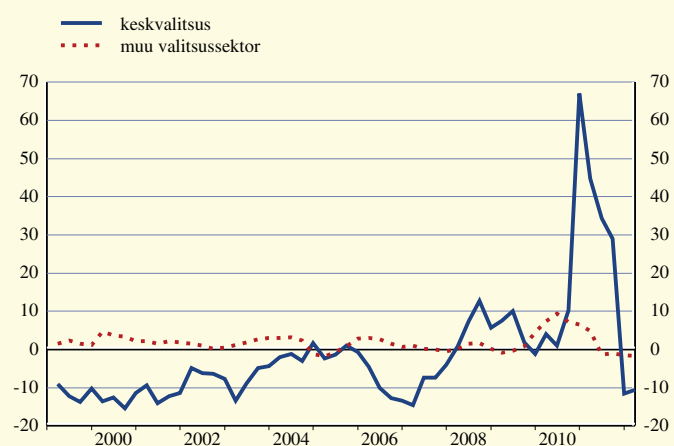
(mln EUR ja aastakasvud; sesoonselt kohandamata; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodil)

4. Laenuid valitsussektorile ja euroalavälistele residentidele

	Valitsussektor					Euroalavälised residentid				
	Kokku	Keskvalitsus	Muu valitsussektor			Kokku	Pangad ³	Mittepangad		
			Piirkondlik valitsus	Kohalik omavalitsus	Sotsiaalkindlustusfondid			Kokku	Valitsussektor	Muu
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bilansiline jääk										
2010	1 221,8	397,5	225,2	553,0	46,1	2 963,0	2 010,9	952,1	49,5	902,6
2011	1 160,0	348,4	221,9	567,9	21,7	3 020,5	2 022,2	998,3	62,4	935,9
2011 II kv	1 152,7	346,4	223,4	555,9	27,0	3 006,5	2 012,0	994,5	60,1	934,4
III kv	1 145,8	343,5	224,0	553,7	24,7	3 155,7	2 133,1	1 022,7	62,7	960,0
IV kv	1 160,0	348,4	221,9	567,9	21,7	3 020,5	2 022,2	998,3	62,4	935,9
2012 I kv ⁽⁴⁾	1 137,0	321,4	224,0	567,4	24,0	3 004,9	1 995,9	1 007,9	59,6	948,4
Tehingud										
2010	207,2	156,3	14,9	24,1	11,9	6,3	8,3	-2,3	0,6	-2,9
2011	-58,2	-46,0	-0,1	11,2	-23,6	15,6	-26,4	42,0	12,9	29,1
2011 II kv	-36,5	-13,0	-6,5	-2,1	-14,9	44,5	21,8	22,7	6,1	16,6
III kv	-7,1	-3,3	0,6	-2,0	-2,4	65,9	59,6	6,3	1,4	5,0
IV kv	13,5	4,6	1,4	10,4	-3,2	-151,1	-108,1	-43,1	-1,4	-41,6
2012 I kv ⁽⁴⁾	-22,0	-26,1	-1,9	4,0	2,7	40,7	15,7	23,9	-2,0	25,9
Kasvumäärad										
2010	20,6	67,1	7,1	4,6	35,1	0,6	0,5	-0,1	0,8	-0,2
2011	-4,8	-11,6	-0,1	2,0	-52,2	0,6	-1,2	4,4	26,6	3,2
2011 II kv	7,1	34,4	-1,1	1,4	-38,6	2,6	0,5	6,6	30,4	5,4
III kv	6,2	28,9	0,2	1,8	-43,3	5,2	4,0	7,4	24,6	6,4
IV kv	-4,8	-11,6	-0,1	2,0	-52,2	0,6	-1,2	4,4	26,6	3,2
2012 I kv ⁽⁴⁾	-4,4	-10,5	-2,8	1,8	-42,4	0,1	-0,4	1,0	7,5	0,6

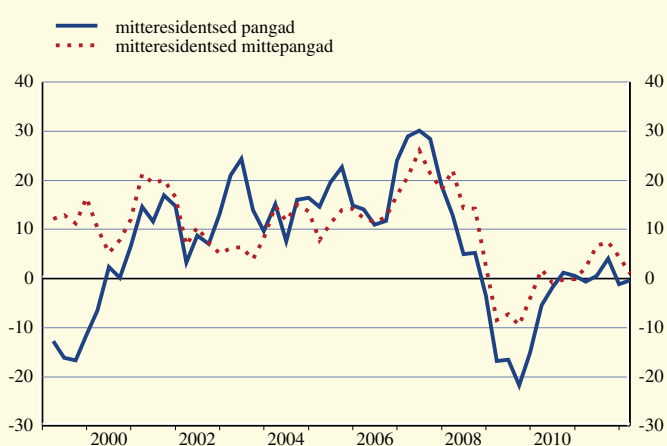
J7 Laenuid valitsussektorile²

(aastakasvud; sesoonselt kohandamata)

J8 Laenuid euroalavälistele residentidele²

(aastakasvud; sesoonselt kohandamata)

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste sektor, v.a eurosüsteem; sektorite liigituse aluseks on ESA 95.

² Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

³ Käesolevas tabelis tähendab termin „pank” rahaloomeasutusega sarnast liiki asutust, mis asub väljaspool euroala.

2.5 Rahaloomeasutustesse paigutatud hoiuste jaotus^{1, 2}

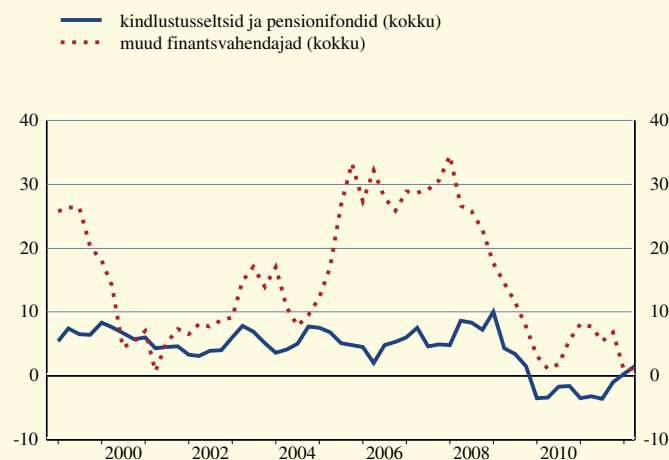
(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodil)

1. Finantsvahendajate hoiused

	Kindlustusettevõtted ja pensionifondid						Muud finantsvahendajad								
	Kokku	Üleöö- hoiused	Lepingulise täht- ajaga		Lõpetatavad ette- teatamistähtajaga		Repo- tehingud	Kokku	Üleöö- hoiused	Lepingulise täht- ajaga		Lõpetatavad ette- teatamistähtajaga		Repo- tehingud	kesksete osa- pooltega
			Kuni 2 aastat	Üle 2 aasta	Kuni 3 kuud	Üle 3 kuu				Kuni 2 aastat	Üle 2 aasta	Kuni 3 kuud	Üle 3 kuu		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Bilansiline jääk															
2010	716,9	84,6	79,3	528,3	2,6	0,3	21,9	2 168,3	358,5	305,7	1 132,6	10,7	0,5	360,3	255,0
2011	704,3	92,1	79,9	512,7	4,0	0,2	15,5	2 220,7	389,8	284,9	1 190,9	14,7	0,5	339,9	260,0
2011 IV kv	704,3	92,1	79,9	512,7	4,0	0,2	15,5	2 220,7	389,8	284,9	1 190,9	14,7	0,5	339,9	260,0
2012 I kv	711,3	98,4	86,8	504,6	4,5	0,2	16,9	2 210,9	420,0	265,9	1 148,9	15,5	0,4	360,3	275,9
2012 jaan	720,4	109,1	83,4	510,0	4,0	0,2	13,7	2 253,7	415,8	275,1	1 188,0	14,0	0,3	360,4	270,6
veebr	721,5	107,0	87,1	506,9	4,2	0,2	16,1	2 250,6	408,2	277,4	1 175,9	14,1	0,3	374,7	286,2
märts	711,3	98,4	86,8	504,6	4,5	0,2	16,9	2 210,9	420,0	265,9	1 148,9	15,5	0,4	360,3	275,9
apr ⁶⁾	718,6	106,1	87,5	503,7	4,7	0,2	16,5	2 199,3	405,4	268,9	1 141,2	15,1	0,5	368,2	280,7
Tehingud															
2010	-26,5	-3,3	-8,4	-16,6	0,2	0,0	1,6	156,9	45,1	-37,6	52,8	-8,0	0,4	104,2	-
2011	2,2	11,7	4,2	-13,9	1,1	-0,1	-0,9	19,7	28,8	-29,1	16,4	3,9	0,1	-0,3	5,5
2011 IV kv	-8,2	3,6	-5,2	-6,1	0,1	0,0	-0,7	-98,9	4,5	-23,7	19,0	3,3	0,1	-102,1	-79,6
2012 I kv	7,6	6,4	6,7	-7,4	0,5	0,0	1,4	-6,6	31,2	-18,2	-40,8	0,8	-0,2	20,5	15,5
2012 jaan	16,0	17,1	3,2	-2,7	0,1	0,0	-1,8	35,0	26,4	-9,0	-2,0	-0,8	-0,2	20,5	10,2
veebr	2,0	-2,0	3,8	-2,4	0,1	0,0	2,4	-1,2	-6,8	2,5	-11,4	0,1	0,0	14,4	15,6
märts	-10,4	-8,7	-0,4	-2,3	0,3	0,0	0,7	-40,4	11,6	-11,7	-27,3	1,4	0,0	-14,4	-10,3
apr ⁶⁾	7,1	7,8	0,1	-0,7	0,2	0,0	-0,4	-16,0	-15,2	2,7	-8,5	-0,4	0,1	5,2	2,1
Kasvumäärad															
2010	-3,6	-3,4	-9,6	-3,0	9,7	-	7,8	8,1	14,4	-11,1	4,9	-48,5	-	41,1	-
2011	0,3	14,4	5,6	-2,6	43,3	-	-5,2	0,9	8,0	-9,3	1,4	36,1	-	-0,2	2,1
2011 IV kv	0,3	14,4	5,6	-2,6	43,3	-	-5,2	0,9	8,0	-9,3	1,4	36,1	-	-0,2	2,1
2012 I kv	1,5	17,9	14,8	-3,8	43,3	-	18,9	1,1	11,8	-13,2	-1,0	31,5	-	8,1	14,6
2012 jaan	0,7	17,8	9,1	-3,1	39,2	-	-18,3	3,8	8,7	-9,6	1,9	28,3	-	16,6	23,7
veebr	2,2	25,8	14,4	-3,6	38,3	-	4,2	2,5	7,9	-9,7	2,1	26,8	-	8,0	13,5
märts	1,5	17,9	14,8	-3,8	43,3	-	18,9	1,1	11,8	-13,2	-1,0	31,5	-	8,1	14,6
apr ⁶⁾	1,1	23,6	10,1	-3,9	14,4	-	-4,1	-1,4	6,1	-14,6	-2,6	35,4	-	5,1	12,5

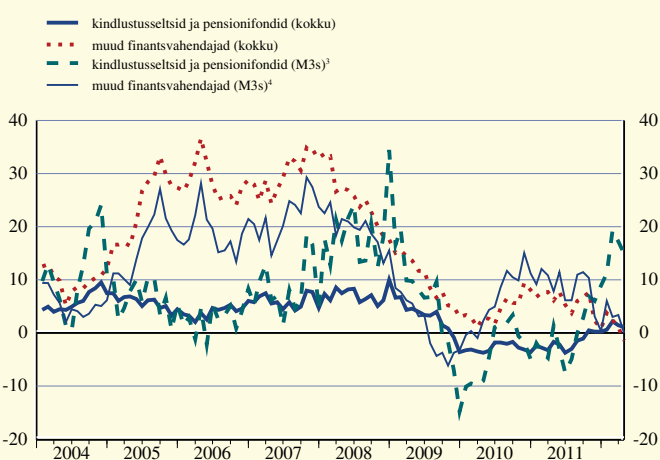
J9 Hoiused kokku sektorite lõikes²

(aastased kasvumäärad)

J10 Hoiused kokku ja M3s sisalduvad hoiused sektorite lõikes²

(aastased kasvumäärad)

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste sektor, v.a eurosüsteem; sektorite liigituse aluseks on ESA 95.

² Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

³ Hõlmab hoiuseid veergudes 2, 3, 5 ja 7.

⁴ Hõlmab hoiuseid veergudes 9, 10, 12 ja 14.

2.5 Rahaloomeasutustesse paigutatud hoiuste jaotus^{1, 2}

(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodil)

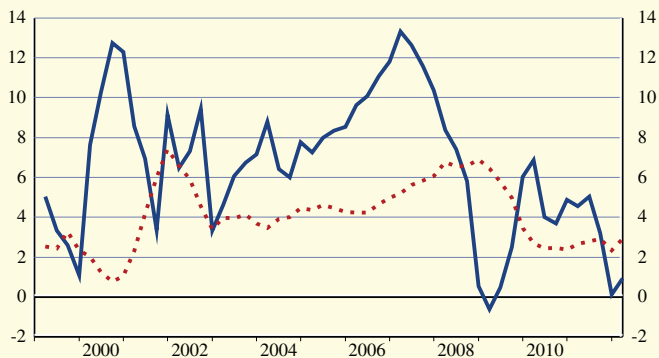
2. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete ja kodumajapidamiste hoiused

	Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted							Kodumajapidamised ³						
	Kokku	Üleöö- hoiused	Lepingulise tähtajaga		Lõpetatavad etteeta- mistähtajaga		Repo- tehingud	Kokku	Üleöö- hoiused	Lepingulise tähtajaga		Lõpetatavad etteeta- mistähtajaga		Repo- tehingud
			Kuni 2 aastat	Üle 2 aasta	Kuni 3 kuud	Üle 3 kuu				Kuni 2 aastat	Üle 2 aasta	Kuni 3 kuud	Üle 3 kuu	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Bilansiline jääk														
2010	1 670,7	1 036,4	455,5	87,2	75,8	1,5	14,2	5 739,1	2 244,5	901,0	665,0	1 788,5	110,3	29,8
2011	1 686,0	1 044,2	453,5	97,7	72,3	2,0	16,3	5 894,0	2 255,7	948,3	723,7	1 837,0	106,7	22,7
2011 IV kv	1 686,0	1 044,2	453,5	97,7	72,3	2,0	16,3	5 894,0	2 255,7	948,3	723,7	1 837,0	106,7	22,7
2012 I kv	1 663,7	1 019,6	451,6	100,6	76,0	2,2	13,8	5 945,1	2 223,2	995,4	736,9	1 864,7	105,0	19,9
2012 jaan	1 631,3	993,7	448,1	98,6	73,8	2,0	15,1	5 903,6	2 229,0	966,8	726,9	1 852,6	105,9	22,5
veebr	1 628,8	989,8	448,5	100,3	74,1	2,1	14,1	5 919,3	2 218,2	982,2	734,0	1 858,4	105,6	20,8
märts	1 663,7	1 019,6	451,6	100,6	76,0	2,2	13,8	5 945,1	2 223,2	995,4	736,9	1 864,7	105,0	19,9
apr ⁴⁾	1 651,8	1 013,2	440,9	105,1	77,0	1,8	14,0	5 967,2	2 246,1	992,4	737,9	1 868,1	105,0	17,6
Tehingud														
2010	78,1	40,3	23,2	9,0	7,8	-0,2	-2,1	132,9	81,7	-98,9	58,7	113,6	-14,6	-7,5
2011	2,5	3,7	-2,7	8,7	-7,3	0,4	-0,5	134,3	7,4	42,6	50,5	43,5	-2,6	-7,0
2011 IV kv	21,7	46,6	-17,2	0,8	-6,5	0,3	-2,4	56,7	14,4	26,0	13,7	15,1	-1,3	-11,2
2012 I kv	-20,8	-23,2	-2,8	4,3	3,2	0,2	-2,4	52,3	-32,0	47,2	13,6	29,0	-2,6	-2,8
2012 jaan	-54,2	-49,8	-5,2	0,9	1,0	0,0	-1,2	10,1	-26,4	18,1	3,5	15,8	-0,7	-0,2
veebr	-1,0	-3,0	-0,5	3,0	0,3	0,1	-0,9	16,5	-10,3	15,8	7,1	6,8	-1,2	-1,7
märts	34,5	29,6	2,9	0,3	1,9	0,0	-0,3	25,8	4,8	13,3	2,9	6,3	-0,7	-0,9
apr ⁴⁾	-11,7	-6,2	-10,7	4,4	1,0	-0,4	0,1	20,7	21,6	-3,1	1,0	3,4	0,1	-2,3
Kasvumäärad														
2010	4,9	4,1	5,3	11,2	11,4	-10,1	-12,8	2,4	3,8	-9,9	9,7	6,8	-11,7	-20,2
2011	0,1	0,4	-0,6	9,9	-9,3	29,0	-5,2	2,3	0,3	4,7	7,5	2,4	-2,4	-23,6
2011 IV kv	0,1	0,4	-0,6	9,9	-9,3	29,0	-5,2	2,3	0,3	4,7	7,5	2,4	-2,4	-23,6
2012 I kv	0,9	1,8	-1,8	12,0	-6,5	3,5	-4,0	2,9	0,0	9,6	7,3	2,8	-4,8	-36,6
2012 jaan	0,5	0,5	0,3	9,7	-11,5	36,5	13,3	2,3	-0,3	6,6	7,2	2,4	-2,7	-25,4
veebr	0,8	1,2	-0,5	11,0	-8,7	0,6	4,2	2,5	-0,4	7,8	7,4	2,6	-4,0	-32,8
märts	0,9	1,8	-1,8	12,0	-6,5	3,5	-4,0	2,9	0,0	9,6	7,3	2,8	-4,8	-36,6
apr ⁴⁾	0,0	1,1	-3,7	14,7	-5,3	-13,1	-20,2	2,7	-0,2	9,4	6,5	2,8	-4,0	-45,7

J11 Hoiused kokku sektorite lõikes²

(aastased kasvumäärad)

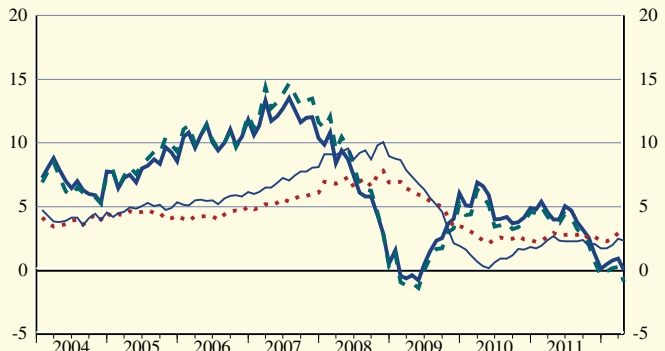
- kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted (kokku)
- kodumajapidamised (kokku)

J12 Hoiused kokku ja M3s sisalduvad hoiused sektorite lõikes²

(aastased kasvumäärad)

- kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted (kokku)
- kodumajapidamised (kokku)
- kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted (M3s)⁴
- kodumajapidamised (M3s)⁵

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste sektor, v.a eurosüsteem; sektorite liigituse aluseks on ESA 95.

² Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

³ Hõlmab kodumajapidamisi teenindavaid mittetulundusühinguid.

⁴ Hõlmab hoiuseid veergudes 2, 3, 5 ja 7.

⁵ Hõlmab hoiuseid veergudes 9, 10, 12 ja 14.

2.5 Rahaloomeasutustesse paigutatud hoiuste jaotus^{1, 2}

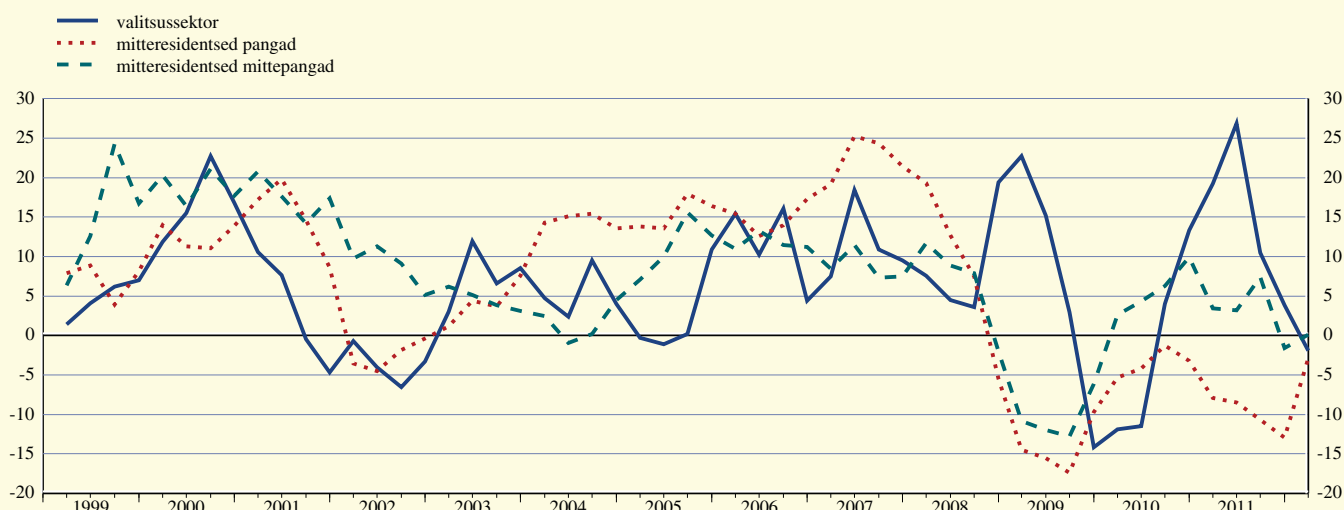
(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodil)

3. Valitsussektori ja euroalaväliste residentide hoiused

	Valitsussektor					Euroalavälised residentid				
	Kokku	Keskvalitsus	Muu valitsussektor			Kokku	Pangad ³	Mittepangad		
			Piirkondlik valitsus	Kohalik omavalitsus	Sotsiaalkindlustusfondid			Kokku	Valitsussektor	Muu
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bilansiline jääk										
2010	427,6	196,2	47,7	109,6	74,1	3 488,8	2 492,0	996,9	45,9	950,9
2011	442,7	195,5	48,6	113,5	85,2	3 153,0	2 175,4	977,5	44,3	933,2
2011 II kv	521,5	266,4	55,0	112,6	87,5	3 276,4	2 291,6	984,8	47,7	937,1
III kv	464,8	211,4	54,3	111,4	87,8	3 343,0	2 295,3	1 047,7	50,0	997,7
IV kv	442,7	195,5	48,6	113,5	85,2	3 153,0	2 175,4	977,5	44,3	933,2
2012 I kv ⁽⁴⁾	466,7	192,5	65,0	113,4	95,9	3 311,7	2 328,6	981,4	54,8	926,6
Tehingud										
2010	49,9	47,4	4,3	-5,0	2,9	0,8	-83,9	84,7	7,5	77,1
2011	16,9	3,3	0,6	2,3	10,6	-334,6	-318,0	-16,7	-2,1	-14,6
2011 II kv	45,7	30,9	2,7	3,9	8,2	-19,7	-41,5	21,8	6,4	15,4
III kv	-56,9	-55,1	-1,0	-1,2	0,2	0,6	-49,1	49,7	1,4	48,3
IV kv	-22,3	-15,9	-5,9	2,1	-2,5	-234,1	-151,5	-82,6	-6,2	-76,4
2012 I kv ⁽⁴⁾	24,6	-2,9	16,5	0,5	10,9	190,4	176,9	11,7	11,1	0,6
Kasvumäärad										
2010	13,3	32,2	9,9	-4,4	4,1	0,3	-3,2	9,9	12,7	9,6
2011	3,9	1,3	1,3	2,1	14,3	-9,7	-13,0	-1,6	-4,3	-1,5
2011 II kv	26,8	61,3	1,2	-2,6	14,0	-5,2	-8,5	3,2	5,0	3,1
III kv	10,5	21,6	-7,8	-1,9	17,0	-5,6	-10,7	7,4	3,3	7,6
IV kv	3,9	1,3	1,3	2,1	14,3	-9,7	-13,0	-1,6	-4,3	-1,5
2012 I kv ⁽⁴⁾	-1,9	-18,3	23,5	4,8	21,2	-1,9	-2,9	0,1	30,0	-1,2

J13 Valitsussektori ja euroalaväliste residentide hoiused²

(aastased kasvumäärad)

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste sektor, v.a eurosüsteem; sektorite liigituse aluseks on ESA 95.

² Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

³ Käesolevas tabelis tähendab termin „pank” rahaloomeasutusega sarnast asutust, mis asub väljaspool euroala.

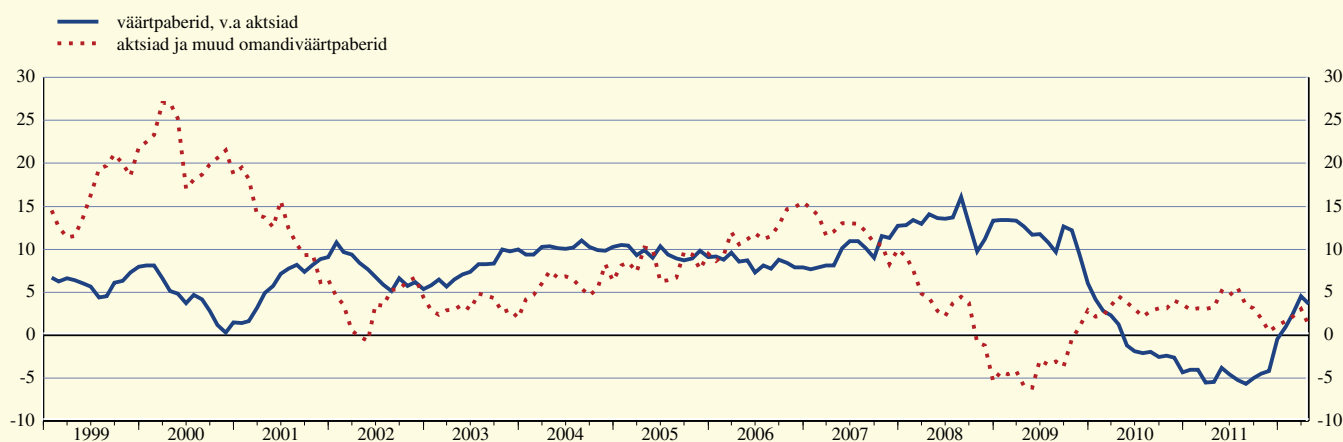
2.6 Rahaloomeasutuste väärtpaperipositsioonide jaotus^{1, 2}

(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodil)

	Väärtpaberid, v.a aktsiad							Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid				
	Kokku	Rahaloomeasutused		Valitsussektor		Muud euroala residendid		Euroala- välised residendid	Kokku	Rahaloome- asutused	Mitterahaloome- asutused	Euroala- välised residendid
		Euro	Muu	Euro	Muu	Euro	Muu					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Bilansiline jääk												
2010	5 991,2	1 778,4	107,4	1 507,8	16,4	1 500,9	27,8	1 052,6	1 535,9	445,3	787,8	302,8
2011	5 697,8	1 763,8	87,8	1 373,0	22,9	1 489,5	28,3	932,5	1 507,4	485,7	726,4	295,4
2011 IV kv	5 697,8	1 763,8	87,8	1 373,0	22,9	1 489,5	28,3	932,5	1 507,4	485,7	726,4	295,4
2012 I kv	5 914,7	1 819,3	98,0	1 495,4	32,1	1 491,9	24,9	953,1	1 526,0	489,6	741,6	294,8
2012 jaan	5 763,3	1 782,0	88,6	1 423,7	23,3	1 497,6	23,8	924,2	1 525,6	495,4	734,1	296,1
veebr	5 852,4	1 813,8	91,0	1 465,9	31,0	1 504,2	23,6	922,8	1 515,3	491,5	731,4	292,4
märts	5 914,7	1 819,3	98,0	1 495,4	32,1	1 491,9	24,9	953,1	1 526,0	489,6	741,6	294,8
apr ⁶⁾	5 867,4	1 797,3	98,6	1 493,6	33,1	1 486,3	23,9	934,7	1 535,0	489,0	753,2	292,9
Tehingud												
2010	-270,8	-167,1	-6,9	42,8	-2,0	10,1	-14,8	-132,9	54,4	28,2	5,2	20,9
2011	-25,9	45,4	8,0	-4,4	5,5	-19,9	0,4	-60,9	17,0	60,1	-31,7	-11,4
2011 IV kv	75,1	66,4	0,5	-14,6	-0,2	36,5	2,3	-15,9	-8,1	5,2	-9,7	-3,6
2012 I kv	257,9	60,1	12,8	138,2	10,7	6,7	-1,8	31,2	30,4	11,8	18,9	-0,3
2012 jaan	111,2	27,5	3,0	56,9	1,2	12,3	-3,1	13,4	16,5	8,8	8,1	-0,4
veebr	93,4	31,0	3,7	39,2	8,0	5,6	0,1	5,8	-4,0	0,6	-1,4	-3,1
märts	53,3	1,6	6,2	42,1	1,5	-11,2	1,2	12,0	17,9	2,3	12,3	3,2
apr ⁶⁾	-53,8	-23,7	-0,7	2,2	0,5	-4,4	-1,4	-26,3	21,2	0,8	21,1	-0,7
Kasvumäärad												
2010	-4,3	-8,5	-5,5	2,9	-11,1	0,7	-35,4	-11,2	3,6	6,5	0,6	7,5
2011	-0,4	2,7	7,8	-0,4	33,8	-1,3	0,8	-6,2	1,1	13,8	-4,2	-3,7
2011 IV kv	-0,4	2,7	7,8	-0,4	33,8	-1,3	0,8	-6,2	1,1	13,8	-4,2	-3,7
2012 I kv	4,6	7,6	22,8	9,1	56,5	1,3	-12,9	-4,3	3,1	16,3	-2,5	-1,7
2012 jaan	1,0	4,6	11,3	2,6	28,6	0,1	-7,3	-7,5	1,6	15,6	-4,7	-2,3
veebr	2,5	6,0	19,1	5,1	63,9	0,1	-12,3	-6,1	2,2	15,6	-3,8	-2,0
märts	4,6	7,6	22,8	9,1	56,5	1,3	-12,9	-4,3	3,1	16,3	-2,5	-1,7
apr ⁶⁾	3,7	7,3	16,8	8,6	61,7	0,4	-7,5	-6,5	1,2	16,0	-4,8	-4,2

J14 Rahaloomeasutuste väärtpaperipositsioonid²

(aastased kasvumäärad)

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste sektor, v.a eurosüsteem; sektorite liigituse aluseks on ESA 95.

² Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

2.7 Rahaloomeasutuste valikuliste bilansikirjete jaotus vääringute kaupa^{1, 2}

(protsent kogusummast; bilansiline jääk mld EUR; perioodi lõpp)

1. Laenud, võlaväärtpaberid ja hoised

	Rahaloomeasutused ³							Mitterahaloomeasutused						
	Kõigi vääringute bilansiline jääk	Euro ⁴	Muud vääringud				Kõigi vääringute bilansiline jääk	Euro ⁴	Muud vääringud					
			Kokku	USD	JPY	CHF			GBP	Kokku	USD	JPY	CHF	GBP
Laenud														
<i>Euroala residentidele</i>														
2010	5 517,1	-	-	-	-	-	-	12 247,8	96,0	4,0	2,1	0,2	1,1	0,4
2011	6 160,3	-	-	-	-	-	-	12 321,8	96,2	3,8	1,9	0,3	1,1	0,4
2011 IV kv	6 160,3	-	-	-	-	-	-	12 321,8	96,2	3,8	1,9	0,3	1,1	0,4
2012 I kv ⁽⁴⁾	6 330,9	-	-	-	-	-	-	12 298,7	96,3	3,7	1,8	0,2	1,1	0,4
<i>Euroalaväliste residentidele</i>														
2010	2 010,9	44,9	55,1	30,7	2,9	3,2	11,6	952,1	39,9	60,1	42,8	1,4	3,7	6,7
2011	2 022,2	44,5	55,5	35,6	2,5	2,7	9,3	998,3	38,2	61,8	41,2	2,6	3,3	7,8
2011 IV kv	2 022,2	44,5	55,5	35,6	2,5	2,7	9,3	998,3	38,2	61,8	41,2	2,6	3,3	7,8
2012 I kv ⁽⁴⁾	1 995,9	47,9	52,1	32,9	2,5	2,6	8,5	1 007,9	39,1	60,9	41,0	2,4	3,1	7,6
Väärtpaberid, v.a aktsiad														
<i>Emiteeritud euroala residentide poolt</i>														
2010	1 885,8	94,3	5,7	3,3	0,1	0,3	1,7	3 052,8	98,6	1,4	0,8	0,1	0,1	0,4
2011	1 851,6	95,3	4,7	2,5	0,1	0,3	1,5	2 913,7	98,2	1,8	1,0	0,2	0,1	0,4
2011 IV kv	1 851,6	95,3	4,7	2,5	0,1	0,3	1,5	2 913,7	98,2	1,8	1,0	0,2	0,1	0,4
2012 I kv ⁽⁴⁾	1 917,3	94,9	5,1	2,6	0,1	0,3	1,8	3 044,3	98,1	1,9	1,1	0,1	0,1	0,4
<i>Emiteeritud euroalaväliste residentide poolt</i>														
2010	545,9	49,9	50,1	27,6	0,3	0,5	16,8	506,6	33,3	66,7	40,5	3,9	0,9	13,6
2011	457,0	56,4	43,6	21,1	0,3	0,3	16,0	475,5	32,3	67,7	39,3	5,8	0,7	13,7
2011 IV kv	457,0	56,4	43,6	21,1	0,3	0,3	16,0	475,5	32,3	67,7	39,3	5,8	0,7	13,7
2012 I kv ⁽⁴⁾	486,5	55,2	44,8	19,9	0,3	0,3	20,3	466,1	33,7	66,3	36,1	4,5	0,9	13,6
Hoised														
<i>Euroala residentide hoiustatud</i>														
2010	5 774,9	92,9	7,1	4,1	0,3	1,3	0,8	10 722,6	97,1	2,9	1,9	0,2	0,1	0,4
2011	6 319,0	92,1	7,9	5,2	0,2	1,2	0,7	10 947,7	97,0	3,0	2,0	0,1	0,1	0,4
2011 IV kv	6 319,0	92,1	7,9	5,2	0,2	1,2	0,7	10 947,7	97,0	3,0	2,0	0,1	0,1	0,4
2012 I kv ⁽⁴⁾	6 470,7	93,4	6,6	3,9	0,2	1,2	0,6	10 997,8	97,1	2,9	1,9	0,1	0,1	0,4
<i>Euroalaväliste residentide hoiustatud</i>														
2010	2 492,0	52,1	47,9	31,8	2,2	1,8	8,6	996,9	58,8	41,2	29,3	1,2	1,4	5,1
2011	2 175,4	59,2	40,8	25,6	2,1	1,8	7,2	977,5	56,1	43,9	30,0	2,0	1,5	5,1
2011 IV kv	2 175,4	59,2	40,8	25,6	2,1	1,8	7,2	977,5	56,1	43,9	30,0	2,0	1,5	5,1
2012 I kv ⁽⁴⁾	2 328,6	60,4	39,6	25,4	1,8	1,6	6,9	981,4	55,4	44,6	29,8	2,0	1,3	5,2

2. Euroala rahaloomeasutuste poolt emiteeritud võlaväärtpaberid

	Kõigi vääringute bilansiline jääk	Euro ⁴	Muud vääringud				
			Kokku	USD	JPY	CHF	GBP
2010	5 082,6	81,6	18,4	9,7	1,8	2,1	2,5
2011	5 236,8	82,0	18,0	9,4	1,7	2,0	2,6
2011 IV kv	5 236,8	82,0	18,0	9,4	1,7	2,0	2,6
2012 I kv ⁽⁴⁾	5 295,7	82,5	17,5	9,3	1,5	2,0	2,4

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste sektor, v.a eurostüsteem; sektorite liigituse aluseks on ESA 95.

² Andmed viitavad euroala muutuvale koosseisule. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

³ Euroalaväliste residentide puhul tähendab mõiste „rahaloomeasutus” euroala rahaloomeasutusega sarnast liiki asutust.

⁴ Hõlmab kirjeid, mis on väljendatud eurole vastavas riigi vääringus.

2.8 Euroala investeerimisfondide koondbilans¹

(mln EUR; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodi jooksul)

1. Varad

	Kokku	Hoiused ja laenuõuded	Väärtpaberid, v.a aktsiad	Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid (v.a investeerimis- ja rahaturufondide osakud)	Investeerimis- ja rahaturufondide osakud	Mittefinantsvarad	Muud varad (sh tuletisinstrumendid)
	1	2	3	4	5	6	7
Bilansiline jääk							
2011 sept	6 080,9	420,9	2 383,9	1 632,8	830,9	235,5	576,8
okt	6 177,9	422,7	2 371,2	1 736,1	844,5	234,6	568,9
nov	6 082,4	418,8	2 345,8	1 703,8	827,0	235,0	552,1
dets	6 210,3	415,3	2 504,1	1 734,4	836,6	236,2	483,7
2012 jaan	6 495,6	437,6	2 587,3	1 823,8	864,8	239,7	542,4
veebr	6 654,1	447,2	2 639,5	1 882,3	884,4	241,2	559,5
märts ⁽¹⁾	6 679,5	442,4	2 674,5	1 884,1	888,4	241,7	548,3
Tehingud							
2011 III kv	-4,7	29,0	-21,2	-41,9	-15,8	2,9	42,3
IV kv	-185,9	-34,5	-2,6	-24,8	-12,9	2,4	-113,5
2012 I kv ⁽¹⁾	150,1	17,6	68,7	1,8	13,8	4,1	44,1

2. Kohustused

	Kokku	Laenu ja saadud hoiused	Investeerimisfondide emiteeritud osakud			Muud kohustused (sh tuletisinstrumendid)	
			Kokku	Euroala residentide hoitavad			Euroalaväliste residentide hoitavad
				Investeerimisfondid			
	1	2	3	4	5	6	7
Bilansiline jääk							
2011 sept	6 080,9	126,7	5 423,0	4 175,4	604,2	1 247,6	531,1
okt	6 177,9	127,9	5 531,6	4 243,5	615,7	1 288,1	518,4
nov	6 082,4	128,8	5 447,6	4 162,7	597,5	1 284,9	506,0
dets	6 210,3	117,6	5 662,1	4 263,4	613,3	1 398,7	430,6
2012 jaan	6 495,6	124,8	5 891,6	4 421,2	649,9	1 470,4	479,2
veebr	6 654,1	134,3	6 027,4	4 528,3	676,0	1 499,2	492,3
märts ⁽¹⁾	6 679,5	127,5	6 068,7	4 553,0	685,0	1 515,7	483,2
Tehingud							
2011 III kv	-4,7	6,5	-44,0	-55,1	-31,0	11,0	32,9
IV kv	-185,9	-13,4	-41,7	-59,6	-3,3	19,1	-130,8
2012 I kv ⁽¹⁾	150,1	8,6	94,5	54,9	31,3	38,8	46,9

3. Investeerimispoliitika ja fondi liigi alusel jaotatud investeerimisfondide emiteeritud osakud

	Kokku	Fondid investeerimispoliitika alusel					Fondid liigi alusel		Memokirje: rahaturufondid	
		Võlakirjafondid	Aktsiafondid	Segafondid	Kinnisvarafondid	Riskikapitalifondid	Muud fondid	Avatud fondid		Kinnised fondid
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bilansiline jääk										
2011 aug	5 551,2	1 807,2	1 495,4	1 381,8	290,8	114,0	462,0	5 462,8	88,4	1 060,3
sept	5 423,0	1 786,1	1 414,2	1 387,7	290,9	119,0	425,1	5 333,8	89,2	1 066,9
okt	5 531,6	1 789,0	1 503,9	1 406,0	293,5	115,6	423,5	5 449,6	81,9	1 051,6
nov	5 447,6	1 757,7	1 473,5	1 384,2	292,9	118,7	420,5	5 365,0	82,5	1 083,5
dets	5 662,1	1 920,2	1 496,4	1 403,1	296,4	120,1	426,0	5 577,4	84,7	991,9
2012 jaan	5 891,6	2 026,0	1 583,8	1 457,6	304,3	129,6	390,2	5 802,4	89,2	938,6
veebr	6 027,4	2 062,2	1 639,1	1 490,2	305,7	130,2	400,0	5 940,4	87,0	924,3
märts ⁽¹⁾	6 068,7	2 090,1	1 640,7	1 497,8	309,2	132,4	398,6	5 980,3	88,4	950,5
Tehingud										
2011 sept	-32,3	-16,4	-11,1	-4,2	0,9	0,6	-2,1	-32,5	0,3	-12,2
okt	-18,5	1,4	-2,5	-6,2	1,0	-0,7	-11,5	-11,7	-6,8	-5,7
nov	-21,7	-8,7	-8,5	-5,8	-0,1	0,1	1,3	-22,4	0,6	19,1
dets	-1,5	10,6	-6,7	-2,8	2,7	-2,3	-3,0	-3,6	2,1	0,7
2012 jaan	22,7	14,7	3,5	-0,2	3,0	3,0	-1,2	18,4	4,3	6,1
veebr	33,0	11,4	3,3	11,7	1,6	0,2	4,9	35,3	-2,3	2,8
märts ⁽¹⁾	38,8	27,9	5,3	5,2	1,7	-0,2	-1,0	38,2	0,6	23,3

Allikas: EKP.

¹ V.a rahaturufondid (näidatud tabeli 3 veerus 10 (memokirje)). Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

2.9 Emiteerija alusel jaotatud investeerimisfondide¹ hoitavad väärtpaberid

(mld EUR; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodi jooksul)

1. Väärtpaberid, v.a aktsiad

	Euroala							Ülejäänud maailm			
	Kokku	Rahaloome- asutused	Valitsussektor	Muud finants- vahendajad	Kindlustus- seltsid ja pensionifondid	Kaupu ja mittefinants- teenuseid pakkuvad ettevõtted	Euroalavälised ELi liikmes- riigid	USA	Jaapan		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Bilansiline jääk											
2011 II kv	2 387,6	1 430,3	386,4	671,6	196,3	5,8	170,1	957,3	252,3	358,6	17,8
III kv	2 383,9	1 414,2	380,7	682,4	184,2	4,7	162,1	969,7	252,4	369,7	18,7
IV kv	2 504,1	1 423,1	390,9	674,4	185,5	4,5	167,6	1 081,1	270,5	436,8	20,4
2012 I kv ⁽⁶⁾	2 674,5	1 502,5	426,5	676,6	208,9	5,7	184,7	1 172,0	313,2	454,4	15,5
Tehingud											
2011 III kv	-21,2	-16,8	-5,9	1,3	-7,6	-0,4	-4,3	-4,4	6,0	-4,1	5,3
IV kv	-2,6	0,3	3,4	-6,2	-1,1	-0,3	4,4	-1,4	-3,2	1,7	-0,3
2012 I kv ⁽⁶⁾	68,7	11,0	10,7	-24,3	14,8	0,5	9,2	57,5	21,0	14,5	-4,3

2. Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid (v.a investeerimis- ja rahaturufondide osakud)

	Euroala							Ülejäänud maailm			
	Kokku	Rahaloome- asutused	Valitsussektor	Muud finants- vahendajad	Kindlustus- seltsid ja pensionifondid	Kaupu ja mittefinants- teenuseid pakkuvad ettevõtted	Euroalavälised ELi liikmes- riigid	USA	Jaapan		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Bilansiline jääk											
2011 II kv	1 958,6	773,6	84,5	-	41,2	26,1	621,9	1 185,0	166,4	362,8	77,0
III kv	1 632,8	615,7	53,3	-	35,8	20,4	506,3	1 017,0	141,8	323,7	72,5
IV kv	1 734,4	636,5	51,2	-	36,4	21,5	527,5	1 097,9	154,6	356,7	71,2
2012 I kv ⁽⁶⁾	1 884,1	687,7	56,2	-	41,9	24,0	565,6	1 196,4	162,3	388,7	75,4
Tehingud											
2011 III kv	-41,9	-8,8	-4,9	-	-0,7	0,2	-3,4	-33,0	-5,1	-11,8	-3,2
IV kv	-24,8	-9,5	-1,6	-	-2,4	0,4	-5,9	-15,5	-0,9	-7,4	0,9
2012 I kv ⁽⁶⁾	1,8	-4,6	3,9	-	0,7	-1,2	-7,9	6,3	-2,7	-0,8	-1,0

3. Investeerimis- ja rahaturufondide osakud

	Euroala							Ülejäänud maailm			
	Kokku	Rahaloome- asutused ²	Valitsussektor	Muud finants- vahendajad	Kindlustus- seltsid ja pensionifondid	Kaupu ja mittefinants- teenuseid pakkuvad ettevõtted	Euroalavälised ELi liikmes- riigid	USA	Jaapan		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Bilansiline jääk											
2011 II kv	886,8	752,0	79,3	-	672,7	-	-	134,8	22,1	42,8	0,5
III kv	830,9	698,7	94,5	-	604,2	-	-	132,2	20,1	42,6	0,5
IV kv	836,6	708,2	94,9	-	613,3	-	-	128,4	20,8	40,2	0,6
2012 I kv ⁽⁶⁾	888,4	754,0	68,9	-	685,0	-	-	134,5	25,3	41,6	0,6
Tehingud											
2011 III kv	-15,8	-15,1	16,0	-	-31,0	-	-	-0,8	-0,5	-0,4	0,0
IV kv	-12,9	-3,0	0,3	-	-3,3	-	-	-9,9	-0,8	-9,1	0,0
2012 I kv ⁽⁶⁾	13,8	12,4	-18,9	-	31,3	-	-	1,3	2,2	-0,2	-0,1

Allikas: EKP.

¹ V.a rahaturufondid. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.² Investeerimisfondide osakuid (v.a rahaturufondide osakuid) emiteerivad muud finantsvahendajad. Rahaturufondide osakuid emiteerivad rahaloomeasutused.

2.10 Euroala finantsvahendusettevõtete koondbilans

(mld EUR; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodi jooksul)

1. Varad

	Kokku	Hoiused ja laenu- nõuded	Väärtpaberistatud laenu						Väljastatud väljaspool euroala	Väärtpaberid, v.a aktsiad	Muu väärtpaberistatud vara	Aktsiad ja muud omandi- väärtpaberid	Muud varad
			Kokku	Väljastatud euroalal				Valitsus- sektor					
				Rahaloomeasutused	Jätkuvalt raha- loomeasutuse bilansis ¹	Muud finants- vahendajad, kindlustus- seitsid ja pen- sionifondid	Kaup ja mittefinants- teenuseid pakkuvad ettevõtted						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Bilansiline jääk													
2011 I kv	2 255,4	351,2	1 484,8	1 184,8	595,3	142,5	21,8	5,9	129,9	241,6	89,0	36,3	52,4
II kv	2 217,9	340,0	1 462,9	1 166,7	585,5	144,7	20,4	5,2	126,0	232,6	88,6	35,7	58,2
III kv	2 201,7	321,4	1 465,9	1 178,9	590,5	142,8	20,5	5,1	118,5	232,3	86,9	37,8	57,5
IV kv	2 273,2	324,8	1 533,7	1 244,2	583,1	147,8	20,8	4,8	116,1	229,0	90,0	36,8	58,9
2012 I kv	2 226,8	318,4	1 503,7	1 209,6	553,7	143,2	20,5	4,8	125,7	217,3	86,2	35,6	65,6
Tehingud													
2011 I kv	-96,5	-25,0	-39,3	-44,3	-	5,3	-0,3	-0,1	0,2	-9,9	-2,4	-5,1	-14,8
II kv	-43,0	-11,1	-25,0	-21,4	-	2,0	-0,7	-0,3	-4,4	-7,9	0,0	0,0	1,1
III kv	-26,1	-18,5	1,9	11,4	-	-2,1	-0,1	0,0	-7,3	-2,2	-2,1	-1,1	-4,2
IV kv	69,9	3,4	65,9	64,1	-	4,2	0,3	-0,4	-2,4	-2,9	2,3	-1,0	2,2
2012 I kv	-54,0	-6,1	-28,3	-19,5	-	-4,5	-0,3	0,0	-4,0	-13,2	-2,8	-0,9	-2,7

2. Kohustused

	Kokku	Laenu ja saadud hoiused	Emiteeritud võlaväärtpaberid			Kapital ja reservid	Muud kohustused
			Kokku	Kuni 2 aastat	Üle 2 aasta		
1	2	3	4	5	6	7	
Bilansiline jääk							
2011 I kv	2 255,4	135,1	1 884,4	70,0	1 814,4	36,3	199,6
II kv	2 217,9	135,9	1 841,7	66,4	1 775,3	35,2	205,2
III kv	2 201,7	134,1	1 823,0	63,8	1 759,2	34,7	210,0
IV kv	2 273,2	150,8	1 883,7	66,7	1 817,0	33,9	204,7
2012 I kv	2 226,8	152,6	1 824,7	59,8	1 764,9	32,7	216,7
Tehingud							
2011 I kv	-96,5	-1,1	-82,7	-6,6	-76,1	-6,0	-6,7
II kv	-43,0	1,4	-47,0	-7,5	-39,5	-0,8	3,3
III kv	-26,1	-2,2	-24,3	-3,0	-21,3	-1,7	2,1
IV kv	69,9	16,5	62,0	2,9	59,1	-1,0	-7,6
2012 I kv	-54,0	1,1	-56,4	-7,9	-48,5	-0,9	2,2

3. Euroala rahaloomeasutuste väljastatud väärtpaberistatud laenu ja väärtpaberid (v.a aktsiad)

	Euroala rahaloomeasutuste väljastatud väärtpaberistatud laenu						Väärtpaberid, v.a aktsiad					Euroala- välised residendid	
	Kokku	Laenuvõtmine euroalal ²				Laenuvõtmine väljaspool euroala	Kokku	Euroalal residendid					
		Kodu- maja- pidamised	Kaup ja mitte- finants- teenuseid pakkuvad ettevõtted	Muud finants- vahendajad	Kindlustusseltsid ja pensionifondid			Valitsus- sektor	Kokku	Raha- loome- asutused	Mitterahaloomeasutused		Finants- vahendus- ettevõtted
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Bilansiline jääk													
2011 I kv	1 184,8	803,6	261,3	17,9	0,2	7,2	34,0	241,6	124,3	42,3	82,0	36,5	117,4
II kv	1 166,7	788,6	253,1	19,3	0,4	9,8	35,5	232,6	124,2	41,0	83,2	35,4	108,4
III kv	1 178,9	795,4	254,2	18,7	0,4	9,6	32,9	232,3	122,2	42,1	80,1	33,8	110,1
IV kv	1 244,2	828,0	262,5	17,9	0,2	6,6	33,6	229,0	120,1	40,7	79,4	33,4	108,9
2012 I kv	1 209,6	818,9	239,6	17,8	0,2	6,4	29,9	217,3	115,3	40,3	75,0	30,5	102,1
Tehingud													
2011 I kv	-44,3	-52,2	3,2	-0,4	0,0	0,0	-1,6	-9,9	-5,7	-3,1	-2,7	-0,1	-4,2
II kv	-21,4	-20,8	0,2	0,8	0,2	2,6	-3,8	-7,9	0,4	-0,4	0,7	-0,7	-8,3
III kv	11,4	6,2	-0,4	-0,7	0,0	-0,2	-1,2	-2,2	-3,1	-0,2	-2,9	-1,2	1,0
IV kv	64,1	32,0	8,1	-0,7	-0,1	-3,0	0,3	-2,9	-1,6	-1,5	0,0	-0,2	-1,4
2012 I kv	-19,5	-13,1	-7,8	0,0	0,0	-0,2	0,0	-13,2	-5,5	-0,8	-4,8	-2,8	-7,7

Allikas: EKP.

¹ Euroala finantsvahendusettevõtete abil väärtpaberistatud laenu, mis on jätkuvalt asjakohase rahaloomeasutuse bilansis, st neid ei ole sealt eemaldatud. Laenu rahaloomeasutuse bilansist eemaldamine või eemaldamata jätmise sõltub asjakohastest raamatupidamiseeskirjadest. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

² Välja arvatud rahaloomeasutustevaheliste laenu väärtpaberistamine.

2.11 Euroala kindlustusseltside ja pensionifondide koondbilanss

(mld EUR; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga)

1. Varad

	Kokku	Sularaha ja hoiused	Laenud	Väärtpaberid, v.a aktsiad	Aktsiad ja muud omandi- väärtpaberid	Investeeringu- fondide osakud	Rahaturu- fondide osakud	Kindlustus- preemiate ettemaksed ja rahuldamata nõuete reserv	Muud debitoorsed/ kreditoorsed võlgnevused ja tuletis- instrumendid	Mittefinants- varad
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2009 I kv	6 181,0	797,2	493,6	2 359,3	774,9	1 061,2	108,0	243,6	186,9	156,3
II kv	6 318,2	782,7	487,2	2 381,9	807,4	1 187,3	97,8	247,8	170,8	155,2
III kv	6 515,5	784,0	482,9	2 429,4	788,6	1 362,6	95,3	250,4	168,0	154,1
IV kv	6 646,8	786,8	476,5	2 469,5	809,7	1 442,2	95,2	254,8	158,9	153,2
2010 I kv	6 872,8	784,0	483,8	2 580,7	825,8	1 518,7	93,0	263,3	175,5	148,1
II kv	6 899,2	785,3	487,3	2 614,3	807,9	1 504,7	90,3	269,5	190,3	149,7
III kv	7 071,5	783,1	495,4	2 702,8	825,5	1 545,4	86,0	271,3	212,8	149,1
IV kv	7 005,6	774,2	498,9	2 643,7	848,6	1 574,3	76,8	271,7	166,2	151,2
2011 I kv	7 062,5	774,9	496,4	2 667,3	856,0	1 589,5	74,9	278,0	172,1	153,4
II kv	7 075,0	776,7	504,6	2 682,0	849,5	1 594,7	77,9	268,5	168,8	152,4
III kv	7 070,8	793,6	498,3	2 707,4	799,0	1 544,4	84,8	268,1	223,3	151,8
IV kv	7 134,3	787,4	501,9	2 693,9	813,8	1 593,4	87,7	269,0	232,6	154,6

2. Väärtpaberid, v.a aktsiad

	Kokku	Emiteeritud euroala residentide poolt					Emiteeritud euroalaväliste residentide poolt	
		Kokku	Rahaloomeasutused	Valitsussektor	Muud finants- vahendajad	Kindlustusseltsid ja pensionifondid		Kaup ja mitte- finantsteenuseid pakkuvad ettevõtted
	1	2	3	4	5	6	7	8
2009 I kv	2 359,3	1 936,5	530,3	1 037,9	218,7	13,5	136,1	422,8
II kv	2 381,9	1 984,0	544,0	1 058,6	227,6	15,0	138,9	397,8
III kv	2 429,4	2 025,0	555,0	1 090,8	226,3	15,1	137,7	404,4
IV kv	2 469,5	2 060,6	545,4	1 120,0	238,9	16,7	139,7	408,9
2010 I kv	2 580,7	2 161,6	576,6	1 190,2	232,2	16,2	146,4	419,1
II kv	2 614,3	2 190,8	581,5	1 198,9	243,3	16,7	150,5	423,5
III kv	2 702,8	2 274,1	592,9	1 248,1	261,1	19,7	152,3	428,7
IV kv	2 643,7	2 216,5	590,3	1 222,4	230,6	18,0	155,2	427,2
2011 I kv	2 667,3	2 249,5	609,8	1 214,4	253,9	19,0	152,5	417,8
II kv	2 682,0	2 254,4	630,3	1 234,3	215,2	16,3	158,4	427,6
III kv	2 707,4	2 276,8	637,4	1 229,8	230,6	17,9	161,2	430,6
IV kv	2 693,9	2 261,3	626,9	1 170,5	280,5	20,6	162,7	432,7

3. Kohustused ja netovara

	Kohustused								Muud debitoorsed/ kreditoorsed võlgnevused ja tuletis- instrumendid	Netoväärtus
	Kokku	Saadud laenud	Väärtpaberid, v.a aktsiad	Aktsiad ja muud omandi- väärtpaberid	Kindlustustehnilised reservid					
					Kokku	Kodumaja- pidamiste elukindlustus- reservi netoväärtus	Kodumaja- pidamiste pensionifondi reservide netoväärtus	Kindlustus- preemiate ettemaksed ja rahuldamata nõuete reserv		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2009 I kv	6 128,1	346,9	31,7	377,8	5 230,9	2 777,5	1 608,8	844,6	140,9	52,9
II kv	6 181,1	320,6	33,0	395,4	5 295,2	2 849,7	1 599,5	846,0	136,8	137,1
III kv	6 342,5	302,5	36,1	442,1	5 420,8	2 939,4	1 637,5	844,0	141,0	172,9
IV kv	6 444,9	283,2	39,5	438,8	5 537,2	3 008,0	1 686,6	842,7	146,2	202,0
2010 I kv	6 639,5	291,2	39,5	456,8	5 703,2	3 096,9	1 742,9	863,4	148,9	233,3
II kv	6 717,5	295,5	40,9	428,6	5 802,3	3 123,1	1 811,4	867,8	150,3	181,7
III kv	6 876,0	311,1	39,8	437,5	5 943,1	3 185,4	1 892,5	865,2	144,5	195,5
IV kv	6 828,5	279,6	42,3	445,1	5 922,6	3 220,4	1 834,6	867,6	138,8	177,2
2011 I kv	6 885,6	297,6	40,1	461,4	5 947,9	3 250,9	1 808,9	888,1	138,5	176,9
II kv	6 909,7	300,2	43,0	449,1	5 977,1	3 270,8	1 825,5	880,8	140,3	165,3
III kv	7 018,3	306,2	41,9	402,9	6 113,1	3 259,9	1 974,8	878,4	154,2	52,5
IV kv	7 029,7	302,6	41,6	405,1	6 130,6	3 268,3	1 989,5	872,7	149,9	104,6

Allikas: EKP.

EUROALA KONTOD

3.1 Integreeritud majandus- ja finantskontod institutsionaalsete sektorite kaupa (mld EUR)

Kasutamine	2011 IV kv	Euroala	Kodumaja- pidamised	Kaupu ja mitte- finantsteenuseid pakkuvad ettevõtted	Finants- asutused	Valitsussektor	Välismaailm
Väliskonto							
Kaupade ja teenuste eksport							605
<i>Kaubandusbilanss¹</i>							-32
Tulukonto loomine							
Kogulisandväärts (baashinnad)							
Tootemaksud ilma tootmissubsiidiumideta							
Sisemajanduse koguprodukt (turuhinnad)							
Töötajatele makstav hüvitis		1 244	128	778	65	273	
Muud maksud ilma tootmissubsiidiumideta		25	8	7	4	5	
Põhivara kulum		364	97	206	11	49	
<i>Tegevuse netoülejääk ja segatulu¹</i>		533	271	233	30	-2	
Esmaste tulude konto jaotamine							
Tegevuse netoülejääk ja segatulu							7
Töötajatele makstav hüvitis							
Tootemaksud ilma tootmissubsiidiumideta							
Omanditulu		709	40	275	321	73	117
Intressimaksud		403	37	74	219	73	53
Muu omanditulu		306	3	201	102	0	64
<i>Riiklik netotulu¹</i>		2 075	1 705	81	51	238	
Tulukonto teisene jaotamine							
Riiklik netotulu							
Sissetuleku, vara jms pealt tasutavad maksud		322	246	64	12	0	0
Sotsiaalkindlustusmaksed		476	476				1
Sotsiaaltoetused, v.a mitterahalised sotsiaaltoetused		485	1	18	35	431	1
Muud jooksevülekanded		205	75	26	49	55	10
Kahjukindlustuspreemiad netoväärtuses		46	33	11	1	1	2
Kahjukindlustusnõuded		46			46		1
Muud		112	42	15	1	55	8
<i>Kasutatav netotulu¹</i>		2 045	1 484	6	54	501	
Tulukonto kasutamine							
Kasutatav netotulu							
Lõpptarbimiskulutused		1 934	1 380			554	
Individaalsed tarbimiskulutused		1 718	1 380			338	
Kollektiivsed tarbimiskulutused		216				216	
Kohandus kodumajapidamiste netovara muutusega pensionifondide reservides		15	0	0	15	0	0
<i>Netosääst / jooksev väliskonto¹</i>		111	119	6	39	-53	-25
Kapitalikonto							
Netosääst / jooksev väliskonto							
Kapitali kogumahutus		450	146	231	11	61	
Kapitali kogumahutus põhivarasse		472	146	254	11	61	
Muutused varudes ja varade soetamises ilma realiseerimiskuludeta		-23	0	-23	0	0	
Põhivara kulum							
Mittetoetud mittefinantsvarade soetamine ilma realiseerimiskuludeta		0	0	7	0	-7	0
Kapitaliülekanded		64	9	3	17	35	10
Kapitalimaksud		10	6	1	3		0
Muud kapitaliülekanded		54	3	1	14	35	10
<i>Netolaenuandmine (+)/-võtmise (-) kapitalikonto arvel¹</i>		32	74	-4	30	-69	-32
Statistiline lahknevus		0	-8	8	0	0	0

Allikad: EKP ja Eurostat.

¹ Tasakaalustavate kirjete arvutamist on käsitletud tehnilistes märkustes.

3.1 Integreeritud majandus- ja finantskontod institutsionaalsete sektorite kaupa (järg)

(mld EUR)

Ressursid	2011 IV kv	Euroala	Kodumaja- pidamised	Kaupu ja mittefinants- teenuseid pakkuvad ettevõtted	Finants- asutused	Valitsussektor	Välismaailm
Väliskonto							
Kaupade ja teenuste import							573
<i>Kaubandusbilans</i>							
Tulukonto loomine							
Kogulisandväärtes (baashinnad)		2 164	504	1 225	110	326	
Tootemaksud ilma tootmissubsiidiumideta		251					
Sisemajanduse koguprodukt (turuhinnad) ²		2 416					
Töötajatele makstav hüvitis							
Muud maksud ilma tootmissubsiidiumideta							
Põhivara kulum							
<i>Tegevuse netoülejääk ja segatulu</i>							
Esmaste tulude konto jaotamine							
Tegevuse netoülejääk ja segatulu		533	271	233	30	-2	
Töötajatele makstav hüvitis		1 247	1 247				3
Tootemaksud ilma tootmissubsiidiumideta		289				289	-13
Omanditulu		715	227	123	342	23	111
Intressimaksud		390	62	47	269	11	67
Muu omanditulu		326	165	76	73	12	44
<i>Riiklik netotulu</i>							
Tulukonto teise jaotamine							
Riiklik netotulu		2 075	1 705	81	51	238	
Sissetuleku, vara jms pealt tasutavad maksud		322				322	1
Sotsiaalkindlustusmaksed		475	1	18	52	404	1
Sotsiaaltoetused, v.a mitterahalised sotsiaaltoetused		484	484				3
Muud jooksevülekanded		178	92	15	47	23	37
Kahjukindlustuspreemiad netoväärtuses		46			46		1
Kahjukindlustusnõuded		45	35	9	1	0	2
Muud		86	57	6	0	23	34
<i>Kasutatav netotulu</i>							
Tulukonto kasutamine							
Kasutatav netotulu		2 045	1 484	6	54	501	
Lõpptarbimiskulutused							
Individuaalsed tarbimiskulutused							
Kollektiivsed tarbimiskulutused							
Kohandus kodumajapidamiste netovara muutusega pensionifondide reservides		15	15				0
<i>Netosääst / jooksev väliskonto</i>							
Kapitalikonto							
Netosääst / jooksev väliskonto		111	119	6	39	-53	-25
Kapitali kogumahutus							
Kapitali kogumahutus põhivarasse							
Muutused varudes ja varade soetamises ilma realiseerimiskuludeta							
Põhivara kulum		364	97	206	11	49	
Mittetoodetud mittefinantsvarade soetamine ilma realiseerimiskuludeta							
KapitaliülekanDED		71	12	25	9	25	3
Kapitalimaksud		10				10	0
Muud kapitaliülekanDED		61	12	25	9	15	3
<i>Netolaenuandmine (+)/-võtmine (-) kapitalikonto arvel</i>							
Statistiline lahknevus							

Allikad: EKP ja Eurostat.

² Sisemajanduse koguprodukt on kõigi sisemajandussektorite kogulisandväärtes, millele on liidetud toodete pealt tasutavad netomaksud (maksud ilma subsiidiumideta).

3.1 Integreeritud majandus- ja finantskontod institutsionaalsete sektorite kaupa (järg)

(mld EUR)

Varad	Euroala	Kodumajapidamised	Kaupu ja mittefinants-teenuseid pakkuvad ettevõtted	Rahaloomeasutused	Muud finantsvahendajad	Kindlustusseltsid ja pensionifondid	Valitsus-sektor	Välismaailm
2011 IV kv								
Algbilanss, finantsvarad								
Finantsvarad kokku		18 548	16 196	33 644	15 185	6 715	3 750	16 985
Rahakuld ja Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikud				469				
Sularaha ja hoiused		6 726	1 934	10 349	2 471	823	712	3 673
Lühiajalised võlaväärtpaberid		43	83	512	350	54	32	710
Pikaajalised võlaväärtpaberid		1 336	240	6 015	2 441	2 650	448	4 004
Laenud		77	3 184	13 524	3 658	464	534	1 936
<i>neist pikaajalised</i>		58	1 802	10 555	2 589	348	460	.
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		3 995	7 108	1 787	5 987	2 352	1 322	5 884
Noteeritud aktsiad		648	1 200	317	1 808	518	215	.
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		2 086	5 529	1 178	3 219	290	958	.
Avatud investeerimisfondide osakud		1 260	379	292	959	1 543	148	.
Kindlustustehniline reserv		5 834	169	3	0	232	4	241
Muud debitoorsed võlgnevused ja tuletisinstrumentid		535	3 478	986	278	140	698	540
<i>Netofinantsväärtus</i>								
Finantskonto, tehingud finantsvaradega								
Tehingud finantsvaradega kokku		84	97	725	-6	-33	61	-110
Rahakuld ja Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikud				0				0
Sularaha ja hoiused		84	48	758	-106	-8	3	-146
Lühiajalised võlaväärtpaberid		12	9	63	-3	10	6	-64
Pikaajalised võlaväärtpaberid		29	3	83	27	-34	-2	-24
Laenud		6	49	-144	56	2	10	37
<i>neist pikaajalised</i>		6	43	-8	50	-2	15	.
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		-6	22	-7	59	3	5	86
Noteeritud aktsiad		3	-2	-3	-31	2	-2	.
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		25	25	8	104	-11	3	.
Avatud investeerimisfondide osakud		-33	-1	-12	-14	12	4	.
Kindlustustehniline reserv		6	-2	0	0	-6	0	5
Muud debitoorsed võlgnevused ja tuletisinstrumentid		-47	-32	-28	-38	1	38	-4
<i>Tehingutest tulenevad muutused netofinantsväärtuses</i>								
Muud muutused finantskontos, finantsvarades								
Muud muutused finantsvarades kokku		46	278	-60	168	23	-9	251
Rahakuld ja Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikud				7				
Sularaha ja hoiused		2	-1	-24	-4	-5	0	48
Lühiajalised võlaväärtpaberid		1	2	-12	52	-1	-1	-4
Pikaajalised võlaväärtpaberid		-26	21	-40	-25	-18	-5	56
Laenud		0	6	0	34	1	0	7
<i>neist pikaajalised</i>		0	2	-6	26	1	5	.
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		3	170	18	108	42	2	196
Noteeritud aktsiad		3	38	9	114	10	-7	.
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		-27	137	9	-24	3	6	.
Avatud investeerimisfondide osakud		27	-5	0	17	29	4	.
Kindlustustehniline reserv		52	0	0	0	0	0	6
Muud debitoorsed võlgnevused ja tuletisinstrumentid		14	79	-9	2	4	-6	-58
<i>Muud muutused netofinantsväärtuses</i>								
Lõppbilanss, finantsvarad								
Finantsvarad kokku		18 678	16 571	34 310	15 347	6 705	3 802	17 126
Rahakuld ja Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikud				476				
Sularaha ja hoiused		6 811	1 982	11 083	2 361	810	715	3 575
Lühiajalised võlaväärtpaberid		57	94	563	399	63	37	641
Pikaajalised võlaväärtpaberid		1 340	264	6 057	2 443	2 598	442	4 036
Laenud		83	3 239	13 380	3 748	467	544	1 979
<i>neist pikaajalised</i>		64	1 847	10 542	2 665	347	480	.
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		3 992	7 299	1 797	6 154	2 397	1 330	6 165
Noteeritud aktsiad		655	1 236	323	1 891	530	206	.
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		2 084	5 691	1 194	3 300	283	967	.
Avatud investeerimisfondide osakud		1 253	373	280	963	1 583	156	.
Kindlustustehniline reserv		5 892	168	3	0	226	4	252
Muud debitoorsed võlgnevused ja tuletisinstrumentid		503	3 525	949	242	144	730	478
<i>Netofinantsväärtus</i>								

Allikas: EKP.

3.1 Integreeritud majandus- ja finantskontod institutsionaalsete sektorite kaupa (järg)

(mld EUR)

Kohustused	Euroala	Kodu- majapida- mised	Kaupu ja mittefinants- teenuseid pakkuvad ettevõtted	Raha- loome- asutused	Muud finants- vahendajad	Kindlustus- selsid ja pensionifondid	Valitsus- sektor	Välismaailm
2011 IV kv								
Algbilanss, kohustused								
Kohustused kokku		6 728	25 413	32 611	14 627	6 865	9 323	14 987
Rahakuld ja Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikud								
Sularaha ja hoiused			30	23 561	33	0	262	2 802
Lühiajalised võlaväärtpaberid			94	639	71	1	749	229
Pikaajalised võlaväärtpaberid			827	4 585	2 803	32	6 013	2 874
Laenud		6 180	8 580		3 430	308	1 741	3 138
<i>neist pikaajalised</i>		5 821	6 093		1 883	116	1 431	.
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		7	11 955	2 529	8 069	382	6	5 485
Noteeritud aktsiad			3 142	348	181	97	0	.
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		7	8 813	1 114	2 658	283	6	.
Avatud investeerimisfondide osakud				1 067	5 230			.
Kindlustustehniline reserv		35	336	71	1	6 039	1	
Muud kreditoorsed võlgnevused ja tuletisinstrumendid		505	3 591	1 226	220	104	552	457
<i>Netofinantsväärtus¹</i>	-1 529	11 820	-9 217	1 033	558	-150	-5 574	
Finantskonto, kohustustega seotud tehingud								
Kohustustega seotud tehingud kokku		19	93	676	-11	-9	129	-78
Rahakuld ja Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikud								
Sularaha ja hoiused			0	728	0	0	11	-107
Lühiajalised võlaväärtpaberid			-9	65	-4	0	-36	16
Pikaajalised võlaväärtpaberid			14	-39	40	0	88	-20
Laenud		14	6		-23	-11	62	-32
<i>neist pikaajalised</i>		16	8		35	1	59	.
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		0	29	26	38	1	0	67
Noteeritud aktsiad			3	4	1	0	0	.
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		0	26	8	80	1	0	.
Avatud investeerimisfondide osakud				14	-43			.
Kindlustustehniline reserv		0	0	0	0	3	0	
Muud kreditoorsed võlgnevused ja tuletisinstrumendid		4	52	-104	-63	-3	5	-1
<i>Tehingutest tulenevad muutused netofinantsväärtuses¹</i>	32	66	4	49	5	-24	-69	-32
Muud muutused kontos, kohustused								
Muud muutused kohustustes kokku		-20	205	-54	317	54	-155	343
Rahakuld ja Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikud								
Sularaha ja hoiused			0	30	0	0	0	-13
Lühiajalised võlaväärtpaberid			1	5	4	0	1	28
Pikaajalised võlaväärtpaberid			0	10	16	-2	-132	72
Laenud		-2	0		12	0	1	36
<i>neist pikaajalised</i>		-2	1		7	0	1	.
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		0	221	-120	277	3	0	157
Noteeritud aktsiad			154	-20	8	0	0	.
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		0	67	-11	-13	3	0	.
Avatud investeerimisfondide osakud				-89	281			.
Kindlustustehniline reserv		0	0	0	0	58	0	
Muud kreditoorsed võlgnevused ja tuletisinstrumendid		-18	-17	21	7	-4	-26	63
<i>Muud muutused netofinantsväärtuses¹</i>	100	66	73	-6	-148	-32	146	-93
Lõppbilanss, kohustused								
Kohustused kokku		6 726	25 710	33 233	14 932	6 910	9 298	15 252
Rahakuld ja Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikud								
Sularaha ja hoiused			29	24 319	33	0	274	2 683
Lühiajalised võlaväärtpaberid			86	710	71	1	714	272
Pikaajalised võlaväärtpaberid			841	4 556	2 859	30	5 968	2 925
Laenud		6 191	8 586		3 419	297	1 804	3 142
<i>neist pikaajalised</i>		5 835	6 102		1 926	117	1 491	.
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		7	12 205	2 435	8 385	386	6	5 709
Noteeritud aktsiad			3 300	333	191	97	0	.
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		7	8 905	1 111	2 725	287	6	.
Avatud investeerimisfondide osakud				992	5 469			.
Kindlustustehniline reserv		35	336	71	1	6 100	1	
Muud kreditoorsed võlgnevused ja tuletisinstrumendid		492	3 626	1 142	164	96	530	520
<i>Netofinantsväärtus¹</i>	-1 398	11 952	-9 139	1 076	415	-206	-5 496	

Allikas: EKP.

3.2 Euroala mittefinantskontod

(mld EUR; nelja kvartali kumuleeritud summad)

Kasutamine	2007	2008	2009	2010 I kv – 2010 IV kv	2010 II kv – 2011 I kv	2010 III kv – 2011 II kv	2010 IV kv – 2011 III kv	2011 I kv – 2011 IV kv
Tulukonto loomine								
Kogulisandväärtus (baashinnad)								
Tootemaksud ilma tootmissubsiidiumideta								
Sisemajanduse koguprodukt (turuhinnad)								
Töötajatele makstav hüvitis	4 279	4 461	4 442	4 491	4 518	4 551	4 580	4 606
Muud maksud ilma tootmissubsiidiumideta	99	94	85	82	84	87	92	95
Põhivara kulum	1 294	1 361	1 385	1 416	1 426	1 436	1 443	1 451
<i>Tegevuse netoülejääk ja segatulu¹</i>	2 401	2 365	2 111	2 213	2 241	2 260	2 273	2 272
Esmaste tulude konto jaotamine								
Tegevuse netoülejääk ja segatulu								
Töötajatele makstav hüvitis								
Tootemaksud ilma tootmissubsiidiumideta								
Omanditulu	3 698	3 945	2 976	2 816	2 862	2 939	2 997	3 037
Intressimaksud	2 129	2 383	1 607	1 411	1 442	1 487	1 535	1 577
Muu omanditulu	1 568	1 561	1 369	1 404	1 419	1 452	1 463	1 461
<i>Riiklik netotulu¹</i>	7 768	7 804	7 533	7 754	7 814	7 876	7 927	7 957
Tulukonto teisene jaotamine								
Riiklik netotulu								
Sissetuleku, vara jms pealt tasutavad maksud	1 136	1 145	1 029	1 054	1 072	1 083	1 100	1 109
Sotsiaalkindlustusmaksed	1 596	1 671	1 676	1 701	1 712	1 724	1 739	1 755
Sotsiaaltoetused, v.a mitterahalised sotsiaaltoetused	1 586	1 657	1 774	1 821	1 826	1 832	1 840	1 848
Muud jooksevülekanded	738	771	776	776	776	779	779	779
Kahjukindlustuspreemiad netoväärtuses	183	187	181	181	180	180	180	180
Kahjukindlustusnõuded	184	188	182	181	181	180	180	180
Muud	370	395	413	413	415	418	418	419
<i>Kasutatav netotulu¹</i>	7 675	7 703	7 424	7 641	7 700	7 764	7 817	7 845
Tulukonto kasutamine								
Kasutatav netotulu								
Lõpptarbimiskulutused	6 887	7 140	7 143	7 304	7 353	7 400	7 441	7 466
Individaalsed tarbimiskulutused	6 188	6 404	6 373	6 532	6 580	6 626	6 666	6 691
Kollektiivsed tarbimiskulutused	698	736	771	772	773	774	775	775
Kohandus kodumajapidamiste netovara muutusega pensionifondide reservides	61	70	61	56	56	56	58	59
<i>Netosääst¹</i>	788	562	280	337	347	364	376	379
Kapitalikonto								
Netosääst								
Kapitali kogumahutus	2 066	2 075	1 715	1 790	1 835	1 856	1 874	1 873
Kapitali kogumahutus põhivarasse	1 989	2 010	1 763	1 772	1 797	1 812	1 825	1 833
Muutused varudes ja varade soetamises ilma realiseerimiskuludeta	76	65	-48	18	38	44	50	41
Põhivara kulum								
Mittetoetud mittefinantsvarade soetamine ilma realiseerimiskuludeta	-1	1	1	1	1	1	1	0
Kapitaliülekanded	153	152	185	227	214	205	169	162
Kapitalimaksud	24	24	34	25	26	26	27	31
Muud kapitaliülekanded	129	128	151	202	188	180	142	132
<i>Netolaenuandmine (+)/-võtmise (-) kapitalikonto arvel¹</i>	32	-143	-42	-27	-52	-47	-45	-32

Allikad: EKP ja Eurostat.

¹ Tasakaalustavate kirjete arvutamist on käsitletud tehnilistes märkustes.

3.2 Euroala mittefinantskontod (järg)

(mld EUR; nelja kvartali kumuleeritud summad)

Ressursid	2007	2008	2009	2010 I kv – 2010 IV kv	2010 II kv – 2011 I kv	2010 III kv – 2011 II kv	2010 IV kv – 2011 III kv	2011 I kv – 2011 IV kv
Tulukonto loomine								
Kogulisandväärtus (baashinnad)	8 072	8 281	8 023	8 202	8 269	8 334	8 388	8 423
Tootemaksud ilma tootmissubsiidiumideta	960	946	894	940	956	960	967	972
Sisemajanduse koguprodukt (turuhinnad) ²	9 032	9 227	8 917	9 143	9 225	9 294	9 355	9 395
Töötajatele makstav hüvitis								
Muud maksud ilma tootmissubsiidiumideta								
Põhivara kulum								
<i>Tegevuse netoülejääk ja segatulu</i>								
Esmaste tulude konto jaotamine								
Tegevuse netoülejääk ja segatulu	2 401	2 365	2 111	2 213	2 241	2 260	2 273	2 272
Töötajatele makstav hüvitis	4 287	4 468	4 452	4 503	4 530	4 563	4 593	4 618
Tootemaksud ilma tootmissubsiidiumideta	1 067	1 047	996	1 036	1 053	1 060	1 072	1 078
Omanditulu	3 712	3 868	2 950	2 818	2 851	2 932	2 988	3 026
Intressimaksud	2 092	2 327	1 563	1 367	1 398	1 440	1 485	1 523
Muu omanditulu	1 620	1 541	1 388	1 450	1 453	1 492	1 503	1 503
<i>Riiklik netotulu</i>								
Tulukonto teise jaotamine								
Riiklik netotulu	7 768	7 804	7 533	7 754	7 814	7 876	7 927	7 957
Sissetuleku, vara jms pealt tasutavad maksud	1 144	1 154	1 034	1 059	1 077	1 089	1 107	1 115
Sotsiaalkindlustusmaksud	1 595	1 670	1 674	1 699	1 710	1 722	1 737	1 753
Sotsiaaltoetused, v.a mitterahalised sotsiaaltoetused	1 578	1 649	1 768	1 815	1 820	1 825	1 833	1 841
Muud jooksevilekanded	644	671	669	666	665	669	671	670
Kahjukindlustuspreemiad netoväärtuses	184	188	182	181	181	180	180	180
Kahjukindlustusnõuded	180	184	178	178	177	177	177	176
Muud	280	298	308	307	308	312	314	313
<i>Kasutatav netotulu</i>								
Tulukonto kasutamine								
Kasutatav netotulu	7 675	7 703	7 424	7 641	7 700	7 764	7 817	7 845
Lõpptarbimiskulutused								
Individaalsed tarbimiskulutused								
Kollektiivsed tarbimiskulutused								
Kohandus kodumajapidamiste netovara muutusega pensionifondide reservides	61	70	61	56	56	56	58	59
<i>Netosääst</i>								
Kapitalikonto								
Netosääst	788	562	280	337	347	364	376	379
Kapitali kogumahutus								
Kapitali kogumahutus põhivarasse								
Muutused varudes ja varade soetamises ilma realiseerimiskuludeta								
Põhivara kulum	1 294	1 361	1 385	1 416	1 426	1 436	1 443	1 451
Mittetoetud mittefinantsvarade soetamine ilma realiseerimiskuludeta								
Kapitaliülekanded	168	161	194	237	225	215	179	175
Kapitalimaksud	24	24	34	25	26	26	27	31
Muud kapitaliülekanded	144	137	160	212	199	189	152	144
<i>Netolaenuandmine (+)/-võtmine (-) kapitalikonto arvel</i>								

Allikad: EKP ja Eurostat.

² Sisemajanduse koguprodukt võrdub kõigi sisemajandussektorite kogulisandväertusega, millele on liidetud toodete pealt tasutavad netomaksud (maksud ilma subsiidiumideta).

3.3 Kodumajapidamised

(mld EUR; nelja kvartali kumuleeritud vood; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga)

	2007	2008	2009	2010 I kv – 2010 IV kv	2010 II kv – 2011 I kv	2010 III kv – 2011 II kv	2010 IV kv – 2011 III kv	2011 I kv – 2011 IV kv
Tulu, sääst ja muutused netovaras								
Töötajatele makstav hüvitis (+)	4 287	4 468	4 452	4 503	4 530	4 563	4 593	4 618
Tegevuse kogulejääk ja segatulu (+)	1 484	1 522	1 446	1 454	1 466	1 481	1 491	1 496
Saadaolevad intressid (+)	316	351	241	214	221	230	239	246
Tasumisele kuuluvad intressid (-)	220	249	146	126	130	137	143	147
Muu saadaolev omanditulu (+)	789	786	718	719	728	735	747	752
Muu tasumisele kuuluv omanditulu (-)	10	10	10	10	10	10	10	10
Sissetuleku ja vara pealt tasutavad maksud (-)	834	872	841	848	855	861	872	875
Sotsiaalkindlustusmaksed (netosumma) (-)	1 592	1 667	1 671	1 696	1 707	1 719	1 734	1 750
Sotsiaaltoetused (netosumma) (+)	1 573	1 644	1 763	1 809	1 814	1 820	1 827	1 835
Saadaolevad jooksevülekanded (netosumma) (+)	63	70	71	70	68	69	69	69
= Kasutatav kogutulu	5 854	6 043	6 022	6 089	6 125	6 172	6 206	6 234
Lõpptarbijakulutused (-)	5 081	5 241	5 156	5 291	5 335	5 379	5 418	5 439
Muutused pensionifondide netovaras (+)	60	69	61	55	55	56	58	59
= Kogusaast	833	871	927	853	846	848	847	854
Põhivara kulum (-)	358	372	376	380	382	384	386	387
Saadaolevad kapitaliülekanded (netosumma) (+)	12	-1	10	11	11	10	10	8
Muud muutused netoväärtuses (+)	1 310	-1 776	-799	731	711	586	-192	-720
= Muutused netoväärtuses	1 797	-1 278	-238	1 215	1 185	1 061	279	-246
Investeeringud, finantseerimine ja muutused netovaras								
Mittefinantsvarade soetamine (neto) (+)	661	646	554	560	568	571	577	580
Põhivara kulum (-)	358	372	376	380	382	384	386	387
Finantsinvesteeringute peamised kirjed (+)								
Lühiajalised varad	421	460	-13	38	104	125	132	125
Sularaha ja hoiused	351	438	123	119	139	137	147	117
Rahaturufondide osakud	37	-4	-43	-57	-36	-27	-17	-21
Võlaväärtpaberid ¹	33	27	-93	-24	1	15	2	29
Pikaajalised varad	171	25	500	392	299	251	217	193
Hoiused	-31	-29	85	56	41	50	51	50
Võlaväärtpaberid	85	17	16	-14	28	32	44	53
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	-104	-97	170	119	35	-3	-23	-26
Noteeritud ja noteerimata aktsiad ning muud omandiväärtpaberid	39	76	119	103	53	23	28	36
Avatud investeerimisfondide osakud	-143	-173	52	17	-18	-26	-51	-62
Elukindlustuse ja pensionifondide reservid	221	133	228	231	195	172	145	115
Finantseerimise peamised kirjed (-)								
Laenud	384	257	103	126	119	136	121	87
<i>neist euroala rahaloomeasutustelt</i>	283	83	65	147	170	168	148	81
Muud muutused varades (+)								
Mittefinantsvarad	1 227	-372	-1 101	620	665	298	262	-269
Finantsvarad	102	-1 459	303	136	44	238	-466	-477
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	79	-1 209	109	75	71	222	-373	-457
Elukindlustuse ja pensionifondide reservid	8	-239	173	105	35	48	-43	25
Ülejäänud netovood (+)	-42	52	-2	-26	6	97	65	75
= Muutused netoväärtuses	1 797	-1 278	-238	1 215	1 185	1 061	279	-246
Bilanss								
Mittefinantsvarad (+)	28 117	28 018	27 096	27 896	27 932	27 980	28 242	27 820
Finantsvarad (+)								
Lühiajalised varad	5 264	5 813	5 788	5 829	5 870	5 911	5 907	5 970
Sularaha ja hoiused	4 851	5 321	5 476	5 600	5 598	5 650	5 658	5 730
Rahaturufondide osakud	280	317	241	185	209	199	194	169
Võlaväärtpaberid ¹	133	175	71	44	63	63	54	70
Pikaajalised varad	12 200	10 718	11 555	12 080	12 160	12 167	11 699	11 799
Hoiused	965	913	970	1 027	1 037	1 055	1 068	1 081
Võlaväärtpaberid	1 284	1 307	1 375	1 314	1 336	1 355	1 325	1 327
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	5 152	3 806	4 118	4 311	4 319	4 261	3 801	3 823
Noteeritud ja noteerimata aktsiad ning muud omandiväärtpaberid	3 761	2 877	3 000	3 107	3 149	3 093	2 735	2 739
Avatud investeerimisfondide osakud	1 391	929	1 118	1 204	1 170	1 168	1 066	1 084
Elukindlustuse ja pensionifondide reservid	4 798	4 692	5 092	5 428	5 468	5 496	5 505	5 569
Ülejäänud netovarad (+)	308	312	306	315	309	390	394	375
Kohustused (-)								
Laenud	5 569	5 820	5 942	6 102	6 103	6 162	6 180	6 191
<i>neist euroala rahaloomeasutustelt</i>	4 831	4 914	4 968	5 213	5 256	5 304	5 313	5 281
= Netoväärtus	40 320	39 041	38 803	40 018	40 168	40 287	40 063	39 773

Allikad: EKP ja Eurostat.

¹ Rahaloomeasutuste väljastatud kuni kaheaastase tähtajaga väärtvõlakirjad ja muude sektorite väljastatud kuni üheaastase tähtajaga väärtvõlakirjad.

3.4 Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted

(mld EUR; nelja kvartali kumuleeritud vood; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga)

	2007	2008	2009	2010 I kv – 2010 IV kv	2010 II kv – 2011 I kv	2010 III kv – 2011 II kv	2010 IV kv – 2011 III kv	2011 I kv – 2011 IV kv
Tulu ja säästud								
Kogulisandväärtus (baashinnad) (+)	4 648	4 759	4 497	4 635	4 684	4 730	4 769	4 792
Töötajatele makstav hüvitis (-)	2 711	2 833	2 776	2 807	2 830	2 859	2 884	2 906
Muud maksud ilma tootmissubsiidiumideta (-)	49	46	39	33	34	37	40	41
= Tegevuse koguülejääk (+)	1 888	1 880	1 682	1 794	1 820	1 835	1 845	1 845
Põhivara kulum (-)	726	767	784	803	810	816	820	824
= Tegevuse netoülejääk (+)	1 162	1 113	899	991	1 010	1 019	1 025	1 021
Saadaolev omanditulu (+)	639	637	549	552	554	572	577	572
Saadaolevad intressid	218	239	174	157	161	168	175	181
Muu saadaolev omanditulu	421	398	376	395	393	404	402	391
Tasumisele kuuluv intress ja rendihind (-)	366	421	299	263	270	281	292	301
= Ettevõtlustulu (neto) (+)	1 436	1 329	1 149	1 280	1 295	1 310	1 311	1 292
Jaotatud tulu (-)	1 005	1 027	936	944	959	964	974	977
Sissetuleku ja vara eest tasumisele kuuluvad maksud (-)	248	236	152	168	176	179	184	190
Saadaolevad sotsiaalkindlustusmaksed (+)	64	68	70	69	70	70	71	71
Tasumisele kuuluvad sotsiaaltoetused (-)	63	65	68	69	70	70	70	70
Muud tasumisele kuuluvad ülekanded (netosumma) (-)	43	48	47	46	46	44	44	45
= Netosääst	141	21	17	123	114	124	109	82
Investeeringimine, finantseerimine ja säästmine								
Mittefinantsvarade netosoetamine (+)	409	369	78	159	191	200	210	210
Kapitali kogumahutus põhivarasse (+)	1 058	1 077	911	944	963	976	988	996
Põhivara kulum (-)	726	767	784	803	810	816	820	824
Muude mittefinantsvarade netosoetamine (+)	77	60	-50	18	37	39	43	39
Finantsinvesteeringute peamised kirjed (+)								
Lühiajalised varad	167	72	91	43	28	41	-2	-33
Sularaha ja hoiused	153	15	87	67	63	66	45	0
Rahaturufondide osakud	-20	33	40	-23	-27	-27	-43	-44
Võlaväärtpaberid ¹	34	24	-35	-2	-7	2	-4	10
Pikaajalised varad	763	664	242	471	480	544	559	554
Hoiused	-8	39	0	12	23	22	24	53
Võlaväärtpaberid	51	-42	18	-9	2	14	17	23
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	412	331	110	238	249	304	321	275
Muud, enamasti kontsernisisised laenud	308	336	114	230	206	204	197	203
Ülejäänud netovarad (+)	209	-27	56	-35	-32	-41	-66	-111
Finantseerimise peamised kirjed (-)								
Võlg	928	664	79	181	209	280	261	243
<i>neist laenud euroala rahaloomeasutustelt</i>	538	394	-113	-11	27	75	79	50
<i>neist võlaväärtpaberid</i>	32	48	88	65	44	43	48	46
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	413	315	284	260	272	271	266	232
Noteeritud aktsiad	62	5	58	31	30	28	29	28
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	350	310	227	229	242	242	237	203
Saadaolevad kapitaliülekanded (netosumma) (-)	69	74	83	73	70	68	66	65
= Netosääst	141	21	17	123	114	124	109	82
Bilanss								
Finantsvarad								
Lühiajalised varad	1 788	1 879	1 959	1 992	1 958	1 946	1 944	1 968
Sularaha ja hoiused	1 507	1 538	1 631	1 693	1 668	1 674	1 680	1 704
Rahaturufondide osakud	163	192	214	192	183	171	158	146
Võlaväärtpaberid ¹	118	149	114	107	107	102	107	118
Pikaajalised varad	10 813	9 370	10 282	10 953	11 134	11 268	10 604	10 910
Hoiused	213	255	232	258	237	239	254	278
Võlaväärtpaberid	230	180	195	197	219	215	216	240
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	8 026	6 278	7 075	7 474	7 625	7 706	6 950	7 153
Muud, enamasti kontsernisisised laenud	2 344	2 657	2 779	3 024	3 052	3 108	3 184	3 239
Ülejäänud netovarad	253	204	190	41	141	92	86	96
Kohustused								
Võlg	8 644	9 326	9 423	9 588	9 655	9 761	9 837	9 849
<i>neist laenud euroala rahaloomeasutustelt</i>	4 465	4 870	4 711	4 695	4 726	4 751	4 766	4 725
<i>neist võlaväärtpaberid</i>	647	702	824	882	859	878	921	927
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	14 376	11 123	12 436	13 148	13 427	13 417	11 955	12 205
Noteeritud aktsiad	5 068	2 941	3 502	3 813	3 923	3 914	3 142	3 300
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	9 308	8 182	8 934	9 334	9 504	9 503	8 813	8 905

Allikad: EKP ja Eurostat.

¹ Rahaloomeasutuste väljastatud kuni kaheaastase tähtajaga väärtpaberid ja muude sektorite väljastatud kuni üheaastase tähtajaga väärtpaberid.

3.5 Kindlustusseltsid ja pensionifondid

(mld EUR; nelja kvartali kumuleeritud vood; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga)

	2007	2008	2009	2010 I kv – 2010 IV kv	2010 II kv – 2011 I kv	2010 III kv – 2011 II kv	2010 IV kv – 2011 III kv	2011 I kv – 2011 IV kv
Finantskonto, finantstehingud								
Finantsinvesteeringute peamised kirjed (+)								
Lühiajalised varad	22	73	-48	-19	-24	-35	2	50
Sularaha ja hoiused	7	57	-33	-9	-9	-15	5	16
Rahaturufondide osakud	4	12	0	-17	-24	-23	-12	11
Võlaväärtpaberid ¹	11	3	-14	7	9	3	9	23
Pikaajalised varad	240	119	286	282	246	268	220	100
Hoiused	47	-9	19	-8	8	11	17	10
Võlaväärtpaberid	108	72	105	180	144	128	69	3
Laenud	-15	25	6	26	19	22	14	4
Noteeritud aktsiad	21	-10	-57	13	16	16	11	7
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	14	16	-15	1	4	5	12	-4
Avatud investeerimisfondide osakud	64	25	229	70	56	86	98	81
Ülejäänud netovarad (+)	2	13	24	20	2	-47	-48	-37
Finantseerimise peamised kirjed (-)								
Võlaväärtpaberid	3	4	5	0	0	2	3	3
Laenud	-2	32	-2	11	17	13	8	7
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	3	8	4	7	6	1	1	1
Kindlustustehniline reserv	247	121	234	273	217	180	139	103
Kodumajapidamiste elukindlustusreservi ja pensionifondi reservide netoväärtus	224	119	230	249	197	168	132	103
Kindlustuspreemiate ettemaksed ja rahuldamata nõuete reserv	22	1	4	24	21	12	7	-1
= Tehingutest tulenevad muutused netofinantsväärtuses	13	40	21	-7	-16	-11	23	-1
Muud kontomuutused								
Muud muutused finantsvarades (+)								
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	-9	-515	207	99	33	60	-122	-113
Muud netovarad	-32	53	27	-13	-63	-44	-62	33
Muud muutused kohustustes (-)								
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	-21	-172	12	-10	-8	12	-43	-44
Kindlustustehniline reserv	28	-254	186	107	40	50	-31	41
Kodumajapidamiste elukindlustusreservi ja pensionifondi reservide netoväärtus	16	-244	183	107	42	55	-30	40
Kindlustuspreemiate ettemaksed ja rahuldamata nõuete reserv	12	-10	3	0	-2	-5	-2	0
= Muud muutused netofinantsväärtuses	-47	-35	37	-12	-62	-46	-110	-76
Bilanss								
Finantsvarad (+)								
Lühiajalised varad	318	393	340	326	319	319	350	361
Sularaha ja hoiused	163	224	195	190	181	181	199	193
Rahaturufondide osakud	91	101	93	77	75	75	81	87
Võlaväärtpaberid ¹	63	67	51	58	63	63	70	81
Pikaajalised varad	5 470	5 080	5 650	6 015	6 069	6 100	5 993	5 974
Hoiused	594	599	617	611	624	624	624	617
Võlaväärtpaberid	2 202	2 265	2 441	2 604	2 617	2 631	2 634	2 581
Laenud	410	433	437	463	462	467	464	467
Noteeritud aktsiad	750	491	523	563	576	570	518	530
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	348	321	301	293	292	290	290	283
Avatud investeerimisfondide osakud	1 166	971	1 331	1 481	1 497	1 517	1 463	1 496
Ülejäänud netovarad (+)	174	237	212	242	252	239	268	274
Kohustused (-)								
Võlaväärtpaberid	20	23	31	33	31	33	32	31
Laenud	244	281	273	293	297	300	308	297
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	580	416	432	429	445	429	382	386
Kindlustustehniline reserv	5 290	5 156	5 576	5 957	6 013	6 035	6 039	6 100
Kodumajapidamiste elukindlustusreservi ja pensionifondi reservide netoväärtus	4 481	4 356	4 769	5 126	5 168	5 196	5 203	5 269
Kindlustuspreemiate ettemaksed ja rahuldamata nõuete reserv	809	800	807	831	844	839	836	830
= Netofinantsjõukus	-173	-168	-110	-129	-146	-141	-150	-206

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste väljastatud kuni kaheaastase tähtajaga väärtpaberid ja muude sektorite väljastatud kuni üheaastase tähtajaga väärtpaberid.

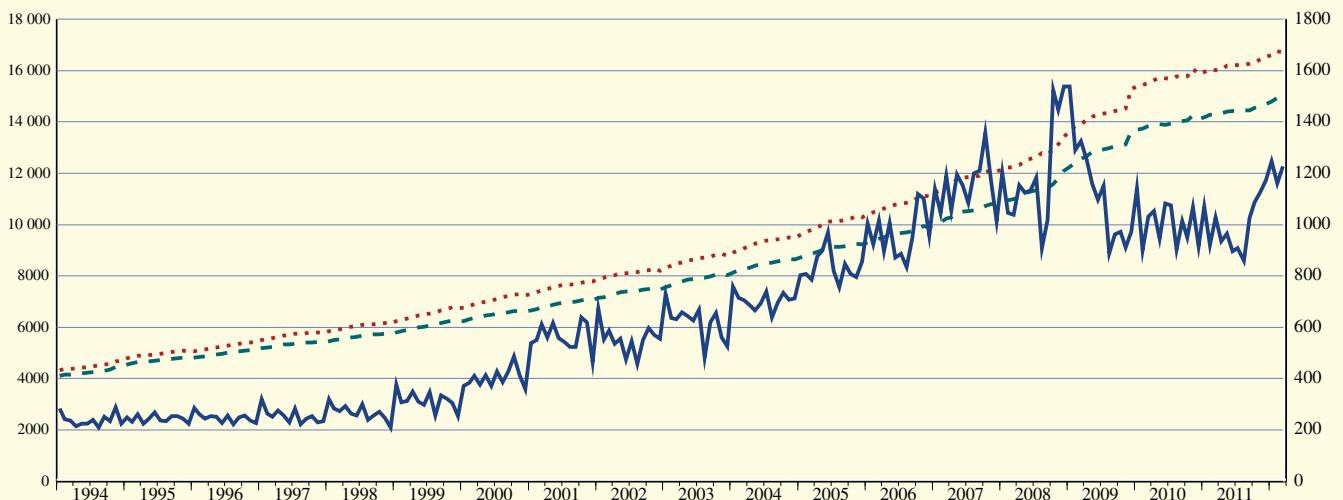
FINANTSTURUD

4.1 Väärtpaperite (v.a aktsiate) emiteerimine esialgse tähtaja, emitendi residentsuse ja vääringu kaupa (mld EUR ja perioodi kasvumäärad; sesoonselt kohandatud; kuu jooksul sooritatud tehingud ja bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga; nimiväärtused)

	Kokku eurodes ¹			Euroala residentide poolt								
	Bilansiline jääk	Kogu-emissioon	Neto-emissioon	Eurodes			Kõikides vääringutes					
				Bilansiline jääk	Kogu-emissioon	Neto-emissioon	Bilansiline jääk	Kogu-emissioon	Neto-emissioon	Aastasest kasvumäärad	Sesoonselt kohandatud ²	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Neto-emissioon	Kuu kuu kasvumäärad	
Kokku												
2011 märts	16 463,9	986,9	-2,4	14 269,8	919,9	-9,7	16 015,3	1 028,0	-0,5	3,3	9,0	3,5
apr	16 484,6	889,7	21,4	14 316,7	850,3	47,5	16 041,2	934,9	50,9	3,2	25,0	3,3
mai	16 587,9	922,6	101,6	14 409,3	866,0	91,0	16 189,6	963,8	118,1	3,6	41,7	1,8
juuni	16 619,3	852,3	31,4	14 432,1	800,4	22,7	16 205,9	897,3	23,3	3,8	49,5	3,2
juuli	16 589,6	852,6	-30,3	14 422,4	825,3	-10,4	16 219,4	907,2	-11,1	3,6	14,4	2,4
aug	16 621,2	808,3	31,9	14 454,9	773,9	32,8	16 228,7	859,8	20,5	3,2	49,2	2,4
sept	16 652,6	1 002,0	31,8	14 460,0	926,1	5,6	16 273,4	1 026,6	7,4	3,3	59,8	3,0
okt	16 703,5	1 034,5	51,6	14 538,4	992,9	79,1	16 316,9	1 086,5	69,5	3,3	59,3	3,4
nov	16 786,3	1 061,8	82,2	14 628,6	1 014,6	89,3	16 443,7	1 125,8	97,5	2,4	8,8	3,0
dets	16 850,5	1 125,0	64,2	14 691,6	1 082,6	63,0	16 533,9	1 173,8	61,8	4,0	187,5	4,7
2012 jaan	16 957,7	1 190,6	107,3	14 790,5	1 117,4	99,1	16 616,1	1 246,5	91,6	3,9	77,6	5,5
veebr	17 141,1	1 116,2	174,0	14 934,5	1 043,4	144,5	16 759,7	1 160,7	162,1	4,3	107,6	6,2
märts	17 115,7	1 200,2	69,4	14 843,8	1 091,3	3,5	16 711,6	1 225,8	41,7	4,6	51,1	6,1
Pikaajalised												
2011 märts	15 030,8	313,5	10,1	12 928,3	277,4	16,7	14 460,8	311,7	14,1	4,2	19,6	5,1
apr	15 084,2	303,3	53,7	12 992,6	278,4	64,6	14 507,1	308,9	67,8	4,2	48,4	4,8
mai	15 160,4	275,9	75,0	13 060,3	243,5	66,6	14 612,8	266,5	80,2	4,4	14,9	3,4
juuni	15 212,3	259,5	51,4	13 110,3	228,2	49,4	14 660,5	257,1	52,5	4,6	42,7	3,7
juuli	15 194,1	203,3	-20,4	13 099,3	192,1	-13,3	14 671,9	213,8	-12,8	4,4	25,9	2,7
aug	15 190,4	123,1	-3,7	13 099,8	113,5	0,5	14 653,4	123,5	-8,1	4,0	29,9	2,5
sept	15 180,7	229,2	-9,0	13 086,4	189,8	-12,7	14 680,7	213,9	-5,4	4,0	41,3	2,8
okt	15 254,1	278,3	75,4	13 165,8	250,9	81,4	14 726,6	268,0	69,8	4,0	73,8	3,2
nov	15 324,6	210,8	70,2	13 247,3	191,6	81,0	14 843,5	212,2	91,3	3,3	8,6	3,1
dets	15 375,0	237,5	49,3	13 311,7	228,2	63,3	14 934,6	245,9	65,5	4,0	135,5	4,4
2012 jaan	15 472,3	347,7	97,7	13 385,7	301,8	74,5	14 990,0	330,8	63,3	4,0	89,9	5,2
veebr	15 636,9	347,8	154,3	13 518,8	305,3	132,6	15 117,6	336,0	143,3	4,3	92,6	6,1
märts	15 608,5	355,9	66,9	13 446,9	282,3	22,9	15 072,7	332,6	47,6	4,5	51,1	6,2

115 Euroala residentide emiteeritud väärtpaperid, v.a aktsiad: koguemissioon ja bilansiline jääk kokku (mld EUR)

- emiteeritud kokku (kogusumma) (parempoolsel teljel)
- ... bilansiline jääk kokku (vasakpoolsel teljel)
- - - bilansiline jääk eurodes (vasakpoolsel teljel)

Allikad: EKP ja Rahvusvaheliste Arvelduste Pank (BIS) (euroalaväliste residentide emissioonide osa).

¹ Euroala residentide ja euroalaväliste residentide poolt emiteeritud, eurodes nomineeritud väärtpaperid (v.a aktsiad) kokku.

² Kasvumäärade arvutamist on käsitletud tehnilistes märkustes. Kuue kuu kasvumäärad on antud aastapõhistena.

4.2 Euroala residentide poolt emiteeritud väärtpaberid (v.a aktsiad) emitendi sektori ja instrumendi kategooria kaup

(mld EUR; kuu jooksul sooritatud tehingud ja bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga; nimiväärtus)

1. Bilansiline jääk ja koguemissioon

	Bilansiline jääk						Koguemissioon ¹					
	Kokku	Rahaloome- asutused (sh euro- süsteem)	Mitterahaloomeasutus		Valitsussektor		Kokku	Rahaloome- asutused (sh euro- süsteem)	Mitterahaloomeasutus		Valitsussektor	
			Finants- asutused (v.a rahaloo- measutus)	Kaupja mittefinants- teenuseid pakkuvad ettevõtted	Kesk- valitsus	Muu valitsus- sektor			Finants- asutused (v.a rahaloo- measutus)	Kaupja mittefinants- teenuseid pakkuvad ettevõtted	Kesk- valitsus	Muu valitsus- sektor
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
	Kokku											
2010	15 873	5 246	3 291	851	5 932	554	1 007	625	80	69	205	29
2011	16 534	5 530	3 295	868	6 216	624	1 000	609	98	62	191	39
2011 II kv	16 206	5 364	3 246	833	6 167	597	932	551	86	60	192	43
III kv	16 273	5 426	3 227	854	6 160	607	931	580	79	60	180	33
IV kv	16 534	5 530	3 295	868	6 216	624	1 129	714	136	70	172	36
2012 I kv	16 712	5 635	3 299	900	6 207	670	1 211	765	105	70	223	49
2011 dets	16 534	5 530	3 295	868	6 216	624	1 174	785	157	60	139	34
2012 jaan	16 616	5 541	3 293	878	6 271	633	1 246	764	118	65	249	51
veebr	16 760	5 605	3 303	883	6 314	654	1 161	742	82	65	218	53
märts	16 712	5 635	3 299	900	6 207	670	1 226	788	116	79	202	41
	Lühiajalised											
2010	1 540	572	122	67	724	54	759	534	34	57	115	19
2011	1 599	702	110	77	634	77	747	511	47	53	107	29
2011 II kv	1 545	582	124	72	702	65	654	440	31	51	102	32
III kv	1 593	613	113	83	712	72	747	512	42	53	114	26
IV kv	1 599	702	110	77	634	77	887	629	75	60	94	28
2012 I kv	1 639	713	115	81	640	91	878	609	61	54	124	29
2011 dets	1 599	702	110	77	634	77	928	679	89	52	78	29
2012 jaan	1 626	709	109	80	649	79	916	622	67	53	139	34
veebr	1 642	716	117	82	644	83	825	572	52	53	122	27
märts	1 639	713	115	81	640	91	893	633	64	57	113	26
	Pikaajalised²											
2010	14 332	4 674	3 168	784	5 207	499	248	91	46	12	90	9
2011	14 935	4 827	3 185	792	5 583	547	252	98	51	9	84	10
2011 II kv	14 660	4 781	3 123	760	5 465	532	277	111	55	9	90	12
III kv	14 681	4 813	3 114	771	5 448	535	184	67	36	7	66	7
IV kv	14 935	4 827	3 185	792	5 583	547	242	85	61	10	78	8
2012 I kv	15 073	4 922	3 184	820	5 567	580	333	156	44	16	98	20
2011 dets	14 935	4 827	3 185	792	5 583	547	246	106	67	8	61	4
2012 jaan	14 990	4 833	3 183	798	5 622	554	331	141	51	12	110	17
veebr	15 118	4 889	3 186	802	5 671	571	336	171	30	12	97	27
märts	15 073	4 922	3 184	820	5 567	580	333	155	52	22	89	15
	Millest pikaajalised fikseeritud intressimääraga											
2010	9 479	2 633	1 099	672	4 697	377	156	50	13	10	77	6
2011	10 029	2 777	1 151	698	4 994	408	151	54	12	8	70	7
2011 II kv	9 864	2 743	1 141	667	4 912	401	173	62	20	8	74	8
III kv	9 889	2 773	1 149	679	4 887	400	112	35	8	6	58	5
IV kv	10 029	2 777	1 151	698	4 994	408	123	41	7	9	61	5
2012 I kv	10 209	2 891	1 169	725	5 003	421	228	103	17	14	83	11
2011 dets	10 029	2 777	1 151	698	4 994	408	119	48	8	7	53	3
2012 jaan	10 092	2 799	1 158	704	5 021	409	218	96	16	11	86	9
veebr	10 213	2 845	1 166	708	5 076	417	241	107	18	12	88	16
märts	10 209	2 891	1 169	725	5 003	421	226	106	17	20	75	7
	Millest pikaajalised muutuva intressimääraga											
2010	4 383	1 761	1 964	106	432	121	78	34	29	1	10	4
2011	4 403	1 781	1 881	90	513	139	84	37	32	1	11	3
2011 II kv	4 296	1 765	1 836	89	477	129	84	42	23	1	13	4
III kv	4 286	1 767	1 806	88	491	133	56	26	21	0	5	3
IV kv	4 403	1 781	1 881	90	513	139	106	36	51	1	15	3
2012 I kv	4 353	1 764	1 855	92	486	156	89	45	23	1	10	8
2011 dets	4 403	1 781	1 881	90	513	139	117	53	55	1	7	1
2012 jaan	4 389	1 766	1 870	90	519	143	92	37	30	1	16	8
veebr	4 398	1 775	1 862	90	520	151	81	56	11	0	5	10
märts	4 353	1 764	1 855	92	486	156	92	42	30	2	11	7

Allikas: EKP.

¹ Koguemissioonide kuuandmed kajastavad kuu jooksul tehtud tehinguid. Võrdluse eesmärgil viitavad kvartali- ja aastaandmed vastavatele kuukeskmistele.

² Pikaajaliste võlaväärtpaberite kogusumma fikseeritud ja muutuva intressimääraga pikaajaliste võlaväärtpaberite lahutamisel tekkinud vahe tuleneb nullkupongiga võlakirjadest ja ümberhindamismõjudest.

4.2 Euroala residentide poolt emiteeritud väärtpaberid (v.a aktsiad) emitendi sektori ja instrumendi kategooria kaupa

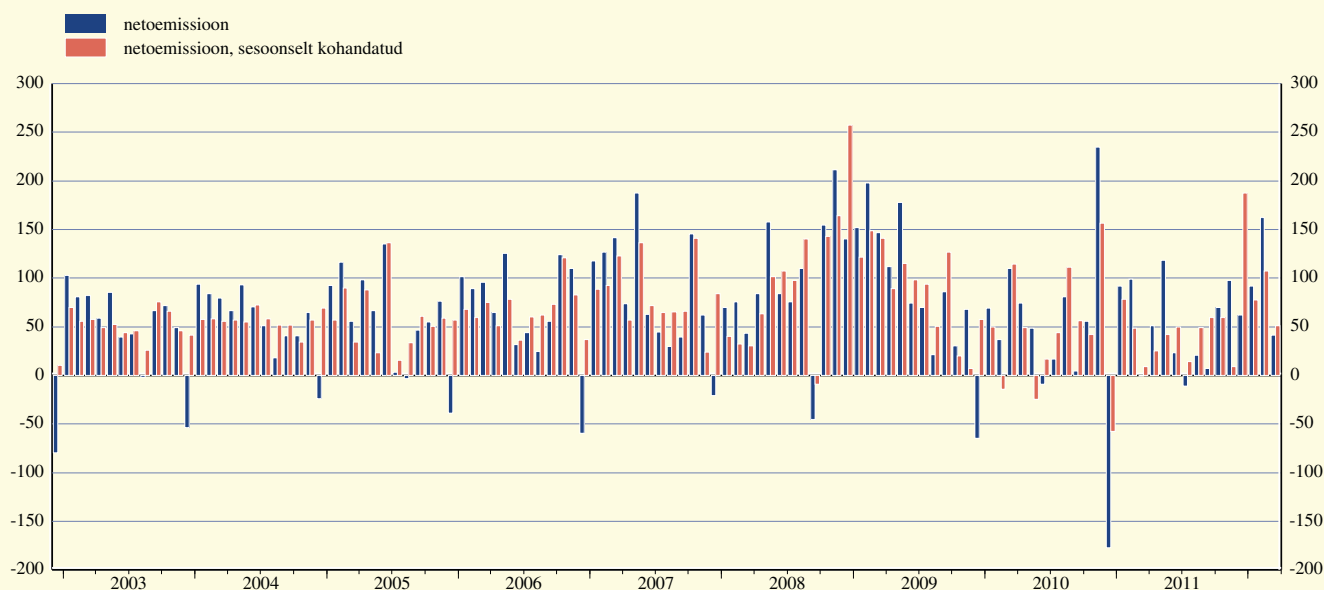
(mld EUR, kui pole viidatud teisiti; perioodi jooksul sooritatud tehingud; nimiväärtus)

2. Netoemissioon

	Sesoonselt kohandamata ¹						Sesoonselt kohandatud ¹					
	Kokku	Rahaloome- asutused (sh euro- süsteem)	Mitterahaloomeasutused		Valitsussektor		Kokku	Rahaloome- asutused (sh euro- süsteem)	Mitterahaloomeasutused		Valitsussektor	
			Finants- asutused (v.a rahaloo- measutused)	Kaupu ja mittefinants- teenuseid pakkuvad ettevõtted	Kesk- valitsus	Muu valitsus- sektor			Finants- asutused (v.a rahaloo- measutused)	Kaupu ja mittefinants- teenuseid pakkuvad ettevõtted	Kesk- valitsus	Muu valitsus- sektor
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
	Kokku											
2010	45,4	-1,2	4,7	5,0	31,6	5,3	45,3	-1,4	4,8	5,0	31,8	5,1
2011	52,3	22,7	-3,0	3,7	23,4	5,6	52,6	23,1	-2,8	3,8	23,1	5,3
2011 II kv	64,1	5,2	-2,3	2,7	47,5	11,0	38,7	0,8	-7,5	-0,2	34,2	11,5
III kv	5,6	12,8	-10,0	4,5	-3,8	2,0	41,1	20,4	5,2	6,2	5,6	3,7
IV kv	76,3	29,7	20,9	3,2	17,6	4,9	85,2	47,1	-4,6	6,4	36,1	0,3
2012 I kv	98,4	39,0	2,5	11,7	29,3	15,9	78,7	17,8	18,2	9,9	14,5	18,4
2011 dets	61,8	58,2	23,8	-5,8	-15,6	1,3	187,5	109,9	11,3	5,4	65,2	-4,2
2012 jaan	91,6	16,8	-1,0	10,9	55,5	9,4	77,6	-7,2	18,6	7,2	39,3	19,7
veebr	162,1	74,2	13,7	7,5	45,0	21,8	107,6	40,9	22,7	5,3	16,3	22,3
märts	41,7	26,0	-5,1	16,8	-12,6	16,5	51,1	19,7	13,3	17,1	-12,3	13,3
	Pikaajalised											
2010	54,0	1,9	2,0	5,3	41,3	3,5	54,3	2,0	2,2	5,3	41,4	3,5
2011	47,9	12,0	-1,8	2,7	31,0	3,9	48,4	12,2	-1,6	2,8	31,1	3,9
2011 II kv	66,8	16,9	-5,7	2,4	46,7	6,5	35,3	5,8	-10,0	-0,6	35,1	5,0
III kv	-8,8	3,1	-6,4	0,9	-6,9	0,6	32,4	10,9	7,4	2,2	9,1	2,7
IV kv	75,5	0,8	22,0	5,4	43,8	3,6	72,6	14,9	-1,5	7,0	48,9	3,2
2012 I kv	84,7	35,2	0,7	10,4	27,3	11,1	77,9	24,4	14,7	10,5	17,4	10,8
2011 dets	65,5	9,5	19,1	1,2	36,6	-0,8	135,5	40,7	9,8	5,4	80,5	-0,9
2012 jaan	63,3	9,2	-0,6	7,5	40,7	6,6	89,9	5,8	20,6	9,1	46,0	8,4
veebr	143,3	64,3	5,9	5,8	49,7	17,7	92,6	39,2	9,6	4,6	20,3	18,9
märts	47,6	32,1	-3,3	18,0	-8,4	9,1	51,1	28,3	13,9	17,8	-14,1	5,2

J16 Väärtpaberite (v.a aktsiate) netoemissioon, sesoonselt kohandatud ja kohandamata

(mld EUR; tehingud kuu jooksul; nimiväärtus)

Allikas: EKP.

¹ Netoemissioonide kuandmed kajastavad kuu jooksul tehtud tehinguid. Võrdluse eesmärgil viitavad kvartali- ja aastaandmed vastavatele kuukeskmistele.

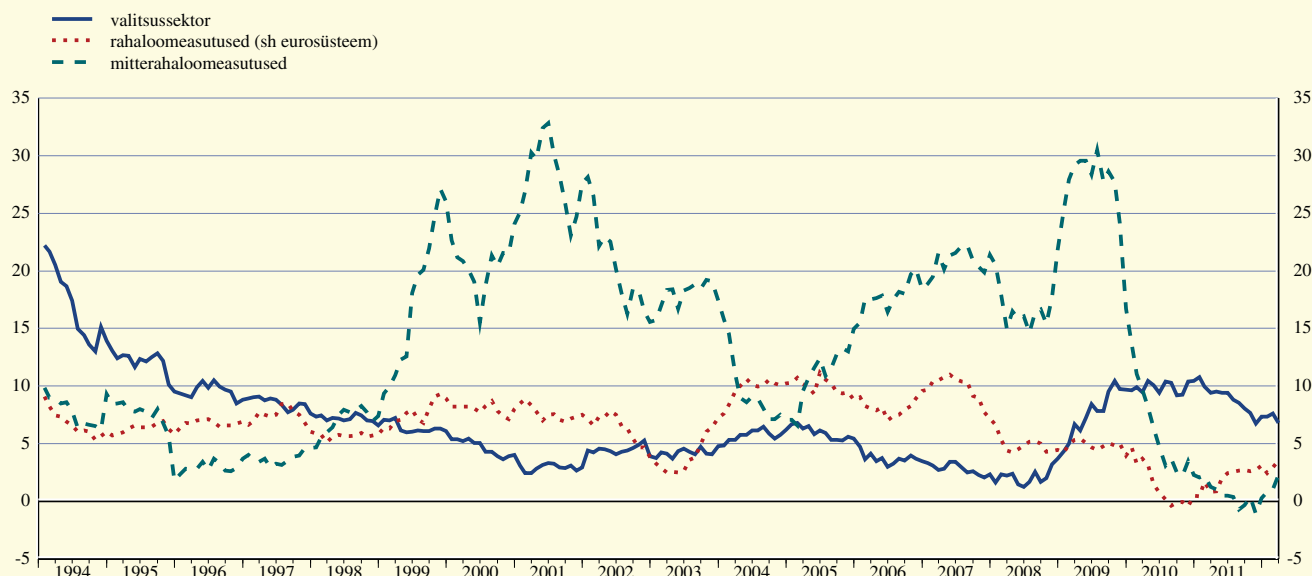
4.3 Euroala residentide poolt emiteeritud väärtpaberite (v.a aktsiate) kasvumäärad¹

(protsentaalsed muutused)

	Aastased kasvumäärad (sesoonselt kohandamata)						Kuu kuu sesoonselt kohandatud kasvumäärad					
	Kokku	Rahaloomeasutused (sh eurosüsteem)	Mitterahaloomeasutused		Valitsussektor		Kokku	Rahaloomeasutused (sh eurosüsteem)	Mitterahaloomeasutused		Valitsussektor	
			Finantsasutused (v.a rahaloomeasutused)	Kaup ja mittefinantsasutused pakkuvad ettevõtted	Keskvalitsus	Muu valitsussektor			Finantsasutused (v.a rahaloomeasutused)	Kaup ja mittefinantsasutused pakkuvad ettevõtted	Keskvalitsus	Muu valitsussektor
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Kokku												
2011 märts	3,3	0,8	1,1	4,8	5,9	14,5	3,5	2,2	-1,1	5,2	6,3	12,1
apr	3,2	0,4	1,0	3,4	6,0	14,6	3,3	2,9	-0,8	2,5	5,3	12,3
mai	3,6	1,7	0,2	4,3	6,1	17,4	1,8	3,0	-4,2	3,7	2,7	15,8
juuni	3,8	1,8	0,4	4,2	6,5	16,1	3,2	2,8	-2,1	1,8	5,2	20,1
juuli	3,6	1,8	0,3	4,9	6,2	13,3	2,4	1,2	-3,0	2,9	5,1	16,0
aug	3,2	2,0	-1,3	5,2	5,6	15,3	2,4	1,3	-3,9	4,4	4,9	22,0
sept	3,3	2,4	-0,7	4,8	5,1	14,2	3,0	2,4	-0,4	4,4	4,0	16,8
okt	3,3	2,9	-0,3	4,7	4,7	12,8	3,4	3,0	0,3	7,1	4,2	12,9
nov	2,4	3,2	-2,3	5,1	3,0	13,6	3,0	3,4	-0,5	6,5	3,4	11,0
dets	4,0	5,2	-1,1	5,4	4,7	12,1	4,7	7,7	0,1	9,3	4,1	4,0
2012 jaan	3,9	4,4	-0,8	6,2	4,8	15,4	5,5	7,6	1,4	9,6	4,5	14,9
veebr	4,3	4,5	-0,1	6,6	4,8	19,8	6,2	7,8	3,9	8,8	4,7	17,7
märts	4,6	4,8	1,0	8,0	4,5	17,9	6,1	7,3	2,5	11,7	5,0	19,1
Pikaajalised												
2011 märts	4,2	0,8	0,2	5,7	9,4	9,0	5,1	3,3	-2,1	5,6	11,0	9,4
apr	4,2	0,9	0,1	5,0	9,5	9,5	4,8	3,4	-1,6	4,0	10,0	8,7
mai	4,4	2,0	-0,6	5,2	9,1	12,1	3,4	3,6	-4,9	3,1	7,9	11,0
juuni	4,6	2,4	-0,4	4,4	9,4	9,4	3,7	2,9	-2,3	1,5	7,8	11,9
juuli	4,4	2,6	-0,6	4,8	8,7	9,8	2,7	1,4	-3,0	2,1	6,6	12,2
aug	4,0	2,7	-1,9	4,4	8,4	10,2	2,5	1,2	-3,9	2,8	6,8	12,1
sept	4,0	2,7	-1,2	3,4	7,9	9,4	2,8	2,1	-0,5	1,3	5,0	9,3
okt	4,0	2,6	-0,4	3,5	7,6	8,7	3,2	1,8	0,9	3,0	5,3	8,5
nov	3,3	2,7	-2,3	4,0	6,4	10,0	3,1	1,9	0,2	4,8	4,9	9,1
dets	4,0	3,1	-0,7	4,4	7,2	9,4	4,4	3,3	1,1	7,4	6,5	6,9
2012 jaan	4,0	2,4	-0,3	5,7	7,0	11,1	5,2	3,5	2,5	9,4	7,3	10,1
veebr	4,3	2,9	-0,1	6,0	7,0	13,5	6,1	4,7	3,9	9,4	7,3	15,2
märts	4,5	3,5	1,0	7,5	6,2	12,7	6,2	5,0	2,5	14,1	7,4	16,3

J17 Pikaajaliste võlaväärtpaberite aastane kasvumäär emitendi sektori kaupa kõigis väeringutes kokku

(aastane muutus protsentides)

Allikas: EKP.

¹ Kasvumäärade arvutamist on käsitletud tehnilistes märkustes. Kuue kuu kasvumäärad on antud aastapõhistena.

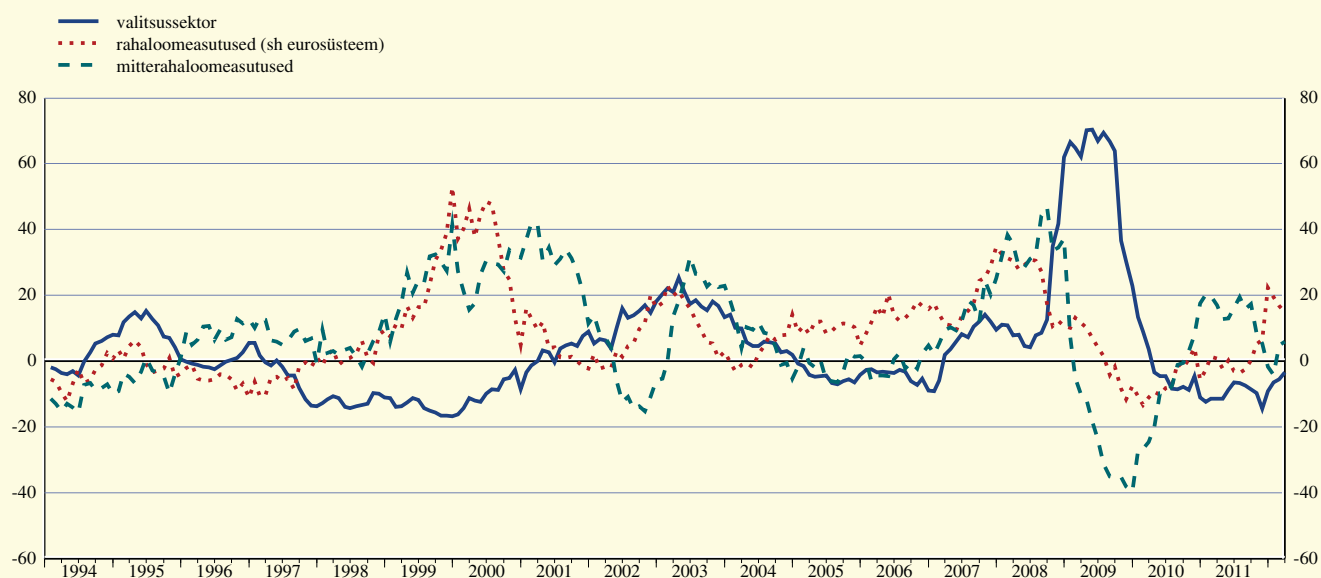
4.3 Euroala residentide poolt emiteeritud väärtpaberite (v.a aktsiate) kasvumäärad¹ (järg)

(protsentuaalsed muutused)

	Pikaajalised fikseeritud intressimääraga						Pikaajalised muutuva intressimääraga					
	Kokku	Rahaloomeasutused (sh euro-süsteem)	Mitterahaloomeasutused		Valitsussektor		Kokku	Rahaloomeasutused (sh euro-süsteem)	Mitterahaloomeasutused		Valitsussektor	
			Finantsasutused (v.a rahaloomeasutused)	Kaupu ja mittefinants-teenuseid pakkuvad ettevõtted	Keskvalitsus	Muu valitsussektor			Finantsasutused (v.a rahaloomeasutused)	Kaupu ja mittefinants-teenuseid pakkuvad ettevõtted	Keskvalitsus	Muu valitsussektor
	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Kõigis vääringutes kokku												
2010	8,8	5,7	6,4	19,7	9,9	8,8	-0,6	-4,0	0,7	-2,0	6,4	27,5
2011	6,4	5,0	3,4	6,3	7,8	7,6	-0,7	-1,4	-5,4	-1,9	22,3	16,1
2011 II kv	6,5	4,6	3,7	6,4	8,2	7,9	-0,5	-2,0	-4,7	-1,5	23,5	18,4
2011 III kv	6,6	6,3	4,2	5,2	7,4	8,9	-1,5	-1,3	-7,8	-2,3	25,7	13,0
2011 IV kv	5,6	5,7	2,6	4,5	6,1	8,1	-1,1	-0,5	-7,0	-2,6	21,0	13,9
2012 I kv	5,8	5,7	2,1	6,4	6,4	9,0	0,1	0,2	-4,7	-0,9	15,3	21,5
2011 okt	5,7	5,8	3,5	4,2	6,2	7,5	-0,7	-1,0	-6,4	-2,9	25,8	12,7
2011 nov	5,2	5,2	1,6	4,6	5,8	8,5	-1,8	0,0	-8,0	-2,3	14,6	15,1
2011 dets	5,5	5,7	0,9	5,0	6,3	8,0	0,2	0,3	-4,8	-1,0	18,7	14,3
2012 jaan	5,6	5,3	2,0	6,4	6,4	8,7	-0,3	-0,5	-4,9	-0,9	15,6	19,3
2012 veebr	6,1	5,7	3,0	6,5	6,7	10,1	0,0	0,4	-5,3	-0,8	15,3	24,4
2012 märts	5,9	6,5	2,2	8,0	5,9	8,3	0,9	0,9	-3,2	-0,9	11,4	27,0
Eurodes												
2010	9,1	5,6	7,4	20,1	10,0	8,3	-0,4	-3,3	0,4	-2,5	5,9	26,2
2011	6,5	4,2	3,6	6,6	8,1	7,2	-0,2	0,0	-6,0	-2,9	22,2	15,3
2011 II kv	6,6	3,8	4,0	6,5	8,5	7,3	0,3	-0,6	-4,8	-2,7	23,5	18,1
2011 III kv	6,7	5,5	4,4	5,9	7,6	8,6	-1,2	-0,2	-8,6	-3,5	25,6	11,1
2011 IV kv	5,7	5,5	2,6	4,7	6,4	8,5	-0,7	0,9	-7,8	-3,6	20,8	12,3
2012 I kv	6,2	6,0	2,6	6,3	6,6	9,8	0,7	2,1	-5,3	-2,1	15,0	20,2
2011 okt	5,8	5,4	3,5	4,5	6,4	8,2	-0,2	0,5	-7,0	-4,0	25,6	10,9
2011 nov	5,5	5,3	1,8	4,7	6,1	9,0	-1,4	1,5	-8,5	-3,4	14,3	13,7
2011 dets	5,7	5,7	0,8	5,0	6,5	8,6	0,4	1,8	-5,8	-2,1	18,4	13,1
2012 jaan	6,1	5,5	2,6	6,1	6,6	10,0	0,5	1,5	-5,2	-2,2	15,3	18,2
2012 veebr	6,4	6,1	3,5	6,1	6,8	10,7	0,8	2,5	-5,6	-2,1	15,1	22,6
2012 märts	6,2	7,0	2,4	8,3	6,1	9,1	1,1	2,7	-4,7	-2,2	11,3	26,1

J18 Lühiajaliste võlaväärtpaberite aastane kasvumäär emitendi sektori kaupa kõigis vääringutes kokku

(aastane muutus protsentides)

Allikas: EKP.

¹ Kuuandmete protsentuaalsed aastamuutused viitavad kuu lõpu seisule, kvartali- ja aastaandmete protsentuaalsed aastamuutused viitavad perioodi keskmisele aastamuutusele. Üksikasjad on esitatud tehnilistes märkustes.

4.4 Euroala residentide poolt emiteeritud noteeritud aktsiad¹

(mld EUR, kui pole viidatud teisiti; turuväärtused)

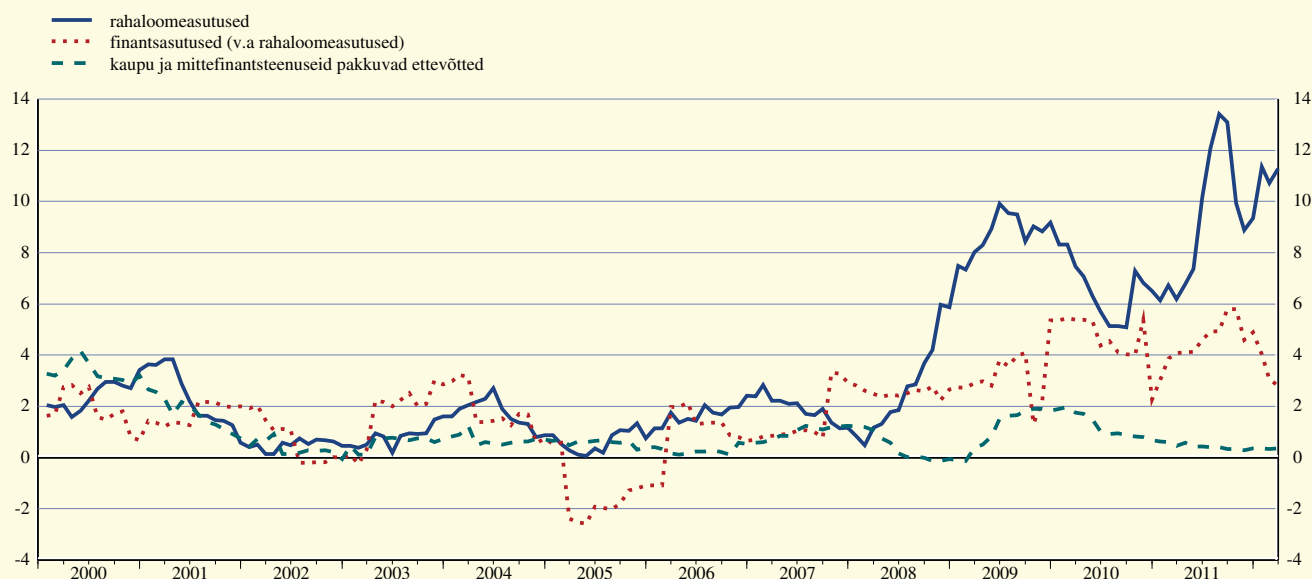
1. Bilansiline jääk ja aastased kasvumäärad

(bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga)

	Kokku			Rahaloomeasutused		Finantsasutused (v.a rahaloomeasutused)		Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted	
	Kokku	Indeks dets 2008 = 100	Aastased kasvumäärad (protsentides)	Kokku	Aastased kasvumäärad (protsentides)	Kokku	Aastased kasvumäärad (protsentides)	Kokku	Aastased kasvumäärad (protsentides)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2010 märts	4 474,4	103,4	2,8	543,6	7,5	365,3	5,4	3 565,5	1,8
apr	4 409,1	103,4	2,7	508,4	7,1	345,8	5,4	3 555,0	1,7
mai	4 093,4	103,5	2,4	445,9	6,3	322,7	5,3	3 324,8	1,5
juuni	4 054,6	103,7	1,9	446,4	5,7	315,6	4,4	3 292,6	1,0
juuli	4 256,1	103,7	1,7	519,8	5,1	338,1	4,5	3 398,2	0,9
aug	4 121,2	103,7	1,7	479,3	5,1	314,4	4,1	3 327,5	0,9
sept	4 345,2	103,8	1,6	487,0	5,1	326,6	4,0	3 531,6	0,9
okt	4 531,0	104,2	1,8	514,4	7,3	333,6	4,0	3 683,0	0,8
nov	4 413,3	104,4	1,8	437,8	6,8	316,6	5,4	3 658,9	0,8
dets	4 596,2	104,4	1,4	458,4	6,5	334,0	2,3	3 803,8	0,7
2011 jaan	4 759,8	104,5	1,4	514,3	6,1	365,8	3,0	3 879,7	0,6
veebr	4 845,8	104,7	1,5	535,0	6,7	379,0	3,9	3 931,9	0,6
märts	4 767,3	104,8	1,4	491,7	6,2	363,3	4,1	3 912,4	0,5
apr	4 891,8	105,0	1,5	497,5	6,8	371,5	4,1	4 022,7	0,6
mai	4 777,5	105,0	1,4	475,9	7,4	356,3	4,1	3 945,3	0,4
juuni	4 722,7	105,5	1,7	491,6	10,2	350,6	4,6	3 880,5	0,4
juuli	4 504,3	105,7	1,9	458,8	12,1	325,6	4,9	3 720,0	0,4
aug	3 975,3	105,9	2,0	383,0	13,4	281,7	4,9	3 310,6	0,4
sept	3 749,2	105,9	2,0	350,7	13,1	264,4	5,8	3 134,2	0,3
okt	4 043,3	105,9	1,7	360,6	9,9	288,0	5,8	3 394,7	0,3
nov	3 892,8	105,9	1,4	330,0	8,9	271,5	4,6	3 291,3	0,3
dets	3 906,3	106,1	1,6	339,6	9,3	270,7	4,9	3 296,0	0,3
2012 jaan	4 120,5	106,3	1,7	375,8	11,3	298,1	4,0	3 446,7	0,4
veebr	4 285,7	106,3	1,5	395,0	10,7	311,3	3,1	3 579,4	0,3
märts	4 271,5	106,4	1,6	373,3	11,3	311,1	2,8	3 587,1	0,4

J19 Euroala residentide poolt emiteeritud noteeritud aktsiate aastased kasvumäärad

(aastased protsentuaalsed muutused)

Allikas: EKP.

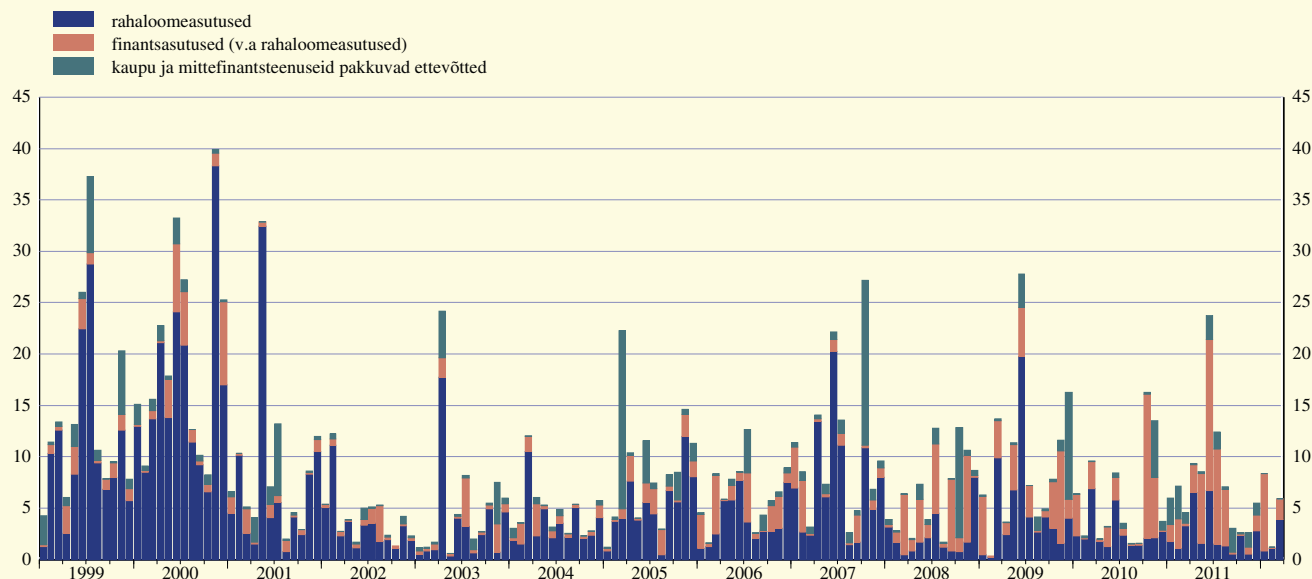
¹ Indeksi ja kasvumäärade arvutamist on käsitletud tehnilistes märkustes.

4.4 Euroala residentide poolt emiteeritud noteeritud aktsiad (mld EUR; turuväärtused)

2. Tehingud kuu jooksul

	Kokku			Rahaloomeasutused			Finantsasutused (v.a rahaloomeasutused)			Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted		
	Emissiooni koguväärtus 1	Välja- ostmine 2	Emissiooni netoväärtus 3	Emissiooni koguväärtus 4	Välja- ostmine 5	Emissiooni netoväärtus 6	Emissiooni koguväärtus 7	Välja- ostmine 8	Emissiooni netoväärtus 9	Emissiooni koguväärtus 10	Välja- ostmine 11	Emissiooni netoväärtus 12
2010 märts	9,6	0,6	9,0	2,6	0,0	2,6	0,1	0,0	0,1	6,9	0,6	6,3
apr	1,8	0,4	1,5	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,8	0,3	1,5
mai	3,2	0,8	2,4	1,9	0,0	1,9	0,1	0,0	0,1	1,3	0,8	0,4
juuni	8,4	0,4	8,0	2,2	0,0	2,2	0,4	0,0	0,4	5,8	0,4	5,4
juuli	3,6	0,8	2,7	0,7	0,0	0,7	0,5	0,0	0,5	2,4	0,8	1,6
aug	1,4	1,2	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,4	1,2	0,2
sept	1,6	0,2	1,4	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	1,4	0,2	1,2
okt	16,3	0,2	16,0	14,0	0,0	14,0	0,2	0,1	0,1	2,0	0,2	1,9
nov	13,5	1,5	12,0	5,9	0,0	5,9	5,5	0,1	5,4	2,1	1,4	0,7
dets	3,7	3,5	0,2	0,2	0,0	0,2	0,9	0,3	0,5	2,7	3,2	-0,5
2011 jaan	6,0	1,3	4,7	1,6	0,0	1,6	2,6	0,0	2,6	1,8	1,3	0,5
veebr	7,1	0,2	6,9	2,9	0,0	2,9	3,2	0,0	3,2	1,1	0,2	0,8
märts	4,4	1,0	3,5	0,1	0,0	0,1	1,0	0,2	0,8	3,3	0,7	2,6
apr	9,4	0,5	8,8	2,7	0,0	2,7	0,1	0,0	0,1	6,5	0,5	6,0
mai	8,6	8,8	-0,2	6,8	2,1	4,6	0,2	0,0	0,2	1,6	6,6	-5,0
juuni	23,7	1,3	22,5	14,7	0,0	14,7	2,3	0,3	2,0	6,7	1,0	5,7
juuli	12,4	0,7	11,7	9,3	0,0	9,3	1,6	0,0	1,6	1,5	0,7	0,8
aug	7,1	1,1	6,0	5,5	0,0	5,5	0,3	0,2	0,1	1,3	0,9	0,4
sept	2,9	2,9	0,0	0,0	0,9	-0,9	2,3	0,0	2,3	0,5	2,0	-1,4
okt	2,4	0,4	2,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	2,3	0,4	1,9
nov	2,6	1,5	1,1	0,7	0,0	0,7	1,4	0,0	1,4	0,5	1,5	-1,0
dets	5,5	1,0	4,5	1,5	0,0	1,5	1,2	0,0	1,2	2,8	1,0	1,8
2012 jaan	8,3	0,4	7,9	7,5	0,0	7,5	0,0	0,1	-0,1	0,9	0,3	0,5
veebr	1,1	1,4	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	-0,2	1,0	1,2	-0,1
märts	5,9	0,7	5,2	2,0	0,0	2,0	0,0	0,1	-0,1	3,9	0,6	3,3

J20 Noteeritud aktsiate emissiooni koguväärtus emitendi sektori kaupa (mld EUR; tehinguid kuu jooksul; turuväärtused)

Allikas: EKP.

4.5 Euroala residentide eurohoiuste ja -laenude intressimäärad rahaloomeasutustes¹

(protsenti aastas; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga, uued hoiused/laenud perioodi keskmisena, kui pole viidatud teisiti)

1. Hoiuste intressimäärad (uued hoiused)

	Kodumajapidamiste hoiused						Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete hoiused				Repo- tehingud
	Üleöö- hoiused	Lepingulise tähtajaga			Lõpetatavad etteteatamistähtajaga ²		Üleöö- hoiused	Lepingulise tähtajaga			
		Kuni 1 aasta	1–2 aastat	Üle 2 aasta	Kuni 3 kuud	Üle 3 kuu		Kuni 1 aasta	1–2 aastat	Üle 2 aasta	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2011 mai	0,49	2,52	2,96	3,07	1,65	1,91	0,63	1,65	2,78	3,08	1,30
juuni	0,49	2,58	3,25	3,15	1,67	1,92	0,67	1,78	2,82	2,94	1,47
juuli	0,52	2,74	3,16	3,10	1,67	1,93	0,66	1,77	2,66	3,03	1,41
aug	0,54	2,73	3,16	2,99	1,74	1,93	0,68	1,64	2,69	2,99	1,42
sept	0,55	2,73	3,15	2,92	1,76	1,94	0,69	1,71	2,72	2,79	1,47
okt	0,55	2,88	3,17	3,14	1,77	1,96	0,69	1,67	2,74	3,23	1,65
nov	0,55	2,78	3,08	3,03	1,78	1,96	0,66	1,46	2,61	2,85	1,62
dets	0,54	2,78	3,20	3,06	1,79	1,97	0,65	1,50	2,76	2,90	1,38
2012 jaan	0,53	2,94	3,48	3,15	1,81	1,96	0,61	1,27	2,95	2,92	1,23
veebr	0,52	2,90	3,38	3,16	1,81	1,96	0,59	1,22	2,96	3,01	1,05
märts	0,51	2,88	3,04	3,03	1,79	1,95	0,59	1,25	2,75	2,98	0,97
apr	0,49	2,82	2,92	2,84	1,76	1,95	0,55	1,09	2,70	3,07	1,28

2. Kodumajapidamistele antud laenude intressimäärad (uued laenud)

	Auto- maatselt uuenuvad laenud ja arveldus- krediit	Piken- datud krediit- kaardi- võlg ³	Tarbijakrediit				Eluaseme ostmiseks antud laenu					Laenu füüsilisest isikust ettevõtjatele ja juriidilise isiku õigusteta ühendustele		
			Fikseeritud intressimääraga			Aastapõhine tasumäär prot- sentides ⁴	Fikseeritud intressimääraga				Aastapõhine tasumäär prot- sentides ⁴	Fikseeritud intressimääraga		
			Ujuva intressi- määraga ja kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta		Ujuva intressi- määraga ja kuni 1 aasta	1–5 aastat	5–10 aastat	Üle 10 aasta		Ujuva intressi- määraga ja kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2011 mai	8,19	16,91	5,35	6,37	7,99	7,49	3,23	4,01	4,30	4,18	4,09	3,75	4,81	4,60
juuni	8,24	16,95	5,37	6,47	7,87	7,42	3,26	4,04	4,29	4,18	4,09	3,82	4,78	4,62
juuli	8,28	16,94	5,13	6,53	7,98	7,43	3,33	4,02	4,26	4,19	4,10	3,83	4,82	4,60
aug	8,31	17,10	5,34	6,54	7,97	7,57	3,47	3,96	4,20	4,15	4,16	3,95	4,96	4,39
sept	8,41	17,18	5,77	6,57	7,94	7,64	3,41	3,86	4,02	4,02	4,02	3,97	4,86	4,20
okt	8,43	17,17	5,60	6,53	7,94	7,54	3,44	3,79	3,86	3,94	3,95	3,98	4,76	4,16
nov	8,41	17,11	5,56	6,47	7,78	7,39	3,43	3,74	3,84	3,94	3,96	4,22	4,93	4,02
dets	8,37	17,08	5,26	6,44	7,64	7,16	3,49	3,74	3,81	3,95	4,02	4,13	4,84	3,92
2012 jaan	8,46	17,06	5,61	6,58	8,08	7,57	3,50	3,71	3,75	4,03	4,03	3,89	4,76	3,93
veebr	8,41	17,05	5,70	6,58	8,09	7,62	3,44	3,64	3,70	3,95	3,92	3,87	4,71	4,04
märts	8,39	16,98	5,55	6,44	7,94	7,45	3,31	3,57	3,61	3,91	3,83	3,74	4,74	3,90
apr	8,26	17,10	5,38	6,31	7,95	7,34	3,20	3,58	3,59	3,95	3,79	3,66	4,68	3,89

3. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele antud laenude intressimäärad (uued laenud)

	Auto- maatselt uuenuvad laenud ja arveldus- krediit	Muud, kuni 0,25 miljoni euro suurused fikseeritud intressimääraga laenud					Muud, üle 1 miljoni euro suurused fikseeritud intressimääraga laenud						
		Ujuva intressi- määraga ja kuni 3 kuud	3 kuud – 1 aasta	1–3 aastat	3–5 aastat	5–10 aastat	Üle 10 aasta	Ujuva intressi- määraga ja kuni 3 kuud	3 kuud – 1 aasta	1–3 aastat	3–5 aastat	5–10 aastat	Üle 10 aasta
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2011 mai	4,30	4,18	4,65	4,79	5,14	4,67	4,19	2,65	3,37	3,17	3,63	3,65	4,11
juuni	4,41	4,23	4,68	4,74	5,16	4,67	4,44	2,78	3,49	3,50	3,61	2,77	4,00
juuli	4,43	4,38	4,79	4,79	5,10	4,68	4,44	2,87	3,45	3,46	3,98	4,09	3,24
aug	4,49	4,44	4,94	4,85	5,03	4,58	4,35	2,79	3,56	3,64	3,99	3,87	4,06
sept	4,54	4,59	4,94	4,79	4,94	4,46	4,31	2,84	3,44	3,69	3,63	3,64	3,74
okt	4,61	4,70	5,10	4,86	4,99	4,56	4,27	2,98	3,54	3,78	3,89	3,60	3,71
nov	4,61	4,77	5,26	4,98	5,10	4,65	4,26	2,80	3,66	3,42	3,92	3,60	3,71
dets	4,67	4,89	5,15	4,98	5,05	4,58	4,27	3,04	3,74	3,11	3,95	3,73	3,75
2012 jaan	4,64	4,93	5,35	4,78	5,04	4,40	4,33	2,66	3,70	3,06	3,45	2,70	3,80
veebr	4,59	4,86	5,25	4,74	5,02	4,65	4,41	2,50	3,76	3,36	3,89	3,77	3,64
märts	4,61	4,81	5,17	4,66	5,00	4,63	4,32	2,39	3,43	3,06	3,09	3,37	3,57
apr	4,47	4,96	5,09	4,61	4,85	4,58	4,39	2,39	3,52	3,43	3,40	3,51	3,59

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale koosseisule. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

² Selle instrumendikategooria puhul liidetakse kodumajapidamised ning kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted ning neid kajastatakse kodumajapidamiste sektoris, sest kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete bilansiline jääk on kõigi liikmesriikide kodumajapidamiste sektorite kogusummaga võrreldes ebaoluline.

³ See instrumendikategooria ei hõlma tavalist krediitkaardikrediiti, st krediiti, mis antakse arveperioodil 0% intressimääraga.

⁴ Aastapõhine tasumäär protsentides hõlmab laenu kogukulu. Kogukulu koosneb intressimäära komponendist ja muude seonduvate tasude (päringute tegemine, haldamine, dokumentide ettevalmistamine ja garantiid) komponendist.

4.5 Euroala residentide eurohoiuste ja -laenude intressimäärad rahaloomeasutustes^{1*}

(protsenti aastas; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga, uued hoiused/laenud perioodi keskmisena, kui pole viidatud teisiti)

4. Hoiuste intressimäärad (bilansiline jääk)

	Kodumajapidamiste hoiused					Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete hoiused			Repotehingud
	Üleööhoiused ²	Lepingulise tähtajaga		Lõpetatavad etteteatamistähtajaga ^{2,3}		Üleööhoiused ²	Lepingulise tähtajaga		
		Kuni 2 aastat	Üle 2 aasta	Kuni 3 kuud	Üle 3 kuu		Kuni 2 aastat	Üle 2 aasta	
2011 mai	0,49	2,45	2,74	1,65	1,91	0,63	1,99	3,12	1,76
juuni	0,49	2,49	2,75	1,67	1,92	0,67	2,07	3,11	1,93
juuli	0,52	2,54	2,77	1,67	1,93	0,66	2,13	3,13	1,94
aug	0,54	2,59	2,77	1,74	1,93	0,68	2,12	3,14	1,97
sept	0,55	2,62	2,79	1,76	1,94	0,69	2,14	3,15	2,07
okt	0,55	2,66	2,78	1,77	1,96	0,69	2,16	3,14	2,15
nov	0,55	2,70	2,80	1,78	1,96	0,66	2,17	3,16	2,24
dets	0,54	2,73	2,78	1,79	1,97	0,65	2,14	3,13	2,37
2012 jaan	0,53	2,76	2,78	1,81	1,96	0,61	2,10	3,16	2,46
veebr	0,52	2,79	2,80	1,81	1,96	0,59	2,08	3,20	2,62
märts	0,51	2,81	2,81	1,79	1,95	0,59	2,00	3,13	2,58
apr	0,49	2,78	2,81	1,76	1,95	0,55	1,95	3,10	2,56

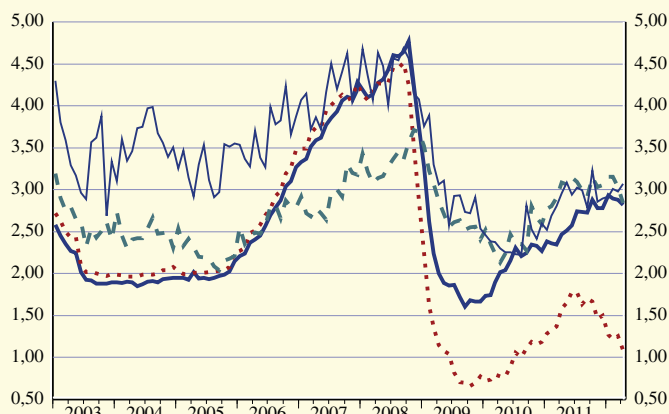
5. Laenude intressimäärad (bilansiline jääk)

	Kodumajapidamiste laenud						Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete laenud		
	Eluaseme ostmiseks antud laenud, tähtajaga			Tarbijakrediit ja muud laenud, tähtajaga			Tähtajaga		
	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2011 mai	3,81	3,78	3,85	7,96	6,38	5,24	3,84	3,65	3,56
juuni	3,87	3,78	3,86	7,95	6,45	5,28	3,93	3,73	3,63
juuli	4,03	3,79	3,90	8,03	6,42	5,30	4,00	3,80	3,69
aug	4,06	3,78	3,89	8,07	6,42	5,31	4,06	3,84	3,72
sept	4,13	3,79	3,92	8,14	6,48	5,32	4,11	3,85	3,73
okt	4,12	3,78	3,91	8,17	6,44	5,33	4,19	3,86	3,74
nov	4,12	3,77	3,91	8,09	6,44	5,34	4,20	3,89	3,75
dets	4,12	3,74	3,89	8,11	6,43	5,31	4,26	3,87	3,72
2012 jaan	4,06	3,71	3,87	8,14	6,40	5,28	4,24	3,81	3,68
veebr	4,04	3,69	3,86	8,09	6,39	5,27	4,18	3,78	3,67
märts	4,03	3,68	3,85	8,07	6,37	5,25	4,16	3,66	3,60
apr	3,92	3,64	3,80	7,97	6,31	5,20	4,05	3,61	3,54

J21 Lepingulise tähtajaga uued hoiused

(protsenti aastas; ei sisalda tasusid; perioodi keskmised)

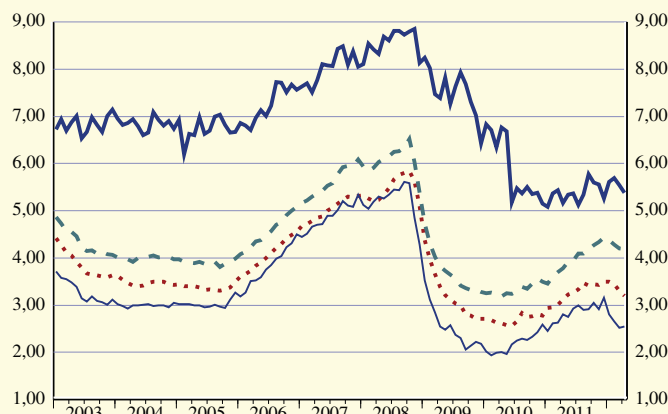
- kodumajapidamistele, kuni 1 aasta
- ... kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele, kuni 1 aasta
- - - kodumajapidamistele, üle 2 aasta
- kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele, üle 2 aasta

J22 Ujuva intressimääraga ja kuni üheks aastaks fikseeritud intressimääraga uued laenud

(protsenti aastas; ei sisalda tasusid; perioodi keskmised)

- kodumajapidamistele tarbimiseks
- ... kodumajapidamistele eluaseme ostmiseks
- - - kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele, kuni 1 miljon EUR
- kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele, üle 1 miljoni EUR

Allikas: EKP.

* Tabelis esitatud andmete allikad ja seotud allmärgused leiab leheküljelt S42.

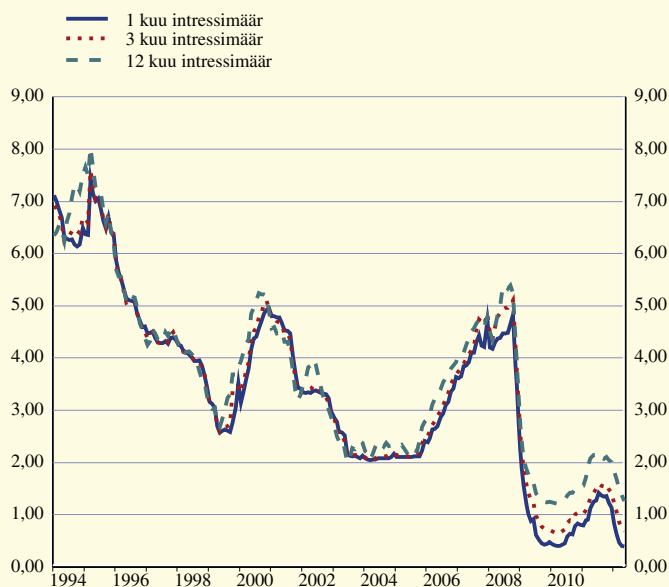
4.6 Rahaturu intressimäärad

(protsenti aastas; perioodi keskmised)

	Euroola ^{1,2}					USA	Jaapan
	Üleööhoiused (EONIA) 1	1kuulised hoiused (EURIBOR) 2	3kuulised hoiused (EURIBOR) 3	6kuulised hoiused (EURIBOR) 4	12kuulised hoiused (EURIBOR) 5	3kuulised hoiused (LIBOR) 6	3kuulised hoiused (LIBOR) 7
2009	0,71	0,89	1,22	1,43	1,61	0,69	0,47
2010	0,44	0,57	0,81	1,08	1,35	0,34	0,23
2011	0,87	1,18	1,39	1,64	2,01	0,34	0,19
2011 I kv	0,67	0,86	1,10	1,37	1,74	0,31	0,19
II kv	1,04	1,22	1,42	1,70	2,13	0,26	0,20
III kv	0,97	1,38	1,56	1,77	2,11	0,30	0,19
IV kv	0,79	1,24	1,50	1,72	2,05	0,48	0,20
2012 I kv	0,37	0,64	1,04	1,34	1,67	0,51	0,20
2011 mai	1,03	1,24	1,43	1,71	2,15	0,26	0,20
juuni	1,12	1,28	1,49	1,75	2,14	0,25	0,20
juuli	1,01	1,42	1,60	1,82	2,18	0,25	0,20
aug	0,91	1,37	1,55	1,75	2,10	0,29	0,19
sept	1,01	1,35	1,54	1,74	2,07	0,35	0,19
okt	0,96	1,36	1,58	1,78	2,11	0,41	0,19
nov	0,79	1,23	1,48	1,71	2,04	0,48	0,20
dets	0,63	1,14	1,43	1,67	2,00	0,56	0,20
2012 jaan	0,38	0,84	1,22	1,50	1,84	0,57	0,20
veebr	0,37	0,63	1,05	1,35	1,68	0,50	0,20
märts	0,36	0,47	0,86	1,16	1,50	0,47	0,20
apr	0,35	0,41	0,74	1,04	1,37	0,47	0,20
mai	0,34	0,39	0,68	0,97	1,27	0,47	0,20

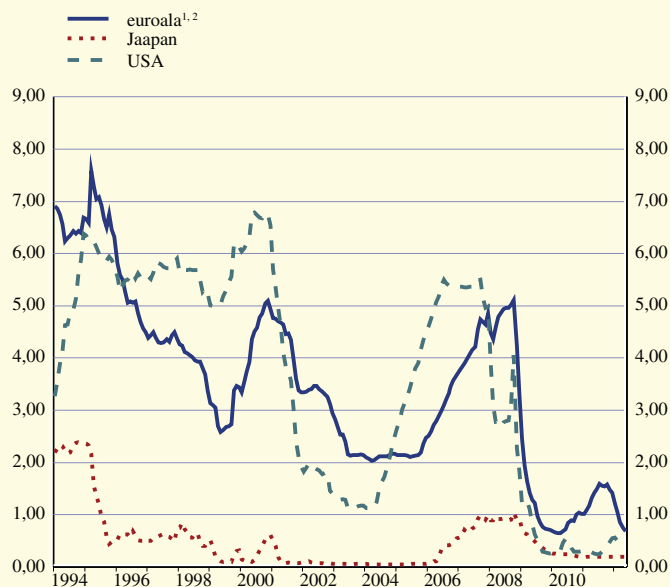
J23 Euroala rahaturu intressimäärad^{1, 2}

(kuu keskmised; protsenti aastas)

J24 3 kuu rahaturu intressimäärad

(kuu keskmised; protsenti aastas)

Allikas: EKP.

¹ Enne 1999. a jaanuari arvutati arvestuslikud euroala intressimäärad SKPga kaalutud liikmesriikide intressimääradel alusel. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

² Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

4.7 Euroala tulukõverad¹

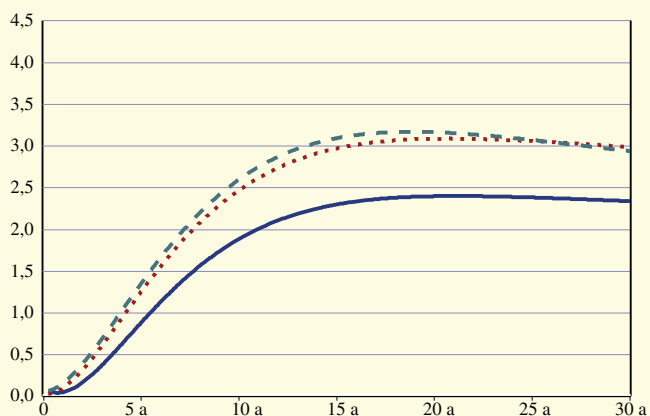
(euroala keskvalitsuse AAA-reitinguga võlakirjad; perioodi lõpp; aastased protsentuaalsed intressimäärad; intressimäärade vahed protsendipunktides)

	Hetkeintressimäärad								Forvardtehingute lähiaja intressimäärad			
	3 kuud	1 aasta	2 aastat	5 aastat	7 aastat	10 aastat	10 aastat - 3 kuud (vahe)	10 aastat - 2 aastat (vahe)	1 aasta	2 aastat	5 aastat	10 aastat
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2009	0,38	0,81	1,38	2,64	3,20	3,76	3,38	2,38	1,41	2,44	4,27	5,20
2010	0,49	0,60	0,93	2,15	2,78	3,36	2,87	2,43	0,85	1,70	3,99	4,69
2011	0,00	0,09	0,41	1,56	2,13	2,65	2,65	2,24	0,32	1,15	3,24	3,84
2011 II kv	1,24	1,39	1,65	2,50	2,94	3,41	2,17	1,75	1,63	2,22	3,76	4,60
2011 III kv	0,27	0,47	0,75	1,55	1,99	2,48	2,21	1,74	0,74	1,31	2,77	3,79
2011 IV kv	0,00	0,09	0,41	1,56	2,13	2,65	2,65	2,24	0,32	1,15	3,24	3,84
2012 I kv	0,07	0,16	0,39	1,36	1,95	2,60	2,53	2,21	0,34	0,95	2,97	4,26
2011 mai	1,03	1,32	1,67	2,52	2,93	3,37	2,34	1,69	1,69	2,34	3,69	4,51
2011 juuni	1,24	1,39	1,65	2,50	2,94	3,41	2,17	1,75	1,63	2,22	3,76	4,60
2011 juuli	1,01	1,11	1,32	2,09	2,55	3,06	2,05	1,74	1,28	1,79	3,34	4,39
2011 aug	0,61	0,67	0,86	1,69	2,21	2,76	2,15	1,90	0,80	1,33	3,09	4,22
2011 sept	0,27	0,47	0,75	1,55	1,99	2,48	2,21	1,74	0,74	1,31	2,77	3,79
2011 okt	0,38	0,54	0,81	1,71	2,22	2,79	2,41	1,98	0,78	1,39	3,12	4,29
2011 nov	0,20	0,38	0,74	1,92	2,51	3,07	2,87	2,33	0,69	1,53	3,64	4,41
2011 dets	0,00	0,09	0,41	1,56	2,13	2,65	2,65	2,24	0,32	1,15	3,24	3,84
2012 jaan	0,11	0,21	0,45	1,44	2,03	2,67	2,55	2,22	0,39	1,03	3,07	4,26
2012 veebr	0,11	0,15	0,37	1,39	1,99	2,59	2,49	2,22	0,29	0,95	3,06	4,06
2012 märts	0,07	0,16	0,39	1,36	1,95	2,60	2,53	2,21	0,34	0,95	2,97	4,26
2012 apr	0,03	0,10	0,32	1,26	1,84	2,47	2,44	2,15	0,26	0,85	2,84	4,10
2012 mai	0,07	0,05	0,17	0,89	1,36	1,89	1,82	1,72	0,10	0,52	2,17	3,23

J25 Euroala hetketulukõverad²

(protsenti aastas; perioodi lõpp)

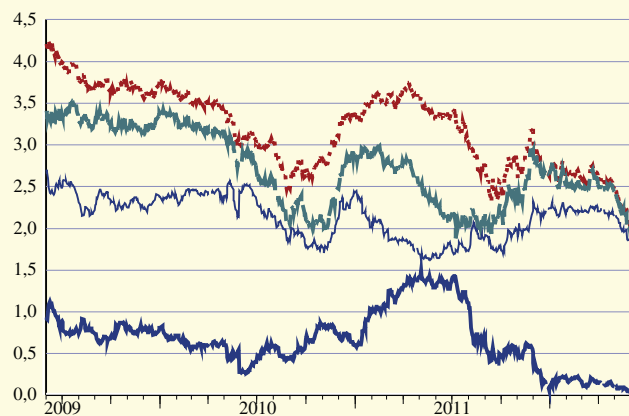
— mai 2012
- - - aprill 2012
- - - märts 2012

J26 Euroala hetkeintressimäärad ja intressimäärade vahed²

(päevased andmed; aastased protsentuaalsed intressimäärad; vahed protsendipunktides)

— 1 aasta intressimäär
- - - 10 aasta intressimäär
- - - 10 aasta ja 3 kuu intressimäära vahe
— 10 aasta ja 2 aasta intressimäära vahe

Allikad: EKP arvutused, mille aluseks on võetud EuroMTSi andmed ja Fitch Ratingsi reitingud.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

² Andmed hõlmavad euroala AAA-reitinguga riigivõlakirju.

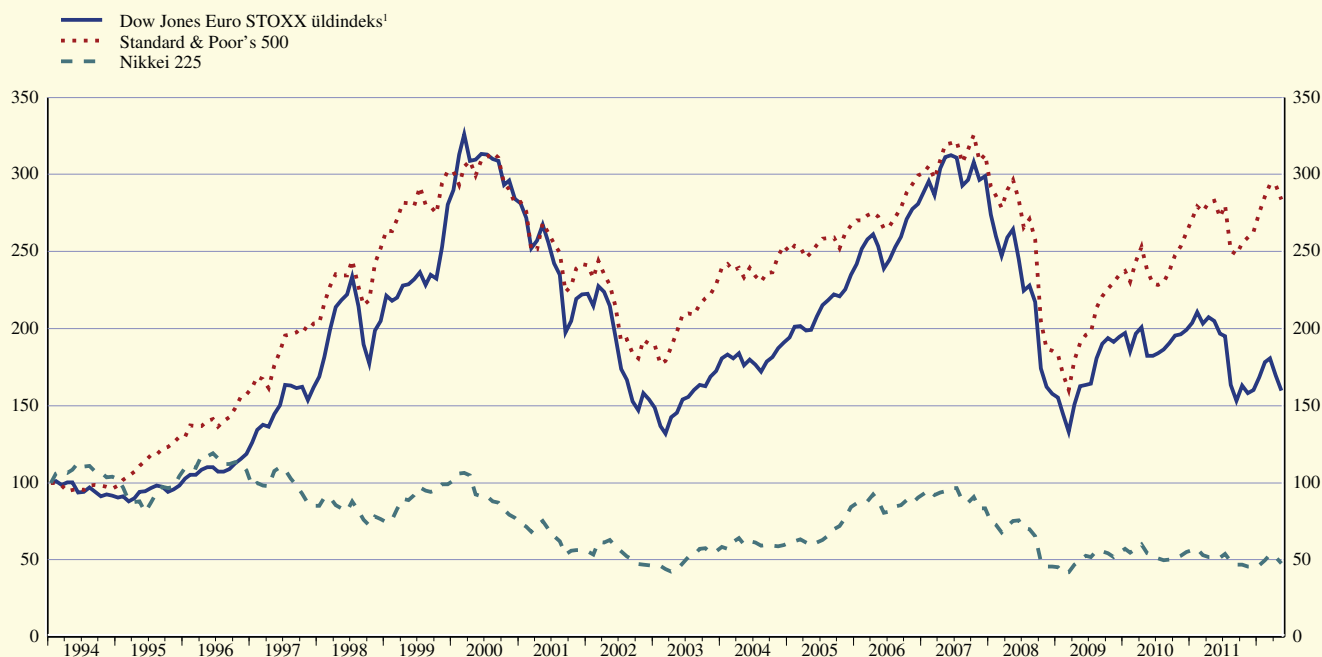
4.8 Aktsiaturgude indeksid

(indeksimäärad punktides; perioodi keskmised)

	Dow Jones Euro STOXX indeksid ¹												USA	Japan
	Võrdlusindeks		Peamiste majandussektorite indeksid											
	Üldindeks	Euro STOXX 50	Põhitööstuste sektor	Teenuste sektor	Tarbekaupade sektor	Nafta ja gaasi sektor	Finantssektor	Tööstussektor	Tehnoloogiasektor	Kommunaalteenuste sektor	Telekommunikatsioonisektor	Tervishoiusektor		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
2009	234,2	2 521,0	353,2	140,5	244,5	293,5	172,1	269,7	200,7	353,7	380,4	363,5	946,2	9 321,6
2010	265,5	2 779,3	463,1	166,2	323,4	307,2	182,8	337,6	224,1	344,9	389,6	408,4	1 140,0	10 006,5
2011	256,0	2 611,0	493,4	158,1	351,2	311,6	152,6	349,4	222,5	301,7	358,4	432,7	1 267,6	9 425,4
2011 I kv	285,5	2 932,9	532,7	175,5	366,3	341,1	185,0	388,0	249,6	347,7	396,7	415,0	1 302,5	10 285,3
II kv	281,2	2 862,7	552,0	169,6	370,7	328,8	175,2	391,5	239,7	333,7	385,0	448,4	1 318,3	9 609,4
III kv	236,0	2 381,6	463,7	146,0	341,5	282,0	133,8	323,0	199,8	270,2	333,0	435,0	1 225,3	9 246,3
IV kv	222,4	2 277,8	427,1	142,1	327,1	295,5	117,2	296,6	201,8	256,5	320,3	432,4	1 225,7	8 580,6
2012 I kv	243,7	2 473,6	499,1	150,3	372,3	324,6	129,7	333,3	221,7	253,7	300,6	480,6	1 348,8	9 295,3
2011 mai	284,0	2 885,8	557,0	171,7	374,9	330,4	176,3	395,5	246,5	337,8	386,4	457,8	1 338,3	9 650,8
juuni	272,9	2 766,6	542,5	164,9	370,0	314,3	168,0	382,0	224,1	318,3	368,2	450,3	1 287,3	9 541,5
juuli	270,5	2 743,5	550,7	160,8	384,4	317,4	160,6	375,7	221,0	307,8	360,0	467,4	1 325,2	9 996,7
aug	226,9	2 297,2	443,7	141,1	329,7	268,6	129,0	307,3	189,7	258,4	329,3	420,7	1 185,3	9 072,9
sept	212,6	2 124,3	401,4	137,0	312,8	262,4	113,3	289,2	190,1	246,7	311,1	419,0	1 173,9	8 695,4
okt	226,1	2 312,3	424,8	142,4	325,6	290,2	123,1	302,3	203,0	269,9	334,1	426,1	1 207,2	8 733,6
nov	219,2	2 239,6	423,6	141,5	325,9	293,5	112,8	292,2	205,7	250,6	316,6	423,3	1 226,4	8 506,1
dets	222,2	2 283,3	433,2	142,4	329,9	302,9	115,9	295,5	196,6	249,3	310,3	448,4	1 243,3	8 506,0
2012 jaan	233,4	2 382,1	477,6	146,9	351,8	317,3	120,4	319,2	206,9	248,8	305,0	473,6	1 300,6	8 616,7
veebr	247,2	2 508,2	507,2	152,1	377,3	327,0	134,4	336,3	223,9	254,6	300,1	477,6	1 352,5	9 242,3
märts	250,7	2 532,2	512,9	152,0	388,0	329,5	134,6	344,6	234,3	257,7	296,7	490,5	1 389,2	9 962,3
apr	235,0	2 340,8	497,6	145,9	380,9	301,1	116,8	327,8	221,2	237,7	275,2	488,5	1 386,4	9 627,4
mai	221,9	2 198,5	469,5	139,7	373,7	281,6	105,0	310,4	204,5	218,9	261,4	492,0	1 341,3	8 842,5

J27 Dow Jones Euro STOXX üldindeks, Standard & Poor's 500 ja Nikkei 225

(jaanuar 1994 = 100; kuu keskmised)

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

HINNAD, TOODANG, NÕUDLUS JA TÖÖTURUD

5.1 ÜTHI, muud hinnad ja kulud

(aastased protsentuaalsed muutused, kui pole viidatud teisiti)

1. Ühtlustatud tarbijahinnaindeks¹

	Kokku					Kokku (sesoonselt kohandatud; protsentuaalne muutus võrreldes eelmise perioodiga)						Memokirje: reguleeritud hinnad ²		
	Indeks 2005 = 100	Kokku			Kaubad	Teenused	Kokku	Töödeldud toiduained	Töötlemata toiduained	Tööstuskaubad v.a energia	Energia (sesoonselt kohandamata)	Teenused	ÜTHI kokku, v.a reguleeritud hinnad	Reguleeritud hinnad
		Kokku (v.a töötlemata toiduained ja energia)												
Protsent kogusum- mast 2012. aastal	100,0	100,0	81,8	58,5	41,5	100,0	11,9	7,2	28,5	11,0	41,5	88,2	11,8	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
2008	107,8	3,3	2,4	3,8	2,6	-	-	-	-	-	-	3,4	2,7	
2009	108,1	0,3	1,3	-0,9	2,0	-	-	-	-	-	-	0,1	1,8	
2010	109,8	1,6	1,0	1,8	1,4	-	-	-	-	-	-	1,6	1,5	
2011	112,8	2,7	1,7	3,3	1,8	-	-	-	-	-	-	2,6	3,5	
2011 I kv	111,3	2,5	1,3	3,1	1,6	1,0	0,9	0,4	0,2	6,3	0,5	2,4	3,3	
II kv	113,1	2,8	1,8	3,3	1,9	0,8	1,2	0,4	0,3	2,8	0,6	2,6	3,6	
III kv	112,9	2,7	1,7	3,2	2,0	0,3	1,1	0,0	-0,3	0,4	0,5	2,6	3,5	
IV kv	114,1	2,9	2,0	3,7	1,9	0,8	1,1	0,9	1,1	1,5	0,3	2,9	3,5	
2012 I kv	114,3	2,7	1,9	3,3	1,8	0,8	0,7	0,6	0,2	4,1	0,5	2,6	3,4	
2011 dets	114,4	2,7	2,0	3,3	1,9	0,1	0,2	0,1	0,0	-0,1	0,2	2,7	3,5	
2012 jaan	113,4	2,7	1,9	3,2	1,9	0,4	0,2	-0,2	0,0	2,6	0,2	2,5	3,5	
veebr	114,0	2,7	1,9	3,4	1,8	0,3	0,3	0,8	0,1	1,1	0,1	2,6	3,4	
märts	115,5	2,7	1,9	3,3	1,8	0,3	0,3	0,2	0,2	1,6	0,1	2,6	3,3	
apr	116,0	2,6	1,9	3,2	1,7	0,3	0,2	-0,1	0,0	1,1	0,3	2,5	3,3	
mai ³	.	2,4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	

	Kaubad						Teenused						
	Toit (sh alkohoolsed joogid ja tubakas)			Tööstuskaubad			Elamumajandus		Transport	Side	Vaba aja ja isikliku tegevusega seotud teenused	Muud teenused	
	Kokku	Töödeldud toiduained	Töötlemata toiduained	Kokku	Tööstuskaubad, v.a energia	Energia	Ütir						
Protsent kogusum- mast 2012. aastal	19,1	11,9	7,2	39,5	28,5	11,0	10,1	6,0	6,5	3,1	14,5	7,3	
	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
2008	5,1	6,1	3,5	3,1	0,8	10,3	2,3	1,9	3,9	-2,2	3,2	2,5	
2009	0,7	1,1	0,2	-1,7	0,6	-8,1	2,0	1,8	2,9	-1,0	2,1	2,1	
2010	1,1	0,9	1,3	2,2	0,5	7,4	1,8	1,5	2,3	-0,8	1,0	1,5	
2011	2,7	3,3	1,8	3,7	0,8	11,9	1,8	1,4	2,9	-1,3	2,0	2,1	
2011 I kv	2,2	2,1	2,3	3,6	0,5	12,7	1,8	1,3	2,0	-0,4	1,5	1,9	
II kv	2,6	3,0	1,9	3,7	1,0	11,5	1,9	1,4	3,2	-1,0	2,0	2,1	
III kv	2,8	3,7	1,3	3,4	0,4	12,0	1,8	1,5	3,3	-1,8	2,3	2,1	
IV kv	3,3	4,2	1,8	3,9	1,2	11,5	1,7	1,4	3,0	-1,8	2,2	2,1	
2012 I kv	3,2	4,0	2,0	3,3	1,1	9,1	1,7	1,5	2,9	-2,7	2,1	2,4	
2011 nov	3,4	4,3	1,9	4,1	1,3	12,3	1,7	1,3	2,9	-1,7	2,1	2,2	
dets	3,1	4,1	1,6	3,4	1,2	9,7	1,7	1,4	3,2	-1,9	2,2	2,3	
2012 jaan	3,1	4,1	1,6	3,2	0,9	9,2	1,8	1,5	2,8	-2,4	2,1	2,6	
veebr	3,3	4,1	2,2	3,4	1,0	9,5	1,7	1,5	2,8	-3,0	2,2	2,4	
märts	3,3	3,9	2,2	3,4	1,4	8,5	1,7	1,4	3,1	-2,8	2,0	2,2	
apr	3,1	3,7	2,1	3,2	1,3	8,1	1,7	1,5	2,5	-3,1	2,3	2,1	

Allikad: Eurostati ja EKP arvutused.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

² Selline eksperimentaalne statistika võib anda ainult ligikaudse hindade reguleerimise mõttevahendi, sest reguleeritud hinna muutusi ei saa teistest mõjudest täiesti eraldada. Selle näitaja koostamisel kasutatud meetodikat selgitab märkus aadressil <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/hicp/introduction>.

³ Hinnang põhineb liikmesriikide esialgetel andmetel, mis hõlmavad harilikult 95% euroalast, samuti esmasel teabel energiahindade kohta.

5.1 ÜTHI, muud hinnad ja kulud

(aastased protsentuaalsed muutused, kui pole viidatud teisiti)

2. Tööstustoodangu, ehituse ja elamispingade hinnad

	Tööstustoodangu tootjahinnad (v.a ehitus)										Ehitus ¹	Elamispingade hinnad ²
	Kokku (indeks: 2005 = 100)	Kokku		Tööstus, v.a ehitus ja energia					Energia			
		Töötlev tööstus	Kokku	Vahekaubad	Kapitalikaubad	Tarbekaubad						
						Kokku	Kestvuskaubad	Kulukaubad				
Protsent kogusumma 2005. aastal	100,0	100,0	82,8	75,6	30,0	22,0	23,7	2,7	21,0	24,4		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2008	114,4	6,1	4,8	3,4	3,9	2,1	3,9	2,8	4,1	14,2	3,8	1,9
2009	108,6	-5,1	-5,4	-2,9	-5,3	0,4	-2,1	1,2	-2,5	-11,8	0,1	-3,2
2010	111,7	2,9	3,4	1,6	3,5	0,3	0,4	0,9	0,3	6,4	1,9	1,1
2011	118,3	5,9	5,5	3,8	5,9	1,4	3,1	2,1	3,3	11,9	3,3	1,0
2011 I kv	116,7	6,5	6,3	4,4	7,9	1,3	2,5	1,8	2,6	12,5	4,1	2,0
II kv	118,5	6,3	5,8	4,3	6,8	1,3	3,4	1,9	3,7	11,9	3,0	1,1
III kv	118,9	5,9	5,5	3,8	5,6	1,5	3,3	2,2	3,5	11,8	3,3	1,0
IV kv	119,3	5,1	4,5	2,9	3,4	1,5	3,3	2,5	3,4	11,4	2,9	-0,2
2012 I kv	121,0	3,7	3,0	1,7	1,2	1,2	2,9	2,3	3,0	9,5	.	.
2011 nov	119,5	5,4	4,7	3,0	3,5	1,4	3,4	2,5	3,6	12,4	-	-
dets	119,2	4,3	3,7	2,5	2,7	1,4	3,1	2,3	3,3	9,5	-	-
2012 jaan	120,3	3,9	3,3	2,0	1,6	1,3	3,0	2,3	3,1	9,7	-	-
veebr	121,0	3,7	3,0	1,7	1,1	1,2	2,9	2,4	3,0	9,8	-	-
märts	121,7	3,5	2,6	1,6	0,9	1,2	2,8	2,3	2,9	9,0	-	-
apr	121,7	2,6	2,0	1,3	0,6	1,1	2,3	2,0	2,4	6,8	-	-

3. Toormehinnad ja sisemajanduse koguprodukti deflaatorid

	Naftahind ³ (EUR/barrel)	Toorme (v.a energia) hinnad						SKP deflaatorid									
		Impordiga kaalutud ⁴			Kasutusega kaalutud ⁵			Kokku (sesoonselt kohandatud, indeks 2005=100)	Kokku	Sisenõudlus				Ekspord ⁶	Import ⁶		
		Kokku	Toiduained	Toiduks mitte-kasutatav toore	Kokku	Toiduained	Toiduks mitte-kasutatav toore			Kokku	Eratarbimine	Valitsus-sektori tarbimine	Kapitali mahutus põhivarasse				
								1	2					3	4	5	6
Protsent kogusumma		100,0	35,0	65,0	100,0	45,0	55,0										
2008	65,9	2,0	18,4	-4,4	-1,7	9,7	-8,6	106,2	2,0	2,6	2,7	2,8	2,3	2,4	3,9		
2009	44,6	-18,5	-8,9	-23,0	-18,0	-11,4	-22,8	107,2	0,9	-0,1	-0,4	2,0	-0,4	-3,5	-6,2		
2010	60,7	44,6	21,4	57,9	42,1	27,1	54,5	108,0	0,8	1,5	1,7	0,8	1,0	2,9	4,9		
2011	79,7	12,2	22,4	7,7	12,9	20,7	7,5	109,4	1,3	2,1	2,5	1,0	2,0	3,7	5,9		
2011 I kv	77,3	42,9	46,1	41,4	41,0	47,2	36,6	108,8	1,1	2,2	2,5	0,7	2,2	5,1	7,9		
II kv	81,3	11,6	28,8	4,6	13,3	26,2	5,1	109,2	1,3	2,0	2,5	0,9	2,0	3,7	5,8		
III kv	79,3	3,8	16,7	-1,6	4,9	11,7	0,3	109,6	1,3	2,1	2,5	1,0	2,0	3,1	5,4		
IV kv	80,7	-2,5	3,6	-5,2	-1,7	4,4	-6,0	109,8	1,3	2,1	2,4	1,3	1,9	2,7	4,6		
2012 I kv	90,1	-5,8	-7,6	-4,9	-4,8	-3,6	-5,6	110,1	1,1	1,5	2,2	1,0	1,4	1,9	2,9		
2011 dets	81,7	-6,7	-3,7	-8,1	-6,3	-2,5	-9,0	-	-	-	-	-	-	-	-		
2012 jaan	86,2	-4,6	-4,1	-4,8	-4,1	-1,9	-5,8	-	-	-	-	-	-	-	-		
veebr	89,7	-7,5	-10,5	-6,0	-6,5	-6,5	-6,5	-	-	-	-	-	-	-	-		
märts	94,2	-5,2	-8,1	-3,8	-3,6	-2,3	-4,6	-	-	-	-	-	-	-	-		
apr	91,4	-3,8	-5,1	-3,1	-2,5	0,3	-4,5	-	-	-	-	-	-	-	-		
mai	86,0	-0,2	-2,8	1,1	2,5	5,4	0,2	-	-	-	-	-	-	-	-		

Allikad: Eurostat, Eurostati andmetel põhinevad EKP arvutused (osa 5.1 tabeli 2 veerg 7 ja osa 5.1 tabeli 3 veerud 8–15), Thomson Reutersi andmetel põhinevad EKP arvutused (osa 5.1 tabeli 3 veerg 1) ning EKP arvutused (osa 5.1 tabeli 2 veerg 12 ja osa 5.1 tabeli 3 veerud 2–7).

¹ Eluasemete sisendhinnad.

² Eksperimentaalsed andmed, mis põhinevad ühtlustamata riiklikel allikatel (vt täpsemalt <http://www.ecb.int/stats/intro/html/experiment.en.html>).

³ Brent Blend (ühikuulise tähtajaga tarne puhul).

⁴ Viitab eurodes esitatud hindadele. Kaalutud vastavalt euroala impordi struktuurile vahemikus 2004–2006.

⁵ Viitab eurodes esitatud hindadele. Kaalutud vastavalt euroala sisenõudlusele (euroala tootmine pluss import miinus eksport) vahemikus 2004–2006. Eksperimentaalsed andmed (vt täpsemalt <http://www.ecb.int/stats/intro/html/experiment.en.html>).

⁶ Ekspordi ja impordi deflaatorid viitavad kaupadele ja teenustele ning sisaldavad piiriülest kaubavahetust euroalal.

5.1 ÜTHI, muud hinnad ja kulud (aastased protsentuaalsed muutused)

4. Tööjõu erikulud, hüvitis töötaja kohta ja tööjõu tootlikkus (kvartaliandmed sesoonselt kohandatud; aastaandmed kohandamata)

	Kokku (indeks 2005 = 100)	Kokku	Majandustegevuse alusel									
			Põllumajandus, metsama- jandus ja kalapüük	Töötlev töös- tus, energia ja kommunaal- teenused	Ehitus	Kaubandus, transport, majutus ja toitlustus	Info ja side	Finants- ja kindlustus- tegevus	Kinnisvaraala- ne tegevus	Kutsealased teenused, äritegevus, abiteenused	Avalik hal- dus, haridus, tervishoid ja sotsiaalhoole- kanne	Kunst, meelelahutus ja muu teenindus
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Tööjõu erikulud¹												
2010	109,2	-0,9	-0,4	-5,9	1,3	-1,9	-1,5	-0,2	2,8	1,5	0,9	1,4
2011	110,2	0,9	-1,9	0,0	0,3	0,5	3,0	1,5	3,9	3,1	0,8	1,7
2011 I kv	109,6	0,0	0,5	-2,1	0,3	-1,2	1,6	2,4	4,7	2,7	0,8	1,0
II kv	110,3	1,0	-1,8	-0,2	1,5	0,3	3,3	3,2	4,0	3,2	0,7	2,3
III kv	110,2	1,2	-2,8	-0,1	0,5	1,8	3,6	0,4	2,0	2,8	0,9	1,9
IV kv	110,8	1,3	-3,3	1,7	-1,3	1,3	3,2	0,1	4,8	3,5	0,8	1,7
Hüvitis töötaja kohta												
2010	111,5	1,6	1,5	3,7	0,8	1,3	2,4	2,2	3,5	1,5	0,8	1,1
2011	114,0	2,3	2,5	3,5	3,2	2,0	2,1	2,2	2,1	3,0	1,4	1,5
2011 I kv	113,3	2,2	3,6	4,0	3,8	1,7	1,8	1,8	2,2	2,9	1,0	0,7
II kv	113,9	2,3	2,1	4,4	2,7	1,6	1,9	3,2	2,4	3,0	1,3	1,4
III kv	114,2	2,3	2,4	3,4	2,9	2,3	2,4	2,5	1,8	2,9	1,5	1,6
IV kv	114,7	2,2	2,0	2,2	3,5	2,2	2,3	1,5	2,0	3,2	1,7	2,5
Tööviljakus hõivatu kohta²												
2010	102,1	2,5	1,9	10,2	-0,4	3,3	3,9	2,4	0,7	0,0	-0,1	-0,2
2011	103,4	1,3	4,5	3,5	2,9	1,4	-0,8	0,7	-1,7	-0,2	0,5	-0,2
2011 I kv	103,4	2,2	3,1	6,2	3,5	3,0	0,2	-0,5	-2,4	0,1	0,2	-0,3
II kv	103,3	1,3	4,0	4,5	1,2	1,3	-1,4	-0,1	-1,5	-0,2	0,6	-0,9
III kv	103,6	1,1	5,3	3,4	2,3	0,5	-1,1	2,1	-0,2	0,1	0,5	-0,3
IV kv	103,5	0,9	5,5	0,5	4,9	0,9	-0,9	1,4	-2,7	-0,3	0,9	0,8
Hüvitis töötatud tunni kohta												
2010	113,3	1,1	0,1	1,2	1,3	1,1	2,0	1,8	2,5	0,6	0,8	1,3
2011	115,6	2,1	0,3	2,5	3,2	2,0	2,4	1,8	2,4	2,4	1,4	1,8
2011 I kv	114,6	1,6	-1,1	1,6	2,7	2,0	1,9	1,6	1,5	2,1	1,0	1,1
II kv	115,8	2,5	1,4	3,7	3,4	2,1	3,1	3,0	3,6	2,8	1,6	2,1
III kv	115,6	2,2	0,4	2,8	3,0	2,0	2,1	1,9	1,4	2,3	1,7	1,9
IV kv	116,5	1,9	0,5	1,9	3,8	1,9	2,4	0,8	2,9	2,3	1,3	2,2
Tööviljakus tunnis²												
2010	104,1	2,0	1,9	7,6	-0,3	2,9	3,7	1,9	-0,3	-0,8	-0,1	-0,1
2011	105,4	1,2	3,7	2,8	2,8	1,5	-0,6	0,3	-1,3	-0,6	0,5	0,1
2011 I kv	105,1	1,8	0,1	4,3	2,5	3,4	0,3	-0,9	-2,4	-0,3	0,2	0,2
II kv	105,5	1,6	4,3	4,2	1,8	1,9	-0,4	-0,2	-0,2	-0,3	0,8	-0,1
III kv	105,5	1,0	5,3	3,2	2,1	0,3	-1,5	1,6	-0,7	-0,4	0,7	-0,3
IV kv	105,5	0,7	5,0	0,3	5,0	0,7	-0,8	0,9	-1,7	-0,9	0,5	0,6

5. Tööjõukulu indeksid³

	Kokku (sesoonselt kohandatud, indeks 2008 = 100)	Kokku	Komponentide järgi			Tegevuse järgi			Memo: kollektiiv- lepinguga määratud palkade näitaja ⁴
			Palk	Töötaja poolt tasutud sotsiaal- kindlustusmaksed	Mäetööstus, töötlev tööstus ja energia	Ehitus	Teenused		
	1	2	3	4	5	6	7	8	
Protsent kogusummast 2008. aastal	100,0	100,0	75,2	24,8	32,4	9,0	58,6		
2010	104,3	1,5	1,4	1,8	1,0	1,8	1,8	1,7	
2011	107,2	2,8	2,6	3,5	3,2	2,4	2,6	2,0	
2011 II kv	107,2	3,3	3,1	3,8	4,2	2,6	2,9	1,9	
III kv	107,3	2,6	2,5	3,1	2,8	2,3	2,6	2,1	
IV kv	108,1	2,8	2,6	3,5	3,3	2,6	2,6	2,0	
2012 I kv								1,9	

Allikad: Eurostat, Eurostati andmetel põhinevad EKP arvutused (osa 5.1 tabel 4) ja EKP arvutused (osa 5.1 tabeli 5 veerg 8).

¹ Hüvitis töötaja kohta (jooksehindades), jagatud lisandväärtusega hõivatu kohta (mahuna).

² Lisandväärtus (maht) tööjõusisendi kohta (hõivatud ja töötatud tunnid).

³ Tunni kohta arvestatava tööjõukulu indeksid kogu majanduse kohta, v.a põllumajandus, avalik haldus, haridus, tervishoid ja muud mujal liigitamata teenused. Hõlmatusse erinevuste tõttu ei pruugi komponentide näitajad kogusummaga ühtida.

⁴ Eksperimentaalsed andmed (lisateavet saab EKP veebilehelt <http://www.ecb.int/stats/intro/html/experiment.en.html>).

5.2 Toodang ja nõudlus

(kvartaalsed andmed sesoonselt kohandatud; aastased andmed kohandamata)

1. SKP ja kulukomponendid

	SKP								
	Kokku	Sisenõudlus				Väliskaubandusbilans ¹			
		Kokku	Eratarbimine	Valitsussektori tarbimine	Kapitali kogumahutus põhivarasse	Varude muutus ²	Kokku	Eksport ¹	Import ¹
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Jooksevhinnad (mld EUR)									
2008	9 244,5	9 159,2	5 207,1	1 898,8	1 989,5	63,7	85,3	3 882,1	3 796,8
2009	8 919,8	8 802,0	5 126,6	1 986,6	1 735,9	-47,1	117,8	3 273,3	3 155,5
2010	9 162,8	9 045,4	5 262,4	2 015,3	1 753,1	14,5	117,3	3 749,2	3 631,9
2011	9 414,5	9 283,9	5 402,5	2 029,8	1 813,8	37,9	130,6	4 125,6	3 995,0
2011 I kv	2 338,7	2 315,4	1 342,1	506,6	452,0	14,6	23,3	1 010,1	986,8
II kv	2 351,3	2 325,5	1 345,6	507,6	453,8	18,4	25,9	1 024,5	998,6
III kv	2 361,9	2 324,7	1 354,9	507,1	453,5	9,3	37,2	1 045,9	1 008,7
IV kv	2 358,7	2 315,9	1 357,8	508,2	452,9	-3,0	42,8	1 041,0	998,2
2012 I kv	2 364,2	2 316,8	1 364,4	510,4	448,1	-6,1	47,4	1 059,5	1 012,1
<i>protsent SKPst</i>									
2011	100,0	98,6	57,4	21,6	19,3	0,4	1,4	-	-
Ahelmeetodil arvutatud mahud (eelmise aasta hinnad)									
<i>kvartaalne protsentuaalne muutus</i>									
2011 I kv	0,7	0,5	-0,1	-0,1	1,8	-	-	1,4	0,8
II kv	0,1	-0,1	-0,4	0,0	-0,1	-	-	1,1	0,6
III kv	0,1	-0,2	0,3	-0,3	-0,3	-	-	1,5	0,7
IV kv	-0,3	-0,7	-0,5	-0,1	-0,4	-	-	-0,7	-1,7
2012 I kv	0,0	-0,4	0,0	0,2	-1,4	-	-	1,0	0,1
<i>aastane protsentuaalne muutus</i>									
2008	0,4	0,3	0,4	2,3	-1,1	-	-	1,0	0,9
2009	-4,4	-3,8	-1,2	2,6	-12,4	-	-	-12,7	-11,5
2010	2,0	1,2	0,9	0,7	0,0	-	-	11,2	9,6
2011	1,5	0,5	0,2	-0,3	1,4	-	-	6,2	3,9
2011 I kv	2,4	1,6	0,8	0,1	3,5	-	-	10,1	8,2
II kv	1,6	0,8	0,3	-0,1	1,2	-	-	6,4	4,4
III kv	1,3	0,4	0,2	-0,4	0,8	-	-	5,7	3,6
IV kv	0,7	-0,6	-0,7	-0,6	1,0	-	-	3,3	0,3
2012 I kv	-0,1	-1,5	-0,6	-0,3	-2,2	-	-	2,9	-0,3
<i>SKP kvartaalse protsentuaalse muutuse komponendid protsendipunktides</i>									
2011 I kv	0,7	0,5	-0,1	0,0	0,3	0,2	0,3	-	-
II kv	0,1	-0,1	-0,2	0,0	0,0	0,2	0,2	-	-
III kv	0,1	-0,2	0,2	-0,1	-0,1	-0,3	0,4	-	-
IV kv	-0,3	-0,7	-0,3	0,0	-0,1	-0,3	0,4	-	-
2012 I kv	0,0	-0,4	0,0	0,0	-0,3	-0,2	0,4	-	-
<i>SKP aastase protsentuaalse muutuse komponendid protsendipunktides</i>									
2008	0,4	0,3	0,2	0,5	-0,2	-0,1	0,1	-	-
2009	-4,4	-3,8	-0,7	0,5	-2,7	-1,0	-0,6	-	-
2010	2,0	1,2	0,5	0,2	0,0	0,6	0,7	-	-
2011	1,5	0,5	0,1	-0,1	0,3	0,2	1,0	-	-
2011 I kv	2,4	1,6	0,5	0,0	0,7	0,4	0,8	-	-
II kv	1,6	0,8	0,1	0,0	0,2	0,4	0,8	-	-
III kv	1,3	0,4	0,1	-0,1	0,2	0,2	0,9	-	-
IV kv	0,7	-0,6	-0,4	-0,1	0,2	-0,2	1,3	-	-
2012 I kv	-0,1	-1,5	-0,3	-0,1	-0,4	-0,7	1,4	-	-

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

¹ Eksport ja import hõlmavad kaupu ja teenuseid ning sisaldavad euroalalisest piirilest kaubandust. Need ei ole täielikult kooskõlas andmetega, mis on toodud osas 3.1, osa 7.1 tabelis 1, osa 7.2 tabelis 3, osa 7.5 tabelites 1 ja 3.

² Sh väärisesemete soetamine miinus realiseerimine.

5.2 Toodang ja nõudlus

(kvartaalsed andmed sesoonselt kohandatud; aastased andmed kohandamata)

2. Lisandväärtus tegevusala järgi

	Kogulisandväärtus (baashinnad)											Toote- maksud miinus toote- subsiidi- umid
	Kokku	Põllumajandus, metsama- jandus ja kalapüük	Töötlev töös- tus, energia ja kommunaal- teenused	Ehitus	Kaubandus, transport, majutus ja toitlustus	Info ja side	Finants- ja kindlustus- tegevus	Kinnisvaraala- tegevus	Kutsealase- teenused, äritegevus, abiteenused	Avalik hal- dus, haridus, tervishoid ja sotsiaal- hoolekanne	Kunst, meelelahutus ja muu teenindus	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Jooksevhinnad (mld EUR)												
2008	8 299,2	141,9	1 652,6	561,5	1 597,7	356,5	385,3	930,7	859,8	1 521,1	291,9	945,3
2009	8 026,5	126,1	1 469,9	536,2	1 522,1	358,3	427,5	903,0	804,4	1 581,2	297,8	893,3
2010	8 222,3	138,8	1 557,8	514,2	1 564,0	357,9	441,4	918,7	817,5	1 610,0	302,0	940,4
2011	8 439,8	144,5	1 631,2	521,5	1 618,0	355,1	440,3	947,1	845,3	1 631,0	305,8	974,7
2011 I kv	2 096,2	36,8	403,6	130,9	401,6	88,9	109,3	233,7	209,1	406,2	76,2	242,5
II kv	2 106,1	36,8	406,7	129,9	404,1	88,6	109,5	236,4	210,7	407,8	75,5	245,3
III kv	2 117,3	35,6	412,0	129,6	405,2	89,1	110,8	237,8	212,3	408,4	76,6	244,6
IV kv	2 116,0	35,3	406,7	130,7	406,0	88,3	110,5	239,3	213,3	408,6	77,4	242,7
2012 I kv	2 119,3	37,4	405,8	129,2	407,7	88,7	109,9	238,1	213,0	411,8	77,7	244,9
<i>protsent lisandväärtusest</i>												
2011	100,0	1,7	19,3	6,2	19,2	4,2	5,2	11,2	10,0	19,3	3,6	-
Ahelmeetodil arvatud mahud (eelmise aasta hinnad)												
<i>kvartaalne protsentuaalne muutus</i>												
2011 I kv	0,7	1,6	1,3	1,7	0,9	-0,4	1,3	-0,3	1,0	0,3	-0,1	0,8
II kv	0,2	0,4	0,5	-0,8	0,0	0,4	0,0	0,4	0,4	0,2	-1,0	0,1
III kv	0,2	0,0	0,3	-0,9	0,1	0,2	0,8	0,2	0,3	0,2	0,9	-0,5
IV kv	-0,3	0,2	-1,7	-0,1	0,0	0,3	-0,7	0,5	-0,1	0,1	0,3	-0,8
2012 I kv	-0,1	1,5	0,0	-1,1	0,1	-0,5	0,6	-0,3	0,0	-0,2	0,2	0,6
<i>aastased muutused protsentides</i>												
2008	0,6	1,8	-2,3	-1,1	1,1	2,8	1,2	1,2	1,6	1,9	1,7	-1,3
2009	-4,4	-0,4	-13,2	-7,0	-5,7	1,2	3,9	0,5	-7,4	1,4	0,2	-4,2
2010	2,1	1,0	6,8	-4,2	2,6	2,9	1,3	0,2	2,0	0,9	0,5	0,8
2011	1,5	1,7	3,4	-1,0	2,0	0,7	0,6	0,8	2,5	0,6	-0,4	1,3
2011 I kv	2,3	0,4	5,9	0,0	3,3	1,3	-0,7	0,8	3,4	0,6	0,0	3,6
II kv	1,7	1,7	4,4	-1,8	2,4	0,6	-0,4	1,0	2,9	0,6	-1,4	1,5
III kv	1,4	2,6	3,6	-1,8	1,4	0,6	2,0	0,7	2,2	0,6	-0,4	0,6
IV kv	0,8	2,2	0,5	-0,2	1,0	0,5	1,4	0,8	1,7	0,8	0,0	-0,4
2012 I kv	0,0	2,0	-0,9	-2,9	0,2	0,5	0,7	0,8	0,7	0,3	0,4	-0,6
<i>lisandväärtuse kvartaalse protsentuaalse muutuse komponendid protsendipunktides</i>												
2011 I kv	0,7	0,0	0,3	0,1	0,2	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	-
II kv	0,2	0,0	0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
III kv	0,2	0,0	0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
IV kv	-0,3	0,0	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	-
2012 I kv	-0,1	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
<i>lisandväärtuse aastase protsentuaalse muutuse komponendid protsendipunktides</i>												
2008	0,6	0,0	-0,5	-0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,1	-
2009	-4,4	0,0	-2,6	-0,5	-1,1	0,1	0,2	0,1	-0,8	0,2	0,0	-
2010	2,1	0,0	1,2	-0,3	0,5	0,1	0,1	0,0	0,2	0,2	0,0	-
2011	1,5	0,0	0,7	-0,1	0,4	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,0	-
2011 I kv	2,3	0,0	1,1	0,0	0,6	0,1	0,0	0,1	0,3	0,1	0,0	-
II kv	1,7	0,0	0,8	-0,1	0,4	0,0	0,0	0,1	0,3	0,1	0,0	-
III kv	1,4	0,0	0,7	-0,1	0,3	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1	0,0	-
IV kv	0,8	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,1	0,1	0,2	0,2	0,0	-
2012 I kv	0,0	0,0	-0,2	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	-

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

5.2 Toodang ja nõudlus

(aastased protsentuaalsed muutused, kui pole viidatud teisiti)

3. Tööstustoodang

	Kokku		Tööstus, v.a ehitus								Ehitus	
	Kokku (sesoonselt kohandatud, indeks 2005 = 100)	Kokku	Tööstus, v.a ehitus ja energia						Energia			
			Töötlev tööstus	Kokku	Vahekaubad	Kapitali- kaubad	Tarbekaubad					
							Kokku	Kestvus- kaubad	Kulu- kaubad			
Protsent kogusum- mast 2005. aastal	100,0	77,8	77,8	69,2	68,7	28,1	22,3	18,3	2,6	15,7	9,1	22,2
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2009	-13,7	90,5	-14,9	-16,0	-16,1	-19,2	-20,9	-5,0	-17,4	-3,0	-5,4	-7,8
2010	4,1	97,1	7,3	7,7	7,7	10,0	9,2	3,0	2,7	3,1	3,8	-8,0
2011	2,5	100,5	3,5	4,7	4,7	4,2	8,9	0,5	0,6	0,5	-4,4	-0,9
2011 II kv	2,1	100,7	4,0	5,2	5,3	4,4	9,4	1,6	1,2	1,7	-5,5	-4,8
III kv	3,5	101,5	3,9	4,7	4,7	3,7	9,7	0,5	2,0	0,3	-2,6	1,9
IV kv	0,0	99,4	-0,2	1,0	1,0	-0,2	4,0	-0,8	-3,1	-0,5	-7,7	2,0
2012 I kv	-2,5	99,0	-1,7	-1,4	-1,3	-2,9	2,0	-3,6	-5,0	-3,3	-3,3	-6,2
2011 okt	0,3	100,0	1,0	1,8	1,7	0,0	5,0	0,1	-3,0	0,6	-4,5	-1,8
nov	0,4	99,6	0,0	0,8	0,9	-0,5	4,7	-1,9	-3,2	-1,7	-5,4	1,4
dets	0,1	98,6	-1,6	0,4	0,4	-0,1	2,2	-0,7	-3,0	-0,5	-12,2	10,0
2012 jaan	-1,8	98,6	-1,8	-0,7	-0,7	-1,6	1,6	-2,2	-3,0	-2,1	-7,3	-2,0
veebr	-3,4	99,3	-1,5	-2,3	-2,3	-4,3	1,6	-4,9	-5,7	-4,6	4,0	-14,9
märts	-1,9	99,2	-1,8	-1,2	-1,0	-2,7	2,7	-3,7	-6,2	-3,3	-5,9	-2,2
<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kuuga (sesoonselt kohandatud)</i>												
2011 okt	-0,2	-	-0,1	0,0	0,2	-0,8	0,9	0,5	-1,1	0,5	-1,3	-1,0
nov	0,2	-	-0,4	-0,5	-0,2	0,0	-0,1	-1,4	0,0	-1,6	0,5	1,9
dets	-1,0	-	-1,0	-0,6	-0,4	-0,9	-1,0	0,1	-0,1	0,0	-3,2	-1,9
2012 jaan	0,0	-	0,0	-0,1	-0,3	0,7	-0,4	-0,9	0,2	-0,8	0,3	-0,4
veebr	-0,7	-	0,8	-0,4	-0,3	-1,4	1,5	-1,5	-1,7	-1,3	8,8	-9,9
märts	1,2	-	-0,1	1,0	1,1	1,0	1,3	0,8	0,0	0,9	-7,7	12,1

4. Tööstuse uued tellimused ja käive, jaemüük ja uute sõidautode registreerimine

	Tööstuse uued tellimused		Tööstuse käive		Jaemüük, sh autokütus								Uute sõidautode registreerimine	
	Töötlev tööstus ¹ (jooksev hinnad)		Töötlev tööstus (jooksev hinnad)		Jooksev- hinnad	Püsivhinnad						Kütus	Kokku (sesoonselt kohandatud, tuhanded- tes) ²	Kokku
	Kokku (sesoonselt kohandatud, indeks 2005 = 100)	Kokku	Kokku (sesoonselt kohandatud, indeks 2005 = 100)	Kokku	Kokku	Kokku (sesoonselt kohandatud, indeks 2005 = 100)	Kokku	Toiduained, joogid, tubakatooted	Toiduks mittekasutatavad kaubad	Tekstiil, garderoobi- kaubad, jalanõud	Majapidamistarbed			
Protsent kogusum- mast 2005. aastal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	38,4	51,0	9,0	12,8	10,6		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2009	87,4	-22,7	95,6	-18,3	-4,3	100,5	-2,4	-1,7	-2,4	-1,9	-4,2	-5,8	924	3,3
2010	102,8	17,7	105,2	10,2	2,1	101,5	0,9	0,5	1,8	2,2	1,1	-2,8	843	-8,5
2011	111,6	8,6	114,7	8,9	1,6	100,9	-0,6	-1,0	0,1	-1,3	0,0	-3,5	838	-1,1
2011 II kv	114,2	11,7	114,5	9,6	1,8	101,0	-0,5	-0,5	0,0	1,8	-1,2	-3,6	824	-1,8
III kv	110,9	5,4	115,7	8,8	1,8	101,3	-0,5	-0,8	0,1	-2,2	-0,1	-4,4	822	2,9
IV kv	108,6	-0,6	114,5	4,0	1,0	100,0	-1,3	-1,7	-0,8	-4,1	-0,3	-4,2	831	-1,7
2012 I kv	107,9	-4,1	115,4	1,2	1,1	100,1	-1,1	-1,0	-0,6	-0,8	-2,1	-5,7	775	-11,4
2011 nov	107,2	-2,3	114,8	3,9	1,1	100,4	-1,3	-1,6	-1,0	-4,1	-1,3	-4,2	823	-3,3
dets	110,6	-0,3	114,8	3,4	0,2	99,0	-1,7	-2,9	-0,6	-3,8	0,6	-3,6	852	-1,2
2012 jaan	107,6	-4,1	114,8	1,6	1,1	100,2	-1,1	-1,6	-0,4	0,1	-2,5	-3,9	760	-13,2
veebr	107,2	-5,2	115,5	0,8	0,2	99,9	-2,0	-0,4	-2,1	-6,1	-3,4	-7,6	763	-14,8
märts	108,8	-3,2	115,9	1,3	2,0	100,3	-0,2	-0,8	0,7	3,0	-0,5	-5,6	801	-7,2
apr	.	.	.	.	-1,0	99,3	-2,5	-2,3	-2,1	.	.	-9,8	761	-7,6
<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kuuga (sesoonselt kohandatud)</i>														
2011 dets	-	3,2	-	0,1	-1,0	-	-1,3	-1,5	-0,9	-1,7	0,6	-1,0	-	3,5
2012 jaan	-	-2,7	-	0,0	1,1	-	1,1	1,0	1,0	2,4	-1,2	0,8	-	-10,8
veebr	-	-0,4	-	0,6	-0,1	-	-0,2	0,7	-0,4	-1,6	-1,0	-3,3	-	0,5
märts	-	1,5	-	0,3	0,6	-	0,3	-0,5	0,6	4,7	0,9	-0,5	-	5,0
apr	-	.	-	.	-0,9	-	-1,0	0,3	-1,4	.	.	-1,7	-	-5,0

Allikad: Eurostat, v.a osa 5.2 tabeli 4 veerud 13 ja 14 (sisaldavad EKP arvutusi, mis tuginevad Euroopa autotootjate ühenduse andmetele).

¹ Hõlmab peamiselt tellimuspõhiselt tegutsevat töötlevat tööstust, mille osakaal kogu töötlevas tööstuses oli 2005. aastal 61,2%.

² Aastased ja kvartaalsed näitajad on kõnealuse perioodi kuiste näitajate keskmised.

5.2 Toodang ja nõudlus

(protsentuaalsed saldod¹, kui pole viidatud teisiti; sesoonselt kohandatud)

5. Ettevõtlus- ja tarbijaküsitlused

	Majanduses valitseva meeleolu näitaja ² (pikaajaline keskmine = 100)	Töötlev tööstus				Tootmis- võimsuse rakendusaste ³ protsentides	Tarbijate kindlustunde näitaja				
		Tööstussektori kindlustunde näitaja					Kokku ⁴	Finantsolukord järgmise 12 kuu jooksul	Majanduslik olukord järgmise 12 kuu jooksul	Tööpuudus järgmise 12 kuu jooksul	Säästus järgmise 12 kuu jooksul
		Kokku ⁴	Tellimused	Valmis- toodangu varu	Tootmisega seotud ootused						
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2008	93,5	-8,4	-13,4	10,8	-1,0	82,0	-18,4	-10,1	-25,4	23,9	-14,1
2009	80,2	-28,7	-56,7	14,8	-14,7	70,8	-24,8	-7,0	-26,1	55,3	-10,7
2010	100,5	-4,7	-24,7	0,8	11,4	76,7	-14,2	-5,3	-12,3	31,2	-8,1
2011	101,0	0,1	-6,9	2,3	9,4	80,3	-14,5	-7,5	-18,2	23,3	-9,2
2011 I kv	106,9	6,1	-2,1	-1,8	18,7	80,7	-11,0	-6,2	-10,0	20,1	-7,5
2011 II kv	105,2	4,0	-2,0	-0,7	13,1	80,9	-10,7	-6,7	-12,6	15,2	-8,3
2011 III kv	98,4	-2,8	-9,0	4,5	5,2	80,0	-15,9	-7,4	-21,8	24,1	-10,1
2011 IV kv	93,6	-7,0	-14,6	7,0	0,6	79,7	-20,6	-9,7	-28,4	33,8	-10,8
2012 I kv	94,1	-6,6	-15,8	6,1	2,1	79,8	-20,0	-10,1	-24,2	34,7	-11,2
2011 dets	92,8	-7,2	-16,2	7,4	2,0	-	-21,3	-10,7	-27,7	34,8	-12,2
2012 jaan	93,4	-7,0	-16,4	6,5	1,9	79,8	-20,7	-10,9	-27,4	33,1	-11,6
2012 veebr	94,5	-5,7	-14,2	5,9	3,0	-	-20,3	-10,0	-24,2	36,2	-10,7
2012 märts	94,5	-7,1	-16,8	6,0	1,5	-	-19,1	-9,4	-21,0	34,7	-11,3
2012 apr	92,9	-9,0	-19,3	6,1	-1,6	79,7	-19,9	-10,5	-24,0	33,5	-11,7
2012 mai	90,6	-11,3	-23,4	7,1	-3,3	-	-19,3	-10,8	-23,7	30,8	-11,8
	Ehitussektori kindlustunde näitaja			Jaemüügisektori kindlustunde näitaja				Teenindussektori kindlustunde näitaja			
	Kokku ⁴	Tellimused	Tööhõivega seotud ootused	Kokku ⁴	Ettevõtluses valitsev olukord	Laovarude maht	Oodatav majandus- keskkond	Kokku ⁴	Ärikliima	Nõudlus viimastel kuudel	Nõudlus eelseisvatel kuudel
	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
2008	-14,2	-20,7	-7,7	-10,0	-11,0	15,8	-3,3	0,4	-3,8	0,5	4,7
2009	-33,1	-42,1	-24,1	-15,5	-21,4	9,8	-15,4	-15,8	-20,8	-18,2	-8,5
2010	-28,8	-39,3	-18,4	-4,1	-6,6	7,2	1,6	4,5	1,9	3,5	8,0
2011	-27,4	-34,9	-20,0	-5,5	-5,8	11,1	0,5	5,4	2,2	5,4	8,6
2011 I kv	-27,8	-38,2	-17,3	-0,9	-0,5	8,1	5,9	10,1	7,6	9,8	12,9
2011 II kv	-26,9	-33,8	-20,0	-2,4	-1,6	9,7	4,1	9,5	7,1	9,7	11,6
2011 III kv	-27,7	-35,0	-20,4	-7,5	-7,3	12,8	-2,3	3,5	0,3	3,7	6,5
2011 IV kv	-27,4	-32,5	-22,3	-11,1	-13,6	14,0	-5,7	-1,6	-6,4	-1,7	3,3
2012 I kv	-26,5	-31,7	-21,2	-13,8	-14,7	16,2	-10,6	-0,6	-6,6	-0,4	5,1
2011 dets	-28,9	-33,5	-24,4	-12,2	-14,5	14,4	-7,6	-2,6	-8,4	-2,6	3,3
2012 jaan	-28,1	-33,2	-22,9	-15,5	-18,3	16,3	-11,9	-0,7	-7,3	0,6	4,7
2012 veebr	-24,6	-31,4	-17,9	-14,0	-14,3	16,8	-11,0	-0,9	-6,9	-1,3	5,4
2012 märts	-26,7	-30,6	-22,8	-12,0	-11,6	15,5	-8,9	-0,3	-5,5	-0,6	5,2
2012 apr	-27,5	-30,9	-24,0	-11,1	-11,8	12,9	-8,5	-2,4	-8,1	-2,3	3,2
2012 mai	-30,1	-34,9	-25,3	-18,1	-24,4	16,9	-13,1	-4,9	-11,0	-4,4	0,6

Allikas: Euroopa Komisjon (majanduse ja rahapoliitika peadirektoraat).

¹ Negatiivseid ja positiivseid vastuseid andnud vastajate protsentide erinevus.² Majanduses valitseva meeoleolu näitaja koosneb tööstus-, teenindus-, tarbija-, ehitus- ja jaemüügisektori kindlustunde näitajatest; tööstussektori kindlustunde näitaja osakaal moodustab sellest 40%, teenindussektori kindlustunde näitaja osakaal 30%, tarbijate kindlustunde näitaja osakaal 20% ja ülejäänud kahe näitaja osakaal 5%. Majanduses valitseva meeoleolu näitaja suurus üle (alla) 100 viitab keskmisest kõrgemale (madalamale) väärtusele alates aastast 1990.³ Andmeid kogutakse jaanuaris, aprillis, juulis ja oktoobris. Kvartaalsed näitajad on kahe järjestikuse küsitluse keskmised. Aastased andmed saadakse kvartaalsete keskmiste põhjal.⁴ Kindlustunde näitajad on välja arvatud ülaltoodud komponentide aritmeetilise keskmisena; varude (veerud 4 ja 17) ja tööpuuduse (veerg 10) hindamisel kasutatakse kindlustunde näitajate arutamiseks pöördmärke.

5.3 Tööturud¹

(kvartaliandmed sesoonselt kohandatud; aastaandmed kohandamata)

1. Tööhõive

	Tööhõivevorm			Majandustegevus									
	Kokku	Töötajad	Füüsilisest isikust ettevõtjad	Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	Töötlev tööstus, energia ja kommunaalteenused	Ehitus	Kaubandus, transport, majutus ja toitlustus	Info ja side	Finants- ja kindlustustegevus	Kinnisvara-alane tegevus	Kutsealased teenused, äritegevus, abiteenused	Avalik haldus, haridus, tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	Kunst, meelelahutus ja muu teenindus
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
hõivatud inimesed													
<i>tase (tuhandetes)</i>													
2011	146 684	125 631	21 053	4 951	23 066	9 901	35 996	4 022	4 127	1 322	18 088	34 487	10 724
<i>protsent hõivatute koguarvust</i>													
2011	100,0	85,6	14,4	3,4	15,7	6,8	24,5	2,7	2,8	0,9	12,3	23,5	7,3
<i>aastane muutus protsentides</i>													
2009	-1,8	-1,8	-1,8	-2,2	-5,0	-6,8	-1,7	-0,7	0,1	-2,8	-2,5	1,4	1,0
2010	-0,5	-0,5	-0,7	-0,9	-3,1	-3,8	-0,7	-1,1	-1,0	-0,4	2,0	1,0	0,8
2011	0,1	0,3	-1,0	-2,6	-0,1	-3,8	0,6	1,6	-0,2	2,6	2,6	0,1	-0,2
2011 I kv	0,2	0,4	-0,7	-2,6	-0,3	-3,3	0,3	1,1	-0,2	3,3	3,2	0,4	0,3
II kv	0,4	0,5	-0,7	-2,2	-0,2	-3,0	1,0	2,0	-0,4	2,6	3,2	0,0	-0,4
III kv	0,2	0,4	-1,1	-2,5	0,2	-4,0	0,9	1,7	-0,1	1,0	2,1	0,1	-0,1
IV kv	-0,2	0,0	-1,3	-3,1	0,0	-4,9	0,1	1,5	0,0	3,6	2,0	-0,1	-0,7
<i>muutus protsentides võrreldes eelmise kvartaliga</i>													
2011 I kv	0,0	0,0	0,1	-1,7	0,2	-1,2	0,0	1,3	0,3	2,4	0,9	0,0	-0,2
II kv	0,2	0,3	-0,5	0,4	0,0	-0,5	0,6	0,5	-0,3	-0,5	0,9	-0,1	-0,5
III kv	-0,2	-0,1	-0,5	-1,0	0,1	-1,6	-0,1	-0,3	0,1	-0,5	-0,2	0,1	0,0
IV kv	-0,2	-0,2	-0,4	-0,8	-0,3	-1,6	-0,4	0,0	0,0	2,2	0,4	-0,1	-0,1
töötatud tunnid													
<i>tase (miljonites)</i>													
2011	231 690	186 577	45 113	10 305	36 637	17 590	60 292	6 436	6 519	2 011	27 723	49 073	15 103
<i>protsent töötatud tundide koguarvust</i>													
2011	100,0	80,5	19,5	4,4	15,8	7,6	26,0	2,8	2,8	0,9	12,0	21,2	6,5
<i>aastane muutus protsentides</i>													
2009	-3,4	-3,6	-2,7	-3,0	-8,9	-7,8	-3,0	-1,2	-1,5	-3,6	-3,7	1,1	-0,6
2010	0,0	0,0	-0,3	-0,9	-0,8	-3,9	-0,3	-0,8	-0,6	0,6	2,8	1,1	0,6
2011	0,2	0,5	-1,0	-1,9	0,6	-3,6	0,4	1,4	0,2	2,1	3,0	0,1	-0,5
2011 I kv	0,6	0,9	-0,6	0,3	1,6	-2,3	-0,1	1,0	0,2	3,3	3,7	0,4	-0,2
II kv	0,0	0,3	-1,3	-2,5	0,1	-3,5	0,5	1,0	-0,2	1,2	3,2	-0,2	-1,3
III kv	0,3	0,6	-0,9	-2,6	0,5	-3,8	1,1	2,2	0,4	1,5	2,6	-0,1	-0,1
IV kv	0,0	0,3	-1,3	-2,7	0,2	-4,9	0,3	1,3	0,5	2,5	2,6	0,3	-0,6
<i>muutus protsentides võrreldes eelmise kvartaliga</i>													
2011 I kv	0,5	0,6	0,0	-0,4	0,4	0,1	0,4	1,7	1,1	1,2	1,5	0,4	0,0
II kv	-0,3	-0,1	-0,8	-0,9	-0,4	-1,3	0,2	-0,1	-0,5	-0,7	0,5	-0,3	-1,3
III kv	0,2	0,2	-0,1	-1,2	0,4	-1,1	0,5	0,4	0,2	0,8	0,1	0,1	1,0
IV kv	-0,4	-0,4	-0,4	-0,3	-0,2	-2,6	-0,8	-0,7	-0,3	1,2	0,5	0,1	-0,3
Töötatud tundide arv hõivatu kohta													
<i>tase (tuhandetes)</i>													
2011	1 580	1 485	2 143	2 081	1 588	1 777	1 675	1 600	1 580	1 521	1 533	1 423	1 408
<i>aastane muutus protsentides</i>													
2009	-1,7	-1,8	-1,0	-0,8	-4,1	-1,0	-1,4	-0,5	-1,6	-0,8	-1,3	-0,3	-1,6
2010	0,5	0,5	0,4	0,0	2,4	-0,1	0,4	0,3	0,5	1,0	0,8	0,0	-0,2
2011	0,1	0,2	-0,1	0,8	0,6	0,2	-0,1	-0,2	0,4	-0,5	0,4	0,0	-0,3
2011 I kv	0,4	0,5	0,1	3,0	1,9	1,0	-0,3	-0,1	0,4	0,1	0,5	0,0	-0,5
II kv	-0,3	-0,2	-0,6	-0,3	0,3	-0,6	-0,6	-1,0	0,2	-1,4	0,0	-0,2	-0,8
III kv	0,1	0,2	0,2	0,0	0,2	0,2	0,2	0,4	0,5	0,5	0,5	-0,2	0,0
IV kv	0,2	0,3	0,0	0,4	0,2	-0,1	0,2	-0,1	0,5	-1,0	0,6	0,4	0,2
<i>muutus protsentides võrreldes eelmise kvartaliga</i>													
2011 I kv	0,5	0,8	-1,1	-0,9	0,3	0,0	0,4	1,1	1,8	0,2	0,2	1,6	0,3
II kv	-2,3	-3,1	1,3	3,9	-2,8	0,6	-1,9	-4,8	-4,1	-3,4	-3,7	-3,8	-1,8
III kv	-1,1	-0,9	-1,4	-0,6	-1,7	-0,7	-1,3	0,7	-0,8	1,2	-1,5	-1,0	-0,4
IV kv	2,8	3,2	0,9	-2,1	4,1	-0,3	2,6	2,7	3,2	1,0	5,4	3,3	1,9

Allikas: Eurostati andmetele tuginevad EKP arvutused.

¹ Tööhõive andmed tuginevad ESA 95-le.

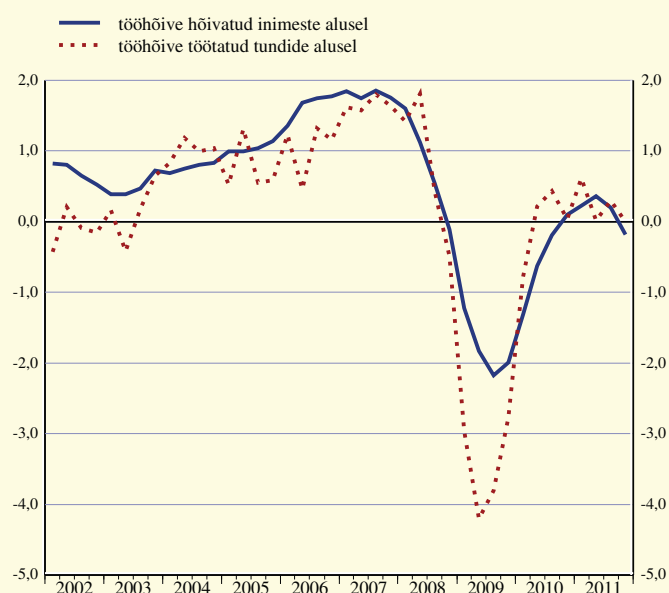
5.3 Tööturud

(sesoonselt kohandatud, kui ei ole märgitud teisiti)

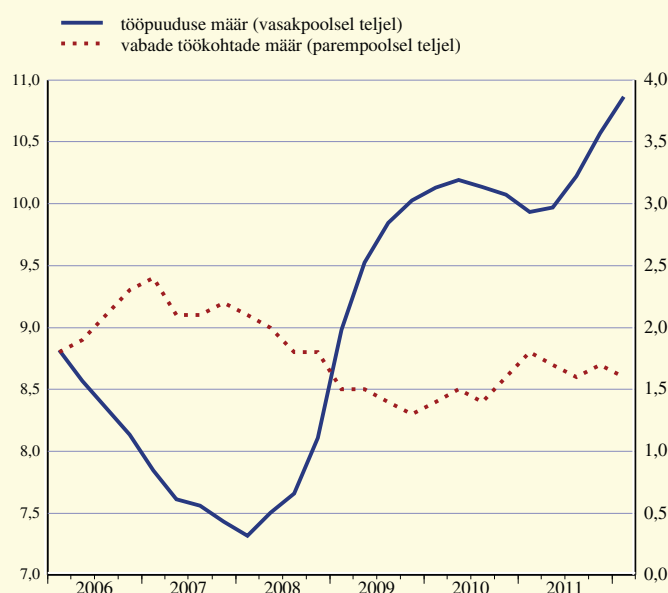
2. Tööpuudus ja vabad töökohad¹

	Tööpuudus										Vabade töökohade määr ²
	Kokku		Vanuse alusel ³				Soo alusel ⁴				
	Miljonit	Protsent töøjõust	Täiskasvanud		Noored		Mehi		Naisi		
			Miljonit	Protsent töøjõust	Miljonit	Protsent töøjõust	Miljonit	Protsent töøjõust	Miljonit	Protsent töøjõust	
Protsent kogusum- mast 2010. aastal	100,0		79,5		20,5		54,0		46,0		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2008	11,966	7,6	9,293	6,6	2,674	16,0	6,042	7,0	5,924	8,5	1,9
2009	15,056	9,6	11,773	8,4	3,283	20,2	8,148	9,4	6,908	9,8	1,4
2010	15,929	10,1	12,659	8,9	3,270	20,9	8,596	10,0	7,332	10,3	1,5
2011	16,058	10,2	12,854	9,0	3,203	20,8	8,558	9,9	7,499	10,5	1,7
2011 I kv	15,619	9,9	12,437	8,8	3,181	20,6	8,315	9,7	7,304	10,3	1,8
II kv	15,730	10,0	12,581	8,8	3,149	20,5	8,386	9,7	7,344	10,3	1,7
III kv	16,160	10,2	12,967	9,1	3,193	20,8	8,588	9,9	7,571	10,6	1,6
IV kv	16,723	10,6	13,433	9,4	3,291	21,5	8,945	10,4	7,778	10,8	1,7
2012 I kv	17,159	10,9	13,828	9,7	3,331	21,9	9,181	10,7	7,978	11,1	1,6
2011 nov	16,769	10,6	13,449	9,4	3,320	21,6	8,947	10,4	7,822	10,9	-
dets	16,857	10,7	13,559	9,5	3,298	21,6	9,033	10,5	7,824	10,9	-
2012 jaan	17,021	10,8	13,706	9,6	3,315	21,8	9,106	10,6	7,914	11,0	-
veebr	17,162	10,9	13,839	9,7	3,323	21,9	9,174	10,7	7,988	11,1	-
märts	17,295	11,0	13,939	9,8	3,356	22,2	9,264	10,8	8,032	11,1	-
apr	17,405	11,0	14,047	9,8	3,358	22,2	9,346	10,9	8,059	11,2	-

J28 Tööhõive: hõivatud inimesed ja töötatud tunnid (aastane muutus protsentides)

J29 Töötus ja vabad töökohad²

Allikas: Eurostat.

¹ Tööpuuduse andmed viitavad isikutele ning lähtutud on Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) soovitudest.

² Tööstus, ehitus ja teenused (v.a kodumajapidamised tööandjatena ja ekstraterritoriaalsed organisatsioonid ja üksused); sesoonselt kohandamata.

³ Täiskasvanu: 25aastane ja vanem; noor: alla 25 aasta; määrad on väljendatud protsendina töøjõust vastavas vanusegrupis.

⁴ Määrad on väljendatud protsendina töøjõust vastavas soogrupis.

RIIGIRAHANDUS

6.1 Tulud, kulud ja puudujääk/ülejäak¹ (protsent SKPst)

1. Euroala – tulud

	Kokku	Jooksvad tulud										Kapitalitulud		Memo: eelarve koormus ²
		Otsesed maksud			Kaudsed maksud	Saadud ELi institutsioonide poolt		Sotsiaalkindlustusmaksed	Töötajad		Müük	Kapitalimaksud		
		Kodumajapidamised	Ettevõtted	Töötajate hüvitised		Tasutud ELi institutsioonide poolt	Töoandjad							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
2003	44,9	44,2	11,5	8,8	2,7	13,2	0,4	15,7	8,2	4,6	2,3	0,6	0,5	40,9
2004	44,5	44,0	11,5	8,5	2,9	13,2	0,3	15,5	8,1	4,5	2,2	0,5	0,4	40,6
2005	44,8	44,3	11,7	8,6	3,0	13,3	0,3	15,4	8,1	4,5	2,3	0,5	0,3	40,7
2006	45,3	45,0	12,3	8,7	3,4	13,4	0,3	15,3	8,0	4,5	2,3	0,3	0,3	41,3
2007	45,3	45,1	12,7	8,9	3,6	13,3	0,3	15,1	8,0	4,4	2,3	0,3	0,3	41,3
2008	45,1	44,8	12,5	9,1	3,2	12,9	0,3	15,3	8,1	4,5	2,3	0,2	0,3	40,9
2009	44,9	44,5	11,6	9,2	2,3	12,8	0,3	15,8	8,3	4,5	2,5	0,3	0,4	40,6
2010	44,7	44,5	11,6	8,9	2,5	12,9	0,3	15,6	8,2	4,5	2,6	0,3	0,3	40,4
2011	45,3	45,0	11,9	9,1	2,7	13,0	0,3	15,7	8,2	4,6	2,6	0,3	0,3	40,9

2. Euroala – kulud

	Kokku	Jooksvad kulutused							Kapitalikulutused			Memo: esmased kulud ³		
		Kokku	Töötajate hüvitised	Vahe- tarbimine	Intressi- maksud	Jooksev- üleanded	Toetused		Investeeringud	Kapitali- siirded	Tasutud ELi institutsioonide poolt			
							Sotsiaal- maksud	Tasutud ELi institutsioonide poolt						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
2003	48,0	44,1	10,6	5,0	3,3	25,2	22,3	1,8	0,5	4,0	2,6	1,4	0,1	44,7
2004	47,4	43,5	10,5	5,0	3,1	24,9	22,1	1,7	0,5	3,9	2,5	1,5	0,1	44,3
2005	47,3	43,4	10,5	5,0	3,0	24,9	22,1	1,7	0,5	3,9	2,5	1,4	0,0	44,3
2006	46,7	42,8	10,3	5,0	2,9	24,6	21,8	1,6	0,5	3,9	2,5	1,4	0,0	43,8
2007	46,0	42,2	10,1	5,0	3,0	24,2	21,4	1,6	0,4	3,8	2,6	1,2	0,0	43,1
2008	47,2	43,3	10,3	5,2	3,0	24,8	21,9	1,6	0,4	3,9	2,6	1,3	0,0	44,2
2009	51,3	47,0	11,0	5,7	2,9	27,4	24,3	1,8	0,4	4,3	2,8	1,4	0,0	48,4
2010	51,0	46,6	10,8	5,7	2,8	27,3	24,2	1,8	0,4	4,4	2,5	1,9	0,0	48,2
2011	49,4	46,0	10,6	5,5	3,0	26,9	23,9	1,7	0,4	3,4	2,3	1,2	0,0	46,4

3. Euroala – puudujääk/ülejäak, esmane puudujääk/ülejäak ja valitsussektori tarbimine

	Puudujääk (-) / ülejäak (+)					Esmane puudujääk (-) / ülejäak (+)	Valitsussektori tarbimine ⁴						Kollektiivne tarbimine	Individaalne tarbimine
	Kokku	Keskvalitsus	Piirkondlik valitsus	Kohalik omavalitsus	Sotsiaalkindlustusfondid		Kokku	Töötajate hüvitised	Vahe- tarbimine	Mitterahalised sotsiaalsiirded turutootjate kaudu	Põhivarakulum	Müük (-)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
2003	-3,2	-2,5	-0,5	-0,2	0,1	0,2	20,5	10,6	5,0	5,2	1,9	2,3	8,1	12,3
2004	-2,9	-2,5	-0,4	-0,3	0,2	0,2	20,4	10,5	5,0	5,1	1,9	2,2	8,1	12,3
2005	-2,6	-2,3	-0,3	-0,2	0,2	0,5	20,4	10,5	5,0	5,1	1,9	2,3	8,0	12,4
2006	-1,4	-1,5	-0,1	-0,2	0,4	1,5	20,3	10,3	5,0	5,2	1,9	2,3	7,9	12,4
2007	-0,7	-1,2	0,0	0,0	0,6	2,3	20,0	10,1	5,0	5,1	1,9	2,3	7,7	12,3
2008	-2,1	-2,3	-0,2	-0,2	0,5	0,9	20,5	10,3	5,2	5,3	2,0	2,3	8,0	12,6
2009	-6,4	-5,2	-0,5	-0,3	-0,4	-3,5	22,3	11,0	5,7	5,8	2,1	2,5	8,6	13,6
2010	-6,2	-5,1	-0,7	-0,3	-0,1	-3,4	22,0	10,8	5,7	5,8	2,1	2,6	8,4	13,6
2011	-4,1	-3,2	-0,7	-0,2	0,0	-1,1	21,5	10,6	5,5	5,8	2,1	2,6	8,2	13,3

4. Euroala riigid – puudujääk (-) / ülejäak (+)⁵

	BE	DE	EE	IE	GR	ES	FR	IT	CY	LU	MT	NL	AT	PT	SI	SK	FI
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
2008	-1,0	-0,1	-2,9	-7,3	-9,8	-4,5	-3,3	-2,7	0,9	3,0	-4,6	0,5	-0,9	-3,6	-1,9	-2,1	4,3
2009	-5,6	-3,2	-2,0	-14,0	-15,6	-11,2	-7,5	-5,4	-6,1	-0,8	-3,8	-5,6	-4,1	-10,2	-6,1	-8,0	-2,5
2010	-3,8	-4,3	0,2	-31,2	-10,3	-9,3	-7,1	-4,6	-5,3	-0,9	-3,7	-5,1	-4,5	-9,8	-6,0	-7,7	-2,5
2011	-3,7	-1,0	1,0	-13,1	-9,1	-8,5	-5,2	-3,9	-6,3	-0,6	-2,7	-4,7	-2,6	-4,2	-6,4	-4,8	-0,5

Allikad: euroala koondandmed – EKP; riikide puudujääke/ülejäake puudutavad andmed – Euroopa Komisjon.

¹ Andmed hõlmavad 17 riigist koosnevat euroala. Mõisted „tulu”, „kulu” ning „puudujääk/ülejäak” põhinevad ESA 95-l. ELi eelarvet kaasavad tehingud on arvesse võetud ja need on konsolideeritud. Liikmesriikide valitsustevahelisi tehinguid ei ole konsolideeritud.

² Eelarvekoormus koosneb maksudest ja sotsiaalkindlustusmaksetest.

³ Sisaldab kogukulutusi, millest on lahutatud intressimaksud.

⁴ Vastab valitsussektori lõpptarbimiskulutustele (P.3) ESA 95-s.

⁵ Hõlmab UMTS-litsentside müügist saadud tulu ja vahetuslepingute ja tähtpäevaintressiga lepingutega seotud arveldusi.

6.2 Võlg¹
(protsent SKPst)

1. Euroala – finantsinstrumendi ja võlausaldaja kaupa

	Kokku	Finantsinstrumendid				Võlausaldajad				
		Sularaha ja hoiused	Laenud	Lühiajalised väärtpaperid	Pikaajalised väärtpaperid	Kodumaised võlausaldajad ²				Muud võlausaldajad ³
						Kokku	Rahaloome- asutused	Muud finantsasutused	Muud sektorid	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2002	68,0	2,7	11,9	4,6	48,8	40,9	19,6	10,8	10,5	27,2
2003	69,2	2,1	12,5	5,1	49,6	40,1	19,8	11,3	9,1	29,1
2004	69,6	2,2	12,1	4,8	50,5	38,7	18,9	11,1	8,7	30,9
2005	70,5	2,4	12,2	4,5	51,3	37,0	18,1	11,2	7,7	33,5
2006	68,6	2,5	11,9	4,0	50,3	34,9	18,3	9,3	7,3	33,8
2007	66,3	2,2	11,3	3,9	48,9	32,6	17,1	8,5	7,0	33,7
2008	70,1	2,3	11,5	6,5	49,8	33,0	17,7	7,8	7,5	37,1
2009	79,9	2,5	12,6	8,3	56,5	37,2	20,7	8,9	7,6	42,7
2010	85,3	2,4	15,3	7,4	60,2	40,5	23,4	9,7	7,3	44,9
2011	87,3	2,4	15,4	7,4	62,1	42,5	23,8	10,5	8,3	44,7

2. Euroala – emitendi, tähtaja ja vääringu kaupa

	Kokku	Emitent ⁴				Esialgne tähtaeg			Järelejäänud tähtaeg			Vääring	
		Kesks- valitsus	Piirkond- lik valitsus	Kohalik oma- valitsus	Sotsiaal- kindlustus- fondid	Kuni 1 aasta	Üle 1 aasta	Muutuv intressi- määr	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Euro või osaleva riigi vääring	Muud vääringud
2002	68,0	56,3	6,2	4,7	0,8	7,6	60,4	5,3	15,5	25,3	27,2	66,9	1,1
2003	69,2	56,7	6,5	5,0	1,0	7,8	61,4	5,1	14,9	26,0	28,3	68,3	0,9
2004	69,6	56,6	6,6	5,1	1,3	7,7	62,0	4,7	14,7	26,3	28,6	68,6	1,0
2005	70,5	57,1	6,7	5,2	1,4	7,7	62,8	4,6	14,8	25,8	29,9	69,4	1,1
2006	68,6	55,4	6,5	5,4	1,4	7,3	61,3	4,4	14,3	24,2	30,1	67,9	0,7
2007	66,3	53,4	6,2	5,3	1,4	7,1	59,2	4,3	14,5	23,6	28,2	65,8	0,5
2008	70,1	56,9	6,6	5,3	1,3	10,0	60,1	5,0	17,6	23,4	29,1	69,2	0,9
2009	79,9	64,8	7,7	5,8	1,7	12,0	67,9	5,0	19,4	27,3	33,1	78,8	1,1
2010	85,3	69,3	8,3	5,8	1,9	12,9	72,4	5,2	22,6	28,6	34,2	84,1	1,3
2011	87,3	70,7	8,5	5,8	2,2	12,5	74,8	6,2	22,6	29,4	35,3	85,7	1,6

3. Euroala riigid

	BE	DE	EE	IE	GR	ES	FR	IT	CY	LU	MT	NL	AT	PT	SI	SK	FI
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
2008	89,3	66,7	4,5	44,2	113,0	40,2	68,2	105,7	48,9	13,7	62,3	58,5	63,8	71,6	21,9	27,9	33,9
2009	95,8	74,4	7,2	65,1	129,4	53,9	79,2	116,0	58,5	14,8	68,1	60,8	69,5	83,1	35,3	35,6	43,5
2010	96,0	83,0	6,7	92,5	145,0	61,2	82,3	118,6	61,5	19,1	69,4	62,9	71,9	93,3	38,8	41,1	48,4
2011	98,0	81,2	6,0	108,2	165,3	68,5	85,8	120,1	71,6	18,2	72,0	65,2	72,2	107,8	47,6	43,3	48,6

Allikad: euroala koondandmed – EKP; riikide võlga puudutavad andmed – Euroopa Komisjon.

¹ Andmed hõlmavad 17 riigist koosnevat euroala. Valitsussektori koguvõlg on nominaalväärtuses ja konsolideeritud valitsuse alamsektorite vahel. Mitteresidentide valitsuste hoitavat võlga ei konsolideerita. Finantskriisiiga seotud valitsustevahelised laenud on konsolideeritud. Andmed on osaliselt hinnangulised.

² Võlausaldajad, kes resideeruvad riigis, mille valitsus on emitent.

³ Hõlmab euroala riikide resideente (v.a riikides, mille valitsus on emitent).

⁴ V.a valitsussektori võlg liikmesriigis, mille valitsus on emitent.

6.3 Võla muutus¹ (protsent SKPst)

1. Euroala – allika, finantsinstrumendi ja võlausaldaja sektori kaupa

	Kokku	Muutuse allikas			Finantsinstrument				Võlausaldaja			
		Laenuvajadus ²	Hindamise mõjud ³	Muud mahu muutused ⁴	Sularaha ja hoiused	Laenud	Lühiajalised väärt-paberid	Pikaajalised väärt-paberid	Kodumaised võlausaldajad ⁵	Rahaloome-asutused	Muud finants-asutused	Muud võlausaldajad ⁶
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2003	3,1	3,3	-0,2	0,0	-0,6	1,0	0,6	2,1	0,5	0,8	0,8	2,7
2004	3,2	3,3	-0,1	0,0	0,2	0,1	-0,1	2,9	0,2	-0,1	0,3	3,0
2005	3,3	3,1	0,2	0,0	0,3	0,5	-0,1	2,6	-0,4	-0,1	0,5	3,7
2006	1,6	1,5	0,1	0,0	0,2	0,2	-0,3	1,5	-0,3	1,1	-1,4	1,9
2007	1,2	1,2	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,1	1,2	-0,5	-0,3	-0,3	1,6
2008	5,3	5,2	0,1	0,0	0,1	0,5	2,7	2,0	1,1	1,1	-0,6	4,2
2009	7,2	7,4	-0,2	0,0	0,1	0,7	1,6	4,9	3,0	2,3	0,9	4,3
2010	7,5	7,7	-0,1	0,0	0,0	3,0	-0,7	5,2	4,2	3,3	1,0	3,3
2011	4,2	4,0	0,2	0,0	0,0	0,5	0,2	3,5	3,2	1,0	1,0	1,1

2. Euroala – eelarvepositsiooniväline võlamuutus

	Võla muutus	Puudu-jääk (-) / ülejäääk (+) ⁷	Eelarvepositsiooniväline võlamuutus ⁸											Muud mahu muutused	Muu ⁹
			Kokku	Tehingud valitsussektori poolt hoitavate peamiste finantsvaradega							Hindamise mõjud	Vahetus-kursi mõju	Muud mahu muutused		
				Kokku	Sularaha ja hoiused	Laenud	Väärt-paberid ¹⁰	Aktsiad ja muud omandiväärt-paberid	Erastamine	Aktsia- ja osa-kapitali suurendamine					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
2003	3,1	-3,2	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	-0,2	0,1	-0,2	-0,1	0,0	0,1	
2004	3,2	-2,9	0,3	0,2	0,2	0,0	0,1	0,0	-0,5	0,2	-0,1	0,0	0,0	0,1	
2005	3,3	-2,6	0,8	0,6	0,3	0,0	0,1	0,1	-0,3	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	
2006	1,6	-1,4	0,2	0,2	0,3	-0,1	0,2	-0,2	-0,4	0,1	0,1	0,0	0,0	-0,1	
2007	1,2	-0,7	0,5	0,6	0,2	0,0	0,2	0,1	-0,3	0,2	0,0	0,0	0,0	-0,1	
2008	5,3	-2,1	3,2	3,0	0,8	0,7	0,7	0,9	-0,1	0,7	0,1	0,0	0,0	0,0	
2009	7,2	-6,4	0,9	1,0	0,3	0,0	0,3	0,4	-0,3	0,5	-0,2	0,0	0,0	0,1	
2010	7,5	-6,2	1,3	1,8	0,0	0,5	1,1	0,1	0,0	0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,3	
2011	4,2	-4,1	0,1	-0,3	0,2	-0,2	-0,2	0,0	-0,1	0,2	0,2	0,0	0,0	0,2	

Allikas: EKP.

¹ Andmed hõlmavad 17 riigist koosnevat euroala ja on osaliselt hinnangulised. Nominaalse konsolideeritud koguvõla (mis on väljendatud protsendina SKPst) aastane muutus, s.t [võlg(t) – võlg(t-1)] ÷ SKP(t). Finantskriisiga seotud valitsustevahelised laenud on konsolideeritud.

² Laenuvajadus võrdub võlatehingutega.

³ Lisaks valuutakursi muutuse mõjule sisaldab ka nimiväärtusele tugineva mõõtmise mõju (nt emiteeritud väärt-paberite aazio ja disaazio).

⁴ Sisaldab ühikute ja teatud liiki võlakohustuste ümberliigitamise mõju.

⁵ Võlausaldajad, kes resideeruvad riigis, mille valitsus on emitent.

⁶ Hõlmab euroala riikide residentide (v.a riikides, mille valitsus on emitent).

⁷ Sisaldab UMTS-litsentside müügist saadud tulu.

⁸ Nominaalse konsolideeritud koguvõla aastase muutuse ja puudujäägi vaheline erinevus, mida on väljendatud protsendina SKPst.

⁹ Koosneb peamiselt tehingutest muude varade ja kohustustega (kaubanduskrediit, muud nõuded/kohustused ja tuletisinstrumendid).

¹⁰ V.a tuletisinstrumendid.

6.4 Kvartaalsed tulud, kulud ja puudujääk/ülejäak¹

(protsent SKPst)

1. Euroala – kvartaalsed tulud

	Kokku		Jooksvad tulud					Kapitalitulud		Memo: eelarve- koormus ²
	1	2	Otsesed maksud	Kaudsed maksud	Sotsiaalkindlus- tulumaksud	Müük	Tulu varadelt	8	Kapitali- maksud	
2005 IV kv	48,6	47,9	13,7	14,0	16,1	2,4	0,8	0,8	0,3	44,0
2006 I kv	42,4	42,0	10,4	12,8	15,1	2,1	0,8	0,4	0,3	38,5
II kv	45,5	45,0	12,5	13,1	15,1	2,2	1,4	0,5	0,3	41,0
III kv	43,7	43,1	11,8	12,4	15,1	2,3	0,8	0,5	0,3	39,5
IV kv	49,2	48,6	14,4	14,1	15,8	2,5	0,9	0,6	0,3	44,5
2007 I kv	42,1	41,7	10,4	12,8	14,8	2,1	0,9	0,4	0,3	38,2
II kv	45,7	45,3	13,0	13,0	14,9	2,2	1,4	0,4	0,3	41,2
III kv	43,7	43,2	12,3	12,4	14,8	2,3	0,7	0,5	0,3	39,7
IV kv	49,4	48,8	14,8	13,9	15,7	2,6	1,0	0,6	0,3	44,7
2008 I kv	42,2	41,9	10,8	12,3	14,8	2,1	1,1	0,3	0,2	38,2
II kv	45,2	44,8	12,9	12,3	15,0	2,2	1,5	0,4	0,3	40,5
III kv	43,5	43,1	12,2	12,0	15,0	2,3	0,8	0,4	0,3	39,5
IV kv	48,9	48,4	13,9	13,4	16,4	2,7	1,1	0,5	0,3	44,0
2009 I kv	42,3	42,1	10,4	12,0	15,5	2,3	1,1	0,1	0,2	38,2
II kv	45,2	44,6	11,8	12,5	15,7	2,4	1,4	0,6	0,5	40,5
III kv	42,9	42,6	11,0	12,0	15,5	2,5	0,7	0,3	0,3	38,8
IV kv	48,8	47,9	13,0	13,6	16,5	2,8	1,0	0,8	0,5	43,6
2010 I kv	42,0	41,8	10,1	12,1	15,5	2,3	0,9	0,2	0,3	38,0
II kv	45,0	44,6	11,8	12,7	15,4	2,5	1,3	0,4	0,3	40,3
III kv	43,0	42,7	11,0	12,4	15,2	2,5	0,7	0,3	0,3	38,9
IV kv	48,6	47,9	13,2	13,4	16,4	2,9	1,0	0,7	0,3	43,3
2011 I kv	42,7	42,5	10,6	12,4	15,3	2,4	1,0	0,3	0,3	38,6
II kv	45,1	44,8	12,0	12,6	15,4	2,5	1,5	0,3	0,3	40,3
III kv	43,8	43,5	11,4	12,5	15,3	2,6	0,8	0,3	0,3	39,6
IV kv	49,3	48,3	13,3	13,4	16,7	2,9	1,0	1,0	0,4	43,9

2. Euroala – kvartaalsed kulud ja puudujääk/ülejäak

	Kokku		Jooksvad kulutused						Kapitalkulutused			Puudu- jääk (-)/ ülejäak (+)	Esmane puudujääk (-)/ ülejäak (+)
	Kokku	1	Töötajate hüvitised	Vahe- tarbimine	Intressi- maksud	Jooksev- ülekan- ded	Sotsiaal- toetused	Toetused	Investeeringud	Kapitali- siirded	11		
2005 IV kv	49,4	45,0	11,3	5,8	2,8	25,2	21,6	1,3	4,4	2,7	1,7	-0,8	2,0
2006 I kv	45,7	42,3	10,1	4,3	3,0	24,9	21,4	1,1	3,4	2,2	1,3	-3,3	-0,3
II kv	45,6	42,2	10,3	4,7	3,1	24,1	21,1	1,1	3,4	2,5	1,0	-0,1	3,0
III kv	45,5	41,9	9,8	4,8	2,9	24,3	20,9	1,2	3,6	2,6	1,0	-1,8	1,1
IV kv	49,7	44,7	10,8	6,1	2,7	25,1	21,3	1,3	4,9	2,8	2,2	-0,5	2,2
2007 I kv	44,8	41,3	9,9	4,3	2,9	24,1	20,7	1,1	3,5	2,3	1,2	-2,7	0,3
II kv	44,8	41,4	10,0	4,6	3,2	23,6	20,6	1,1	3,4	2,5	0,9	0,9	4,1
III kv	44,8	41,2	9,6	4,8	3,0	23,8	20,6	1,1	3,6	2,6	0,9	-1,1	1,9
IV kv	49,4	44,8	10,8	6,1	2,8	25,1	21,2	1,5	4,5	2,8	1,7	0,0	2,9
2008 I kv	45,3	41,7	9,9	4,4	3,0	24,4	20,8	1,2	3,6	2,3	1,2	-3,0	0,0
II kv	45,8	42,2	10,2	4,8	3,3	23,9	20,8	1,1	3,6	2,6	1,0	-0,6	2,7
III kv	45,9	42,2	9,8	5,0	3,0	24,4	21,2	1,1	3,7	2,7	1,0	-2,4	0,6
IV kv	51,4	46,8	11,2	6,5	2,8	26,3	22,2	1,4	4,6	2,9	1,7	-2,5	0,3
2009 I kv	49,3	45,4	10,7	4,9	2,9	26,9	22,9	1,3	3,8	2,6	1,2	-7,0	-4,1
II kv	50,5	46,3	11,1	5,4	3,0	26,9	23,3	1,3	4,2	2,8	1,3	-5,4	-2,3
III kv	50,2	46,1	10,5	5,6	2,9	27,1	23,5	1,3	4,1	2,8	1,1	-7,3	-4,4
IV kv	54,7	49,7	11,8	6,9	2,6	28,5	24,0	1,5	4,9	3,0	1,9	-5,9	-3,3
2010 I kv	50,2	46,4	10,7	4,9	2,8	27,9	23,6	1,4	3,9	2,3	1,5	-8,2	-5,4
II kv	49,4	45,9	10,9	5,3	2,9	26,7	23,2	1,3	3,5	2,5	1,2	-4,4	-1,4
III kv	50,6	45,4	10,2	5,5	2,8	26,9	23,2	1,3	5,2	2,6	2,6	-7,6	-4,9
IV kv	53,4	48,7	11,4	6,8	2,7	27,7	23,6	1,5	4,8	2,7	2,1	-4,8	-2,1
2011 I kv	48,4	45,3	10,4	4,8	3,0	27,2	23,1	1,3	3,1	2,1	0,9	-5,7	-2,7
II kv	48,4	45,2	10,6	5,1	3,2	26,2	22,8	1,2	3,2	2,3	0,9	-3,3	-0,1
III kv	48,3	44,9	10,0	5,3	3,0	26,5	23,0	1,2	3,4	2,3	1,1	-4,5	-1,5
IV kv	52,4	48,6	11,3	6,7	3,0	27,6	23,6	1,4	3,8	2,5	1,5	-3,0	0,0

Allikad: Eurostati ja riikide andmetele tuginevad EKP arvutused.

¹ Andmed hõlmavad 17 riigist koosnevat euroala. Mõisted „tulu”, „kulu” ning „puudujääk/ülejäak” põhinevad ESA 95-l. Ei hõlma Euroopa Liidu eelarve ja valitsussektorivälise üksuste vahelisi tehinguid. Muudel juhtudel ja siis, kui andmete edastamise tähtsused kattuvad, vastavad kvartaalsed andmed aastaandmetele. Andmeid pole sesoonselt kohandatud.

² Eelarvekoormus koosneb maksudest ja sotsiaalkindlustusmaksetest.

6.5 Kvartaalne võlg ja võla muutus¹

(protsent SKPst)

1. Euroala – Maastrichti võlg finantsinstrumentide kaupa²

	Kokku 1	Finantsinstrumendid			
		Sularaha ja hoised 2	Laenud 3	Lühiajalised väärtpaberid 4	Pikaajalised väärtpaberid 5
2009 I kv	73,9	2,3	11,8	7,7	52,1
II kv	77,1	2,4	12,2	8,2	54,3
III kv	79,0	2,4	12,4	9,0	55,3
IV kv	79,9	2,5	12,6	8,3	56,5
2010 I kv	81,6	2,4	12,8	8,2	58,2
II kv	82,9	2,4	13,4	7,8	59,2
III kv	83,0	2,4	13,3	7,9	59,3
IV kv	85,3	2,4	15,3	7,4	60,2
2011 I kv	86,2	2,4	15,1	7,4	61,2
II kv	87,1	2,4	14,9	7,5	62,3
III kv	86,7	2,4	15,1	7,8	61,4
IV kv	87,3	2,4	15,4	7,4	62,1

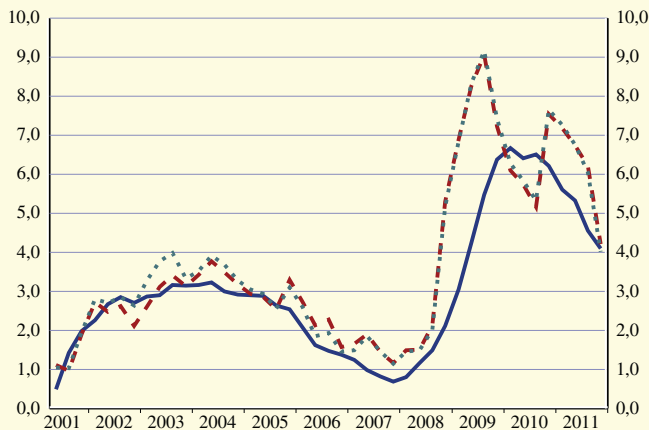
2. Euroala – eelarvepositsiooniväline võlamuutus

	Võla muutus 1	Puudujääk (-) / ülejääk (+) 2	Eelarvepositsiooniväline võlamuutus							Memo: laenuvajadus 11	
			Kokku 3	Tehingud valitsussektori poolt hoitavate peamiste finantsvaradega					Hindamise mõjud ja muud mahu muutused 9		Muud 10
				Kokku 4	Sularaha ja hoised 5	Laenud 6	Väärtpaberid 7	Aktsiad ja muud omandiväärt-paberid 8			
2009 I kv	12,9	-7,0	5,8	6,6	5,2	-0,1	0,8	0,7	-0,5	-0,3	13,3
II kv	9,2	-5,4	3,9	3,2	2,3	-0,4	0,2	1,1	-0,4	1,0	9,6
III kv	5,1	-7,3	-2,2	-2,8	-3,1	0,6	-0,1	-0,2	0,2	0,4	4,8
IV kv	2,1	-5,9	-3,8	-2,8	-2,9	-0,1	0,0	0,2	-0,2	-0,8	2,3
2010 I kv	8,2	-8,2	0,0	0,7	0,9	-0,1	-0,3	0,2	-0,4	-0,4	8,5
II kv	7,7	-4,4	3,4	3,3	2,0	1,1	-0,2	0,5	-0,1	0,1	7,8
III kv	2,8	-7,6	-4,9	-2,9	-2,3	-0,6	0,0	0,0	0,0	-1,9	2,8
IV kv	11,4	-4,8	6,6	5,7	-0,4	1,7	4,7	-0,3	0,0	0,8	11,4
2011 I kv	6,7	-5,7	1,0	0,7	2,0	-0,7	-0,3	-0,2	-0,2	0,5	6,9
II kv	6,0	-3,3	2,7	2,9	2,8	0,5	-0,4	-0,1	0,2	-0,5	5,7
III kv	0,7	-4,5	-3,8	-3,8	-3,7	-0,3	0,2	0,1	0,6	-0,6	0,1
IV kv	3,6	-3,0	0,5	-0,8	-0,5	-0,3	-0,3	0,2	0,2	1,2	3,4

J30 Puudujääk, laenuvajadus ja võla muutus

(nelja kvartali libisev summa SKP protsendina)

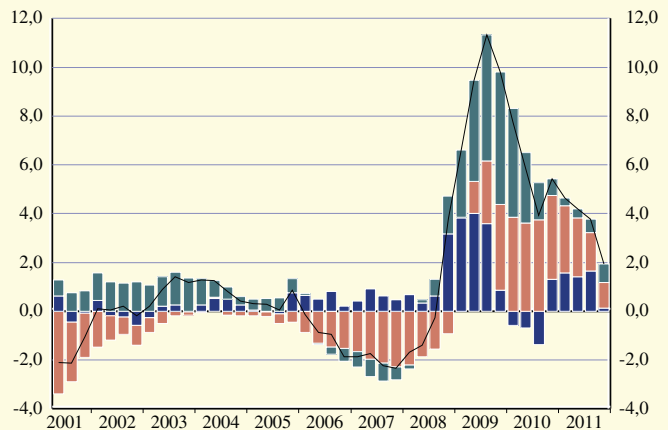
- puudujääk
- võla muutus
- laenuvajadus

J31 Maastrichti võlg

(võla ja SKP suhte aastane muutus ja selle põhjused)

- eelarvepositsiooniväline võlamuutus
- esmane puudujääk/ülejätk
- kasvu-/intressimäärade vahe
- võla ja SKP suhte muutus

Allikad: Eurostati ja riikide andmetele tuginevad EKP arvutused.

¹ Andmed hõlmavad 17 riigist koosnevat euroala. Finantskriisiga seotud valitsustevahelised laenud on konsolideeritud.

² Mahuandmed kvartalilt on väljendatud protsendina kvartalilt ja kolme eelmise kvartalilt SKP summast.

VÄLISMAJANDUS

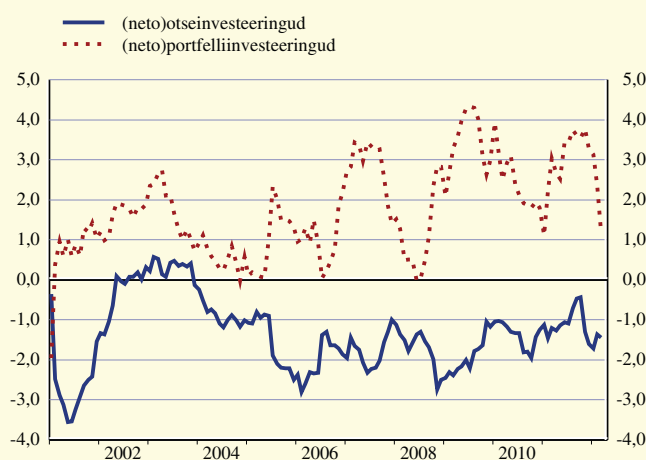
7.1 Maksebilans – kokkuvõte¹ (mld EUR; netotehingud)

	Jooksevkonto					Kapitali- konto	Netolaenu- andmine/ -võtmine väljaspool euroala (veerud 1 + 6)	Finantskonto						Vead ja täpsustused
	Kokku	Kaubad	Teenused	Tulu	Jooksev- ülekan- ded			Kokku	Otse- ülekan- ded	Portfelli- investee- ringud	Tuletis- instru- mendid	Muud investee- ringud	Reservid	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2009	-21,9	31,3	36,4	3,5	-93,1	6,7	-15,2	9,4	-105,1	265,7	20,0	-175,7	4,6	5,8
2010	-6,8	15,1	49,6	31,8	-103,3	6,4	-0,4	-2,5	-113,9	165,1	18,5	-61,7	-10,5	3,0
2011	-3,2	4,6	61,1	31,7	-100,6	10,8	7,6	-24,6	-151,1	308,3	-20,8	-150,7	-10,2	17,0
2011 I kv	-21,3	-10,1	7,9	14,9	-33,9	2,3	-18,9	-5,3	-42,8	136,0	-0,4	-86,4	-11,7	24,2
II kv	-18,6	-2,4	16,4	-11,7	-20,9	0,8	-17,9	21,2	-31,8	139,1	3,6	-94,1	4,5	-3,3
III kv	2,7	2,8	19,6	8,8	-28,5	1,7	4,4	3,5	-19,2	35,0	-14,8	-1,2	3,7	-7,9
IV kv	33,9	14,3	17,2	19,8	-17,3	6,0	39,9	-44,0	-57,3	-1,8	-9,2	31,0	-6,8	4,1
2012 I kv	-8,2	1,9	9,2	14,5	-33,8	2,0	-6,2	-8,3	-28,2	-59,4	-4,0	84,5	-1,2	14,4
2011 märts	1,0	3,4	1,9	6,0	-10,3	-0,1	0,9	-8,1	-10,4	72,8	-1,4	-62,3	-6,9	7,2
apr	-5,0	-3,6	3,9	1,4	-6,7	-0,1	-5,1	-4,7	-31,2	5,3	3,3	11,9	6,0	9,8
mai	-13,9	0,5	6,2	-14,4	-6,2	0,4	-13,5	18,9	-4,2	44,5	-1,6	-16,6	-3,1	-5,4
juuni	0,3	0,8	6,3	1,3	-8,0	0,4	0,8	7,0	3,6	89,2	1,9	-89,3	1,6	-7,7
juuli	3,4	4,2	7,2	2,7	-10,7	-0,1	3,2	-6,2	-17,3	-24,0	0,3	36,0	-1,2	3,0
aug	-1,4	-4,3	5,2	5,6	-7,9	2,1	0,6	-0,6	7,2	26,2	-8,0	-29,4	3,4	-0,1
sept	0,8	3,0	7,2	0,5	-9,9	-0,2	0,6	10,3	-9,0	32,7	-7,1	-7,9	1,6	-10,9
okt	3,4	0,4	6,0	6,1	-9,1	1,8	5,2	-1,3	-6,5	-1,4	-2,2	9,9	-1,1	-3,9
nov	8,9	5,7	4,4	5,5	-6,7	2,6	11,5	-21,9	-42,6	35,2	-3,8	-10,4	-0,2	10,4
dets	21,6	8,2	6,8	8,2	-1,5	1,6	23,3	-20,8	-8,2	-35,6	-3,2	31,5	-5,4	-2,4
2012 jaan	-10,1	-9,2	2,2	4,1	-7,3	0,1	-10,0	10,4	-6,4	-43,4	-4,1	64,8	-0,5	-0,4
veebr	-5,6	2,3	3,1	4,9	-15,9	1,6	-4,0	0,3	-3,4	19,4	4,9	-18,9	-1,8	3,8
märts	7,5	8,7	3,9	5,5	-10,6	0,3	7,9	-19,0	-18,4	-35,4	-4,8	38,5	1,1	11,1
<i>12 kuu kumulatiivsed tehingud</i>														
2012 märts	9,8	16,6	62,4	31,4	-100,6	10,5	20,4	-27,6	-136,5	112,8	-24,4	20,1	0,3	7,2
<i>12 kuu kumulatiivsed tehingud protsendina SKPst</i>														
2012 märts	0,1	0,2	0,7	0,3	-1,1	0,1	0,2	-0,3	-1,4	1,2	-0,3	0,2	0,0	0,1

J32 Euroala maksebilans: jooksevkonto (sesoonselt kohandatud; 12 kuu kumulatiivsed tehingud protsendina SKPst)

J33 Euroala maksebilans: otse- ja portfelliinvesteeringud (12 kuu kumulatiivsed tehingud protsendina SKPst)

Allikas: EKP.

¹ Tähistussüsteemi selgitus on toodud üldmärkustes.

7.2 Jooksev- ja kapitalikonto

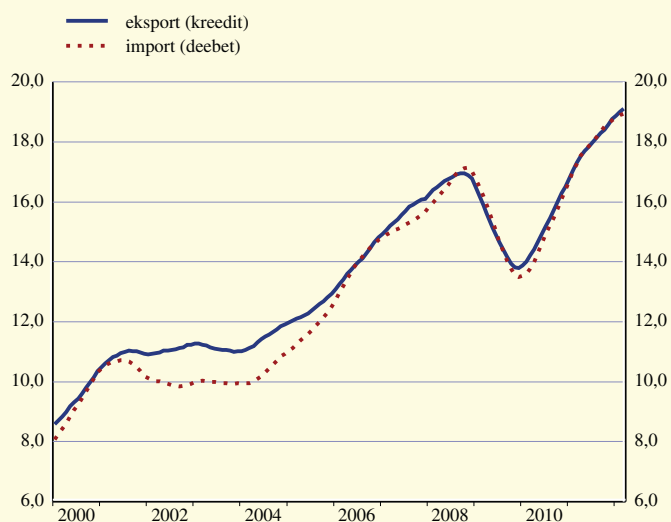
(mld EUR; tehingud)

1. Jooksev- ja kapitalikonto – kokkuvõte

	Jooksevkonto													Kapitalikonto	
	Kokku			Kaubad		Teenused		Tulu		Jooksevülekanded				Kreedit	Deebet
	Kreedit	Deebet	Saldo	Kreedit	Deebet	Kreedit	Deebet	Kreedit	Deebet	Kreedit	Rahaüle-		Kreedit		
											kanded	töötaja-		kanded	töötaja-
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
2009	2 307,2	2 329,2	-21,9	1 304,1	1 272,8	478,9	442,5	429,9	426,5	94,3	6,4	187,4	22,5	20,5	13,7
2010	2 657,8	2 664,6	-6,8	1 566,8	1 551,7	524,0	474,4	479,4	447,6	87,6	6,3	190,9	22,3	21,4	15,0
2011	2 930,5	2 933,7	-3,2	1 773,8	1 769,1	550,1	489,0	513,9	482,2	92,7	6,4	193,4	22,3	25,5	14,7
2011 I kv	698,0	719,3	-21,3	427,8	437,9	124,6	116,8	121,1	106,2	24,5	1,5	58,4	5,4	5,0	2,7
II kv	727,8	746,4	-18,6	438,7	441,0	134,4	118,0	135,5	147,3	19,1	1,6	40,0	5,6	4,0	3,2
III kv	732,7	730,0	2,7	444,6	441,8	147,3	127,7	124,0	115,3	16,8	1,8	45,3	5,7	5,2	3,5
IV kv	772,0	738,1	33,9	462,7	448,4	143,7	126,6	133,3	113,5	32,3	1,5	49,6	5,6	11,3	5,3
2012 I kv	743,5	751,7	-8,2	464,4	462,6	126,8	117,6	125,7	111,1	26,7	.	60,5	.	5,0	3,0
2012 jaan	235,8	245,9	-10,1	142,9	152,1	41,1	38,9	42,3	38,1	9,5	.	16,8	.	1,0	0,9
veebr	244,0	249,6	-5,6	153,2	150,9	41,3	38,1	38,3	33,5	11,2	.	27,1	.	2,4	0,8
märts	263,7	256,2	7,5	168,3	159,5	44,4	40,5	45,1	39,5	5,9	.	16,6	.	1,6	1,3
	Sesoonselt kohandatud														
2011 III kv	735,2	735,4	-0,2	443,7	442,5	138,5	122,8	129,4	121,9	23,6	.	48,2	.	.	.
IV kv	747,2	742,9	4,3	452,4	450,1	139,9	122,9	131,1	121,1	23,8	.	48,7	.	.	.
2012 I kv	762,6	751,0	11,6	470,4	457,0	138,0	122,5	129,1	120,8	25,1	.	50,5	.	.	.
2012 jaan	253,2	249,5	3,7	154,7	151,4	44,6	40,5	45,7	41,5	8,2	.	16,2	.	.	.
veebr	251,5	252,6	-1,2	156,3	155,0	46,7	41,6	40,7	39,7	7,7	.	16,4	.	.	.
märts	257,9	248,8	9,1	159,3	150,7	46,7	40,5	42,7	39,7	9,2	.	17,9	.	.	.
	12 kuu kumulatiivsed tehingud														
2012 märts	2 967,8	2 958,2	9,6	1 803,1	1 787,7	551,3	488,8	518,6	486,2	95,0	.	195,6	.	.	.
	12 kuu kumulatiivsed tehingud protsendina SKPst														
2012 märts	31,5	31,3	0,1	19,1	18,9	5,8	5,2	5,5	5,2	1,0	.	2,1	.	.	.

J34 Maksebilanss: kaubad

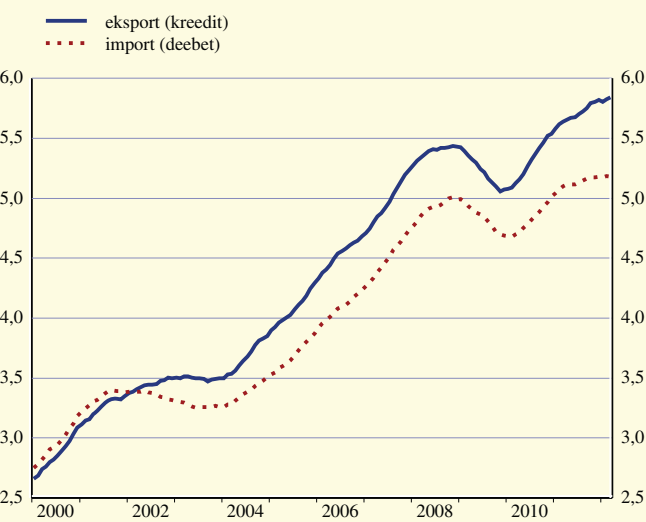
(sesoonselt kohandatud; 12 kuu kumulatiivsed tehingud protsendina SKPst)

Allikas: EKP.

J35 Maksebilanss: teenused

(sesoonselt kohandatud; 12 kuu kumulatiivsed tehingud protsendina SKPst)

7.2 Jooksev- ja kapitalikonto (mld EUR)

2. Tulukonto (tehingud)

	Töötajate hüvitised		Investeeringustulud													
	Kreedit	Deebet	Kokku		Otseinvesteeringud						Portfelliinvesteeringud				Muud investeeringud	
			Kreedit	Deebet	Aksia- ja osakapital				Võlg		Aksia- ja osakapital		Võlg		Kreedit	Deebet
					Kreedit	Deebet	Kreedit	Deebet	Kreedit	Deebet	Kreedit	Deebet	Kreedit	Deebet		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2009	22,2	12,0	407,7	414,4	156,8	20,7	100,6	15,4	25,0	24,7	24,5	77,5	100,9	121,3	100,4	90,3
2010	24,2	12,0	455,1	435,6	220,5	41,6	137,7	32,7	23,9	22,1	28,7	86,6	102,2	124,0	79,9	65,2
2011	25,1	12,3	488,8	469,9	239,8	65,5	153,1	53,1	25,0	21,9	35,9	96,3	102,6	131,7	85,5	66,8
2010 IV kv	6,6	2,9	117,7	107,8	57,1	1,6	34,0	0,7	6,3	7,8	6,3	18,7	26,9	30,0	21,1	17,3
2011 I kv	6,0	2,2	115,1	104,0	55,4	16,0	35,4	20,6	5,8	4,8	7,4	14,4	25,7	32,7	20,7	16,7
II kv	6,1	3,3	129,4	144,0	65,5	13,7	42,3	9,9	5,4	5,5	12,3	46,6	25,7	32,3	20,5	17,2
III kv	6,0	3,7	118,0	111,5	54,5	21,3	37,6	17,7	6,8	5,5	9,0	18,7	25,9	33,2	21,9	16,5
IV kv	7,0	3,1	126,3	110,4	64,3	14,5	37,8	4,8	6,9	6,1	7,2	16,6	25,3	33,5	22,5	16,4

3. Geograafiline jaotus (kumulatiivsed tehingud)

	Kokku	ELi liikmesriigid väljaspool euroala						Bra- siilia	Kanada	Hiina	India	Jaapan	Vene- maa	Šveits	USA	Muu
		Kokku	Taani	Rootsi	Ühend- kuning- riik	Teised ELi riigid	ELi asu- tused									
2011 I kv kuni 2011 IV kv	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	Kreedit															
Jooksevkonto	2 930,5	959,1	53,5	91,0	445,7	307,5	61,3	58,8	40,1	149,6	41,2	64,2	107,9	228,5	376,2	904,9
Kaubad	1 773,8	565,8	33,7	59,1	232,0	240,9	0,2	30,3	20,7	115,7	30,9	39,6	80,6	123,6	199,1	567,5
Teenused	550,1	170,6	11,2	15,4	105,2	32,2	6,6	8,9	9,1	17,8	6,9	13,0	18,2	55,2	81,5	168,9
Tulu	513,9	160,6	7,5	14,8	97,8	31,4	9,0	19,3	9,6	15,4	3,2	10,6	8,6	40,9	89,2	156,5
investeeringustulu	488,8	153,3	6,7	14,7	96,3	30,8	4,8	19,2	9,5	15,4	3,2	10,6	8,5	28,6	87,5	153,0
Jooksevülekanded	92,7	62,0	1,1	1,7	10,7	3,0	45,5	0,4	0,7	0,7	0,3	1,0	0,5	8,7	6,5	12,0
Kapitalikonto	25,5	20,8	0,0	0,1	1,4	0,4	19,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,6	0,4	3,2
	Deebet															
Jooksevkonto	2 933,7	901,4	46,0	89,6	386,7	272,8	106,4	-	32,7	-	-	95,7	-	189,3	374,7	-
Kaubad	1 769,1	490,3	30,3	51,5	185,5	223,0	0,0	31,2	15,0	210,1	28,4	52,7	134,5	99,7	142,4	564,9
Teenused	489,0	140,5	8,3	12,8	83,7	35,5	0,3	5,4	6,5	13,1	6,1	9,3	10,1	42,8	100,5	154,6
Tulu	482,2	152,2	6,6	23,8	105,9	9,8	6,2	-	9,3	-	-	33,0	-	39,3	125,4	-
investeeringustulu	469,9	146,1	6,5	23,6	104,3	5,4	6,2	-	9,1	-	-	32,8	-	38,9	124,1	-
Jooksevülekanded	193,4	118,4	0,8	1,5	11,6	4,5	100,0	1,5	1,8	4,1	0,7	0,6	0,7	7,5	6,4	51,6
Kapitalikonto	14,7	2,1	0,3	0,1	1,1	0,4	0,2	0,2	0,3	0,4	0,3	0,1	0,1	0,6	1,8	8,8
	Saldo															
Jooksevkonto	-3,2	57,7	7,6	1,4	59,0	34,8	-45,2	-	7,4	-	-	-31,4	-	39,1	1,5	-
Kaubad	4,6	75,6	3,4	7,6	46,5	17,9	0,2	-0,9	5,6	-94,3	2,4	-13,1	-53,9	23,9	56,7	2,6
Teenused	61,1	30,0	3,0	2,6	21,5	-3,3	6,3	3,5	2,6	4,7	0,8	3,6	8,1	12,4	-19,0	14,2
Tulu	31,7	8,4	0,9	-8,9	-8,0	21,6	2,8	-	0,3	-	-	-22,3	-	1,6	-36,2	-
investeeringustulu	18,9	7,2	0,2	-9,0	-8,0	25,4	-1,4	-	0,4	-	-	-22,2	-	-10,3	-36,6	-
Jooksevülekanded	-100,6	-56,3	0,4	0,2	-0,9	-1,5	-54,5	-1,1	-1,1	-3,4	-0,5	0,3	-0,2	1,2	0,0	-39,5
Kapitalikonto	10,8	18,7	-0,3	-0,1	0,3	0,0	18,8	-0,1	-0,2	-0,4	-0,2	0,1	0,1	0,0	-1,4	-5,6

Allikas: EKP.

7.3 Finantskonto

(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga, tehingud ja muud muutused perioodil)

1. Finantskonto – kokkuvõte

	Kokku ¹			Kokku, protsendina SKPst			Otseinvesteeringud		Portfelliinvesteeringud		Netotule-tisinstru-mendid	Muud investeeringud		Reserv-vara
	Varad	Kohus-tused	Neto-summa	Varad	Kohus-tused	Neto-summa	Varad	Kohus-tused	Varad	Kohus-tused		Varad	Kohus-tused	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Bilansiline jääk (rahvusvaheline investeerimispositsioon)														
2008	13 377,1	14 961,4	-1 584,3	144,7	161,8	-17,1	3 878,4	3 247,8	3 834,9	5 976,8	-0,5	5 290,0	5 736,7	374,2
2009	13 764,1	15 170,3	-1 406,2	154,3	170,1	-15,8	4 287,2	3 403,0	4 341,3	6 781,9	0,2	4 675,9	4 985,4	459,6
2010	15 234,8	16 461,7	-1 226,9	166,3	179,7	-13,4	4 798,2	3 714,8	4 907,5	7 442,9	-61,6	5 002,9	5 304,0	587,8
2011 II kv	15 377,0	16 636,0	-1 259,0	165,1	178,6	-13,5	5 030,5	3 837,6	4 762,1	7 646,7	-48,3	5 051,8	5 151,6	580,9
III kv	15 558,2	16 782,4	-1 224,2	166,0	179,0	-13,1	5 089,1	3 896,4	4 573,8	7 523,4	-45,9	5 294,5	5 362,6	646,6
IV kv	15 786,0	16 922,4	-1 136,4	167,7	179,7	-12,1	5 238,8	3 938,1	4 744,0	7 677,3	-30,4	5 166,5	5 307,0	667,1
Bilansilise jäägi muutus														
2008	-615,7	-305,5	-310,3	-6,7	-3,3	-3,4	151,7	25,9	-796,2	-561,3	28,4	-26,7	229,9	27,0
2009	387,1	208,9	178,1	4,3	2,3	2,0	408,8	155,2	506,4	805,1	0,7	-614,1	-751,4	85,4
2010	1 470,7	1 291,5	179,3	16,1	14,1	2,0	511,0	311,8	566,2	661,0	-61,7	327,1	318,7	128,2
2011	551,2	460,7	90,5	5,9	4,9	1,0	440,7	223,3	-163,5	234,5	31,2	163,5	3,0	79,3
2011 III kv	181,2	146,4	34,8	7,7	6,2	1,5	58,7	58,7	-188,3	-123,3	2,4	242,7	211,0	65,8
IV kv	227,8	140,0	87,8	9,4	5,8	3,6	149,7	41,8	170,2	153,9	15,4	-128,0	-55,6	20,5
Tehingud														
2008	429,9	551,3	-121,3	4,7	6,0	-1,3	336,6	105,5	5,0	266,4	84,5	0,5	179,4	3,4
2009	-131,4	-121,9	-9,4	-1,5	-1,4	-0,1	337,0	231,9	90,4	356,1	-20,0	-534,2	-709,9	-4,6
2010	589,9	587,4	2,5	6,4	6,4	0,0	275,8	161,8	143,0	308,1	-18,5	179,1	117,4	10,5
2011	491,0	466,5	24,6	5,2	5,0	0,3	348,3	197,2	-47,2	261,1	20,8	158,9	8,2	10,2
2011 III kv	133,0	136,5	-3,5	5,7	5,8	-0,1	56,6	37,4	-63,1	-28,1	14,8	128,4	127,2	-3,7
IV kv	-78,5	-122,5	44,0	-3,2	-5,1	1,8	106,9	49,5	-46,8	-48,6	9,2	-154,5	-123,5	6,8
2012 I kv	232,9	224,6	8,3	10,0	9,7	0,4	66,9	38,7	117,6	58,2	4,0	43,3	127,7	1,2
2011 nov	-15,5	-37,4	21,9	.	.	.	47,8	5,2	-30,2	5,0	3,8	-37,2	-47,6	0,2
dets	-22,5	-43,3	20,8	.	.	.	38,7	30,5	17,0	-18,6	3,2	-86,7	-55,2	5,4
2012 jaan	74,2	84,6	-10,4	.	.	.	26,8	20,4	28,3	-15,1	4,1	14,4	79,3	0,5
veebr	62,2	62,4	-0,3	.	.	.	14,5	11,1	29,6	49,0	-4,9	21,2	2,3	1,8
märts	96,5	77,6	19,0	.	.	.	25,6	7,2	59,7	24,2	4,8	7,7	46,1	-1,1
Muud muutused														
2007	-332,3	-84,4	-247,9	-3,7	-0,9	-2,7	59,9	64,3	-180,8	25,1	-75,1	-152,6	-173,8	16,3
2008	-1 045,7	-856,7	-188,9	-11,3	-9,3	-2,0	-184,9	-79,5	-801,2	-827,7	-56,0	-27,2	50,5	23,7
2009	518,4	330,8	187,6	5,8	3,7	2,1	71,8	-76,7	416,0	449,0	20,7	-80,0	-41,5	89,9
2010	880,8	704,1	176,7	9,6	7,7	1,9	235,2	150,0	423,2	352,9	-43,2	147,9	201,2	117,7
Muud muutused – tingitud vahetuskursi muutustest														
2007	-522,0	-339,7	-182,3	-5,8	-3,8	-2,0	-104,2	-17,1	-217,4	-146,8	.	-186,6	-175,8	-13,7
2008	-49,8	27,9	-77,7	-0,5	0,3	-0,8	-25,0	-34,0	6,6	41,9	.	-40,7	20,1	9,3
2009	-49,6	-55,1	5,5	-0,6	-0,6	0,1	-4,6	5,7	-30,5	-32,9	.	-11,9	-27,9	-2,7
2010	535,4	323,9	211,5	5,8	3,5	2,3	160,8	57,6	179,4	101,7	.	182,2	164,6	13,0
Muud muutused – tingitud hinnamuutustest														
2007	78,7	113,4	-34,6	0,9	1,3	-0,4	45,2	5,8	77,3	107,6	-75,1	.	.	31,3
2008	-1 002,7	-975,7	-27,1	-10,8	-10,6	-0,3	-159,2	-60,7	-809,5	-915,0	-56,0	.	.	22,0
2009	634,2	483,5	150,7	7,1	5,4	1,7	142,5	28,4	425,2	455,2	20,7	.	.	45,8
2010	296,3	153,8	142,5	3,2	1,7	1,6	50,2	2,2	187,3	151,7	-43,2	.	.	102,0
Muud muutused – tingitud muudest kohandustest														
2007	110,9	142,0	-31,0	1,2	1,6	-0,3	118,8	75,6	-40,7	64,3	.	34,1	2,0	-1,3
2008	6,8	91,0	-84,1	0,1	1,0	-0,9	-0,7	15,2	1,8	45,4	.	13,4	30,4	-7,7
2009	-66,2	-97,6	31,4	-0,7	-1,1	0,4	-66,2	-110,8	21,2	26,8	.	-68,1	-13,6	46,8
2010	49,1	226,4	-177,3	0,5	2,5	-1,9	24,2	90,1	56,5	99,6	.	-34,3	36,7	2,7
Bilansilise jäägi kasvumäär														
2007	15,6	14,3	-	.	.	.	15,8	15,1	10,0	9,4	.	20,2	20,2	1,6
2008	3,0	3,6	-	.	.	.	9,2	3,3	-0,2	4,2	.	0,0	3,3	1,0
2009	-1,0	-0,8	-	.	.	.	8,7	7,3	2,3	5,9	.	-10,1	-12,3	-1,2
2010	4,1	3,8	-	.	.	.	6,2	4,6	3,2	4,4	.	3,8	2,3	2,0
2011 III kv	4,5	4,2	-	.	.	.	5,7	6,3	0,9	5,3	.	6,9	1,2	0,9
IV kv	3,2	2,9	-	.	.	.	7,2	5,3	-1,1	3,5	.	3,3	0,2	1,6
2012 I kv	3,1	2,7	-	.	.	.	5,8	4,0	0,9	2,1	.	2,4	2,7	-0,2

Allikas: EKP.

¹ Netotuletisinstrumendid kuuluvad varade alla.

7.3 Finantskonto

(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga, tehingud perioodil)

2. Otseinvesteeringud

	Väljaspool euroala asuvate residentidest üksuste investeeringud							Euroalal asuvate mitteresidentidest üksuste investeeringud						
	Kokku	Aksia-/osakapital ja reinvesteeringutud tulu			Muu kapital (enamasti kontsernisisesed laenud)			Kokku	Aksia-/osakapital ja reinvesteeringutud tulu			Muu kapital (enamasti kontsernisisesed laenud)		
		Kokku	Rahaloomeasutused	Mitterahaloomeasutused	Kokku	Rahaloomeasutused	Mitterahaloomeasutused		Kokku	Rahaloomeasutustes	Mitterahaloomeasutustes	Kokku	Rahaloomeasutustele	Mitterahaloomeasutustele
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Bilansiline jääk (rahvusvaheline investeerimispositsioon)														
2009	4 287,2	3 305,5	236,2	3 069,3	981,7	14,8	966,9	3 403,0	2 501,9	74,2	2 427,7	901,1	18,1	883,0
2010	4 798,2	3 667,1	277,9	3 389,2	1 131,1	17,8	1 113,3	3 714,8	2 820,2	83,2	2 737,0	894,6	12,7	881,9
2011 III kv	5 089,1	3 926,1	287,7	3 638,4	1 163,0	13,2	1 149,8	3 896,4	3 019,1	85,4	2 933,7	877,2	8,7	868,5
IV kv	5 238,8	4 067,8	291,3	3 776,6	1 171,0	14,2	1 156,8	3 938,1	3 056,9	85,3	2 971,6	881,2	8,2	873,0
Tehingud														
2008	337,0	258,1	21,6	236,5	78,9	2,6	76,3	231,9	236,3	5,6	230,7	-4,4	-0,6	-3,8
2009	275,8	157,0	14,9	142,2	118,7	1,2	117,5	161,8	203,2	6,1	197,1	-41,3	-7,5	-33,8
2010	348,3	303,1	16,6	286,4	45,2	-3,3	48,5	197,2	208,0	3,5	204,5	-10,8	-3,4	-7,4
2011 III kv	56,6	35,9	2,3	33,5	20,7	-1,7	22,5	37,4	58,7	1,0	57,7	-21,3	-0,8	-20,5
IV kv	106,9	105,8	1,2	104,6	1,1	1,0	0,1	49,5	41,7	0,7	41,0	7,9	0,2	7,7
2012 I kv	66,9	52,0	-1,6	53,6	14,9	0,8	14,1	38,7	45,0	1,5	43,5	-6,3	-1,8	-4,5
2011 nov	47,8	54,4	0,0	54,4	-6,6	0,3	-6,8	5,2	9,5	0,8	8,7	-4,3	-0,1	-4,1
dets	38,7	30,5	0,7	29,8	8,1	0,5	7,7	30,5	19,9	-0,4	20,3	10,5	0,4	10,1
2012 jaan	26,8	27,1	2,4	24,7	-0,4	0,2	-0,6	20,4	23,8	0,2	23,5	-3,4	-0,5	-2,8
veebr	14,5	13,7	-3,0	16,7	0,8	0,2	0,7	11,1	8,9	1,3	7,6	2,2	0,2	2,0
märts	25,6	11,2	-1,0	12,2	14,4	0,4	14,0	7,2	12,4	-0,1	12,4	-5,2	-1,5	-3,7
Kasvumäärad														
2009	8,7	8,6	9,9	8,5	9,0	20,5	8,8	7,3	10,4	8,6	10,4	-0,5	-3,2	-0,4
2010	6,2	4,5	6,2	4,4	12,0	7,8	12,0	4,6	7,9	8,0	7,9	-4,6	-41,3	-3,8
2011 III kv	5,7	5,5	5,9	5,4	6,5	-24,0	7,0	6,3	6,9	5,2	6,9	4,5	-51,2	5,7
IV kv	7,2	8,2	6,1	8,3	4,0	-19,6	4,4	5,3	7,3	4,2	7,4	-1,2	-27,6	-0,9
2012 I kv	5,8	6,4	3,9	6,6	3,8	-15,4	4,1	4,0	6,1	5,3	6,1	-2,8	-37,6	-2,3

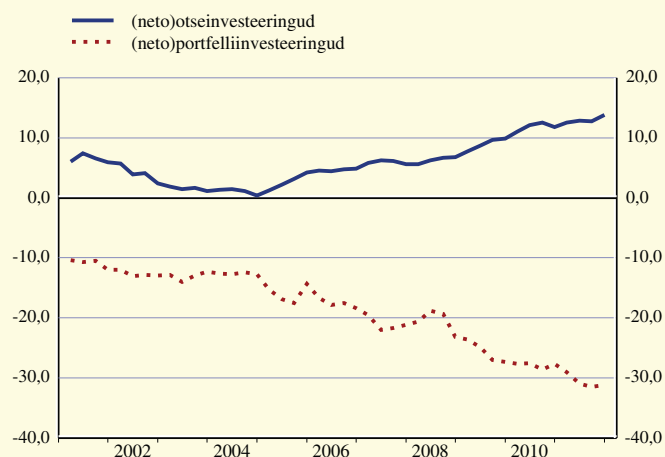
J36 Euroala rahvusvaheline investeerimispositsioon

(bilansilised jäägid perioodi lõpus; protsendina SKPst)

J37 Euroala otse- ja portfelliinvesteeringute positsioon

(bilansilised jäägid perioodi lõpus; protsendina SKPst)

Allikas: EKP.

7.3 Finantskonto

(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga, tehingud perioodil)

3. Portfelliinvesteeringute varad

	Kokku	Aktsia- ja osakapital					Võlainstrumendid									
							Võlakirjad					Rahaturuinstrumendid				
							Kokku	Rahaloomeasu-		Mitterahaloomeasutused		Kokku	Rahaloomeasu-		Mitterahaloomeasutused	
			Euro-	Valitsus-		Euro-		Valitsus-		Euro-	Valitsus-			Euro-	Valitsus-	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
Bilansiline jääk (rahvusvaheline investeerimispositsioon)																
2009	4 341,3	1 514,5	80,8	3,4	1 433,6	36,6	2 426,6	924,6	17,1	1 502,0	36,6	400,2	330,2	44,9	69,9	2,0
2010	4 907,5	1 914,2	93,8	3,6	1 820,5	47,6	2 588,8	810,7	15,6	1 778,1	75,7	404,5	314,9	41,7	89,6	0,2
2011 III kv	4 573,8	1 620,4	76,2	3,4	1 544,2	38,1	2 552,5	748,7	17,7	1 803,8	93,9	400,9	301,4	54,9	99,5	0,5
IV kv	4 744,0	1 706,8	70,6	3,1	1 636,2	39,4	2 579,1	727,4	16,0	1 851,7	94,2	458,2	298,8	57,5	159,4	0,5
Tehingud																
2008	90,4	53,1	-1,3	0,0	54,4	2,5	42,9	-93,0	-3,8	135,9	17,5	-5,6	0,5	-12,9	-6,1	0,9
2009	143,0	76,7	5,6	-0,2	71,1	1,7	106,7	-125,3	-0,9	232,0	51,5	-40,4	-55,7	-11,7	15,3	-1,9
2010	-47,2	-69,0	-18,8	-0,6	-50,2	-7,3	-9,0	-54,1	0,3	45,1	-2,9	30,8	28,7	10,5	2,2	0,2
2011 III kv	-63,1	-53,7	-12,9	0,0	-40,8	-2,0	-17,8	-19,4	-0,1	1,6	0,1	8,4	8,1	3,5	0,4	0,0
IV kv	-46,8	-36,8	-9,2	-0,3	-27,6	-0,9	-21,5	-17,3	-1,7	-4,2	-1,7	11,5	14,8	0,6	-3,3	0,0
2012 I kv	117,6	14,6	5,3	0,0	9,3	.	69,8	17,3	0,7	52,5	.	33,2	27,0	-4,4	6,2	.
2011 nov	-30,2	-19,8	-2,7	0,0	-17,1	.	-13,3	-14,6	0,6	1,3	.	2,9	3,6	-1,6	-0,7	.
dets	17,0	-7,7	-1,6	-0,2	-6,1	.	3,4	-1,9	-9,5	5,2	.	21,3	25,8	15,2	-4,5	.
2012 jaan	28,3	2,9	-0,6	0,0	3,5	.	20,5	1,3	0,8	19,2	.	5,0	2,7	-7,2	2,2	.
veebr	29,6	2,8	0,5	0,0	2,4	.	23,1	5,6	0,1	17,5	.	3,6	1,6	2,4	2,0	.
märts	59,7	8,9	5,5	0,0	3,4	.	26,2	10,4	-0,2	15,7	.	24,6	22,6	0,4	2,0	.
Kasvumäärad																
2009	2,3	3,8	-2,4	-0,6	4,2	8,5	1,8	-9,4	-19,0	10,5	93,4	-2,0	-0,9	-22,3	-7,9	67,2
2010	3,2	4,8	7,0	-5,2	4,7	4,8	4,2	-13,5	-4,9	14,8	122,5	-9,5	-16,0	-25,4	21,1	-91,9
2011 III kv	0,9	0,6	-7,3	-8,7	1,0	-16,4	0,5	-14,9	9,3	8,6	130,0	6,1	1,0	0,9	28,1	-4,8
IV kv	-1,1	-4,0	-21,3	-16,7	-3,1	-15,8	-0,4	-6,9	2,0	2,6	-3,1	7,9	9,8	26,5	2,5	112,5
2012 I kv	0,9	-2,9	-15,5	-6,0	-2,2	.	2,1	-3,1	-4,0	4,4	.	9,4	13,7	12,7	-0,6	.

4. Portfelliinvesteeringutega seotud kohustused

	Kokku	Aktsia- ja osakapital			Võlainstrumendid							
					Võlakirjad				Rahaturuinstrumendid			
					Kokku	Rahaloomeasu-	Mitterahaloomeasutused	Kokku	Rahaloomeasu-	Mitterahaloomeasutused		Kokku
		Valitsus-	Valitsus-									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Bilansiline jääk (rahvusvaheline investeerimispositsioon)												
2009	6 781,9	2 781,9	686,2	2 095,7	3 493,1	1 093,2	2 399,9	1 481,2	506,9	66,2	440,7	409,3
2010	7 442,9	3 150,7	658,0	2 492,7	3 823,0	1 165,4	2 657,5	1 680,3	469,2	77,2	392,0	352,6
2011 III kv	7 523,4	2 842,5	618,0	2 224,5	4 148,9	1 222,6	2 926,3	1 844,4	532,0	110,1	421,9	376,8
IV kv	7 677,3	3 078,2	553,6	2 524,6	4 141,2	1 235,2	2 906,0	1 836,6	457,9	98,2	359,8	315,1
Tehingud												
2009	356,1	124,6	10,7	113,9	140,5	-14,4	154,9	101,3	90,9	-18,5	109,4	144,3
2010	308,1	144,2	-16,3	160,4	184,2	59,1	125,1	194,5	-20,3	19,2	-39,5	-34,9
2011	261,1	120,5	19,9	100,6	167,0	57,5	109,6	100,5	-26,4	18,2	-44,7	-35,8
2011 III kv	-28,1	-22,3	-10,6	-11,7	2,1	14,2	-12,0	-22,9	-7,9	-12,7	4,8	17,9
IV kv	-48,6	42,3	29,0	13,3	-31,5	-31,5	0,1	-4,1	-59,4	0,4	-59,8	-71,6
2012 I kv	58,2	33,4	3,7	29,7	14,0	0,0	14,0	.	10,8	3,4	7,4	.
2011 nov	5,0	26,6	18,1	8,5	-8,0	-4,2	-3,9	.	-13,5	6,8	-20,3	.
dets	-18,6	31,5	3,8	27,7	-20,6	-9,2	-11,3	.	-29,6	-4,5	-25,0	.
2012 jaan	-15,1	9,9	4,1	5,8	-32,0	-6,6	-25,4	.	7,1	-3,4	10,4	.
veebr	49,0	1,2	-2,7	3,9	45,5	6,0	39,5	.	2,3	1,9	0,4	.
märts	24,2	22,3	2,3	20,0	0,5	0,7	-0,1	.	1,4	4,8	-3,4	.
Kasvumäärad												
2009	5,9	5,4	1,7	6,8	4,1	-1,2	7,0	7,2	23,1	-29,1	33,1	53,5
2010	4,4	5,1	-2,4	7,5	5,1	5,2	5,1	12,9	-4,2	26,3	-9,1	-8,7
2011 III kv	5,3	4,5	-2,8	6,5	6,7	10,3	5,2	8,5	-0,4	9,3	-2,4	5,3
IV kv	3,5	4,0	3,2	4,1	4,5	5,2	4,2	6,1	-4,9	24,6	-10,9	-10,7
2012 I kv	2,1	1,7	2,9	1,3	4,2	2,5	4,9	.	-8,2	-0,9	-10,3	.

Allikas: EKP.

7.3 Finantskonto

(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga, tehingud perioodil)

5. Muude investeringute varad

	Kokku	Eurosüsteem			Rahaloomeasutused, v.a eurosüsteem			Valitsussektor				Muud sektorid			
		Kokku	Laenu- / sularaha ja hoised	Muud varad	Kokku	Laenu- / sularaha ja hoised	Muud varad	Kaubanduskrediit	Laenu- / sularaha ja hoised		Kaubanduskrediit	Laenu- / sularaha ja hoised			
									Sularaha ja hoised	Sularaha ja hoised		Laenu- / sularaha ja hoised	Sularaha ja hoised		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Bilansiline jääk (rahvusvaheline investimispositsioon)															
2009	4 675,9	30,2	29,8	0,4	2 834,7	2 804,2	30,5	122,1	8,4	74,9	15,9	1 688,9	201,4	1 344,7	402,6
2010	5 002,9	32,6	32,0	0,7	2 972,3	2 939,9	32,4	166,3	7,6	117,6	21,0	1 831,8	214,4	1 468,5	428,6
2011 III kv	5 294,5	42,4	42,1	0,3	3 206,3	3 148,7	57,6	141,7	7,4	93,5	16,5	1 904,1	228,5	1 518,4	480,5
IV kv	5 166,5	35,5	35,2	0,3	3 065,7	3 007,3	58,4	165,8	7,5	116,8	30,2	1 899,5	230,4	1 521,0	463,4
Tehingud															
2009	-534,2	0,1	0,0	0,1	-420,4	-399,9	-20,5	11,8	-0,4	10,4	0,2	-125,6	7,5	-129,0	-34,8
2010	179,1	-2,9	-2,9	0,0	8,6	-0,2	8,8	41,7	-0,3	41,3	4,9	131,7	7,6	101,7	46,7
2011	158,9	-2,6	-2,7	0,1	50,3	20,9	29,4	1,5	-0,2	0,9	9,9	109,7	8,3	79,9	53,0
2011 III kv	128,4	-2,7	-2,7	0,1	82,7	68,3	14,4	-6,0	-0,1	-6,0	-1,5	54,4	2,4	39,2	19,0
IV kv	-154,5	-8,2	-8,2	0,0	-156,9	-157,2	0,3	17,0	0,0	17,0	13,3	-6,3	0,2	4,2	-4,1
2012 I kv	43,3	0,5	.	.	17,7	.	.	-10,5	.	.	-5,8	35,6	.	.	7,4
2011 nov	-37,2	-3,6	.	.	-39,6	.	.	11,4	.	.	6,9	-5,4	.	.	0,3
dets	-86,7	-1,4	.	.	-47,6	.	.	0,5	.	.	-1,3	-38,2	.	.	-20,8
2012 jaan	14,4	1,8	.	.	5,5	.	.	-1,6	.	.	0,6	8,7	.	.	-2,0
veebr	21,2	0,1	.	.	12,0	.	.	-8,3	.	.	-6,4	17,3	.	.	4,6
märts	7,7	-1,5	.	.	0,2	.	.	-0,6	.	.	0,0	9,6	.	.	4,8
Kasvumäärad															
2009	-10,1	-0,4	-1,4	23,4	-12,8	-12,4	-37,0	10,8	-3,5	17,1	3,5	-6,9	3,8	-8,6	-8,2
2010	3,8	-13,1	-13,0	-9,9	0,4	0,1	27,7	33,2	-3,1	53,2	30,6	7,7	3,7	7,4	11,3
2011 III kv	6,9	46,0	46,3	63,4	6,0	5,1	84,1	16,1	-3,6	25,0	9,1	7,2	4,5	7,0	18,0
IV kv	3,3	-5,3	-5,4	40,4	1,8	0,9	88,4	1,2	-3,2	1,4	51,8	6,1	3,8	5,6	12,6
2012 I kv	2,4	-13,7	.	.	0,3	.	.	0,2	.	.	54,2	6,7	.	.	12,8

6. Muude investeringutega seotud kohustused

	Kokku	Eurosüsteem			Rahaloomeasutused, v.a eurosüsteem			Valitsussektor				Muud sektorid			
		Kokku	Laenu- / sularaha ja hoised	Muud kohustused	Kokku	Laenu- / sularaha ja hoised	Muud kohustused	Kokku	Kaubanduskrediit	Laenu- / sularaha ja hoised	Muud kohustused	Kokku	Kaubanduskrediit	Laenu- / sularaha ja hoised	Muud kohustused
Bilansiline jääk (rahvusvaheline investimispositsioon)															
2009	4 985,4	251,7	251,3	0,4	3 399,7	3 360,7	39,0	85,2	0,0	80,8	4,4	1 248,8	177,8	929,3	141,7
2010	5 304,0	268,8	265,7	3,1	3 508,6	3 462,6	46,0	153,9	0,0	147,2	6,6	1 372,8	200,8	1 016,2	155,8
2011 III kv	5 362,6	315,2	312,3	2,9	3 403,8	3 340,7	63,2	210,2	0,0	204,2	5,9	1 433,4	219,6	1 039,3	174,4
IV kv	5 307,0	408,9	406,0	2,8	3 212,4	3 144,8	67,6	222,6	0,1	215,9	6,7	1 463,1	221,5	1 073,7	167,9
Tehingud															
2009	-709,9	-233,2	-233,4	0,2	-352,8	-341,6	-11,2	17,2	0,0	17,2	0,0	-141,1	0,8	-127,6	-14,3
2010	117,4	8,9	6,3	2,6	-10,8	-16,7	5,9	65,6	0,0	64,8	0,8	53,7	15,4	14,9	23,4
2011	8,2	134,6	134,8	-0,2	-288,9	-327,6	38,7	72,7	0,0	73,4	-0,6	89,8	10,5	47,1	32,2
2011 III kv	127,2	29,8	29,8	0,0	24,3	5,6	18,7	23,2	-0,1	23,2	0,1	49,8	6,3	24,2	19,4
IV kv	-123,5	87,9	88,0	0,0	-232,2	-240,2	8,0	9,1	0,0	8,9	0,1	11,7	0,6	19,0	-7,9
2012 I kv	127,7	-71,3	.	.	185,2	.	.	6,6	.	.	.	7,2	.	.	.
2011 nov	-47,6	-2,8	.	.	-46,1	.	.	-0,2	.	.	.	1,5	.	.	.
dets	-55,2	98,2	.	.	-154,3	.	.	5,7	.	.	.	-4,8	.	.	.
2012 jaan	79,3	-35,8	.	.	106,3	.	.	6,3	.	.	.	2,5	.	.	.
veebr	2,3	0,1	.	.	-6,2	.	.	-2,1	.	.	.	10,5	.	.	.
märts	46,1	-35,6	.	.	85,1	.	.	2,4	.	.	.	-5,8	.	.	.
Kasvumäärad															
2009	-12,3	-48,1	-48,1	.	-9,4	-9,2	-19,8	24,9	.	26,5	-0,7	-9,9	0,3	-11,6	-9,2
2010	2,3	3,4	2,4	.	-0,2	-0,4	15,5	75,5	.	79,7	11,8	4,1	8,5	1,4	15,4
2011 III kv	1,2	25,9	25,6	.	-4,3	-5,4	79,4	104,6	.	111,8	-8,4	3,1	10,3	-0,5	19,4
IV kv	0,2	50,6	51,2	.	-8,3	-9,5	89,7	48,5	.	51,2	-9,0	6,7	5,1	4,7	22,4
2012 I kv	2,7	20,0	.	.	-1,3	.	.	29,7	.	.	.	5,5	.	.	.

Allikas: EKP.

7.3 Finantskonto

(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga, tehingud perioodil)

7. Reservvara¹

	Reservid													Memokirjed			
	Kokku	Rahakuld		IMFi arves- tus- ühikud (SDRid)	Reservi posit- sioon IMFis	Välisvaluuta								Muud nõu- ded	Muud välis- valuuta- varad	Teadaolevad lühiajali- sed välis- varade neto- rahavood	SDRide jaotused
		Mld EUR	Kogus troy untsides (puhas kuld, mln)			Kokku	Sularaha ja hoiused		Väärtpaberid				Tuletis- instru- mentid				
	1	2	3	4	5		6	7	8	9	10	11		12	13	14	15
	Bilansiline jääk (rahvusvaheline investeerimispositsioon)																
2008	374,2	217,0	349,207	4,7	7,3	145,1	7,6	8,1	129,5	0,6	111,3	17,6	0,0	0,0	262,8	-245,7	5,5
2009	462,4	266,1	347,180	50,8	10,5	134,9	11,7	8,1	115,2	0,5	92,0	22,7	-0,1	0,0	32,1	-24,2	51,2
2010	591,2	366,2	346,962	54,2	15,8	155,0	7,7	16,1	131,3	0,5	111,2	19,5	0,0	0,0	26,3	-24,4	54,5
2011 II kv	580,9	361,4	346,988	50,5	22,4	146,5	5,1	13,0	128,2	0,5	108,3	19,3	0,2	0,0	20,4	-18,1	52,2
III kv	646,7	416,3	346,989	52,9	26,1	151,4	5,5	11,1	135,1	0,6	120,5	14,0	-0,4	0,0	31,4	-24,5	54,5
IV kv	667,1	422,1	346,846	54,0	30,2	160,9	5,3	7,8	148,1	0,6	134,3	13,3	-0,4	0,0	97,4	-86,0	55,9
2012 märts	671,3	431,7	346,847	52,5	30,9	155,8	4,5	7,6	143,6	-	-	-	0,1	0,3	55,2	-42,7	54,7
apr	679,7	433,4	346,847	53,1	32,2	160,7	5,0	8,9	146,8	-	-	-	0,0	0,3	52,7	-42,7	55,3
	Tehingud																
2009	-4,6	-2,0	-	0,5	3,4	-6,4	3,1	-1,2	-9,5	0,0	-14,1	4,6	1,2	0,0	-	-	-
2010	10,5	0,0	-	-0,1	4,9	5,7	-5,4	6,7	4,3	0,0	10,6	-6,3	0,0	0,0	-	-	-
2011	10,2	0,1	-	-1,6	12,9	-1,1	-2,3	-8,2	9,3	-0,2	16,2	-6,8	0,0	0,0	-	-	-
2011 III kv	-3,7	0,0	-	0,2	2,4	-6,3	0,3	-2,9	-3,8	0,0	3,0	-6,7	0,0	0,0	-	-	-
IV kv	6,8	0,0	-	-0,4	3,1	4,1	-0,5	-3,0	7,4	-0,2	8,8	-1,2	0,1	0,0	-	-	-
2012 I kv	1,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kasvumäärad																
2007	1,6	-1,7	-	7,3	-18,3	6,3	15,0	6,4	5,7	1,1	18,6	-27,6	-	-	-	-	-
2008	1,0	-1,3	-	-2,5	105,5	1,7	67,8	-68,9	10,8	28,0	17,9	-20,6	-	-	-	-	-
2009	-1,2	-0,9	-	-2,6	45,5	-4,4	41,1	-21,3	-7,3	1,0	-12,8	25,3	-	-	-	-	-
2010	2,0	0,0	-	-0,1	46,4	3,7	-43,3	76,2	3,6	-5,2	10,3	-24,5	-	-	-	-	-
2011 III kv	0,9	0,0	-	-2,0	64,6	-2,8	-27,0	-37,0	3,2	1,9	9,9	-42,4	-	-	-	-	-
IV kv	1,6	0,0	-	-3,0	82,2	-1,1	-30,0	-52,4	6,9	-21,6	14,6	-45,3	-	-	-	-	-
2012 I kv	-0,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

8. Koguvälisvõlg

	Kokku	Instrumendi kaupa					Sektori kaupa (v.a otseinvesteeringud)				
		Laenu- d, sularaha ja hoiused	Rahaturuinst- rumendid	Võlakirjad	Kaubandus- krediit	Muud võla- kohustused	Otseinves- teeringud: ettevõtete- vahelised laenud	Valitsus- sektor	Euroüsteem	Rahaloo- measutused (v.a eurostüs- teem)	Muud sektorid
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Bilansiline jääk (rahvusvaheline investeerimispositsioon)										
2008	10 914,5	5 340,8	398,1	3 377,9	184,1	211,8	1 401,7	1 747,0	482,7	5 006,5	2 276,5
2009	10 391,3	4 622,0	506,9	3 493,1	177,8	185,6	1 405,9	1 975,7	251,7	4 559,1	2 198,9
2010	11 016,4	4 891,7	469,2	3 823,0	200,8	211,5	1 420,2	2 186,8	268,8	4 751,3	2 389,4
2011 II kv	11 057,2	4 729,2	522,7	3 961,4	209,6	212,9	1 421,5	2 329,9	278,0	4 604,5	2 423,3
III kv	11 464,2	4 896,6	532,0	4 148,9	219,7	246,4	1 420,7	2 431,3	315,2	4 736,6	2 560,4
IV kv	11 338,1	4 840,4	457,9	4 141,2	221,5	245,0	1 432,0	2 374,3	408,9	4 545,7	2 577,2
	Bilansiline jääk protsendina SKPst										
2008	118,2	57,8	4,3	36,6	2,0	2,3	15,2	18,9	5,2	54,2	24,6
2009	116,5	51,8	5,7	39,2	2,0	2,1	15,8	22,2	2,8	51,1	24,7
2010	120,3	53,4	5,1	41,8	2,2	2,3	15,5	23,9	2,9	51,9	26,1
2011 II kv	118,9	50,8	5,6	42,6	2,3	2,3	15,3	25,0	3,0	49,5	26,0
III kv	122,4	52,3	5,7	44,3	2,3	2,6	15,2	26,0	3,4	50,6	27,3
IV kv	120,5	51,4	4,9	44,0	2,4	2,6	15,2	25,2	4,3	48,3	27,4

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutvale koosseisule kooskõlas eurostüemmis reservvarade suhtes võetud seisukohtadega. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

7.3 Finantskonto

(mld EUR; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga, tehingud perioodi jooksul)

9. Geograafiline jaotus

	Kokku	ELi liikmesriigid väljaspool euroala						Kanada	Hiina	Jaapan	Šveits	USA	Offshore finantskeskused	Rahvusvahelised organisatsioonid	Muud riigid
		Kokku	Taani	Rootsi	Ühendkuningriik	Teised ELi riigid	ELi asutused								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2010	Bilansiline jääk (rahvusvaheline investeerimispositsioon)														
Otseinvesteeringud	1 083,3	116,9	3,8	-6,6	-170,8	291,8	-1,3	50,4	57,1	-3,9	178,9	-23,2	42,7	-0,3	664,8
Välismaal	4 798,2	1 490,8	36,2	141,7	994,2	318,7	0,0	154,7	61,5	87,2	479,5	899,7	586,7	0,0	1 037,9
Investeeringud aktsiakapitali / reinvesteeringutulu	3 667,1	1 114,0	32,2	88,8	733,5	259,4	0,0	121,4	49,5	65,8	374,0	637,1	501,8	0,0	803,6
Muu kapital	1 131,1	376,8	4,0	52,9	260,7	59,2	0,0	33,3	12,0	21,4	105,6	262,7	85,0	0,0	234,3
Euroalal	3 714,8	1 374,0	32,5	148,4	1 165,0	26,9	1,3	104,3	4,4	91,1	300,6	922,9	544,1	0,4	373,1
Investeeringud aktsiakapitali / reinvesteeringutulu	2 820,2	1 121,1	22,5	133,9	958,4	4,9	1,3	91,7	3,4	73,5	201,8	702,5	387,3	0,1	238,8
Muu kapital	894,6	252,9	10,0	14,4	206,6	21,9	0,0	12,6	1,0	17,6	98,8	220,4	156,7	0,2	134,3
Portfelliinvesteeringute varad	4 907,5	1 550,5	84,0	189,3	1 054,9	103,5	118,9	110,8	59,5	203,6	134,6	1 557,4	460,8	30,8	799,6
Aksia- ja osakapital	1 914,2	379,4	13,7	46,0	300,5	18,1	1,1	44,6	57,2	106,3	117,5	574,9	243,0	1,4	390,1
Võlainstrumentid	2 993,3	1 171,1	70,3	143,3	754,4	85,3	117,8	66,3	2,2	97,3	17,1	982,5	217,8	29,4	409,6
Võlakirjad	2 588,8	1 031,4	63,0	121,3	646,1	83,8	117,2	61,8	1,4	44,3	11,7	836,1	208,6	29,0	364,5
Rahaturuinstrumentid	404,5	139,7	7,3	21,9	108,3	1,6	0,6	4,5	0,8	53,0	5,5	146,4	9,2	0,4	45,1
Muud investeeringud	-301,1	-241,1	54,8	1,5	-202,0	85,9	-181,2	-7,3	-8,0	19,9	-34,4	-94,6	-5,0	-25,2	94,7
Varad	5 002,9	2 295,1	112,6	96,9	1 869,7	198,5	17,4	28,5	38,7	103,7	275,2	713,1	588,7	48,8	911,2
Valitsussektor	166,3	55,0	0,8	6,5	34,6	2,1	11,0	1,9	3,2	2,6	1,2	13,7	3,6	31,8	53,2
Rahaloomeasutused	3 004,9	1 576,0	90,7	52,9	1 268,2	160,9	3,3	15,6	12,1	72,6	136,3	375,8	367,6	16,5	432,4
Muud sektorid	1 831,8	664,0	21,1	37,5	566,9	35,5	3,1	11,0	23,4	28,5	137,7	323,6	217,4	0,6	425,5
Kohustused	5 304,0	2 536,1	57,9	95,4	2 071,7	112,6	198,6	35,8	46,7	83,8	309,6	807,8	593,6	74,0	816,5
Valitsussektor	153,9	92,1	0,2	0,5	57,1	0,2	34,1	0,1	0,1	0,1	0,8	27,3	1,7	27,6	4,1
Rahaloomeasutused	3 777,4	1 855,6	45,5	63,8	1 555,6	84,5	106,1	27,6	22,1	50,4	233,4	491,5	475,5	43,4	577,9
Muud sektorid	1 372,8	588,4	12,2	31,1	458,9	27,9	58,3	8,2	24,6	33,2	75,4	289,0	116,5	3,0	234,5
2011 I kv kuni 2011 IV kv	Kumuleeritud tehingud														
Otseinvesteeringud	151,1	78,1	-2,1	-5,5	64,1	21,5	0,0	2,5	11,5	-0,1	-13,4	1,9	25,8	0,0	44,8
Välismaal	348,3	97,0	2,4	-0,3	71,0	23,9	0,0	10,7	14,6	0,5	19,2	85,9	41,9	0,0	78,3
Investeeringud aktsiakapitali / reinvesteeringutulu	303,1	80,3	1,9	-1,0	58,7	20,6	0,0	11,1	9,7	1,2	23,0	67,1	45,8	0,0	64,8
Muu kapital	45,2	16,7	0,5	0,6	12,3	3,3	0,0	-0,4	5,0	-0,7	-3,8	18,8	-3,9	0,0	13,5
Euroalal	197,2	18,9	4,5	5,1	6,9	2,4	0,0	8,2	3,2	0,6	32,6	84,0	16,1	0,0	33,5
Investeeringud aktsiakapitali / reinvesteeringutulu	208,0	26,9	0,9	7,1	17,2	1,8	0,0	14,7	0,4	1,3	15,8	90,6	21,6	0,0	36,6
Muu kapital	-10,8	-8,0	3,6	-1,9	-10,3	0,7	0,0	-6,5	2,8	-0,7	16,7	-6,6	-5,5	0,0	-3,0
Portfelliinvesteeringute varad	-47,2	-5,8	-0,4	10,4	-40,1	2,0	22,4	-4,7	5,4	1,0	-5,4	0,4	-27,5	2,8	-13,4
Aksia- ja osakapital	-69,0	-13,1	-0,8	-0,2	-12,2	-0,3	0,4	3,3	4,0	-5,4	-7,3	-22,3	-9,1	-0,4	-18,8
Võlainstrumentid	21,8	7,4	0,4	10,6	-28,0	2,3	22,0	-8,0	1,4	6,4	1,8	22,6	-18,4	3,2	5,4
Võlakirjad	-9,0	7,9	3,4	3,1	-15,8	1,3	15,9	-7,6	0,9	-5,2	1,3	-1,9	-20,4	2,4	13,7
Rahaturuinstrumentid	30,8	-0,5	-3,0	7,5	-12,1	0,9	6,1	-0,4	0,5	11,6	0,5	24,6	2,1	0,9	-8,3
Muud investeeringud	150,7	8,7	1,1	-26,5	86,8	-10,9	-41,9	1,1	0,7	-4,7	-33,4	147,2	127,6	-41,2	-55,3
Varad	158,9	-6,9	-7,5	3,2	3,9	-8,2	1,7	0,4	11,8	1,1	9,1	84,2	58,7	-12,5	13,0
Valitsussektor	1,5	9,8	0,8	-1,9	10,5	-0,4	0,8	0,0	-0,1	-0,5	0,0	-4,9	-1,0	0,4	-2,2
Rahaloomeasutused	47,7	-81,4	-9,7	1,0	-64,5	-8,9	0,6	-1,2	9,5	3,2	0,2	80,8	49,8	-13,0	-0,2
Muud sektorid	109,7	64,7	1,4	4,0	57,9	1,0	0,4	1,6	2,4	-1,5	8,9	8,3	9,9	0,1	15,4
Kohustused	8,2	-15,6	-8,6	29,7	-83,0	2,6	43,6	-0,7	11,1	5,8	42,5	-63,0	-68,9	28,7	68,3
Valitsussektor	72,7	29,3	0,0	-0,1	1,0	-0,1	28,5	0,0	0,0	0,3	7,2	-0,3	36,3	0,1	
Rahaloomeasutused	-154,3	-90,0	-6,0	26,9	-124,2	4,2	9,2	-2,5	7,9	6,9	40,4	-72,4	-75,5	-7,9	38,8
Muud sektorid	89,8	45,1	-2,6	3,0	40,3	-1,5	5,9	1,9	3,2	-1,1	1,8	2,2	7,0	0,3	29,5

Allikas: EKP.

7.4 Maksebilansi rahaline esitus¹

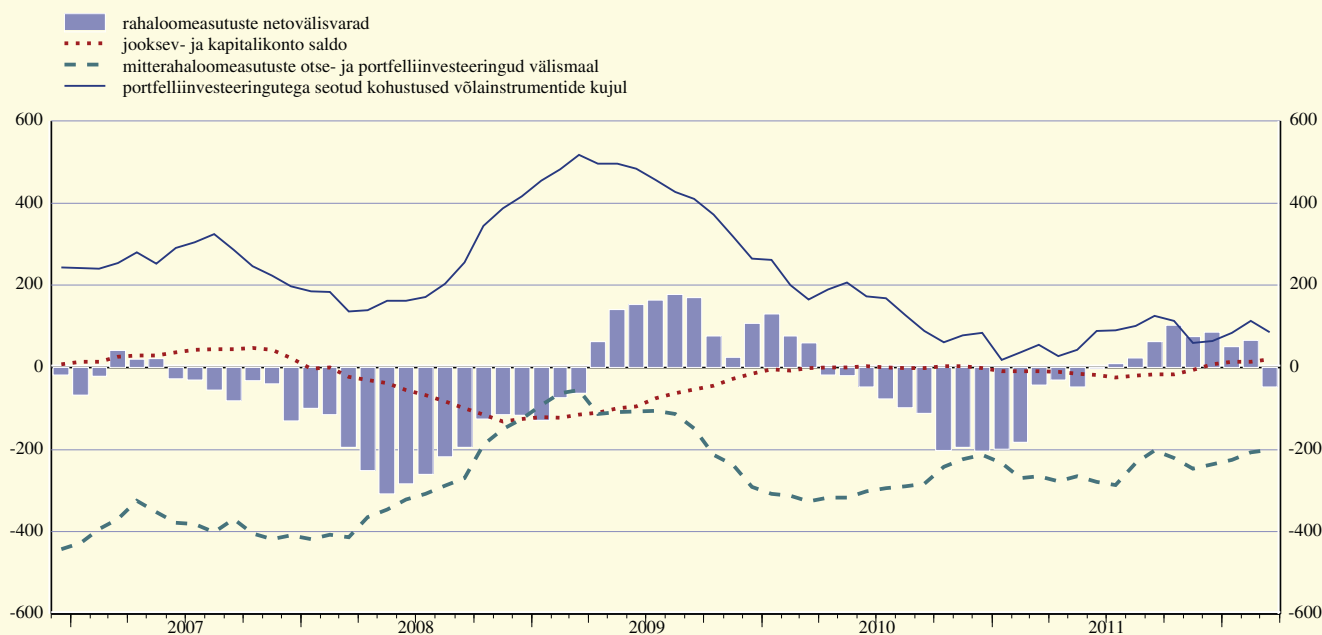
(mld EUR; tehingud)

Maksebilansi kirjed, mis peegeldavad rahaloomeasutuste netotehinguid

	Kokku	Jooksev- ja kapitalikonto saldo	Mitterahaloomeasutuste tehingud								Tuletis-instrumendid	Vead ja täpsustused
			Otseinvesteeringud		Portfelliinvesteeringud				Muud investeeringud			
			Väljaspool euroala asuvad residendid üksused	Euroalal asuvad mitte-residendid üksused	Varad		Kohustused		Varad	Kohustused		
					Aktsia- ja osakapital	Võla-instrumendid	Aktsia- ja osakapital	Võla-instrumendid				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2009	107,7	-15,7	-312,7	226,7	-54,4	-129,8	114,0	265,4	113,8	-123,6	20,0	4,1
2010	-203,6	-1,7	-259,9	163,1	-70,9	-247,3	160,5	84,8	-172,6	119,2	18,5	2,7
2011	85,7	7,6	-335,0	197,1	50,2	-47,3	100,6	64,9	-111,2	162,5	-20,8	17,0
2011 I kv	81,0	-18,9	-120,5	82,6	5,5	-24,0	98,8	-0,1	-16,3	50,2	-0,4	24,2
II kv	19,6	-17,9	-53,7	28,5	-23,7	-28,8	0,2	132,0	-35,8	18,5	3,6	-3,3
III kv	7,5	4,4	-56,0	37,2	40,8	-2,0	-11,7	-7,2	-48,4	73,1	-14,8	-7,9
IV kv	-22,4	39,9	-104,7	48,7	27,6	7,5	13,3	-59,8	-10,7	20,8	-9,2	4,1
2012 I kv	-52,5	-6,2	-67,7	39,0	-9,3	-58,7	29,7	21,4	-25,1	13,9	-4,0	14,4
2011 märts	92,8	0,9	-40,1	35,4	7,7	-1,1	43,0	23,3	-0,3	18,1	-1,4	7,2
apr	-21,6	-5,1	-46,4	20,8	-14,2	-14,0	4,6	13,7	-0,1	6,0	3,3	9,8
mai	-0,9	-13,5	-7,0	3,2	-2,1	-18,5	-15,4	73,4	-29,6	15,6	-1,6	-5,4
juuni	42,1	0,8	-0,3	4,5	-7,4	3,7	10,9	44,9	-6,1	-3,1	1,9	-7,7
juuli	-18,1	3,2	-31,0	12,2	3,9	-16,5	14,5	-21,4	-7,6	21,3	0,3	3,0
aug	10,7	0,6	1,0	7,7	27,2	1,8	-14,4	-17,1	-12,0	23,9	-8,0	-0,1
sept	14,9	0,6	-26,1	17,3	9,7	12,7	-11,7	31,3	-28,8	27,8	-7,1	-10,9
okt	-39,4	5,2	-19,7	13,7	4,4	8,9	-22,9	0,8	-42,4	18,6	-2,2	-3,9
nov	-28,8	11,5	-47,6	4,5	17,1	-0,6	8,5	-24,2	-6,0	1,3	-3,8	10,4
dets	45,9	23,3	-37,5	30,4	6,1	-0,8	27,7	-36,4	37,7	0,9	-3,2	-2,4
2012 jaan	-50,6	-10,0	-24,2	20,7	-3,5	-21,5	5,8	-15,0	-7,2	8,8	-4,1	-0,4
veebr	18,4	-4,0	-17,4	9,7	-2,4	-19,5	3,9	39,9	-9,0	8,5	4,9	3,8
märts	-20,3	7,9	-26,1	8,7	-3,4	-17,7	20,0	-3,6	-8,9	-3,4	-4,8	11,1
<i>12 kuu kumuleeritud tehingud</i>												
2012 märts	-47,8	20,4	-282,1	153,5	35,5	-82,0	31,5	86,4	-120,0	126,2	-24,4	7,2

138 Peamised maksebilansikirjed, mis peegeldavad rahaloomeasutuste netovälisestehinguid¹

(mld EUR; 12 kuu kumuleeritud tehingud)

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

7.5 Kaubad

1. Maksumused ja mahud tootegruppide kaupa¹

(sesoonselt kohandatud, kui pole viidatud teisiti)

	Kokku (sesoonselt kohandamata)		Eksport (FOB)					Import (CIF)					
	Eksport	Import	Kokku			Memo: töötlev tööstus	Kokku			Memokirje:			
			Vahekaubad	Kapitalikaubad	Tarbekaubad		Vahekaubad	Kapitalikaubad	Tarbekaubad	Töötlev tööstus	Nafta		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Maksumused (mld EUR; veergudes 1 ja 2 aastased protsentuaalsed muutused)													
2010	20,0	22,5	1 533,6	764,2	311,5	419,8	1 268,7	1 547,7	948,1	230,0	348,3	1 019,7	250,1
2011	12,9	12,5	1 738,3	872,7	351,0	472,2	1 423,2	1 745,9	1 118,1	236,3	364,1	1 097,7	318,6
2011 II kv	13,2	13,0	429,9	215,9	87,5	116,0	351,0	436,8	280,8	59,1	90,1	276,4	78,1
III kv	9,6	9,8	437,1	219,7	87,6	118,9	358,4	441,3	283,8	59,4	91,7	276,0	82,4
IV kv	8,4	4,7	444,6	222,1	90,3	121,3	363,6	432,6	276,4	58,5	90,5	268,0	83,7
2012 I kv	8,5	3,4	464,9	231,6	93,7	127,7	374,5	451,3	289,2	61,6	91,8	272,2	.
2011 okt	5,8	8,2	144,4	72,8	27,9	39,5	116,7	144,3	92,0	19,6	30,2	89,4	27,8
nov	10,3	4,7	149,1	74,2	31,3	40,3	122,0	144,1	92,3	19,6	30,1	88,6	28,4
dets	9,3	1,4	151,1	75,1	31,1	41,5	124,8	144,2	92,1	19,3	30,2	90,0	27,5
2012 jaan	11,0	4,2	153,2	76,9	30,2	41,7	122,8	147,8	94,2	20,4	30,3	90,4	28,8
veebr	11,0	7,1	156,6	78,2	31,9	42,7	126,6	152,6	99,1	20,3	30,8	92,0	28,8
märts	4,4	-0,4	155,2	76,6	31,5	43,4	125,1	150,9	95,9	20,9	30,7	89,8	.
Mahuindeksid (2000 = 100; veergudes 1 ja 2 aastased protsentuaalsed muutused)													
2010	14,9	10,7	136,8	132,4	138,5	143,6	133,9	121,1	113,3	131,7	143,3	128,1	104,8
2011	7,4	2,5	147,7	142,2	152,2	154,6	145,0	124,1	117,0	133,8	143,1	133,0	101,0
2011 I kv	13,5	7,9	146,0	141,6	148,6	152,3	143,2	125,2	118,2	132,6	145,2	133,7	99,9
II kv	8,4	3,0	147,1	140,9	153,3	153,9	144,2	124,3	117,0	135,1	143,9	134,9	96,5
III kv	5,4	2,9	148,2	142,7	152,5	155,4	146,1	125,3	118,5	136,3	143,3	134,0	104,0
IV kv	3,2	-3,1	149,4	143,5	154,4	156,9	146,8	121,4	114,1	131,2	140,0	129,4	103,6
2011 sept	5,5	2,0	149,4	144,1	152,3	156,7	146,1	123,9	117,1	132,5	143,3	132,7	105,5
okt	0,3	0,2	145,7	140,5	144,9	153,3	141,3	122,0	114,1	134,2	140,5	129,7	104,5
nov	5,0	-3,9	151,1	144,9	160,7	156,8	148,5	121,8	114,9	132,2	140,0	128,9	105,4
dets	4,4	-5,4	151,6	145,0	157,5	160,5	150,5	120,5	113,3	127,4	139,5	129,5	100,9
2012 jaan	7,0	-1,4	152,1	147,0	153,6	158,0	147,0	121,1	114,3	130,8	136,6	127,6	102,3
veebr	6,2	0,5	153,5	147,3	161,7	159,9	150,1	124,0	118,3	130,4	139,8	130,2	97,8

2. Hinnad²

(aastane muutus protsentides, kui pole viidatud teisiti)

Protsent kogusummas	Eksportitava tööstustoodangu tootjahinnad (FOB) ³							Tööstustoodangu impordihinnad (CIF)						
	Kokku (indeks 2005 = 100)	Kokku					Memokirje: töötlev tööstus	Kokku (indeks 2005 = 100)	Kokku					Memokirje: töötlev tööstus
		Vahekaubad	Kapitalikaubad	Tarbekaubad	Energia	Vahekaubad			Kapitalikaubad	Tarbekaubad	Energia			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2010	106,2	4,1	4,8	1,4	2,2	26,4	4,1	108,8	9,8	9,7	1,4	2,9	26,1	5,8
2011	110,5	4,0	5,8	1,4	2,2	23,3	4,0	118,7	9,1	4,6	-0,1	3,8	26,1	4,2
2011 III kv	110,8	3,4	5,0	0,9	1,8	25,5	3,4	118,9	8,1	3,0	-1,5	2,9	26,4	3,0
IV kv	111,1	3,5	3,8	1,8	2,3	20,3	3,4	119,8	7,6	0,4	0,5	3,4	24,0	2,8
2012 I kv	112,9	3,0	1,7	2,0	2,5	17,5	3,0	123,0	4,8	-1,3	1,3	2,2	14,8	1,5
2011 nov	111,1	3,7	3,8	1,8	2,4	22,3	3,6	119,9	8,2	0,8	0,5	3,4	26,6	3,0
dets	111,4	3,1	3,1	1,9	2,2	14,8	3,0	120,2	5,7	-1,0	0,6	2,8	17,8	1,8
2012 jaan	112,6	3,2	2,2	2,0	2,5	17,7	3,2	121,9	5,3	-1,4	1,5	2,4	16,2	1,9
veebr	112,9	3,1	1,6	2,0	2,5	18,7	3,0	123,0	4,7	-1,4	1,0	2,0	15,3	1,3
märts	113,3	2,9	1,3	2,1	2,4	16,4	2,8	124,3	4,5	-1,1	1,2	2,3	12,9	1,3
apr	113,5	2,8	1,1	2,5	2,5	12,0	2,7	.	.	.	1,5	.	7,3	.

Allikas: Eurostat.

¹ Kaubagrupid vastavalt üldiste majanduskategooriate liigitusele. Erinevalt tabelis 2 toodud kaubagrupidest hõlmavad vahe- ja tarbekaupade grupid põllumajandus- ja energia- tooteid.

² Kaubagrupid vastavalt tööstuse põhirühmade liigitusele. Erinevalt tabelis 1 toodud kaubagrupidest ei hõlma vahe- ja tarbekaubad energiatooteid, samuti ei ole kaasatud põllumajandustooted. Võrreldes tabeli 1 veergudes 7 ja 12 toodud andmetega on töötleva tööstuse erinev ülesehitus. Näidatud andmed on hinnaindeksid, mis jälgivad tootekorvi puhast hinnamuutust, ega ole tabelis 1 toodud maksumuse ja mahu andmete tavalised suhtarvud, mida mõjutavad kaubeldavate toodete struktuuri ja kvaliteedi muutused. Nimetatud indeksid erinevad impordi ja ekspordi SKP deflaatoritest (vt osa 5.1 tabel 3) peamiselt seetõttu, et viimased hõlmavad kõiki tooteid ja teenuseid ning sisaldavad piirülest kaubavahetust euroalal.

³ Eksportitava tööstustoodangu tootjahinnad viitavad euroala tootjate ja euroalaväliste klientide vaheliste otsetehingutele. Vastupidiselt tabelis 1 toodud maksumuste ja mahtude andmetele ei ole hulgemüüjate eksport ning reeksport hõlmatud.

7.5 Kaubad

(mln EUR, kui pole viidatud teisiti; sesoonselt kohandatud)

3. Geograafiline jaotus

	Kokku	ELi liikmesriigid väljaspool euroala				Vene- maa	Šveits	Türgi	USA	Aasia		Aafrika	Ladina- Ameerika	Muud riigid	
		Taani	Rootsi	Ühend- kuningriik	Teised ELi riigid					Hiina	Jaapan				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Ekspord (FOB)															
2010	1 533,6	30,2	52,6	194,8	208,2	63,0	92,8	47,4	180,6	356,6	94,8	34,6	104,0	73,4	130,1
2011	1 738,3	32,8	60,3	213,4	241,2	79,8	108,9	56,7	197,6	406,2	115,4	39,4	111,1	84,5	145,7
2010 IV kv	406,1	8,3	14,2	50,4	56,0	17,4	24,8	13,3	46,3	93,6	25,5	9,0	27,2	19,0	35,6
2011 I kv	426,7	8,1	15,0	52,9	59,2	18,6	25,8	15,3	49,6	99,8	28,8	9,3	27,8	20,2	34,5
II kv	429,9	8,2	15,4	52,6	60,5	19,7	26,1	14,3	48,1	98,4	27,4	9,5	26,8	20,7	39,0
III kv	437,1	8,3	15,6	53,7	61,2	20,6	28,8	13,6	48,6	101,7	28,6	10,2	27,8	21,7	35,6
IV kv	444,6	8,3	14,4	54,1	60,4	20,9	28,2	13,5	51,3	106,3	30,5	10,5	28,6	21,9	36,7
2012 I kv	464,9	.	.	.	.	22,2	29,4	14,6	55,3	109,3	31,6	10,5	31,0	24,0	.
2011 okt	144,4	2,7	4,7	17,7	19,7	6,6	9,3	4,4	15,7	34,5	10,2	3,6	9,2	6,8	12,8
nov	149,1	2,8	4,8	18,3	20,3	7,0	9,4	4,4	17,5	35,6	10,2	3,5	9,6	7,2	12,3
dets	151,1	2,8	4,9	18,1	20,3	7,2	9,5	4,7	18,1	36,2	10,1	3,4	9,8	7,9	11,6
2012 jaan	153,2	2,8	5,0	18,7	20,3	7,1	9,9	4,7	18,3	35,9	10,5	3,5	9,7	7,7	13,0
veebr	156,6	2,8	5,0	19,2	20,9	7,6	9,8	4,8	18,6	37,3	10,9	3,6	10,3	8,0	12,2
märts	155,2	.	.	.	.	7,5	9,6	5,1	18,5	36,1	10,2	3,5	11,0	8,3	.
<i>protsent koguekspordist</i>															
2011	100,0	1,9	3,5	12,3	13,9	4,6	6,3	3,3	11,4	23,4	6,6	2,3	6,4	4,9	8,4
Import (CIF)															
2010	1 547,7	27,4	47,3	147,8	195,4	112,2	72,8	30,7	129,9	494,9	208,7	51,4	118,8	75,3	95,3
2011	1 745,9	29,7	53,2	166,1	226,4	138,5	80,1	34,8	139,4	548,2	217,0	52,5	128,3	90,5	110,8
2010 IV kv	408,6	7,0	12,5	38,7	52,4	30,3	17,9	8,1	34,2	128,6	54,2	13,0	32,6	20,9	25,4
2011 I kv	435,3	7,2	13,2	40,8	55,6	36,0	19,1	9,0	35,3	135,6	54,6	13,7	34,9	21,5	27,0
II kv	436,8	7,6	13,4	41,1	56,5	34,3	19,3	8,8	34,2	139,9	56,0	12,7	30,6	21,9	29,3
III kv	441,3	7,4	13,9	42,3	57,2	33,0	22,0	8,5	34,5	139,3	54,7	13,3	31,1	23,5	28,6
IV kv	432,6	7,6	12,7	41,9	57,2	35,3	19,8	8,5	35,4	133,3	51,7	12,8	31,6	23,5	25,8
2012 I kv	451,3	.	.	.	.	37,5	19,9	8,4	37,5	134,8	52,8	12,4	38,4	23,6	.
2011 okt	144,3	2,4	4,2	13,9	18,8	12,1	6,6	2,9	11,9	44,8	17,5	4,3	10,7	7,7	8,4
nov	144,1	2,6	4,3	14,1	19,3	11,7	6,8	2,7	11,7	44,4	17,0	4,3	10,4	7,7	8,3
dets	144,2	2,5	4,2	14,0	19,1	11,4	6,4	2,9	11,8	44,1	17,2	4,3	10,6	8,1	9,1
2012 jaan	147,8	2,4	4,4	14,1	19,0	11,7	6,8	2,7	12,3	44,4	17,6	4,1	12,0	7,8	10,4
veebr	152,6	2,5	4,4	14,6	19,4	12,7	6,8	2,8	12,5	46,1	18,3	4,3	13,2	8,2	9,3
märts	150,9	.	.	.	.	13,1	6,4	2,8	12,7	44,3	16,9	4,0	13,2	7,7	.
<i>protsent koguimportist</i>															
2011	100,0	1,7	3,0	9,5	13,0	7,9	4,6	2,0	8,0	31,4	12,4	3,0	7,3	5,2	6,3
Saldo															
2010	-14,1	2,7	5,3	47,0	12,7	-49,1	20,0	16,8	50,7	-138,3	-113,9	-16,8	-14,8	-1,8	34,8
2011	-7,6	3,1	7,1	47,3	14,8	-58,7	28,8	21,9	58,2	-142,0	-101,7	-13,0	-17,1	-6,0	34,9
2010 IV kv	-2,6	1,3	1,7	11,7	3,6	-12,9	6,9	5,2	12,1	-35,1	-28,7	-4,0	-5,3	-1,9	10,2
2011 I kv	-8,5	0,8	1,7	12,2	3,6	-17,4	6,8	6,3	14,3	-35,8	-25,8	-4,4	-7,1	-1,4	7,5
II kv	-6,9	0,7	2,0	11,5	4,0	-14,5	6,8	5,5	13,9	-41,5	-28,7	-3,2	-3,8	-1,2	9,6
III kv	-4,2	0,9	1,7	11,4	4,0	-12,4	6,8	5,1	14,1	-37,6	-26,0	-3,1	-3,3	-1,7	6,9
IV kv	12,0	0,7	1,7	12,2	3,2	-14,4	8,5	5,1	15,9	-27,0	-21,2	-2,3	-3,0	-1,7	10,9
2012 I kv	13,7	.	.	.	.	-15,3	9,4	6,3	17,9	-25,6	-21,2	-1,9	-7,4	0,4	.
2011 okt	0,1	0,3	0,6	3,9	0,9	-5,5	2,8	1,5	3,8	-10,3	-7,3	-0,7	-1,4	-0,9	4,4
nov	5,0	0,1	0,4	4,2	1,0	-4,7	2,6	1,7	5,8	-8,8	-6,8	-0,8	-0,7	-0,5	3,9
dets	7,0	0,3	0,7	4,1	1,3	-4,2	3,1	1,8	6,3	-7,8	-7,1	-0,8	-0,8	-0,2	2,5
2012 jaan	5,4	0,4	0,6	4,6	1,3	-4,5	3,1	2,0	6,0	-8,5	-7,1	-0,6	-2,3	-0,1	2,7
veebr	4,0	0,3	0,6	4,6	1,5	-5,1	3,0	2,0	6,1	-8,8	-7,4	-0,7	-2,9	-0,2	2,8
märts	4,3	.	.	.	.	-5,6	3,3	2,3	5,8	-8,2	-6,7	-0,6	-2,3	0,7	.

Allikas: Eurostat.

VAHETUSKURSID

8.1 Efektiivsed vahetuskursid¹

(perioodi keskmised; indeks 1999 I kv = 100)

	EER-20						EER-40	
	Nominaalne 1	Reaalne; tarbija- hinnaindeksi alusel 2	Reaalne; tootja- hinnaindeksi alusel 3	Reaalne; SKP deflaatoriga korrutatud 4	Reaalne; töötleva tööstuse tööjõu erikulu alusel 5	Reaalne; kogu- majanduse tööjõu erikulu alusel 6	Nominaalne 7	Reaalne; tarbija- hinnaindeksi alusel 8
2009	110,6	109,2	104,3	104,9	118,7	104,8	119,7	106,8
2010	103,6	101,6	98,1	96,8	107,8	97,2	111,4	98,1
2011	103,4	100,7	97,6	95,1	107,4	95,8	112,1	97,6
2011 I kv	102,7	100,2	97,1	94,9	105,7	95,3	110,7	96,7
II kv	105,2	102,6	99,3	97,1	109,0	97,7	113,5	99,0
III kv	103,5	100,6	97,6	95,1	108,1	95,7	112,5	97,7
IV kv	102,1	99,4	96,3	93,3	106,9	94,5	111,6	97,0
2012 I kv	99,5	96,9	94,3	.	.	.	108,3	94,1
2011 mai	104,9	102,2	98,8	-	-	-	113,2	98,6
juuni	105,0	102,2	99,0	-	-	-	113,4	98,8
juuli	104,0	101,0	98,1	-	-	-	112,4	97,7
aug	103,9	100,8	97,9	-	-	-	112,9	98,0
sept	102,8	100,0	96,8	-	-	-	112,0	97,4
okt	103,0	100,3	97,0	-	-	-	112,6	97,8
nov	102,6	99,9	96,7	-	-	-	112,1	97,4
dets	100,8	98,1	95,1	-	-	-	110,3	95,8
2012 jaan	98,9	96,3	93,6	-	-	-	108,0	93,7
veebr	99,6	97,2	94,6	-	-	-	108,4	94,1
märts	99,8	97,3	94,8	-	-	-	108,6	94,3
apr	99,5	97,0	94,6	-	-	-	108,4	94,1
mai	98,0	95,6	93,4	-	-	-	107,2	93,0
	<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kuuga</i>							
2012 mai	-1,4	-1,4	-1,3	-	-	-	-1,1	-1,2
	<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise aastaga</i>							
2012 mai	-6,5	-6,4	-5,5	-	-	-	-5,3	-5,7

J39 Efektiivsed vahetuskursid

(kuu keskmised; indeks 1999 I kv = 100)

- nominaalne efektiivne vahetuskurs, EER-20
- reaalne efektiivne vahetuskurs (THIga kohandatud), EER-20

J40 Kahepoolsed vahetuskursid

(kuu keskmised; indeks 1999 I kv = 100)

- USD/EUR
- JPY/EUR
- - - GBP/EUR

Allikas: EKP.

¹ Kaubanduspartnerite gruppide mõiste ja muu teave on esitatud üldmärkustes.

8.2 Kahepoolsed vahetuskursid

(perioodi keskmised; omavääringute ühikuid euro kohta)

	Bulgaaria leev	Tšehhi kroon	Taani kroon	Läti lant	Leedu lant	Ungari forint	Poola zlott	Uus Rumeenia leu	Rootsi kroon	Naelsterling	Horvaatia kuna	Uus Türgi liir
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2009	1,9558	26,435	7,4462	0,7057	3,4528	280,33	4,3276	4,2399	10,6191	0,89094	7,3400	2,1631
2010	1,9558	25,284	7,4473	0,7087	3,4528	275,48	3,9947	4,2122	9,5373	0,85784	7,2891	1,9965
2011	1,9558	24,590	7,4506	0,7063	3,4528	279,37	4,1206	4,2391	9,0298	0,86788	7,4390	2,3378
2011 III kv	1,9558	24,387	7,4506	0,7093	3,4528	275,10	4,1527	4,2587	9,1451	0,87760	7,4629	2,4535
IV kv	1,9558	25,276	7,4398	0,7017	3,4528	303,47	4,4207	4,3365	9,0910	0,85727	7,4968	2,4759
2012 I kv	1,9558	25,084	7,4350	0,6985	3,4528	296,85	4,2329	4,3533	8,8529	0,83448	7,5568	2,3556
2011 nov	1,9558	25,464	7,4412	0,7015	3,4528	309,15	4,4324	4,3560	9,1387	0,85740	7,4923	2,4565
dets	1,9558	25,514	7,4341	0,6975	3,4528	304,19	4,4774	4,3282	9,0184	0,84405	7,5136	2,4632
2012 jaan	1,9558	25,531	7,4353	0,6990	3,4528	307,33	4,3760	4,3417	8,8503	0,83210	7,5543	2,3759
veebr	1,9558	25,042	7,4341	0,6988	3,4528	290,68	4,1835	4,3513	8,8196	0,83696	7,5815	2,3264
märts	1,9558	24,676	7,4354	0,6977	3,4528	292,26	4,1370	4,3668	8,8873	0,83448	7,5358	2,3631
apr	1,9558	24,809	7,4393	0,6993	3,4528	294,81	4,1782	4,3789	8,8650	0,82188	7,4991	2,3520
mai	1,9558	25,313	7,4335	0,6981	3,4528	293,67	4,2937	4,4412	8,9924	0,80371	7,5383	2,3149
<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kuuga</i>												
2012 mai	0,0	2,0	-0,1	-0,2	0,0	-0,4	2,8	1,4	1,4	-2,2	0,5	-1,6
<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise aastaga</i>												
2012 mai	0,0	3,8	-0,3	-1,6	0,0	10,0	9,0	7,9	0,4	-8,4	1,8	2,4
	Austraalia dollar	Brasiilia reaal	Kanada dollar	Hiina jüaan (renminbi)	Hongkongi dollar	Islandi kroon ¹	India ruupia ²	Indoneesia ruupia	Israeli seekeel	Jaapani jeen	Malaisia ringgit	
	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
2009	1,7727	2,7674	1,5850	9,5277	10,8114	-	67,3611	14 443,74	5,4668	130,34	4,9079	
2010	1,4423	2,3314	1,3651	8,9712	10,2994	-	60,5878	12 041,70	4,9457	116,24	4,2668	
2011	1,3484	2,3265	1,3761	8,9960	10,8362	-	64,8859	12 206,51	4,9775	110,96	4,2558	
2011 III kv	1,3459	2,3063	1,3841	9,0653	11,0105	-	64,7000	12 181,09	5,0174	109,77	4,2666	
IV kv	1,3316	2,4240	1,3788	8,5682	10,4879	-	68,5352	12 111,94	5,0172	104,22	4,2458	
2012 I kv	1,2425	2,3169	1,3128	8,2692	10,1725	-	65,8991	11 901,67	4,9431	103,99	4,0121	
2011 nov	1,3414	2,4210	1,3897	8,6154	10,5495	-	68,8330	12 214,99	5,0521	105,02	4,2756	
dets	1,3003	2,4175	1,3481	8,3563	10,2496	-	69,2066	11 965,40	4,9725	102,55	4,1639	
2012 jaan	1,2405	2,3084	1,3073	8,1465	10,0187	-	66,0601	11 709,25	4,9141	99,33	4,0151	
veebr	1,2327	2,2729	1,3193	8,3314	10,2553	-	65,0589	11 913,82	4,9474	103,77	3,9978	
märts	1,2538	2,3674	1,3121	8,3326	10,2474	-	66,5399	12 082,50	4,9679	108,88	4,0229	
apr	1,2718	2,4405	1,3068	8,2921	10,2163	-	68,1939	12 068,69	4,9362	107,00	4,0277	
mai	1,2825	2,5357	1,2916	8,0806	9,9291	-	69,6407	11 913,51	4,8974	101,97	3,9688	
<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kuuga</i>												
2012 mai	0,8	3,9	-1,2	-2,6	-2,8	-	2,1	-1,3	-0,8	-4,7	-1,5	
<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise aastaga</i>												
2012 mai	-4,5	9,6	-7,0	-13,3	-11,0	-	8,0	-3,1	-1,5	-12,4	-8,3	
	Mehhiko peeso	Uus-Meremaa dollar	Norra kroon	Filipiinide peeso	Vene rubla	Singapuri dollar	Lõuna-Aafrika rand	Lõuna-Korea vonn	Šveitsi frank	Tai baat	USA dollar	
	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	
2009	18,7989	2,2121	8,7278	66,338	44,1376	2,0241	11,6737	1 772,90	1,5100	47,804	1,3948	
2010	16,7373	1,8377	8,0043	59,739	40,2629	1,8055	9,6984	1 531,82	1,3803	42,014	1,3257	
2011	17,2877	1,7600	7,7934	60,260	40,8846	1,7489	10,0970	1 541,23	1,2326	42,429	1,3920	
2011 III kv	17,3908	1,6976	7,7652	60,371	41,1734	1,7309	10,0898	1 532,60	1,1649	42,574	1,4127	
IV kv	18,3742	1,7353	7,7602	58,566	42,0737	1,7348	10,9209	1 542,87	1,2293	41,791	1,3482	
2012 I kv	17,0195	1,6030	7,5868	56,421	39,5496	1,6573	10,1730	1 482,75	1,2080	40,630	1,3108	
2011 nov	18,5646	1,7584	7,7868	58,743	41,8082	1,7476	11,0547	1 537,42	1,2307	41,969	1,3556	
dets	18,1174	1,7102	7,7451	57,537	41,5686	1,7070	10,7829	1 513,26	1,2276	41,099	1,3179	
2012 jaan	17,3140	1,6132	7,6752	56,208	40,4394	1,6510	10,3405	1 474,96	1,2108	40,718	1,2905	
veebr	16,9159	1,5845	7,5522	56,419	39,4232	1,6585	10,1289	1 485,58	1,2071	40,614	1,3224	
märts	16,8239	1,6104	7,5315	56,634	38,7804	1,6624	10,0475	1 487,83	1,2061	40,557	1,3201	
apr	17,1900	1,6095	7,5698	56,145	38,8087	1,6459	10,3060	1 495,40	1,2023	40,639	1,3162	
mai	17,4237	1,6538	7,5655	54,908	39,5585	1,6152	10,4412	1 481,36	1,2012	40,077	1,2789	
<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kuuga</i>												
2012 mai	1,4	2,8	-0,1	-2,2	1,9	-1,9	1,3	-0,9	-0,1	-1,4	-2,8	
<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise aastaga</i>												
2012 mai	4,2	-8,2	-3,5	-11,4	-1,2	-9,1	6,0	-4,8	-4,2	-7,7	-10,9	

Allikas: EKP.

¹ Islandi krooni kõige viimane vahetuskurs on antud seisuga 3. detsember 2008.

² India ruupia puhul arvutab ja avaldab EKP euro vahetuskursi kontrollmäära alates 1. jaanuarist 2009. Varasemad andmed on üksnes osutavad.

EUROALAVÄLINE ARENG

9.1 Majandus- ja finantsareng teistes ELi liikmesriikides (aastased protsentuaalsed muutused, kui pole märgitud teisiti)

	Bulgaaria	Tšehhi Vabariik	Taani	Läti	Leedu	Ungari	Poola	Rumeenia	Rootsi	Ühendkuningriik
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ÜTHI										
2010	3,0	1,2	2,2	-1,2	1,2	4,7	2,7	6,1	1,9	3,3
2011	3,4	2,1	2,7	4,2	4,1	3,9	3,9	5,8	1,4	4,5
2011 IV kv	2,5	2,8	2,5	4,1	4,0	4,1	4,2	3,4	0,9	4,7
2012 I kv	1,9	4,0	2,8	3,3	3,6	5,6	4,2	2,7	0,9	3,5
2012 veebr	2,0	4,0	2,7	3,3	3,7	5,8	4,4	2,7	1,0	3,4
märts	1,7	4,2	2,7	3,2	3,7	5,5	3,9	2,5	1,1	3,5
apr	2,0	4,0	2,3	2,8	3,3	5,6	4,0	1,9	1,0	3,0
Valitsussektori eelarve puudujääk (-) / ülejääk (+) (protsent SKPst)										
2009	-4,3	-5,8	-2,7	-9,8	-9,4	-4,6	-7,4	-9,0	-0,7	-11,5
2010	-3,1	-4,8	-2,5	-8,2	-7,2	-4,2	-7,8	-6,8	0,3	-10,2
2011	-2,1	-3,1	-1,8	-3,5	-5,5	4,3	-5,1	-5,2	0,3	-8,3
Valitsussektori koguvõlg (protsent SKP suhtes)										
2009	14,6	34,4	40,6	36,7	29,4	79,8	50,9	23,6	42,6	69,6
2010	16,3	38,1	42,9	44,7	38,0	81,4	54,8	30,5	39,4	79,6
2011	16,3	41,2	46,5	42,6	38,5	80,6	56,3	33,3	38,4	85,7
Pikaajaliste riigivõlakirjade intressimäär (protsenti aastas, perioodi keskmine)										
2011 nov	5,27	3,67	2,01	5,73	5,25	8,53	5,80	7,43	1,69	1,96
dets	5,23	3,70	1,86	5,93	5,75	8,97	5,84	7,39	1,68	1,81
2012 jaan	5,30	3,39	1,74	5,74	5,35	9,51	5,68	7,02	1,70	2,04
veebr	5,31	3,12	1,84	5,45	5,15	8,60	5,46	6,99	1,89	2,13
märts	5,07	3,51	1,89	5,15	5,29	8,73	5,37	6,48	1,95	2,17
apr	5,11	3,51	1,71	5,10	5,30	8,77	5,49	6,24	1,82	2,03
3 kuu intressimäär (protsenti aastas, perioodi keskmine)										
2011 nov	3,64	1,15	1,29	1,27	1,87	7,25	4,94	6,01	2,62	1,01
dets	3,64	1,16	1,08	1,86	1,78	6,50	4,98	6,05	2,69	1,06
2012 jaan	3,34	1,17	1,01	1,79	1,48	8,54	4,99	5,26	2,61	1,09
veebr	3,19	1,20	1,00	1,31	1,43	8,83	4,97	4,79	2,44	1,07
märts	2,91	1,23	0,99	1,19	1,31	-	4,95	4,25	2,30	1,04
apr	2,71	1,24	0,97	1,00	1,28	8,19	4,94	4,12	2,19	1,02
Reaalne SKP										
2010	0,4	2,7	1,3	-0,3	1,4	1,3	3,9	-1,7	6,2	2,1
2011	1,7	1,7	1,0	5,5	5,9	1,7	4,3	2,5	3,9	0,7
2011 III kv	1,6	1,3	0,0	5,9	6,7	1,4	4,0	3,4	4,0	0,3
IV kv	1,6	0,6	0,4	5,9	5,2	1,2	4,2	2,2	1,2	0,5
2012 I kv	.	.	0,4	.	4,4	-1,5	3,8	.	1,5	-0,1
Jooksev- ja kapitalikontode saldo, protsent SKPst										
2010	-0,2	-3,0	5,6	4,9	4,2	3,0	-2,8	-4,2	6,7	-3,1
2011	2,2	-2,5	6,7	0,9	0,9	3,6	-2,1	-4,1	7,1	-1,7
2011 II kv	0,6	-5,9	7,0	-0,7	-2,1	3,2	-2,1	-7,5	6,7	-0,3
III kv	11,9	-5,7	8,4	0,8	5,7	4,4	-3,3	-4,3	8,6	-3,1
IV kv	-4,1	-0,6	5,9	2,6	-1,6	3,2	-1,4	-1,8	5,3	-1,6
Koguvälisvõlg protsendina SKPst										
2009	108,3	51,6	188,5	156,5	87,0	144,9	59,4	68,5	210,5	416,9
2010	102,8	56,5	191,3	165,4	87,4	144,0	66,0	75,8	191,3	413,9
2011 II kv	95,9	55,6	181,8	154,6	85,4	137,2	68,7	76,5	188,2	418,5
III kv	93,3	57,9	183,5	151,4	82,0	146,9	73,5	76,9	196,4	435,6
IV kv	92,0	58,4	182,8	145,9	80,8	145,3	72,2	73,5	194,9	426,0
Tööjõu erikulud										
2010	5,6	-0,7	-1,0	-9,8	-7,3	-3,2	2,3	7,9	-1,9	1,7
2011	1,1	0,2	0,3	2,1	-0,2	4,4	0,9	1,7	-0,9	1,6
2011 III kv	3,1	0,0	0,9	2,1	-0,9	6,0	2,0	3,9	-0,5	2,4
IV kv	4,8	0,4	1,6	2,1	3,1	3,7	0,3	0,3	0,4	3,3
2012 I kv	.	.	1,3	.	.	.	.	.	.	3,6
Standardne tööpuudus protsendina tööjõust (sesoonselt kohandatud)										
2010	10,2	7,3	7,5	18,7	17,8	11,1	9,6	7,3	8,4	7,8
2011	11,2	6,7	7,6	16,2	15,4	10,9	9,7	7,4	7,5	8,0
2011 IV kv	11,6	6,6	7,8	15,5	14,1	10,9	10,0	7,5	7,5	8,3
2012 I kv	12,3	6,7	7,5	15,2	13,6	11,1	9,9	7,2	7,4	.
2012 veebr	12,4	6,8	7,6	15,2	13,6	11,0	10,0	7,1	7,5	8,1
märts	12,5	6,7	7,6	15,2	13,6	11,0	9,9	7,2	7,3	.
apr	12,6	6,6	7,6	.	13,8	10,7	9,9	7,4	7,3	.

Allikad: EKP, Euroopa Komisjon (majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraat ja Eurostat), riiklikud andmed, Thomson Reuters ja EKP arvutused.

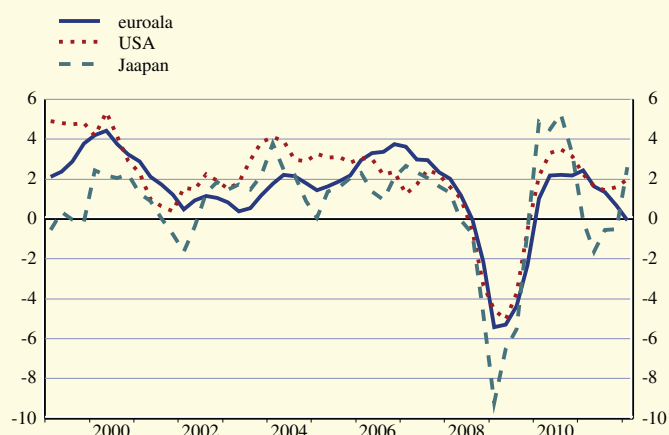
9.2 Majandus- ja finantsareng Ameerika Ühendriikides ja Jaapanis

(aastased protsentuaalsed muutused, kui pole viidatud teisiti)

	Tarbija- hinnaideks	Tööjõu erikulud ¹	Reaalne SKP	Tööstus- toodangu indeks (töötlev tööstus)	Tööpuudus, protsenti tööjõu suhtes (sesoonselt kohandatud) ²	Lai raha- pakkum- ine ³	3 kuu pankade- vaheline hoiuste intressi- määr ⁴	10aastaste null- kupongiga riigivõla- kirjade intressi- määr ⁴ , perioodi lõpp	Oma- vääringu vahetus- kursus ⁵ euro suhtes	Valitsus- sektori eelarve puudujääk (-) / ülejääk (+) (protsen- dina SKPst)	Valitsus- sektori koguvõlg ⁶ (protsen- dina SKPst)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
USA											
2008	3,8	2,8	-0,3	-4,8	5,8	6,8	2,93	2,70	1,4708	-6,6	61,5
2009	-0,4	-0,6	-3,5	-13,8	9,3	8,0	0,69	4,17	1,3948	-11,6	74,1
2010	1,6	-2,0	3,0	6,3	9,6	2,5	0,34	3,57	1,3257	-10,7	82,4
2011	3,2	1,9	1,7	4,8	9,0	7,3	0,34	2,10	1,3920	-9,7	86,4
2011 I kv	2,1	1,3	2,2	6,8	9,0	4,7	0,31	3,76	1,3680	-9,9	83,3
II kv	3,4	1,0	1,6	4,0	9,0	5,5	0,26	3,46	1,4391	-10,2	83,0
III kv	3,8	2,0	1,5	3,9	9,1	9,2	0,30	2,18	1,4127	-9,6	84,9
IV kv	3,3	3,1	1,6	4,5	8,7	9,7	0,48	2,10	1,3482	-9,1	86,4
2012 I kv	2,8	2,2	2,0	5,3	8,3	10,1	0,51	2,38	1,3108	.	.
2012 jaan	2,9	-	-	5,3	8,3	10,4	0,57	1,97	1,2905	-	-
veebr	2,9	-	-	5,9	8,3	10,1	0,50	2,15	1,3224	-	-
märts	2,7	-	-	4,6	8,2	9,8	0,47	2,38	1,3201	-	-
apr	2,3	-	-	5,9	8,1	9,8	0,47	2,11	1,3162	-	-
mai	.	-	-	.	8,2	.	0,47	1,79	1,2789	-	-
Jaapan											
2008	1,4	1,3	-1,1	-3,4	4,0	2,1	0,93	1,21	152,45	-1,9	162,9
2009	-1,3	2,9	-5,5	-21,9	5,1	2,7	0,47	1,42	130,34	-8,8	180,0
2010	-0,7	-2,8	4,5	16,6	5,1	2,8	0,23	1,18	116,24	-8,4	188,4
2011	-0,3	.	-0,7	-2,5	4,6	2,8	0,19	1,00	110,96	.	.
2011 I kv	-0,5	0,4	-0,1	-1,3	4,8	2,5	0,19	1,33	112,57	.	.
II kv	-0,4	1,6	-1,7	-5,9	4,6	2,7	0,20	1,18	117,41	.	.
III kv	0,1	0,6	-0,5	-1,0	4,4	2,8	0,19	1,04	109,77	.	.
IV kv	-0,3	.	-0,5	-1,7	4,5	3,0	0,20	1,00	104,22	.	.
2012 I kv	0,3	.	2,6	4,7	4,6	3,0	0,20	1,05	103,99	.	.
2012 jaan	0,1	-	-	-1,6	4,7	3,1	0,20	0,98	99,33	-	-
veebr	0,3	-	-	1,5	4,5	3,0	0,20	1,01	103,77	-	-
märts	0,5	-	-	14,3	4,5	3,0	0,20	1,05	108,88	-	-
apr	0,4	-	-	13,6	4,6	2,6	0,20	0,94	107,00	-	-
mai	.	-	-	.	.	.	0,20	0,85	101,97	-	-

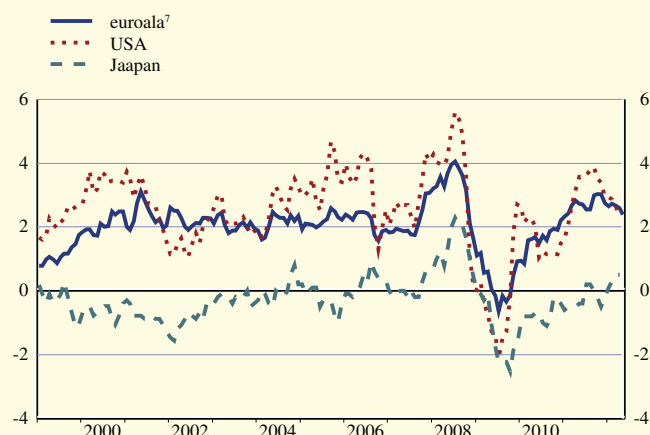
J41 Reaalne sisemajanduse koguprodukt

(aastane muutus protsentides; kvartaalsed andmed)

J42 Tarbijahinnaideks

(aastane muutus protsentides; kuised andmed)

Allikad: riikide andmed (veerud 1, 2 (USA), 3, 4, 5 (USA), 6, 9 ja 10); OECD (veerg 2 (Jaapan)); Eurostat (veerg 5 (Jaapan), joonistel esitatud andmed euroala kohta); Thomson Reuters (veerud 7 ja 8); EKP arvutused (veerg 11).

¹ Sesoonselt kohandatud. USA andmed viitavad eraettevõtlussektorile (v.a põllumajandus).

² Ajavahemikku 2011. aasta märtsist augustini puudutavad andmed Jaapani kohta ei sisalda andmeid kolme prefektuuri kohta, mida maavärin kõige enam mõjutas. Alates 2011. aasta septembrist hõlmavad andmed taas ka kõnealuste prefektuuride näitajaid.

³ Perioodi keskmised väärtused; M2 USA puhul, M2 + hoiusesertifikaadid Jaapani puhul.

⁴ Protsenti aastas. Täpsem teave 3 kuu pankadevahelise hoiuste intressimäära kohta on esitatud osas 4.6.

⁵ Täpsem teave punktis 8.2.

⁶ Valitsussektori konsolideeritud koguvõlg (perioodi lõpu seisuga).

⁷ Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

JOONISTE LOETELU

J1	Rahaagregaadid	S12
J2	Vastaskirjed	S12
J3	Rahaagregaatide komponendid	S13
J4	Pikemaajaliste finantskohustuste komponendid	S13
J5	Laenud muudele finantsvahendajatele ning kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele	S14
J6	Laenud kodumajapidamistele	S14
J7	Laenud valitsussektorile	S16
J8	Laenud euroalavälistele residentidele	S16
J9	Hoiused kokku sektorite lõikes (finantsvahendajad)	S17
J10	Hoiused kokku ja M3s sisalduvad hoiused sektorite lõikes (finantsvahendajad)	S17
J11	Hoiused kokku sektorite lõikes (kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted ja kodumajapidamised)	S18
J12	Hoiused kokku ja M3s sisalduvad hoiused sektorite lõikes (kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted ja kodumajapidamised)	S18
J13	Valitsussektori ja euroalaväliste residentide hoiused	S19
J14	Rahaloomeasutuste väärtpaperipositsioonid	S20
J15	Euroala residentide emiteeritud väärtpaperid, v.a aktsiad: koguemissioon ja bilansiline jääk kokku	S35
J16	Väärtpaperite (v.a aktsiate) netoemissioon, sesoonselt kohandatud ja kohandamata	S37
J17	Pikaajaliste võlaväärtpaperite aastane kasvumäär emitendi sektori kaupa kõigis vääringutes kokku	S38
J18	Lühiajaliste võlaväärtpaperite aastane kasvumäär emitendi sektori kaupa kõigis vääringutes kokku	S39
J19	Euroala residentide poolt emiteeritud noteeritud aktsiate aastased kasvumäärad	S40
J20	Noteeritud aktsiate emissiooni koguväärtus emitendi sektori kaupa	S41
J21	Lepingulise tähtajaga uued hoiused	S43
J22	Ujuva intressimääraga ja kuni üheks aastaks fikseeritud intressimääraga uued laenud	S43
J23	Euroala rahaturu intressimäärad	S44
J24	3 kuu rahaturu intressimäärad	S44
J25	Euroala hetketulukõverad	S45
J26	Euroala hetkeintressimäärad ja intressimäärade vahed	S45
J27	Dow Jonesi EURO STOXX üldindeks, Standard & Poor's 500 ja Nikkei 225	S46
J28	Tööhõive: hõivatud inimesed ja töötatud tunnid	S55
J29	Töötus ja vabad töökohad	S55
J30	Puudujääk, laenuvajadus ja võla muutus	S60
J31	Maastrichti võlg	S60
J32	Euroala maksebilanss: jooksevkonto	S61
J33	Euroala maksebilanss: otse- ja portfelliinvesteeringud	S61
J34	Maksebilanss: kaubad	S62
J35	Maksebilanss: teenused	S62
J36	Euroala rahvusvaheline investeerimispositsioon	S65
J37	Euroala otse- ja portfelliinvesteeringute positsioon	S65
J38	Peamised maksebilansikirjed, mis peegeldavad rahaloomeasutuste netovälistehinguid	S70
J39	Efektiivsed vahetuskursid	S73
J40	Kahepoolsed vahetuskursid	S73
J41	Reaalne sisemajanduse koguprodukt	S76
J42	Tarbijahinnaindeks	S76

TEHNILISED MÄRKUSED

EUROALA ÜLEVAADE

RAHAPAKKUMISE KASVUMÄÄRADE ARVUTAMINE

Kuuga t lõpeva kvartali keskmine kasvumäär arvutatakse välja järgmiselt:

$$a) \left(\frac{0,5I_t + \sum_{i=1}^2 I_{t-i} + 0,5I_{t-3}}{0,5I_{t-12} + \sum_{i=1}^2 I_{t-i-12} + 0,5I_{t-15}} - 1 \right) \times 100$$

kus I_t tähistab kohandatud bilansiliste jääkide indeksit kuus t (vt ka allpool). Sarnaselt arvutatakse välja ka kuuga t lõpeva aasta keskmine kasvumäär:

$$b) \left(\frac{0,5I_t + \sum_{i=1}^{11} I_{t-i} + 0,5I_{t-12}}{0,5I_{t-12} + \sum_{i=1}^{11} I_{t-i-12} + 0,5I_{t-24}} - 1 \right) \times 100$$

OSA 1.3

INDEKSEERITUD PIKEMAAJALISTE REFINANTSEERIMISOPERATSIOONIDE INTRESSIMÄÄRADE ARVUTAMINE

Indekseeritud pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide intressimäär on võrdne põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäärade keskmisega vastava pikemaajalise refinantseerimisoperatsiooni kestel. Selle definitsiooni põhjal võib öelda, et kui pikemaajaline refinantseerimisoperatsioon kestab D päeva ja põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintresside alammäärad on $R_{1,MRO}$ (D_1 päeva jooksul), $R_{2,MRO}$ (D_2 päeva jooksul) jne kuni näitajani $R_{i,MRO}$ (D_i päeva jooksul), kus $D_1 + D_2 + \dots + D_i = D$, arvutatakse kohaldatav aastapõhine määr (R_{LTRO}) järgmiselt:

$$c) R_{LTRO} = \frac{D_1 R_{1,MRO} + D_2 R_{2,MRO} + \dots + D_i R_{i,MRO}}{D}$$

OSAD 2.1–2.6

TEHINGUTE ARVUTAMINE

Kuiste tehingute arvutamine põhineb kuistel bilansiliste jääkide erinevustel, mida on kohandatud vastavalt ümberliigitustele, muudele ümberhindamistele, vahetuskursside kõikumisele ja kõigile teistele muutustele, mis ei tulene tehingutest.

Kui L_t tähistab bilansilist jääki kuu t lõpus, C_t^M kohandamist ümberliigituste põhjal kuus t , E_t^M kohandamist vahetuskursside põhjal ja V_t^M kohandamist muude ümberhindamiste põhjal, siis avalduvad kuus t tehtud tehingud F_t^M järgmiselt:

$$d) F_t^M = (L_t - L_{t-1}) - C_t^M - E_t^M - V_t^M$$

Sarnaselt arvutatakse välja ka kuuga t lõpeva kvartali tehingud F_t^Q :

$$e) F_t^Q = (L_t - L_{t-3}) - C_t^Q - E_t^Q - V_t^Q$$

kus L_{t-3} tähistab bilansilist jääki kuu $t-3$ lõpus (eelmise kvartali lõpus) ja näiteks C_t^Q tähistab kuuga t lõpeva kvartali ümberliigituste põhjal tehtud kohandamist.

Nende kvartaalsete aegridade puhul, mille kohta on nüüd olemas ka kuised andmed (vt allpool), saab kvartali tehingud tuletada kolme kuu tehingute summana.

KUISTE AEGRIDADE KASVUMÄÄRADE ARVUTAMINE

Kasvumäärad saab välja arvutada tehingute põhjal või kohandatud bilansiliste jääkide indeksi alusel. Kui F_t^M ja L_t on määratletud ülaltoodud viisil, siis saab kohandatud bilansiliste jääkide indeksi I_t kuu t kohta välja arvutada järgmiselt:

$$f) I_t = I_{t-1} \times \left(1 + \frac{F_t^M}{L_{t-1}} \right)$$

Sesoonselt kohandamata aegridade indeksi baasiks on praegu detsember 2008 = 100. Kohandatud bilansiliste jääkide indeksi aegridu on võimalik vaadata EKP kodulehelt (www.ecb.europa.eu) jaotise „Statistics” alajaotisest „Monetary and financial statistics”.

Kuu t aastakasvu a_t , s.t kuuga t lõppeva 12 kuu muutuse saab välja arvutada kas valemi g või h põhjal:

$$g) \quad a_t = \left[\prod_{i=0}^{11} \left(1 + \frac{F_{t-i}^M}{L_{t-1-i}} \right) - 1 \right] \times 100$$

$$h) \quad a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-12}} - 1 \right) \times 100$$

Kui pole näidatud teisiti, viitab aastakasv nimetatud perioodi lõpule. Näiteks arvutatakse 2002. aasta protsentuaalne aastamuutus valemi h põhjal, jagades 2002. aasta detsembri indeksi 2001. aasta detsembri indeksiga.

Valemist h saab tuletada ka ühe aasta piiresse jäävate perioodide kasvumäärad. Näiteks saab kuise kasvumäära a_t^M välja arvutada järgmiselt:

$$i) \quad a_t^M = \left(\frac{I_t}{I_{t-1}} - 1 \right) \times 100$$

M3 aastakasvu kolme kuu libiseva keskmise (tsentreeritud) saab välja arvutada valemi $(a_{t+1} + a_t + a_{t-1})/3$ järgi, kus a_t on määratletud nagu valemis g või h .

KVARTAALSETE AEGRIDADE KASVUMÄÄRADE ARVUTAMINE

Kui F_t^Q ja L_{t-3} on määratletud ülaltoodud viisil, siis saab kohandatud bilansiliste jääkide indeksi I_t kuuga t lõppeva kvartali kohta välja arvutada järgmiselt:

$$j) \quad I_t = I_{t-3} \times \left(1 + \frac{F_t^Q}{L_{t-3}} \right)$$

Kuuga t lõppeva nelja kvartali aastakasvu a_t saab välja arvutada valemi h põhjal.

EUROALA RAHASTATISTIKA SESOONNE KOHANDAMINE¹

Kasutatud meetod põhineb multiplikatiivsel dekompositsioonil X-12-ARIMA². Sesonne kohandamine võib hõlmata nädalapäevast kohandamist ja mõningatel juhtudel toimub see kaudselt koostisosade lineaarse kombineerimise teel. Seda rakendatakse M3 puhul, mis on tuletatud M1, M2 – M1 ning M3 – M2 sesoonselt kohandatud aegridade summeerimise teel.

Kõigepealt toimub kohandatud bilansiliste jääkide indeksi sesoonne kohandamine³. Seejärel kasutatakse saadud sesoonsustegurite hinnanguid ümberliigitamistest ja ümberhindamistest tulenevate tasemete ja kohandamiste puhul, mille tulemusena saadakse sesoonselt kohandatud tehingud. Sesoonsuse (ja kauplemispäevaga seonduvaid) tegureid uuendatakse kord aastas või vastavalt vajadusele.

OSAD 3.1–3.5

KASUTUSE JA RESSURSSIDE VÕRDSUS

Osas 3.1 esitatud andmed on kooskõlas arvepidamise baassamasusega. Mittefinantstehingute puhul võrdub iga tehingukategooria ressursside koguka-

¹ Vt EKP väljaanne „Seasonal adjustment of monetary aggregates and HICP for the euro area” (august 2000), ning EKP kodulehe (www.ecb.europa.eu) jaotise „Statistics” alajaotis „Monetary and financial statistics”.

² Vt Findley, D., Monsell, B., Bell, W., Otto, M., ja Chen, B. C. (1998), „New Capabilities and Methods of the X-12-ARIMA Seasonal Adjustment Program”, *Journal of Business and Economic Statistics*, 16, 2, lk 127–152, või „X-12-ARIMA Reference Manual”, Time Series Staff, Bureau of the Census, Washington, D.C. TRAMO-SEATSi kohta lugege lähemalt Gomez, V. ja Maravall, A. (1996), „Programs TRAMO and SEATS: Instructions for the User”, Hispaania keskpang (Banco de España), teadustoimetis nr 9628, Madrid.

³ Sellest järeldub, et sesoonselt kohandatud aegrea puhul erineb baasperioodi, s.t 2008. aasta detsembri indeks üldiselt 100st, kajastades antud kuu sesoonsust.

sutus ressursside koguhulgaga. Antud samasus kajastub ka finantskontol, s.t iga finantsinstrumendi kategooria puhul on finantsvaradega tehtud kogutehingud võrdsed kohustuste kogutehingutega. Teistes aktivakonto ja bilansi muutustes võrdub kogufinantsvara kohustuste kogusummaga iga finantsinstrumendi kategooria lõikes, v.a rahakuld ja Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikud, mis ei ole oma määratluse alusel ühegi sektori kohustuseks.

TASAKAALUSTAVATE KIRJETE ARVUTAMINE

Osade 3.1–3.3 iga konto lõpus olevad tasakaalustavad kirjed arvutatakse välja järgmiselt.

Kaubandusbilanss võrdub euroala kaupade ja teenuste impordi ja ekspordi vahega ülejäänud maailma suhtes.

Tegevuse netoülejääk ja segatulu määratletakse vaid residentidest sektorite puhul ja arvutatakse kogulisandvärtusena (sisemajanduse koguprodukt euroala turuhindades), millest lahutatakse töötajatele makstav hüvitis (kasutus), muud maksud ilma tootmissubsiidiumiteta (kasutus) ja põhivara kulum (kasutus).

Riiklik netotulu määratletakse üksnes residentidest sektorite puhul ja selle arvutamiseks liidetakse tegevuse netoülejäägile ja segatulule töötajatele makstav hüvitis (ressursid), maksud ilma tootmissubsiidiumideta (ressursid) ja netoomanditulu (ressursid miinus kasutus).

Kasutatav netotulu määratletakse samuti ainult residentidest sektorite puhul ja selle saamiseks liidetakse riiklikule netotulule sissetuleku ja vara pealt tasutavad netomaksud (ressursid miinus kasutus), sotsiaalkindlustusmaksed (netosumma) (ressursid miinus kasutus), sotsiaaltoetused, v.a mitterahalised sotsiaaltoetused (netosumma) (ressursid miinus kasutus), ja muud jooksevülekanded (netosumma) (ressursid miinus kasutus).

Netosääst on määratletud residentidest sektorite puhul ja selleks liidetakse kasutatavale netotulule kodumajapidamiste pensionifondide reservides oleva netovara muutus (ressursid miinus kasutus)

ja sellest lahutatakse lõpptarbimiskulutused (kasutus). Ülejäänud maailma puhul saadakse jooksev väliskonto kaubandusbilansi ja kogu netotulu (ressursid miinus kasutus) kokkuliitmisel.

Netolaenuandmine/-võtmine arvutatakse välja kapitalikonto põhjal, liites netosäästule netokapitaliülekanded (ressursid miinus kasutus), lahutades kapitali kogumahutuse (kasutus), mittetootetud mittefinantsvarade omandamise ja realiseerimise vahe (kasutus) ning liites põhivara kulumi (ressursid). Seda saab arvutada ka finantskonto põhjal, lahutades finantsvaradega tehtud kogutehingutest kohustustega seotud kogutehingud (nimetatakse ka tehingutest tulenevateks muutusteks netofinantsväärtuses (jõukuses). Kodumajapidamiste ning kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete puhul on kapitalikonto ja finantskonto põhjal arvutatud tasakaalustavate kirjete vahel statistiline lahknevus.

Tehingutest tulenevad netofinantsväärtuse (jõukuse) muutused arvutatakse kui kogutehingud finantsvaradega miinus kogutehingud kohustustega. Muud muutused netofinantsväärtuses (jõukuses) arvutatakse kui muud kogumuutused finantsvarades miinus muud kogumuutused kohustustes.

Netofinantsväärtuse (jõukuse) arvutamiseks lahutatakse finantsvarade kogusummast kohustuste kogusumma, samas kui netofinantsväärtuse (jõukuse) muutused võrduvad netofinantsväärtuse (jõukuse) kogumuutustega, mis tulenevad tehingutest (laenuandmine/netolaenuvõtmine finantskontost) ja muudest muutustest netofinantsväärtuses (jõukuses).

Muutused netoväärtuses (jõukuses) saadakse säästudest ja kapitaliülekannetest tulenevate netoväärtuse (jõukuse) muutuste ning mittefinantsvarades toimunud muude muutuste summana.

Kodumajapidamiste netoväärtus (jõukus) võrdub kodumajapidamiste mittefinantsvarade ja netofinantsväärtuse (jõukuse) summaga.

OSAD 4.3–4.4

VÕLAVÄÄRTPAPERITE JA NOTEERITUD AKTSIATE KASVUMÄÄRADE ARVUTAMINE

Kasvumäärad arvutatakse välja finantstehingute alusel ning seetõttu ei võeta arvutamisel arvesse ümberliigitamisi, ümberhindamisi, vahetuskursi erinevusi ega muid tehingutest mittetulenevaid muutusi. Kasvumäärad saab välja arvutada kas tehingutest või tinglike aktsiate indeksist. Kui N_t^M tähistab tehinguid (netoemissioonid) kuus t ja L_t tähistab bilansilist jääki kuus t lõpus, siis tinglike aktsiate indeks I_t arvutatakse kuus t kohta välja järgmiselt:

$$k) \quad I_t = I_{t-1} \times \left(1 + \frac{N_t^M}{L_{t-1}} \right)$$

Baasperiodil, s.t 2008. aasta detsembris, on indeksi väärtuseks 100. Kasvumäära a_t kuus t , mis vastab kuus t lõppeva 12kuulise perioodi muutusele, saab välja arvutada kas valemi l või m põhjal.

$$l) \quad a_t = \left[\prod_{i=0}^{11} \left(1 + \frac{N_{t-i}^M}{L_{t-1-i}} \right) - 1 \right] \times 100$$

$$m) \quad a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-12}} - 1 \right) \times 100$$

Meetod, mida kasutatakse väärtpaperite (v.a aktsiate) kasvumäärade arvutamiseks, on sama mis rahaagregaatide puhul. Ainus erinevus seisneb selles, et tähise „F” asemel kasutatakse tähist „N”. Sellega tahetakse näidata, et „netoemissioonide” saamise viis väärtpaperiemissioonide statistikas erineb samaväärsete „tehingute” arvutamise viisist rahaagregaatide puhul.

Kuuga t lõppeva kvartali keskmine kasvumäär arvutatakse välja järgmiselt:

$$n) \quad \left(\frac{0,5I_t + \sum_{i=1}^2 I_{t-i} + 0,5I_{t-3}}{0,5I_{t-12} + \sum_{i=1}^2 I_{t-i-12} + 0,5I_{t-15}} - 1 \right) \times 100$$

kus I_t on tinglike aktsiate indeks kuus t . Samamoodi arvutatakse välja ka kuuga t lõppeva aasta keskmine kasvumäär:

$$o) \quad \left(\frac{0,5I_t + \sum_{i=1}^{11} I_{t-i} + 0,5I_{t-12}}{0,5I_{t-12} + \sum_{i=1}^{11} I_{t-i-12} + 0,5I_{t-24}} - 1 \right) \times 100$$

Osa 4.3 jaoks kasutatavat valemit rakendatakse ka osa 4.4 korral ning see põhineb samuti rahaagregaatide jaoks mõeldud valemil. Osas 4.4 on esitatud turuväärtuste põhised andmed ja arvutused tuginevad finantstehingutele, mis ei sisalda ümberliigitusi, ümberhindamisi ega muid tehingutest mittetulenevaid muutusi. Vahetuskursi muutusi ei arvestata, sest kõik noteeritud aktsiad on nomineeritud eurodes.

VÄÄRTPAPERIEMISSIOONIDE STATISTIKA SESOONNE KOHANDAMINE⁴

Kasutatud meetod põhineb multiplikatiivsel dekompositsioonil X-12-ARIMA. Väärtpaperiemissioonide kogusumma sesoonne kohandamine leiab aset kaudsel meetodil sektori ja tähtajakomponendi jaotuste lineaarse kombineerimise teel.

Kõigepealt toimub tinglike aktsiate indeksi sesoonne kohandamine. Seejärel kasutatakse saadud sesoonsustegurite hinnanguid bilansiliste jääkide kohandamiseks, millest tuletatakse sesoonselt kohandatud netoemissioonid. Sesoonsustegurid vaadatakse üle kord aastas või vastavalt vajadusele.

Nagu ka valemities l ja m, saab kasvumäära a_t kuus t , mis vastab kuus t lõppeva 6kuulise perioodi muutusele, välja arvutada kas valemi p või r põhjal.

$$p) \quad a_t = \left[\prod_{i=0}^5 \left(1 + \frac{N_{t-i}^M}{L_{t-1-i}} \right) - 1 \right] \times 100$$

⁴ Vt EKP väljaanne „Seasonal adjustment of monetary aggregates and HICP for the euro area” (august 2000) ning EKP kodulehe (www.ecb.europa.eu) jaotise „Statistics” alajaotis „Monetary and financial statistics”.

$$r) \quad a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-6}} - 1 \right) \times 100$$

OSA 5.1 TABEL 1**ÜHTLUSTATUD TARBIBAHINNAINDEKSI SESOONNE KOHANDAMINE⁴**

Kasutatud meetod põhineb multiplikatiivsel dekompositsioonil X-12-ARIMA (vt allmärkus 2 leheküljel S80). Euroala üldise ühtlustatud tarbijahinnaindeksi (ÜTHI) sesoonne kohandamine toimub kaudselt. Selleks summeeritakse euroala töödeldud toiduainete, töötlemata toiduainete, tööstuskaupade (v.a energia) ja teenuste sesoonselt kohandatud aegread. Energia hinnaindeks liidetakse kohandamata kujul, sest vastav aegrida ei sisalda sesoonset komponenti. Sesoonsustegurid vaadatakse üle kord aastas või vastavalt vajadusele.

OSA 7.1 TABEL 2**MAKSEBILANSI JOOKSEVKONTO SESOONNE KOHANDAMINE**

Kasutatud meetod põhineb sõltuvalt kirjest multiplikatiivsel dekompositsioonil X-12-ARIMA või TRAMO-SEATS. Kaupade, teenuste, tulude ja jooksevülekannete lähteandmeid kohandatakse eelnevalt vastavalt tööpäevade arvu olulisele mõjule. Kaupade ja teenuste konto tööpäevade arvu kohandatakse riiklike puhkepäevade arvuga. Eelnimetatud aegridade sesoonsel kohandamisel kasutatakse eelkohandatud andmeid. Kogu jooksevkonto sesoonne kohandamine saadakse euroala kaupade, teenuste, tulude ja jooksevülekannete sesoonselt kohandatud aegridade koondi põhjal. Sesoonsuse (ja kauplemispäevaga seonduvaid) tegureid uuendatakse kord poolaastas või vastavalt vajadusele.

OSA 7.3**KVARTAALSETE JA AASTASTE AEGRIDADE KASVUMÄÄRADE ARVUTAMINE**

Kvartali t aastakasv arvutatakse kvartali tehingute (F_t) ja positsioonide (L_t) alusel järgmiselt:

$$s) \quad a_t = \left(\prod_{i=t-3}^t \left(1 + \frac{F_i}{L_{i-1}} \right) - 1 \right) \times 100$$

Aastaste aegridade kasvumäär on võrdne aasta viimase kvartali kasvumääraga.

ÜLDMÄRKUSED

Kuubülletääni osas „Euroala statistika” keskendutakse euroala kui terviku arvnäitajatele. Täpsem teave ja pikemate perioodide andmed asuvad koos selgitavate lisamärkustega EKP kodulehe (<http://www.ecb.europa.eu>) jaotises „Statistics”. See aitab andmetele hõlpsalt ligi pääseda EKP statistika andmeaida (Statistical Data Warehouse; <http://sdw.ecb.europa.eu>) kaudu, kus on ka otsingu- ja allalaadimisvõimalus. Alajaotises „Data services” pakutavad teenused hõlmavad erinevate andmesarjade tellimist ja andmete allalaadimise võimalust CSV (ingl *Comma Separated Value*, komaeraldu-sega) failidena. Lisateabe saamiseks palume võtta meiega ühendust e-posti aadressil statistics@ecb.europa.eu.

Kuubülletäänis sisalduvate arvnäitajate esitamise tähtpäev on tavaliselt EKP nõukogu kuu esimesele istungile eelnev päev. Siinses väljaandes sisalduvad andmed on esitatud 5. juuni 2012. aasta seisuga.

Kui pole märgitud teisiti, hõlmavad aegridades tervikuna kõik 2011. aasta vaatlustulemuste aegread 17 euroala riiki (euroala, sh Eesti). Intressimäärade, rahastatistika, ÜTHI ja reservvarade (ja järjepidevuse huvides M3 komponentide ja vastaskirjete ning ÜTHI komponentide) puhul võetakse statistika aegridades arvesse euroala muutuvat koosseisu.

Euroala koosseis on aastate jooksul mitu korda muutunud. Kui euro 1999. aastal kasutusele võeti, kuulusid euroalasse üksteist riiki: Belgia, Saksamaa, Iirimaa, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia, Luksemburg, Madalmaad, Austria, Portugal ja Soome. 2001. aastal ühines Kreeka, kes sai kaheteistkümnendaks euroala riigiks. Sloveenia liitus 2007. aastal (13 euroala riiki); Küprosa ja Malta 2008. aastal (15 euroala riiki); Slovakkia 2009. aastal (16 euroala riiki). 2011. aastal ühines Eesti, kellega koos on euroala riike 17.

KINDLA KOOSSEISUGA EUROALA AEGREAD

Kindla koosseisuga euroala statistika koondaegread on seotud kogu aegrea etteantud kindla

koosseisuga, olenemata koosseisust ajal, mida statistika kajastab. Näiteks arvutatakse koondaegread 17 euroala riigi kohta (s.t kõigi praegu euroalasse kuuluva 17 riigi koondandmed) kõikide aastate arvestuses, olenemata asjaolust, et euroala on sellise koosseisuga alles 1. jaanuarist 2011. Kui ei ole teisiti märgitud, esitatakse EKP kuubülletäänis statistika aegread hetkel kehtiva koosseisu kohta.

MUUTUVA KOOSSEISUGA EUROALA AEGREAD

Muutuva koosseisuga koondaegridades võetakse arvesse euroala koosseisu ajal, mida statistika kajastab. Näiteks muutuva koosseisuga euroala statistika aegread koondavad 11 riigiga euroala andmeid kuni 2000. aasta lõpuni, 12 riigiga euroala andmeid alates 2001. aastast kuni 2006. aasta lõpuni jne. Seega katavad kõik erinevad statistika aegread kõiki euroala eri koosseise.

ÜTHI ning rahaagregaatide ja nende vastaskirjete puhul koostatakse aastased muutusemäärad ahelmeetodil arvutatud indeksite põhjal, ühendades detsembri indeksis euroala aegridadega seotud riikide aegread. See tähendab, et kui riik ühineb euroalaga teatava aasta jaanuaris, siis aastased muutusemäärad on seotud euroala eelmise koosseisuga kuni eelneva aasta detsembrini (kaasa arvatud) ning seejärel on need seotud euroala laienenud koosseisuga. Protsentuaalsed muudatused arvutatakse ahelmeetodil arvutatud indeksi põhjal, võttes arvesse euroala muutuvat koosseisu. Rahaagregaatide ja nende vastaskirjete (tehingute) absoluutsed muutused viitavad euroala koosseisule ajal, mida statistika kajastab.

Arvestades, et eküü koosseis ei ühti nende riikide endiste vääringutega, kes on ühisraha kasutusele võtnud, on 1999. aastale eelnevast ajast pärinevad summad, mis on algselt esitatud osalevates vääringutes ja seejärel konverteeritud kehtiva eküü vahetuskursi alusel eküüdesse, mõjutatud nende Euroopa Liidu liikmesriikide valuutakursside muutustest, kes pole eurot kasutusele võtnud. Et vältida niisuguste muutuste mõju rahastatistikale, on 1999. aastale eelnevate

aastate andmed¹ väljendatud ühikutes, mis on konverteeritud omavääringust 31. detsembril 1998. aastal kehtestatud tühistamatu euro vahetuskursi alusel. Kui pole märgitud teisiti, siis põhineb hinna ja kulude statistika enne 1999. aastat vastava riigi omavääringus väljendatud andmetel.

Vajaduse korral on kasutatud koondamise ja/või konsolideerimise (sealhulgas erinevate riikide vahelise konsolideerimise) meetodeid.

Viimased andmed on sageli esialgsed ja võivad muutuda. Erinevused kogusummade ja nende üksikosade vahel võivad tuleneda ümardamisest.

Muude ELi liikmesriikide all peetakse silmas Bulgaariat, Tšehhit, Taanit, Lätit, Leedut, Ungarit, Poolat, Rumeeniat, Rootsit ja Ühendkuningriiki.

Enamikul juhtudel kattub tabelites kasutatud terminoloogia 1995. aasta Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemis ning Rahvusvahelise Valuutafondi maksebilansi koostamise käsiraamatus sisalduvate rahvusvaheliste standardite omaga. Tehingud viitavad vabatahtlikele tehingutele (mõõdetud otse või tuletatud), samas kui vood hõlmavad ka muutusi bilansilises jäägis, mis on põhjustatud hinna ja vahetuskursi muutustest, mahakandmisest ja teistest muutustest.

Tabelites kasutatav sõnastus „kuni (x) aastat” tähendab „kuni (x) aastat, viimane kaasa arvatud”.

ÜLEVAADE

Kokkuvõtte euroala põhinäitajate arengust on toodud ülevaatliskus tabelis.

RAHAPOLIITIKA STATISTIKA

Osas 1.4 esitatakse statistika kohustusliku reservi ja likviidsustegurite kohta. Kohustusliku reservi arvestusperioodid algavad iga kuu selle

põhilise refinantseerimisoperatsiooni arvelduspäeval, mis järgneb EKP nõukogu koosolekule, milleks on kavandatud igakuine rahapoliitilise kursi hindamine. Arvestusperioodid lõpevad järgmise kuu vastavale arvelduspäevale eelneval päeval. Aasta-/kvartalinäitajad kajastavad vastava aasta/kvartali viimase kohustusliku reservi arvestusperioodi keskmist taset.

Osa 1.4 tabelis 1 on toodud kohustusliku reservi nõude kohustuslastest krediidasutuste reservibaasi komponendid. Reservibaas ei hõlma kohustusi Euroopa Keskpankade Süsteemi (EKPS) kohustusliku reservi süsteemi kuuluvate krediidasutuste, EKP ja EKPSis osalevate riikide keskpankade ees. Kui krediidasutus ei suuda tõendada oma eelnimetatud asutuste omandis olevate kuni kaheaastase tähtajaga emiteeritud võlaväärtpaberite hulka, võib ta oma reservibaasist maha arvata kindla protsendi nimetatud kohustustest. Kuni 1999. aasta novembrini oli reservibaasi arvutamise määr 10%, pärast seda 30%.

Osa 1.4 tabel 2 sisaldab lõppenud arvestusperioodide keskmisi näitajaid. Kõigepealt arvutatakse välja iga krediidasutuse kohustusliku reservi nõue, rakendades vastavate kohustuskategooriate reservimäärasid kõlblike kohustuste suhtes, kasutades selleks iga kalendrikuu lõpu bilansi andmeid. Seejärel lahutab iga krediidasutus nimetatud näitajast ühekordse summana 100 000 eurot. Saadud kohustuslikud reservid koondatakse seejärel euroala tasandil (veerg 1). Arvelduskontodel hoitavad vahendid (veerg 2) on keskpangas krediidasutuste arvelduskontodel hoitavate päevaste keskmiste vahendite koond, mis sisaldab ka kohustusliku reservi nõude täitmisel arvestatavaid vahendeid. Ülereservid (veerg 3) on keskpangas krediidasutuste arvelduskontodel hoitavad keskmised vahendid, mis ületavad arvestusperioodi jooksul kohustusliku reservi nõude täitmiseks vajalikke vahendeid. Reserveid mittetäitmise (veerg 4) all mõistetakse

¹ Osade 2.1–2.8 rahastatistika andmed, mis on pärit varasemast ajast kui 1999. aasta jaanuar, on kättesaadavad EKP veebilehel (<http://www.ecb.europa.eu/stats/services/downloads/html/index.en.html>) ja statistika andmeaidas (<http://sdw.ecb.europa.eu/browse.do?node=2018811>).

arvestusperioodi jooksul tekkivat krediidasutuste keskpangas asuvate arvelduskontode keskmist puudujääki kohustusliku reservi nõude täitmisel, mille arvutamisel lähtutakse nendest krediidasutustest, kes ei ole täitnud kohustusliku reservi nõuet vaatlusalusel arvestusperioodil. Kohustusliku reservi tasustamise intressimäär (veerg 5) võrdub arvestusperioodil toimunud EKP põhiliste refinantseerimisoperatsioonide intressimäärade keskmisega, mis on kaalutud vastavalt kalendripäevade arvule (vt osa 1.3).

Osa 1.4 tabelis 3 on antud pangandussüsteemi likviidsuspositsioon, mis on määratletud kui eurosüsteemi keskpankade arvelduskontodel hoitavad euroala krediidasutuste eurodes nomineeritud vahendid. Kõik summad põhinevad eurosüsteemi konsolideeritud finantsaruandel. Muud likviidsust vähendavad operatsioonid (veerg 7) ei hõlma liikmesriikide keskpankade poolt EMU teises etapis algatatud võlasertifikaatide emissiooni. Muud netotegurid (veerg 10) kajastavad eurosüsteemi konsolideeritud finantsaruande ülejäänud tasaarvestatud kirjeid. Krediidasutuste arvelduskontod (veerg 11) võrduvad likviidsust suurendavate tegurite (veerud 1–5) summa ja likviidsust vähendavate tegurite (veerud 6–10) summa vahel. Baasraha (veerg 12) arvutatakse hoiustamise püsivõimaluse (veerg 6), ringluses olevate pangatähtede (veerg 8) ja keskpangas krediidasutuste arvelduskontodel olevate hoiuste (veerg 11) summana.

RAHA, PANGANDUS JA MUUD FINANTSASUTUSED

Muude finantsasutuste hulka kuuluvad investeerimisfondid (v.a rahaturufondid, mis kuuluvad rahaloomeasutuste sektorisse), finantsvahendustevõtted, kindlustusseltsid ja pensionifondid.

Osas 2.1 on toodud rahaloomeasutuste sektori koondbilanss ehk kõigi euroala residentidest rahaloomeasutuste ühtlustatud bilansside summa. Rahaloomeasutused on keskpangad, Euroopa Liidu õiguses määratletud krediidasutused, rahaturufondid ja teised asutused, mille

tegevusalaks on hoiuste ja/või hoiuste lähedaste asendajate vastuvõtmine üksustelt, kes ei ole rahaloomeasutused, ning enda arvel (vähemalt majanduslikus mõttes) krediidi andmine ja/või investeerimine väärtpaberitesse. Rahaloomeasutuste täielik loetelu on avaldatud EKP kodulehel.

Osas 2.2 on antud rahaloomeasutuste sektori konsolideeritud bilanss, mis on saadud euroala rahaloomeasutuste bilansside koondpositsioonide tasaarvestamisest. Kirjendamispraktika mõningase heterogeensuse tõttu ei pruugi rahaloomeasutuste vaheliste positsioonide summa olla null; saldo on näidatud osa 2.2 kohustuste poole veerus 10. Osas 2.3 on toodud euroala rahaagregaadid ja vastaskirjed. Need on tuletatud rahaloomeasutuste konsolideeritud bilansist ja hõlmavad euroala residentidest mitterahaloomeasutuste positsioone euroala residentidest rahaloomeasutustes; ühtlasi arvestatakse nende puhul ka mõningaid keskvalitsuse rahalisi varasid/kohustusi. Rahaagregaatide ja vastaskirjete statistikat kohandatakse sesoonsete ja kauplemispäeva mõjudega. Osades 2.1 ja 2.2 kajastatakse väliskohustuste kirjes euroalaväliste residentide hoitavaid a) euroala rahaturufondide emiteeritud osakuid ning b) euroala rahaloomeasutuste emiteeritud võlaväärtpabereid tähtajaga kuni kaks aastat. Osas 2.3 on need väärtpaberid aga rahaagregaatidest välja arvatud ja näidatud kirjes „Netovälisvarad”.

Osas 2.4 on esitatud analüüs euroala residentidest rahaloomeasutuste (v.a eurosüsteem) (s.o pangandussüsteemi) väljastatud laenudest sektori, liigi ja algse tähtaja kaupa. Osas 2.5 analüüsitakse euroala pangandussüsteemis olevaid hoiuseid sektori ja instrumendi kaupa. Osas 2.6 on esitatud euroala pangandussüsteemis hoitavad väärtpaberid emitendi liigi järgi. Osas 2.7 käsitletakse rahaloomeasutuste valikuliste bilansikirjete jaotust vääringute kaupa kvartalite arvestuses.

Osades 2.2–2.6 on esitatud ka nende tehingute kasvumäärad, väljendatuna aastase protsentuaalse muutusena.

Alates 1. jaanuarist 1999 on statistiliste andmete kogumisel ja koostamisel lähtunud mitmesugustest EKP määrustest, kus käsitletakse rahaloomeasutuste sektori bilanssi. 2010. aasta juulist on seda tehtud määruse EKP/2008/32² kohaselt. Sektorite täpsed määratlused on kirjas EKP väljaandes „Monetary financial institutions and markets statistics sector manual – Guidance for the statistical classification of customers” (EKP, märts 2007).

Osas 2.8 on esitatud euroala investeerimisfondide (v.a rahaturufondid, mis on hõlmatud rahaloomeasutuste bilansistatistikas) bilansiline jääk ja tehingud. Investeerimisfond on ühisinvesteermisettevõtja, kes investeerib avalikkuselt kaasatud kapitali finants- ja mittefinantsvaradesse. Euroala investeerimisfondide täielik loetelu on avaldatud EKP veebilehel. Bilanss on antud koondina ja seetõttu kajastuvad varades investeerimisfondide hoitavad, teiste investeerimisfondide emiteeritud aktsiad/osakud. Investeerimisfondide emiteeritud osakud on jaotatud investeerimispoliitika (investeeringu võlakirja-, aktsia-, sega-, kinnisvara-, riskikapitali- ja muudesse fondidesse) ja fondi liigi alusel (investeeringu avatud ja kinnistesse fondidesse). Osa 2.9 sisaldab veel andmeid euroala investeerimisfondide hoitavate, põhilist liiki varade kohta. Selles osas on näidatud investeerimisfondide hoitavate väärtpaberite emiteerijate geograafiline liigendus; samuti on emiteerijad jaotatud majandussektori alusel.

Alates 2008. aasta detsembrist on ühtlustatud statistiliste andmete kogumisel ja koostamisel lähtunud määrusest EKP/2007/8³ investeerimisfondide varade ja kohustuste statistika kohta. Lisateavet kõnealuste investeerimisfondide statistika kohta leiab väljaandest „Manual on investment fund statistics” (EKP, mai 2009).

Osas 2.10 on esitatud euroala residentidest finantsvahendusettevõtete koondbilanss. Finantsvahendusettevõtte on ettevõtte, mille põhitegevus on teha väärtpaberistamistehinguid. Väärtpaberistamine hõlmab tavaliselt vara või varakogumi ülekandmist finantsvahendusettevõttele ning kõnealuste varade kajastamist

finantsvahendusettevõtte bilansis väärtpaberistatud laenude, väärtpaberite (v.a aktsiad) või muude väärtpaberistatud varadena. Samuti võib finantsvahendusettevõttele kanda krediidiriski vahetustehingu, garantii vms kaudu üle vara või varakogumiga seotud krediidiriski. Finantsvahendusettevõtte hoiab riskide maandamiseks tagatist, milleks on harilikult hoius rahaloomeasutuses või väärtpaberitesse (v.a aktsiad) investeeritud vahendid. Finantsvahendusettevõtte väärtpaberistavad üldjuhul rahaloomeasutuste väljastatud laene. Kõnealused laenud tuleb panna kirja finantsvahendusettevõtete statistilisse bilanssi, sõltumata sellest, kas asjakohaste raamatupidamiseeskirjade järgi on rahaloomeasutusel lubatud laenud oma bilansist eemaldada või mitte. Eraldi esitatakse andmed nende laenude kohta, mis on finantsvahendusettevõtete poolt väärtpaberistanud, kuid mis on jätkuvalt kirjas rahaloomeasutuse bilansis (ja on seega rahaloomeasutuse statistikas). Kõnealuseid kvartaalseid andmeid kogutakse vastavalt määrusele EKP/2008/30⁴ alates 2009. aasta detsembrist.

Osas 2.11 on esitatud euroala residentidest kindlustusseltside ja pensionifondide koondbilanss. Kindlustusseltside kategooria hõlmab nii kindlustus- kui edasikindlustussektorit; pensionifondide hulka kuuluvad üksused, kellel on vabadus otsuste tegemisel ja iseseisev aruandlus (s.t autonoomsed pensionifondid). Selles osas on esitatud ka kindlustusseltside ja pensionifondide hoitavate väärtpaberite (v.a aktsiad) emitendid asukoha ja sektorite järgi.

EUROALA KONTOD

Osas 3.1 on euroala integreeritud kvartalikontod, mis sisaldavad põhjalikku teavet kodumajapidamiste (sealhulgas kogumajapidamisi teenindavad mittetulundusühingud), kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete, finantsettevõtete ja valitsussektori majandustegevuse kohta, samuti nende sektorite ja euroala ning ülejäänud maailma vahelise vastastikuse toime

² ELT L 15, 20.1.2009, lk 14.

³ ELT L 211, 11.8.2007, lk 8.

⁴ ELT L 15, 20.1.2009, lk 1.

kohta. Sesoonselt kohandamata jooksevhindade andmed puudutavad viimast kvartalit, mille kohta on andmed saadaval, kasutades kontode lihtsustatud järjestust vastavalt 1995. aasta Euroopa rahvamajanduse arvepidamise süsteemi meetodilisele raamistikule.

Lühidalt öeldes hõlmab kontode (tehingute) järjestus: 1) tulukonto loomist; see konto näitab, kuidas kajastub tootmistegevus erinevates sissetuleku kategooriates; 2) esmaste tulude konto jaotamist, millega registreeritakse omanditulu erinevate vormidega seotud laekumised ja kulud (majanduses tervikuna; esmaste tulude konto tasakaalustavaks kirjeks on riiklik tulu); 3) tulu-konto teisest jaotamist, mis näitab, kuidas institutsioonilise sektori riiklik tulu muutub jooksev-ülekannete tõttu; 4) tulukonto kasutamist, mis kajastab kasutatava tulu kulutamist tarbimiseks või tulu säästmist; 5) kapitalikontot, mis näitab, kuidas kasutatakse säästusid ja netokapitaliülekandeid mittefinantsvarade omandamiseks (kapitalikonto tasakaalustavaks kirjeks on netolaenuandmine/-võtmine) ja 6) finantskontot, milles kajastub finantsvarade netosoetamine ja netokohustuste võtmine. Kuna iga mittefinants-tehingut peegeldab finants-tehing, on finantskonto tasakaalustav kirje üldjoontes sama mis kapitalikonto põhjal arvutatud netolaenuandmine/-võtmine.

Samuti on esitatud alg- ja lõppbilansid, mis annavad ülevaate iga konkreetse sektori finantsjõukusest kindlal ajahetkel. Esitatud on ka finantsvarade ja -kohustuste muud muutused (nt muutused, mis on põhjustatud varade hinnamuutuste mõjust).

Finantsettevõtete sektori finantskonto ja bilansi ülevaade on teistest majandussektoritest üksikasjalikum: andmed on esitatud rahaloomeasutuste, teiste finantsvahendajate (sealhulgas finantstugiteenuseid osutavad ettevõtted) ning kindlustusseltside ja pensionifondide kohta.

Osas 3.2 on samuti kontode lihtsustatud järjestust järgides näidatud euroala „mittefinantskontode” (s.t eeltoodud kontod 1–5) nelja kvartali kumuleeritud vood (tehingud).

Osas 3.3 on analüütilisemalt esitatud kodumajapidamiste tulu-, kulu- ja akumulatsioonikontode nelja kvartali kumuleeritud vood (tehingud ja muud muutused), samuti bilansi finants- ja mittefinantskontode bilansiline jääk. Sektoripõhised tehingud ja tasakaalustavad kirjed on näidatud selliselt, et kodumajapidamiste finantseerimis- ja investeerimisotsused kajastuksid selgemini, võttes samas arvesse osades 3.1 ja 3.2 rakenduvat arvepidamise baassamasuse põhimõtet.

Osas 3.4 on analüütilisemalt esitatud kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete tulu- ja akumulatsioonikontode nelja kvartali kumuleeritud vood (tehingud), samuti bilansikontode bilansiline jääk.

Osas 3.5 on esitatud kindlustusseltside ja pensionifondide bilansi nelja kvartali kumuleeritud finantsvood (tehingud ja muud muutused) ja bilansiline jääk.

FINANTSTURUD

Euroala finantsturgude statistika aegread hõlmavad neid ELi liikmesriike, kus euro oli kasutusel ajal, mille kohta statistika on esitatud (s.o muutuv koosseis), v.a väärtpaperiemissioonide statistika (osad 4.1–4.4), mis käsitleb 16 riigiga euroala terve aegrea vältel (s.o kindel koosseis).

Väärtpaperite (v.a aktsiad) ja noteeritud aktsiate statistika (osad 4.1–4.4) koostab EKP, kes kasutab EKPSilt ja Rahvusvaheliste Arvelduste Pangalt saadud andmeid. Osas 4.5 on esitatud euroala residentide eurodes nomineeritud hoiuste ja laenude intressimäärade rahaloomeasutustes. Rahaturu intressimäärade, pikaajaliste riigivõlakirjade intressimäärade ja aktsiaturgude indeksite kohta (osad 4.6–4.8) koostab EKP statistika elektrooniliste kanalite kaudu saadud andmete põhjal.

Väärtpaperiemissioonide statistika hõlmab: a) väärtpaperid (v.a aktsiad) ilma tuletisinstrumentideta ja b) noteeritud aktsiaid. Esimene rühm on esitatud osades 4.1–4.3 ja teine osas 4.4. Võlaväärtpaperid on jaotatud lühiajalisteks

ja pikaajalisteks väärtpaberiteks. Lühiajalised väärtpaberid on algse tähtajaga kuni üks aasta (erandjuhtudel kuni kaks aastat). Pikaajalised väärtpaberid on a) eelnimetatud tähtajast pikema tähtajaga, b) vabalt valitava (kuid igal juhul pikema kui üheaastase) tähtajaga või c) määramata tähtajaga väärtpaberid. Euroala residentide emiteeritud pikaajalised võlaväärtpaberid jaotatakse omakorda fikseeritud ja muutuva intressimääraga võlaväärtpaberiteks. Fikseeritud intressimääraga võlaväärtpaberite puhul kupongi määr võlaväärtpaberi kehtivusaja jooksul ei muutu. Muutuva intressimääraga võlaväärtpaberite puhul muudetakse kupongi intressimäär perioodiliselt vastavalt sõltumatule intressimäärale või indeksile. Osades 4.1–4.3 näidatud eurodes nomineeritud väärtpaberid sisaldavad ka eurole vastavas riigi vääringus väljendatud väärtpaberid.

Osas 4.1 on esitatud väärtpaberid (v.a aktsiad) algse tähtaja, emitendi resideerumiskoha ja vääringu kaupa. Selles osas on toodud bilansilised jäägid ning väärtpaberite (v.a aktsiad) kogum ja netoemissioonid. Andmed on liigendatud järgmiselt: a) emissioonid eurodes ja kõigis vääringutes, b) euroala residentide emissioonid ning emissioonid kokku, c) kõik ja pikaajalised tähtajad. Netoemissioonid erinevad muutustest bilansilises jäägis tulenevalt ümberhindamisest, ümberliigitusest ja muudest kohandustest. Selles osas on esitatud ka sesoonselt kohandatud statistika, mis hõlmab võlaväärtpaberite kogusumma ja pikaajaliste võlaväärtpaberite kuue kuu aastapõhiseid sesoonselt kohandatud kasvumäärasid. Sesoonselt kohandatud andmed saadakse tinglike aktsiate indeksist, millest sesoonsed mõjud on eemaldatud. Üksikasjad on esitatud tehnilistes märkustes.

Osa 4.2 hõlmab bilansiliste jääkide, kogum ja netoemissioonide jaotust majandussektorite alusel euroala residentidest emitentide kaupa; jaotus vastab ESA 95-le. EKP on arvatud eurosüsteemi.

Osa 4.2 tabeli 1 veerus 1 näidatud võlaväärtpaberite kogusumma ja pikaajaliste võlaväärtpabe-

rite bilansiline kogujääk vastavad osa 4.1 veerus 7 näidatud euroala residentide emiteeritud võlaväärtpaberite kogusumma ja pikaajaliste võlaväärtpaberite bilansilisele jäägile. Osa 4.2 tabeli 1 veerus 2 toodud rahaloomeasutuste emiteeritud võlaväärtpaberite bilansiline jääk (võlaväärtpaberid kokku ja pikaajalised võlaväärtpaberid) on laias laastus võrreldavad emiteeritud võlaväärtpaberite andmetega, mis on toodud osa 2.1 tabeli 2 veerus 8 rahaloomeasutuste koondbilansi kohustuste poolel. Osa 4.2 tabeli 2 veerus 1 esitatud kõigi võlaväärtpaberite netoemissioonid kokku vastavad osa 4.1 veerus 9 toodud euroala residentide kõigile netoemissioonidele. Jääkerinevus pikaajaliste võlakirjade ja osa 4.2 tabelis 1 toodud fikseeritud ja muutuva intressimääraga võlakirjade kogusumma vahel koosneb nullkupongiga võlakirjadest ja ümberhindamismõjudest.

Osas 4.3 kajastatakse euroala residentide emiteeritud võlaväärtpaberite sesoonselt kohandatud ja kohandamata kasvumäärasid (tähtaegade, instrumendi liigi, emitendi sektori ja vääringu kaupa). Nimetatud kasvumäärad põhinevad finantstehingutel, mis leiavad aset siis, kui institutsiooniline üksus omandab või lunastab võlakohustuse. Seetõttu ei arvestata kasvumäärade juures ümberliigitusi, ümberhindamisi, vahetuskursi muutusi ega muid tehingutest mittetulenevaid muutusi. Sesoonselt kohandatud kasvumäärad on esitamise huvides antud aastapõhistena. Üksikasjad on esitatud tehnilistes märkustes.

Osa 4.4 tabeli 1 veergudes 1, 4, 6 ja 8 on toodud euroala residentide emiteeritud noteeritud aktsiate bilansiline jääk emiteerivate sektorite kaupa. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete emiteeritud noteeritud aktsiate kuuandmed vastavad osas 3.4 (finantsvarade bilanss, noteeritud aktsiad) toodud kvartaliandmetele.

Osa 4.4 veergudes 3, 5, 7 ja 9 ning tabelis 1 on euroala residentide emiteeritud noteeritud aktsiate aastased kasvumäärad (emitendi sektori kaupa). Need kasvumäärad põhinevad finantstehingutel, mis leiavad aset siis, kui emitent emi-

teerib või lunastab aktsiad sularaha eest, välja arvatud investeeringud emitendi enda aktsiasse. Aastaste kasvumäärade arvutamisel ei võeta arvesse ümberliigitusi, ümberhindamisi, vahetuskursi muutusi ega muid tehingutest mitetulenevaid muutusi.

Osas 4.5 on statistilised andmed kõigi intressimäärade kohta, mida euroala residentidest rahaloomeasutused kohaldavad eurodes nomineeritud hoiustele ja laenudele, mis on mõeldud euroala residentidest kodumajapidamistele ning kaupju ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele. Euroala rahaloomeasutuste intressimäärade arvutatakse välja iga kategooria suhtes kohaldatavate euroala riikide intressimäärade kaalutud keskmisena (vastavate tegevusmahtude kaupa).

Rahaloomeasutuste intressimäärade statistika on esitatud tegevusalade, sektorite, instrumendikategooria ja tähtaja, etteteatamistähtaja või algse fikseeritud intressimäära kohaldamise perioodide kaupa. See rahaloomeasutuste intressimäärade statistika vahetas välja need kümme ülemineku perioodi statistiliste andmete aegrida, mis puudutasid euroala jaepanganduse intressimäärasid ja mida avaldati kuubülletäänides 1999. aasta jaanuarist saadik.

Osas 4.6 esitatakse euroala, Ameerika Ühendriikide ja Jaapani rahaturgude intressimäärade. Euroala puhul on rahaturu intressimäärade kaetud suures ulatuses alates üleõhoiuste intressimäärade kuni 12kuuliste hoiuste intressimääradeni. Enne 1999. aasta jaanuari arvutati euroala arvestuslikud intressimäärade välja SKPga kaalutud riikide intressimäärade baasil. Kuu, kvartali ja aasta väärtused on perioodi keskmised, välja arvatud üleõoturu intressimäär enne 1999. aasta jaanuari. Üleõhoiuste intressimäär on kuni 1998. aasta detsembrini (kaasa arvatud) esitatud pankadevaheliste hoiuste perioodi lõpu intressimääradena ning pärast seda euroala pankadevahelise üleõoturu perioodi keskmiste intressimääradena (EONIA). Alates 1999. aasta jaanuarist arvestatakse ühe-, kolme-, kuue- ja 12kuuliste euroala hoiuste intressimäärasid euro üleeuro-

paliste pankadevaheliste intressimääradena (EURIBOR); enne seda kasutati – nende olemasolul – Londoni pankadevahelisi intressimäärasid (LIBOR). Ameerika Ühendriikide ja Jaapani puhul on kolmekuuliste hoiuste intressimäärade esitatud LIBORina.

Osas 4.7 on toodud euroala keskvalitsussektori emiteeritud eurodes nomineeritud AAA-reitinguga võlakirjadel põhinevatest nominaalsetest hetketulukõveratest saadud perioodi lõpu intressimäärade arvutamiseks kasutatakse Svenssoni mudelit⁵. Samuti on esitatud 10 aasta ja 3 kuu ning 10 aasta ja 2 aasta intressimäärade vahed. Täiendavad tulukõverad (päevased andmed, sh joonised ja tabelid) ning teave meetodite kohta on veebiaadressil <http://www.ecb.europa.eu/stats/money/yc/html/index.en.html>. Päevaseid andmeid on võimalik ka alla laadida.

Osas 4.8 on esitatud euroala, Ameerika Ühendriikide ja Jaapani aktsiaturgude indeksid.

HINNAD, TOODANG, NÕUDLUS JA TÖÖTURG

Selles osas kirjeldatud andmed on esitanud enamjaolt Euroopa Komisjon (põhiliselt Eurostat) ja riikide statistikaametid. Euroala tulemused saadakse riikide andmete koondamise teel. Andmed on ühtlustatud ja võrreldavad nii suures ulatuses kui võimalik. Statistilised andmed tööstusjõukulu indeksite, SKP ja kulukomponentide kohta, lisandväärtuse kohta tegevusalade kaupa, tööstustoodangu, jaemüügi, registreeritud sõiduautode ja töötundide arvu kohta on kohandatud tööpäevade arvuga.

Euroala ühtlustatud tarbijahinnaindeks (osa 5.1 tabel 1) on saadaval alates 1995. aastast. See põhineb riikide ÜTHI-del, mille arvutamisel järgitakse kõigis euroala riikides sama meetodikat. Kaupade ja teenuste jaotus on tuletatud individuaaltarbimise klassifikaatorist, lähtudes otstar-

⁵ L. E. Svensson „Estimating and Interpreting Forward Interest Rates: Sweden 1992–1994”, Majanduspoliitiliste Uuringute Keskuse dokument nr 1051, London, 1994.

best (Coicop/ÜTHI). ÜTHI hõlmab kodumajapidamiste rahalisi lõpptarbimiskulusid euroala majandusterritooriumil. Tabel sisaldab EKP koostatud sesoonselt kohandatud ÜTHI andmeid ja reguleeritud hindade eksperimentaalseid hinnanguid, mis põhinevad ÜTHI-l.

Tööstustoodangu tootjahindasid (osa 5.1 tabel 2), tööstustoodangut, uusi tellimusi, tööstusettevõtete käivet ja jaemüüki (osa 5.2) reguleerib Euroopa Liidu Nõukogu 19. mai 1998. aasta määrus (EÜ) nr 1165/98 kiirstatistika kohta⁶. Alates 2009. aasta jaanuarist on kiirstatistika koostamisel rakendatud Euroopa Ühenduse majanduse tegevusalade statistilise klassifikaatori uut versiooni (NACE Rev. 2), mida hõlmab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1893/2006, millega kehtestatakse majanduse tegevusalade statistiline klassifikaator NACE Revision 2 ning muudetakse nõukogu määrust (EMÜ) nr 3037/90 ja teatavaid EÜ määrusi, mis käsitlevad konkreetseid statistikavaldkondi⁷. Tööstustoodangu tootjahindade ja tööstustoodangu liigitamine toodete lõppkasutuse põhjal kujutab endast tööstuse (v.a ehitus) ühtlustatud all-liigitust (NACE Rev. 2, osad B–E) tööstuse põhirühmadeks (MIG), mis on määratletud komisjoni 14. juuni 2007. aasta määruses (EÜ) nr 656/2007⁸. Tööstustoodangu tootjahinnad kajastavad tootjate hindasid väljaspool tehase väravat. Need sisaldavad kaudseid makse, välja arvatud käibemaks ja muud mahaarvamisele kuuluvad maksud. Tööstustoodang kajastab asjaomaste tööstussektorite lisandväärtust.

Osa 5.1 tabelis 3 näidatud kaks toorme (v.a energia) hinnaindeksit põhinevad samal toormeliikide valikul, kuid kasutatud on kahte kaalumise võtet: üks lähtub vastavate toormeliikide euroala impordist (veerud 2–4) ja teine euroala hinnangulisest sisenõudlusest või kasutamisest (veerud 5–7), võttes arvesse iga toormeliigi impordi, ekspordi ja euroalasisese tootmise andmeid (lihtsuse huvides on kõrvale jätetud varud, mida peetakse vaadeldava perioodi jooksul suhteliselt stabiilseks). Impordiga kaalutud toormehinnaindeks sobib

välisarengu analüüsimiseks, kasutamise kaalutud indeksi saab aga rakendada selleks, et analüüsida survet, mida rahvusvahelised toormehinnad avaldavad euroala inflatsioonile. Kasutamise kaalutud toormehinnaindeksid on eksperimentaalsed andmed. EKP toormehinnaindeksite koostamise kohta vt lähemalt 2008. aasta detsembri kuubülletääni taustinfost 1.

Töäjõukulude indekseid (osa 5.1 tabel 5) mõeldavad muutusi töäjõukulus tööstus- (sh ehitus-) ja turuteenuste sektoris töötatud tunni kohta. See meetodika on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. veebruari 2003. aasta määruses (EÜ) nr 450/2003 töäjõukuluindeksi⁹ kohta ja komisjoni 7. juuli 2003. aasta rakendusmääruses (EÜ) nr 1216/2003¹⁰. Euroala töäjõukulude indekseid jaotus on tehtud töäjõukulu komponentide (palk ja tööandja tasutavad sotsiaalkindlustusmaksed ja palgamaksud, millest on maha arvatud tööandjale makstavad toetused) ja majandustegevuse alusel. EKP arvutab kollektiivlepinguga määratud palgade näitaja (osa 5.1 tabeli 3 memokirje) riikide ühtlustamata ja riigispetsiifilistest määratlustest lähtuvate andmete põhjal.

Töäjõu erikulu komponendid (osa 5.1 tabel 4), SKP ja selle komponendid (osa 5.2 tabelid 1 ja 2), SKP deflaatorid (osa 5.1 tabel 3) ja tööhõivestatistika (osa 5.3 tabelid 1, 2 ja 3) on tuletatud ESA 95¹¹ riikide kvartalikontodest. ESA 95 muudeti komisjoni 10. augusti 2010. aasta määrusega (EL) nr 715/2010¹², millega võeti kasutusse majanduse tegevusalade statistilise klassifikaatori ajakohastatud versioon NACE Revision 2. Euroala riikide kontode andmeid hakati uuest klassifikaatorist lähtuvalt avaldama 2011. aasta detsembris.

Tööstusele esitatud uued tellimused (osa 5.2 tabel 4) sisaldavad vaatlusperioodi jooksul saadud

⁶ EÜT L 162, 5.6.1998, lk 1.

⁷ ELT L 393, 30.12.2006, lk 1.

⁸ ELT L 155, 15.6.2007, lk 3.

⁹ ELT L 69, 13.3.2003, lk 1.

¹⁰ ELT L 169, 8.7.2003, lk 37.

¹¹ EÜT L 310, 30.11.1996, lk 1.

¹² ELT L 210, 11.8.2010, lk 1.

tellimusi ja hõlmavad tööstusharusid, kus tegutsetakse peamiselt tellimuspõhiselt – eelkõige tekstiili-, tselluloosi-, paberi-, keemia-, metalli-, kapitalikaupade ja kestvuskaupe tööstust. Andmed arvutatakse jooksevhindade põhjal.

Tööstuslikku käivet ja jaemüüki käsitlevas osas (osa 5.2 tabel 4) mõõdetakse kogukäivet, sealhulgas kõiki makse ja lõive (v.a käibemaks), mille kohta on esitatud arved vaatlusperioodi jooksul. Jaemüügi käive hõlmab kogu jaekaubandust (v.a mootorsõidukite ja mootorrattaste müük ning autokütus). Uute sõiduaudode registreerimised hõlmavad nii era- kui ka firmaautosid.

Ettevõtlus- ja tarbijauuringute kvalitatiivsed andmed (osa 5.2 tabel 5) põhinevad Euroopa Komisjoni ettevõtlus- ja tarbijauuringutel.

Tööpuuduse määrad (osa 5.3 tabel 4) on vastavuses Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni suunistega. Need viitavad aktiivsetele töötajatele kui tööjõu osale lähtuvalt ühtlustatud kriteeriumidest ja määratlustest. Tööpuuduse määra arvutamise aluseks olevad tööjõu näitavad erinevad osas 5.3 avaldatud hõive ja tööpuuduse tasemete summast.

RIIGIRAHANDUS

Osades 6.1–6.5 on toodud euroala valitsussektori eelarvepositsioon. Andmed on põhiosas konsolideeritud ja tuginevad ESA 95 meetodikale. Osades 6.1–6.3 esitatud euroala aastased koondandmed on EKP kokku pannud liikmesriikide keskpankadelt saadud ühtlustatud andmete põhjal, mida ajakohastatakse korrapäraselt. Euroala riikide eelarvepuudujäägi ja võla andmed võivad seetõttu erineda andmetest, mida Euroopa Komisjon kasutab ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlemisel. Osades 6.4 ja 6.5 esitatud euroala kvartaalsed koondandmed on EKP kokku pannud Eurostati ja liikmesriikide andmete alusel.

Osas 6.1 on esitatud valitsussektori aastased tulud ja kulud, sealjuures on lähtutud komisjoni 10. juuli 2000. aasta määruses (EÜ) nr 1500/2000 (millega muudeti ESA 95)¹³ sõnastatud määratlustest. Osas

6.2 on toodud valitsussektori konsolideeritud koguvõlg nominaalväärtuses kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingus ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlemist reguleerivate sätetega. Osades 6.1 ja 6.2 on esitatud kokkuvõtvad andmed euroala riikide kohta, arvestades nende tähtsust stabiilsuse ja majanduskasvu pakti raamistikus. Üksikute euroala riikide eelarvete puudujäägid/ülejäädid vastavad ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlusele B.9, nagu on määratletud nõukogu määruses (EÜ) nr 479/2009 seoses ESA 95ga. Osas 6.3 kajastatakse valitsussektori võla muutust. Erinevus valitsussektori võla muutuse ja riigieelarve puudujäägi vahel – eelarvepositsiooniväline võlamuutus – on peamiselt seletatav valitsuse poolt finantsvaradega tehtud tehingutega ja välisvaluuta hindamismõjuga. Osas 6.4 on kajastatud valitsussektori kvartaalseid tulusid ja kulusid, sealjuures on lähtutud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. juuni 2002. aasta määruses (EÜ) nr 1221/2002 (valitsemissektori muude kontode kui rahastamiskontod kvartaliandmete kohta)¹⁴ sõnastatud määratlustest. Osas 6.5 on esitatud kvartaliandmed valitsussektori konsolideeritud koguvõla, eelarvepositsioonivälise võlamuutuse ja valitsussektori laenuvajaduse kohta. Nende andmete koostamisel on kasutatud liikmesriikide poolt määruste (EÜ) nr 501/2004 ja 222/2004 alusel esitatud andmeid ja liikmesriikide keskpankade esitatud andmeid.

VÄLISMAJANDUS

Maksebilansi ja rahvusvahelise investeerimispositsiooni statistikas (osad 7.1–7.4) kasutatud mõisted ja määratlused on üldiselt kooskõlas Rahvusvahelise Valuutafondi maksebilansi koostamise käsiraamatuga (viies väljaanne, oktoober 1993), EKP 16. juuli 2004. aasta suunisega EKP statistilise aruandluse nõuete kohta (EKP/2004/15)¹⁵ ning seda muutva EKP 31. mai 2007. aasta suunise (EKP/2007/3)¹⁶. Lisateavet euroala maksebilansi ja rahvusvahelise investeerimispositsiooni koostamisel kasutatud

¹³ EÜT L 172, 12.7.2000, lk 3.

¹⁴ EÜT L 179, 9.7.2002, lk 1.

¹⁵ ELT L 354, 30.11.2004, lk 34.

¹⁶ ELT L 159, 20.6.2007, lk 48.

meetodite ja allikate kohta võib leida EKP väljandest „European Union balance of payments/international investment position statistical methods” (mai 2007) ning aruannetest, mille on kokku pannud portfelliinvesteeringute andmete kogumise süsteemide rakkerühm (juuni 2002), portfelliinvesteeringute tulude rakkerühm (august 2003) ning välismaiste otseinvesteeringute rakkerühm (märts 2004). Kõigi nimetatud rakkerühmade aruandeid saab alla laadida EKP veebilehelt. Lisaks on rahandus-, finants- ja maksebilansi statistika komitee veebilehel (www.cmfb.org) võimalik tutvuda ka EKP / Euroopa Komisjoni (Eurostat) maksebilansi ja rahvusvahelise investeerimispositsiooni statistika kvaliteedi rakkerühma aruandega (juuni 2004). Rakkerühma soovitel põhinev ja 2008. aasta aprillis avaldatud EKP statistika kvaliteedi raamistiku peamisi põhimõtteid järgiv iga-aastane kvaliteediaruanne euroala maksebilansi ja rahvusvahelise investeerimispositsiooni kohta on olemas EKP veebilehel.

2011. aasta 9. detsembril võttis EKP nõukogu vastu suunise Euroopa Keskpanga statistikaaruandluse nõuete kohta välisstatistika valdkonnas (EKP/2011/23)¹⁷. Selle õigusaktiga kehtestatakse välisstatistika valdkonnas uued statistikaaruandluse nõuded, mis kajastavad peamiselt IMFi maksebilansi ja rahvusvahelise investeerimispositsiooni käsiraamatu kuuendas trükis sisalduvaid meetodika muudatusi. EKP hakkab euroala maksebilansi, rahvusvahelise investeerimispositsiooni ja rahvusvaheliste reserve statistikat (sh tagasiulatuvad andmed) avaldama vastavalt suunisele EKP/2011/23 ja kõnealusele IMFi käsiraamatule aastal 2014.

Osade 7.1 ja 7.4 tabelites lähtutakse Rahvusvahelise Valuutafondi maksebilansi käsiraamatu tähistussüsteemist, s.t jooksevkontol ja kapitalikontol esitatakse plussmärgiga ülejääk, samal ajal kui finantskonto puhul tähistab plussmärk kohustuste kasvu või varade vähenemist. Osa 7.2 tabelites esitatakse nii kredit- kui ka deebetehingud plussmärgiga. Lisaks on alates 2008. aasta veebruari kuubülletäänist osa 7.3 tabelid ümber korraldatud, mis võimaldab näidata maksebilansi, rahvusvahelise investeerimisposit-

siooni ja seonduvate kasvumäärade andmeid koos; uutes tabelites tähistatakse plussmärgiga varade ja kohustuste tehingud, mis vastavad positsioonide kasvule.

Euroala maksebilansi koostab EKP. Viimaseid kuuandmeid tuleb käsitleda esialgsetena. Andmed vaadatakse üle pärast järgmise kuu näitajate ja/või üksikasjaliku kvartaalse maksebilansi avaldamist. Varasemate perioodide andmed vaadatakse üle korrapäraselt või juhul, kui muudetakse lähteandmete koostamise meetodeid.

Osa 7.2 tabelis 1 on toodud jooksevkonto kohta ka sesoonselt kohandatud andmed. Vajaduse korral on kohandamisel arvesse võetud tööpäevade arvu, liigaastat ja/või lihavõttepühadega seotud mõju. Osa 7.2 tabelis 3 ja osa 7.3 tabelis 9 on esitatud euroala maksebilansi ja rahvusvahelise investeerimispositsiooni jaotus nii peamiste partnerriikide kui ka nende rühmade kaupa, kusjuures eristatud on euroalaväliseid ELi liikmesriike ja ELi mittekuuluvaid riike ja piirkondi. Jaotus kajastab ka tehinguid ja positsioone ELi institutsioonide (mida statistiliselt loetakse euroalaväliseks nende füüsilisest asukohast hoolimata (v.a EKP)) ja teatud eesmärgidel *offshore*-keskuste ja rahvusvaheliste organisatsioonide suhtes. See jaotus ei sisalda portfelliinvesteeringute kohustuste, tuletisinstrumentide või rahvusvaheliste reserve tehinguid ja positsioone. Samuti ei ole toodud eraldi andmeid Brasiiliale, Hiina mandriosale, Indiale ega Venemaale makstavate investeerimistulude kohta. Geograafilist jaotust on kirjeldatud 2005. aasta veebruari kuubülletääni artiklis „Euro area balance of payments and international investment position vis-à-vis main counterparts”.

Osas 7.3 toodud euroala maksebilansi finantskonto ja rahvusvahelise investeerimispositsiooni andmete esitamisel on lähtutud tehingutest ja positsioonidest euroala mitteresidentide suhtes ning käsitletud euroala kui ühtset majandusüksust (vt ka 2002. aasta detsembri kuubülletääni taustinfo 9, 2007. aasta jaanuari kuubülletääni taustinfo 5 ning 2008. aasta jaanuari kuubülle-

¹⁷ ELT L 65, 3.3.2012, lk 1.

tääni taustinfo 6). Rahvusvaheline investeerimispositsioon on koostatud jooksvates turuhindades, välja arvatud otseinvesteeringud, kus noteerimata aktsiate hindamisel kasutatakse raamatupidamislikke väärtusi, ja muud investeeringud (nt laenud ja hoiused). Kvartaalne rahvusvaheline investeerimispositsioon koostatakse sama meetodilise raamistiku alusel kui aastane rahvusvaheline investeerimispositsioon. Et osa andmeallikatest ei ole kvartali lõikes kättesaadavad (või on kättesaadavad viivitusega), hinnatakse kvartaalset rahvusvahelist investeerimispositsiooni osaliselt finantstehingute, varade hinna ja valuutaturu muutuste põhjal.

Osa 7.3 tabelis 1 on toodud kokkuvõtte investeerimispositsioonist ja euroala maksebilansi finantstehingutest. Aastase investeerimispositsiooni muutuse jaotus on saadud statistilise mudeli rakendamisel investeerimispositsiooni muutuste (v.a tehingud) suhtes koos varade ja kohustuste geograafilise jaotuse ja valuutakomponentide andmete ning erinevate finantsvarade hinnaindeksitega. Tabeli veerud 5 ja 6 sisaldavad teavet väljaspool euroala asuvate residentidest üksuste otseinvesteeringute ja euroalal asuvate mitteresidentidest üksuste otseinvesteeringute kohta.

Osa 7.3 tabelis 5 esitatud jaotused „laenud” ning „sularaha ja hoiused” tuginevad mitteresidentidest vastaspoole sektorile, s.t varasid mitteresidentidest pankade suhtes liigitatakse hoiusteks ning varasid teiste mitteresidentidest sektorite suhtes laenudeks. See jaotus sarnaneb muu statistika, sh rahaloomeasutuste konsolideeritud bilansi jaotusega, ja on kooskõlas Rahvusvahelise Valuutafondi maksebilansi koostamise käsiraamatuga.

Eurosüsteemi rahvusvaheliste reserve bilansiline jääk ning vastavad varad ja kohustused on toodud osa 7.3 tabelis 7. Need näitajad pole eurosüsteemi nädalastes raamatupidamisaruannetes kajastuvate andmetega täielikult võrreldavad nende hõlmatuse ja hindamise erinevuste tõttu. Tabelis 7 esitatud andmed on kooskõlas rahvusvaheliste reserve ja välisvaluuta likviidsuse statistika malli kohta käivate soovitustega.

Määratluse kohaselt võetakse eurosüsteemi rahvusvaheliste reserve alla kuuluvate varade puhul arvesse euroala muutuvat koosseisu. Enne riikide ühinemist euroalaga arvestatakse nende keskpankade varasid portfelliinvesteeringute all (väärtpaberite puhul) või muude investeeringute all (muude varade puhul). Muutused eurosüsteemi kullavarus (veerg 3) tulenevad 26. septembril 1999. aastal sõlmitud ja 27. septembril 2009. aastal ajakohastatud keskpanga kullalepingu tingimustel tehtud kullatehingutest. Lisateavet eurosüsteemi rahvusvaheliste reserve statistilise käsitlemise kohta võib leida väljaandest „Statistical treatment of the Eurosystems international reserves” (oktoober 2000), mille saab alla laadida EKP veebilehelt. Veebilehelt võib leida ka täpsemaid andmeid vastavalt rahvusvaheliste reserve ja välisvaluuta likviidsuse mallile.

Osa 7.3 tabelis 8 näidatud euroala koguvälisvõla statistika kajastab euroala residentide suhtes ülevälisolevaid tegelikke (mitte tingimuslikke) kohustusi, mis nõuavad võlgnikult tulevikus ühel või mitmel korral põhiosa ja/või intressi maksmist. Koguvälisvõlg on liigendatud võlainstrumentide ja institutsioonilise sektori järgi.

Osas 7.4 on toodud euroala maksebilansi rahaline esitus mitterahaloomeasutuste tehingutega, mis peegeldavad rahaloomeasutuste netovälis-tehinguid. Mitterahaloomeasutuste tehingute hulka on arvestatud maksebilansi tehingud, mille kohta ei ole sektoripõhine jaotus saadaval. Need puudutavad jooksev- ja kapitalikontot (veerg 2) ning tuletisinstrumente (veerg 11). Euroala maksebilansi rahalist esitust käsitleva ajakohase meetodilise märkuse võib leida EKP veebilehelt jaotisest „Statistics”. Vt ka 2003. aasta juuni kuubülletääni taustinfo 1.

Osas 7.5 on toodud euroala väliskaubanduse andmed. Andmete allikas on Eurostat. Väärtuste andmed ja mahuindeksid on sesoonselt ja tööpäevade arvuga kohandatud. Osa 7.5 tabeli 1 veergudes 4–6 ja 9–11 toodud jaotus kaubagruppide kaupa vastab üldiste majanduskategooriate liigitusele ning toodete põhiklassidele rahvamajanduse arvepidamise süsteemis. Val-

mistooted (veerud 7 ja 12) ja nafta (veerg 13) vastavad SITC (standardne väliskaubanduse klassifikaator) Rev. 4 definitsioonile. Geograafiline jaotus (osa 7.5 tabel 3) näitab põhilisi kaubanduspartnereid nii üksikult kui ka piirkondlike gruppide kaupa. Hiina ei hõlma Hongkongi. Mõistete, liigituste, andmete ulatuse ja kajastamise aja erinevuste tõttu pole väliskaubandusandmed (eelkõige impordi andmed) maksebilansi statistikas toodud kaubakirjetega (osad 7.1 ja 7.2) täielikult võrreldavad. Osalt tulenevad nimetatud erinevused kindlustus- ja veoteenuste lisamisest väliskaubanduses imporditud kaupade andmetesse.

Osa 7.5 tabelis 2 esitatud tööstustoodangu impordihinnad ja eksporditava tööstustoodangu tootjahinnad (või välisturule mõeldud tööstustoodangu hinnad) võeti statistikas kasutusele Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuli 2005. aasta määrusega (EÜ) nr 1158/2005, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1165/98, mis on lühiajalise statistika peamine õiguslik alus. Tööstustoodangu impordihindade indeks hõlmab väljastpoolt euroala imporditud tööstustoodangut, mis käib Euroopa Majandusühenduse majanduse tegevusalade statistilise klassifikaatori jagude B–E alla, ning kõiki importijatest institutsioonilisi sektoreid, v.a kodumajapidamised, valitsused ja mittetulundusühingud. Indeks kajastab kulu, kindlustuse ja veo hinda, v.a impordilõivud ja -maksud, ning viitab eurodes tehtud tegelikele tehingutele, mis on kirjendatud toodete omandiõiguse ülemineku hetkel. Eksporditava tööstustoodangu tootjahinnad sisaldavad kogu tööstustoodangut, mida euroala tootjad ekspordivad otse euroalavälisele turule NACE Rev. 2 jagude B–E all. Hulgimüüjate ekspord ja reeksport ei ole kaasatud. Indeks kajastab FOB-hinda eurodes, arvatuna euroala piiril, sh mis tahes kaudsed maksud, v.a käibemaks ja muud mahaarvatavad maksud. Tööstustoodangu impordihinnad ja eksporditava tööstustoodangu tootjahinnad on saadaval tööstuse põhirühmade kaupa vastavalt komisjoni 14. juuni 2007. aasta määrusele (EÜ) nr 656/2007. Vt lähemalt 2008. aasta detsembri kuubülletääni taustinfo 11.

VAHETUSKURSID

Osas 8.1 on EKP poolt euroala kaubanduspartnerite vääringute suhtes arvatud euro nominaalse ja reaalse efektiivse vahetuskursi indeksid, mis põhinevad euro kahepoolsete vahetuskursside kaalutud keskmistel. Positiivne muutus tähistab euro kallinemist. Kaalud tuginevad valmistoodete kaubandusele nimetatud kaubanduspartneritega aastatel 1995–1997, 1998–2000, 2001–2003, 2004–2006 ja 2007–2009, sealjuures arvestatakse kolmanda turu mõju. Euro efektiivsed vahetuskursid saadakse, kui iga perioodi väliskaubanduse osatähtsuse kaaludel põhinevad näitajad seotakse ahelmeetodil iga kolmeaastase perioodi lõpus. Sel viisil saadud efektiivse vahetuskursi indeksi baasperiood on 1999. aasta esimene kvartal. 10 euroalavälist ELi liikmesriiki, Ameerika Ühendriigid, Austraalia, Hiina, Hongkong, Jaapan, Kanada, Lõuna-Korea, Norra, Singapur ja Šveits moodustavad kaubanduspartnerite grupi, kelle andmete põhjal leitakse efektiivsed vahetuskursid (EER-20). Need 20 liiget kuuluvad omakorda 40 riigist koosnevasse gruppi koos järgmiste riikidega (EER-40): Alžeeria, Argentina, Brasiilia, Filipiinid, Horvaatia, Iisrael, India, Island, Indoneesia, Lõuna-Aafrika, Malaisia, Maroko, Mehhiko, Tai, Taiwan, Tšiili, Türgi, Uus-Meremaa, Venemaa ja Venezuela. Reaalne efektiivne vahetuskurss arvutatakse välja tarbijahinnaindeksi, tootjahinnaindeksi, sisemajanduse koguprodukti deflaatori ning nii töötleva tööstuse kui ka kogumajanduse tööjõu erikulu baasil.

Täpsem teave efektiivsete vahetuskursside arutamise kohta on toodud asjakohases metoodilises märkuses ja EKP üldtoimetises nr 2 (Luca Buldorini, Stelios Makrydakis ja Christian Thimann „The effective exchange rates of the euro”, veebruar 2002), mida on võimalik alla laadida EKP veebilehelt.

Osas 8.2 esitatud kahepoolsete vahetuskursid on vastavate vääringute viitekursid, s.t iga päev avaldatavate kursside kuu keskmised.

EUROALAVÄLINE ARENG

Muude ELi liikmesriikide (osa 9.1) kohta käivate statistiliste andmete kogumisel ja koostamisel on järgitud samu põhimõtteid mis euroala andmete puhul. Selle tulemusena hõlmavad andmed jooksev- ja kapitalikontode ja koguvälisvõla kohta eriotstarbelisi finantsettevõtete võlväärtpabereid. Osas 9.2 toodud andmed Ameerika Ühendriikide ja Jaapani kohta on saadud nende riikide allikatest.

LISAD

EUROSÜSTEEMI RAHAPOLIITILISTE MEETMETE KRONOLOOGIA¹

14. JAANUAR JA 4. VEEBRUAR 2010

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab säilitada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pak-kumisintressi alammäärana 1,00%, laenamise püsivõimaluse intressimäärana 1,75% ning hoiustamise püsivõimaluse intressimäärana 0,25%.

4. MÄRTS 2010

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab säilitada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pak-kumisintressi alammäärana 1,00%, laenamise püsivõimaluse intressimäärana 1,75% ning hoiustamise püsivõimaluse intressimäärana 0,25%. Nõukogu lepib kokku ka kuni 12. oktoobrini 2010 teostatavate refinantseerimisope-ratsioonide pakkumiste üksikasjades ja korras, sh otsustab ta, et regulaarsed kolmekuulised pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid sooritatakse muutuva intressimääraga pak-kumistena alates 28. aprillil 2010 jaotatavast operatsioonist.

8. APRILL JA 6. MAI 2010

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab säilitada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pak-kumisintressi alammäärana 1,00%, laenamise püsivõimaluse intressimäärana 1,75% ning hoiustamise püsivõimaluse intressimäärana 0,25%.

10. MAI 2010

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab võtta meetmeid, et leevendada teravaid pingeid fi-nantsturgudel. Nimelt otsustab nõukogu võtta sekkumismeetmeid euroala avaliku ja erasek-tori võlaväärtpaberite turgudel (väärtpaberit-uruprogramm) ning võtta 2010. aasta mai ja juuni regulaarsetes kolmekuulistes pikemaaja-listes refinantseerimisoperatsioonides kasutu-sele piiramatule mahuga ja fikseeritud intressi-määraga pakkumismenetlus.

10. JUUNI 2010

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab säilitada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pak-kumisintressi alammäärana 1,00%, laenamise püsivõimaluse intressimäärana 1,75% ning hoiustamise püsivõimaluse intressimäärana 0,25%. Peale selle otsustab nõukogu kasutada piiramatule mahuga ja fikseeritud intressimää-raga pakkumismenetlust regulaarsetes kolme-kuulistes pikemaajalistes refinantseerimisope-ratsioonides, mis jaotatakse 2010. aasta kol-mandas kvartalis.

8. JUULI JA 5. AUGUST 2010

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab säilitada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakku-misintressi alammäärana 1,00%, laenamise pü-sivõimaluse intressimäärana 1,75% ning hoiu-stamise püsivõimaluse intressimäärana 0,25%.

2. SEPTEMBER 2010

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab säilitada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pak-kumisintressi alammäärana 1,00%, laenamise püsivõimaluse intressimäärana 1,75% ning hoiustamise püsivõimaluse intressimäärana 0,25%. Nõukogu lepib kokku ka kuni 18. jaanuarini 2011 teostatavate refinantseerimisope-ratsioonide pakkumiste üksikasjades ja korras, nimelt otsustatakse sooritada kolmekuulised pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid piiramatule mahuga ja fikseeritud intressimäära-ga pakkumistena.

7. OKTOOBER JA 4. NOVEMBER 2010

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab säilitada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pak-kumisintressi alammäärana 1,00%, laenamise püsivõimaluse intressimäärana 1,75% ning hoiustamise püsivõimaluse intressimäärana 0,25%.

¹ Eurosüsteemi rahapoliitiliste meetmete 1999.–2009. aasta kro-noloogia on kirjas EKP vastavate aastate aruannetes.

2. DETSEMBER 2010

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab säilitada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäärana 1,00%, laenamise püsivõimaluse intressimäärana 1,75% ning hoiustamise püsivõimaluse intressimäärana 0,25%. Nõukogu teeb samuti otsuse kuni 12. aprillini 2011 teostatavate refinantseerimisoperatsioonide pakkumiste üksikasjade ja korra kohta, nimelt otsustatakse jätkuvalt kasutada piiramatu mahuga ja fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlust.

13. JAANUAR JA 3. VEEBRUAR 2011

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab säilitada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäärana 1,00%, laenamise püsivõimaluse intressimäärana 1,75% ning hoiustamise püsivõimaluse intressimäärana 0,25%.

3. MÄRTS 2011

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab säilitada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäärana 1,00%, laenamise püsivõimaluse intressimäärana 1,75% ning hoiustamise püsivõimaluse intressimäärana 0,25%. Nõukogu teeb samuti otsuse kuni 12. juulini 2011 teostatavate refinantseerimisoperatsioonide pakkumiste üksikasjade ja korra kohta, nimelt otsustatakse jätkuvalt kasutada piiramatu mahuga ja fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlust.

7. APRILL 2011

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab tõsta põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäärana 25 baaspunkti võrra 1,25%ni alates operatsioonist, mis teostatakse 13. aprillil 2011. Samuti otsustab nõukogu tõsta laenamise püsivõimaluse intressimäärana 25 baaspunkti võrra 2,00%ni ja hoiustamise püsivõimaluse intressimäärana 25 baaspunkti võrra 0,50%ni alates 13. aprillist 2011.

5. MAI 2011

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab säilitada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäärana 1,25%, laenamise püsivõimaluse intressimäärana 2,00% ning hoiustamise püsivõimaluse intressimäärana 0,50%.

9. JUUNI 2011

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab säilitada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäärana 1,25%, laenamise püsivõimaluse intressimäärana 2,00% ning hoiustamise püsivõimaluse intressimäärana 0,50%. Nõukogu teeb samuti otsuse kuni 11. oktoobrini 2011 teostatavate refinantseerimisoperatsioonide pakkumiste üksikasjade ja korra kohta, nimelt otsustatakse jätkuvalt kasutada piiramatu mahuga ja fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlust.

7. JUULI 2011

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab tõsta põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäärana 25 baaspunkti võrra 1,50%ni alates operatsioonist, mis teostatakse 13. juulil 2011. Samuti otsustab nõukogu tõsta laenamise püsivõimaluse intressimäärana 25 baaspunkti võrra 2,25%ni ja hoiustamise püsivõimaluse intressimäärana 25 baaspunkti võrra 0,75%ni alates 13. juulist 2011.

4. AUGUST 2011

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab säilitada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäärana 1,50%, laenamise püsivõimaluse intressimäärana 2,25% ning hoiustamise püsivõimaluse intressimäärana 0,75%. Samuti otsustab nõukogu meetmete üle, mida võetakse seoses mõnedel finantsturgudel uuesti tekkinud pingetega. Nimelt otsustab nõukogu, et eurosüsteem teostab likviidsust lisava täiendava pikemaajalise refinantseerimisoperatsiooni, mille tähtaeg on ligikaudu kuus

kuud, piiramatu mahuga ja fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlusena. Nõukogu teeb samuti otsuse kuni 17. jaanuarini 2012 tehtavate refinantseerimisoperatsioonide pakkumiste üksikasjade ja korra kohta, eelkõige otsustab nõukogu jätkata piiramatu mahuga ja fikseeritud intressimääraga pakkumismenetluste sooritamist.

8. SEPTEMBER 2011

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab säilitada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäärana 1,50%, laenamise püsivõimaluse intressimäärana 2,25% ning hoiustamise püsivõimaluse intressimäärana 0,75%.

6. OKTOOBER 2011

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab säilitada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäärana 1,50%, laenamise püsivõimaluse intressimäärana 2,25% ning hoiustamise püsivõimaluse intressimäärana 0,75%. Lisaks määrab nõukogu kindlaks 2011. aasta oktoobrist kuni 2012. aasta 10. juulini teostatavate refinantseerimisoperatsioonide üksikasjad. Eelkõige otsustab ta teostada 2011. aasta oktoobris ühe ligikaudu 12-kuulise ja 2011. aasta detsembris ühe ligikaudu 13-kuulise pikemaajalise refinantseerimisoperatsiooni. Samuti otsustab nõukogu jätkata kõigi refinantseerimisoperatsioonide korraldamist piiramatu mahuga ja fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlustena. Lisaks teeb nõukogu otsuse käivitada 2011. aasta novembris uus tagatud võlakirjade ostukava.

3. NOVEMBER 2011

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab alandada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäära 25 baaspunkti võrra 1,25%ni alates operatsioonist, mis teostatakse 9. novembril 2011. Samuti otsustab nõukogu alandada laenamise püsivõimaluse

intressimäära 25 baaspunkti võrra 2,00%ni ja hoiustamise püsivõimaluse intressimäära 25 baaspunkti võrra 0,50%ni alates 9. novembrist 2011.

8. DETSEMBER 2011

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab alandada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäära 25 baaspunkti võrra 1,00%ni alates operatsioonist, mis teostatakse 14. detsembril 2011. Samuti otsustab nõukogu alandada laenamise püsivõimaluse intressimäära 25 baaspunkti võrra 1,75%ni ja hoiustamise püsivõimaluse intressimäära 25 baaspunkti võrra 0,25%ni alates 14. detsembrist 2011. Nõukogu otsustab võtta ka täiendavad mittestandardised meetmed, eelkõige a) teostada kaks pikemaajalist refinantseerimisoperatsiooni, mille tähtaeg on ligikaudu kolm aastat; b) suurendada tagatise kättesaadavust; c) alandada kohustusliku reservi määra 1%ni ja d) katkestada ajutiselt peenhäälestusoperatsioonide teostamise arvestusperioodi viimasel päeval.

12. JAANUAR 2012

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab säilitada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäärana 1,00%, laenamise püsivõimaluse intressimäärana 1,75% ning hoiustamise püsivõimaluse intressimäärana 0,25%.

9. VEEBRUAR 2012

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab säilitada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäärana 1,00%, laenamise püsivõimaluse intressimäärana 1,75% ning hoiustamise püsivõimaluse intressimäärana 0,25%. Nõukogu annab oma heakskiidu spetsiifilistele riigisisestele kõlblikkuskriteeriumitele ja riskiturbe meetmetele, mille alusel võib mitmes riigis eurosüsteemi laenuoperatsioonide tagatisena ajutiselt aktsepteerida täiendavaid krediidiinõudeid.

8. MÄRTS, 4. APRILL JA 3. MAI 2012

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab säilitada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintrssi alammäärana 1,00%, laenamise püsivõimaluse intressimäärana 1,75% ning hoiustamise püsivõimaluse intressimäärana 0,25%.

6. JUUNI 2012

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab säilitada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintrssi alammäärana 1,00%, laenamise püsivõimaluse intressimäärana 1,75% ning hoiustamise püsivõimaluse intressimäärana 0,25%. Nõukogu teeb samuti otsuse kuni 15. jaanuarini 2013 tehtavate refinantseerimisoperatsioonide pakkumiste üksikasjade ja korra kohta, nimelt otsustab nõukogu jätkata piiramatult mahuga ja fikseeritud intressimääraga pakkumismenetluste kasutamist.

TARGET (ÜLEEUROOPALINE AUTOMATISEERITUD REAALAJALINE BRUTOARVELDUSTE KIIRÜLEKANDESÜSTEEM)

TARGET2¹ on oluline vahend euroala lõimunud rahaturu edendamisel, mis on ühtse rahapoliitika tõhusa teostamise eeltingimus. Ühtlasi aitab see euroala finantsturgudel lõimuda. Süsteemi TARGET2 kasutavad enda või oma klientide maksete algatamiseks üle 4400 kommertspanga ja 23 keskpanka. Kui võtta arvesse ka pankade filiaalid ja tütarettevõtted, on TARGET2ga seotud ligikaudu 60 000 panka maailmas (ja seega ka nende pankade kõik kliendid). Süsteemi TARGET2 abil tehakse suurmakseid ja ajakriitilisi makseid, milleks on näiteks maksed muude pankadevaheliste ülekandesüsteemide (nt CLS, EURO1) arvelduste hõlbustamiseks, ning arveldatakse rahaturu-, välisvaluuta- ja väärtpaperitehinguid. Seda kasutatakse ka väiksemate kliendimaksete sooritamiseks. TARGET2 tehinguid iseloomustab päevasisene lõplikkus ja süsteemis osaleja kontole krediteeritud vahendeid saab kohe kasutada muudeks makseteks.

MAKSETE ARVU JA VÄÄRTUSTE PÄEVASISENE JAGUNEMINE

Joonisel on näidatud TARGET2 maksevoogude päevasisene jagunemine 2012. aasta esimeses kvartalis, s.o töödeldud maksete keskmine arv ja väärtus (protsendina koguarvust ja -väärtusest) konkreetsetel kellaaegadel. Maksete arvu kõver ületab selgelt lineaarset jaotust: kell 13.00 Kesk-Euroopa aja järgi oli arveldatud juba 71% maksetest ja tund enne TARGET2 sulgemist jõudis see näitaja 99,6%ni. Vahetatud väärtusest oli kella 13.00ks Kesk-Euroopa aja järgi arveldatud juba 50%; tund enne TARGET2 sulgemist oli sama näitaja 85%. Väärtuste kõver on väga lähedane lineaarsele jaotusele. See tähendab, et käive jaotus ühe päeva sees ühtlaselt ja et likviidsus ringles osalejate vahel asjakohaselt, tagades TARGET2 tehingute sujuva arveldamise.

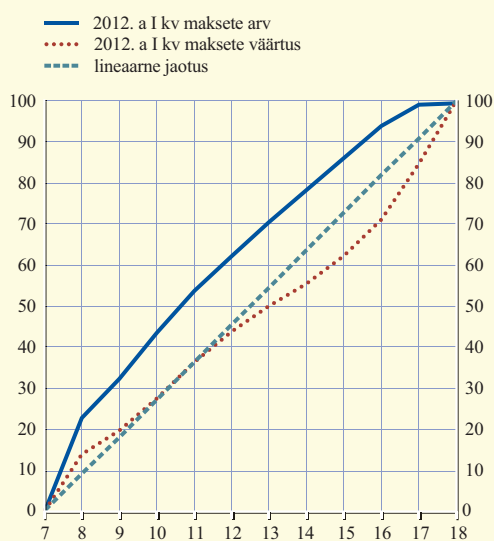
¹ TARGET2 on teise põlvkonna TARGET, mida hakati kasutama 2007. aastal.

TARGET2 MAKSEVOOD

2012. aasta esimeses kvartalis arveldati TARGET2s 22 636 610 tehingut kogusummas 177 680 miljardit eurot. Päevas arveldati keskmiselt 348 256 tehingut 2734 miljardi euro väärtuses. Kõnealusel kvartalis oli maksevoog TARGET2s suurim 30. märtsil, mil töödeldi kokku 502 534 makset. TARGET2 säilitas eurodes arveldavate suurmaksesüsteemide turul liidripositsiooni, arvestades et maksete arvult oli TARGET2 turuosa 57% ja väärtuselt 92%. TARGET2 turuosa suurus kinnitab pankade suurt huvi arveldada keskpangarahas, eriti ebastabiilsetel aegadel. Pankadevaheliste maksete osakaal oli maksete puhul 41% ja väärtuse puhul 94%. Süsteemis töödeldud pankadevaheliste maksete keskmine summa oli 18,2 miljonit eurot ning keskmine kliendimaksete summa 0,7 miljonit eurot. 68% maksetest moodustasid alla 50 000 euro suurused maksed, 11,1% maksetest oli väärtusega üle 1 miljoni euro. Üle 1 miljardi euro suuruseid makseid oli päevas keskmiselt 355.

Päevasisene jagunemine

(protsentides)

Allikas: EKP

TARGET2 KÄIDELDAVUS JA JÕUDLUS

2012. aasta esimeses kvartalis oli TARGET2 üldine käideldavus 100%. TARGET2 käideldavuse arvutamisel võetakse arvesse vahejuheteid, mis takistavad täielikult maksete töötlemist kümme minutit või kauem TARGET2

tööpäevadel kell 7.00–18.45. 99,99% kõikidest maksetest töödeldi keskmiselt vähem kui viie minutiga; seega täideti täielikult kõik süsteemile seatud ootused. Ühel päeval (nimelt 23. märtsil) suleti TARGET2 üks tund hiljem. See oli seotud ühe olulise kõrvalsüsteemi tehniliste raskustega.

Tabel 1. Süsteemides TARGET2 ja EURO1 töödeldud maksejuhised: tehingute arv

(maksete arv)					
	2011 I kv	2011 II kv	2011 III kv	2011 IV kv	2012 I kv
TARGET2					
Koguarv	21 856 960	22 410 209	22 410 209	22 362 663	22 935 865
Päeva keskmine	341 515	355 718	338 828	358 373	348 256
EURO1 (EBA CLEARING)					
Koguarv	14 829 518	15 372 628	15 482 902	16 637 217	16 757 278
Päeva keskmine	231 711	244 010	234 589	259 957	257 804

Tabel 2. Süsteemides TARGET2 ja EURO1 töödeldud maksejuhised: tehingute väärtus

(mld eurot)					
	2011 I kv	2011 II kv	2011 III kv	2011 IV kv	2012 I kv
TARGET2					
Koguväärtus	146 071	142 356	154 829	169 681	177 680
Päeva keskmine	2 282	2 260	2 346	2 651	2 734
EURO1 (EBA CLEARING)					
Koguväärtus	15 261	15 222	16 322	17 215	16 099
Päeva keskmine	238	242	247	269	248

EUROOPA KESKPANGA VÄLJAANDED

EKP koostab mitmeid väljaandeid, mis annavad teavet tema põhiliste tegevusvaldkondade kohta: rahapoliitika, statistika, makse- ja väärtpapierarveldussüsteemid, finantsstabiilsus ja -järelevalve, rahvusvaheline ja Euroopa koostöö ning õigusküsimused. EKP väljaanded on muu hulgas järgmised:

PÕHIKIRJAJÄRGSED VÄLJAANDED

- aastaaruanne
- lähenemisaruanne
- kuubülletään

UURIMUSED

- õigusalsed teadustoimetised (*Legal Working Paper Series*)
- üldised toimetised (*Occasional Paper Series*)
- *Research Bulletin*
- teadustoimetised (*Working Paper Series*)

MUUD / KONKREETSE ÜLESANDEGA SEOTUD VÄLJAANDED

- *Enhancing monetary analysis*
- *Financial integration in Europe*
- *Financial Stability Review*
- *Statistics Pocket Book*
- Euroopa Keskpang: ajalugu, roll ja ülesanded
- *The international role of the euro*
- Rahapoliitika rakendamine euroalal (ülddokumentatsioon)
- *The monetary policy of the ECB*
- *The payment system*

EKP avaldab ka brošüüre ja teabematerjale mitmesuguste teemade kohta (näiteks europangatähed ja -mündid) ning seminaride ja konverentside materjale.

Euroopa Keskpanga ja Euroopa Rahainstituudi (EKP eelkäija 1994–1998) avaldatud dokumentide täielik nimekiri (ja PDF-vormingus dokumendid) on saadaval EKP veebilehel <http://www.ecb.europa.eu/pub/>. Keelekoodid tähistavad keeli, milles väljaanne saadaval on.

Huvilistel on võimalik saada väljaannete paberkoopiaid tasuta (kui ei ole teisiti märgitud ning varude olemasolu korral), andes oma soovist teada aadressil info@ecb.europa.eu.

SÕNASTIK

Käesolev sõnastik sisaldab kuubülletäanis sageli kasutatavate mõistete valikut. Põhjalikum ja üksikasjalikum sõnastik asub EKP kodulehel (www.ecb.europa.eu/home/glossary/html/index.en.html).

Allahindamine: rahaloomeasutuse bilansis dokumenteeritud laenude väärtuse alandamine, kui leitakse, et osa laenu ei ole võimalik tagasi saada.

Autonoomsed likviidsustegurid: likviidsustegurid, mis ei tulene tavaliselt rahapoliitiliste instrumentide kasutamisest. Need hõlmavad näiteks ringluses olevaid pangatähti, valitsuse hoiuseid keskpangas ja keskpanga netovälisvara.

Avaturuoperatsioon: keskpanga algatusel tehtud finantsturuoperatsioon. Need operatsioonid hõlmavad pöördtehinguid, otsetehinguid ja fikseeritud intressimääraga hoiuste või võlasertifikaatide emiteerimist või valuutavahetustehinguid. Avaturuoperatsioonid võivad likviidsust suurendada või vähendada.

Deflatsioon: väga paljude tarbekaupade ja olmeteenuste hindade märkimisväärne ja püsiv langus, mis jääb kestma tänu tuleviku hinnaootustele.

Disinflatsioon: aeglustuv inflatsioon, mis võib viia ajutiste negatiivsete inflatsioonimääradeni.

Eelarvepositsiooniväline võlamuutus (valitsussektor): valitsussektori eelarvepuudujäägi ja valitsussektori võla muutuse vaheline erinevus.

Eelarve puudujäägi suhtarv (valitsussektor): valitsussektori eelarvepuudujäägi suhe SKPsse jooksvates turuhindades. Selle kohta kehtib üks eelarvedistsipliini kriteeriumidest, mis on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 126 lõikes 2, et teha kindlaks ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu. Seda nimetatakse ka valitsussektori eelarve puudujäägi suhtarvuks.

Eelarve puudujääk (valitsussektor): valitsussektori netolaenuvõtmine, s.t valitsussektori kogutulude ja -kulude erinevus.

Eeldatav volatiilsus: vara (nt aktsia või võlakirja) hinna muutuse oodatav kõikumine (s.o standardhälve). Eeldatava volatiilsuse võib tuletada vara hinnast, aegumispäevast ja optsiooni täitmishinnast, samuti riskivabast tulumäärast, kasutades sellist optsiooni hinnakujunduse mudelit nagu Black-Scholes'i mudel.

EKP baasintressimäärad: EKP nõukogu kehtestatud intressimäärad, mis kajastavad EKP rahapoliitilist hoiakut. Need on põhiliste refinantseerimisoperatsioonide, laenamise ja hoiustamise püsivõimaluste intressimäärad.

EONIA (euroala pankadevahelise üleööturu keskmine aastaintressimäär): tehingutel põhinev intressimäär, mis kehtib euroala pankadevahelisel üleööturul. See arvutatakse osalevate pankade poolt avaldatud eurodes nomineeritud tagamata üleöolaenutehingute intressimäärade kaalutud keskmisena.

ERM2 (vahetuskursimehhanism 2): vahetuskursikokkulepe, mis loob raamistiku vahetuskursipoliitika koostööle euroala riikide ning majandus- ja rahaliidu kolmandas etapis mitteosalevate ELi liikmesriikide vahel.

EURIBOR (euro üleeuroopaline pankadevaheline intressimäär): intressimäär, millega esmaklassiline pank on nõus laenama (eurodes nomineeritud) raha teisele esmaklassilisele pangale. EURIBOR arvutatakse iga päev eri tähtaegade (kuni 12 kuud) hoiuste puhul teatavate pankade intressimäärade põhjal.

Euroala: neid ELi liikmesriike hõlmav ala, kus vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingule on ühisrahana kasutusele võetud euro.

Euroala ostujuhtide uuringud: töötleva tööstuse ja teenindussektori ettevõtlustingimuste uuring, mis on korraldatud mitmes euroala riigis ja mida kasutatakse indekse arvutamiseks. Euroala töötleva tööstuse ostujuhtide indeks (PMI) on kaalutud näitaja, mis on arvutatud toodanguindekse, uute tellimuste, hõive, tarnetähtaegade ja valmistoodangu varu alusel. Teenindussektori uuringus esitatakse küsimusi äritegevuse, oodatava tulevase äritegevuse, täitmata tellimuste, uute sissetulevate tellimuste, hõive, sisendhindade ja müügihindade kohta. Euroala liitindeks arvutatakse töötleva tööstuse ja teenindussektori uuringute tulemuste ühendamise teel.

Euro efektiivsed vahetuskursid (nominaal-/reaalkurss): euroala põhiliste kaubanduspartnerite vääringute ja euro kahepoolsete vahetuskurside kaalutud keskmised. Euro efektiivsed vahetuskursid arvutatakse kaubanduspartnerite eri rühmade põhjal: EER-20 sisaldab 10 euroalavälist ELi liikmesriiki ja 10 kaubanduspartnerit väljastpoolt ELi ning EER-40 sisaldab EER-20 ja veel 20 riiki. Vääringute kaalud kajastavad iga partnerriigi osa euroala kaubanduses (valmistooted) ja näitavad konkurentsi kolmandatel turgudel. Euro reaalne efektiivne vahetuskurss on euro nominaalne efektiivne vahetuskurss, mis on kohandatud välismaiste hindade või kulude kaalutud keskmisega (võrrelduna kodumaiste hindade ja kuludega). Seega on see hinna ja kulude konkurentsivõime mõõtühik.

Euroopa Komisjoni uuringud: Euroopa Komisjoni nimel igas ELi liikmesriigis korraldatud ühtlustatud ettevõtlus- ja tarbijauuringud. Uuringute küsimustikud esitatakse töötleva tööstuse, ehitus-, jaekaubandus- ja teenindussektori ettevõtete juhtidele, samuti tarbijatele. Igakuise uuringu põhjal arvutatakse liitnäitajad, mis koondavad ühte indikaatorisse (usaldusnäitaja) mitmele erinevale küsimusele antud vastused.

Eurosüsteem: keskpangandussüsteem, mis koosneb Euroopa Keskpangast ja nende ELi liikmesriikide keskpankadest, kelle vääring on euro.

Fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlus: pakkumismenetlus, kus keskpank on intressimäära ette andnud ja osapooled esitavad pakkumisi summas, millega nad soovivad sooritada tehingut fikseeritud intressimäära juures.

Finantskonto: maksebilansi konto, mis hõlmab kõiki tehinguid otse- ja portfelliinvesteeringute, tulesisinstrumentide, muude investeeringute ja reservvaradega residentide ja mitteresidentide vahel.

Finantskontod: rahvamajanduse (või euroala) arvepidamise osa, milles kajastatakse finantspositsioone (varud või bilansid), finantstehinguid ja muid muutusi eri institutsionaalsetes sektorites finantsvara liigi kaupa.

Finantsvahendusettevõtte: ettevõtte, mille põhitegevus on teha väärtpaberistamistehinguid. Tavaliselt emiteerib finantsvahendusettevõtte turukõlblikke väärtpabereid, mida pakutakse müügiks üldsusele või müüakse erapaigutustena. Need väärtpaberid tagatakse finantsvahendusettevõtte varaportfelliga (tavaliselt laenud). Mõnel juhul võib väärtpaberistamistehinguga olla seotud mitu finantsvahendusettevõtet: ühel on väärtpaberistatud varad ja teine emiteerib kõnealuste varadega tagatud väärtpaberid.

Hinnastabiilsus: EKP nõukogu määratluse kohaselt ühtlustatud tarbijahinnaindeksi alla 2% suurune aastakasv euroalal. EKP nõukogu on ühtlasi selgelt väljendanud, et hinnastabiilsuse tagamise nimel on tema eesmärk hoida inflatsioonimäärad keskpikas plaanis alla 2%, kuid selle lähedal.

Hoiustamise püsivõimalus: eurosüsteemi püsivõimalus, mis laseb kõlblikel osapooltel kasutada omal algatusel üleõhoiustamist enda riigi keskpangas. Hoiuste eest makstakse eelnevalt kindlaksmääratud määraga intressi, mis võetakse tavaliselt üleöoturu intressimäärade aluseks.

Hüvitis töötaja või töötatud tunni kohta: (rahaline või mitterahaline) koguhüvitis, mida tööandja tasub töötajale, s.t brutopalk, preemiad, ületunnitöö tasud ja tööandja tasutavad sotsiaalkindlustusmaksed jagatuna töötajate või töötatud tundide koguarvuga.

Inflatsioon: üldise hinnataseme, nt tarbijahinnaindeksi tõus.

Inflatsiooniga indekseeritud riigivõlakirjad: valitsussektori emiteeritud võlaväärtpaberid, mille kupongimaksud ja põhisumma on seotud kindla tarbijahinnaindeksiga.

Investeeringufondid (v.a rahaturufondid): finantsasutused, kes koondavad üldsuselt saadud kapitali ja investeerivad seda finants- ja mittefinantsvaradesse. Vt ka rahaloomeasutused.

Jooksevkonto: maksebilansi konto, mis hõlmab kõiki kaupade ja teenustega seotud tehinguid ning tulu- ja jooksevülekandeid residentide ja mitteresidentide vahel.

Jooksevülekannete konto: tehniline maksebilansi konto, kus kirjendatakse tegelike ressursside või finantsvarade väärtus, kui need kantakse üle midagi vastu saamata. Jooksevülekanded hõlmavad kõiki ülekandeid, mis ei ole kapitaliülekanded.

Kapitalikonto: maksebilansi konto, mis hõlmab kõiki kapitaliülekandeid ja mittetoodetud mittefinantsvarade soetamis- ja realiseerimistehinguid residentide ja mitteresidentide vahel.

Kapitalikontod: rahvamajanduse (või euroala) arvepidamise osa, milles kajastatakse netoväärtuse muutusi, mis tulenevad netosäästust, netokapitaliülekannetest ja mittefinantsvarade neto-soetamisest.

Keskkurs: vahetuskursimehhanismi ERM2 iga vääringu vahetuskurs euro suhtes, mille ümber seatakse ERM2 kõikumispiirid.

Kindlustusseltsid ja pensionifondid: kõik finantsasutused ja kvaasiettevõtted, kes tegelevad peamiselt riskide koondamisest tuleneva finantsvahendusega.

Koguvälisvõlg: majanduse tegelikud (s.t mittetingimuslikud) jooksvad täitmata kohustused, mis nõuavad tulevikus mingil hetkel põhiosa ja/või intressi maksmist mitteresidentidele.

Kohustusliku reservi nõue: nõue, mille kohaselt asutustel peab olema arvestusperioodil keskpangas kohustuslik reserv. Nõude täitmist kontrollitakse reservikonto keskmise päevasaldo alusel arvestusperioodi jooksul.

Kollektiivlepinguga määratud palkade indeks: mõõdab kollektiivselt peetud läbirääkimiste

otsest tulemust põhipalga (s.t palk ilma preemiateta) alusel euroala tasandil. See viitab kuupal-
kade eeldatavale keskmisele muutusele.

Kutseliste prognoosijate küsitlus (ingl Survey of Professional Forecasters): EKPs alates
1999. aastast korraldatud kvartaalne küsitlus, mille eesmärk on koguda ELis asuvate finants- ja
mittefinantsorganisatsioonide ekspertidelt makromajanduslikke prognoose euroala inflatsiooni,
SKP reaalkasvu ja töötuse kohta.

Laenamise püsivõimalus: eurosüsteemi püsivõimalus, mis võimaldab kõlblikel osapooltel saada
omal algatusel oma riigi keskpangalt eelnevalt kindlaksmääratud intressimääraga üleölaenu,
mis antakse pöördtehinguna. Laenamise püsivõimaluse raames väljastatud laenude intressimäär
on tavaliselt üleööturu intressimäärade ülempiir.

Laenuvajadus (valitsussektor): valitsussektori netolaenuvõtmine.

Laiendatud kredidivõimaluste pakkumine: finantskriisi ajal EKP/eurosüsteemi võetud mit-
testandardised meetmed, mille eesmärk on toetada rahastamistingimusi ja kredidivooge suuremal
määral võrreldes sellega, mida oleks võimalik saavutada EKP baasintressimäärade langetamise
teel.

Likviidsuse vähendamise operatsioon: operatsioon, mille kaudu eurosüsteem vähendab likviid-
sust, et karpida ülelikviidsust või tekitada likviidsuspuudujääk. Selliseid operatsioone saab teha
võlasertifikaatide emiteerimise või tähtjaliste hoiuste kaudu.

M1: kitsas rahaagregaat, mis koosneb ringluses olevast sularahast ning üleöhoiustest rahaloo-
measutustes ja keskvalitsuses (nt postkontoris või riigikassas).

M2: keskmine rahaagregaat, mis koosneb M1st, kuni kolmekuulise etteteatamistähtajaga lõpe-
tatavatest hoiustest (s.t lühiajalised säästuhoiused) ning kuni kaheaastase lepingulise tähtajaga
hoiustest (s.t lühitähtjalised hoiused) rahaloomeasutustes ja keskvalitsuses.

M3: lai rahaagregaat, mis koosneb M2st, turukõlblikest instrumentidest, eelkõige tagasiostu-
lepingutest, rahaturufondide osakutest ning rahaloomeasutuste emiteeritud kuni kaheaastase
tähtajaga võlaväärtpaberitest.

M3 kasvu kontrollväärtus: M3 aastakasv, mis vastab keskpika aja jooksul hinnastabiilsusele.

Mahakandmine: rahaloomeasutuse bilansis dokumenteeritud laenude väärtuse kustutamine, kui
leitakse, et tervet laenu ei ole võimalik tagasi saada.

Maksebilanss: statistiline aruanne, milles võetakse kokku ühe riigi majandustehingud ülejäänud
maailmaga teatud perioodi jooksul.

Muud investeringud: maksebilansi ja rahvusvahelise investeerimispositsiooni kirje, mis hõl-
mab mitteresidentide finantstehinguid/-positsioone seoses kaubanduskrediidi, hoiuste, laenude
ja teiste debitorsete/kreditorsete võlgnevustega.

Muutuva intressimääraga pakkumismenetlus: pakkumismenetlus, kus osapooled pakuvad nii
rahasummat kui ka intressimäära, millega nad soovivad keskpangaga tehingut sooritada.

Omandiväärtpaberid: väärtpaberid, mis esindavad osalust ettevõttes ning kujutavad endast

väärtpaberibörsidel kaubeldavaid aktsiaid (noteeritud aktsiad), mittenoteeritavaid aktsiaid ja muid aktsia- ja osakapitali vorme. Omandiväärtpaberid toodavad tavaliselt tulu dividendidena.

Ostujõu pariteet: kurss, millega üks vääring arvestatakse ümber teise vääringusse, et ühtlustada kahe vääringu ostujõud. Selleks kõrvaldatakse asjaomastes riikides kehtivate hinnatasemetega erinevused. Lihtsaimal kujul näitab ostujõu pariteet ühe ja sama kauba või teenuse hindade suhet eri riikide omavääringus.

Otseinvesteeringud: piiriülene investeering, mille eesmärk on omandada teises riigis resident-tes ettevõttes püsiv osalus (praktiliselt omandatakse omandiõiguste teostamiseks tavaliselt vähemalt 10% lihtaktsiastest/-osadest või hääleõiguslikest aktsiastest/osadest). Otseinvesteeringutena käsitletakse investeeringuid aktsia-/osakapitali, taasinvesteeringut tulu ja muid ettevõtete vahelisi kapitalipaigutusi. Otseinvesteeringute kontol kajastatakse euroala residentide poolt välismaal omandatud netovarasid („välismaine otseinvesteering”) ning mitteresidentide poolt euroalal omandatud netovarasid („euroala otseinvesteering”).

Pakkumisintressi alammäär: madalaim intressimäär, millega osapooled võivad esitada pakkumisi muutuva intressimääraga pakkumismenetlustes.

Pankade laenu-tegevuse uuringud: laenuoliitikat käsitlev kvartaliuuring, mida eurosüsteem korraldab alates 2003. aasta jaanuarist. Kvalitatiivses uuringus esitatakse eelnevalt määratletud euroala pankadest koosnevale valimile küsimusi ettevõtete ja kodumajapidamiste laenuõuete, -tingimuste ja -nõudluse arengu kohta.

Piiramatu mahuga ja fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlus: pakkumismenetlus, kus keskpank on intressimäära ette andnud (fikseeritud intressimäär) ja osapooled esitavad pakkumisi summas, millega nad soovivad sooritada tehingut fikseeritud intressimäära juures, teades ette, et kõik pakkumised rahuldatakse (täielik jaotus).

Pikemaajaline refinantseerimisoperatsioon: eurosüsteemi avaturuoperatsioon, mille tähtaeg on pikem kui üks nädal ja mis sooritatakse pöördtehinguna. Regulaarsete igakuiste operatsioonide tähtaeg on kolm kuud. 2007. aasta augustis alanud finantsturgude tormilise arengu ajal sooritati erineva sagedusega täiendavaid operatsioone, mille tähtajad ulatusid ühest arvestusperioodist 36 kuuni.

Portfelliinvesteering: euroala residentide netotehingud ja/või -positsioonid väärtpaberites, mille on emiteerinud euroala mitteresidendid („varad”), ja mitteresidentide netotehingud ja/või -positsioonid väärtpaberites, mille on emiteerinud euroala residendid („kohustused”). Sisaldab omandiväärtpabereid ja võlaväärtpabereid (võlakirju ja rahaturuinstrumente). Tehinguid kajastatakse tegelikult makstud või saadud hinnas, millest on maha arvatud komisjonitasud ja muud kulud. Portfellivarana käsitlemiseks peab osalus ettevõttes olema vähem kui 10% hääleõiguslikest lihtaktsiastest.

Põhiline refinantseerimisoperatsioon: eurosüsteemi poolt pöördtehinguna sooritatav korraline avaturuoperatsioon. Need operatsioonid sooritatakse nädalaste tavapakkumismenetlustena ja nende tähtaeg on tavaliselt üks nädal.

Pöördtehing: operatsioon, millega liikmesriigi keskpank ostab või müüb repotehingu alusel vara või sooritab tagatise vastu laenuoperatsioone.

Rahaloomeasutused: finantsasutused, mis koos moodustavad euroala rahaloome sektori. Need hõlmavad a) eurosüsteemi; b) residentidest krediidasutusi (nagu ELi õiguses määratletud); c) kõiki teisi finantsasutusi, kes võtavad üksustelt, välja arvatud rahaloomeasutustelt, vastu hoiuseid ja/või nende lähedasi asendajaid ning annavad (vähemalt majanduslikus mõttes) oma arvel ja nimel laenu ja/või investeerivad väärtpaberitesse, ja e-raha asutusi, mis tegelevad peamiselt finantsvahendusega, väljastades e-raha, ning d) rahaturufonde, s.t ühisinvesteeringuettevõtjad, kes investeerivad lühiajalistesse ja väikese riskiga instrumentidesse.

Rahaloomeasutuste intressimäärad: intressimäärad, mida residentidest krediidasutused ja teised rahaloomeasutused (v.a keskpangad ja rahaturufondid) kohaldavad eurodes nomineeritud hoiustele ja laenudele euroala residentidest kodumajapidamiste ning kaupu ja mittefinantsteenusid pakkuvate ettevõtete puhul.

Rahaloomeasutuste krediit euroala residentidele: rahaloomeasutuste väljastatud laenud euroala residentidest mitterahaloomeasutustele (sh valitsus- ja erasektorile) ning rahaloomeasutuste käes olevad euroala residentidest mitterahaloomeasutuste emiteeritud väärtpaberid (aktsiad, muud omandiväärtpaberid ja võlaväärtpaberid).

Rahaloomeasutuste netovälisvarad: euroala rahaloomeasutuste sektori välisvarad (näiteks kuld, välisvaluuta pangatähed ja mündid, euroalaväliste residentide emiteeritud väärtpaberid ning euroalaväliste residentidele väljastatud laenud), millest on maha arvatud euroala rahaloomeasutuste sektori väliskohustused (näiteks euroalaväliste residentide hoiused, tagasiostulepingud, rahaturufondide osakud ja rahaloomeasutuste emiteeritud kuni kaheaastase tähtajaga võlaväärtpaberid).

Rahaloomeasutuste pikemaajalised finantskohustused: üle kaheaastase lepingulise tähtajaga hoiused, üle kolmekuuse etteteatamistähtajaga lõpetatavad hoiused, euroala rahaloomeasutuste emiteeritud võlaväärtpaberid algse tähtajaga üle kahe aasta ning euroala rahaloomeasutuste sektori kapital ja reservid.

Rahaloomeasutuste sektori konsolideeritud bilanss: bilanss, mis saadakse rahaloomeasutuste omavaheliste positsioonide (nt rahaloomeasutuste omavahelised laenud ja hoiused) tasaarveldamisel rahaloomeasutuste koondbilansis. Bilansis esitatakse statistiline teave rahaloomeasutuste sektori varade ja kohustuste kohta, mis on seotud sellesse sektorisse mittekuuluvate euroala residentidega (s.t valitsussektor ja muud euroala residendid) ning euroalaväliste residentidega. See on peamine statistikaallikas rahaagregaatide arvutamiseks ning M3 vastaskirjete regulaarse analüüsi alus.

Rahvusvaheline investeerimispositsioon: majanduse rahuldamata netofinantsnõuded (või täitmata finantskohustused) välismaailma vastu (ees), esitatuna nende väärtuse ja sisu järgi.

Rahvusvahelised reservid: välisvarad, mis on keskpankadele ja teistele sarnastele rahandusasutustele kergesti kättesaadavad ning mida nad kontrollivad, et otseselt finantseerida või reguleerida maksete tasakaalustamatuse ulatust valuutaturgudele sekkumise kaudu. Euroala rahvusvahelised reservid koosnevad mitteeurodes nomineeritud nõuetest euroalaväliste residentide vastu, kullast, Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikutest (SDRid) ning eurosüsteemi poolt Rahvusvahelises Valuutafondis hoitavast reservist.

Sisemajanduse koguprodukt (SKP): ühe riigi majanduses kaupade ja teenuste kogutoodangu väärtus, millest on lahutatud vahetarbimine ja millele on liidetud toodetelt ja impordilt tasutavad netomaksud. SKP jaotuse võib esitada toodangu, kulu- ja tulukomponentide kaupa. Peamised

kuluartiklid, mille baasil SKPd arvutatakse, on kodumajapidamiste lõpptarbimine, valitsussektori lõpptarbimine, kapitali kogumahutus põhivarasse, varude muutus ning kaupade ja teenuste eksport ja import (sh euroalasisene kaubandus).

Tagatis: laenude tagasimaksmise tagamiseks panditud või teatavas vormis üle antud varad, samuti repotehingute alusel müüdüd varad. Eurosüsteemi pöördtehingutes kasutatav tagatis peab vastama teatavatele kõlblikuskriteeriumidele.

Tulukonto: maksebilansi konto, mis hõlmab kahte liiki tehinguid mitteresidentidega: 1) tehingud, mis on seotud mitteresidentidest (nt piiriülestele, hooajalistele ja muudele lühiajalistele) töötajatele makstavate tuludega; 2) tehingud, mis on seotud investeerimistulu laekumiste ja maksetega välistelt finantsvaradelt ja -kohustustelt; nimetatud maksed hõlmavad laekumisi ja makseid otseinvesteeringutelt, portfelliinvesteeringutelt ja muudelt investeeringutelt ning laekumisi reservvaralt.

Tulukõver: graafik, mis kirjeldab piisavalt homogeensete, kuid erineva tähtajaga võlaväärtpaberi intressimäära või tulususe ja järelejäänud tähtaja vahelist seost kindlaksmääratud ajahetkel. Tulukõvera kalde määrab intressimäärade või tulususte erinevus kahe valitud tähtaja vahel.

Tunni tööjõukulu indeks: mõõdab tööjõukulu iga tegelikult töötatud tunni kohta (sh ületunnitöö). See hõlmab kogupalka (rahaline ja mitterahaline tasu, sh preemiad) ja muid tööjõukulusi (tööandja tasutavad sotsiaalkindlustusmaksed, millele on liidetud tööhõivega seotud maksud ja millest on lahutatud tööandjale antavad toetused).

Tööjõud: hõivatud inimeste ja töötute arvu summa.

Tööjõu erikulu: kogu tööjõukulu toodanguühiku kohta, mis arvutatakse hõivatu koguhüvitise suhtena tööviljakusse (määratletud kui SKP maht hõivatud inimese kohta).

Tööstustoodang: tööstusettevõtte loodud kogulisandväärtus püsihindades.

Tööstustoodangu tootjahinnad: tööstusettevõtete (v.a ehitusettevõtete) poolt euroala siseturgudel müüdüd kõikide kaupade (v.a importkaupade) hinnad tehase väravas (ei sisalda transpordikulusi).

Tööviljakus: toodang antud tööjõusisendi kohta. Seda saab mõõta mitut moodi, kuid harilikult jagatakse SKP maht koguhõive või töötatud tundide koguarvuga.

Vabad töökohad: uute loodud töökohtade, vabade töökohtade ja peatselt vabanevate töökohtade (mille täitmiseks on tööandja hiljuti rakendanud aktiivseid abinõusid) üldnimetus.

Valitsussektor: ESA 95s määratletud sektor, kuhu kuuluvad residentidest isikud, kes tegelevad peamiselt individuaalseks ja kollektiivseks tarbimiseks mõeldud turuväliste kaupade tootmise ja teenuste osutamisega ja/või riikliku tulu ja hüvede ümberjaotamisega. Valitsussektor hõlmab keskvalitsust, piirkondlikke valitsusi, kohalikke omavalitsusi ja sotsiaalkindlustusfonde. Valitsussektorisse ei kuulu avaliku sektori omandis olevad äritegevust arendavad üksused, näiteks riigiettevõtted.

Volatiilsus: mis tahes näitaja kõikumisulatus.

Võlakirjaturupõhine inflatsiooniootus: nominaalvõlakirja ja sama (või võimalikult sarnase) tähtajaga ning inflatsiooniga indekseeritud võlakirja tulususe vahe.

Võla suhe SKPsse (valitsussektor): valitsussektori võla suhe SKPsse jooksvates turuhindades. Selle kohta kehtib üks eelarvedistsipliini kriteeriumidest, mis on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 126 lõikes 2, et teha kindlaks ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu.

Võlaväärtpaber: emitendi (laenuvõtja) lubadus teha võlaväärtpaberi hoidjale (laenuandjale) kindlaksmääratud kuupäeva(de)l tulevikus ühe või enam makset. Tavaliselt on võlaväärtpaberil kindlaksmääratud intressimäär (kupong) ja/või seda müüakse diskonteerituna ehk madalama hinnaga kui emitendi makstav hind tagasiostu tähtajal. Võlaväärtpabereid, mida emiteeritakse algse tähtajaga üle ühe aasta, loetakse pikaajalisteks.

Võlg (finantskontod): kodumajapidamiste võetud laenud, samuti kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete võetud laenud, emiteeritud võlaväärtpaberid ning pensionifondi reservid (mis tulenevad tööandja otsesest pensionikohustusest oma töötajate ees), hinnatuna turuväärtuses perioodi lõpus.

Võlg (valitsussektor): koguvõlg (sularaha ja hoiused, laenud ja võlaväärtpaberid) nominaalväärtuses aasta lõpu seisuga konsolideerituna valitsussektori allsektorite siseselt ja vahel.

Väliskaubandus: kaubaeksport ja -import euroalaväliste riikidega; seda mõõdetakse käibe põhjal ning mahu ja ühikuhinna indeksitena. Väliskaubandusstatistika pole otseselt võrreldav rahvamajanduse arvepidamises kajastatud ekspordi ja impordiga, sest viimane hõlmab nii euroalasiseseid kui ka -väliseid tehinguid ning ühendab kaubad ja teenused. Samuti ei ole see täielikult võrreldav kaupade kirjega maksebilansi statistikas. Peale meetodiliste kohanduste seisneb peamine erinevus selles, et väliskaubandusstatistikas sisalduvad impordi registreerimisel ka kindlustus- ja veoteenused, samas kui maksebilansi statistikas registreeritakse import kaupade kirjes FOB-hindades.

Väärtpaberistamine: tehing või skeem, millega vara või rahavoogu tekitavate varade kogum, mis koosneb sageli laenudest (hüpoteeklaenud, tarbijalaenud jne), kantakse selle algatajalt (tavaliselt krediidasutus) üle finantsvahendusettevõttele. Finantsvahendusettevõtte muudab tõhusalt need varad turukõlblikeks väärtpaberiteks, emiteerides võlainstrumente, mille põhiosa ja intressi teenindatakse varakogumi tekitatud rahavoogudest.

Ühtlustatud tarbijahinnaindeks (ÜTHI): tarbijahindade arengu mõõtühik, mille koostab Eurostat ja mis ühtlustatakse kõigi ELi liikmesriikide arvestuses.

